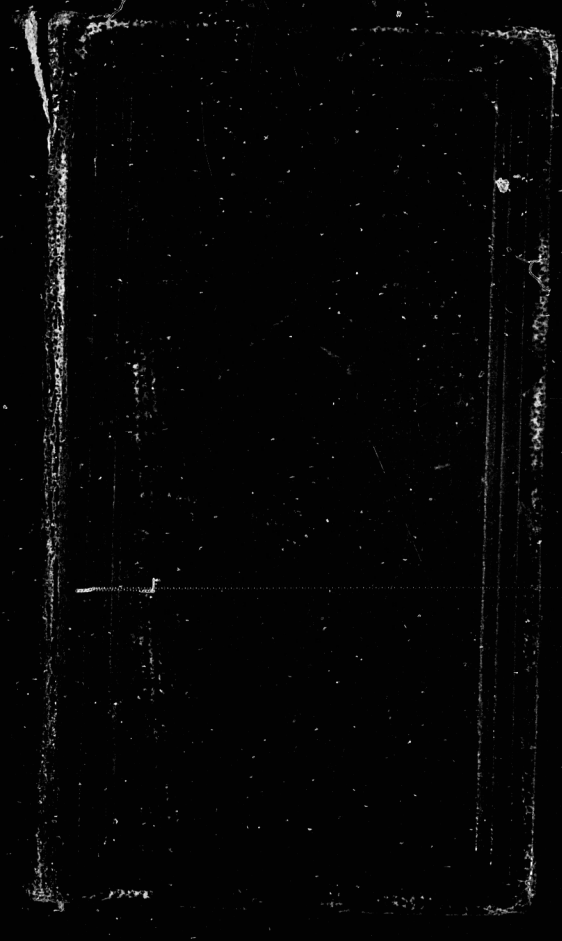

BIBLIOTHEEK
NED. HERV. KERK

AAA 1864
HET NIEUWE
TESTAMENT,

OF

ALLE BOEKEN DES NIEUWEN
VERBONDS ONZES HEEREN
JEZUS CHRISTUS,

UIT DE GRIEKSCHE TAAL IN ONZE
NEDERLANDSCHE TAAL GETROUWELIJK OVERGEZET;

OP LAST
VAN DE HOOG-MOG. HEEREN
STATEN GENERAAL

DER VEREENIGDE NEDERLANDEN,

EN VOLGENS HET BESLUIT VAN DE

SYNODE NATIONAAL,

GEHOUDEN TE DORDRECHT,

IN DE JAREN 1618 EN 1619.

INGERIGT OVEREENKOMSTIG DE THANS
MEEST GEBRUIKELIJKE

TAAL EN SPELLING.

BIJ DE NEDERLANDSCHE BIJBEL-COMPAGNIE
TE AMSTERDAM,

J. BRANDT EN ZOON.

TE HAARLEM,

JOHANNES ENSCHEDÉ EN ZONEN.

1834.

ACTE VAN WAARBORG.

De Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk, in hare zitting van 9 Julij 11. de besluiten van 1818 en 1836, betreffende de authenticatie van Bijbels, Testamenten en Psalmboeken naar de Staten-Overzetting, ingetrokken hebbende, is het der Nederlandsche Bijbel-Compagnie gepast voorgekomen, te verklaren, dat zij bij voortduring zal zorg dragen, hare uitgaven, hetzij geheel onveranderd, hetzij naar de thans meest gebruikelijke taal en spelling ingerigt, altijd overeenkomstig de Staten-Overzetting het licht te doen zien, — en heeft zij besloten om, ten einde te doen blijken van de echtheid en naauwkeurigheid der door haar uitgegeven Kerkboeken, deze te voorzien van de nevens of onder de wapens der steden Amsterdam en Haarlem geplaatste handteekeningen der uitgevers.

Gedaan in onze vergadering van den vierden
September 1867.

De Nederlandsche Bijbel-Compagnie,

J. Brandt.

Joh. Luschdi & Zonen.

DE STATEN GENERAEL

DER

VEREENIGHDE NEDERLANDEN,

Allen den genen die desen sullen sien ofte hooren lesen, Saluyt, **DOEN TE WETEN**: dat wy van den aenbeginne der Reformatie af in dese Landen ter herten genomen, ende met alle vlijt ende sorghvuldigheyt getracht hebben te besorgen alles wat tot goeden welstant ende voortplanting van de Oprechte, Ware, Christelicke Gereformeerde Religie, ende den suyveren Godtsdienst heeft mogen strecken ende noodigh was: ende onder anderen mede dat Godt Heyligh Woort, na den rechten sin, ooghmerck ende verstant van den gront-text ende sprake daer inne Godt de Heere Almachtigh genadelick gelieft heeft sijne Leere ende Godtsdienst, door ingeven des Heyligen Geests te openbaren, mochte worden uytgeleyt, geleert, ende gepredickt, op dat daer door de saligheyt der zielen, ende het eeuwigh welvaren meer ende meer gevoordert soude worden. Doch aengemerckt zijnde dat noyt eenige Oversettinge van de Heylige Schrifture uyt den originelen Text in de Nederlantsche sprake en was gedaen, hadden wy al over lange versocht ende gecommitteert eenige voorname geleerde Mannen, Theologanten ende Dienaren van de Gereformeerde Kercken, om een nieuwe Nederlantsche Oversettinge der Heylige Schrifture uyt de oorspronckelike talen te voorschijn te brengen, by dewelcke dit werck van tijt tot tijt loffelicken begonnen wesende, is de voortganch daervan nochtans door haerlieder ontijghig afsterven tot noch toe verhindert geworden. Waeromme, op dat dit soo noodigh ende Goddelick werck eyndelick eens ten effecte gebracht, ende dese onse Christelicke yver ende voornemen voldoen mochte worden, hebben wy volgens het exempel der eerster Kercken by de tijden der Oudtvaders, als oock op het exempel der nabuerige ende andere Gereformeerde Rijken, Furstendommen, ende Republiken, goet gevonden gehadt, die van de Synode Nationael in den jare 1618 ende 1619, tot Dordrecht vergadert te versoecken, authriseeren ende lasten, de voorseide Oversettinge by der hant te nemen, ende daar toe, als oock tot de Revisie van dien, eenige geleerde ende ervaren Theologanten te deputeeren. Ende de Oversettinge door den genadigen zegen van Godt Almachtigh by de voorsz. voortreffelicke Mannen in de Hebreusche ende Griecsche talen ervaren, ten eynde gebracht, ende door andere geleerde Theologanten naerder oversien zijnde, hebben het bedencken ende goet vinden der selver doen hooren, ende daer uyt bevonden hebbende, dat in dese Oversettinge alles was by gebracht, dat de waarheyt, de eygenschap van de woorden, ende de sin derselver, kan vereysschen. **SOO IS 'T**, dat wij na rijpe deliberatie, ende hier op gehadt hebbende het advijs van den Rade van State deser Vereenighde Nederlanden, de meergemelte Oversettinge hebben geapprobeert ende geauthoriseert, gelijk wy deselve authriseeren ende approbeeren mits dezen: ten eynde dat deselve in de Kercken ende publijcke Scholen der Vereenighde Nederlanden, ende andere Rijken ende Lantschappen onder onse gehoorsaemheyt resorteerende, moge worden aengenomen ende gebruyckt, ende dat dien volgens alle Kerckelicke Vergaderingen, Kerckendienaren, Professoren

cn-

ende Doctoren in de Heylige Theologie, Regenten van Collegien, ende voorts allen ende een yegelicken, die dit eenighsins aengaen magh, in 't exercoeren van derselver diensten ende bedieningen haer daer na mogen reguleeren, omme alsoo de eenigheyt, welstant ende dienst der gemelte Nederlantsche Gereformeerde Kercken ende Scholen meer ende meer te vorderen. Daer toe Godt Almachtigh genadelick gelieve sijnen zegen te verleen. Gedaen ter Vergaderinge van de Hooghgemelte Staten Generaal.

In den Hage den 29 Julij 1637.

Was gearapheert,

A. PLOOS VAN AMSTEL, vt.

Onder stont,

Ter Ordonnantie van dezelve.

Geteeckent,

CORNELIS MUSCH.

REGISTER

VAN

ALLE BOEKEN

DES

NIEUWEN TESTAMENTS.

Bladz.

Het Euangelium van Mattheüs.....	1.
Het Euangelium van Markus.....	39.
Het Euangelium van Lukas.....	64.
Het Euangelium van Johannes.....	106.
De Handelingen der Apostelen, beschreven door Lukas ..	137.
Zendbrief van Paulus aan de Romeinen.....	177.
I. Zendbrief van Paulus aan die van Korinthe.....	194.
II. Zendbrief van Paulus aan die van Korinthe	210.
Zendbrief van Paulus aan die van Galatië	220.
Zendbrief van Paulus aan die van Efeze	225.
Zendbrief van Paulus aan de Philippensen	231.
Zendbrief van Paulus aan de Kolossensen	235.
I. Zendbrief van Paulus aan de Thessalonicensen.....	238.
II. Zendbrief van Paulus aan de Thessalonicensen.....	242.
I. Zendbrief van Paulus aan Timotheüs.....	244.
II. Zendbrief van Paulus aan Timotheüs.....	248.
Zendbrief van Paulus aan Titus.....	251.
Zendbrief van Paulus aan Philemon.....	253.
Zendbrief van Paulus aan de Hebreëen	254.
Algemeene Zendbrief van Jacobus.....	266.
I. Algemeene Zendbrief van Petrus	270.
II. Algemeene Zendbrief van Petrus	274.
I. Algemeene Zendbrief van Johannes.....	277.
II. Zendbrief van Johannes.....	281.
III. Zendbrief van Johannes.....	282.
Algemeene Zendbrief van Judas.....	282.
De Openbaring van Johannes.....	284.

1 H
van
zoon
hams.
2 Ab
Izaak
gewon
ders;
3 En
Zara
won l
Aram
4 En
en A
en N
5 En
Rach
bij Ru
6 En
Konin
gewon
die U
7 En
am;
en A
8 En
Josaf
ram
9 En
en Jo
Acha
10 E
se; c
en A
11 E
en z
Baby
12 E
over
Salat
Zoro
13 E
en A
Elja
14 E
Zad
gewo
15 E
en
en M
16 E
man

ten van
ken, die
van der
mogen
de dienst
en ende
Godt Al-
erleenen.
aten Ge-

HET HEILIG EUANGELIUM,

NAAR [DE BESCHRIJVING VAN]

M A T T H E Û S.

L., vt.

lve.

1.

TS.

Bladz.

.... 1.
.... 39.
.... 64.
.... 106.
.... 137.
.... 177.
.... 194.
.... 210.
.... 220.
.... 225.
.... 231.
.... 235.
.... 238.
.... 242.
.... 244.
.... 248.
.... 251.
.... 253.
.... 254.
.... 266.
.... 270.
.... 274.
.... 277.
.... 281.
.... 282.
.... 282.
.... 284.

HOOFDSTUK 1.
1 Het Boek des geslachts van JEZUS CHRISTUS, den zoon Davids, den zoon Abrahams.

2 Abraham gewon Izaäk; en Izaäk gewon Jakob; en Jakob gewon Juda en zijne broeders;

3 En Juda gewon Fares en Zara bij Thamar; en Fares gewon Esrom; en Esrom gewon Aram;

4 En Aram gewon Aminadab; en Aminadab gewon Naässon; en Naässon gewon Salmon;

5 En Salmon gewon Boöz, bij Rachab; en Boöz gewon Obed, bij Ruth; en Obed gewon Jesse;

6 En Jesse gewon David den Koning; en David de Koning gewon Salomon, bij degene die Uria's *(vrouw was geweest)*.

7 En Salomon gewon Roboam; en Roboam gewon Abia; en Abia gewon Asa;

8 En Asa gewon Josafat; en Josafat gewon Joram; en Joram gewon Ozias;

9 En Ozias gewon Jonatham; en Jonatham gewon Achaz; en Achaz gewon Ezekias;

10 En Ezekias gewon Manasse; en Manasse gewon Amon; en Amon gewon Josias;

11 En Josias gewon Jechonias en zijne broeders, omtrent de Babylonische overvoering.

12 En na de Babylonische overvoering gewon Jechonias Salathiël; en Salathiël gewon Zorobabel.

13 En Zorobabel gewon Abiud; en Abiud gewon Eljakim; en Eljakim gewon Azor;

14 En Azor gewon Zadok; en Zadok gewon Achim; en Achim gewon Eliud;

15 En Eliud gewon Eleazar; en Eleazar gewon Matthan; en Matthan gewon Jakob;

16 En Jakob gewon Jozef, den man van Maria, uit welke gebo-

ren is JEZUS, gezegd Christus.

17 Al de geslachten dan van Abraham tot David *(zijn)* veertien geslachten; en van David tot de Babylonische overvoering *(zijn)* veertien geslachten; en van de Babylonische overvoering tot Christus *(zijn)* veertien geslachten.

18 De geboorte van Jezus Christus was nu aldus: want als Maria zijne moeder met Jozef ondertrouwd was, eer zij te zamen gekomen waren, werd zij zwanger bevonden uit den Heiligen Geest.

19 Jozef nu haar man, alzoo hij rechtvaardig was, en haar niet wilde openbaar te schande maken, was van wil haar heimelijk te verlaten.

20 En alzoo hij deze dingen in den zin had, zie, de Engel des Heeren verscheen hem in den droom, zeggende: Jozef, *(gij)* zoon Davids, zijt niet bevreesd, Maria uwe vrouw tot u te nemen. Want hetgeen in haar ontvangen is, dat is uit den Heiligen Geest.

21 En zij zal eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam heeten JEZUS. Want hij zal zijn volk zalig maken van hunne zonden.

22 En dit alles is geschied, opdat vervuld zou worden 't geen van den Heer gesproken is door den Profeet, zeggende:

23 Zie, de maagd zal zwanger worden, en eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam heeten Emmanuel, 't welk is, overgezet zijnde, God met ons.

24 Jozef dan, opgewekt zijnde van den slaap, deed gelijk de Engel des Heeren hem bevolen had, en heeft zijne vrouw tot zich genomen.

25 En bekende haar niet, totdat zij dezen haren eerstgeborenen zoon geboord had; en heette zijnen naam JEZUS.

A HOOFD-

HOOFDSTUK 2.

1 Toen nu Jezus geboren was te Bethlehem, *[gelegen]* in Judea, in de dagen van den Koning Herodes, zie, *[eenige]* Wijzen van het Oosten zijn te Jeruzalem aangekomen,

2 Zeggende: waar is de geborene Koning der Joden? Want wij hebben gezien zijne ster in 't Oosten, en zijn gekomen om hem te aanbidden.

3 De Koning Herodes nu *[dit]* gehoord hebbende, werd ontroerd, en geheel Jeruzalem met hem.

4 En bijeen vergaderd hebbende al de Overpriesters en Schriftgeleerden des volks, vraagde van hen, waar de Christus zoude geboren worden.

5 En zij zeiden tot hem: te Bethlehem in Judea *[gelegen]*. Want alzoo is geschreven door den Profeet:

6 En gij Bethlehem, *[gij]* land van Juda, zijt geenszins de minste onder de Vorsten van Juda, want uit u zal de Leidsman voortkomen, die mijn volk Israël weiden zal.

7 Toen heeft Herodes de Wijzen heimelijk geroepen, en vernam naarstiglijk van hen den tijd, wanneer de ster verschenen was.

8 En hen naar Bethlehem zedende, zeide: reist heen, en onderzoek naarstiglijk naar het kindeken, en als gij het zult gevonden hebben, boodschapt het mij, opdat ik ook kome, en hetzelfde aanbidde.

9 En zij den Koning gehoord hebbende zijn heengereisd; en zie, de ster, die zij in 't Oosten gezien hadden, ging hen vóór, totdat zij kwam en stond boven de *[plaats]* waar het kindeken was.

10 Als zij nu de ster zagen, verheugden zij zich met zeer groote vreugde.

11 En in het huis gekomen zijnde, vonden zij het kindeken met Maria zijne moeder; en nedervallende hebben zij hetzelfde aanbeden. En hunne schatten opengedaan hebbende, brachten zij hem geschenken: goud, en wierook, en myrrhe.

12 En door goddelijke openbaring vermaand zijnde in den droom, dat zij niet zouden we-

derkeeren tot Herodes, vertrokken zij door eenen anderen weg weder naar hun land.

13 Toen zij nu vertrokken waren, zie, de Engel des Heeren verschijnt Jozef in den droom, zeggende: sta op, en neem tot u het kindeken en zijne moeder, en vlied in Egypte, en wees aldaar, totdat ik het u zeggen zal. Want Herodes zal het kindeken zoeken, om hetzelfde te dooden.

14 Hij dan opgestaan zijnde nam het kindeken en zijne moeder tot zich in den nacht, en vertrok naar Egypte,

15 En was aldaar tot den dood van Herodes, opdat vervuld zoude worden hetgeen van den Heer gesproken is door den Profeet, zeggende: uit Egypte heb ik mijnen Zoon geroepen.

16 Als Herodes zag dat hij van de Wijzen bedrogen was, toen werd hij zeer toornig, en *[eenigen]* afgezonden hebbende, heeft omgebracht al de kinderen die binnen Bethlehem en in al deszelfs landpale *[waren]*, van twee jaren *[oud]* en daaronder, naar den tijd dien hij van de Wijzen naarstiglijk onderzocht had.

17 Toen is vervuld geworden hetgeen gesproken is door den Profeet Jeremias, zeggende:

18 Eene stem is in Rama gehoord, geklag, geweend, en veel gekerm; Rachel beweende hare kinderen, en wilde niet vertroost wezen, omdat zij niet zijn.

19 Toen Herodes nu gestorven was, zie, de Engel des Heeren verschijnt Jozef in den droom, in Egypte,

20 Zeggende: sta op, neem het kindeken en zijne moeder tot u, en trek in het land Israëls; want zij zijn gestorven die de ziel van het kindeken zochten.

21 Hij dan opgestaan zijnde heeft tot zich genomen het kindeken en zijne moeder, en is gekomen in het land Israëls.

22 Maar als hij hoorde dat Archelaüs in Judea Koning was, in de plaats van zijnen vader Herodes, vreesde hij daarheen te gaan; maar door goddelijke openbaring vermaand in den droom, is hij vertrokken in de deelen van Galilea.

23 En *[daar]* gekomen zijnde nam hij zijne woonplaats in de stad genaamd Nazareth; opdat

dat vervuld zou worden wat door de Profeten gezegd is, dat hij Nazarener zal geheeten worden.

HOOFDSTUK 3.

1 En in die dagen kwam Johannes de Dooper, predikende in de woestijn van Judea,

2 En zeggende: bekeert u; want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.

3 Want deze is het van welken gesproken is door Jesajas den Profeet, zeggende: de stem des roependen in de woestijn: bereidt den weg des Heeren, maakt zijne paden regt.

4 En dezelve Johannes had zijne kleeding van kemelshaar, en eenen lederen gordel om zijne lendenen; en zijn voedsel was sprinkhanen en wilde honig.

5 Toen is tot hem uitgegaan Jeruzalem en geheel Judea en het geheele land rondom den Jordaan;

6 En werden van hem gedoopt in den Jordaan, belijdende hunne zonden.

7 Hij dan ziende velen van de Farizeën en Sadduceën tot zijnen doop komen, sprak tot hen: gij adderen-gebroedsels, wie heeft u aangewezen te vlieden van den toekomenden toorn?

8 Brengt dan vruchten voort der bekeering waardig.

9 En meent niet bij u zelven te zeggen: wij hebben Abraham tot eenen vader. Want ik zeg u, dat God zelfs uit deze steenen kan Abraham kinderen verwekken.

10 En is ook alreeds de bijl aan den wortel der boomen gelegd; alle boom dan die geene goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen.

11 Ik doop u wel met water tot bekeering; maar die na mij komt is sterker dan ik, wiens schoenen ik niet waardig ben (hem na) te dragen; die zal u met den Heiligen Geest en met vuur doopen.

12 Wiens wan in zijne hand is, en zal zijnen dorschvloer doorzuiveren, en zijne tarwe in zijne schuur te zamen brengen, en zal het kaf met onuitblusschelijk vuur verbranden.

13 Toen kwam Jezus van Galilea naar den Jordaan tot Johannes, om van hem gedoopt te worden.

14 Doch Johannes weigerde hem zeer, zeggende: mij is noodig van u gedoopt te worden, en komt gij tot mij?

15 Maar Jezus antwoordende zeide tot hem: laat nu af; want aldus betaamt ons alle gerechtigheid te vervullen. Toen liet hij van hem af.

16 En Jezus gedoopt zijnde is terstond opgeklommen uit het water; en zie, de hemelen werden hem geopend, en hij zag den Geest Gods nederdalen gelijk eene duif, en op hem komen.

17 En zie, eene stem uit de hemelen, zeggende: deze is mijn Zoon, mijn geliefde, in welken ik mijn welbehagen heb,

HOOFDSTUK 4.

1 Toen werd Jezus van den Geest weggeleid in de woestijn, om verzocht te worden van den duivel.

2 En als hij veertig dagen en veertig nachten gevat had, hongerde hem ten laatste.

3 En de verzoeker tot hem gekomen zijnde, zeide: indien gij Gods Zoon zijt, zeg dat deze steenen brooden worden.

4 Doch hij antwoordende zeide: er is geschreven: de mensch zal bij brood alleen niet leven, maar bij alle woord, dat door den mond Gods uitgaat.

5 Toen nam hem de duivel mede naar de heilige stad, en stelde hem op de tinne des Tempels,

6 En zeide tot hem: indien gij Gods Zoon zijt, werp u zelven nederwaarts; want er is geschreven, dat hij zijne Engelen van u bevelen zal, en (dat) zij u op de handen zullen nemen, opdat gij niet t' eeniger tijd uwen voet aan eenen steen aanstoot.

7 Jezus zeide tot hem: er is wederom geschreven: gij zult den Heer uwen God niet verzoeken.

8 Wederom nam hem de duivel mede op eenen zeer hoogen berg, en toonde hem al de Koninkrijken der wereld, en hunne heerlijkheid;

9 Hij zeide tot hem: al deze dingen zal ik u geven, indien gij nedervallende mij zult aanbidden.

10 Toen zeide Jezus tot hem:

ga weg, satan; want er staat geschreven: den Heer uwen God zult gij aanbidden, en hem alleen dienen.

11 Toen liet de duivel van hem af; en zie, de Engelen zijn toegekomen, en dienden hem.

12 Als nu Jezus gehoord had dat Johannes overgeleverd was, is hij wedergekeerd naar Galilea;

13 En Nazareth verlaten hebbende is komen wonen te Kapernaüm, gelegen aan de zee, in de landpalen van Zabulon en Neftholim;

14 Opdat vervuld zou worden hetgeen gesproken is door Jesajas den Profeet, zeggende:

15 Het land Zabulon en het land Neftholim, *[aan den]* weg der zee, over den Jordaan, Galilea der volken;

16 Het volk dat in duisternis zat, heeft een groot licht gezien; en degenen die zaten in het land en schaduw des doods, denzelven is een licht opgegaan.

17 Van toen aan heeft Jezus begonnen te prediken, en te zeggen: bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.

18 En Jezus wandelende aan de zee van Galilea, zag twee broeders, *[niet]* Simon, gezegd Petrus, en Andreas zijnen broeder, 't net in de zee werpende; (want zij waren visschers).

19 En hij zeide tot hen: volgt mij na, en ik zal u visschers der menschen maken.

20 Zij dan terstond de netten verlatende zijn hem nagevolgd.

21 En hij van daar voortgegaan zijnde zag twee andere broeders, *[niet]* Jacobus den *[zoon]* van Zebedeüs, en Johannes zijnen broeder, in het schip met hunnen vader Zebedeüs, hunne netten vermakende, en heeft hen geroepen.

22 Zij dan terstond verlatende 't schip en hunnen vader, zijn hem nagevolgd.

23 En Jezus omging geheel Galilea, leerende in hunne Synagogen, en predikende het Euangelium des Koninkrijks, en genezende alle ziekte en alle kwale onder het volk.

24 En zijn gerucht ging *[van daar]* uit in geheel Syrië, en zij bragten tot hem allen die

kwelijk gesteld waren, met verscheidene ziekten en pijnen bevangen zijnde, en van den duivel bezeten, en maanziekten, en geraakten; en hij genas dezelve.

25 En vele scharen volgden hem na, van Galilea en *[van]* Dekapolis, en *[van]* Jeruzalem, en *[van]* Judea, en *[van]* over den Jordaan.

HOOFDSTUK 5.

1 En *[Jezus]* de scharen ziende is geklommen op eenen berg, en als hij nedergezeten was, kwamen zijne discipelen tot hem.

2 En zijnen mond geopend hebbende leerde hij hen, zeggende:

3 Zalig *[zijn]* de armen van geest; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.

4 Zalig *[zijn]* die *[treuren]*; want zij zullen vertroost worden.

5 Zalig *[zijn]* de zachtmoedigen; want zij zullen het aardrijk beërven.

6 Zalig *[zijn]* die hongeren en dorsten *[naar]* de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden.

7 Zalig *[zijn]* de barmhertigen; want hun zal barmhertigheid geschieden.

8 Zalig *[zijn]* de reinen van harte; want zij zullen God zien.

9 Zalig *[zijn]* de vreedzamen; want zij zullen Gods kinderen genoemd worden.

10 Zalig *[zijn]* die vervolgd worden om der gerechtigheid wil; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.

11 Zalig zijt gij als u *[de menschen]* smaden en vervolgen, en liegende alle kwaad tegen u spreken, om mijnentwil.

12 Verblijdt en verheugt *[u]*; want uw loon *[is]* groot in de hemelen; want alzoo hebben zij vervolgd de Profeten, die vóór u *[geveest]* zijn.

13 Gij zijt het zout der aarde; indien nu het zout smakeloos wordt, waarmede zal *[het]* gezouten worden? Het deugt nergens meer toe, dan om buiten geworpen, en van de menschen vertreden te worden.

14 Gij zijt het licht der wereld; eene stad boven op eenen berg liggende kan niet verborgen zijn.

15 Noch *[men]* steekt geene kaars

kaars aan', en zet die onder eene korenmaat; maar op een kandelaar, en zij schijnt allen, die in het huis [zijn].

16 Laat uw licht alzo schijnen voor de menschen, dat zij uwe goede werken mogen zien, en uwen Vader, die in de hemelen is, verheerlijken.

17 Meent niet dat ik gekomen ben om de wet of de Profeten te ontbinden; ik ben niet gekomen om [die] te ontbinden, maar te vervullen.

18 Want voorwaar zeg ik u: totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet één jota, noch één tittel van de wet voorbijgaan, totdat het alles zal zijn geschied.

19 Zoo wie dan een van deze minste geboden zal ontbonden, en de menschen alzo zal geleerd hebben, [die] zal de minste genoemd worden in het Koninkrijk der hemelen; maar zoo wie [deselve] zal gedaan en geleerd hebben, die zal groot genoemd worden in het Koninkrijk der hemelen.

20 Want ik zeg u: tenzij uwe gerechtigheid overvloediger zij dan der Schriftgeleerden en der Farizeën, dat gij het Koninkrijk der hemelen geenszins zult ingaan.

21 Gij hebt gehoord dat [tot] de Ouden gezegd is: gij zult niet dodden; maar zoo wie doodt, [die] zal strafbaar zijn door het gerigt.

22 Doch ik zeg u: zoo wie ten onrechte op zijnen broeder toornig is, die zal strafbaar zijn door het gerigt; en wie tot zijnen broeder zegt: Raka! die zal strafbaar zijn door den grooten Raad. Maar wie zegt: gij dwaas! die zal strafbaar zijn door het helsche vuur.

23 Zoo gij dan uwe gave zult op het altaar offeren, en aldaar gedachtig wordt, dat uw broeder iets tegen u heeft,

24 Laat daar uwe gave voor het altaar, en ga heen, verzoen u eerst met uwen broeder, en kom dan, en offer uwe gave.

25 Wees haastiglijk welgezind [tegen] uwe wederpartij, terwijl gij nog met hem op den weg zijt, opdat de wederpartij niet misschien u den Regter overlevere, en de Regter u den dienaar overlevere, en gij in de gevangenis geworpen wordt.

26 Voorwaar ik zeg u: gij zult daar geenszins uitkomen, totdat gij den laatsten penning zult betaald hebben.

27 Gij hebt gehoord dat [van] de Ouden gezegd is: gij zult geen overspel doen.

28 Maar ik zeg u, dat zoo wie eene vrouw [aan]ziet om dezelve te begeeren, die heeft alreeds overspel in zijn hart met haar gedaan.

29 Indien dan uw regter oog u ergert, trek het uit, en werp het van u; want het is u nut dat één uwer leden verga, en niet uw geheele ligchaam in de hel geworpen worde.

30 En indien uwe regter hand u ergert, houw die af, en werp [haar] van u; want het is u nut dat één uwer leden verga, en niet uw geheele ligchaam in de hel geworpen worde.

31 Er is ook gezegd: zoo wie zijne vrouw verlaten zal, die geve haar eenen scheidbrief.

32 Maar ik zeg u, dat zoo wie zijne vrouw verlaten zal, anders dan uit oorzaak van hoerrij, die maakt dat zij overspel doet; en zoo wie de verlatene zal trouwen, die doet overspel.

33 Wederom hebt gij gehoord, dat [van] de Ouden gezegd is: gij zult den eed niet breken, maar gij zult den Heere uwe eeden houden.

34 Maar ik zeg u: zweer ganschelijk niet: noch bij den hemel, omdat hij is de troon Gods;

35 Noch bij de aarde, omdat zij is de voetbank zijner voeten; noch bij Jeruzalem, omdat zij is de stad des grooten Konings;

36 Noch bij uw hoofd zult gij niet zweren, omdat gij niet één kunt wit of zwart maken.

37 Maar laat zijn uw woord: ja, ja; neen, neen; wat boven deze is, dat is uit den boozen.

38 Gij hebt gehoord dat gezegd is: oog om oog, en tand om tand.

39 Maar ik zeg u, dat gij den boozen niet wederstaat; maar zoo wie u op de regter wang slaat, keer hem ook de andere toe;

40 En zoo iemand met u regten wil, en uwen rok nemen, laat hem ook den mantel;

41 En zoo wie u zal dwingen één mijl te gaan, ga met hem twee [mijlen].

42 Geef dengenen die [iets] van u bidt, en keer u niet af van dengenen die van u leenen wil.

43 Gij hebt gehoord dat er gezegd is: gij zult uwen naasten liefhebben, en uwen vijand zult gij haten.

44 Maar ik zeg u: hebt uwe vijanden lief; zegent hen die u vervloeken; doet wel dengenen die u haten; en bidt voor dengenen die u geweld doen, en die u vervolgen.

45 Opdat gij moogt kinderen zijn uws Vaders die in de hemelen is. Want hij doet zijne zoon opgaan over boozen en goeden, en regent over regtvaardigen en onregtvaardigen.

46 Want indien gij lief hebt, die u liefhebben, wat loon hebt gij? Doen ook de tollenaars niet hetzelfde?

47 En indien gij uwe broeders alleen groet, wat doet gij boven anderen? Doen ook niet de tollenaars alzoo?

48 Weest dan gijlieden volmaakt, gelijk uw Vader, die in de hemelen is, volmaakt is.

HOOFDSTUK 6.

1 Hebt acht, dat gij uwe aalmoes niet doet voor de menschen, om van hen gezien te worden; anders hebt gij geen loon bij uwen Vader, die in de hemelen is.

2 Wanneer gij dan aalmoes doet, zoo laat voor u niet trompetten, gelijk de geveinsden in de Synagogen en op de straten doen, opdat zij van de menschen geëerd mogen worden; voorwaar zeg ik u: zij hebben hun loon weg.

3 Maar als gij aalmoes doet, zoo laat uwe linker[hand] niet weten, wat uwe regter doet;

4 Opdat uwe aalmoes in het verborgene zij; en uw Vader, die in 't verborgene ziet, die zal 't u [in 't openbaar] vergelden.

5 En wanneer gij bidt, zoo zult gij niet zijn gelijk de geveinsden; want die plegen gaarne in de Synagogen, en op de hoeken der straten staande te bidden, opdat zij van de menschen mogen gezien worden. Voorwaar ik zeg u, dat zij hun loon weg hebben.

6 Maar gij, wanneer gij bidt, ga in uwe binnenkamer, en uwe deur gesloten hebbende

bid uwen Vader die in het verborgene is; en uw Vader die in het verborgene ziet, zal het u in het openbaar vergelden.

7 En als gij bidt, zoo gebruik geen ijdel verhaal van [woorden, gelijk de Heidenen; want zij meenen dat zij door hunne veelheid van woorden zullen verhoord worden.

8 Wordt dan hun niet gelijk; want uw Vader weet wat gij noodig hebt, eer gij hem bidt.

9 Gij dan bidt aldus: Onze Vader, die in de hemelen [ist]! Uw naam worde geheiligd.

10 Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, gelijk in den hemel, [alzoo] ook op de aarde.

11 Ons dagelijksch brood geef ons heden.

12 En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren.

13 En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boozen. Want uw' is het Koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid, in de eeuwigheid, Amen!

14 Want indien gij den menschen hunne misdaden vergeeft, zoo zal uw hemelsche Vader ook u vergeven;

15 Maar indien gij den menschen hunne misdaden niet vergeeft, zoo zal ook uw Vader uwe misdaden niet vergeven.

16 En wanneer gij vast, toont geen droevig gezigt, gelijk de geveinsden; want zij mismaken hunne aangezigten, opdat zij van de menschen mogen gezien worden, als zij vasten. Voorwaar ik zeg u, dat zij hun loon weg hebben.

17 Maar gij, als gij vast, zalf uw hoofd, en wasch uw aangezicht.

18 Opdat het van de menschen niet gezien worde, als gij vast, maar van uwen Vader, die in het verborgene is; en uw Vader, die in het verborgene ziet, zal het u in 't openbaar vergelden.

19 Vergadert u geene schatten op de aarde, waar ze de mot en roest verdueren, en waar de dieven doorgraven en stelen.

20 Maar vergadert u schatten in den hemel, waar ze noch mot noch roest verderft, en waar de dieven niet doorgraven, noch stelen.

21 Want

21 Want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.

22 De kaars des ligchaams is het oog; indien dan uw oog eenvoudig is, zoo zal uw geheele ligchaam verlicht wezen.

23 Maar indien uw oog boos is, zoo zal geheel uw ligchaam duister zijn. Indien dan het licht dat in u is, duisternis is, hoe groot [zal] de duisternis [zelve zijn]?

24 Niemand kan twee heeren dienen; want, of hij zal den eenen haten en den anderen liefhebben, of hij zal den eenen aanhangen en den anderen verachten. Gij kunt niet God dienen en den Mammon.

25 Daarom zeg ik u: zijt niet bezorgd voor uw leven, wat gij eten, en wat gij drinken zult, noch voor uw ligchaam, waarmede gij u kleeden zult. Is het leven niet meer dan het voedsel, en het ligchaam dan de kleeding?

26 Aanziet de vogelen des hemels, dat zij niet zaaien, noch maaijen, noch verzamelen in de schuren, en uw hemelsche Vader voedt [nogtans] dezelve; gaat gij dezelve niet [zeer] veel te[ge] boven?

27 Wie toch van u kan met bezorgd te zijn ééne el tot zijne lengte toedoen?

28 En wat zijt gij bezorgd voor de kleeding? Aanmerkt de leliën des velds, hoe zij wassen; zij arbeiden niet, noch spinnen niet;

29 En ik zeg u dat ook Salomon in al zijne heerlijkheid niet is bekleed geweest gelijk een van deze.

30 Indien nu God het gras des velds, dat heden is en morgen in den oven geworpen wordt, alzoo bekleedt, zal hij u niet veel meer [kleeden], gij kleingeloovigen?

31 Daarom zijt niet bezorgd, zeggende: wat zullen wij eten? of: wat zullen wij drinken? of: waarmede zullen wij ons kleeden?

32 Want al deze dingen zoeken de Heidenen. Want uw hemelsche Vader weet dat gij al deze dingen behoeft.

33 Maar zoekt eerst het Koninkrijk Gods, en zijne gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden.

34 Zijt dan niet bezorgd tegen

den morgen; want de morgen zal voor het zijne zorgen; [elke] dag heeft genoeg aan zijn zelfe kwaad.

HOOFDSTUK 7.

1 Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt.

2 Want met welk oordeel gij oordeelt, zult gij geoordeeld worden; en met welke maat gij meet, zal u weder gemeten worden.

3 En wat ziet gij den splinter die in het oog uws broeders is; maar den balk die in uw oog is merkt gij niet?

4 Of, hoe zult gij tot uwen broeder zeggen: laat toe dat ik den splinter uit uw oog uitdoe; en zie, er is een balk in uw oog.

5 Gij geveinsde, werp eerst den balk uit uw oog, en dan zult gij bezien, om den splinter uit uws broeders oog uit te doen.

6 Geeft het heilige den honden niet, noch werpt uwe paarden niet voor de zwijnen, opdat zij niet t' eeniger tijd dezelve met hunne voeten vertreden, en [zich] omkeerende u verscheuren.

7 Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal opengedaan worden.

8 Want een iegelijk die bidt, die ontvangt; en die zoekt, die vindt; en die klopt, dien zal opengedaan worden.

9 Of welk mensch is er onder u, zoo zijn zoon hem zou bidden om brood, die hem eenen steen zal geven?

10 En zoo hij hem om eenen visch zou bidden, die hem eene slang zal geven?

11 Indien dan gij, die boos zijt, weet uwen kinderen goede gaven te geven, hoe veel te meer zal uw Vader, die in de hemelen is, goede [gaven] geven denjenigen, die ze van hem bidden.

12 Alle [dingen] dan die gij wilt dat u de menschen zouden doen, doet gij hun ook alzoo; want dat is de wet en de Profeten.

13 Gaat in door de enge poort, want wijd is de poort, en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er die door denzelfen ingaan.

14 Want de poort is eng, en de weg is naauw die tot het leven leidt, en weinigen zijn er die denzelven vinden.

15 Maar wacht (u) van de valsche Profeten, welke in schaapskleederen tot u komen, maar van binnen zijn zij grijpende wolven.

16 Aan hunne vruchten zult gij hen kennen. Leest men ook eene druif van doornen, of vijgen van distelen?

17 Alzoo een ieder goede boom brengt voort goede vruchten, en een kwade boom brengt voort kwade vruchten.

18 Een goede boom kan geene kwade vruchten voortbrengen, noch eene kwade boom goede vruchten voortbrengen.

19 Een ieder boom die geene goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in 't vuur geworpen.

20 Zoo zult gij dan dezelve aan hunne vruchten kennen.

21 Niet een iegelijk die tot mij zegt: Heere, Heere! zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen; maar die daar doet den wil mijns Vaders, die in de hemelen is.

22 Velen zullen ten dien dage tot mij zeggen: Heere, Heere, hebben wij niet in uwen naam geprofeteerd, en in uwen naam duivelen uitgeworpen, en in uwen naam vele krachten gedaan?

23 En dan zal ik hun openlijk aanzeggen: ik heb u nooit gekend. Gaat weg van mij, gij die de ongerechtigheid werkt.

24 Een iegelijk dan die deze mijne woorden hoort, en dezelve doet, dien zal ik vergelijken bij een voorzigtig man, die zijn huis op eene steenrots gebouwd heeft.

25 En er is slagregen nedergevallen, en de waterstroomen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid, en zijn tegen hetzelfde huis aangevallen, en het is niet gevallen, want het was op de steenrots gegrond.

26 En een iegelijk die deze mijne woorden hoort, en dezelve niet doet, die zal bij eenen dwazen man vergeleken worden, die zijn huis op het zand gebouwd heeft.

27 En de slagregen is nedergevallen, en de waterstroomen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid, en zijn tegen hetzelfde

huis aangeslagen, en het is gevallen, en zijn val was groot.

28 En het is geschied, als Jezus deze woorden geëindigd had, [dat] de scharen zich ontzetten over zijne leer.

29 Want hij leerde hen als magt hebbende, en niet als de Schriftgeleerden.

HOOFDSTUK 8.

1 Toen hij nu van den berg afgeklommen was, zijn hem vele scharen gevolgd.

2 En zie, een melaatsche kwam, en aanbad hem, zeggende: Heer, indien gij wilt, gij kunt mij reinigen.

3 En Jezus de hand uitstrekende heeft hem aangeraakt, zeggende: ik wil, word gereinigd. En terstond werd [hij van] zijne melaatschheid gereinigd.

4 En Jezus zeide tot hem: zie dat gij [dit] niemand zegt; maar ga heen, toon u zelven den Priester, en offer de gave, die Mozes geboden heeft, hun tot eene getuigenis.

5 Als nu Jezus te Kapernaüm ingegaan was, kwam tot hem een Hoofdman over honderd, biddende hem,

6 En zeggende: Heer, mijn knecht ligt t' huis geraakt, en lijdt zware pijnen.

7 En Jezus zeide tot hem: ik zal komen en hem genezen.

8 En de Hoofdman over honderd antwoordende zeide: Heer, ik ben niet waardig dat gij onder mijn dak zoudt inkomen; maar spreek alleenlijk één woord, en mijn knecht zal genezen worden.

9 Want ik ben ook een mensch onder de magt [van anderen], hebbende onder mij krijgsknechten; en ik zeg tot dezen: ga, en hij gaat; en tot den anderen: kom, en hij komt; en tot mijnen dienstknecht: doe dat, en hij doet het.

10 Jezus nu [dit] hoorende heeft zich verwonderd, en zeide tot degenen die [hem] volgden: voorwaar zeg ik u, ik heb zelfs in Israël zoo groot geloof niet gevonden.

11 Doch ik zeg u, dat velen zullen komen van Oosten en Westen, en zullen met Abraham, en Izaäk, en Jakob aanzitten in het Koninkrijk der hemelen.

12 En de kinderen des Koninkrijks

rijks zullen uitgeworpen worden in de buitenste duisternis; aldaar zal weening zijn, en knersing der tanden.

13 En Jezus zeide tot den Hoofdman over honderd: ga heen, en u geschiede gelijk gij geloofd hebt. En zijn knecht is gezond geworden te dier zelfder ure.

14 En Jezus gekomen zijnde in het huis van Petrus, zag zijner vrouws moeder *(te bed)* liggende, hebbende de koorts.

15 En hij raakte hare hand aan, en de koorts verliet haar; en zij stond op, en diende hen.

16 En als het laat geworden was, hebben zij velen van den duivel bezeten tot hem gebracht, en hij wierp de *(boose)* geesten uit met het woord, en hij genas allen die kwalijk gesteld waren;

17 Opdat vervuld zou worden wat gesproken was door Jesajas den Profeet, zeggende: hij heeft onze krankheden *(op zich)* genomen, en *(onze)* ziekten gedragen.

18 En Jezus vele scharen ziende rondom zich, beval aan de andere zijde over te varen.

19 En er kwam een zeker Schriftgeleerde tot hem, en zeide tot hem: Meester, ik zal u volgen, waar gij ook heengaat.

20 En Jezus zeide tot hem: de vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten; maar de Zoon des menschen heeft niet waar hij het hoofd nederlegge.

21 En een ander uit zijne discipelen zeide tot hem: Heer, laat mij toe, dat ik eerst heenga, en mijnen vader begrave.

22 Doch Jezus zeide tot hem: volg mij, en laat de dooden hunne dooden begraven.

23 En als hij in het schip gegaan was, zijn hem zijne discipelen gevolgd.

24 En zie, er ontstond eene groote onstuimigheid in de zee, alzoo dat het schip van de golven bedekt werd; doch hij sliep.

25 En zijne discipelen bij *(hem)* komende hebben hem opgewekt, zeggende: Heer, behoed ons, wij vergaan.

26 En hij zeide tot hen: wat zijt gij vreesachtig, gij kleingelooovigen? Toen stond hij op, en bestrafte de winden en de zee; en er werd groote stilte.

27 En de menschen verwonderden zich, zeggende: *(Goed)* danig een is deze, dat ook de winden en de zee hem gehoorzaam zijn?

28 En als hij over aan de andere zijde was gekomen in het land der Gergesenen, zijn hem twee van den duivel bezeten ontmoet, komende uit de graven, die zeer wreed waren, alzoo dat niemand door dien weg konde voorbijgaan.

29 En zie, zij riepen, zeggende: Jezus, gij Zoon Gods, wat hebben wij met u *(te doen)*? Zijt gij hier gekomen om ons te pijnigen vóór den tijd?

30 En verre van hen was eene kudde van vele zwijnen weidende.

31 En de duivelen baden hem, zeggende: indien gij ons uitwerpt, laat ons toe, dat wij in die kudde zwijnen varen.

32 En hij zeide tot hen: gaat heen. En zij uitgaande voeren heen in de kudde zwijnen; en zie, de geheele kudde zwijnen stortte van de stelte af in de zee, en stierven in 't water.

33 En die ze weidden zijn gevlugt; en als zij in de stad gekomen waren, boodschapten zij al *(deze)* dingen, en wat den bezetenen *(geschied was)*.

34 En zie, de geheele stad ging uit Jezus te gemoet; en als zij hem zagen, baden zij, dat hij uit hunne landpalen wilde vertrekken.

HOOFDSTUK 9.

1 En in 't schip gegaan zijnde voer hij over, en kwam in zijne stad. En zie, zij bragten tot hem eenen geraakten, op een bed liggende.

2 En Jezus hun geloof ziende, zeide tot den geraakten: zoon, zijt welgemoed, uwe zonden zijn u vergeven.

3 En zie, sommigen der Schriftgeleerden zeiden in zich zelven: deze lastert *(God)*.

4 En Jezus ziende hunne gedachten, zeide: waarom overdenkt gij kwaad in uwe harten?

5 Want wat is lichter, te zeggen: de zonden zijn u vergeven; of te zeggen: sta op en wandel?

6 Doch opdat gij moogt weten, dat de Zoon des menschen magt heeft op de aarde de zonden te vergeven, *(toen)* zeide hij tot den geraakten):

sta op, neem uw bed op, en ga henen naar uw huis.

7 En hij opgestaan zijnde ging henen naar zijn huis.

8 De scharen nu [dit] ziende, hebben zich verwonderd, en God verheerlijkt, die zoodanige magt den menschen gegeven had.

9 En Jezus van daar voortgaande, zag eenen mensch in het tolhuis zitten, genaamd Mattheüs, en zeide tot hem: volg mij. En hij opstaande volgde hem.

10 En het geschiedde, als hij in het huis [van Mattheüs] aanzat, zie, vele tollenaars en zondaars kwamen, en zaten mede aan met Jezus en zijne discipelen.

11 En de Farizeë[n] [dat] ziende, zeiden tot zijne discipelen: waarom eet uw Meester met de tollenaars en zondaren?

12 Maar Jezus [zulks] hoorende, zeide tot hen: die gezond zijn hebben den medicijnmeester niet noodig, maar die ziek zijn.

13 Doch gaat heen en leert, wat het'zij: ik wil barmhartigheid, en niet offerande. Want ik ben niet gekomen om te roepen regtvaardigen, maar zondaars tot bekeering.

14 Toen kwamen de discipelen van Johannes tot hem, zeggende: waarom vasten wij en de Farizeë[n] veel, en uwe discipelen vasten niet?

15 En Jezus zeide tot hen: kunnen ook de bruilofstkindren treuren, zoo lang de bruidegom bij hen is? Maar de dagen zullen komen, wanneer de bruidegom van hen zal weggenomen zijn, en dan zullen zij vasten.

16 Ook zet niemand eenen lap ongevold laken op een oud kleed; want deszelfs aangezette lap scheurt af van het kleed, en er wordt eene ergere scheur.

17 Noch men doet geen en nieuwen wijn in oude [leder]zakken; anders zoo bersten de [leder]zakken, en de wijn wordt uitgestort, en de [leder]zakken verderven: maar men doet nieuwen wijn in nieuwe [leder]zakken, en beide te zamen worden behouden.

18 Als hij deze dingen tot hen sprak, zie, een Overste kwam, en aanbad hem, zeggende: mijne

dochter is nu terstond gestorven: doch kom en leg uwe hand op haar, en zij zal leven.

19 En Jezus opgestaan zijnde volgde hem, en zijne discipelen.

20 En zie, eene vrouw, die twaalf jaren het bloedvloeijen gehad had, komende tot hem van achteren, raakte den zoom van zijn kleed aan;

21 Want zij zeide in zich zelve: indien ik alleenlijk mijn kleed aanraak, zoo zal ik gezond worden.

22 En Jezus zich omkeerende en haar ziende, zeide: zijt welgemeed, dochter, uw geloof heeft u behouden. En de vrouw werd gezond van die zelfde ure af.

23 En als Jezus in het huis van den Oversten kwam, en zag de pijpers en de woelende schare,

24 Zeide hij tot hen: vertrekt, want het dochtertje is niet dood, maar slaapt. En zij belachten hem.

25 Als nu de schare uitgedreven was, ging hij in, en greep hare hand, en het dochtertje stond op.

26 En dit gerucht ging uit door dat geheele land.

27 En als Jezus van daar voortging, zijn hem twee blinden gevolgd, roepende en zeggende: [gij] Zoon Davids, ontferm u onzer.

28 En als hij in huis gekomen was, kwamen de blinden tot hem. En Jezus zeide tot hen: geloof gij, dat ik dat doen kan? Zij zeiden tot hem: Ja Heer.

29 Toen raakte hij hunne oogen aan, zeggende: u geschiede naar uw geloof.

30 En hunne oogen zijn geopend geworden. En Jezus heeft hun zeer strengelijk verboden, zeggende: ziet, dat het niemand wete.

31 Maar zij uitgegaan zijnde, hebben hem ruchtbaar gemaakt door dat geheele land.

32 Als deze nu uitgingen, zie, zoo bragten zij tot hem eenen mensch, die stom en van den duivel bezeten was.

33 En als de duivel uitgeworpen was, sprak de stomme. En de scharen verwonderden zich, zeggende: er is nooit desgelijks in Israël gezien.

34 Maar de Farizeë[n] zeiden: hij werpt de duivelen uit door den Oversten der duivelen.

35 En Jezus omging al de steder.

den en vlekken, leerende in hunne Synagogen, en predikende het Euangelium des Koninkrijks, en genezende alle ziekte en alle kwale onder het volk.

36 En hij de scharen ziende, werd innerlijk met ontferming bewogen over haar, omdat zij vermoeid en verstrooid waren, gelijk schapen, die geen herder hebben.

37 Toen zeide hij tot zijne discipelen: de oogst is wel groot, maar de arbeiders zijn weinige.

38 Bidt dan den Heer des oogstes, dat hij arbeiders in zijnen oogst uitstoote.

HOOFDSTUK 10.

1 En zijne twaalf discipelen tot zich geroepen hebbende, heeft hun magt gegeven over de onreine geesten, om dezelve uit te werpen, en om alle ziekte en alle kwale te genezen.

2 De namen nu der twaalf Apostelen zijn deze: de eerste, Simon gezegd Petrus, en Andreas zijn broeder; Jacobus de [zoon] van Zebedeüs, en Johannes zijn broeder;

3 Philippus en Bartholomeüs; Thomas en Mattheüs de tollenaar; Jacobus de [zoon] van Alphaeus, en Lebbaeus toegenaamd Thaddeüs;

4 Simon Kananites en Judas Iskarioth, die hem ook verraden heeft.

5 Deze twaalf heeft Jezus uitgezonden, en hun bevel gegeven, zeggende: gij zult niet heengaan op den weg der Heidenen, noch gij zult niet ingaan in [enige] stad der Samaritanen.

6 Maar gaat veel meer heen tot de verlorene schapen van het huis Israëls.

7 En heengaande predikt, zeggende: het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.

8 Geneest de kranken, reinigt de melaatschen, wekt de dooden op, werpt de duivelen uit. Gij hebt het om niet ontvangen, geeft het om niet.

9 Verkrijgt u noch goud, noch zilver, noch koper [geld] in uwe gordels,

10 Noch male tot den weg, noch twee rokken, noch schoenen, noch staf. Want de arbeider is zijn voedsel waardig.

11 En in welke stad of vlek gij zult inkomen, onderzoekt wie

daarin waardig is; en blijft aldaar totdat gij [daar] uitgaat.

12 En als gij in het huis gaat, zoo groet hetzelve.

13 En indien dat huis waardig is, zoo kome uw vrede over hetzelve; maar indien het niet waardig is, zoo keere uw vrede weder tot u.

14 En zoo iemand u niet zal ontvangen, noch uwe woorden hooren, uitgaande uit dat huis of uit dezelve stad, schudt het stof van uwe voeten af.

15 Voorwaar zeg ik u: het zal den lande van Sodom en Gomorra verdragelijker zijn in den dag des oordeels, dan dezelve stad.

16 Zie, ik zend u als schapen in 't midden der wolven; zijt dan voorzigtig gelijk de slangen, en opregt gelijk de duiven.

17 Maar wacht u voor de menschen; want zij zullen u overleveren in de Raadsvergaderingen, en in hunne Synagogen zullen zij u geeselen.

18 En gij zult ook voor Stadhouders en Koningen geleid worden om mijnen twil, hun en den Heidenen tot getuigenis.

19 Doch wanneer zij u overleveren, zoo zult gij niet bezorgd zijn, hoe of wat gij spreken zult; want het zal u in dezelve ure gegeven worden, wat gij spreken zult.

20 Want gij zijt niet die Geest uws Vaders, die in u spreekt.

21 En de [een] broeder zal den [anderen] broeder overleveren tot den dood, en de vader het kind, en de kinderen zullen opstaan tegen de ouders, en zullen hen dooden.

22 En gij zult van allen gehaat worden om mijnen naam; maar die volstandig zal blijven tot het einde, die zal zalig worden.

23 Wanneer zij u dan in deze stad vervolgen, vliedt in de andere; want voorwaar zeg ik u: gij zult [uwe reis door] de steden Israëls niet geëindigd hebben, of de Zoon des menschen zal gekomen zijn.

24 De discipel is niet boven den meester, noch de dienstknecht boven zijnen heer.

25 Het [zij] den discipel genoeg, dat hij worde gelijk zijn meester, en de dienstknecht gelijk zijn heer. Indien zij dien

heer des huizes Beëlzebul hebben geheeten, hoeveel te meer zijne huisgenooten?

26 Vreest dan hen niet; want er is niets bedekt, 't welk niet zal ontdekt worden, en verborgen, 't welk niet zal geweten worden.

27 't Geen ik u zeg in de duisternis, zegt in 't licht; en 't geen gij hoort in het oor, predikt dat op de daken.

28 En vreest u niet voor degenen die 't ligchaam dooden, en de ziel niet kunnen dooden; maar vreest veel meer hem, die beide ziel en ligchaam kan verderven in de hel.

29 Worden niet twee muschjes om een penningje verkocht? En niet één van deze zal op de aarde vallen zonder uwen Vader.

30 En ook uwe haren des hoofds zijn alle geteld.

31 Vreest dan niet, gij gaat vele muschjes te boven.

32 Een iegelijk dan die mij belijden zal voor de menschen, dien zal ik ook belijden voor mijnen Vader, die in de hemelen [is].

33 Maar zoo wie mij verloochend zal hebben voor de menschen, dien zal ik ook verloochenen voor mijnen Vader, die in de hemelen [is].

34 Meent niet dat ik gekomen ben om vrede te brengen op de aarde; ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard.

35 Want ik ben gekomen om den mensch tweedragtig te maken tegen zijnen vader, en de dochter tegen hare moeder, en de schoondochter tegen hare schoonmoeder.

36 En zij [zullen] des menschen vijanden [worden] die zijne huisgenooten [zijn].

37 Die vader of moeder lief heeft boven mij, is mijns niet waardig; en die zoon of dochter lief heeft boven mij, is mijns niet waardig.

38 En die zijn kruis niet [op zich] neemt, en mij navolgt, is mijns niet waardig.

39 Die zijne ziel vindt, zal [de]zelve verliezen; en die zijne ziel zal verloren hebben om mijnentwil, zal dezelve vinden.

40 Die u ontvangt, ontvangt mij; en wie mij ontvangt, ontvangt hem, die mij gezonden heeft.

41 Die eenen Profeet ontvangt in den naam eenes Profeten, zal het loon eenes Profeten ontvangen; en die eenen regtvaardigen ontvangt in den naam eenes regtvaardigen, zal het loon eenes regtvaardigen ontvangen.

42 En zoo wie eenen van deze kleinen te drinken geeft, alleenlijk eenen beker koud [waters], in den naam eenes discipels, voorwaar zeg ik u: hij zal zijn loon geenszins verliezen.

HOOFDSTUK 11.

1 En het is geschied, toen Jezus geëindigd had zijne twaalf discipelen bevelen te geven, dat hij van daar voortging, om te leeren en te prediken in hunne steden.

2 En Johannes in de gevangenis gehoord hebbende de werken van Christus, zond twee van zijne discipelen,

3 En zeiden tot hem: zijt gij degene die komen zoude, of verwachten wij eenen anderen?

4 En Jezus antwoordde en zeide tot hen: gaat heen en boodschapt Johannes weder, 't geen gij hoort en ziet:

5 De blinden worden ziende, en de kreupelen wandelen, de melaatschen worden gereinigd, en de dooven hooren, de dooden worden opgewekt, en den armen wordt 't Euangelium verkondigd.

6 En zalig is hij, die aan mij niet zal geërgerd worden.

7 Als nu deze heengingen, heeft Jezus tot de scharen begonnen te zeggen van Johannes: wat zijt gij uitgegaan in de woestijn te aanschouwen? Een riet dat van den wind ginds en weder bewogen wordt?

8 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? Een menschen met zachte kleederen bekleed? Zie, die zachte [kleederen] dragen zijn in der Koningen huizen.

9 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? Eenen Profeet? Ja ik zeg u: ook veel meer dan eenen Profeet.

10 Want deze is 't, van wien geschreven staat: zie, ik zend mijnen Engel voor uw aangezicht, die uwen weg bereiden zal voor u heen.

11 Voorwaar zeg ik u: onder degenen die van vrouwen geboren zijn, is niemand opgestaan, meerder dan Johannes de Dooper;

per; doch die de minste is in het Koninkrijk der hemelen, is meerder dan hij.

12 En van de dagen van Johannes den Dooper tot nu toe, wordt het Koninkrijk der hemelen geweld aangedaan, en de geweldigers nemen hetzelfde met geweld.

13 Want al de Profeten en de wet hebben tot Johannes toe geprofeteerd.

14 En zoo gij het wilt aannemen, hij is Elias die komen zoude.

15 Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

16 Doch waarbij zal ik dit geslacht vergelijken? Het is gelijk de kinderken, die op de markten zitten, en hunnen gezellen toeroepen,

17 En zeggen: wij hebben u op de fluit gespeeld, en gij hebt niet gedanst. Wij hebben u klaagliederen gezongen, en gij hebt niet geweend.

18 Want Johannes is gekomen noch etende noch drinkende, en zij zeggen: hij heeft den duivel.

19 De Zoon des menschen is gekomen, etende en drinkende, en zij zeggen: ziedaar een mensch, [die] een vraat en wijnzuiper [is], een vriend van tollenaren en zondaren. Doch de wijsheid is geregtvaardigd geworden van hare kinderen.

20 Toen begon hij de steden, in welke zijne krachten meest geschied waren, te verwijten, omdat zij zich niet bekeerd hadden.

21 Wee u, Chorazin! wee u, Bethsaida! want zoo in Tyrus en Sidon de krachten waren geschied, die in u geschied zijn, zij zouden zich eertijds in zak en asch bekeerd hebben.

22 Doch ik zeg u: het zal Tyrus en Sidon verdragelijker zijn in den dag des oordeels, dan ulieden.

23 En gij Kapernaüm, die tot den hemel toe zijt verhoogd, gij zult tot de hel toe nedergestooten worden. Want zoo in Sodom die krachten waren geschied, die in u geschied zijn, zij zou tot op den huidigen dag gebleven zijn.

24 Doch ik zeg u, dat het den lande van Sodom verdragelijker zal zijn in den dag des oordeels, dan u.

25 In dien zelfden tijd antwoordde Jezus, en zeide: ik dank u, Vader, Heer des hemels en der aarde, dat gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderken geopenbaard.

26 Ja Vader, want alzoo is geweest het welbehagen voor u.

27 Alle dingen zijn mij overgegeven van mijnen Vader; en niemand kent den Zoon dan de Vader; noch iemand kent den Vader dan de Zoon, en wien het de Zoon wil openbaren.

28 Komt herwaarts tot mij, allen die vermoeid en belast zijt, en ik zal u rust geven.

29 Neemt mijn juk op u, en leert van mij, dat ik zachtmoedig ben, en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uwe zielen.

30 Want mijn juk is zacht, en mijn last is ligt.

HOOFDSTUK 12.

1 In dien tijd ging Jezus op eenen Sabbatdag door 't gezaaide; en zijne discipelen hadden honger en begonnen aren te plukken en te eten.

2 En de Ferizeën [dat] ziende zeiden tot hem: zie, uwe discipelen doen wat niet is geoorloofd te doen op den Sabbat.

3 Maar hij zeide tot hen: hebt gij niet gelezen wat David gedaan heeft, toen hem hongerde, en hun die met hem [waren]?

4 Hoe dat hij gegaan is in 't Huis Gods, en de toonbrooden gegeten heeft, die hem niet geoorloofd waren te eten, noch ook hun die met hem [waren], maar den Priesteren alleen.

5 Of hebt gij niet gelezen in de wet, dat de Priesters den Sabbat ontheiligen in den Tempel, op de Sabbatdagen, en [nogtans] onschuldig zijn?

6 En ik zeg u, dat een meerdere dan de Tempel hier is.

7 Doch zoo gij geweten hadt, wat het zij: ik wil barmhartigheid en niet offerande, gij zoudt de onschuldigen niet veroordeeld hebben.

8 Want de Zoon des menschen is een Heer ook van den Sabbat.

9 En van daar voortgaande, kwam hij in hunne Synagoge.

10 En zie, daar was een mensch, die een dorre hand had, en zij vraagden hem, zeg-

gende: is het ook geoorloofd op de Sabbatdagen te genezen? (opdat zij hem mogten beschuldigen.)

11 En hij zeide tot hen: welk mensch zal er zijn onder u, die één schaap heeft, en zoo dat-zelve op eenen Sabbatdag in eene gracht valt, [die] hetzelfde niet zal aangrijpen en uithieven?

12 Hoeveel gaat nu een mensch een schaap te boven? Zoo is het dan op de Sabbatdagen geoorloofd wel te doen.

13 Toen zeide hij tot dien mensch: strek uwe hand uit; en hij strekte ze uit, en zij werd hersteld, gezond gelijk de andere.

14 En de Farizeëen uitgegaan zijnde hielden te zamen raad tegen hem, hoe zij hem dooden mogten.

15 Maar Jezus [dat] wetende vertrok van daar, en vele scharen volgden hem, en hij genas hen allen,

16 En gebod hun scherpelijk, dat zij hem niet openbaar maken zouden;

17 Opdat vervuld zoude worden hetgeen gesproken is door Jesajas den Profeet, zeggende:

18 Zie mijnen knecht, welchen ik verkoren heb, mijnen beminden, in welchen mijne ziel een welbehagen heeft. Ik zal mijnen Geest op hem leggen, en hij zal het oordeel den Heidenen verkondigen.

19 Hij zal niet twisten, noch roepen, noch er zal niemand zijne stem op de straten hooren.

20 Het gekrookte riet zal hij niet verbreken, en het rookende lemmet zal hij niet uitblussen, totdat hij het oordeel zal uitbrengen tot overwinning.

21 En in zijnen naam zullen de Heidenen hopen.

22 Toen werd tot hem gebragt een van den duivel bezeten, [die] blind en stom [was]; en hij genas hem, alzoo dat de blinde en stomme beide sprak en zag.

23 En al de scharen ontzetten zich, en zeiden: is niet deze de Zoon Davids?

24 Maar de Farizeëen [dit] gehoord hebbende zeiden: deze werpt de duivelen niet uit, dan door Beëlzebul, den Oversten der duivelen.

25 Doch Jezus kennende hunne gedachten, zeide tot hen:

een ieder Koningrijk, dat tegen zich zelfen verdeeld is, wordt verwoest; en een iedere stad of huis, dat tegen zich zelfen verdeeld is, zal niet bestaan.

26 En indien de satan den satan uitwerpt, zoo is hij tegen zich zelfen verdeeld; hoe zal dan zijn Rijk bestaan?

27 En indien ik door Beëlzebul de duivelen uitwerp, door wien werpen ze dan uwe zonen uit? Daarom zullen die uwe regters zijn.

28 Maar indien ik door den Geest Gods de duivelen uitwerp, zoo is dan het Koningrijk Gods tot u gekomen.

29 Of hoe kan iemand in het huis eens sterken inkomen, en zijne vaten ontroofen, tenzij dat hij eerst den sterken gebonden hebbe, en alsdan zal hij zijn huis berooven.

30 Wie met mij niet is, die is tegen mij, en wie met mij niet vergadert, die verstrooit.

31 Daarom zeg ik u: alle zonde en lastering zal den menschen vergeven worden; maar de lastering tegen den Geest zal den menschen niet vergeven worden.

32 En zoo wie [eenig] woord gesproken zal hebben tegen den Zoon des menschen, het zal hem vergeven worden; maar zoo wie tegen den Heiligen Geest zal gesproken hebben, 't zal hem niet vergeven worden, noch in deze eeuw noch in de toekomstende.

33 Of maakt den boom goed en zijne vrucht goed; of maakt den boom kwaad en zijne vrucht kwaad. Want uit de vrucht wordt de boom gekend.

34 Gij adderen-gebroedsels, hoe kunt gij goede dingen spreken, daar gij boos zijt? Want uit den overvloed des harten spreekt de mond.

35 De goede mensch brengt goede dingen voort uit den goeden schat des harten; en de booze mensch brengt booze dingen voort uit den boozen schat.

36 Maar ik zeg u, dat van elk ijdel woord, hetwelk de menschen zullen gesproken hebben, zij van hetzelfde zullen reenschap geven in den dag des oordeels.

37 Want uit uwe woorden zult gij geregtvaardigd worden, en uit uwe woorden zult gij veroordeeld worden,

38 Toen antwoordden sommigen der Schriftgeleerden en Farizeën, zeggende: Meester, wij wilden van u [wel] een teeken zien.

39 Maar hij antwoordde en zeide tot hen: het boos en overspelig geslacht verzoekt een teeken, en hun zal geen teeken gegeven worden dan [het teken van] Jonas den Profet.

40 Want gelijk Jonas drie dagen en drie nachten was in den buik van den walvisch, alzo zal de Zoon des menschen drie dagen en drie nachten wezen in het hart der aarde.

41 De mannen van Nineve zullen opstaan in 't oordeel met dit geslacht, en zullen hetzelfde veroordeelen; want zij hebben zich bekeerd op de prediking van Jonas. En zie, meer dan Jonas is hier.

42 De Koningin van 't Zuiden zal opstaan in 't oordeel met dit geslacht, en hetzelfde veroordeelen; want zij is gekomen van de einden der aarde, om te hooren de wijsheid Salomons. En zie, meer dan Salomon is hier.

43 En wanneer de onreine geest van den mensch uitgegaan is, zoo gaat hij door dorre plaatsen, zoekende rust, en vindt haar niet.

44 Dan zegt hij: ik zal wederkeeren in mijn huis, van waar ik uitgegaan ben; en komende vindt hij het ledig, met bezemen gekeerd, en versierd.

45 Dan gaat hij heen en neemt met zich zeven andere geesten, booser dan hij zelf; en ingegaan zijnde wonen zij aldaar, en het laatste van dien mensch wordt erger [dan het eerste]. Alzo zal 't ook met dit boos geslacht zijn.

46 En als hij nog tot de scharen sprak, zie, zijne moeder en broeders stonden buiten, zoekende hem te spreken.

47 En iemand zeide tot hem: zie, uwe moeder en uwe broeders staan [daar] buiten, zoekende u te spreken.

48 Maar hij uitvaardigende zeide tot dengenen die hem [dof] zeide: wie is mijne moeder, en wie zijn mijne broeders?

49 En zijne hand uitstrekkende over zijne discipelen, zeide hij: zie mijne moeder en mijne broeders.

50. Want zoo wie den wil mijns Vaders doet die in de hemelen is, die is mijn broeder, en zuster, en moeder.

HOOFDSTUK 13.

1 En te dien dage Jezus uit het huis gegaan zijnde, zat bij de zee.

2 En tot hem vergaderden vele scharen, zoodat hij in een schip ging en nederzat, en al de schare stond op den oever.

3 En hij sprak tot hen vele dingen door gelijkenissen, zeggende: zie, een zaaijer ging uit om te zaaien;

4 En als hij zaaide viel een deel [zaads] bij den weg; en de vogelen kwamen en aten datzelfde op.

5 En een ander [deel] viel op steenachtige [plaatsen], waar het niet veel aarde had; en het ging terstond op, omdat het geene diepte van aarde had.

6 Maar als de zon opgegaan was, zoo is 't verbrand geworden; en omdat het geen wortel had, is 't verdord.

7 En een ander [deel] viel in de doornen; [en de doornen] wiesden op, en verstikten hetzelfde.

8 En een ander [deel] viel in de goede aarde, en gaf vrucht; het eene honderd-, het andere zestig-, en het andere dertig-[voud].

9 Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

10 En de discipelen tot hem komende zeiden tot hem: waarom spreekt gij tot hen door gelijkenissen?

11 En hij antwoordende zeide tot hen: omdat het u gegeven is, de verborgenheden des Koninkrijks der hemelen te weten, maar dien is het niet gegeven:

12 Want [wie heeft, dien zal gegeven worden, en hij zal overvloediglijk hebben; maar wie niet heeft, van dien zal genomen worden ook wat hij heeft.

13 Daarom spreek ik tot hen door gelijkenissen, omdat zij ziende niet zien, en hoorende niet hooren, noch ook verstaan.

14 En in hen wordt de profetie [van] Jesajas vervuld, die zegt: met het gehoor zult gij hooren, en geenszins verstaan; en ziende zult gij zien, en geenszins bemerken.

15 Want

15 Want het hart dezès volks is dik geworden, en zij hebben met de ooren zwaarlijk gehoord; en hunne oogen hebben zij toegedaan, opdat zij niet t' eeniger tijd met de oogen zouden zien, en met de ooren hooren, en met het hart verstaan, en zich bekeeren, en ik hen geneze.

16 Doch uwe oogen zijn zalig, omdat zij zien, en uwe ooren, omdat zij hooren.

17 Want voorwaar ik zeg u, dat vele Profeten en regtvaardigen hebben begeerd te zien de dingen die gij ziet, en hebben [ze] niet gezien, en te hooren die dingen die gij hoort, en hebben [ze] niet gehoord.

[18 Gij dan hoort de gelijkenis van den zaaijer.

19 Als iemand dat woord des Koninkrijks hoort, en niet verstaat, zoo komt de booze, en rukt weg hetgeen in zijn hart gezaaid was. Deze is degene die hij den weg bezaaid is.

20 Maar die in steenachtige [plaatsen] bezaaid is, deze is degene die het woord hoort, en dat terstond met vreugde ontvangt.

21 Doch hij heeft geen wortel in zich zelven, maar is voor eenen tijd; en als verdrukking of vervolging komt om des woords wil, zoo wordt hij terstond geërgerd.

22 En die in de doornen bezaaid is, dese is degene die het woord hoort; en de zorgvuldigheid dezer wereld, en de verleiding des rijkdoms verstikken het woord, en het wordt onvruchtbaar.

23 Die nu in de goede aarde bezaaid is, deze is degene die het woord hoort en verstaat, die ook vrucht draagt, en voortbrengt, de een honderd-, de ander zestig-, en de ander dertig[voud].

24 Eene andere gelijkenis heeft hij hun voorgesteld, zeggende: het Koninkrijk der hemelen is gelijk een mensch, die goed zaad zaaide in zijnen akker.

25 En als de menschen slapen, kwam zijn vijand, en zaaide onkruid midden in de tarwe, en ging weg.

26 Toen het nu [toe] kruid opgeschoten was, en vrucht voortbragt, toen openbaarde zich ook het onkruid.

27 En de dienstknechten van den heer des huizes gingen, en zeiden tot hem: heer, hebt gij niet goed zaad in uwen akker gezaaid; van waar heeft hij dan dit onkruid?

28 En hij zeide tot hen: een vijandig mensch heeft dat gedaan. En de dienstknechten zeiden tot hem: wilt gij dan dat wij heengaan, en datzelve vergaderen?

29 Maar hij zeide: neen, opdat gij het onkruid vergaderende, ook mogelijk met hetzelfde de tarwe niet uittrekt.

30 Laat ze beide te zamen opwassen tot den oogst, en in den tijd des oogstes zal ik tot de maaïers zeggen: vergaderd eerst dat onkruid, en bindt het in bossen, om hetzelfde te verbranden; maar de tarwe brengt te zamen in mijne schuur.

31 Eene andere gelijkenis heeft hij hun voorgesteld, zeggende: het Koninkrijk der hemelen is gelijk het mostaardzaad, hetwelk een mensch heeft genomen, en in zijnen akker gezaaid;

32 Hetwelk wel het minste is onder al de zaden, maar wanneer het opgewassen is, dan is 't het meeste van de moeskruiden, en het wordt een boom, alzoo dat de vogelen des hemels komen en nestelen in zijne takken.

33 Eene andere gelijkenis sprak hij tot hen, [zeggende]: het Koninkrijk der hemelen is gelijk een zuurdeesem, hetwelk eene vrouw nam, en verborg in drie maten meels, totdat het geheel gezuurd was.

34 Al deze dingen heeft Jezus tot de scharen gesproken door gelijkenissen; en zonder gelijkenis sprak hij tot hen niet;

35 Opdat vervuld zou worden wat gesproken is door den Profeet, zeggende: ik zal mijnen mond opendoen door gelijkenissen; ik zal voortbrengen dingen die verborgen waren van de grondlegging der wereld.

36 Toen nu Jezus de scharen [van zich] gelaten had, ging hij naar huis; en zijne discipelen kwamen tot hem, zeggende: verklaar ons de gelijkenis van het onkruid des akkers.

37 En hij antwoordende zeide tot hen: die het goede zaad zaait, is de Zoon des menschen;

38 En de akker is de wereld; en het goede zaad zijn de kinderen

des

des Koningrijks; en het onkruid zijn 'de kinderen des boozen;

39 En de vijand die hetzelfde gezaaid heeft, is de duivel; en de oogst is de voleinding der wereld; en de maaijers zijn de Engelen.

40 Gelijkerwijs dan het onkruid vergaderd, en met vuur verbrand wordt, alzoo zal het [ook] zijn in de voleinding dezer wereld.

41 De Zoon des menschen zal zijne Engelen uitzenden, en zij zullen uit zijn Koningrijk vergaderen al de ergernissen, en degenen die de ongerechtigheid doen;

42 En zullen dezelve in den vurigen oven werpen, daar zal weening zijn en knersing der tanden.

43 Dan zullen de regtvaardigen blinken gelijk de zon, in het Koningrijk huns Vaders. Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

44 Wederom is het Koningrijk der hemelen gelijk een schat in den akker verborgen, welken een mensch gevonden hebbende, verborg [dien], en van blijdschap over denzelven gaat hij heen, en verkoopt al wat hij heeft, en koopt dienzelfen akker.

45 Wederom is het Koningrijk der hemelen gelijk een koopman, die schoone paarden zoekt.

46 Welke, hebbende eene paarl van groote waarde gevonden, ging heen, en verkocht als wat hij had, en kocht dezelve.

47 Wederom is het Koningrijk der hemelen gelijk een net geworpen in de zee, en dat allerlei soorten [van visschen] te zamen brengt;

48 Hetwelk, waaneer het vol geworden is, [de visschers] aan den oever optrekken, en nederzittende lezen het goede uit in [hunne] vaten; maar het kwade werpen zij weg.

49 Alzoo zal het in de voleinding der eeuwen wezen: de Engelen zullen uitgaan, en de boozen uit het midden der regtvaardigen afscheiden;

50 En zullen dezelve in den vurigen oven werpen; daar zal zijn weening en knersing der tanden.

51 Jezus zeide tot hen: hebt gij dit alles verstaan? Zij zeiden tot hem: ja Heer.

52 En hij zeide tot hen: daarom, een iegelijk Schriftgeleerde in 't Koningrijk der hemelen onderwezen, is gelijk een heer des huizes, die uit zijnen schat nieuwe en oude dingen voortbrengt.

53 En het is geschied, als Jezus deze gelijkenissen geëindigd had, vertrok hij van daar.

54 En gekomen zijnde in zijn vaderland leerde hij hen in hunne Synagoge, zoodat zij zich ontzetten, en zeiden: van waar [komt] dezen, die wijsheid en die krachten?

55 Is deze niet de zoon [des timmermans]? En is zijne moeder niet genaamd Maria, en zijne broeders, Jacobus en Jozes, en Simon, en Judas?

56 En zijne zusters, zij zij niet allen bij ons? Van waar [komt] dan dezen dit alles.

57 En zij werden aan hem geërgerd. Maar Jezus zeide tot hen: [een Profeet] is niet ongeëerd dan in zijn vaderland en in zijn huis.

58 En hij heeft aldaar niet vele krachten gedaan, van wege hun ongelooft.

HOOFDSTUK 14.

1 Te dier zelfder tijd hoorde Herodes de Viervorst [het gerucht van Jezus,

2 En zeide tot zijne knechten: deze [is Johannes de Dooper; hij is opgewekt van de dooden, en daarom werken die krachten in hem.

3 Want Herodes had Johannes] gevangen genomen, en hem gebonden, en in den kerker gezet, om Herodias wil, de huisvrouw van Philippus zijnen broeder.

4 Want Johannes zeide tot hem: het is u niet geoorloofd haar te hebben.

5 En willende hem dooden, vreesde hij het volk, omdat zij hem hielden voor een Profeet.

6 Maar als de dag der geboorte van Herodes gehouden werd, danste de dochter van Herodias in het midden [van hen], en zij behaagde aan Herodes;

9 Waarom hij haar met eede beloofde te geven, wat zij ook eischen zoude.

8 En zij te voren onderrigt zijnde van hare moeder, zeide: geef mij hier in eenen schotel het

het hoofd van Johannes den Dooper.

9 En de Koning werd bedroefd, doch om de eeden, en degenen die [met hem] aanzaten, gebod hij, dat het [haar] zoude gegeven worden,

10 En zond henen, en ontvoerde Johannes in den kerker.

11 En zijn hoofd werd gebragt in eenen schotel, en het dochtertje gegeven; en zij droeg het hare moeder.

12 En zijne discipelen kwamen, en namen het ligchaam weg, en begroeven hetzelfde; en gingen en boodschapten het Jezus.

13 En [als] Jezus [dit] hoorde, vertrok hij van daar te scheep naar [eene] woeste plaats alleen; en de scharen [dat] hoozende, zijn hem te voet gevolgd uit de steden.

14 En Jezus uitgaande zag eene groote schare, en werd innerlijk met ontferming over hen bewogen, en genas hunne kranten.

15 En als het nu avond werd, kwamen zijne discipelen tot hem, zeggende: deze plaats is woest, en de tijd is nu voorbijgegaan; laat de scharen van u, opdat zij heengaan in de vlekken, en zich zelven spijs koopen.

16 Maar Jezus zeide tot hen: het is hun niet noodig; heen te gaan; geeft gij hun te eten.

17 Doch zij zeiden tot hem: wij hebben hier niet dan vijf brooden en twee visschen.

18 En hij zeide: brengt mij dezelfde hier.

19 En hij beval de scharen neder te zitten op het gras, en nam de vijf brooden en de twee visschen, en opwaarts ziende naar den hemel, zeggende dezelfde; en als hij ze gebroken had, gaf hij de brooden den discipelen, en de discipelen de scharen.

20 En zij aten allen en werden verzadigd, en zij namen op, het overschot der brokken, twaalf volle korven.

21 Die nu gegeten hadden, waren omtrent vijf duizend mannen, zonder de vrouwen en kinderen.

22 En terstond dwong Jezus zijne discipelen, in het schip te gaan, en voor hem af te varen naar de andere zijde,

terwijl hij de scharen van zich zoude laten.

23 En als hij nu de scharen van zich gelaten had, klom hij op den berg alleen, om te bidden. En als het nu avond was geworden, zoo was hij daar alleen.

24 En het schip was nu midden in de zee, zijnde in nood van de baren; want de wind was [hun] tegen.

25 Maar ter vierder wake des nachts kwam Jezus af tot hen, wandelende op de zee.

26 En de discipelen ziende hem op de zee wandelen, werden ontroerd, zeggende: het is een spooksel! en zij schreeuwden van vrees.

27 Maar terstond sprak hen Jezus aan, zeggende: zijt goeds moeds; ik ben het, vreest niet.

28 En Petrus antwoordde hem, en zeide: Heer, indien gij 't zijt, zoo gebied mij tot u te komen op 't water.

29 En hij zeide: kom. En Petrus klom neder van 't schip, en wandelde op 't water, om tot Jezus te komen;

30 Maar ziende den sterken wind, werd hij bevreesd, en als hij begon neder te zinken, riep hij, zeggende: Heer, behoud mij.

31 En Jezus terstond de hand uitstekende, greep hem aan, en zeide tot hem: gij kleingeloovige, waarom hebt gij gewankeld?

32 En als zij in het schip geklommen waren, stilde de wind.

33 Die nu in het [schip] [waren], kwamen en aanbaden hem, zeggende: waarlijk, gij zijt Gods Zoon.

34 En overgevaren zijnde, kwamen zij in het land Gennesaret.

35 En als de mannen van die plaats hem werden kennende, zonden zij in dat geheele omliggende land, en bragten tot hem allen die kwalijk gesteld waren,

36 En baden hem, [dat] zij alleenlijk den zoom van zijn kleed zouden mogen aanraken; en zoo velen als [hem] aanraakten werden gezond.

HOOFDSTUK 15.

1 Toen kwamen tot Jezus [eenige] Schriftgeleerden en Farizeën, die van Jeruzalem [waren], zeggende:

2 Waar-

u de scharen
u had, klom
alleen, om te
het nu avond
zoo was, hij

was nu mid-
ijnde in nood
want de wind

der wake! des
us af tot hen,
e zee.

ipelen ziende
andelen, wer-
eggende: het
a zij schreeuw-

d sprak hen
de: zijt goeds
et, vreest niet.
woordde hem,
indien gij 't
mij tot u te
er.

e: kom. En
er van 't schip,
t water, om
en;

den sterken
bevreesd, en
eder te zin-
eggende: Heer,

stond de hand
ep hem aan
en: gij klein-
om hebt gij

het schip ge-
stilde de wind.
het schip (wa-
en aanbaden
waarlijk, gij

en zijnde, kwa-
nd Gennesaret.
annen van die
en kennende,
t geheele om-
nen bragten tot
walijk gesteld

m, (dat zij al-
van zijn kleed
aanraken; en
(hem) aanraak-
nd.

STUK 15.

nen tot Jezus
geleerden en
van Jeruzalem
e:

2 Waar-

2 Waarom overtreden uwe discipelen de inzetting der Ouden? Want zij wasschen hunne handen niet, wanneer zij brood zullen eten.

3 Maar hij antwoordende zeide tot hen: waarom overtreedt ook gij het gebod Gods door uwe inzetting?

4 Want God heeft geboden, zeggende: eer uwen vader en moeder; en: wie vader of moeder vloekt, die zal den dood sterven.

5 Maar gij zegt: zoo wie tot vader of moeder zal zeggen: *[het is]* eene gave, zoo wat u van mij zoude kunnen ten nutte komen, en zijnen vader of zijne moeder geenszins zal eeren, *[die voldoet.]*

6 En gij hebt *[alzo]* Gods gebod krachteloos gemaakt door uwe inzetting.

7 Gij geveinsden, wel heeft Jesajas van u geprofeteerd, zeggende:

8 Dit volk genaakt mij met hunnen mond, en eert mij met de lippen, maar hun hart houdt zich ver van mij.

9 Doch te vergeefs eeren zij mij, leerende leeringen, *[die]* geboden van menschen *[zijn]*.

10 En als hij de schare tot zich geroepen had, zeide hij tot hen: hoort en verstaat.

11 Hetgeen ten monde ingaat, ontreinigt den mensch niet, maar hetgeen ten monde uitgaat, dat ontreinigt den mensch.

12 Toen kwamen zijne discipelen tot hem, en zeiden tot hem: weet gij *[wel]*, dat de Farizeën deze rede hoorende, geërgerd zijn geweest?

13 Maar hij antwoordende zeide: alle plant, die mijn hemelsche Vader niet geplant heeft, zal uitgeroeid worden.

14 Laat hen varen; zij zijn blinde leidlieden der blinden; indien nu de blinde den blinden leidt, zoo zullen zij beiden in de gracht vallen.

15 En Petrus antwoordende zeide tot hem: verklaar ons deze gelijkenis.

16 Maar Jezus zeide: zijt ook gijlieden als nog onwetend?

17 Verstaat gij nog niet, dat al wat ten monde ingaat, in den buik komt, en in de heimelijkheid wordt uitgeworpen?

18 Maar die dingen, die ten

monde uitgaan, komen voort uit het hart, en dezelve ontreinigen den mensch.

19 Want uit het hart komen voort booze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoerrijen, dieverijen, valsche getuigenissen, lasteringen.

20 Deze dingen zijn het die den mensch ontreinigen; maar het eten met ongewasschen handen ontreinigt den mensch niet.

21 En Jezus van daar gaande vertrok naar de deelen van Tyrus en Sidon.

22 En zie, eene Kananeesche vrouw uit die landpalen komende, riep tot hem, zeggende: Heer, *[gij]* zoon Davids, ontferm u mijner; mijne dochter is deerlijk van den duivel bezeten.

23 Doch hij antwoordde haar niet één woord. En zijne discipelen tot hem komende baden hem, zeggende: laat haar van u, want zij roept ons na.

24 Maar hij antwoordende zeide: ik ben niet gezonden dan tot de verlorene schapen van het huis Israëls.

25 En zij kwam, en aanbad hem, zeggende: Heer, help mij.

26 Doch hij antwoordde en zeide: het is niet betamelijk het brood der kinderen te nemen, en den hondkens *[voor]* te werpen.

27 En zij zeide: ja, Heer, doch de hondkens eten ook van de brokjes, die daar vallen van de tafel hunner heeren.

28 Toen antwoordde Jezus, en zeide tot haar: o vrouw, groot is uw geloof; u geschiedde gelijk gij wilt. En hare dochter werd gezond van die zelfde ure.

29 En Jezus van daar vertrekkende, kwam aan de zee van Galilea, en klom op den berg, en zat daar neder.

30 En vele scharen zijn tot hem gekomen, hebbende bij zich kreupelen, blinden, stommen, lammen, en vele anderen, en wierpen hen voor de voeten van Jezus; en hij genas dezelve.

31 Alzo dat de scharen zich verwonderden, ziende de stommen sprekende, de lammen gezond, de kreupelen wandelende, en de blinden ziende; en zij verheerlijkten den God Israëls.

32 En Jezus zijne discipelen

tot zich geroepen hebbende, zeide: ik word innerlijk met ontferming bewogen over de schare, omdat zij nu drie dagen bij mij gebleven zijn, en hebben niet wat zij eten zouden; en ik wil hen niet nuchteren van mij laten, opdat zij op den weg niet bezwijken.

33 En zijne discipelen zeiden tot hem: van waar (zullen) wij zoo vele brooden in de woestijn (bekomen), dat wij zulk eene groote schare zouden verzadigen?

34 En Jezus zeide tot hen: hoe veel brooden hebt gij? Zij zeiden: zeven, en weinige vischjes.

35 En hij gebod de scharen neder te zitten op de aarde.

36 En hij nam de zeven brooden en de visschen, en als hij gedankt had, brak hij ze, en gaf ze zijnen discipelen, en de discipelen (gaven ze) de schare.

37 En zij aten allen en werden verzadigd, en zij namen op, het (overschot der brocken, zeven volle manden).

38 En die daar gegeten hadden, waren vier duizend mannen, zonder de vrouwen en kinderen.

39 En de scharen van zich gelaten hebbende, ging hij in 't schip, en kwam in de landpalen van Magdala.

HOOFDSTUK 16.

1 En de Farizeën en Sadduceën tot hem gekomen zijnde, en (hem) verzoekende, begeerden van hem, dat hij hun een teeken uit den hemel zou toonen.

2 Maar hij antwoordde en zeide tot hen: als het avond geworden is, zegt gij: schoon weder, want de hemel is rood.

3 En des morgens: heden onweder; want de hemel is droevig rood. Gij geveinsden, het aanschijn des hemels weet gij wel te onderscheiden, en kunt gij de teekenen der tijden niet (onderscheiden)?

4 Het boos en overspelig geslacht verzoekt een teeken; en hetzelfde zal geen teeken gegeven worden dan 't teeken van Jonas den Profeet. En hen verlatende ging hij weg.

5 En als zijne discipelen op de andere zijde gekomen waren, hadden zij vergeten brooden (mede) te nemen.

6 En Jezus zeide tot hen: ziet toe, en wacht u van den zuurdeesem der Farizeën en Sadduceën.

7 En zij overleiden bij zich zelve, zeggende: ('t is) omdat wij geene brooden (mede) genomen hebben.

8 En Jezus (dat) wetende zeide tot hen: wat overlegt gij bij u zelve, gij kleingeloovigen, dat gij geene brooden (mede) genomen hebt?

9 Verstaat gij nog niet? Noch gedenkt gij niet aan de vijf brooden der vijfduizend (mannen), en hoe veel korven gij opnaamt;

10 Noch aan de zeven brooden der vier duizend (mannen), en hoe veel manden gij opnaamt?

11 Hoe? Verstaat gij niet, dat ik u van geen brood gesproken heb, (als ik zeide) dat gij u wachten zoudt van den zuurdeesem der Farizeën en Sadduceën?

12 Toen verstonden zij, dat hij niet gezegd had, dat zij zich wachten zouden van den zuurdeesem des broods, maar van 'de leer der Farizeën en Sadduceën.

13 Als nu Jezus gekomen was in de deelen van Cesarea Philippi, vraagde hij zijnen discipelen, zeggende: wie zeggen de menschen, dat ik, de Zoon des menschen, ben?

14 En zij zeiden: sommigen, Johannes de Dooper; en anderen, Elias; en anderen, Jeremias, of een van de Profeten.

15 Hij zeide tot hen: maar gij, wie zegt gij dat ik ben?

16 En Simon Petrus antwoordende zeide: gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.

17 En Jezus antwoordende zeide tot hem: zalig zijt gij, Simon Bar-Jona; want vleesch en bloed heeft u (dat) niet geopenbaard, maar mijn Vader, die in de hemelen is.

18 En ik zeg u ook, dat gij zijt Petrus, en op deze Petra zal ik mijne gemeente bouwen, en de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen.

19 En ik zal u geven de sleutelen van 't Koninkrijk der hemelen; en zoo wat gij zult binden op de aarde, zal in de hemelen gebonden zijn; en zoo wat gij ontbinden zult op de aarde, zal in de hemelen ontbonden zijn.

20 Toen verbood hij zijnen disci-

ot hen : ziet
n den zuur-
en en Sad-

en hij zich
't is) omdat
(mede) ge-

etende zei-
overlegt gij
leingeloo-
ven brooden
bt?

niet? Noch
aan de vijf
zizend [man-
korven gij

ven brooden
(mannen), en
ij opnaamt ;
gij niet, dat
d gesproken
t gij u wach-
zuurdesem
dduceen?

n zij, dat hij
dat zij zich
n den zuur-
maar van de
u Sadduceën.
gekomen was
Caesarea Phi-
zijn disci-
pelen zeggen de
de Zoon des

sommigen ,
er ; en ande-
deren , Jere-
de Profeten.

hen : maar
at ik ben?

rus antwoord-
ijt de Chris-
venden Gods.
ntwoordende
alig zijt gij,
want vleesch
dat) niet ge-
mijn Vader,
is.

ook, dat gij
p deze Petra
ente bouwen,
er hel zullen
veldigen.

ven de sleu-
grijk der he-
gij zult bin-
l in de heme-
; en zoo wat
op de aarde,
a ontbonden

hij zijnen dis-
ci-

cipelen , dat zij niemand zeg-
den zouden , dat hij was Jezus
de Christus.

21 Van toen aan begon Jezus
zijn discipelen te vertoonen,
dat hij moest heengaan naar
Jeruzalem, en veel lijden van
de Ouderlingen en Overpries-
ters en Schriftgeleerden, en ge-
dood worden, en ten derden
dage opgewekt worden.

22 En Petrus hem tot zich ge-
nomen hebbende, begon hem
te bestraffen, zeggende: Heer,
[zijt] u genadig; dit zal u
geenszins geschieden.

23 Maar hij zich omkeerende
zeide tot Petrus: ga weg ach-
ter mij satanas; gij zijt mij een
aanstoot; want gij verzint niet
de dingen die Gods zijn, maar
die der menschen zijn.

24 Toen zeide Jezus tot zijne
discipelen: zoo iemand achter
mij wil komen, die verloochene
zich zelven, en neme zijn kruis
op, en volge mij.

25 Want zoo wie zijn leven
zal willen behouden, die zal 't
zelve verliezen; maar zoo wie
zijn leven verliezen zal om mijn-
tenwil, die zal hetzelfde vinden.

26 Want wat baat het eenen
mensch, zoo hij de geheele we-
reld gewint, en lijdt schade? zij-
ner ziel? Of wat zal een mensch
geven tot lossing van zijne ziel?

27 Want de Zoon des menschen
zal komen in de heerlijkheid
zijns Vaders met zijne Enge-
len; en alsdan zal hij een ieg-
lijk vergelden naar zijn doen.

28 Voorwaar zeg ik u: er zijn
sommigen van die hier staan,
welke den dood niet smaken
zullen, totdat zij den Zoon des
menschen zullen hebben zien
komen in zijn Koninkrijk.

HOOFDSTUK 17.

1 En na zes dagen nam Jezus
met zich Petrus en Jaco-
bus, en Johannes zijnen broe-
der, en bragt hen op eenen
hoogen berg alleen.

2 En hij werd voor hen ver-
anderd van gedaante; en zijn
aangezicht blonk gelijk de zon,
en zijne kleederen werden wit,
gelijk het licht.

3 En zie, van hen werden ge-
zien Mozes en Elias met hem
te zamen sprekende.

4 En Petrus antwoordende
zeide tot Jezus: Heer, het is
goed dat wij hier zijn; zoo gij

wilt, laat ons hier drie taber-
nakelen maken, voor u éénen,
en voor Mozes éénen, en éénen
voor Elias.

5 Terwijl hij nog sprak, zie,
eene luchtige wolk heeft hen
overschaduwd. En zie, eene
stem uit de wolk, zeggende:
deze is mijn geliefde Zoon,
in welken ik mijn welbehagen
heb; hoort hem.

6 En de discipelen [dit] hoo-
rende vielen op hun aangezicht,
en werden zeer bevreesd.

7 En Jezus bij hen komende
raakte hen aan, en zeide: staat
op en vreest niet.

8 En hunne oogen opheffende
zagen zij niemand dan Jezus
alleen.

9 En als zij van den berg af-
kwamen, gebod hun Jezus,
zeggende: zegt niemand dit
gezig, totdat de Zoon des
menschen zal opgestaan zijn
uit de dooden.

10 En zijne discipelen vraag-
den hem, zeggende: wat zeg-
gen dan de Schriftgeleerden,
dat Elias eerst moet komen?

11 Doch Jezus antwoordende
zeide tot hen: Elias zal wel
eerst komen, en alles weder
oprigten;

12 Maar ik zeg u, dat Elias nu
gekomen is, en zij hebben hem
niet gekend; doch zij hebben
aan hem gedaan al wat zij heb-
ben gewild; alzoo zal ook de
Zoon des menschen van hen
lijden.

13 Toen verstonden de disci-
pelen dat hij hen van Johannes
den Dooper gesproken had.

14 En als zij bij de schare ge-
komen waren, kwam tot hem
een mensch, vallende voor hem
op de knieën, en zeggende:

15 Heer, ontferm u over mijn-
nen zoon, want hij is maanziek;
en is in zwaar lijden; want
menigmaal valt hij in 't vuur,
en menigmaal in 't water.

16 En ik heb hem tot uwe disci-
pelen gebragt, en zij hebben
hem niet kunnen genezen;

17 En Jezus antwoordende ze-
de: o ongeloovig en verkeerd
geslacht, hoe lang zal ik nog
met ulieden zijn? Hoe lang zal
ik u nog verdragen? Brengt
hem mij hier.

18 En Jezus bestrafte hem, en
de duivel ging van hem uit, en
het kind werd genezen van die
ure af.

19 Toen kwamen de discipelen tot Jezus alleen, en zeiden: waarom hebben wij hem niet kunnen uitwerpen?

20 En Jezus zeide tot hen: om uws ongeloofs wil; want voorwaar zeg ik u, zoo gij een geloof hadt als een mostaardzaad, gij zoudt tot dezen berg zeggen: ga heen van hier derwaarts, en hij zal heengaan; en niets zal u onmogelijk zijn.

21 Maar dit geslacht vaart niet uit dan door bidden en vasten.

22 En als zij in Galilea verkeerden, zeide Jezus tot hen: de Zoon des menschen zal overgeleverd worden in de handen der menschen.

23 En zij zullen hem dooden, en ten derde dage zal hij opgewekt worden. En zij werden zeer bedroefd.

24 En als zij te Kapernaüm ingekomen waren, gingen tot Petrus die de Didrachmen ontvingen, en zeiden: uw Meester, betaalt hij de Didrachmen niet?

25 Hij zeide: ja. En toen hij in huis gekomen was, voorkwam hem Jezus, zeggende: wat dunkt u Simon, de Koningen der aarde, van wie nemen zij tollens of schatting? Van hunne zonen of van de vreemden?

26 Petrus zeide tot hem: van de vreemden. Jezus zeide tot hem: zoo zijn dan de zonen vrij.

27 Maar opdat wij hun geen aanstoot geven, ga henen naar de zee, werp den angel [uif], en den eersten visch die opkomt, neem, en zijnen mond geopend hebbende, zult gij eenen stater vinden; neem dien, en geef hem aan hen voor mij en u.

HOOFDSTUK 18.

1 Te dier zelfder ure kwamen de discipelen tot Jezus, zeggende: wie is toch de meeste in het Koninkrijk der hemelen?

2 En Jezus een kindeken tot zich geroepen hebbende, stelde dat in het midden van hen.

3 En zeide: voorwaar zeg ik u, indien gij u niet verandert, en wordt gelijk de kinderkens, zoo zult gij in het Koninkrijk der hemelen geenszins ingaan.

4 Zoo wie dan zich zelven zal vernederen gelijk dit kindeken, deze is de meeste in 't Koninkrijk der hemelen.

5 En zoo wie zoodanig een

kindeken ontvangt in mijnen naam, die ontvangt mij.

6 Maar zoo wie eenen van deze kleinen, die in mij gelooven, ergert, het ware hem nuttiger dat een molensteen aan zijnen hals gehangen, en dat hij verzonken ware in de diepte der zee.

7 Wee der wereld van de ergernissen; want het is noodzakelijk dat de ergernissen komen; doch wee dien mensch, door welken de ergernis komt.

8 Indien dan uwe hand of uw voet u ergert, houw ze af, en werp ze van u. 't Is u beter tot het leven in te gaan, kreupel of verminkt [zijnde], dan twee handen of twee voeten hebbende in 't eeuwige vuur geworpen te worden.

9 En indien uw oog u ergert, trek het uit, en werp het van u. 't Is u beter maar één oog hebbende tot het leven in te gaan, dan twee oogen hebbende in 't helsche vuur geworpen te worden.

10 Ziet toe dat gij niet éénen van deze kleinen veracht; want ik zeg ulieden, dat hunne Engelen in de hemelen altijd zien het aangezicht mijns Vaders, die in de hemelen is.

11 Want de Zoon des menschen is gekomen om zalig te maken wat verloren was.

12 Wat dunkt u: indien eenig mensch honderd schapen had, en één uit dezelve afgedwaald was, zal hij niet de negen en negentig laten, en op de bergen heengaande het afgedwaalde zoeken?

13 En indien het geschiedt, dat hij hetzelfde vindt, voorwaar ik zeg u, dat hij zich meer verblijdt over hetzelfde, dan over de negen en negentig, die niet afgedwaald zijn geweest.

14 Alzoo is de wil niet uws Vaders die in de hemelen is, dat één van deze kleinen verloren ga.

15 Maar indien uw broeder tegen u gezondigd heeft, ga heen en bestraf hem tusschen u en hem alleen; indien hij u hoort, zoo hebt gij uwen broeder gewonnen.

16 Maar indien hij [u] niet hoort, zoo neem nog een of twee met u, opdat in den mond van twee of drie getuigen alle woord besta.

17 En indien hij dezelve geen ge-

gehoor
gemeen
der g
geeft,
den em
18 Vo
gij op
zal in
wezen
de on
hemel
19 W
er tw
men o
zaak,
geeren
schied
in de
20 W
gader
ben il
21 Te
en zel
zal mi
digen
zeven
22 Je
u nie
zeven
23 D
rijk
bij e
kenin
ten h
24 A
kenen
een d
duize
25 F
betal
men
zijne
wat
zoud
26 I
valle
de: l
mij
27 I
kneec
inne
hem
hem
28 I
uitg
zijne
hem
dig
gree
de:
zjt.
29
ned
bad
moes
alles

t in mijnen
t mij.
nen van deze
gelooven, er-
nuttiger dat
zijnen hals
ij verzonken
er zee.
van de er-
t is noodza-
ssen komen;
ensch, door
komt.
hand of uw
w ze af, en
Is u beter
te gaan,
kt (zijnde),
f twee voe-
t eeuwige
orden.
g u ergert,
rp het van
ar één oog
leven in te
hebben-
aur gewor-
niet éenen
veracht;
dat hunne
nelen altijd
mijns Va-
len is.
des men-
m zalig te
was.
dien eenig
apen had,
fgedwaald
negen en
p de ber-
fgedwaal-
reschiedt',
dt, voor-
zich meer
elvé, dan
entig, die
eweest.
t uws Va-
n is, dat
n verlo-
broeder
heeft, ga
tusschen
dien hij u
ren broe-
[u] niet
een of
en mond
igen alle
elvé geen
ge-

gehoor geeft, zoo zeg het der gemeente; en indien hij ook der gemeente geen gehoor geeft, zoo zij hij u als de heidenen en de tollenaar.

18 Voorwaar zeg ik u: al wat gij op de aarde binden zult, zal in den hemel gebonden wezen; en al wat gij op de aarde ontbinden zult, zal in den hemel ontbonden wezen.

19 Wederom zeg ik u: indien er twee van u te zamen stemmen op de aarde over eenige zaak, die zij zouden mogen begeeren, dat die hun zal geschieden van mijnen Vader die in de hemelen is.

20 Want waar twee of drie vergaderd zijn in mijnen naam, daar ben ik in het midden van hen.

21 Toen kwam Petrus tot hem, en zeide: Heer, hoe menigmaal zal mijn broeder tegen mij zondigen, en ik hem vergeven? Tot zevenmaal?

22 Jezus zeide tot hem: ik zeg u niet tot zevenmaal, maar tot zeventig maal zeven (maal).

23 Daarom wordt het Koningrijk der hemelen vergeleken bij een zeker Koning, die rekening met zijne dienstknechten houden wilde.

24 Als hij nu begon te rekenen, werd tot hem gebragt een die hem schuldig was tien duizend talenten.

25 En als hij niets had om te betalen, beval zijn heer, dat men hem zoude verkoopen, en zijne vrouw en kinderen, en al wat hij had, en dat [de schuld] zoude betaald worden.

26 De dienstknecht dan nedervallende aanbad hem, zeggende: heer, wees lankmoedig over mij, en ik zal u alles betalen.

27 En de heer dezes dienstknechts met barmhartigheid innerlijk bewogen zijnde, heeft hem ontslagen, en de schuld hem kwijtescholden.

28 Maar dezelve dienstknecht uitgaande heeft gevonden eenen zijner mededienstknechten, die hem honderd penningen schuldig was, en hem aanvallende, greep (hem) bij de keel, zeggende: betaal mij wat gij schuldig zijt.

29 Zijn mededienstknecht dan nedervallende aan zijne voeten bad hem, zeggende: zijt lankmoedig over mij, en ik zal u alles betalen.

30 Doch hij wilde niet; maar ging heen, en wierp hem in de gevangenis, totdat hij de schuld zoude betaald hebben.

31 Als nu zijne mededienstknechten zagen hetgeen geschied was, zijn zij zeer bedroefd geworden, en komende verklaarden zij hunnen heer al wat er geschied was.

32 Toen heeft hem zijn heer tot zich geroepen, en zeide tot hem: gij booze dienstknecht, al die schuld heb ik u kwijtescholden, dewijl gij mij geboden hebt;

33 Behoordet gij ook niet u over uwen mededienstknecht te ontfermen, gelijk ik ook mij over u ontfermd heb?

34 En zijn heer vertoornd zijnde, leverde hem den pijnders over, totdat hij zoude betaald hebben al wat hij hem schuldig was.

35 Alzoo zal ook mijn hemelsche Vader u doen, indien gij niet van harte vergeeft een iegelijk zijnen broeder zijne misdaden.

HOOFDSTUK 19.

1 En het geschiedde, toen Jezus deze woorden geëindigd had, dat hij vertrok van Galilea, en kwam over den Jordaan, in de landpalen van Judea.

2 En vele scharen volgden hem, en hij genas ze aldaar.

3 Ende Farizeën kwamen tot hem, verzoekende hem, en zeggende tot hem: is het eenen mensch geoorloofd zijne vrouw te verlaten om allerlei oorzaak?

4 Doch hij antwoordende zeide tot hen: hebt gij niet gelezen, die van den beginne [den mensch] gemaakt heeft, dat hij hen gemaakt heeft man en vrouw?

5 En gezegd heeft: daarom zal een mensch vader en moeder verlaten, en zal zijne vrouw aanhangen, en die twee zullen tot één vleesch zijn;

6 Alzoo dat zij niet meer twee zijn, maar één vleesch. Hetgeen dan God te zamen gevoegd heeft scheidde de mensch niet.

7 Zij zeiden tot hem: waarom heeft dan Mozes geboden eenen scheidbrief te geven en haar te verlaten?

8 Hij zeide tot hen: Mozes heeft van wege de hardigheid uwer harten u toegelaten uwe vrou-

vrouwen te verlaten; maar van den beginne is het alzoo niet geweest.

9 Maar ik zeg u, dat zoo wie zijne vrouw verlaat anders dan om hoererij, en eene andere trouwt, [die] doet overspel; en die de verlatene trouwt, doet [ook] overspel.

10 Zijne discipelen zeiden tot hem: indien de zaak des menschen met de vrouw alzoo staat, zoo is het niet oorbaar te trouwen.

11 Doch hij zeide tot hen: allen vatten dit woord niet, maar dien het gegeven is.

12 Want er zijn gesnedenen, die uit moeders lijf alzoo geboren zijn; en er zijn gesnedenen, die van de menschen gesneden zijn; en er zijn gesnedenen, die zich zelven gesneden hebben om het Koninkrijk der hemelen. Die [dit] vatten kan, vatte [het].

13 Toen werden kinderen tot hem gebracht, opdat hij de handen hun zou opleggen, en bidden; en de discipelen bestraften dezelve.

14 Maar Jezus zeide: laat af van de kinderkens, en verhindert hen niet tot mij te komen; want derzulken is het Koninkrijk der hemelen.

15 En als hij hun de handen opgelegd had, vertrok hij van daar.

16 En zie, er kwam een tot hem, en zeide tot hem: goede Meester, wat zal ik goeds doen, opdat ik het eeuwige leven hebbe?

17 En hij zeide tot hem: wat noemt gij mij goed? Niemand is goed dan één, [naamelijk] God. Doch wilt gij in 't leven ingaan, onderhoud de geboden.

18 Hij zeide tot hem: welke? En Jezus zeide, [deze:] gij zult niet dooden; gij zult geen overspel doen; gij zult niet stelen; gij zult geen valsche getuigenis geven;

19 Eer uwen vader en uwe moeder; en: gij zult uwen naasten liefhebben als uzelfen.

20 De jongeling zeide tot hem: al deze dingen heb ik onderhouden van mijne jonkheid af; wat ontbreekt mij nog?

21 Jezus zeide tot hem: zoo gij wilt volmaakt zijn, ga henen, verkoop wat gij hebt, en geef het den armen, en gij zult eenen schat hebben in den

hemel; en kom herwaarts, volg mij.

22 Als nu de jongeling dit woord hoorde, ging hij bedroefd weg; want hij had vele goederen.

23 En Jezus zeide tot zijne discipelen: voorwaar ik zeg u, dat een rijke bezwaarlijk in het Koninkrijk der hemelen zal ingaan.

24 En wederom zeg ik u: het is lichter dat een kemel ga door het oog van een naald, [dan dat eene rijke inga in het Koninkrijk Gods.

25 Zijne discipelen nu [dit] hoorende, werden zeer verslagen, zeggende: wie kan dan zalig worden?

26 En Jezus [hen] aanziende zeide tot hen: bij de menschen is dat onmogelijk, maar bij God zijn alle dingen mogelijk.

27 Toen antwoordde Petrus, en zeide tot hem: zie, wij hebben alles verlaten, en zijn u gevolgd; wat zal ons dan geworden?

28 En Jezus zeide tot hen: voorwaar ik zeg u, dat gij, die mij gevolgd zijt, in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des menschen zal gezeten zijn op den troon zijner heerlijkheid, [dat] gij ook zult zitten op twaalf troonen, oordeelende de twaalf geslachten Israëls.

29 En zoo wie zal verlaten hebben huizen, of broeders, of zusters, of vader, of moeder, of vrouw, of kinderen, of akkers, om mijns naams wil, [die] zal honderdvoud ontvangen, en het eeuwige leven beërven.

30 Maar vele eersten zullen de laatsten zijn, en [vele] laatsten de eersten.

HOOFDSTUK 20.

1 Want het Koninkrijk der hemelen is gelijk een heer des huizes, die met den morgenstond uitging om arbeiders te huren in zijnen wijngaard.

2 En als hij met de arbeiders eens geworden was voor eenen penning des daags, zond hij hen henen in zijnen wijngaard.

3 En uitgegaan zijnde omtrent de derde ure, zag hij anderen ledig staande op de markt.

4 En hij zeide tot dezelve: gaat gij ook henen in den wijngaard, en zoo wat regt is zal ik u geven. En zij gingen.

5 Wederom uitgegaan zijnde omtrent

omtrent de derde ure, deed

6 En uit de elfde ledig staande zag hij dat ledig

7 Zij zeiden ons niet. Hij zeide: henen in wat regt

8 Als hij was, zei gaards te roep de het loon laatsten

9 En als ellder u vingen:

10 En meenderen zou vingen

11 En bende den he

12 Zeg hebben beid, e

13 Do zeide t ik doe niet m éénen

14 Ne Ik wil gelijk

15 O loofd wat ik omdat

16 A eerste laatst

17 E pen, koren

18 E Jeruz twaak weg,

19 Z ruzal schen

20 Schr word dood

21 I derc besy

22 I zal

jongeling dit
ging hij be-
te hij had vele

te tot zijne dis-
ik zeg u, dat
ijk in het Ko-
nen zal ingaan.
zeg ik u: het
emel ga door
naald, [dan
a in het Ko-

en nu [dit]
zeer versla-
rie kan dan

] aanziende
de menschen
maar bij God
ogelijk.

de Petrus,
zie, wij heb-
, en zijn u
ons dan ge-

e tot hen:
dat gij, die
a de weder-
de Zoon des
ten zijn op
eerlijkheid,
zitten op
deeleende de
sraëls.

al verlaten
broeders, of
of moeder
en, of ak-
s wil, [die]
vangen, en
eerven.

ten zullen
[vele] laat-

UK 20.

ingrijk der
a heer des
a morgen-
beiders te
gaard.

arbeiders
oor eenen
wij hen
aard.

e omtrent
ij anderen
markt.

dezelve:
den wijn-
egt is zal
ingen.

an zijnde
om-

omtrent de zesde en negende
ure, deed hij desgelijks.

6 En uitgaande zijde omtrent
de elfde ure, vond hij anderen
ledig staande, en zeide tot hen:
wat staat gij hier den geheelen
dag ledig?

7 Zij zeiden tot hem: omdat
ons niemand gebuurd heeft.
Hij zeide tot hen: gaat ook gij
henen in den wijngaard, en zoo
wat regt is zult gij ontvangen.

8 Als het nu avond geworden
was, zeide de heer des wijn-
gaards tot zijnen rentmeester:
roep de arbeiders, en geef hun
het loon, beginnende van de
laatsten tot de eersten.

9 En als zij kwamen, die ter
elfde ure [gehuurd waren], ont-
vingen zij ieder eenen penning.

10 En de eersten komende
meenden dat zij meer ontvan-
gen zouden; en zij zelve ont-
vingen ook elk eenen penning.

11 En [dien] ontvangen heb-
bende murmureerden zij tegen
den heer des huizes,

12 Zeggende: deze laatsten
hebben [maar] één uur gear-
beid, en gij hebt hen ons gelijk
gemaakt, die wij den last des
daags en de hitte gedragen heb-
ben.

13 Doch hij antwoordende
zeide tot eenen van hen: vriend,
ik doe u geen onregt; zijt gij
niet met mij eens geworden voor
éenen penning?

14 Neem het uwe en ga henen.
Ik wil dezen laatsten ook geven
gelijk als u.

15 Of is het mij niet geoor-
loofd te doen met het mijne
wat ik wil? Of is uw oog boos,
omdat ik goed ben?

16 Alzoo zullen de laatsten de
eersten zijn, en de eersten de
laatsten; want velen zijn geroe-
pen, maar weinigen uitver-
koren.

17 En Jezus opgaande naar
Jeruzalem, nam tot zich de
twaalf discipelen alleen op den
weg, en zeide tot hen:

18 Zie, wij gaan op naar Jeru-
zalem, en de Zoon des men-
schen zal den Overpriesteren en
Schriftgeleerden overgeleverd
worden, en zij zullen hem ter
dood veroordeelen.

19 En zij zullen hem den Hei-
der en overleveren, om hem te
bespotten, en te geeselen, en te
kruisigen; en ten derden dage
zal hij weder opstaan.

20 Toen kwam de moeder van
de zonen van Zebedeüs tot hem
met hare zonen, [hem] aanbied-
ende, en begeerende wat van
hem.

21 En hij zeide tot haar: wat
wilt gij? Zij zeide tot hem: zeg
dat deze mijne twee zonen zit-
ten mogen de een tot uwe reg-
ter, en de ander tot uwe lin-
ker [hand] in uw Koningrijk.

22 Maar Jezus antwoordde, en
zeide: gijlieden weet niet wat
gij begeert; kunt gij den drink-
beker drinken dien ik drinken
zal, en met den doop gedoopt
worden waarmede ik gedoopt
word? Zij zeiden tot hem: wij
kunnen.

23 En hij zeide tot hen: mijnen
drinkbeker zult gij wel drinken,
en met den doop waarmede ik
gedoopt word, zult gij gedoopt
worden; maar het zitten tot mij-
ne regter, en tot mijne linker
[hand] staat bij mij niet te ge-
ven; maar [het zal gegeven wor-
den] wien het bereid is van
mijnen vader.

24 En als de [andere] tien [dat]
hoorden, namen zij het zeer
kwalijk van de twee broeders.

25 En als hen Jezus tot zich
geroepen had, zeide hij: gij
weet dat de Oversten der volken
heerschappij voeren over hen,
en de Grootten gebruiken magt
over hen.

26 Doch alzoo zal 't onder u
niet zijn; maar zoo wie onder u
zal willen groot worden, [die]
zij uw dienaar;

27 En zoo wie onder u zal wil-
len de eerste zijn, die zij uw
dienstknecht;

28 Gelijk de Zoon des men-
schen niet is gekomen om ge-
diend te worden, maar om te
dienen, en zijne ziel te geven
[tot] een rantsoen voor velen.

29 En als zij van Jericho uit-
gingen, is hem eene groote
schare gevolgd.

30 En zie, twee blinden zit-
tende aan den weg, als zij hoor-
den dat Jezus voorbijging, rie-
pen, zeggende: Heer, gij Zoon
Davids, ontferm u onzer.

31 En de schare bestrafte hen,
opdat zij zwijgen zouden; maar
zij riepen te meer, zeggende:
ontferm u onzer, Heer, gij Zoon
Davids.

32 En Jezus [stil] staande,
riep hen en zeide: wat wilt gij
dat ik u doe?

33 Zij zeiden tot hem: Heer, dat onze oogen geopend worden.

34 En Jezus innerlijk bewogen zijnde met barmhartigheid, raakte hunne oogen aan; en terstond werden hunne oogenzien-
de, en zij volgden hem.

HOOFDSTUK 21.

1 En als zij nu Jeruzalem gennaakten, en gekomen waren te Bethphage, aan den olij-
berg, toen zond Jezus twee disci-
pelen, zeggende tot hen:

2 Gaat heen in het vlek, dat tegen u over [*ligt*], en gij zult terstond eene ezelin gebonden vinden, en een veulen met haar; ontbindt ze en brengt ze tot mij.

3 En indien u iemand iets zegt, zoo zult gij zeggen, dat de Heer deze noodig heeft; en hij zal ze terstond zenden.

4 Dit alles nu is geschied opdat vervuld worde hetgeen gesproken is door den Profeet, zeggende:

5 Zegt der dochter Sions: zie, uw Koning komt [*tot*] u, zachtmoedig en gezeten op eene ezelin, en een veulen, zijnde een jong eener jukdragende [*ezelin*].

6 En de discipelen heengegaan zijnde, en gedaan hebbende gelijk Jezus hun bevolen had,

7 Bragten de ezelin en het veulen, en leiden hunne kleederen op dezelve, en zetten [*hem*] daar op.

8 En de meeste schare spreiden hunne kleederen op den weg, en anderen hieuwen takken van de boomen, en spreidden ze op den weg.

9 En de scharen, die voorgingen en die volgden, riepen, zeggende: Hozanna den zoon Davids! Gezegend [*is*] hij, die komt in den naam des Heeren! Hozanna in de hoogste [*hemelen*]!

10 En als hij te Jeruzalem inkwam, werd de geheele stad be-
roerd, zeggende: wie is deze?

11 En de scharen zeiden: deze is Jezus, de Profeet van Nazareth in Galilea.

12 En Jezus ging in den Tempel Gods, en dreef uit allen die verkochten en kochten in den Tempel, en keerde om de tafelen der wisselaars, en de zit-
stoelen dergenen die de duiven verkochten.

13 En hij zeide tot hen: er is geschreven: mijn Huis zal een huis des gebeds genoemd worden, maar gij hebt dat tot eenen moordenaarskuil gemaakt.

14 En er kwamen blinden en kreupelen tot hem in den Tempel, en hij genas dezelve.

15 Als nu de Overpriesters en Schriftgeleerden zagen de wonderheden, die hij deed, en de kinderen, roepende in den Tempel, en zeggende: Hozanna den Zoon Davids, namen zij dat zeer kwalijk,

16 En zeiden tot hem: hoort gij [*wel*] wat deze zeggen? En Jezus zeide tot hen: ja. Hebt gij nooit gelezen: uit den mond der jonge kinderen en der zuigelingen hebt gij [*u*] lof toe-
bereid?

17 En hen verlatende ging hij van daar uit de stad naar Bethanïë, en overnachtte aldaar.

18 En des morgens vroeg, als hij wederkeerde naar de stad, hongerde hem.

19 En ziende eenen vijeboom aan den weg, ging hij naar den-
zelven toe, en vond niets aan denzelven dan alleenlijk blade-
ren. En zeide tot denzelven: uit u worde geene vrucht meer in
eeuwigheid! En de vijeboom
verdorste terstond.

20 En de discipelen [*dat*] ziende, verwonderden zich, zeggende: hoe is de vijeboom
[*zo*] terstond verdord?

21 Doch Jezus antwoorde-
de zeide tot hen: voorwaar zeg ik u, indien gij geloof hadt, en niet twijfeldet, gij zoudt niet alleenlijk doen hetgeen den vije-
boom [*is geschied*]; maar in-
dien gij ook tot dezen berg zei-
det: word opgeheven en inde zee geworpen; het zoude ge-
schieden.

22 En al wat gij zult begeeren in 't gebed, geloovende, zult gij ontvangen.

23 En als hij in den Tempel gekomen was, kwamen tot hem, terwijl hij leerde, de Overpriesters en de Ouderlingen des volks, zeggende: door wat magt doet gij deze dingen? En wie heeft u deze magt gegeven?

24 En Jezus antwoordende zeide tot hen: ik zal u ook een woord vragen, hetwelk indien gij mij zult zeggen, zoo zal ik u ook zeggen door wat magt ik deze dingen doe,

25 De doop van Johannes, van waar was (die)? Uit den hemel of uit de menschen? En zij overleiden bij zich zelve en zeiden: indien wij zeggen: uit den hemel, zoo zal hij ons zeggen: waarom hebt gij hem dan niet geloofd?

26 En indien wij zeggen: uit de menschen, zoo vreezen wij de schare; want zij houden allen Johannes voor een Profeet.

27 En zij Jezus antwoordende, zeiden: wij weten 't niet. En hij zeide tot hen: zoo zeg ik u ook niet, door wat magt ik dit doe.

28 Maar wat dunkt u? Een mensch had twee zonen, en gaande tot den eersten zeide: zoon, ga heen, werk heden in mijnen wijngaard.

29 Doch hij antwoordde, en zeide: ik wil niet; en daarna berouw hebbende ging hij henen.

30 En gaande tot den tweeden, zeide desgelijks. En deze antwoordde, en zeide; ik (ga), heer, en hij ging niet.

31 Wie van deze twee heeft den wil des vaders gedaan? Zij zeiden tot hem: de eerste. Jezus zeide tot hen: voorwaar ik zeg u, dat de tollenaars en de hoeren u voorgaan in het Koninkrijk Gods.

32 Want Johannes is tot u gekomen in den weg der gerechtigheid, en gij hebt hem niet geloofd; maar de tollenaars en hoeren hebben hem geloofd; doch gij, (zulks) ziende, hebt daarna geen berouw gehad, om hem te gelooven.

33 Hooft eene andere gelijkenis. Er was een heer des huizes, die eenen wijngaard plantte en zette eenen tuin daar om, en groef eenen wijpersbak daarin, en bouwde eenen toren, en verhuurde dien den landlieden, en reisde buiten (lands).

34 Toen nu de tijd der vruchten genaakte, zond hij zijne dienstknechten tot de landlieden, om zijne vruchten te ontvangen.

35 En de landlieden, nemende zijne dienstknechten, hebben den eenen geslagen, en den anderen gedood, en den derden gesteenigd.

36 Wederom zond hij andere dienstknechten, meer (in getal) dan de eersten, en zij deden hun desgelijks.

37 En ten laatste zond hij tot hen zijnen zoon, zeggende: zij zullen mijnen zoon ontzien.

38 Maar de landlieden, den zoon ziende, zeiden onder elkander: deze is de erfgenaam; komt, laat ons hem dooden, en zijne erfenis (aan ons) behouden.

39 En hem nemende wierpen zij (hem) uit, buiten den wijngaard, en doodden (hem).

40 Wanneer dan de heer des wijngaards komen zal, wat zal hij die landlieden doen?

41 Zij zeiden tot hem: hij zal de kwaden eenen kwaden dood aandoen, en zal den wijngaard anderen landlieden verhuren, die hem de vruchten op hare tijden zullen geven.

42 Jezus zeide tot hen: hebt gij nooit gelezen in de Schriftten: de steen, dien de bouwlieden verworpen hebben, deze is geworden tot een hoofd des hoeks. Van den Heer is dit geschied, en het is wonderlijk in onze oogen.

43 Daarom zeg ik ulieden, dat het Koninkrijk Gods van u zal weggenomen worden, en een volk gegeven, dat zijne vruchten voortbrengt.

44 En wie op dezen steen valt, die zal verpletterd worden; en op wien hij valt, dien zal hij vernorselen.

45 En als de Overpriesters en Farizeën deze zijne gelijkenissen hoorden, verstonden zij dat hij van hen sprak.

46 En zoekende hem te vangen vreesden zij de scharen, dewijl deze hem hielden voor een Profeet.

HOOFDSTUK 22.

1 En Jezus antwoordende sprak tot hen wederom door gelijkenissen, zeggende:

2 Het Koninkrijk der hemelen is gelijk een zeker Koning, die zijnen zoon eene bruiloft bereid had.

3 En zond zijne dienstknechten uit om de genoodigden ter bruiloft te roepen; en zij wilden niet komen.

4 Wederom zond hij andere dienstknechten uit, zeggende: zegt den genoodigden: zie, ik heb mijn midd gmaal bereid, mijne ossen en de gemeste (beesten) zijn geslagt, en alle dingen zijn gereed; komt tot de bruiloft.

5 Maar zij [zulks] niet achtende zijn heengegaan, deze tot zijnen akker, gene tot zijne koopmanschap.

6 En de anderen grepen zijne dienstknechten, deden [hun] smaadheid aan, en doodden hen.

7 Als nu de Koning [dat] hoorde, werd hij toornig, en zijne krijgsheren zendende heeft die doodslagers vernield, en hunne stad in brand gestoken.

8 Toen zeide hij tot zijne dienstknechten: de bruiloft is wel bereid, doch de genoodigden waren 't niet waardig.

9 Daarom gaat op de uitgangen der wegen, en zoo velen als gij er zult vinden, roept hen tot de bruiloft.

10 En dezelve dienstknechten uitgaande op de wegen, vergaderden allen die zij vonden, beide kwaden en goeden; en de bruiloft werd vervuld met aanzittende [gasten].

11 En als de Koning ingegaan was om de aanzittende [gasten] te overzien, zag hij aldaar eenen mensch niet gekleed [zijnde] met een bruiloftskleed;

12 En zeide tot hem: vriend, hoe zijt gij hier ingekomen, geen bruiloftskleed [aan] hebbende? En hij verstomde.

13 Toen zeide de Koning tot de dienaars: bindt zijne handen en voeten, neemt hem weg, en werpt [hem] uit in de buitenste duisternis; daar zal zijn weening, en knersing der tanden.

14 Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.

15 Toen gingen de Farizeën henen en hielden te samenraad, hoe zij hem verstrikken zouden in [zijne] rede.

16 En zij zonden uit tot hem hunne discipelen met de Herodianen, zeggende: Meester, wij weten dat gij waarachtig zijt, en den weg Gods in waarheid leert, en naar niemand vraagt; want gij ziet den persoon der menschen niet aan.

17 Zeg ons dan: wat dunkt u? Is het geoorloofd den Keizer schatting te geven of niet?

18 Maar Jezus, bekennende hunne boosheid, zeide:

19 Gij geveinsden, wat verzoekt gij mij? Toont mij den schattingpenning. En zij bragten hem eenen penning.

20 En hij zeide tot hen:

wiens is dit beeld en het opschrift?

21 Zij zeiden tot hem: des Keizers. Toen zeide hij tot hen: geeft dan den Keizer wat des Keizers is, en Gode wat Gods is.

22 En zij dit hoorende verwonderden zich; en hem verlatende, zijn zij weggegaan.

23 Te dien zelfden dage kwamen tot hem de Sadduceën, die zeggen dat er geene opstanding is, en vraagden hem,

24 Zeggende: Meester, Mozes heeft gezegd: indien iemand sterft, geene kinderen hebbende, zoo zal zijn broeder deszelfs vrouw trouwen, en zijnen broeder zaad verwekken.

25 Nu waren er bij ons zeven broeders; en de eerste [eene vrouw] getrouwd hebbende, stierf, en dewijl hij geen zaad had, zoo liet hij zijne vrouw voor zijnen broeder.

26 Desgelijks ook de tweede, en de derde, tot den zevenden toe.

27 Ten laatste na allen is ook de vrouw gestorven.

28 In de opstanding dan, wiens vrouw zal zij wezen van die zeven? Want zij hebben haar allen gehad.

29 Maar Jezus antwoordde en zeide tot hen: gij dwaalt, niet wetende de Schriften, noch de kracht Gods.

30 Want in de opstanding nemen zij niet ten huwelijk, noch worden ten huwelijk uitgegeven; maar zij zijn als Engelen Gods in den hemel.

31 En wat aangaat de opstanding der dooden, hebt gij niet gelezen hetgeen van God tot ulieden gesproken is, die daar zegt:

32 Ik ben de God Abrahams, en de God Izaäks, en de God Jakobs? God is niet een God der dooden, maar der levenden.

33 En de scharen [dit] hoorende werden verslagen over zijne leer.

34 En de Farizeën gehoord hebbende dat hij den Sadduceën den mond gestopt had, zijn te zamen bijeen vergaderd.

35 En een uit hen, [rijnde] een Wetgeleerde, heeft gevraagd, hem verzoekende, en zeggende:

36 Meester, welk is het groote gebod in de wet?

37 En Jezus zeide tot hem: gij zult

zult lief
God me
met geb
heel uw
38 Dit
grootte g
39 En
lijk, [is]
ten liefst
40 Aan
hangt d
Profeten
41 Als
men ver
hen Jez
42 En
den Chr
Zij zeid
[zoen].
43 Hij
noemt
Geest [i
44 De
mijnen
ter[haan
anden
voetba
45 Inc
nen] H
zijn Zo
46 En
woord
mand
dag aa

1 T
schare
2 Zeg
den en
op der
3 Da
gen d
[dat]
niet m
zij zeg
4 W
zwaar
gen, d
ders d
len d
verro
5 Er
om v
word
geden
de zo
groot
6 En
zittin
voor
7 O
mark
geno
Rab
8 D

zult lief hebben den Heer uwen God met geheel uw hart, en met geheel uwe ziel, en met geheel uw verstand.

38 Dit is het eerste, en het groote gebod.

39 En het tweede dezen gelijk, *[is]*: gij zult uwen naasten liefhebben als u zelve.

40 Aan deze twee geboden hangt de gansche wet en de Profeten.

41 Als nu de Farizeën te zamen vergaderd waren, vraagde hen Jezus,

42 En zeide: wat dunkt u van den Christus? Wiens zoon is hij? Zij zeiden tot hem: Davids *[zoon]*.

43 Hij zeide tot hen: hoe noemt hem dan David in den Geest *[rijnen]* Heer, zeggende:

44 De Heer heeft gezegd tot mijnen Heer: zit aan mijne rechter *[hand]*, tot dat ik uwe vijanden zal gezet hebben tot eene voethank uwer voeten.

45 Indien hem dan David *[zijn]* Heer noemt, hoe is hij zijn Zoon?

46 En niemand konde hem een woord antwoorden; noch niemand durfde hem van dien dag aan *[iets]* meer vragen.

HOOFDSTUK 23.

1 Toen sprak Jezus tot de scharen en tot zijne discipelen,

2 Zeggende: de Schriftgeleerden en de Farizeën zijn gezeten op den stoel van Mozes;

3 Daarom, al wat zij u zeggen dat zij houden zult, houdt *[dat]* en doet *[het]*; maar doet niet naar hunne werken. Want zij zeggen het, en doen het niet.

4 Want zij binden lasten die zwaar zijn en kwalijk om te dragen, en leggen ze op de schouders der menschen; maar zij willen die met hunnen vinger niet verroeren.

5 En al hunne werken doen zij om van de menschen gezien te worden; want zij maken hunne gedenkeedels breed, en maken de zoomen van hunne kleederen groot.

6 En zij beminnen de vooraan-zitting in de maaltijden, en de voorgestoelten in de Synagogen;

7 Ook de begroetingen op de markten, en van de menschen genoemd te worden: Rabbi, Rabbi.

8 Doch gij zult niet Rabbi ge-

noemd worden: want één is uw Meester, *[namelijk]* Christus; en gij zijt allen broeders.

9 En zult niemand uwen vader noemen op de aarde; want één is uw Vader, *[namelijk]* die in de hemelen is.

10 Noch gij zult niet meesters genoemd worden; want één is uw Meester, *[namelijk]* Christus.

11 Maar de meeste van u zal uw dienaar zijn.

12 En wie zich zelven verhoogen zal, *[die]* zal vernederd worden; en wie zich zelven zal vernederen, *[die]* zal verhoogd worden.

13 Maar wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij sluit het Koninkrijk der hemelen voor de menschen, overmits gij *[daar]* niet ingaat, noch degenen die ingaan zouden, laat ingaan.

14 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij eet de huizen der weduwen op, en *[dat]* onder den schijn van lang te bidden. Daarom zult gij te zwaarder oordeel ontvangen.

15 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij omreist zee en land om éénen Jodengenoot te maken; en als hij het geworden is, zoo maakt gij hem een kind der hel, tweemaal meer dan gij *[zijt]*.

16 Wee u, gij blinde leidslieden, die zegt: zoo wie gezworen zal hebben bij den Tempel, dat is niets; maar zoo wie gezworen zal hebben bij het goud des Tempels, die is schuldig.

17 Gij dwazen en blinden; want wat is meerder, het goud, of de Tempel die het goud heiligt?

18 En zoo wie gezworen zal hebben bij het altaar, dat is niets; maar zoo wie gezworen zal hebben bij de gave, die daar op is, die is schuldig.

19 Gij dwazen en blinden; want wat is meerder, de gave, of het altaar dat de gave heiligt?

20 Daarom, wie zweert bij het altaar, die zweert bij hetzelfde, en bij al wat daar op is.

21 En wie zweert bij den Tempel, die zweert bij denzelven, en bij dien die daar in woont.

22 En wie zweert bij den hemel, die zweert bij den troon Gods, en bij dien die daar op zit.

23 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij vertient de munt, en de dille, en het komijn, en gij laat na het zwaarste der wet, [namelijk] het oordeel, en de barmhartigheid, en het geloof. Deze dingen moest men doen, en de andere niet nalaten.

24 Gij blinde leidslieden, die gij de mug uitzijgt, en den kemel doorzwelgt.

25 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij reinigt het buitenste des drinkbekers en des schotels, maar van binnen zijn zij vol van roef en onmatigheid.

26 Gij blinde Farizeër, reinig eerst wat binnen in den drinkbeker en den schotel is, opdat ook het buitenste derzelve rein worde.

27 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij zijt de witgepleisterde graven gelijk, die van buiten wel schoon schijnen, maar van binnen zijn zij vol doodsbeenderen en alle onreinheid.

28 Alzoo ook schijnt gij wel den menschen van buiten regtvaardig, maar van binnen zijt gij vol geveinsdheid en ongerechtigheid.

29 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij bouwt de graven der Profeten op, en versiert de grafteekenen derregtvaardigen; 30 En zegt: indien wij ten tijde onzer vaders waren geweest, wij zouden met hen geene gemeenschap gehad hebben aan het bloed der Profeten.

31 Aldus getuigt gij [legen] u zelve, dat gij kinderen zijt dergenen die de Profeten gedood hebben.

32 Gij [dan] ook vervult de maat uwer vaders.

33 Gij slangen, gij adderen geboedsels, hoe zoudt gij de helische verdoemenis ontvliesen?

34 Daarom zie, ik zend tot u Profeten, en Wijzen, en Schriftgeleerden, en uit dezelve zult gij [sommigen] dooden en kruisigen, en [sommigen] uit dezelve zult gij geeselen in uwe Synagogen, en zult hen vervolgen van stad tot stad;

35 Opdat op u kome al het regtvaardige bloed, dat vergoten is op de aarde, van het bloed van den regtvaardigen

Abel af, tot op het bloed van Zacharia den zoon van Barachia, welken gij gedood hebt tusschen den Tempel en het altaar.

36 Voorwaar zeg ik u: al deze dingen zullen komen over dit geslacht.

37 Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de Profeten doodt, en steent die tot u gezonden zijn; hoe menigmaal heb ik uwe kinderen willen bijeen vergaderen, gelijkterwijs eene hen hare kieken bijeen vergadert onder de vleugelen; en gijlieden hebt niet gewild.

38 Zie, uw huis wordt u woest gelaten.

39 Want ik zeg u: gij zult mij van nu aan niet zien, totdat gij zeggen zult: gezegend [is] hij die komt in den naam des Heeren.

HOOFDSTUK 24.

1 En Jezus ging uit en vertrok van den Tempel; en zijne discipelen kwamen bij hem, om hem de gebouwen des Tempels te toonen.

2 En Jezus zeide tot hen: ziet gij niet al deze dingen? Voorwaar zeg ik: hier zal niet [één] steen op den [anderen] steen gelaten worden, die niet afgebroken zal worden.

3 En als hij op den oljfsberg gezeten was, gingen de discipelen tot hem alleen, zeggende: zeg ons, wanneer zullen deze dingen zijn? En welk [zal] het teeken [zijn] van uwe toekomst en van de voleinding der wereld?

4 En Jezus antwoordende zeide tot hen: ziet toe, dat niemand verleide;

5 Want velen zullen komen onder mijnen naam, zeggende: ik ben de Christus; en zij zullen velen verleiden.

6 En gij zult hooren van oorlogen, en geruchten van oorlogen. Ziet toe, wordt niet verschrikt; want al [die] dingen moeten geschieden; maar nog is het einde niet.

7 Want het [éene] volk zal tegen het [andere] volk opstaan, en het [éene] Koninkrijk tegen het [andere] Koninkrijk; en er zullen zijn hongersnooden, en pestilentiën, en aardbevingen in verscheidene plaatsen.

8 Doch al deze dingen [zijn] maar] een beginsel der smarten.

9 Als

9 Alsda-
ren in ve-
dooden,
den van
naams w

10 En d-
ergerd w-
der over-
haten.

11 En v-
zullen o-
velen ve-

12 En d-
heid ver-
den, zoo

verkoud-

13 Maar

het eind-

14 En d-
ningrijk-

reld gep-

getuigen

zal het

15 Wan-

den gru-

waarvan

niel des

de heil-

leest di-

16 Dat

zijn, vl-

17 Die

niet af-

weg te

18 En

niet we-

deren v-

19 Ma-

zogend-

20 Doe-

niet gep-

op een-

21 Wa-

drukki-

is gewe-

reld te

zijn zal

22 En

kort w-

behoud-

uiterke-

gen ve-

23 Al-

ulieden

is de t-

het ni-

24 W-

Christ-

opstaa-

kenen

alzo-

gelijk

renen

25 Zi-

26 Zo

gen :

9 Alsdan zullen zij u overleveren in verdrukking, en zullen u dooden, en gij zult gehaat worden van alle volken, om mijns naams wil.

10 En dan zullen er velen geërgerd worden, en zullen elkander overleveren, en elkander haten.

11 En vele valsche Profeten zullen opstaan, en zullen er velen verleiden.

12 En omdat de ongerechtigheid vermenigvuldigd zal worden, zoo zal de liefde van velen verkouden.

13 Maar wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden.

14 En dit Euangelium des Koninkrijks zal in de geheele wereld gepredikt worden tot eene getuigenis allen volken; en dan zal het einde komen.

15 Wanneer gij dan zult zien den gruwel der verwoesting, waarvan gesproken is door Daniël den Profeet, staande in de heilige plaats, (die *[het]* leest die merke daarop);

16 Dat alsdan die in Judea zijn, vlieden op de bergen.

17 Die op het dak is, kome niet af, om iets uit zijn huis weg te nemen;

18 En die op den akker is, keere niet weder terug, om zijne kleederen weg te nemen.

19 Maar wee de bevruchte en zogende (*wrouwen*) in die dagen.

20 Doch bidt, dat uwe vlucht niet geschiede des winters, noch op eenen Sabbat.

21 Want alsdan zal groote verdrukking wezen, hoedanigeniet is geweest van het begin derwereld tot nu toe, en ook niet zijn zal.

22 En zoo die dagen niet verkort werden, geen vleesch zou behouden worden; maar om der uitverkorenen wil zullen die dagen verkort worden.

23 Alsdan, zoo iemand tot ulieden zal zeggen: ziet hier is de Christus, of daar, geloofd het niet.

24 Want er zullen valsche Christussen en valsche Profeten opstaan, en zullen groote teekenen en wonderheden doen, alzoo dat zij (indien het mogelijk ware) ook de uitverkorenen zouden verleiden.

25 Ziet, ik heb (*het*) u voorzeggd.

26 Zoo zij dan tot u zullen zeggen: ziet, hij is in de woestijn,

gaat niet uit; zie, (*hij is*) in de binnenkameren; geloofd het niet.

27 Want gelijk de bliksem uitgaat van het Oosten, en schijnt tot het Westen, alzoo zal ook de toekomst van den Zoon des menschen wezen.

28 Want alwaar het doode ligchaam zal zijn, daar zullen de arenden vergaderd worden.

29 En terstond na de verdrukking van die dagen zal de zoo verduisterd worden, en demaan zal haar schijnsel niet geven, en de sterren zullen van den hemel vallen, en de krachten der hemelen zullen bewogen worden.

30 En alsdan zal in den hemel verschijnen het teeken van den Zoon des menschen; en dan zullen al de geslachten der aarde weenen, en zullen den Zoon des menschen zien, komende op de wolken des hemels, met groote kracht en heerlijkheid.

31 En hij zal zijne Engelen uitzenden met eene bazuin van groot geluid, en zij zullen zijne uitverkorenen bijeen vergaderen uit de vier winden, van (*het eene*) uiterste der hemelen tot het (*andere*) uiterste derzelve.

32 En leert van den vijfgeboom deze gelijkenis: wanneer zijn tak nu teeder wordt, en de bladeren uitspruiten, zoo weet gij dat de zomer nabij is.

33 Alzoo ook gijlieden, wanneer gij al deze dingen zult zien, zoo weet dat (*het*) nabij is voor de deur.

34 Voorwaar ik zeg u: dit geslacht zal geenszins voorbijgaan, tot dat al deze dingen zullen geschied zijn.

35 De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan.

36 Doch van dien dag en ure weet niemand, ook niet de Engelen der hemelen, dan mijn Vader alleen.

37 En gelijk de dagen van Noach (*waren*), alzoo zal ook zijn de toekomst van den Zoon des menschen.

38 Want gelijk zij waren in de dagen vóór den zondvloed, etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uittegende, tot den dag toe, in welken Noach in de ark ging;

39 En bekenden [†] niet, tot

dat de zondvloed kwam, en hen allen wegnam; alzoo zal ook zijn de toekomst van den Zoon des menschen.

40 Alsdan zullen er twee op den akker zijn; de een zal aangenomen, en de ander zal verlaten worden.

41 Er zullen twee [vrouwen] malen in den molen; de eene zal aangenomen, en de andere zal verlaten worden.

42 Waakt dan; want gij weet niet in welke ure uw Heer komen zal.

43 Maar weet dit, dat zoo de heer des huizes geweten had in welke nachtwake de dief komen zou, hij zoude gewaakt hebben, en zoude zijn huis niet hebben laten doorgraven.

44 Daarom zijt ook gij bereid; want in welke ure gij het niet meent, zal de Zoon des menschen komen.

45 Wie is dan de getrouwe en voorzichtige dienstknecht; welken zijn heer over zijne dienstboden gesteld heeft, om hunlieden [hun] voedsel te geven ter regter tijd?

46 Zalig is die dienstknecht, welken zijn heer komende zal vinden alzoo doende.

47 Voorwaar ik zeg u, dat hij hem zal zetten over al zijne goederen.

48 Maar zoo die kwade dienstknecht in zijn hart zoude zeggen: mijn heer vertoeft te komen;

49 En zoude beginnen, [zijn] mededienstknechten te slaan, en te eten en te drinken met de dronkaards;

50 Zoo zal de heer dezese dienstknechts komen ten dage, in welken hij [hem] niet verwacht, en ter ure die hij niet weet;

51 En zal hem afscheiden, en zijn deel zetten met de geveinsden; daar zal weening zijn, en knersing der tanden.

HOOFDSTUK 25.

1 Alsdan zal het Koninkrijk der hemelen gelijk zijn tien maagden, welke hare lampen namen, en gingen uit, den bruidegom te ontmoet.

2 En vijf van haar waren wijs, en vijf waren dwaas.

3 Die dwaas [waren], hare lampen nemende, namen geene olie met zich;

4 Maar de wijze namen olie in

hare vaten met hare lampen.

5 Als nu de bruidegom vertoefde, werden zij alle sluimerig, en vielen in slaap.

6 En te middernacht geschiedde een geroep; zie, de bruidegom komt; gaat uit hem te ontmoet!

7 Toen stonden al die maagden op, en bereidden hare lampen.

8 En de dwaze zeiden tot de wijze: geef ons van uwe olie, want onze lampen gaan uit.

9 Doch de wijze antwoordden, zeggende: [geenszins], opdat er misschien voor ons en voor u niet genoeg zij; maar gaat liever tot de verkoopters, en koopt voor u zelve.

10 Als zij nu heengingen om te koopen, kwam de bruidegom, en die gereed [waren] gingen met hem in tot de bruiloft; en de deur werd gesloten.

11 Daarna kwamen ook de andere maagden, zeggende: heer, heer, doe ons open.

12 En hij antwoordende zeide: voorwaar zeg ik u, ik ken u niet.

13 Zoo waakt dan, want gij weet den dag niet, noch de ure, in welke de Zoon des menschen komen zal.

14 Want [het is] gelijk een mensch, die buiten 's lands reizende zijne dienstknechten riep, en gaf hun zijne goederen over.

15 En de eenen gaf hij vijf talenten, en de anderen twee, en den derden één, een iegelijk naar zijn vermogen, en verreisde terstond.

16 Die nu de vijf talenten ontvangen had ging heen en handelde daarmede, en won andere vijf talenten.

17 Desgelijks ook die de twee [ontvangen had], die won ook andere twee.

18 Maar die het één ontvangen had, ging heen en groef in de aarde, en verborg het geld zijns heeren.

19 En na eenen langen tijd kwam de heer van dezelve dienstknechten, en hield rekening met hen.

20 En die de vijf talenten ontvangen had, kwam, en bragt tot hem andere vijf talenten, zeggende: heer, vijf talenten hebt gij mij gegeven, zie, andere vijf talenten heb ik boven deze] : gewonnen.

21 En

21 En zij wel, gij dienstknecht, zijt gij gevele zal de vreugd

22 En die vangen haen zeide: heb gij nandere tde zelve g

23 Zijn wel, gij dienstknecht, zijt gij gevele zal de vreugd

24 Maar ontvanzeide: heeen hardwaar gij vergadergij niet

25 En l heengeg verborgebte hebte

26 Maar dende z en lujke dat ik zaaid he waar ik

27 Zoo den wis en ik wederge woeker.

28 Neel lent we die de

29 Wa [dien] z hij zal maar v heeft worden

30 En knechtste dui zijn, en

31 En menscheerlijk Engelen zitten olijkhei

32 En volken zal he gelijk de bol

33 En zijne

21 En zijn heer zeide tot hem: wel, gij goede en getrouwe dienstknecht, over weinige zijt gij getrouw geweest, over vele zal ik u zetten; ga in in de vreugde uws heeren.

22 En die de twee talenten ontvangen had, kwam ook tot hem, en zeide: heer, twee talenten hebt gij mij gegeven; zie, twee andere talenten heb ik boven dezelve gewonnen.

23 Zijn heer zeide tot hem: wel, gij goede en getrouwe dienstknecht, over weinige zijt gij getrouw geweest, over vele zal ik u zetten; ga in in de vreugde uws heeren.

24 Maar die het ééne talent ontvangen had, kwam ook, en zeide: heer, ik kende u dat gij een hard mensch zijt, maaijende waar gij niet gezaaid hebt, en vergaderende van daar [waar] gij niet gestrooid hebt;

25 En bevreesd zijnde ben ik heengegaan, en heb uw talent verborgen in de aarde; zie, gij hebt het uwe.

26 Maar zijn heer antwoordende zeide tot hem: gij boose en luie dienstknecht, gij wist dat ik maai waar ik niet gezaaid heb, en van daar vergader waar ik niet gestrooid heb.

27 Zoo moest gij dan mijn geld den wisselaren gedaan hebben, en ik komende zou het mijne wedergenomen hebben met woeker.

28 Neemt dan van hem het talent weg, en geeft het dengenen die de tien talenten heeft.

29 Want een iegelijk die heeft [dien] zal gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben; maar van dengenen die niet heeft, van dien zal genomen worden ook wat hij heeft.

30 En den onnutten dienstknecht werpt uit in de buitenste duisternis; daar zal weening zijn, en knersing der tanden.

31 En wanneer de Zoon des menschen komen zal in zijne heerlijkheid, en al de heilige Engelen met hem, dan zal hij zitten op den troon zijner heerlijkheid.

32 En voor hem zullen al de volken vergaderd worden, en hij zal hen van elkander scheiden, gelijk de herder de schapen van de bokken scheidt.

33 En hij zal de schapen tot zijne regter[hand] zetten, maar

de bokken tot [zijne] linker[hand].

34 Alsdan zal de Koning zeggen tot degenen die tot zijne regter[hand] zijn: komt gij gezegenden mijns Vaders, beërf dat Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging dar wereld.

35 Want ik ben hongerig geweest, en gij hebt mij te eten gegeven; ik ben dorstig geweest, en gij hebt mij te drinken gegeven; ik was een vreemdeling, en gij hebt mij geherbergd;

36 [Ik was] naakt, en gij hebt mij gekleed; ik ben krank geweest, en gij hebt mij bezocht; ik was in de gevangenis, en gij zijt tot mij gekomen.

37 Dan zullen de regtvaardigen hem antwoorden, zeggende: Heer, wanneer hebben wij u hongerig gezien, en gespujzigd; of dorstig, en te drinken gegeven?

38 En wanneer hebben wij u een vreemdeling gezien, en geherbergd; of naakt, en gekleed?

39 En wanneer hebben wij u krank gezien, of in de gevangenis, en zijn tot u gekomen?

40 En de Koning zal antwoorden en tot hen zeggen: voorwaar zeg ik u, voor zoo veel gij [dit] éénen van deze mijne minste broeders gedaan hebt, zoo hebt gij [dat] mij gedaan.

41 Dan zal hij zeggen ook tot degenen die ter linker[hand] zijn: gaat weg van mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur, 't welk den duivel en zijnen engelen bereid is.

42 Want ik ben hongerig geweest, en gij hebt mij niet te eten gegeven; ik ben dorstig geweest, en gij hebt mij niet te drinken gegeven;

43 Ik was een vreemdeling, en gij hebt mij niet geherbergd; naakt, en gij hebt mij niet gekleed; krank, en in de gevangenis, en gij hebt mij niet bezocht.

44 Dan zullen ook deze hem antwoorden, zeggende: Heer, wanneer hebben wij u hongerig gezien, of dorstig, of een vreemdeling, of naakt, of krank, of in de gevangenis, en hebben u niet gediend?

45 Dan zal hij hen antwoorden en zeggen: voorwaar zeg ik u, voor zoo veel gij [dit] éénen van deze minsten niet ge-

daan hebt, zoo hebt gij het mij ook niet gedaan.

46 En deze zullen gaan in de eeuwige pijn; maar de regtvaardigen in dat eeuwige leven.

HOOFDSTUK 26.

1 En het is geschied, als Jezus al deze woorden geëindigd had, dat hij tot zijne discipelen zeide:

2 Gij weet dat na twee dagen het Pascha is, en de Zoon des menschen zal overgeleverd worden om gekruisigd te worden.

3 Toen vergaderden de Overpriesters, en de Schriftgeleerden, en de Ouderlingen des volks, in de zaal van den Hoogepriester, die genaamd was Kajafas;

4 En beraadslaagden te zamen, dat zij Jezus met listigheid vangen en dooden zouden.

5 Doch zij zeiden: niet in 't feest, opdat er geen oproer worde onder het volk.

6 Als nu Jezus te Bethanië was, ten huize van Simon den melnatschen,

7 Kwam tot hem eene vrouw, hebbende eene albasteren flesch met zeer kostelijke zalf, en goot ze uit op zijn hoofd, daar hij aan *[tafel]* zat.

8 En zijne discipelen *[dat]* ziende, namen het zeer kwalijk, zeggende: waartoe dit verlies?

9 Want deze zalf had kunnen duur verkocht, en *[de penningen]* den armen gegeven worden.

10 Maar Jezus *[zulks]* verstaande zeide tot hen: waarom doet hij deze vrouw moeite aan? Want zij heeft een goed werk aan mij gewrocht.

11 Want de armen hebt gij altijd met u, maar mij hebt gij niet altijd.

12 Want als zij deze zalf op mijn ligchaam gegoten heeft, zoo heeft zij het gedaan tot *[eene voorbereiding van]* mijne begrafenis.

13 Voorwaar zeg ik u: alwaar dit Euangelium gepredikt zal worden in de geheele wereld, *[daar]* zal ook tot hare gedachtenis gesproken worden van 't geen zij gedaan heeft.

14 Toen ging een van de twaalfen, genaamd Judas Iskarioth, tot de Overpriesters,

15 En zeide: wat wilt gij mij geven, en ik zal hem u overleveren? En zij hebben hem toe-

gelegd dertig silveren *[penningen]*.

16 En van toen af zocht hij gelegenheid, opdat hij hem overleveren mogt.

17 En op den eersten *[dag]* der ongehevelde *[brooden]* kwamen de discipelen tot Jezus, zeggende tot hem: waar wilt gij dat wij u bereiden het Pascha te eten?

18 En hij zeide: gaat henen in de stad tot zulk eenen, en zegt hem: de Meester zegt: mijn tijd is nabij, ik zal bij u het Pascha houden met mijne discipelen.

19 En de discipelen deden gelijk Jezus hun bevolen had, en bereidden het Pascha.

20 En als het avond geworden was, zat hij aan met de twaalfen.

21 En toen zij aten zeide hij: voorwaar ik zeg u, dat een van u mij zal verraden.

22 En zij zeer bedroefd geworden zijnde, begon een iegelijk van hen tot hem te zeggen: ben ik het Heer?

23 En hij antwoordende zeide: die de hand met mij in den schotel indoopt, die zal mij verraden.

24 De Zoon des menschen gaat wel heen, gelijk van hem geschreven is; maar wee dien mensch, door wien de Zoon des menschen verraden wordt; het ware hem goed, zoo die mensch niet geboren was geweest.

25 En Judas, die hem verried, antwoordde en zeide: ben ik het Rabbi? Hij zeide tot hem: gij hebt het gezegd.

26 En als zij aten, nam Jezus het brood, en gezegend hebbende brak hij het, en gaf het den discipelen, en zeide: neemt, eet, dat is mijn ligchaam.

27 En hij nam den drinkbeker, en gedankt hebbende gaf hun *[dien]*, zeggende: drinkt allen daar uit;

28 Want dat is mijn bloed, het *[bloed]* des Nieuwen Testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt tot vergeving der zonden.

29 En ik zeg u, dat ik van nu aan niet zal drinken van deze vrucht des wijnstoks, tot op dien dag wanneer ik met u dezelfde nieuw zal drinken in 't Koninkrijk mijns Vaders.

30 En als zij den lofzang *[ge-*
zongen]

zongen

naar den

31 Toen

gij zult

worden

is geschied

der slaan

kudde z

32 Ma

zijn, z

Galilea

33 Do

de zeid

zij ook

zal nimm

den.

34 Jez

waar ik

zelfden

kraaid

maalt z

35 Pet

moest

zal ik u

Desgel

cipelen

36 To

eene p

mané,

len: z

heenga

hebben

37 En

trus en

deüs,

beang

38 To

ziel is

dood t

met m

39 E

zijnde

zigt,

mijn

lijk is

mij vo

lijk i

[will]

40 E

len, e

zeide

niet c

41 V

niet

geest

vlees

42 V

heeng

de:

drink

kan

drink

43 I

hij h

huu

44 J

zongen hadden, gingen zij uit naar den olijfberg.

31 Toen zeide Jezus tot hen: gij zult allen aan mij geërgerd worden in dezen nacht; want er is geschreven: ik zal den herder slaan, en de schapen der kudde zullen verstrooid worden.

32 Maar nadat ik zal opgestaan zijn, zal ik u voorgaan naar Galilea.

33 Doch Petrus antwoorde: de zeide tot hem: al werden zij ook allen aan u geërgerd, ik zal nimmermeer geërgerd worden.

34 Jezus zeide tot hem: voorwaar ik zeg u, dat gij in dezen zelfden nacht, eer de haan gekraaid zal hebben, mij driemaal zult verloochenen.

35 Petrus zeide tot hem: al moest ik ook met u sterven, zoo zal ik u geenszins verloochenen. Desgelijks zeiden ook al de discipelen.

36 Toen ging Jezus met hen in eene plaats, genaamd Gethsemané, en zeide tot de discipelen: zit hier neder totdat ik heenga, en aldaar zal gebeden hebben.

37 En met zich nemende Petrus en de twee zonen van Zebedeus, begon hij droevig en zeer beangst te worden.

38 Toen zeide hij tot hen: mijne ziel is geheel bedroefd tot den dood toe; blijft hier en waakt met mij.

39 En een weinig voortgegaan zijnde, viel hij op zijn aangezicht, biddende en zeggende: mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van mij voorbijgaan; doch niet gelijk ik wil, maar gelijk gij [wilt].

40 En hij kwam tot de discipelen, en vond hen slapende, en zeide tot Petrus: kunt gij dan niet één uur met mij waken?

41 Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt; de geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak.

42 Wederom ten tweedenmaal heengaande bad hij, zeggende: mijn Vader, indien deze drinkbeker van mij niet voorbij kan gaan, tenzij dat ik hem drinke, uw wil geschiede.

43 En komende [bij hen] vond hij hen wederom slapende; want hunne oogen waren bezwaard.

44 En hen latende ging hij

wederom henen en bad ten derdenmaal, zeggende dezelfde woorden.

45 Toen kwam hij tot zijne discipelen, en zeide tot hen: slaapt [nu] voort, en rust. Zie, de ure is nabij gekomen, en de Zoon des menschen wordt overgeleverd in de handen der zondaren.

46 Staat op, laat ons gaan. Zie, hij is nabij die mij ver-raadt.

47 En als hij nog sprak, zie, Judas, een van de twaalfen, kwam, en met hem eene groote schare, met zwaarden en stokken, (*gezonden*) van de Overpriesters en Ouderlingen des volks.

48 En die hem verried, had hun een teeken gegeven, zeggende: dien ik zal kussen, dezelve is 't, grijpt hem.

49 En terstond komende tot Jezus, zeide hij: wees gegroet Rabbi. En hij kuste hem.

50 Maar Jezus zeide tot hem: vriend, waartoe zijt gij hier? Toen kwamen zij toe, en sloegen de handen aan Jezus, en grepen hem.

51 En zie, een van degenen die met Jezus waren, de hand uitstekende, trok zijn zwaard uit, en slaande den dienstknecht des Hoogepriesters, hieuw zijn oor af.

52 Toen zeide Jezus tot hem: keer uw zwaard weder in zijne plaats; want allen die het zwaard nemen, zullen door het zwaard vergaan.

53 Of meent gij dat ik mijnen Vader nu niet kan bidden, en hij zal mij meer dan twaalf legioenen Engelen bijzeten?

54 Hoe zouden dan de Schriften vervuld worden, [*die zeggende*] dat het alzo geschieden moet?

55 Ter zelfder ure sprak Jezus tot de scharen: gij zijt uitgegaan als tegen eenen moordenaar, met zwaarden en stokken, om mij te vangen; dagelijks zat ik bij u, leerende in den Tempel, en gij hebt mij niet gegrepen.

56 Doch dit alles is geschied, opdat de Schriften der Profeten zouden vervuld worden. Toen vlugten al de discipelen, hem verlatende.

57 Die nu Jezus gevangen hadden, leidden hem henen tot Kajafas den Hoogepriester, al-

waar de Schriftgeleerden en Ouderlingen vergaderd waren.

58 En Petrus volgde hem van verre tot aan de zaal des Hoogepriesters, en binnen gaan zijnde zat hij bij de dienaren, om het einde te zien.

59 En de Overpriesters, en de Ouderlingen, en de geheele groote Raad zochten valsche getuigenis tegen Jezus, opdat zij hem dooden mogten, en vonden niets.

60 En hoewel er vele valsche getuigen toegekomen waren, zoo vonden zij [toch] niets.

61 Maar ten laatste kwamen twee valsche getuigen, en zeiden: deze heeft gezegd: ik kan den Tempel Gods afbreken, en in drie dagen denzelven opbouwen.

62 En de Hoogepriester opstaande zeide tot hem: antwoord gij niets? Wat getuigen deze tegen u?

63 Doch Jezus zweeg stil, en de Hoogepriester antwoordende zeide tot hem: ik bezweer u bij den levenden God, dat gij ons zegt, of gij zijt de Christus, de Zoon Gods?

64 Jezus zeide tot hem: gij hebt het gezegd. Doch ik zeg ulieden: van nu aan zult gij zien den Zoon des menschen, zittende ter rechter[hand] der kracht [Gods], en komende op de wolken des hemels.

65 Toen verscheurde de Hoogepriester zijne kleederen, zeggende: hij heeft [God] gelasterd; wat hebben wij nog getuigen noodig? Zie, nu hebt gij zijne [Gods]lastering gehoord.

66 Wat dunkt ulieden? En zij antwoordende zeiden: hij is des doods schuldig.

67 Toen spogen zij in zijn aangezicht, en sloegen hem met vuisten.

68 En anderen gaven hem kinnebakslagen, zeggende: profeteer ons Christus, wie is 't die u geslagen heeft?

69 En Petrus zat buiten in de zaal; en eene dienstmaagd kwam tot hem zeggende: gij waart ook met Jezus den Galileër.

70 Maar hij loochende het voor allen, zeggende: ik weet niet wat gij zegt.

71 En als hij naar de voorpoort uitging, zag hem eene andere [dienstmaagd], en zeide tot degenen die aldaar [waren]: deze

was ook met Jezus den Nazarener.

72 En hij loochende het wederom met eenen eed, [zeggende:] ik ken den mensch niet.

73 En een weinig daarna, die er stonden bijkomende zeiden tot Petrus: waarlijk, gij zijt ook van die, want ook uwe spraak maakt u openbaar.

74 Toen begon hij [zich] te vervloeken, en te zweren: ik ken den mensch niet.

75 En terstond kraaide de haan: en Petrus werd indachtig des woords van Jezus, die tot hem gezegd had: eer de haan gekraaid zal hebben, zult gij mij driemaal verloochenen. En naar buiten gaande weende hij bitterlijk.

HOOFDSTUK 27.

1 Als het nu morgenstond geworden was, hebben al de Overpriesters en de Ouderlingen des volks te zamen raad genomen tegen Jezus, dat zij hem dooden zouden.

2 En hem gebonden hebbende, leidden zij [hem] weg, en gaven hem over aan Pontius Pilatus den Stadhouder.

3 Toen heeft Jadas, die hem verraden had, ziende dat hij veroordeeld was, berouw gehad, en heeft de dertig zilveren [penningen] den Overpriesters en den Ouderlingen wedergebracht.

4 Zeggende: ik heb gezondigd, verradende het onschuldige bloed. Maar zij zeiden: wat gaat ons [dat] aan? Gij moogt toezien.

5 En als hij de zilveren [penningen] in den Tempelgeworpen had, vertrok hij; en heengaan de verworpen [zich zelven].

6 En de Overpriesters de zilveren [penningen] nemende zeiden: het is niet gecorloofd dezelve in de offerkist te leggen, dewijl het een prijs des bloeds is.

7 En te zamen raad genomen hebbende, kochten zij daarmee den akker des pottbakkers, tot eene begrafenis voor de vreemdelingen.

8 Daarom is die akker genoemd: de akker des bloeds, tot op den huidigen dag.

9 Toen is vervuld geworden 't geen gesproken is door den Profeet Jeremias, zeggende: en zij hebben de dertig zilveren

[pen-

[penningen] de des g kinderen waardeerde 10 En h voor den kers, vol Heer bev 11 En Stadhoud vraagde de Konin zus zeide 12 En al ters en de digd we niets. 13 Toen hoort gij zij tegen 14 Maar niet op é dat de s verwonde 15 En o houder g gevangen zij wilde 16 En welbeken naamd I 17 Als ren, zeid wilt gij Bar-abba naamd v 18 Wan door n hadden. 19 En a zat, zoo tot hem heb [toch] regtvaan den vee om zijne 20 Maar Ouderli aangera abbas dooden. 21 En woorden ken van ik u zal Bar-abba 22 Pila zal ik d genaam zeiden a gekruis 23 Doe wat he daan? E gende: worden

[penningen] genomen, de waarde des gewaardeerden van de kinderen Israëls, welken zij gewaardeerd hebben;

10 En hebben dezelve gegeven voor den akker des pottbakkers, volgens hetgeen mij de Heer bevolen heeft.

11 En Jezus stond voor den Stadhouder; en de Stadhouder vraagde hem, zeggende: zijt gij de Koning der Joden? En Jezus zeide hem: gij zegt het.

12 En als hij van de Overpriesters en de Ouderlingen beschuldigd werd, antwoordde hij niets.

13 Toen zeide Pilatus tot hem: hoort gij niet hoe vele [zaken] zij tegen u getuigen?

14 Maar hij antwoordde hem niet op één enig woord, alzoo dat de Stadhouder zich zeer verwonderde.

15 En op het feest was de Stadhouder gewoon het volk eenen gevangenen los te laten, welken zij wilden.

16 En zij hadden toen eenen welbekenden gevangenen, genaamd Bar-abbas.

17 Als zij dan vergaderd waren, zeide Pilatus tot hen: wien wilt gij dat ik u zal loslaten, Bar-abbas of Jezus, die genaamd wordt Christus?

18 Want hij wist dat zij hem door nijdigheid overgeleverd hadden.

19 En als hij op den regterstoel zat, zoo heeft zijne huisvrouw tot hem gezonden, zeggende: heb [toch] niet te doen met dien regtvaardigen; want ik heb heden veel geleden in den droom om zijnentwil.

20 Maar de Overpriesters en de Ouderlingen hebben de scharen aangeraden dat zij zouden Bar-abbas begeeren, en Jezus doodden.

21 En de Stadhouder antwoordende zeide tot hen: welken van deze twee wilt gij dat ik u zal loslaten? En zij zeiden: Bar-abbas.

22 Pilatus zeide tot hen: wat zal ik dan doen [met] Jezus, die genaamd wordt Christus? Zij zeiden allen tot hem: laat hem gekruisigd worden.

23 Doch de Stadhouder zeide: wat heeft hij dan kwaads gedaan? En zij riepen te meer, zeggende: laat hem gekruisigd worden.

24 Als nu Pilatus zag, dat hij niet vorderde, maar veel meer [dat er] oproer werd, nam hij water, en wiesch de handen voor de schare, zeggende: ik ben onschuldig van het bloed dezes regtvaardigen; gijlieden moogt toezien.

25 En al het volk antwoordende zeide: zijn bloed [kome] over ons en over onze kinderen.

26 Toen liet hij hun Bar-abbas los; maar Jezus gegeeseld hebbende, gaf hij hem over om gekruisigd te worden.

27 Toen namen de krijgsknechten des Stadhouders Jezus met zich in het regthuis, en vergaderden over hem de gansche bende.

28 En als zij hem ontkleed hadden, deden zij hem eenen purperen mantel om.

29 En eene kroon van doornen gevlochten hebbende, zetten [die] op zijn hoofd, en eenen rietstok in zijne regter[hand]; en vallende op hunne knieën voor hem, bespotten zij hem, zeggende: wees gegroet, gij Koning der Joden!

30 En op hem gespogen hebbende, namen zij den rietstok en sloegen op zijn hoofd.

31 En toen zij hem bespot hadden, deden zij hem den mantel af, en deden hem zijne kleederen aan, en leidden hem henen om te kruisigen.

32 En uitgaande vonden zij eenen man van Cyrene, met name Simon; dezen dwongen zij dat hij zijn kruis droeg.

33 En gekomen zijnde tot de plaats genaamd Golgotha, welke is gezegd hoofdscheelplaats,

34 Gaven zij hem te drinken edik met gal gemengd; en als hij [dien] gesmaakt had, wilde hij niet drinken.

35 Toen zij nu hem gekruisigd hadden, verdeelden zij zijne kleederen, het lot werpende; opdat vervuld zoude worden hetgeen gezegd is door den Profeet: zij hebben mijne kleederen onder zich verdeeld, en hebben het lot over mijne kleeding geworpen.

36 En zij nederzittende bewaarden hem aldaar.

37 En zij stelden boven zijn hoofd zijne beschuldiging geschreven: DEZE IS JEZUS, DE KONING DER JODEN.

38 Toen werden met hem twee moordenaars gekruisigd, een ter regter, en een ter linker [zijde].

39 En die voorbijgingen lasterden hem schuddende hunne hoofden,

40 En zeggende: gij die den Tempel afbreekt, en in drie dagen opbouwt, verlos u zelve. Indien gij de Zoon Gods zijt, zoo kom af van het kruis.

41 En desgelijks ook de Overpriesters met de Schriftgeleerden en Ouderlingen en Farizeën [hem] bespottende, zeiden:

42 Anderen heeft hij verlost, hij kan zich zelve niet verlossen. Indien hij de Koning Israëls is, dat hij nu afkome van het kruis, en wij zullen hem gelooven.

43 Hij heeft op God betrouwd; dat hij hem nu verlosse, indien hij hem [wel] wil. Want hij heeft gezegd: ik ben Gods Zoon.

44 En hetzelfde verweten hem ook de moordenaars, die met hem gekruisigd waren.

45 En van de zesde ure aan werd er duisternis over de geheele aarde, tot de negende ure toe.

46 En omtrent de negende ure riep Jezus met eene groote stem, zeggende: ELI, ELI, LAMA SABACHTHANI? dat is: mijn God, mijn God, waarom hebt gij mij verlaten?

47 En sommigen van die daar stonden, [zulks] hoorende, zeiden: deze roept Elias.

48 En terstond een van hen [toe]lopende nam eene spons, en [die] met edik gevuld hebbende, stak ze op eenen rietstok, en gaf hem te drinken.

49 Doch de anderen zeiden: houd op, laat ons zien of Elias komt, om hem te verlossen.

50 En Jezus wederom met eene groote stem roepende, gaf den geest.

51 En zie, het voorhangsel des Tempels scheurde in tweeën, van boven tot beneden; en de aarde beefde, en de steenrotsen scheurden.

52 En de graven werden geopend, en vele lichamen der heiligen, die ontslapen waren, werden opgewekt.

53 En uit de graven uitgegaan zijnde na zijne opstanding, kwamen ze in de heilige stad, en zijn velen verschenen,

54 En de Hoofdman over honderd, en die met hem Jezus bewaarden, ziende de aardbeving, en de dingen die geschied waren, werden zeer bevreesd, zeggende: waarlijk, deze was Gods Zoon.

55 En aldaar waren vele vrouwen van verre aanschouwende, die Jezus gevolgd waren van Galilea, om hem te dienen;

56 Onder welke was Maria Magdalena, en Maria de moeder van Jacobus en Jozes, en de moeder der zonen van Zebedeus.

57 En als het avond geworden was, kwam een rijk man van Arimathea, met name Jozef, die ook zelf een discipel van Jezus was.

58 Deze kwam tot Pilatus, en begeerde het ligchaam van Jezus. Toen beval Pilatus, dat [hem] het ligchaam gegeven zou worden.

59 En Jozef het ligchaam nemende, wond hetzelfde in een zuiver sijn lijnwaad;

60 En leide dat in zijn nieuw graf, hetwelk hij in eene steenrots uitgehouwen had; en eenen grooten steen [tegen] de deur van het graf gewenteld hebbende ging hij weg.

61 En aldaar was Maria Magdalena, en de andere Maria, zittende tegenover het graf.

62 Des anderen daags nu, welke is na de voorbereiding, vergaderden de Overpriesters en de Farizeën tot Pilatus,

63 Zeggende: heer, wij zijn indachtig, dat deze verleider nog levende gezegd heeft: na drie dagen zal ik opstaan.

64 Beveel dan dat het graf verzekerd worde tot den derden dag toe, opdat zijne discipelen misschien niet komen bij nacht, en stelen hem, en zeggen tot het volk: hij is opgestaan van de dooden; en [zoo] zal de laatste dwaling erger zijn dan de eerste.

65 En Pilatus zeide tot henlieden: gij hebt eene wacht, gaat henen, verzekert het gelijk gij het verstaat.

66 En zij heengaan verzekerden het graf met de wacht, den steen verzegeld hebbende.

HOOFDSTUK 28.

1 En laat [na] den Sabbat, als het begon te lichten tegen den eersten [dag] der week, kwam Maria Magdalena, en de

over hon-
derd beving,
schied wa-
reeds, zeg-
was Gods

vele vrou-
ouwen de,
aren van
lienen ;
as Maria
de moe-
zes, en de
Zebedeüs.
geworden
man van
ne Jozef,
ncipel van

ilatus, en
n van Je-
atus, dat
geven zou

naam ne-
re in een

zijn nieu-
ne steen-
en eenen
de deur
ihebb en-

aria Mag-
e Maria,
t graf.
nu, welke
z, verga-
ers en de

wij zijn
verleider
eest : na
aan.

graf ver-
deren dag
elen mis-
nacht, en
a tot het
n van de
de laatste
de eerste.
ot henlie-
cht, gaat
gelijk gj

de verze-
de wacht,
ebben de.

K 28.
Sabbat,
en tegen
r week,
na, en de
an-

andere Maria, om het graf te bezien.

2 En zie, er geschiedde eene groote aardbeving; want een Engel des Heeren, nederdalende uit den hemel, kwam toe, en wentelde den steen af van de deur, en zat op denzelfven.

3 En zijne gedaante was gelijk een bliksem, en zijne kleeding wit gelijk sneeuw.

4 En uit vrees van hem zijn de wachters zeer verschríkt gewor- den, en werden als dooden.

5 Maar de Engel antwoornden- de, zeide tot de vrouwen: vreest gijlieden niet; want ik weet dat gij zoekt Jezus, die gekruis- sigd was.

6 Hij is hier niet; want hij is opgestaan, gelijk hij gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaats waar de Heer gelegen heeft.

7 En gaat haastiglijk heen, en zegt zijnen discipelen, dat hij opgestaan is van de dooden; en zie, hij gaat u voor naar Galilea; daar zult gij hem zien. Zie, ik heb het u lieden gezegd.

8 En haastiglijk uitgaande van het graf, met vrees en groote blijdschap, liepen zij henen om *(hetzelve)* zijnen discipelen te boodschappen.

9 En als zij heengingen om zijnen discipelen te boodschap- pen, zie, Jezus is haar ont- moet, zeggende: weest gegroet. En zij tot *(hem)* komende, grepen zijne voeten, en aanba- den hem.

10 Toen zeide Jezus tot haar: vreest niet; gaat heen, bood- schapt mijnen broeders, dat zij heengaan naar Galilea, en al- daar zullen zij mij zien.

11 En als zij heengingen, zie, eenigen van de wacht kwamen in de stad, en boodschapten den Overpriesters al de dingen die geschied waren.

12 En zij vergaderd zijnde met de Ouderlingen, en te za- men raad genomen hebbende, gaven zij den krijgsknechten veel gelds.

13 En zeiden: zegt: zijne dis- cipelen zijn des nachts geko- men, en hebben hem gestolen, als wij sliepen.

14 En indien zulks komt ge- hoord te worden van den Stad- houder, wij zullen hem tevren- den stellen, en maken dat gij zonder zorg zijt.

15 En zij het geld genomen hebbende deden gelijk zij ge- leerd waren. En dit woord is verbreid geworden bij de Joden tot op den huidigen dag.

16 En de elf discipelen zijn heengegaan naar Galilea, naar den berg waar Jezus hen be- scheiden had.

17 En als zij hem zagen, bad- den zij hem aan; doch sommi- gen twijfelden.

18 En Jezus bij hen komen- de sprak tot hen, zeggende: mij is gegeven alle magt in he- mel en op aarde.]

19 Gaat dan heen, onderwijst al de volken, dezelve doopende in den naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Gees- tes; leerende hen onderhouden alles wat ik u geboden heb.

20 En zie, ik ben met u lieden al de dagen, tot de voleinding der wereld. Amen.

HET HEILIG EUANGELIUM, NAAR (DE BESCHRIJVING VAN) MARKUS.

HOOFDSTUK 1.
1 Het begin des Euangeli- ums van JESUS CHRISTUS den Zoon Gods.

2 Gelijk geschreven is in de Profeten: zie, ik zend mijnen Engel voor uw aangezicht, die uwen weg voor u henen berei- den zal.

3 De stem des roependen in de woestijn: bereidt den weg des Heeren, maakt zijne paden regt.

4 Johannes was doopende in de woestijn, en predikende den Doop der bekeering tot verge- ving der zonden.

5 En al het Joodsche land ging tot hem uit, en die van Jeruza- lem, en werden allen van hem gedoopt in de rivier den Jor- daan, belijdende hunne zonden.

6 En Johannes was gekleed met kemelshaar, en met eenen lede- ren gordel om zijne lendenen, en at sprinkhanen en wilden honig.]

7 En hij predikte, zeggende: na mij komt die sterker is dan ik, wien ik niet waardig ben nederbukkende den riem zijner schoenen te ontbinden.

8 Ik heb u lieden wel gedoopt met

met water, maar hij zal u doopen met den Heiligen Geest.

9 En het geschiedde in die zelfde dagen, dat Jezus kwam van Nazareth, *[gelegen]* in Galilea, en werd van Johanues gedoopt in den Jordaan.

10 En terstond als hij uit het water opkloom, zag hij de hemelen opengaan, en den Geest gelijk eene duif op hem nederdalen.

11 En er geschiedde eene stem uit de hemelen: gij zijt mijn geliefde Zoon, in welken ik mijn welbehagen heb.

12 En terstond dreef hem de Geest uit in de woestijn.

13 En hij was aldaar in de woestijn veertig dagen, verzocht van den satan; en was bij de wilde gedierten; en de Engelen dienden hem.

14 En nadat Johannes overgeleverd was, kwam Jezus in Galilea, predikende het Euangelium des Koninkrijks Gods.

15 En zeggende: de tijd is vervuld, en het Koninkrijk Gods nabij gekomen; bekeert u, en geloof het Euangelium.

16 En wandelende bij de Galileesche zee, zag hij Simon en Andreas zijnen broeder, werpende het net in de zee (want zij waren visschers).

17 En Jezus zeide tot hen: volgt mij na, en ik zal maken dat gij visschers der menschen zult worden.

18 En zij terstond hunne netten verlatende zijn hem gevolgd.

19 En van daar een weinig voortgegaan zijnde, zag hij Jacobus den *[zoon]* van Zebedeüs, en Johannes zijnen broeder, en dezelve in het schip hunne netten vermakende.

20 En terstond riep hij hen; en zij latende hunnen vader Zebedeüs in het schip met de huurlingen, zijn hem nagevolgd.

21 En zij kwamen binnen Kapernaüm; en terstond op den Sabbatdag in de Synagoge gegaan zijnde, leerde hij.

22 En zij versloegen zich over zijne leer; want hij leerde hen als magt hebbende, en niet als de Schriftgeleerden.

23 En er was in hunne Synagoge een mensch met eenen onreinen geest, en hij riep uit,

24 Zeggende: laat af, wat

hebben wij met u *[te doen]*, gij Jezus, Nazarener? Zijt gij gekomen om ons te verderven? Ik ken u, wie gij zijt, *[namelijk]* de Heilige Gods.

25 En Jezus bestrafte hem, zeggende: zwijg stil, en ga uit van hem.

26 En de onreine geest hem scheurende, en roepende met eene groote stem, ging uit van hem.

27 En zij werden allen verbaasd, zoodat zij onder elkander vraagden, zeggende: wat is dit? Wat nieuwe leer is deze, dat hij met magt ook de onreine geesten gebiedt, en zij hem gehoorzaam zijn?

28 En zijn gerucht ging terstond uit in het geheele omliggende land van Galilea.

29 En van stonden aan uit de Synagoge gegaan zijnde, kwamen zij in het huis van Simon en Andreas met Jacobus en Johannes.

30 En Simons vrouws moeder lag met de koorts; en terstond zeiden zij hem van haar.

31 En hij tot haar gaande vatte hare hand, en rigtte haar op; en terstond verliet haar de koorts, en zij diende henlieden.

32 Als het nu avond geworden was, toen de zon onderging, bragten zij tot hem allen die kwalijk gesteld en van den duivel bezeten waren.

33 En de geheele stad was bijeen vergaderd omtrent de deur.

34 En hij genas er velen, die door verscheidene ziekten kwalijk gesteld waren, en wierp vele duivelen uit, en liet de duivelen niet toe te spreken, omdat zij hem kender.

35 En des morgens vroeg, als het nog diep in den nacht was, opgestaan zijnde ging hij uit, en ging henen in eene woeste plaats, en bad aldaar.

36 En Simon, en die met hem *[waren]*, zijn hem nagevolgd.

37 En zij hem gevonden hebbende zeiden tot hem: zij zoeken u allen.

38 En hij zeide tot hen: laat ons in de bijliggende vlekken gaan, opdat ik ook daar predike; want daartoe ben ik uitgegaan.

39 En hij predikte in hunne Synagogen door geheel Galilea, en wierp de duivelen uit.

40 En tot hem kwam een me-

laat-

u (te doen), gij
? Zijt gij geko-
verderven? Ik
zijt, (namelijk)

estrafte hem,
stil, en ga uit

ine geest hem
roepende met
e, ging uit van

en allen ver-
j onder elkan-
zeggende : wat
we leer is deze,
gt ook de on-
bediedt, en zij
zijn?

acht ging ter-
geheele omgic-
Galilea.

en aan uit de
zijnde, kwa-
ais van Simon
et Jacobus en

rouws moeder
orts; en ter-
nem van haar.

haar gaande
en rigtte haar
verliet haar de
de henlieden.

ond geworden
n onderging,
hem allen die
a van den dui-

estad was bij-
trent de deur.

er velen, die
e ziekten kwa-
en wierp ven-
nen liet de dui-
spreken, om-
er.

ens vroeg, als
en nacht was,
ging hij uit,
a eene woeste
daar.

die met hem
n nagevolgd
evonden heb-
hem : zij zoe-

tot hen : laat
ende vlekken
k daar predi-
ben ik uitge-

kte in hunne
heheel Galilea,
elen uit.
wan een me-
laat-

laatsche, biddende hem, en
vallende voor hem op de knieën,
en tot hen zeggende: indien gij
wilt, gij kunt mij reinigen.

41 En Jezus met barmhartig-
heid innerlijk bewogen zijnde,
strekte de hand uit, en raakte
hem aan, en zeide tot hem: ik
wil, word gereinigd.

42 En als hij (dit) gezegd had,
ging de melaatscheid terstond
van hem, en hij werd gereinigd.

43 En als hij hem strengelijk
verboden had, deed hij hem
terstond van zich gaan,

44 En zeide tot hem: zie, dat
gij niemand iets zegt; maar ga
henen en vertoon u zelven den
Priester, en offer voor uwe rei-
niging hetgeen Mozes geboden
heeft, hun tot eene getuigenis.

45 Maar hij uitgegaan zijnde
begon vele dingen te verkondi-
gen, en dat woord te verbrei-
den, alzoo dat hij niet meer
konde openbaarlijk in de stad
komen, maar was buiten in de
woeste plaatsen; en zij kwamen
tot hem van alle kanten.

HOOFDSTUK 2.

1 En na (sommige) dagen is
hij wederom binnen Kapernaüm
gekomen; en het werd gehoord
dat hij in huis was.

2 En terstond vergaderden
[daar] velen, alzoo dat ook zelfs
de (plaatsen) omtrent de deur
[hen] niet meer konden bevat-
ten; en hij sprak het woord
tot hen.

3 En er kwamen (sommigen)
tot hem, brengende eenen ge-
raakten, die van vier gedragen
werd.

4 En niet kunnende tot hem
genaken overmits de schere,
ontdekten zij het dak waar hij
was; en (dat) opgebroken heb-
bende, lieten zij het beddeken
neder daar de geraakte op lag.

5 En Jezus hun geloofziende,
zeide tot den geraakten: zoon,
uwe zonden zijn u vergeven.

6 En sommigen van de Schrift-
geleerden zaten aldaar, en over-
dachten in hunne harten:

7 Wat spreekt deze aldus
[Gods] lasteringen? Wie kan de
zonden vergeven dan alleen
God?

8 En Jezus terstond in zijnen
geest bekennde dat zij alzoo
in zich zelven overdachten, zei-
de tot hen: wat overdent gij
deze dingen in uwe harten?

9 Wat is ligter, te zeggen tot
den geraakten de zonden zijn
u vergeven; of te zeggen: sta
op, en neem uw beddeken op,
en wandel?

10 Doch opdat gij moogt we-
ten, dat de Zoon des menschen
magt heeft om de zonden op
de aarde te vergeven (zeide hij
tot den geraakten):

11 Ik zeg u: sta op, en neem
uw beddeken op, en ga henen
naar uw huis.

12 En terstond stond hij op en
het beddeken opgenomen heb-
bende, ging hij uit in aller te-
genwoordigheid; zoodat zij zich
allen ontzetten, en verheerlijk-
ten God, zeggende: wij hebben
nooit zulks gezien.

13 En hij ging wederom uit
naar de zee; en de geheele scha-
re kwam tot hem, en hij leerde
hen.

14 En voorbijgaande zag hij
Levi (den zoon) van Alphëus
zitten in het tolhuis, en zeide
tot hem: volg mij. En hij op-
staande volgde hem.

15 En het geschiedde als hij
aanzat in deszelfs huis, dat ook
vele tollenaars en zondaren aan-
zaten met Jezus en zijne disci-
pelen; want zij waren velen, en
waren hem gevolgd.

16 En de Schriftgeleerden en
de Farizeën, ziende hem eten
met de tollenaars en zondaren,
zeiden tot zijne discipelen: wat
[is 't], dat hij met de tollena-
ren en zondaren eet en drinkt?

17 En Jezus (dat) hoorende
zeide tot hen: die gezond zijn
hebben den medicijnmeester
niet noodig, maar die ziek zijn;
ik ben niet gekomen om te roe-
pen regtvaardigen, maar zonda-
daars tot bekeering.

18 En de discipelen van Jo-
hannes en van de Farizeën vast-
ten; en zij kwamen en zeiden
tot hen: waarom vasten de disci-
pelen van Johannes en van de
Farizeën, en uwe discipelen
vasten niet?

19 En Jezus zeide tot hen:
kunnen ook de bruiloftskinde-
ren vasten, terwijl de bruide-
gom bij hen is? Zoo langen tijd
zij den bruidegom bij zich heb-
ben, kunnen zij niet vasten.

20 Maar de dagen zullen ko-
men, wanneer de bruidegom van
hen zal weggenomen zijn, en
alsdan zullen zij vasten in de-
zelfde dagen.

21 En niemand naait eenen lap ongevold laken op een oud kleet; anders scheurt deszelfs nieuw aangenaalde lap [iets] af van het oude [kleed], en er wordt eene ergere scheur.

22 En niemand doet nieuwen wijn in oude [leder]zakken; anders de nieuwe wijn doet de [leder]zakken bersten, en de wijn wordt uitgestort, en de [leder]zakken verderven; maar nieuwen wijn moet men in nieuwe [leder]zakken doen.

23 En het geschiedde, dat hij op eenen Sabbatdag door het gezaaide ging, en zijne discipelen begonnen al gaande aren te plukken.

24 En de Farizeën zeiden tot hem: zie, waarom doen zij op den Sabbatdag wat niet geoorloofd is?

25 En hij zeide tot hen: hebt gij nooit gelezen wat David gedaan heeft, als hij nood had en hem hongerde, en dengenen die met hem [waren]?

26 Hoe hij ingegaan is in het Huis Gods, ten tijde van Abjathar den Hoogepriester, en de toonbrooden gegeten heeft, die niemand zijn geoorloofd te eten dan den Priesteren, en ook gegeven heeft dengenen die met hem waren?

27 En hij zeide tot hen: de Sabbat is gemaakt om den mensch, niet de mensch om den Sabbat.

28 Zoo is dan de Zoon des menschen een Heer ook van den Sabbat.

HOOFDSTUK 3.

1 En hij ging wederom in de Synagoge; en aldaar was een mensch hebbende eene verdorde hand.

2 En zij namen hem waar, of hij op den Sabbat hem genezen zou, opdat zij hem beschuldigen mogten.

3 En hij zeide tot den mensch, die de verdorde hand had: sta op in het midden.

4 En hij zeide tot hen: is het geoorloofd op Sabbatdagen goed te doen, of kwaad te doen? Een menschen te behouden, of te dooden? En zij zwegen stil.

5 En als hij hen met toorn rondom aangezien had, met een bedroefd zijnde over de verharding van hun hart, seide hij tot den mensch: strek uwe hand

uit. En hij strekte ze uit; en zijne hand werd hersteld, gezond gelijk de andere.

6 En de Farizeën uitgegaan zijnde, hebben terstond met de Herodianen te zamen raad gehouden tegen hem, hoe zij hem zouden dooden.

7 En Jezus vertrok met zijne discipelen naar de zee, en hem volgde eene groote menigte van Galilea, en van Judea,

8 En van Jeruzalem, en van Idumea, en [van] over den Jordaan; en die [van] omtrent Tyrus en Sidon, eenegroote menigte, gehoord hebbende hoe groote dingen hij deed, kwamen tot hem.

9 En hij zeide tot zijne discipelen, dat een scheepje steeds omtrent hem blijven zou, om der scharen wil, opdat zij hem niet zouden verdringen.

10 Want hij had er velen genezen, alzoo dat men al degenen die [eenige] kwalen hadden, overvielen, opdat zij hem mogten aanraken.

11 En de onreine geesten, als zij hem zagen, vielen voor hem neder en riepen, zeggende: gij zijt de Zoon Gods.

12 En hij gebood hun scherpe lijken, dat zij hem niet zouden openbaar maken.

13 En hij klom op den berg, en riep tot zich die hij wilde, en zij kwamen tot hem.

14 En hij stelde er twaalf, opdat zij met hem zouden zijn, en opdat hij dezelve zou uitzenden om te prediken,

15 En om magt te hebben, de ziekten te genezen, en de duivelen uit te werpen.

16 En Simon gaf hij den [toe]naam Petrus;

17 En Jacobus den [zoon] van Zebedeüs, en Johannes den broeder van Jacobus, en gaf hun de [toe]namen Boanerges, hetwelk is, zonen des donders;

18 En Andreas en Philippus, en Bartholomeüs, en Mattheüs, en Thomas, en Jacobus, den [zoon] van Alpheüs, en Thaddeüs, en Simon Kananites,

19 En Judas Iskariot, die hem ook verraden heeft.

20 En zij kwamen in huis; en daar vergaderde wederom eene schare, alzoo dat zij ook zelfs niet konden brood eten.

21 En als degenen die hem bestonden, [dit] hoorden, gingen

trekte se uit; en
verder hersteld, ge-
e andere.

arizeën uitgegaan
terstond met de
e zamen raad ge-
hem, hoe zij hem
en.

vertrok met zijne
ar de zee, en hem
grootte menigte
en van Judea,
eruzalem, en van
aan) over den Jor-
(van) omtrent Ty-
ene-grootte menig-
hebbende hoe
n hij deed, kwa-

e tot zijne disci-
n scheepje steeds
blijven zou, om
il, opdat zij hem
verdringen.

ad er velen gene-
men al degenen
kwalen hadden,
dat zij hem mog-

eine geesten, als
vielen voor hem
pen, zeggende:
a Gods.

ood hun scherpe-
nem niet zouden
en.

m op den berg,
h die hij wilde,
tot hem.

elde er twaalf,
hem zouden zijn,
dezelve zou uit-
preliken,

gt te hebben, de
ezer, en de lui-
erpen.

gaf hij den (toe)-

s den (zoon) van
Johannes den
Jacobus, en gaf
men Boanerges,
men des donders;
s en Philippus,
tus, en Matthëus,
en Jacobus, den
heus, en Thad-
Kananites,
Iskarioth, die
len heeft.

nen in huis; en
e wederom eene
dat zij ook zelfs
god eten.

genen die hem
hoorden, gin-
gen

gen zij uit om hem vast te
houden; want zij zeiden: hij is
buiten zijne zinnen.

22 En de Schriftgeleerden, die
van Jeruzalem afgekomen wa-
ren, zeiden: hij heeft Beelze-
bul, en door den Oversten der
duivelen werpt hij de duive-
len uit.

23 En hen tot zich geroepen
hebbende, zeide hij tot hen in
gelijkenissen: hoe kan de satan
den satan uitwerpen?

24 En indien een koninkrijk
tegen zich zelfen verdeeld is,
zoo kan dat koninkrijk niet be-
staan.

25 En indien een huis tegen
zich zelfen verdeeld is, zoo kan
dat huis niet bestaan.

26 En indien de satan tegen
zich zelfen opstaat, en verdeeld
is, zoo kan hij niet bestaan,
maar heeft een einde.

27 Er kan niemand in het huis
van eenen sterken ingaan en
zijne vaten ontroofen, indien
hij niet eerst den sterken bindt:
en alsdan zal hij zijn huis be-
rooven.

28 Voorwaar ik zeg u, dat al
de zonden den kinderen der
mensen zullen vergeven wor-
den, en allerlei lasteringen
waarmede zij zullen gelasterd
hebben.

29 Maar zoo wie gelasterd zal
hebben tegen den Heiligen
Geest, die heeft geene vergeving
in der eeuwigheid, maar hij
is schuldig des eeuwigen oor-
deels.

30 Want zij zeiden: hij heeft
eenen onreinen geest.

31 Zoo kwamen dan zijne broe-
ders en zijne moeder; en buiten
staande zonden zij tot hem,
en riepen hem.

32 En de schare zat rondom
hem; en zij zeiden tot hem:
zie, uwe moeder en uwe broe-
ders daar buiten zoeken u.

33 En hij antwoordde hen,
zeggende: wie is mijne moeder,
of mijne broeders?

34 En rondom overzien heb-
bende die om hem zaten, zei-
de hij: zie, mijne moeder en
mijne broeders.

35 Want zoo wie den wil
Gods doet, die is mijn broeder,
en mijne zuster, en moeder.

gaderde eene groote schare bij
hem, alzoo dat hij in het
schip gegaan zijnde nederzat
op de zee; en de geheele schare
was op het land aan de zee.

2 En hij leerde hen vele
dingen door gelijkenissen, en
hij zeide in zijne leering tot
hen:

3 Hoort toe; zie, eene zaaijer
ging uit om te zaaien.

4 En het geschiedde in 't
zaaijen, dat het eene [drei-
xands] viel bij den weg; en de
vogelen des hemels kwamen, en
aten het op.

5 En het andere viel op het
steenachtige, waar 't niet veel
aarde had; en het ging terstond
op, omdat het geene diepte van
aarde had.

6 Maar als de zon opgegaan
was, zoo is het verbrand gewor-
den, en omdat het geen wortel
had zoo is het verdord.

7 En het andere viel in de door-
nen; en de doornen wieszen op,
en verstikten hetzelve; en het
gaf geene vrucht.

8 En het andere viel in de goe-
de aarde, en gaf vrucht, die op-
ging en wies; en het eene droeg
dertig, en het andere zestig,
en het andere honderd
[voud].

9 En hij zeide tot hen: wie
ooren heeft om te hooren, die
hoore.

10 En als hij nu alleen was,
degenen die omtrent hem [wa-
ren], met de twaalfen, vraag-
den hem naar de gelijkenis.

11 En hij zeide tot hen: het
is u gegeven te verstaan de
verborgenheid des Koninkrijks
Gods; maar degenen die bui-
ten zijn geschieden al deze din-
gen door gelijkenissen;

12 Opdat zij ziende zien, en
niet bemerken; en hoorende
hooren, en niet verstaan; opdat
zij zich niet t' eeniger tijd be-
keeren, en hun de zonden ver-
geven worden.

13 En hij zeide tot hen: weet gij
deze gelijkenis niet? En hoe zult
gij al de gelijkenissen verstaan?

14 De zaaijer [is, die] het woord
zaait.

15 En deze zijn, die bij den weg
[bezaaid worden], waarin het
woord gezaaid wordt; en als zij
het gehoord hebben, zoo komt
de satan terstond, en neemt
het woord weg, hetwelk in hun-
ne harten gezaaid was.

1 **EN** HOOFTSTUK 4.
En hij begon wederom te
leeren omtrent de zee; en er ver-

16 En deze zijn desgelijks, die op de steenachtige *[plaatsen]* bezaaid worden; welke als zij het woord gehoord hebben, terstond hetzelfde met vreugde ontvangen.

17 En hebben geen wortel in zich zelven, maar zijn voor eenen tijd. Daarna als verdrukking of vervolging komt om des woords wil, zoo worden zij terstond geërgerd.

18 En deze zijn, die in de doornen bezaaid worden, *[namelijk]* degenen, die het woord hooren.

19 En de zorgvuldigheden dezer wereld, en de verleiding des rijkdoms, en de begeerlijkheden omtrent de andere dingen inkomen, verstikken het woord, en 't wordt onvruchtbaar.

20 En deze zijn, die in de goede aarde bezaaid zijn; welke het woord hooren en aannemen, en dragen vruchten, het eene dertig, en het andere zestig, en het andere honderd *[voud]*.

21 En hij zeide tot hen: komt ook de kaars, opdat zij onder de korenmaat of onder het bed gezet worde? *[Is 't]* niet opdat zij op den kandelaar gezet worde?

22 Want er is niets verborgen, dat niet geopenbaard zal worden; en er is niets geschied *[om]* verborgen *[te zijn]*, maar opdat het in 't openbaar zoude komen.

23 Zoo iemand ooren heeft om te hooren, die hoore.

24 En hij zeide tot hen: ziet wat gij hoort. Met wat maat gij meet zal u gemeten worden, en u die hoort zal *[meer]* toegelegd worden.

25 Want zoo wie heeft, dien zal gegeven worden; en wie niet heeft, van dien zal genomen worden ook wat hij heeft.

26 En hij zeide: alzoo is het Koninkrijk Gods, gelijk of een mensch het zaad in de aarde wierp.

27 En *[voorts]* sliep en opstond nacht en dag; en het zaad uitsproot, en *[te]*g werd, dat hij zelf niet wist hoe.

28 Want de aarde brengt van zelve vrucht voort; eerst het kruid, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar.

29 En als de vrucht *[zich]* voordoet, terstond zendt hij de sikkels er in, omdat de oogst daar is.

30 En hij zeide: waarbij zullen

wij het Koninkrijk Gods vergelijken? Of met wat gelijkenis zullen wij hetzelfde gelijken?

31 *[Namelijk]* bij een mostaardzaad, hetwelk, wanneer het in de aarde gezaaid wordt, het minste is van al de zaden die op de aarde *[zijn]*.

32 En wanneer 't gezaaid is, gaat het op en wordt het meeste van al de moeskruiden, en maakt groote takken, alzoo dat de vogelen des hemels onder zijne schaduw kunnen nestelen.

33 En door zulke gelijkenissen vele sprak hij tot hen het woord, naar dat zij het hooren konden.

34 En zonder gelijkenis sprak hij tot hen niet; maar hij verklaarde alles zijnen discipelen in 't bijzonder.

35 En op denzelfden dag, als 't nu avond geworden was, zeide hij tot hen: laat ons overvaren aan de andere zijde.

36 En zij de schare gelaten hebbende namen hem mede, gelijk hij in 't schip was; en er waren nog andere scheepjes met hem.

37 En er werd een groote storm van wind, en de baren sloegen over in 't schip, alzoo dat het nu vol werd.

38 En hij was in 't achterschip, slapende op een oorkussen; en zij wekten hem op, en zeiden tot hem: Meester, bekommert het u niet dat wij vergaan?

39 En hij opgewekt zijnde bestrafte den wind, en zeide tot de zee: zwijg, wees stil. En de wind ging liggen, en er werd groote stilte.

40 En hij zeide tot hen: wat zijt gij zoo vreesachtig? Hoe, hebt gij geen geloof?

41 En zij vreesden met groote vrees, en zeiden tot elkander: wie is toch deze, dat ook de wind en de zee hem gehoorzaam zijn?

HOOFDSTUK 5.

1 En zij kwamen over op de andere zijde der zee, in 't land der Gadarenen.

2 En zoo hij uit het schip gegaan was, terstond ontmoette hem uit de graven een mensch met eenen onreinen geest;

3 Welke *[zijne]* woning in de graven had, en niemand kende hem

Hoo

hem
kete
4 V
hoë
wees
hem
boë
was
5 E
op d
roep
ven
6 A
zag
hem
7 E
pene
met
God
bezw
mij
8
onro
men
9 E
is u
zeg
wan
10
hij
weg
11
eene
den
12
hem
zwijs
mog
13
ston
ten
in d
stor
zee,
twe
in d
14
zijn
[zul
land
zien
schi
15
en z
de,
vers
legi
den
16
vert
nen
de z
17
den
len
18

grijk Gods verge-
net wat gelijkenis
zelve gelijken?

bij een mos-
etwelk, wanneer
de gezaaid wordt,
van al de zaden
de [zijn].

eer 't gezaaid is,
wordt het meeste
noeskruiden, en
takken, alzoo dat
des hemels onder
v kunnen neste-

ulke gelijkenissen
tot hen het woord,
hooren konden.
gelijkenis sprak
et; maar hij ver-
ijne discipelen in

azelfden dag, als
geworden was,
en: laat ons over-
andere zijde.

de schare gelaten
men hem mede,
t schip was; en
andere scheepjes

een groote storm
de baren sloegen
ip, alzoo dat het

as in 't achter-
e op een oorkus-
kten hem op, en
a: Meester, be-
u niet dat wij

opgewekt zijnde
vind, en zeide tot
wees stil. En de
gen, en er werd

te toe: hen: wat
esachtig? Hoe,
geloo?

tsden met groote
en tot elkander:
leze, dat ook de
zee hem gehoor-

HOOFDSTUK 5.

annen over op de
er zee, in 't land

uit het schip ge-
stond ontmoette
de graven een
eenea onreinen

l) woning in de
niemand konde
hem

hem binden, ook zelfs niet met
ketenen.

4 Want hij was menigmaal met
boeien en ketenen gebonden ge-
weest, en de ketenen waren van
hem in stukken getrokken en de
boeien verbrijzeld, en niemand
was magtig om hem te temmen;

5 En hij was altijd nacht en dag
op de bergen en in de graven,
roepende en slaande zich zel-
ven met steenen.

6 Als hij nu Jezus van verre
zag, liep hij [toe] en aanbad
hem.

7 En met eene groote stem roe-
pende, zeide hij: wat heb ik
met u [te doen], Jezus, gij Zoon
Gods des Allerhoogsten? Ik
bezweer u bij God, dat gij
mij niet pijnigt.

8 (Want hij zeide tot hem: gij
onreine geest, ga uit van den
mensch.)

9 En hij vraagde hem: welke
is uw naam? En hij antwoordde,
zeggende: mijn naam is Legio,
want wij zijn velen.

10 En hij bad hem zeer, dat
hij hen buiten dat land niet
wegzond.

11 En aldaar aan de bergen was
eene groote kudde zwijnen wei-
dende;

12 En al de duivelen baden
hem, zeggende: zend ons in die
zwijnen, opdat wij in dezelve
mogen varen.

13 En Jezus liet het hun ter-
stond toe; en de onreine gees-
ten uitgevaren zijnde, voeren
in de zwijnen; en de kudde
stortte van de steilte af in de
zee, (er waren er nu omtrent
twee duizend) en versmoorden
in de zee.

14 En die de zwijnen weidden
zijn gevlugt, en boodschapten
[ruks] in de stad en op het
land; en zij gingen uit om te
zien wat het was, dat er ge-
schied was.

15 En zij kwamen tot Jezus
en zagen den bezetenen zitten-
de, en gekleed, en wel bij zijn
verstand, (namelijk) die het
legioen gehad had; en zij wer-
den bevreesd.

16 En die het gezien hadden
vertelden hun wat den bezete-
nen geschied was, en [ook] van
de zwijnen.

17 En zij begonnen hem te bid-
den, dat hij van hunne landpa-
len weging.

18 En als hij in 't schip ging,

bad hem degene die bezeten
was geweest, dat hij met hem
mogt zijn.

19 Doch Jezus liet hem [dof]
niet toe, maar zeide tot hem:
ga henen naar uw huis tot de
uwen, en boodschap hun wat
grootte dingen u de Heer gedaan
heeft, en [hoe] hij zich uwer
ontfermd heeft.

20 En hij ging henen, en begon
te verkondigen in het [land] van
Dekapolis wat groote dingen
hem Jezus gedaan had; en zij
verwonderden zich allen.

21 En als Jezus wederom in
't schip overgevaren was aan
de andere zijde, vergaderde eene
grootte schare bij hem; en hij
was bij de zee.

22 En zie, er kwam een van
de Oversten der Synagoge, met
name Jairus, en hem ziende
viel hij aan zijne voeten,

23 En bad hem zeer, zeggende:
mijn dochttertje is in haar uiter-
ste; [ik bid u] dat gij komt en
de handen op haar legt, opdat
zij behouden worde, en zij zal
leven.

24 En hij ging met hem, en
eene groote schare volgde hem,
en zij verdrongen hem.

25 En eene zekere vrouw, die
twaalf jaren den vloed des
bloeds gehad had,

26 En veel geleden had van
vele medicijnmeesters, en al
het hare [daaraan] te koste ge-
legt, en geen haat gevonden
had, maar met welke het veel-
eer erger geworden was;

27 [Deze] van Jezus hooren-
de, kwam onder de schare van
achteren, en raakte zijn kleed
aan.

28 Want zij zeide: indien ik
maar zijne kleederen mag aan-
raken, ik zal gezond worden.

29 En terstond is de fontein
haars bloeds opgedroogd; en
zij gevoelde aan haar ligchaam,
dat zij van die kwaal genezen
was.

30 En terstond Jezus beken-
nende in zich zelve de kracht,
die van hem uitgegaan was,
keerde zich om in de schare, en
zeide: wie heeft mijne kleederen
aangeraakt?

31 En zijne discipelen zeiden
tot hem: gij ziet dat de scha-
re u verdringt, en zegt gij: wie
heeft mij aangeraakt?

32 En hij zag rondom, om haar
te zien, die dat gedaan had.

33 En de vrouw vrezende en bevende, wetende wataan haar geschied was, kwam en viel voor hem neder, en zeide hem al de waarheid.

34 En hij zeide tot haar dochter, uw geloof heeft u behouden; ga henen in vrede, en zijt genezen van deze uwe kwaal.

35 Terwijl hij nog sprak kwamen [ecnigen] van des Oversten der Synagoge [hu's], zeggende: uwe dochter is gestorven; wat zijt gij den Meester nog moeilijk?

36 En Jezus terstond gehoord hebbende 't woord dat er gesproken werd, zeide tot den Oversten der Synagoge: vrees niet, geloof alleenlijk.

37 En hij liet niemand toe hem te volgen dan Petrus, en Jacobus, en Johannes den broeder van Jacobus;

38 En kwam in 't huis van den Oversten der Synagoge, en zag de beroerte [en degenen] die zeer weenden en huilden.

39 En ingegaan zijnde, zeide hij tot hen: wat maakt gij beroerte, en [wat] weent gij? Het kind is niet gestorven, maar het slaapt.

40 En zij belachten hem; maar hij, als hij hen allen had uitgedreven, nam bij zich den vader en de moeder des kinds, en degenen die met hem [waren]; en ging binnen waar het kind lag.

41 En hij vatte de hand des kinds, en zeide tot haar: salitha kumi! hetwelk is zijne overgezet: gij dochttertje, ik zeg u:) sta op.

42 En terstond stond het dochttertje op, en wandelde; want het was twaalf jaren [oud]; en zij ontzetten zich met groote ontzetting.

43 En hij gebod hun zeer, dat niemand zou datzelve weten, en zeide dat men haar zoude te eten geven.

HOOFDSTUK 6.

1 En hij ging van daar weg, en kwam in zijn vaderland, en zijne discipelen volgden hem.

2 En als het Sabbat geworden was, begon hij in de Synagoge te leeren; en velen die [hem] hoorden ontzetten zich, zeggende: van waar [komen] dezen deze dingen? En wat wijsheid is dit die hem gegeven is, dat

ook zulke krachten door zijne handen geschieden?

3 Is deze niet de timmerman, de zoon van Maria, en de broeder van Jacobus en Jozes, en van Judas en Simon? En zijn zijne zusters niet hier bij ons? En zij werden aan hem geërgerd.

4 En Jezus zeide tot hen: een Profeet is niet ongeërd dan in zijn vaderland, en onder [sijn] magen, en in zijn huis.

5 En hij konde aldaar geene kracht doen; dan hij leide weinige zieken de handen op, en genas hen.

6 En hij verwonderde zich over hun ongeloof, en omging de vlekken [daar] rondom, leerende.

7 En hij riep tot zich de twaalfen, en begon hen uit te zenden twee aan twee, en gaf hun magt over de onreine geesten.

8 En hij gebod hun, dat zij niets zouden nemen tot den weg, dan alleenlijk eenen staf; geene snee, geen brood, geen geld in den gordel;

9 Maar dat zij schoenzolen zouden aanbinden, en met geen twee rokken gekleed zijn.

10 En hij zeide tot hen: zoo waar gij in een huis zult ingaan, blijft daar totdat gij van daar uitgaat.

11 En zoo wie u niet zullen ontvangen, noch u hooren, vertrekkende van daar, schudt het stof af, dat onder aan uwe voeten is, hun tot eene getuigenis. Voorwaar zeg ik u: het zal Sodom of Gomorra verdragelijker zijn in den dag des oordeels, dan dezelve stad.

12 En uitgegaan zijnde predikten zij, dat zij zich zouden bekeeren.

13 En zij wierpen vele duivelen uit, en zalsden vele kranken met olie, en maakten hen gezond.

14 En de Koning Herodes hoorde het (want zijn naam was openbaar geworden) en zeide: Johannes, die daar doopte, is van de dooden opgewekt, en daarom werken die krachten in hem.

15 Anderen zeiden: hij is Elias, en anderen zeiden: hij is een Profeet, of als een der Profeten.

16 Maar als het Herodes hoorde, zeide hij: deze is Johannes, dien ik ontboofd heb; die is van de dooden opgewekt.

¶ Want

17 W
(enig)
de, ha
nomen
nis g
Herod
zijn
dat h
18 W
Herod
loofd
ders t
19 E
toe,
kond
20 W
hanne
regt
en hi
hij h
dinge
21 E
dag
des o
eener
zijne
over
sten
22 E
zelve
danst
nen
haag
tot l
mij w
't u
23 E
gij v
u ge
mijn
24 I
zeide
ik ei
hoofd
per.
25 E
ing
het g
dat g
scho
hann
26 E
droe
tens)
die
haar
27 I
eene
zijn
ze n
hem
28 E
scho
doch
gaf
29 I

en door zijne
a?

timmerman,
a, en de broe-
en Jozes, en
? En zijn zij-
bij ons? En
n geërgerd.

tot hen : een
ngeërder dan
, en onder
in zijn huis.
aldaar geene
hij leide wei-
nden op, en

rde zich over
omging de
ndom, lee-

ch de twaal-
uit te zen-
, en gaf hun
ine geesten.
hun, dat zij
tot den weg,
staf; geene
, geen geld

schoenzolen
en met geen
d zijn.

tot hen : zoo
zult ingaan,
gij van daar

niet zullen
u hooren,
aar, schudt
er aan uwe
eene getui-
g ik u : het
arra verdra-
lag des oor-
stad.

zichden pre-
dich zouden

ele duivelen
ranken met
en gezond.
g Herodes
zijn naam
vorden) en
daar doop-
opgewekt,
die krachten

hij is Eli-
den : hij is
en der Fro-

rodes hoor-
e is Johan-
d heb; die
gewekt.

Want

17 Want dezelfde Herodes
(eenigen) uitgezonden hebben-
de, had Johannes gevangen ge-
nomen, en hem in de gevangenis
gehouden, uit oorzaak van
Herodias de huisvrouw van
zijn broeder Philippus, om-
dat hij haar getrouwd had.

18 Want Johannes zeide tot
Herodes : het is u niet geoor-
loofd de huisvrouw uws broe-
ders te hebben.

19 En Herodias leide op hem
toe, en wilde hem dooden, en
konde niet;

20 Want Herodes vreesde Jo-
hannes, wetende dat hij een
rechtvaardig en heilig man was,
en hield hem in waarde; en als
hij hem hoorde deed hij vele
dingen, en hoorde hem gaarne.

21 En als er een welgelegen
dag gekomen was, toen Hero-
des op den dag zijner geboorte
eenen maaltijd aanrigte voor
zijne Grooten, en de Oversten
over duizend, en de voornaam-
sten van Galilea;

22 En als de dochter van de-
zelfde Herodias inkwam, en
danste, en Herodes, en dege-
nen die mede aanzaten be-
haagde, zoo zeide de Koning
tot het dochttertje : eisch van
mij wat gij ook wilt, en ik zal
't u geven.

23 En hij zwoer haar : zoo wat
gij van mij zult eischen zal ik
u geven, (ook) tot de helft
mijns Koninkrijks.

24 En zij uitgegaan zijnde
zeide tot hare moeder : wat zal
ik eischen? En die zeide : het
hoofd van Johannes den Doo-
per.

25 En zij terstond met haast
ingaaude tot den Koning, heeft
het geëischt, zeggende : ik wil
dat gij mij nu terstond in eenen
schotel geeft het hoofd van Jo-
hannes den Dooper.

26 En de Koning zeer be-
dreefd geworden zijnde, (nog-
tans) om de eeden, en degenen
die mede aanzaten, wilde hij
haar (hetzelfde) niet afslaan.

27 En de Koning zond terstond
eenen scherpreghter, en gebod
zijn hoofd daar te brengen. De-
ze nu ging heen, en onthoofdde
hem in de gevangenis,

28 En bragt zijn hoofd in eenen
schotel, en gaf hetzelfde het
dochttertje, en het dochttertje
gaf hetzelfde hare moeder.

29 En als zijne discipelen (dit)

hoorden, gingen zij en namen
zijn dood ligchaam weg, en
leiden dat in een graf.

30 En de Apostelen kwamen
(weeder) te zamen tot Jezus, en
boodschappen hem alles, beide
wat zij gedaan hadden, en wat
zij geleerd hadden.

31 En hij zeide tot hen : komt
gijlieden in eene woeste plaats
hier alleen, en rust een weinig,
want er waren velen die kwa-
men en die gingen; en zij had-
den zelfs geen gelegenheid om
te eten.

32 En zij vertrokken in een
schip, naar eene woeste plaats
alleen.

33 En de scharen zagen hen
heenvaren, en velen werden
hem kennende, en liepen geza-
menlijk te voet van alle steden
derwaarts, en kwamen hen voor,
en gingen te zamen tot hem.

34 En Jezus uitgaande zag
eene groote schare, en werd in-
nerlijk met ontferming bewogen
over hen; want zij waren als
schapen die geen herder
hebben; en hij begon hen vele
dingen te leeren.

35 En als 't nu laat op den
dag geworden was, kwamen zij-
ne discipelen tot hem, en zei-
den : deze plaats is woest, en
het is nu laat op den dag.

36 Laat hen van u, opdat zij
heengaan in de omliggende dor-
pen en vlekken, en brooden
voor zich zelven mogen koop-
pen; want zij hebben niet wat
zij eten zullen.

37 Maar hij antwoordende
zeide tot hen : geeft gij hun te
eten. En zij zeiden tot hem :
zullen wij heengaan, en koopen
voor twee honderd penningen
brood, en hun te eten geven?

38 En hij zeide tot hen : hoe
veel brooden hebt gij? Gaat
henen en beziet (het). En toen
zij het vernomen hadden, zei-
den zij : vijf, en twee visschen.

39 En hij gebod hun dat zij
hen allen zouden doen neder-
zitten bij waardschappen op
het groene gras.

40 En zij zaten neder in ge-
deelten bij honderd te zamen,
en bij vijftig te zamen.

41 En als hij de vijf brooden
en de twee visschen genomen
had, zag hij op naar den hemel,
zegende, en brak de brooden, en
gaf ze zijnen discipelen, opdat
zij ze hun zouden voorleggen;

en

en de twee visschen deelde hij voor allen.

42 En zij aten allen, en zijn verzadigd geworden.

43 En zij namen op twaalf volle korven brokken, en van de visschen.

44 En die daar de brooden gegeten hadden, waren omtrent vijf duizend mannen.

45 En terstond dwong hij zijne discipelen in het schip te gaan, en voor heen te varen aan de andere zijde, tegen *[over]* Bethsaida, terwijl hij de schare van zich zou laten.

46 En als hij dezelve hun afscheid gegeven had, ging hij op den berg om te bidden.

47 En als het nu avond was geworden, zoo was 't schip in 't midden van de zee, en hij was alleen op het land.

48 En hij zag dat zij zich zeer pijnigden om *[t schip]* voort te krijgen, (want de wind was hun tegen). En omtrent de vierde wake des nachts kwam hij tot hen, wandelende op de zee, en wilde hen voorbijgaan.

49 En zij ziende hem wandelen op de zee, meenden dat het een spooksel was, en schreeuwden zeer.

50 Want zij zagen hem allen, en werden ontroerd; en terstond sprak hij met hen, en zeide tot hen: zijt welgemoed, ik ben 't; vreest u niet.

51 En hij klom tot hen in het schip, en de wind stilde; en zij ontzetten zich bovenmate zeer in zich zelve, en waren verwonderd;

52 Want zij hadden niet gelet op *[het mirakel]* der brooden; want hun hart was verhard.

53 En als zij overgevaren waren, kwamen zij in 't land Genesaret, en havenden aldaar.

54 En als zij uit 't schip gingen waren, terstond werden zij hem kennende;

55 *[En]* het geheele omliggende land doorlopende, begonnen zij op beddekens, degenen die kwalijk gesteld waren, om te dragen, ter plaatse waar zij hoorden dat hij was.

56 En zoo waar hij kwam in vlekken, of steden, of dorpen, daar leiden zij de krankten op de markten, en baden hem, dat zij maar den zoom zijns kleeds aauraken mogten. En zoo velen

als er hem aanraakten werden gezond.

HOOFDSTUK 7.

1 En tot hem vergaderden de Farizeën, en sommigen der Schriftgeleerden, die van Jeruzalem gekomen waren;

2 En ziende dat sommigen van zijne discipelen met onreine, dat is, met ongewasschene handen brood aten, berispten zij *[hen]*.

3 Want de Farizeën en al de Joden eten niet, tenzij dat zij *[eerst]* de handen dikwijls wasschen, houdende de inzetting der Ouden.

4 En van de markt *[komende]* eten zij niet, tenzij dat zij *[eerst]* gewasschen zijn. En vele andere dingen zijn er, die zij aangenomen hebben te houden, *[als namelijk]* de wasschingen der drinkbekers, en kannen, en koperen vaten, en bedden.

5 Daarna vraagden hem de Farizeën en de Schriftgeleerden: waarom wandelen uwe discipelen niet naar de inzetting der Ouden, maar eten het brood met ongewasschene handen?

6 Maar hij antwoordde en zeide tot hen: wel heeft Jesajas van u geveinsden geprofeteerd, gelijk geschreven is: dit volk eert mij met de lippen, maar hun hart houdt zich ver van mij.

7 Doch te vergeefs eeren zij mij, leerende leeringen, *[die]* geboden *[zijn]* der menschen.

8 Want nalatende 't gebod Gods, houdt gij de inzettingen der menschen, *[als namelijk]* wassching der kannen en drinkbekers, en andere dergelijke dingen doet gij vele.

9 En hij zeide tot hen: gij doet *[ze]* Gods gebod wel te niet, opdat gij uwe inzetting zoudt onderhouden.

10 Want Mozes heeft gezegd: eer uwen vader en uwe moeder. En: wie vader of moedervloekt, die zal den dood sterven.

11 Maar gijlieden zegt: zoo een mensch tot vader of moeder zegt: *[het is]* Corban, *[dat is]* *[te zeggen]* een gave, zoo wat u van mij zou kunnen ten nutte komen *[die voldoet]*;

12 En gij laat hem niet meer toe, iets aan zijnen vader of zijne moeder te doen,

13 Makende *[alzo]* Gods woord

woord krachteloos door uwe in-
zetting, die gij ingezet hebt; en
dergelijke dingen doet gij vele.

14 En tot zich de gansche
schare geroepen hebbende, zei-
de hij tot hen: hoort mij allen
en verstaat.

15 Er is niets van buiten den
mensch in hem ingaande, het-
welk hem kan ontreinigen. Maar
de dingen die van hem uit-
gaan, die zijn het welke den
mensch ontreinigen.

16 Zoo iemand ooren heeft om
te hooren, die hoore.

17 En toen hij van de schare in
huis gekomen was, vraagden
hem zijne discipelen van de ge-
lijkenis.

18 En hij zeide tot hen: zijt
ook gij alzoo onwetend? Ver-
staat gij niet, dat al wat van
buiten in den mensch ingaat,
hem niet kan ontreinigen?

19 Want het gaat niet in zijn
hart, maar in den buik, en gaat
in de heimelijkheid uit, reini-
gende al de spijzen.

20 En hij zeide: hetgeen uit-
gaat uit den mensch, dat ont-
reinigt den mensch.

21 Want van binnen uit het
hart der menschen komen voort,
kwade gedachten, overspelen,
hoererijen, doodslagen.

22 Dieverijen, gierigheden,
boosheden, bedrog, ontucht-
tigheid, booze oogen, laste-
ring, hoovaardij, onverstand.

23 Al deze booze dingen kom-
men voort van binnen, en ont-
reinigen den mensch.

24 En van daar opstaande
ging hij weg naar de landpalen
van Tyrus en Sidon; en in een
huis gegaan zijnde, wilde hij
niet dat het iemand wist; en
hij konde [nogtans] niet verbor-
gen zijn.

25 Want eene vrouw, welker
dochtertje eenen onreinengeest
had, van hem gehoord hebbende,
kwam en viel neder aan
zijne voeten.

26 Deze nu was eene Grieksche
vrouw, van geboorte uit Syro-
Phenicië, en zij bad hem, dat
hij den duivel uitwierp uit hare
dochter.

27 Maar Jezus zeide tot haar:
laat eerst de kinderen verzadigd
worden; want het is niet betamel-
lijk, dat men het brood der
kinderen neme, en den honde-
kens [voor]werpe.

28 Maar zij antwoordde en

zeide tot hem: ja Heer, doch
ook de hondkens eten onderde
tafel van de kruimkens der kin-
deren.

29 En hij zeide tot haar: om
dezes words wil, ga henen; de
duivel is uit uwe dochter uit-
gevaaren.

30 En als zij in haar huis kwam,
vond zij dat de duivel uitge-
vaaren was, en de dochter lig-
gende op het bed.

31 En hij wederom weggegaan
zijnde van de landpalen van Ty-
rus en Sidon, kwam aan de zee
van Galilea, door het midden
der landpalen van Dekapolis.

32 En zij bragten tot hemeenen
dooven, die zwaarlijk sprak, en
baden hem dat hij de hand op
hem leide.

33 En hem van de schare al-
leen genomen hebbende, stak
hij zijne vingers in zijne ooren,
en gespogen hebbende raakte
hij zijne tong aan.

34 En opwaarts ziende naar
den hemel, zuchtte hij, en zei-
de tot hem: Effatha! dat is:
word geopend.

35 En terstond werden zijne
ooren geopend, en de band zij-
ner tong werd los, en hij sprak
regt.

36 En hij gebod hunlieden
dat zij het niemand zeggen zou-
den; maar wat hij hun ook ge-
bood, zoo verkondigden zij het
des te meer.

37 En zij ontzetten zich boven-
mate zeer, zeggende: hij heeft
alles wel gedaan, en hij maakt
dat de dooven hooren, en de
stommen spreken.

HOOFDSTUK 8.

1 In die zelfde dagen, als er
eene geheel groote schare was,
en zij niet hadden wat zij eten
zouden, riep Jezus zijne disci-
pelen tot zich, en zeide tot hen:
2 Ik word innerlijk met ont-
ferming bewogen over deschare;
want zij nu drie dagen bij mij
gebleven zijn, en hebben niet
wat zij eten zouden.

3 En indien ik hen nuchteren
naar hun huis laat gaan, zoo
zullen zij op den weg bezwijken;
want sommigen van hen komen
van verre.

4 En zijne discipelen ant-
woordden hem: van waar zal
iemand dezen met brooden hier
in de woestijn kunnen verza-
digen?

5 En hij vraagde hun: hoe veel brooden hebt gij? En zij zeiden: zeven.

6 En hij gebod de schare neder te zitten op de aarde, en hij nam de zeven brooden, en gedankt hebbende brak hij ze, en gaf ze zijnen discipelen, opdat zij ze zouden voorleggen, en zij leidden ze de schare voor.

7 En zij hadden weinige vischjes; en als hij ze gezegend had, zeide hij, dat zij ook die zouden voorleggen.

8 En zij hebben gegeten, en zijn verzadigd geworden, en zij namen het overschot der brokken op, zeven manden.

9 Die nu gegeten hadden waren omtrent vier duizend; en hij liet hen gaan.

10 En terstond in 't schip gegaan zijnde met zijne discipelen, is hij gekomen in de deelen van Dalmanutha.

11 En de Farizeën gingen uit, en begonnen met hem te twisten, begeerende van hem een teeken van den hemel, hem verzoekende.

12 En hij zwaarlijk zuchtende in zijnen geest, zeide: wat begeert dit geslacht een teeken? Voorwaar ik zeg u: zoo dit geslacht een teeken gegeven zal worden.

13 En hij verliet hen; en wederom in het schip gegaan zijnde voer hij wegn naar de andere zijde.

14 En zijne discipelen hadden vergeten brood mede te nemen, en hadden niet dan één brood met zich in het schip.

15 En hij gebod hun, zeggende: ziet toe, wacht u van den zuurdeesem der Farizeën, en van den zuurdeesem van Herodes.

16 En zij overleiden onder elkander, zeggende: [*'t is*] omdat wij geene brooden hebben.

17 En Jezus [*dat*] bekennende, zeide tot hen: wat overlegt gij dat gij geene brooden hebt? Bemerkt gij nog niet, noch verstaat gij niet? Hebt gij nog uw verhard hart?

18 Oogen hebbende ziet gij niet, en ooren hebbende hoort gij niet?

19 En gedenkt gij niet, toen ik de vijf brooden brak onder de vijf duizend mannen, hoe vele volle korven met brokken gij opnaamt? Zij zeggen hem: twaalf.

20 En toen ik de zeven [*brak*]

onder de vier duizend mannen, hoe vele volle manden met brokken gij opnaamt? En zij zeiden: zeven.

21 En hij zeide tot hen: hoe, verstaat gij niet?

22 En hij kwam te Bethesda; en zij bragten tot hem eenen blinden, en baden hem, dat hij hem aanraakte.

23 En de hand des blinden genomen hebbende, leidde hij hem uit buiten het vlek, en spooog in zijne oogen, en leide de handen op hem, en vraagde hem of hij iets zag.

24 En hij opziende, zeide: ik zie de menschen, want ik zie hen als boomen, wandelen.

25 Daarna leide hij de handen wederom op zijne oogen, en deed hem opzien. En hij werd hersteld, en zag hen allen ver en klaar.

26 En hij zond hem naar zijn huis, zeggende: ga niet in het vlek, noch zeg het niemand in 't vlek.

27 En Jezus ging uit en zijne discipelen naar de vlekken van Cesarea Philippi. En op den weg vraagde hij zijnen discipelen, zeggende tot hen: wie zeggen de menschen dat ik ben?

28 En zij antwoordden: Johannes de Dooper; en anderen, Elias; en anderen, een van de Profeten.

29 En hij zeide tot hen: maar gijlieden wie zegt gij dat ik ben? En Petrus antwoordende zeide tot hem: gij zijt de Christus.

30 En hij gebod hun scherpe-lijk, dat zij het niemand zouden zeggen van hem.

31 En hij begon hen te leeren, dat de Zoon des menschen veel moest lijden, en verworpen worden van de Ouderlingen, en Overpriesteren, en Schriftgeleerden, en gedood worden, en na drie dagen wederom opstaan.

32 En dit woord sprak hij vrij uit; en Petrus hem tot zich genomen hebbende, begon hem te bestraffen;

33 Maar hij zich omkeerende, en zijne discipelen aanziende, bestrafte Petrus, zeggende: ga heen achter mij satanas; want gij verzint niet de dingen die Gods zijn, maar die der menschen zijn.

34 En tot zich geroepen hebben-

zende mannen.
manden met
naam? En zij

tot hen: hoe,

te Bethesda;
tot hem eenen
hem, dat

des blind-
bende, leidde
het vleek, en
gen, en leidde
n, en vroegde

ende, zeide:
n, want ik zie
handelen.

ij de handen
oogen, en
En hij werd
en allen ver

em naar zijn
niet in het
niemand in

uit en zijne
vlekken van
En op den

men discipe-
len: wie zeg-
dat ik ben?
dden: Jo-
; en ande-
leren, een

hen: maar
gij dat ik
antwoorden-
gij zijt de

n scherpe-
man zou-

te leeren.
schen veel
verworpen
lingen, en
Schriftge-
worden,
derom op-

ak hij vrij
tot zich
egon hem

keerende,
anziende,
ende: ga
naas; want
ngen die
der men-

pen heb-
ben-

bende de schare met zijne disci-
pelen, zeide hij tot hen: zoo
wie achter mij wil komen, die
verloochene zich zelf, en
neme zijn kruis op, en volge mij.

35 Want zoo wie zijn leven zal
willen behouden, die zal 't
zelve verliezen; maar zoo wie
zijn leven zal verliezen om mij-
nentwil, en [om] des Euange-
liums [wil], die zal 't zelve be-
houden.

36 Want wat zoude het den
mensch baten, zoo hij de ge-
heele wereld won, en zijner
ziel schade leed?

37 Of wat zal een mensch ge-
ven tot lossing van zijne ziel?

38 Want zoo wie zich mijns
en mijner woorden zal geschaamd
hebben in dit overspelig en
zondig geslacht, diens zal zich
de Zoon des menschen ook
schamen, wanneer hij zal kom-
men in de heerlijkheid zijns Va-
ders, met de heilige Engelen.

HOOFDSTUK 9.

1 En hij zeide tot hen: voor-
waar ik zeg u, dat er sommigen
zijn van degenen die hier staan,
die den dood niet zullen smaken,
totdat zij zullen hebben
gezien, dat het Koninkrijk Gods
met kracht gekomen zij.

2 En na zes dagen nam Jezus
met zich Petrus, en Jacobus,
en Johannes, en bragt hen op
eenen hoogen berg bezijden al-
leen; en hij werd voor hen van
gedaante veranderd.

3 En zijne kleederen werden
blinkend, zeer wit als sneeuw,
hoedanig geen voller op aarde
[zoo] wit maken kan.

4 En van hen werd gezien Elias
met Mozes, en zij spraken met
Jezus.

5 En Petrus antwoordende
zeide tot Jezus: Rabbi, het is
goed dat wij hier zijn; en laat
ons drie tabernakelen maken,
voor u éénen, en voor Mozes
éénen, en voor Elias éénen.

6 Want hij wist niet wat hij ze-
de; want zij waren zeer bevreesd.

7 En er kwam eene wolk, die
hen overschaduwde, en eene
stem kwam uit de wolk, zeg-
gende: deze is mijn geliefde
Zoon; hoort hem.

8 En haastiglijk rondom zien-
de, zagen zij niemand meer
dan Jezus alleen bij hen.

9 En als zij van den berg af-
kwamen, gebod hij hun, dat

zij niemand verhalen zouden
't geen zij gezien hadde, dan
wanneer de Zoon des menschen
uit de dooden zoude opgestaan
zijn.

10 En zij behielden dit woord
bij zich zelf, vragende onder
elkander, wat het was, uit
de dooden opstaan.

11 En zij vroagden hem zeg-
gende: waarom zeggen de
Schriftgeleerden, dat Elias
eerst komen moet?

12 En hij antwoordende zei-
de tot hen: Elias zal wel eerst
komen, en alles weder oprigten;
en [*'t zal geschieden*] gelijk
geschreven is van den Zoon des
menschen, dat hij veel lijden
zal en veracht worden.

13 Maar ik zeg u, dat ook Eli-
as gekomen is, en zij hebben
hem gedaan al wat zij gewild
hebben, gelijk van hem geschre-
ven is.

14 En als hij bij de discipelen
gekomen was, zag hij eene groo-
te schare rondom hen, en [eeni-
ge] Schriftgeleerden met hen
twistende.

15 En terstond de geheele
schare hem ziende werd ver-
baasd, en toeloopende groet-
ten zij hem.

16 En hij vroegde de Schriftge-
leerden: wat twist gij met dezen?

17 En een uit de schare ant-
woordende zeide: Meester, ik
heb mijnen zoon tot u gebragt,
die eenen stommen geest heeft.

18 En waar hij hem ook aan-
grijpt, zoo scheurt hij hem, en
schuimt, en knerst met zijne
tanden, en verdort; en ik heb
uwe discipelen gezegd, dat zij
hem zouden uitwerpen, en zij
hebben niet gekonnen.

19 En hij antwoordde hem, en
zeide: o ongeloovig geslacht,
hoe lang zal ik nog bij ulieden
zijn? Hoe lang zal ik u nog ver-
dragen? Brengt hem tot mij.

20 En zij bragten denzelven tot
hem: en als hij hem zag, scheur-
de hem terstond de geest; en hij
vallende op de aarde, wentelde
zich al schuimende.

21 En hij vroegde zijnen vader:
hoe langen tijd is 't; dat hem
dit overkomen is? En hij zeide
hem: van [zijne] kindsheid af.

22 En menigmaal heeft hij hem
ook in 't vuur en in 't water
geworpen, som hem te verder-
ven; maar zoo gij iets kunt, zijt
met innerlijke ontferming over

en de twee visschen deelde hij voor allen.

42 En zij aten allen, en zijn verzadigd geworden.

43 En zij namen op twaalf volle korven brokken, en van de visschen.

44 En die daar de brooden gegeten hadden, waren omtrent vijf duizend mannen.

45 En terstond dwong hij zijne discipelen in het schip te gaan, en voor heen te varen aan de andere zijde, tegen *[over]* Bethsaida, terwijl hij de schare van zich zou laten.

46 En als hij dezelve hun afscheid gegeven had, ging hij op den berg om te bidden.

47 En als het nu avond was geworden, zoo was 't schip in 't midden van de zee, en hij was alleen op het land.

48 En hij zag dat zij zich zeer pijnigden om *[t schip]* voort te krijgen, (want de wind was hun tegen). En omtrent de vierde wake des nachts kwam hij tot hen, wandelende op de zee, en wilde hen voorbijgaan.

49 En zij ziende hem wandelen op de zee, meenden dat het een spooksel was, en schreeuwden zeer.

50 Want zij zagen hem allen, en werden ontroerd; en terstond sprak hij met hen, en zeide tot hen: zijt welgemoed, ik ben 't; vreest u niet.

51 En hij klom tot hen in het schip, en de wind stilde; en zij ontzetten zich bovenmate zeer in zich zelve, en waren verwonderd;

52 Want zij hadden niet gelet op *[het mirakel]* der brooden; want hun hart was verhard.

53 En als zij overgevaren waren, kwamen zij in 't land Genesaret, en havenden aldaar.

54 En als zij uit 't schip gingen, waren, terstond werden zij hem kennende;

55 *[En]* het geheele omliggende land doorlopende, begonnen zij op beddekens, degenen die kwalijk gesteld waren, om te dragen, ter plaatse waar zij hoorden dat hij was.

56 En zoo waar hij kwam in vlekken, of steden, of dorpen, daar leidden zij de krankten op de markten, en baden hem, dat zij maar den zoom zijns kleeds aanraken mogten. En zoo vielen

als er hem aanraakten werden gezond.

HOOFDSTUK 7.

1 **E**n tot hem vergaderden de Farizeën, en sommigen der Schriftgeleerden, die van Jeruzalem gekomen waren;

2 En ziende dat sommigen van zijne discipelen met onreine, dat is, met ongewasschene handen brood aten, berispten zij *[hen]*.

3 Want de Farizeën en al de Joden eten niet, tenzij dat zij *[eerst]* de handen dikwijls wasschen, houdende de inzetting der Ouden.

4 En van de markt *[komende]* eten zij niet, tenzij dat zij *[eerst]* gewasschen zijn. En vele andere dingen zijn er, die zij aangenomen hebben te houden, *[als namelijk]* de wasschingen der drinkbekers, en kannen, en koperen vaten, en bedden.

5 Daarna vraagden hem de Farizeën en de Schriftgeleerden: waarom wandelen uwe discipelen niet naar de inzetting der Ouden, maar eten het brood met ongewasschene handen?

6 Maar hij antwoordde en zeide tot hen: wel heeft Jesajas van u geveinsden geprofeteerd, gelijk geschreven is: dit volk eert mij met de lippen, maar hun hart houdt zich ver van mij.

7 Doch te vergeefs eeren zij mij, leerende leerlingen, *[die]* geboden *[zijn]* der menschen.

8 Want nalatende 't gebod Gods, houdt gij de inzettingen der menschen, *[als namelijk]* wassching der kannen en drinkbekers, en andere dergelijke dingen doet gij vele.

9 En hij zeide tot hen: gij doet *[ze]* Gods gebod wel te niet, opdat gij uwe inzetting zoudt onderhouden.

10 Want Mozes heeft gezegd: eer uwen vader en uwe moeder. En: wie vader of moeder vloekt, die zal den dood sterven.

11 Maar gijlieden zegt: zoo een mensch tot vader of moeder zegt: *[het is]* Corban, (dat is *[te zeggen]* eene gave), zoo wat u van mij zou kunnen ten nutte komen *[die voldoet]*;

12 En gij laat hem niet meer toe, iets aan zijnen vader of zijne moeder te doen,

13 Makende *[alsoo]* Gods woord

woord
zetting,
dergelij

14 En
schare
de hij
en vers

15 Er
mensch
welk he
de din

gaan,
mensch

16 Zoo
te hoo

17 En
huis g
hem z
lijkeni

18 Er
ook g
staat
buiten

hem n
19 W
hart,

in de
gende

20 En
gaat v
reinigt

21 W
hart o
kwade

hoere
22 I
boosh

tighe
ring,

23 A
men

reini
24 I
ging

van
huis

niet
hij k
gen

25 V
doch

had,
de,
zijne

26 I
vrouw
Phen

hij d
doch

27
laat
wor
meli
kind
ken

28

woord krachteloos door uwe in-
zetting, die gij ingezet hebt; en
dergelijke dingen doet gij vele.

14 En tot zich de gansche
schare geroepen hebbende, zei-
de hij tot hen: hoort mij allen
en verstaat.

15 Er is niets van buiten den
mensch in hem ingaande, het-
welk hem kan ontreinigen. Maar
de dingen die van hem uit-
gaan, die zijn het welke den
mensch ontreinigen.

16 Zoo iemand ooren heeft om
te hooren, die hoore.

17 En toen hij van de schare in
huis gekomen was, vraagden
hem zijne discipelen van de ge-
lykenis.

18 En hij zeide tot hen: zijt
ook gij alzoo onwetend? Ver-
staat gij niet, dat al wat van
buiten in den mensch ingaat,
hem niet kan ontreinigen?

19 Want het gaat niet in zijn
hart, maar in den buik, en gaat
in de heimelijkheid uit, reinig-
ende al de spijzen.

20 En hij zeide: hetgeen uit-
gaat uit den mensch, dat ont-
reinigt den mensch.

21 Want van binnen uit het
hart der menschen komen voort,
kwade gedachten, overspelen,
hoerrijen, doodslagen.

22 Dieverijen, gierigheden,
boosheden, bedrog, ontucht-
tigheid, booze oogen, laste-
ring, hoovaardij, onverstand.

23 Al deze booze dingen ko-
men voort van binnen, en ont-
reinigen den mensch.

24 En van daar opstaande
ging hij weg naar de landpalen
van Tyrus en Sidon; en in een
huis gegaan zijnde, wilde hij
niet dat het iemand wist; en
hij konde [nogtans] niet verbor-
gen zijn.

25 Want eene vrouw, welker
dochtertje eenen onreinen geest
had, van hem gehoord hebben-
de, kwam en viel neder aan
zijne voeten.

26 Deze nu was eene Grieksche
vrouw, van geboorte uit Syro-
Phenicië, en zij bad hem, dat
hij den duivel uitwierp uit hare
dochter.

27 Maar Jezus zeide tot haar:
laat eerst de kinderen verzadigd
worden; want het is niet beta-
melijk, dat men het brood der
kinderen neme, en den honde-
kens [voor]werpe.

28 Maar zij antwoordde en

zeide tot hem: ja Heer, doch
ook de hondkens eten onder de
tafel van de kruimkens der kin-
deren.

29 En hij zeide tot haar: om
dezes woords wil, ga henen; de
duivel is uit uwe dochter uit-
gevaren.

30 En als zij in haar huis kwam,
vond zij dat de duivel uitge-
varen was, en de dochter lig-
gende op het bed.

31 En hij wederom weggegaan
zijnde van de landpalen van Ty-
rus en Sidon, kwam aan de zee
van Galilea, door het midden
der landpalen van Dekapolis.

32 En zij bragten tot hemeenen
dooven, die zwaarlijk sprak, en
baden hem dat hij de hand op
hem leide.

33 En hem van de schare aleen
genomen hebbende, stak
hij zijne vingers in zijne ooren,
en gesproken hebbende raakte
hij zijne tong aan.

34 En opwaarts ziende naar
den hemel, zuchtte hij, en zei-
de tot hem: Effatha! dat is :
word geopend.

35 En terstond werden zijne
ooren geopend, en de band zij-
ner tong werd los, en hij sprak
regt.

36 En hij gebood hun lieden
dat zij het niemand zeggen zou-
den; maar wat hij hun ook ge-
bood, zoo verkondigden zij het
des te meer.

37 En zij ontzetten zich boven-
mate zeer, zeggende: hij heeft
alles wel gedaan, en hij maakt
dat de dooven hooren, en de
stommen spreken.

HOOFDSTUK 8.

1 In die zelfde dagen, als er
eene geheel groote schare was,
en zij niet hadden wat zij eten
zouden, riep Jezus zijne disci-
pelen tot zich, en zeide tot hen:
2 Ik word innerlijk met ont-
ferming bewogen over deschare;
want zij nu drie dagen bij mij
gebleven zijn, en hebben niet
wat zij eten zouden.

3 En indien ik hen nuchteren
naar hun huis laat gaan, zoo
zullen zij op den weg bezwijken;
want sommigen van hen komen
van verre.

4 En zijne discipelen ant-
woordden hem: van waar zal
iemand dezen met broden hier
in de woestijn kunnen verza-
digen?

5 En hij vraagde hun: hoe veel brooden hebt gij? En zij zeiden: zeven.

6 En hij gebod de schare neder te zitten op de aarde, en hij nam de zeven brooden, en gedankt hebbende brak hij ze, en gaf ze zijnen discipelen, opdat zij ze zouden voorleggen, en zij leidden ze de schare voor.

7 En zij hadden weinige vischjes; en als hij ze gezegend had, zeide hij, dat zij ook die zouden voorleggen.

8 En zij hebben gegeten, en zijn verzadigd geworden, en zij namen het overschot der brokken op, zeven manden.

9 Die nu gegeten hadden waren omtrent vier duizend; en hij liet hen gaan.

10 En terstond in 't schip gegaan zijnde met zijne discipelen, is hij gekomen in de deelen van Dalmanutha.

11 En de Farizeën gingen uit, en begonnen met hem te twisten, begeerende van hem een teeken van den hemel, hem verzoekende.

12 En hij zwaarlijk zuchtende in zijnen geest, zeide: wat begeert dit geslacht een teeken? Voorwaar ik zeg u: zoo dit geslacht een teeken gegeven zal worden.

13 En hij verliet hen; en wederom in het schip gegaan zijnde voer hij wegn naar de andere zijde.

14 En zijne discipelen hadden vergeten brood mede te nemen, en hadden niet dan één brood met zich in het schip.

15 En hij gebod hun, zeggende: ziet toe, wacht u van den zuurdeesem der Farizeën, en van den zuurdeesem van Herodes.

16 En zij overleiden onder elkander, zeggende: [*'t is*] omdat wij geene brooden hebben.

17 En Jezus [*dat*] bekennende, zeide tot hen: wat overlegt gij dat gij geene brooden hebt? Bemerkt gij nog niet, noch verstaat gij niet? Hebt gij nog uw verhard hart?

18 Oogen hebbende ziet gij niet, en ooren hebbende hoort gij niet?

19 En gedenkt gij niet, toen ik de vijf brooden brak onder de vijf duizend mannen, hoe vele volle korven met brokken gij opnaamt? Zij zeggen hem: twaalf.

20 En toen ik de zeven [*brak*]

onder de vier duizend mannen, hoe vele volle manden met brokken gij opnaamt? En zij zeiden: zeven.

21 En hij zeide tot hen: hoe, verstaat gij niet?

22 En hij kwam te Bethsaïda; en zij bragten tot hem eenen blinden, en baden hem, dat hij hem aanraakte.

23 En de hand des blinden genomen hebbende, leidde hij hem uit buiten het vlek, en spooog in zijne oogen, en leidde de handen op hem, en vraagde hem of hij iets zag.

24 En hij opziende, zeide: ik zie de menschen, want ik zie hen als boomen, wandelen.

25 Daarna leidde hij de handen wederom op zijne oogen, en deed hem opzien. En hij werd hersteld, en zag hen allen ver en klaar.

26 En hij zond hem naar zijn huis, zeggende: ga niet in het vlek, noch zeg het niemand in 't vlek.

27 En Jezus ging uit en zijne discipelen naar de vlekken van Cesarea Philippi. En op den weg vraagde hij zijnen discipelen, zeggende tot hen: wie zeggen de menschen dat ik ben?

28 En zij antwoordden: Johannes de Dooper; en anderen, Elias; en anderen, een van de Profeten.

29 En hij zeide tot hen: maar gijlieden wie zegt gij dat ik ben? En Petrus antwoordende zeide tot hem: gij zijt de Christus.

30 En hij gebod hun scherpe-lijk, dat zij het niemand zouden zeggen van hem.

31 En hij begon hen te leeren, dat de Zoon des menschen veel moest lijden, en verworpen worden van de Ouderlingen, en Overpriesteren, en Schriftgeleerden, en gedood worden, en na drie dagen wederom opstaan.

32 En dit woord sprak hij vrij uit; en Petrus hem tot zich genomen hebbende, begon hem te bestraffen;

33 Maar hij zich omkeerende, en zijne discipelen aanziende, bestrafte Petrus, zeggende: ga heen achter mij satanas; want gij veraint niet de dingen die Gods zijn, maar die der menschen zijn.

34 En tot zich geroepen hebben-

zende mannen,
manden met
naam? En zij

tot hen: hoe,

te Bethesda;
t hem eenen
en hem, dat

l des blin-
bende, leidde
het vlek, en
en, en leide
n, en vraagde

nde, zeide:
n, want ik zie
andelen.
ij de handen
oogen, en
En hij werd
en allen ver

m naar zijn
niet in het
niemand in

uit en zijne
vlekken van
En op den
nen discipe-
n: wie zeg-
dat ik ben?
dden: Jo-
en ande-
eren, een

hen: maar
gij dat ik
antwoorden-
gij zijt de

n scherpe-
mand zou-

te leeren,
schen veel
verworpen
lingen, en
Schriftge-
worden,
derom op-

ak hij vrij
tot zich
egon hem

keerende,
anziende,
ende: ga
as; want
ngen die
der men-

pen heb-
ben-

bende de schare met zijne disci-
pelen, zeide hij tot hen: zoo
wie achter mij wil komen, die
verloochene zich zelven, en
neme zijn kruis op, en volge mij.

35 Want zoo wie zijn leven zal
willen behouden, die zal 't
zelve verliezen; maar zoo wie
zijn leven zal verliezen om mijn-
rentwil, en (om) des Euange-
liums (wil), die zal 't zelve be-
houden.

36 Want wat zoude het den
mensch baten, zoo hij de ge-
heele wereld won, en zijner
ziel schade leed?

37 Of wat zal een mensch ge-
ven tot lossing van zijne ziel?

38 Want zoo wie zich mijns
en mijner woorden zal geschaamd
hebben in dit overspelig en
zondig geslacht, diens zal zich
de Zoon des menschen ook
schamen, wanneer hij zal kom-
men in de heerlijkheid zijns Va-
ders, met de heilige Engelen.

HOOFDSTUK 9.

1 En hij zeide tot hen: voor-
waar ik zeg u, dat er sommigen
zijn van degenen die hier staan,
die den dood niet zullen smaken,
totdat zij zullen hebben
gezien, dat het Koninkrijk Gods
met kracht gekomen zij.

2 En na zes dagen nam Jezus
met zich Petrus, en Jacobus,
en Johannes, en bragt hen op
eenen hoogen berg bezijden al-
leen; en hij werd voor hen van
gedaante veranderd.

3 En zijne kleederen werden
blinkend, zeer wit als sneeuw,
hoedanig geen voller op aarde
(zoo) wit maken kan.

4 En van hen werd gezien Elias
met Mozes, en zij spraken met
Jezus.

5 En Petrus antwoordende
zeide tot Jezus: Rabbi, het is
goed dat wij hier zijn; en laat
ons drie tabernakelen maken,
voor u éénen, en voor Mozes
éénen, en voor Elias éénen.

6 Want hij wist niet wat hij zei-
de; want zij waren zeer bevreesd.

7 En er kwam eene wolk, die
hen overschaduwde, en eene
stem kwam uit de wolk, zeg-
gende: deze is mijn geliefde
Zoon; hoort hem.

8 En haastiglijk rondom zien-
de, zagen zij niemand meer
dan Jezus alleen bij hen.

9 En als zij van den berg af-
kwamen, gebod hij hun, dat

zij niemand verhalen zouden
't geen zij gezien hadden, dan
wanneer de Zoon des menschen
uit de dooden zoude opgestaan
zijn.

10 En zij behielden dit woord
bij zich zelven, vragende on-
der elkander, wat het was, uit
de dooden opstaan.

11 En zij vroagden hem zeg-
gende: waarom zeggen de
Schriftgeleerden, dat Elias
eerst komen moet?

12 En hij antwoordende zei-
de tot hen: Elias zal wel eerst
komen, en alles weder oprigten;
en ('t zal geschieden) gelijk
geschreven is van den Zoon des
menschen, dat hij veel lijden
zal en veracht worden.

13 Maar ik zeg u, dat ook Eli-
as gekomen is, en zij hebben
hem gedaan al wat zij gewild
hebben, gelijk van hem geschre-
ven is.

14 En als hij bij de discipelen
gekomen was, zag hij eene groo-
te schare rondom hen, en (eeni-
ge) Schriftgeleerden met hen
twistende.

15 En terstond de geheele
schare hem ziende werd ver-
baasd, en toeloopende groet-
ten zij hem.

16 En hij vroegde de Schriftge-
leerden: wat twist gij met dezen?

17 En een uit de schare ant-
woordende zeide: Meester, ik
heb mijnen zoon tot u gebragt,
die eenen stommen geest heeft.

18 En waar hij hem ook aan-
grijpt, zoo scheurt hij hem, en
schuimt, en knerst met zijne
tanden, en verdort; en ik heb
uwe discipelen gezegd, dat zij
hem zouden uitwerpen, en zij
hebben niet gekonnen.

19 En hij antwoordde hem, en
zeide: o ongeloovig geslacht,
hoe lang zal ik nog bij ulieden
zijn? Hoe lang zal ik u nog ver-
dragen? Brengt hem tot mij.

20 En zij bragten denzelven tot
hem: en als hij hem zag, scheur-
de hem terstond de geest; en hij
vallende op de aarde, wentelde
zich al schuimende.

21 En hij vroegde zijnen vader:
hoe langen tijd is 't; dat hem
dit overkomen is? En hij zeide
hem: van (zijne) kindsheid af.

22 En menigmaal heeft hij hem
ook in 't vuur en in 't water
geworpen, fom hem te verder-
ven; maar zoo gij iets kunt, zijt
met innerlijke ontferming over

ons bewogen, en help ons.

23 En Jezus zeide tot hem: zoo gij kunt gelooven; alle dingen zijn mogelijk dengenen die gelooft.

24 En terstond de vader des kinds roepende met tranen zeide: Ik geloof Heer, kom mijne ongeloovigheid te hulp.

25 En Jezus ziende dat de schare gezamenlijk toeliep, bestrafte den onreinen geest, zeggende tot hem: gij stomme en doovegeest, ik beveel u, ga uit van hem, en kom niet meer in hem.

26 En hij roepende, en hem zeer scheurende, ging uit; en [het kind] werd als dood, alzoo dat velen zeiden, dat het gestorven was.

27 En Jezus hem bij de hand grijpende, rigtte hem op; en hij stond op.

28 En als hij in huis gegaan was, vraagden hem zijne discipelen alleen: waarom hebben wij hem niet kunnen uitwerpen?

29 En hij zeide tot hen: dit geslacht kan nergens door uitgaan, dan door bidden en vasten.

30 En van daar weggaande, reisden zij door Galilea; en hij wilde niet dat het iemand wist.

31 Want hij leerde zijne discipelen, en zeide tot hen: de Zoon des menschen zal overgeleverd worden in de handen der menschen, en zij zullen hem doden; en gedood zijnde zal hij ten derden dage weder opstaan.

32 Maar zij verstonden dat woord niet, en zij vreesden hem te vragen.

33 En hij kwam te Kapernaüm; en in het huis gekomen zijnde vraagde hij hun: waarvan hadt gij woorden onder elkander op den weg?

34 Doch zij zwegen; want zij waren onder elkander in woorden geweest op den weg, wie de meeste [zoude zijn].

35 En nedergezeten zijnde, riep hij de twaalf, en zeide tot hen: indien iemand wil de eerste zijn, die zal de laatste van allen zijn, en aller dienaar.

36 En nemende een kindeken stelde hij dat midden onder hen, en omving het met zijne armen, en zeide tot hen:

37 Zoo! wie een van zoodanige kinderkens zal ontvangen in mij,

nen naam, die ontvangt mij; en zoo wie mij zal ontvangen, die ontvangt mij niet, maar dien die mij gezonden heeft.

38 En Johannes antwoordde hem, zeggende: Meester, wij hebben eenen gezien, die de duivelen uitwierp in uwen naam, welke ons niet volgt; en wij hebben 't hem verboden, omdat hij ons niet volgt.

39 Doch Jezus zeide: verbiedt hem niet, want er is niemand die eene kracht doen zal in mijnen naam, en haastiglijk van mij zal kunnen kwalijk spreken.

40 Want wie tegen ons niet is, die is vóór ons.

41 Want zoo wie ulieden eenen beker waters zal geven te drinken in mijnen naam, omdat gij Christus [discipelen] zijt, voorwaar zeg ik u, hij zal zijn loon geenszins verliezen.

42 En zoo wie eenen van deze kleinen, die in mij gelooven, ergert, het ware hem beter dat een molensteen om zijnen hals gedaan ware, en dat hij in de zee geworpen ware.

43 En indien uwe hand u ergert, houw haar af; 't is u beter verminkt tot het leven in te gaan, dan de twee handen hebbende henen te gaan in de hel, in het onuitblusschelijk vuur.

44 Waar hun worm niet sterft, en het vuur niet uitgebluscht wordt.

45 En indien uw voet u ergert, houw hem af; het is u beter kreupel tot het leven in te gaan, dan de twee voeten hebbende, geworpen te worden in de hel, in het onuitblusschelijk vuur.

46 Waar hun worm niet sterft, en het vuur niet uitgebluscht wordt.

47 En indien uw oog u ergert, werp het uit; 't is u beter maar één oog hebbende in het Koninkrijk Gods in te gaan, dan twee oogen hebbende in 't helsche vuur geworpen te worden.

48 Waar hun worm niet sterft, en het vuur niet uitgebluscht wordt.

49 Want een ieder zal met vuur gezouten worden, en iedere offerande zal met zout gezouten worden.

50 Het zout is goed; maar indien het zout onzout wordt, waarmede zult gij dat smakelijk

tvangt mij; en
atvangen, die
t, maar dien
heeft.

antwoordde
Meester, wij
en, die dedui-
uwen naam,
et; en wij heb-
den, omdat

ide: verbiedt
is niemand
en zal in mij-
nastiglijk van
lijk spreken.
ons niet is,

heden eenen
ven te drin-
n, omdat gij
j zijn, voor-
zal zijn loon

en van deze
gelooven,
m beter dat
zijn hals
at hij in de

hand u er-
t is u be-
ten leven in
ee handen
gaan in de
lusschelijk

niet sterft,
gebluscht

t u ergert,
is u beter
in te gaan,
hebbende,
in de hel,
lijk vuur,
niet sterft,
gebluscht

u ergert,
u beter
de in het
gaan, dan
te in 't
n te wor-

et sterft,
ebluscht

zal met
en iede-
t gezou-

naar in-
wordt,
makelijk
ma-

maken? Hebt zout in u zelveu,
en houdt vrede onder elkander.

HOOFDSTUK 10.

1 En van daar opgestaan
zijnde ging hij naar de landpa-
len van Judea, door de overzij-
de van den Jordaan; en deschar-
nen kwamen wederom te zamen
bij hem, en, gelijk hij gewoon
was, leerde hij hen wederom.

2 En de Farizeën tot hem
komende vraagden hem, of
het eenen man geoorloofd is
[zijne] vrouw te verlaten; hem
verzoekende.

3 Maar hij antwoordende
zeide tot hen: wat heeft u Mo-
zes geboden?

4 En 'zij zeiden: Mozes heeft
toegelaten eenen scheidsbrief te
schrijven, en [haar] te verlaten.

5 En Jezus antwoordende
zeide tot hen: van wege de har-
digheid uwer harten heeft hij
uilieden dat gebod geschreven,

6 Maar van het begin der
schepping heeft God hen man
en vrouw gemaakt.

7 Daarom zal een mensch zij-
nen vader en moeder verlaten,
en zal zijne vrouw aanhangen,

8 En die twee zullen tot één
vleesch zijn, alzoo dat zij niet
meer twee zijn, maar één
vleesch.

9 Hetgeen dan God te zamen
gevoegd heeft, scheidt de
mensch niet.

10 En in het huis vraagden
hem zijne discipelen wederom
van 't zelve,

11 En hij zeide tot hen: zoo
wie zijne vrouw verlaat, en eene
andere trouwt, die doet over-
spel tegen haar.

12 En indien eene vrouw ha-
ren man zal verlaten, en met
een ander trouwen, die doet
overspel.

13 En zij bragten kinderken tot
hem, opdat hij hen aanraken
zoude; en de discipelen bestraf-
ten degenen, die hen tot hem
bragten.

14 Maar Jezus [dat] ziende
nam het zeer kwalijk, en zei-
de tot hen: laat de kinderken
tot mij komen, en verhindert
hen niet; want derzulken is
het Koninkrijk Gods.

15 Voorwaar zeg ik u, zoo
wie het Koninkrijk Gods niet
ontvangt gelijken kindeken, die
zal in 't zelve geenszins in-
gaan.

16 En hij omving hen met
zijne armen, [en] de aandren
op hen gelegd hebbende, ze-
gende hij dezelve.

17 En als hij uitging op den
weg, liep een tot hem, en
voor hem op de knieën vallen-
de vraagde hem: goede Mees-
ter, wat zal ik doen, opdat ik
het eeuwige leven beërve?

18 En Jezus zeide tot hem:
wat noemt gij mij goed? Nie-
mand is goed dan één, [na-
melijk] God.

19 Gij weet de geboden: gij
zult geen overspel doen; gij
zult niet dooden; gij zult niet
stelen; gij zult geene valsche
getuigenis geven; gij zult nie-
mand te kort doen; eer uwen
vader en moeder.

20 Doch hij antwoordende
zeide tot hem: Meester, al
deze dingen heb ik onderhou-
den van mijne jongheid af.

21 En Jezus hem aanziende
beminde hem, en zeide tot
hem: één ding ontbreekt u;
ga henen, verkoop alles wat
gij hebt, en geef het den ar-
men, en gij zult eenen schat
hebben in den hemel. En kom
herwaarts, neem het kruis op,
en volg mij.

22 Maar hij treurig gewor-
den zijnde over dat woord,
ging bedroefd weg; want hij
had vele goederen.

23 En Jezus rondom ziende,
zeide tot zijne discipelen: hoe
bezaarlijk zullen degenen die
goed hebben in het Koning-
rijk Gods inkomen!

24 En de discipelen werden
verbaasd over deze zijne woor-
den. Maar Jezus wederom
antwoordende, zeide tot hen:
kinderen, hoe zwaar is 't,
dat degenen die op het goed
hun vrouwen zetten, in het
Koningrijk Gods ingaan.

25 Het is lichter dat een ke-
mel ga door het oog van eene
naald, dan dat een rijke in
het Koninkrijk Gods inga.

26 En zij werden nog meer
verslagen, zeggende tot elkan-
der: wie kan dan zalig wor-
den?

27 Doch Jezus hen aanzien-
de, zeide: bij de menschen is
het onmogelijk, maar niet bij
God; want alle dingen zijn
mogelijk bij God.

28 En Petrus begon tot hem
te zeggen: zie, wij hebben al

es verlaten, en zijn u gevolgd.

29 En Jezus antwoordende zeide: voorwaar zeg ik ulieden, er is niemand die verlaten heeft huis, of broeders, of zusters, of vader, of moeder, of vrouw, of kinderen, of akkers, om mijnentwil en des Euangeliums [wit],

30 Of hij ontvangt honderdvoud, nu in dezen tijd, huizen, en broeders, en zusters, en moeders, en kinderen, en akkers, met de vervolgingen, en in de toekomende eeuw het eeuwige leven.

31 Maar vele eersten zullen de laatsten zijn, en [velen], die de laatsten [zijn], de eersten.

32 En zij waren op den weg, gaande op naar Jeruzalem, en Jezus ging vóór hen; en zij waren verbaasd, en hem volgende waren zij bevreesd. En de twaalfen wederom tot zich nemende, begon hij hun te zeggen de dingen, die hem overkomen zouden.

33 [Zeggende]: ziet, wij gaan op naar Jeruzalem, en de Zoon des menschen zal den Overpriesteren, en den Schriftgeleerden overgeleverd worden, en zij zullen hem ter dood veroordeelen, en hem den Heidenen overleveren;

34 En zij zullen hem bespotten, en hem geeselen, en hem bespuwen, en hem dooden en ten derden dage zal hij weder opstaan.

35 En tot hem kwamen Jacobus en Johannes, de zonen van Zebedeüs, zeggende: Meester, wij wilden [wel] dat gij ons deelt zoo wat wij begeeren zullen.

36 En hij zeide tot hen: wat wilt gij dat ik u doe?

37 En zij zeiden tot hem: geef ons dat wij mogen zitten, de een aan uwe regter[hand], en de ander aan uwe linker[hand] in uwe heerlijkheid.

38 Maar Jezus zeide tot hen: gij weet niet wat gij begeert. Kunt gij den drinkbeker drinken, dien ik drink, en met den doop gedoopt worden, daar ik mede gedoopt word?

39 En zij zeiden tot hem: wij kunnen. Doch Jezus zeide tot hen: den drinkbeker, dien ik drink, zult gij wel drinken, en met den doop gedoopt worden,

daar ik mede gedoopt word; 40 Maar het zitten tot mijne regter- en tot mijne linker[hand] staat bij mij niet te geven; maar [t' zal gegeven worden] dien het bereid is.

41 En als de [andere] tien [dit] hoorden, begonnen zij het van Jacobus en Johannes zeer kwalijk te nemen.

42 Maar Jezus hen tot zich geroepen hebbende, zeide tot hen: gij weet dat degenen, die geacht worden Oversten te zijn der volkeren, heerschappij voeren over hen, en hunne Grootten gebruiken magt over hen.

43 Doch alzoo zal 't onder u niet zijn; maar zoo wie onder u groot zal willen worden, die zal uw dienaar zijn;

44 En zoo wie van u de eerste zal willen worden, die zal aller dienstknecht zijn.

45 Want ook de Zoon des menschen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen, en zijne ziel te geven [tot] een rantsoen voor velen.

46 En zij kwamen te Jericho en als hij, en zijne discipelen, en eene groote schare, van Jericho, uitging, rat de zoon van Timeüs, Bar-Timeüs de blinde aan den weg, bedelende.

47 En hoorende dat het Jezus de Nazarener was, begon hij te roepen en te zeggen: Jezus gij Zoon Davids, ontferm u mijner.

48 En velen bestraffen hem, opdat hij zwijgen zoude; maar hij riep zoo veel te meer: gij Zoon Davids, ontferm u mijner.

49 En Jezus [stil]staande, zeide dat men hem roepen zoude; en zij riepen den blinde, zeggende tot hem: heb goeden moed, sta op, hij roept u.

50 En hij zijnen mantel afgeworpen hebbende, stond op, en kwam tot Jezus.

51 En Jezus antwoordende zeide tot hem: wat wilt gij dat ik u doen zal? En de blinde zeide tot hem: Rabboni, dat ik ziende mag worden.

52 En Jezus zeide tot hem: ga henen, uw geloof heeft u behouden. En terstond werd hij ziende, en volgde Jezus op den weg.

HOOFDSTUK 11.

1 En toen zij Jeruzalem genaakten tot Bethphage en Bethanië aan den olifberg, zond hij

doopt word ;
en tot mijn
nijne linker-
j niet te ge-
gegeven wor-
d is.

(re) tien (dit)
sij het van
es zeer kwa-

en tot zich
, zeide tot
egenen, die
rsten te zijn
happij voe-
onne Groo-
t over hen.
't onder u
wie onder
orden, die

u de eerste
ie zal aller

n des men-
en om ge-
aar om te
l te geven
or velen.
te Jericho
discipelen,
e, van Je-
zoon van
de blinde
de.

het 'Je-
s begon
ggen 'Je-
ontferm

hem, op-
maar hij
gij Zoon
aer.

de, zeide
a zoude ;
de, zeg-
goeden
u.

stel afge-
ond op,

oordende
t zij dat
e blinde
oni, dat

hem : ga
behou-
zij zien-
en weg.

11.
em ge-
en Be-
zond
hij

hij twee van zijne discipelen uit,
2 En zeide tot hen : gaat henen
in 't vlek, dat tegen u over is ;
en terstond als gij in 't zelve
komt, zult gij vinden een veu-
len gebonden, op hetwelk geen
mensch gezeten heeft ; ontbindt
het en brengt het.

3 En indien iemand tot u zegt :
waarom doet gij dat ? zoo zeg,
dat de Heer hetzelfde noodig
heeft ; en hij zal het terstond
herwaarts zenden.

4 En zij gingen henen, en von-
den het veulen gebonden bij de
deur, buiten aan de wegschei-
ding ; en zij ontbonden hetzelfde.

5 En sommigen van degenen
die aldaar stonden, zeiden tot
hen : wat doet gij, dat gij het
veulen ontbindt ?

6 Doch zij zeiden tot hen, ge-
lijk Jezus bevolen had ; en zij
lieten hen gaan.

7 En zij bragten het veulen tot
Jezus, en wierpen hunne klee-
deren daar op ; en hij zat op het-
zelve.

8 En velen spreidden hunne
kleederen op den weg, en an-
deren hieuwen mejen van de
boomen, en spreidden ze op
den weg.

9 En die voorgingen en die
volgden, riepen, zeggende :
Hosanna ! Gezegend (is) hij, die
komt in den naam des Heeren !

10 Gezegend (zij) het Koning-
rijk onzes vaders Davids,
hetwelk komt in den naam des
Heeren ! Hosanna in 'de hoogste
(hemelen) !

11 En Jezus kwam binnen Je-
ruzalem, en in den Tempel ; en
als hij allesrondom gezien had,
en het nu avondstond was, ging
hij uit naar Bethanië met de
twaalfen.

12 En des anderen daags, als
zij uit Bethanië gingen, hong-
erde hem.

13 En ziende van verre eenen
vijgeboom, die bladeren had,
ging hij (om te zien) of hij ook
iets op denzelven zoude vinden ;
en daar hij gekomen zijnde, vond
hij niets dan bladeren want 't
was de tijd der vijgen niet.

14 En Jezus antwoordende
zeide tot denzelven ; niemand
cte (eenige) vrucht meer van u
in der eeuwigheid. En zijne dis-
cipelen hoorden 't.

15 En zij kwamen te Jeruza-
lem. En Jezus in den Tempel
gegaan zijnde, begon degenen,

die in den Tempel verkochten
en kochten, uit te drijven ; en
de tafelen der wisselaars, en de
zistoeleu dergenen die de duif-
ven verkochten, keerde hij om,
16 En liet niet toe dat iemand
eenig vat door den Tempel
droeg.

17 En hij leerde zeggende tot
hen : is er niet geschreven : mijn
Huis zal een huis des gebeds ge-
noemd worden allen volken ?
Maar gij hebt dat (tot) eenen
kuil der moordenaren gemaakt.

18 En de Schriftgeleerden en
Overpriesters hoorden (dat),
en zochten hoe zij hem dooden
zouden ; want zij vreesden hem,
omdat de ganscheschare ontzet
was over zijne leer.

19 En als het nu laat geworden
was, ging hij uit buiten de stad.

20 En des morgens vroeg voor-
bijgaande zagen zij dat de
vijgeboom verdord was van de
wortelen af.

21 En Petrus (zulk)s indach-
tig geworden zijnde, zeide tot
hem : Rabbi, zie de vijgeboom,
dien gij vervloekt hebt, is ver-
dord.

22 En Jezus antwoordende
zeide tot hen : hebt geloof op
God.

23 Want voorwaar zeg ik u,
dat zoo wie tot dezen berg zal
zeggen : word opgeheven en in
de zee geworpen, en niet zal
twijfelen in zijn hart, maar zal
gelooven dat hetgeen hij zegt
geschieden zal, het zal hem ge-
worden zoo wat hij zegt.

24 Daarom zeg ik u : alle
dingen, die gij biddende be-
geert, gelooft dat gij ze ont-
vangen zult, en zij zullen u
geworden.

25 En wanneer gij staat om te
bidden, vergeeft indien gij
iets hebt tegen iemand, opdat
ook uw Vader die in de heme-
len is, ulieden uwe misdaden
vergeve.

26 Maar indien gij niet ver-
geeft zoo zal uw Vader, die
in de hemelen is, ook uwen mis-
daden niet vergeven.

27 En zij kwamen wederom te
Jeruzalem ; en als hij in den
Tempel wandelde, kwamen tot
hem de Overpriesters, en de
Schriftgeleerden, en de Ouder-
lingen.

28 En zeiden tot hem : door
wat magt doet gij deze dingen ?
En wie heeft u deze magt gege-

ven, dat gij deze dingen doen zoudt?

29 Maar Jezus antwoordende zeide tot hen: ik zal u ook één woord vragen; antwoordt mij ook, en zoo zal ik u zeggen, door wat magt ik deze dingen doe.

30 De doop van Johannes, was die uit den hemel of uit de menschen? Antwoordt mij.

31 En zij overleiden onder zich, zeggende: indien wij zeggen: uit den hemel, zoo zal hij zeggen: waarom hebt gij hem dan niet geloofd?

32 Maar indien wij zeggen: uit de menschen, zoo vreezen wij het volk; want zij hielden allen van Johannes, dat hij waarlijk een Profeet was.

33 En antwoordende zeiden zij tot Jezus: wij weten het niet. En Jezus antwoordende zeide tot hen: zoo zeg ik u ook niet, door wat magt ik deze dingen doe.

HOOFDSTUK 12.

1 En hij begon door gelijkenissen tot hen te zeggen: een mensch plantte eenen wijngaard, en zette eenen tuin daar om, en groef eenen wijnpersbak, en bouwde eenen toren, en verhuurde dien aan de landlieden, en reisde buitenlands.

2 En als de tijd was, zond hij eenen dienstknecht tot de landlieden, opdat hij van de landlieden ontvinge van de vrucht des wijngaards.

3 Maar zij namen en sloegen hem, en zonden *(hem)* ledig henen.

4 En hij zond wederom eenen anderen dienstknecht tot hen; en dien steenigde zij, en wonden hem het hoofd, en zonden *(hem)* henen schandelijk gehandeld zijnde.

5 En wederom zond hij eenen anderen, en dien doodden zij; en vele anderen, *(waarvan)* zij sommigen sloegen, en sommigen doodden.

6 Als hij dan nog eenen zoon had, die hem lief was, zoo heeft hij ook dien ten laatste tot hen gezonden, zeggende: zij zullen immers mijnen zoon ontzien.

7 Maar die landlieden zeiden onder elkander: deze is de erfgenaam; komt, laat ons hem doodden, en de erfenis zal onze zijn.

8 En zij namen en doodden hem, en wierpen *(hem)* uit buiten den wijngaard.

9 Wat zal dan de heer des wijngaards doen? Hij zal komen en de landlieden verderven, en den wijngaard aan anderen geven.

10 Hebt gij ook deze Schrift niet gelezen? De steen, dien de bouwlieden verworpen hebben, deze is geworden tot een hoofd des hoeks.

11 Van den Heer is dit geschied, en het is wonderlijk in onze oogen.

12 En zij zochten hem te vangen, maar zij vreesden de schare; want zij verstonden dat hij die gelijkenis op hen sprak, en zij verlieten hem en gingen weg.

13 En zij zonden tot hemeenigen der Farizeën, en der Herodianen, opdat zij hem in *(zijn)* rede vangen zouden.

14 Deze nu kwamen en zeiden tot hem: Meester, wij weten dat gij waarachtig zijt, en naar niemand vraagt; want gij ziet den persoon der menschen niet aan, maar gij leert den weg Gods in waarheid; is het geoorloofd den Keizer schatting te geven of niet? Zullen wij geven of niet geven?

15 En hij wetende hunne geveinsdheid zeide tot hen: wat verzoekt gij mij? Brengt mij eenen penning, dat ik *(dien)* zie.

16 En zij brachten *(eenen)*. En hij zeide tot hen: wiens is dit beeld en het opschrift? En zij zeiden tot hem: des Keizers.

17 En Jezus antwoordende zeide tot hen: geef dan den Keizer wat des Keizers is, en Gode wat Gode is. En zij verwonderden zich over hem.

18 En de Sadduceën kwamen tot hem, welke zeggen, dat er geene opstanding is, en vraagden hem, zeggende:

19 Meester, Mozes heeft ons geschreven: indien iemands broeder sterft, en eene vrouw achterlaat, en geene kinderen nalaat, dat zijn broeder deszelfs vrouw nemen zal, en zijnen broeder zaad verwekken.

20 Er waren nu zeven broeders; en de eerste nam eene vrouw, en stervende liet geen zaad na.

21 De tweede nam haar ook, en is gestorven, en ook deze liet geen zaad na; en de derde desgelijks.

22 En
23 En
24 En
25 En
26 En
27 En
28 En
29 En
30 En
31 En
32 En
33 En
34 En
35 En
36 En
37 En
38 En
39 En
40 En
41 En
42 En
43 En
44 En
45 En
46 En
47 En
48 En
49 En
50 En
51 En
52 En
53 En
54 En
55 En
56 En
57 En
58 En
59 En
60 En
61 En
62 En
63 En
64 En
65 En
66 En
67 En
68 En
69 En
70 En
71 En
72 En
73 En
74 En
75 En
76 En
77 En
78 En
79 En
80 En
81 En
82 En
83 En
84 En
85 En
86 En
87 En
88 En
89 En
90 En
91 En
92 En
93 En
94 En
95 En
96 En
97 En
98 En
99 En
100 En

22 En [ad] de zeven namen de-
zelve, en lieten geen zaad na;
de laatste van allen is ook de
vrouw gestorven.

23 In de opstanding dan, wan-
neer zij zullen opgestaan zijn,
wiens vrouw zal zij van deze zijn?
Want die zeven hebben haar tot
eene vrouw gehad.

24 En Jezus antwoordende
zeide tot hen: dwaalt gij niet,
daarom dat gij de Schriften
niet weet, noch de kracht Gods?

25 Want als zij uit de dooden
zullen opgestaan zijn, zoo trou-
wen zij niet, noch worden niet
ten huwelijk gegeven; maar zij
zijn gelijk Engelen, die in de
hemelen [zijn].

26 Doch aangaande de dooden,
dat zij opgewekt zullen worden:
hebt gij niet gelezen in het boek
van Mozes, hoe God in het door-
nenbosch tot hem gesproken
heeft, zeggende: ik ben de God
Abrahams, en de God Izaäks,
en de God Jakobs?

27 God is niet een [God] der
dooden, maar een God der le-
venden. Gij dwaalt dan zeer.

28 En een der Schriftgeleer-
den hoorende dat zij te zamen
in woorden waren, [en] weten-
de dat hij hun wel geantwoord
had, kwam tot hem, en vraag-
de hem: welk is het eerste ge-
bod van allen?

29 En Jezus antwoordde hem:
het eerste van al de geboden is:
hoor, Israël, de Heer onze
God is een eenig Heer.

30 En gij zult den Heer uwen
God liefhebben uit geheel uw
hart, en uit geheel uwe ziel,
en uit geheel uw verstand, en
uit geheel uwe kracht. Dit is
het eerste gebod.

31 En het tweede [dixen] ge-
lijk, [i] dit gij zult uwen naas-
ten liefhebben als u zelve. Er
is geen ander gebod grooter
dan deze.

32 En de Schriftgeleerde zeide
tot hem: Meester, gij hebt wel
in waarheid gezegd, dat er een
eenig God is, en er is geen an-
der dan hij;

33 En, hem lief te hebben uit
geheel het hart, en uit geheel
het verstand, en uit geheel de
ziel, en uit geheel de kracht,
en den naasten lief te hebben
als zich zelve, is meer dan al
de brandofferen en de slagtof-
feren.

34 En Jezus ziende dat hij

verstandiglijk geantwoord had
zeide tot hem: gij zijt niet ver-
van het Koninkrijk Gods. En
niemand durfde hem meer vra-
gen.

35 En Jezus antwoordde en
zeide, leerende in den Tempel:
hoe zeggen de Schriftgeleerden,
dat de Christus een zoon
Davids is?

36 Want David zelf heeft door
den Heiligen Geest gezegd: de
Heer heeft gezegd tot mijnen
Heer: zit aan mijne regter-
[hand], totdat ik uwe vijanden
zal gezet hebben tot eene voet-
bank uwer voeten.

37 David dan zelf noemt hem
[zijn] Heer; en hoe is hij zijn
zoon? En de menigte der scha-
re hoorde hem gaarne.

38 En hij zeide tot hen in zijne
leer: wacht u voor de Schrift-
geleerden, die daar gaarne wil-
len wandelen in lange kleede-
ren, en gegroet zijn op de
markten.

39 En de voorgestoelten [heb-
ben] in de Synagogen, en de
vooraanzittingen in de maalt-
tijden;

40 Welke de huizen der wedu-
wen opeten, en [dat] onder den
schijn van lang te bidden. Deze
zullen zwaarder oordeel ont-
vangen.

41 En Jezus gezeten zijnde
tegenover de schatkist, zag
hoe de schare geld wierp in de
schatkist; en vele rijken wier-
pen veel [daar in].

42 En er kwam eene arme we-
duwe, die wierp twee kleine
[penningskens daar in], hetwelk
is een oort.

43 En [Jezus] zijne discipe-
len tot zich geroepen hebbende,
zeide tot hen: voorwaar ik zeg
u, dat deze arme weduwe meer
ingeworpen heeft, dan allen
die in de schatkist geworpen
hebben;

44 Want zij allen hebben van
hunnen overvloed [daar in] ge-
worpen; maar deze heeft van
haar gebrek, al wat zij had
[daar in] geworpen, haren gan-
schen leeftogt.

HOOFDSTUK 13.

1 En als hij uit den Tempel
ging, zeide een van zijne disci-
pelen tot hem: Meester, zie
hoedanige steenen, en hoedan-
ige gebouwen.

2 En Jezus antwoordende
C 5 zeide

zeide tot hem: ziet gij deze groote gebouwen? Er zal niet [één] steen op den [anderen] steen gelaten worden, die niet afgebroken zal worden.

3 En als hij gezeten was op den olyfberg tegenover den Tempel, vraagden hem Petrus, en Jacobus, en Johannes, en Andreas, alleen:

4 Zeg ons wanneer zullen deze dingen zijn? En welk is het teeken wanneer al deze dingen voleindigd zullen worden?

5 En Jezus hun antwoorde: begon te zeggen: ziet toe dat u niemand verleide.

6 Want velen zullen komen onder mijnen naam, zeggende: ik ben [de Christus], en zullen velen verleiden.

7 En wanneer gij zult hooren van oorlogen, en geruchten van oorlogen, zoo wordt niet verschrikt; want [dit] moet geschieden. Maar nog is het einde niet.

8 Want het [eene] volk zal tegen het [andere] volk opstaan, en het [eene] koninkrijk tegen het [andere] koninkrijk; en er zullen aardbevingen zijn in verscheidene plaatsen, en er zullen hongersnooden wezen, en beroerten. Deze dingen zijn [maar] beginselen der smarten.

9 Maar ziet gij voor u zelven toe; want zij zullen u overleveren in de Raadsvergaderingen, en in de Synagogen; gij zult geslagen worden, en voor Stadhouders en Koningen zult gij gesteld worden, om mijnentwil, hun tot eene getuigenis.

10 En het Euangelium moet eerst gepredikt worden onder al de volken.

11 Doch wanneer zij u leiden zullen om u over te leveren, zoo zijt te voren niet bezorgd, wat gij spreken zult, noch bedenkt het niet; maar zoo wat u in die ure gegeven zal worden, dat spreekt. Want gij zijt het niet die spreekt, maar de Heilige Geest.

12 En de [eene] broeder zal den [anderen] broeder overleveren tot den dood, en de vader het kind; en de kinderen zullen opstaan tegen de ouders, en zullen hen dooden.

13 En gij zult gehaat worden van allen, om mijns naams wil; maar wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden.

14 Wanneer gij dan zult zien den gruwel der verwoesting, waarvan door den Profeet Daniël gesproken is, staande waar 't niet behoort, (die het leest, die merke daarop), alsdan die in Judea zijn, dat zij vlieden op de bergen;

15 En die op het dak is, kome niet af in het huis, noch ga niet in, om iets uit zijn huis weg te nemen;

16 En die op den akker is, keere niet weder terug, om zijn kleed te nemen.

17 Maar wee de bevruchte en de zogende [vrouwen] in die dagen.

18 Doch bidt dat uwe vlugt niet geschiedde des winters.

19 Want die dagen zullen zulke verdrukking zijn, welker gelijke niet geweest is van den beginne der schepselen, die God geschapen heeft, tot nu toe, noch ook niet zijn zal.

20 En indien de Heer de dagen niet verkort had, geen vleesch zoude behouden worden; maar om der uitverkorenen wil, die hij heeft uitverkoren, heeft hij de dagen verkort.

21 En alsdan zoo iemand tot ulieden zal zeggen: zie hier is de Christus; of: zie hij is daar; geloof het niet.

22 Want er zullen valsche Christussen, en valsche Profeten opstaan, en zullen teekenen en wonderen doen, om te verleiden, indien 't mogelijk ware, ook de uitverkorenen.

23 Maar gijlieden ziet toe; zie, ik heb u alles voorzegt.

24 Maar in die dagen, na die verdrukking, zal de zon verduisterd worden, en de maan zal haar schijnsel niet geven.

25 En de sterren des hemels zullen daar uit vallen, en de krachten die in de hemelen [zijn], zullen bewogen worden.

26 En alsdan zullen zij den Zoon des menschen zien, komende in de wolken, met groote kracht en heerlijkheid.

27 En alsdan zal hij zijne Engelen uitzenden, en zal zijne uitverkorenen bijeen vergaderen uit de vier winden, van het uiterste der aarde tot het uiterste des hemels.

28 En leert van den vjgeboom deze gelijkenis: wanneer nu zijn tak teeder wordt, en de blade-

ren

ren uits
dat de z
29 Alzo
deze di
den, zo
voor de
30 Voo
geslacht
totdat i
schied i
31 De
voorbij
den z
gaan.
32 Ma
ure we
gelen
noch e
33 Zi
want
tijd is
34 G
lands
liet,
magt
den
hij zo
35 Z
weet
huize
laat,
met
den
36
kom
37
zeg

1
Fee
wa
pri
den
lis
zo
2
Fe
ro
3
in
m
fe
b
n
n
d
h
k

zult zien
rwoesting,
rofeet Da-
ande waar
het leest,
lsdan die
ij vlieden

is, kome
h ga niet
is weg te

kker is,
om zijn

chte en
in die

e vlugt
ters.

en zul-
ker ge-
len be-
ie God
u toe,

dagen
leesch
maar
die hij
hij de

d tot
ier is
hij is

ische
feten
en en
rlei-
ware,

toe;
egd,
die

ver-
aan
n.

els
de
len

or-

en
o-
te

n-
ne
n

ot

a
a

ren uitspruiten, zoo weet gij dat de zomer nabij is.

29 Alzoo ook gij, wanneer gij deze dingen zult zien geschieden, zoo weet dat *(het)* nabij voor de deur is.

30 Voorwaar ik zeg u, dat dit geslacht niet zal voorbijgaan, totdat al deze dingen zullen geschied zijn.

31 De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan.

32 Maar van dien dag en die ure weet niemand, noch de Engelen die in den hemel zijn, noch de Zoon, dan de Vader.

33 Ziet toe, waakt en bidt; want gij weet niet wanneer de tijd is.

34 Gelijk een mensch buitenlands reizende, zijn huis verliet, en zijnen dienstknechten magt gaf, en elk zijn werk, en den deurwachter gebood dat hij zoude waken;

35 Zoo waakt dan (want gij weet niet wanneer de heer des huizes komen zal, *(des avonds)* laat, of ter middernacht, of met het hanengekraai, of in den morgenstond)

36 Opdat hij niet onvoorziens kome, en u slapende vinde.

37 En hetgeen ik u zeg, *(dat)* zeg ik allen: waakt.

HOOFDSTUK 14.

1 En het Pascha en *(het Feest)* der ongehevelde *(brooden)* was na twee dagen; en de Overpriesters en de Schriftgeleerden zochten, hoe zij hem met listigheid vangen en dooden zouden;

2 Maar zij zeiden: niet in het Feest, opdat niet misschien oproer onder het volk worde.

3 En als hij te Bethanië was in 't huis van Simon den melaatschen, daar hij aan *(tafel)* zat, kwam eene vrouw hebbende eene albasteren flesch met zalf van onvervalschten nardus, van grooten prijs; en de albasteren flesch gebroken hebbende goot die op zijn hoofd.

4 En er waren sommigen die dat zeer kwalijk namen bij zich zelve, en zeiden: waartoe is dit verlies der zalf geschied?

5 Want dezelve had kunnen boven de drie honderd penningen verkocht, en *(die)* den ar-

men gegeven worden; en zij vergrimden tegen haar.

6 Maar Jezus zeide: laat af van haar; wat doet gij haar moeite aan? Zij heeft een goed werk aan mij gewrocht.

7 Want de armen hebt gij altijd met u, en wanneer gij wilt kunt gij hun weldoen; maar mij hebt gij niet altijd.

8 Zij heeft gedaan 't geen zij konde; zij is voorgekomen om mijn ligchaam te zalven *(tot eene voorbereiding)* ter begravenis.

9 Voorwaar zeg ik u, alwaar dit Euangelium gepredikt zal worden in de geheele wereld, *(daar)* zal ook tot hare gedachtenis gesproken worden van 't geen zij gedaan heeft.

10 En Judas Iskarioth, een van de twaalfen ging heen tot de Overpriesters, opdat hij hem hun zoude overleveren.

11 En zij *(dat)* hoorende waren verblijd, en beloofden hem geld te geven, en hij zocht hoe hij hem bekwaamelijk overleveren zoude.

12 En op den eersten dag der ongehevelde *(brooden)*, wanneer zij 't Pascha slagten, zeiden zijne discipelen tot hem: waar wilt gij dat wij henengaan, en bereiden dat gij het Pascha eet?

13 En hij zond twee van zijne discipelen uit, en zeide tot hen: gaat henen in de stad, en u zal een mensch ontmoeten, dragende eene kruik waters; volgt dien.

14 En zoo waar hij ingaat, zegt tot den heer des huizes: de Meester zegt: waar is de eetzaal, daar ik het Pascha met mijne discipelen eten zal?

15 En hij zal u wijzen eene groote opperzaal, toegerust *(en)* gereed; bereidt het ons aldaar.

16 En zijne discipelen gingen uit, en kwamen in de stad, en vonden het gelijk hij hungezegd had, en bereidden het Pascha.

17 En als het avond geworden was, kwam hij met de twaalfen.

18 En als zij aanzaten en aten, zeide Jezus: voorwaar ik zeg u, dat een van u, die met mij eet, mij zal verraden.

19 En zij begonnen bedroefd te worden, en de een na den ander tot hem te zeggen: ben ik 't? En een ander: ben ik 't?

20 Maar hij antwoordde en zeide tot hen: [*'t is*] een uit de twaalfen, die met mij in den schotel indoopt.

21 De Zoon des menschen gaat wel henen, gelijk van hem geschreven is; maar wee dien mensch; door wien de Zoon des menschen verraden wordt, het ware hem goed, zoo die mensch niet geboren ware geweest.

22 En als zij aten, nam Jezus brood, en als hij gezegend had, brak hij 't, en gaf 't hun, en zeide: neemt, eet, dat is mijn ligchaam.

23 En nam den drinkbeker, en gedankt hebbende gaf hun [*dien*]; en zij dronken allen uit denzelven.

24 En hij zeide tot hen: dat is mijn bloed, het [*bloed*] des Nieuwen Testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt.

25 Voorwaar ik zeg u, dat ik niet meer zal drinken van de vrucht des wijnstoks, tot op dien dag, wanneer ik dezelve zal nieuw drinken in het Koninkrijk Gods.

26 En als zij den lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar den olijfberg.

27 En Jezus zeide tot hen: gij zult in dezen nacht allen aan mij geërgerd worden; want er is geschreven: ik zal den herderslaan, en de schapen zullen verstrooid worden.

28 Maar nadat ik zal opgestaan zijn, zal ik u voorgaan naar Galilea.

29 En Petrus zeide tot hem: of zij ook allengeërgerd werden, zoo zal ik toch niet [*geërgerd worden*].

30 En Jezus zeide tot hem: voorwaar ik zeg u, dat heden in dezen nacht, eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, gij mij driemaal zult verloochenen.

31 Maar hij zeide nog des te meer: al moest ik met u sterven, zoo zal ik u geenszins verloochenen. En insgelijks zeiden zij ook allen.

32 En zij kwamen in eene plaats, welker naam was Gethsemane, en hij zeide tot zijne discipelen: zit hier neder tot dat ik gebeden zal hebben.

33 En hij nam met zich Petrus, en Jacobus, en Johannes, en begon verbaasd en zeer beangst te worden.

34 En zeide tot hen: mijne ziel is geheel bedroefd tot den dood toe; blijft hier en waakt.

35 En een weinig voortgegaan zijnde viel hij op de aarde, en bad, zoo het mogelijk ware, dat die ure van hem voorbijging.

36 En hij zeide: Abba, Vader, alle dingen zijn u mogelijk; neem dezen drinkbeker van mij weg; doch niet wat ik wil, maar wat gij [*wilt*].

37 En hij kwam en vond hen slapende, en zeide tot Petrus: Simon, slaapt gij? Kunt gij niet één uur waken?

38 Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt. De geest [*is*] wel gewillig, maar het vleesch is zwak.

39 En wederom henengegaan zijnde, bad hij, sprekende dezelde woorden.

40 En wedergekeerd zijnde vond hij hen wederom slapende, want hunne oogen waren bezwaard; en zij wisten niet wat zij hem antwoorden zouden.

41 En hij kwam ten derden maal, en zeide tot hen: slaapt [*au*] voort, en rust. Het is genoeg; de ure is gekomen. Ziet, de Zoon des menschen wordt overgeleverd in de handen der zondaren.

42 Staat op, laat ons gaan. Ziet, die mij verradt is nabij.

43 En terstond als hij nog sprak, kwam Judas aan, die een was van de twaalfen, en met hem eene groote schare met zwaarden en stokken, [*gezonden*] van de Overpriesters, en de Schriftgeleerden, en de Ouderlingen.

44 En die hem verried, had hun een gemeen teeken gegeven, zeggende: dien ik kussen zal, die is 't; grijpt hem, en leidt hem zekerlijk henen.

45 En als hij gekomen was, greep hij terstond tot hem, en zeide: Rabbi, Rabbi, en kuste hem.

46 En zij sloegen hunne handen aan hem, en grepen hem.

47 En een dergenen, die daarbij stonden, het zwaard trekkende, sloeg den dienstknecht des Hoogepriesters, en hieuv hem zijn oor af.

48 En Jezus antwoordende zeide tot hen: zijt gij uitgegaan met zwaarden en stokken als tegen een moordenaar om mij te vangen?

49 Dag in den
hebt m
[dit ges
ten ver

50 En
allen g

51 En
volgd
waard o
[hij]; c
hem.

52 En
tende
vloten

53 En
tot de
hem v
prieste
en de

54 En
verre,
Hooge
mede
en zie

55 En
geheel
nis te
den, c

56 W
scheli
tuigen

57 E
tuigd
zegge

58 V
zegge
die n
breke
ander

59 K
tuige

60 H
midd
zus,
niets

61 L
woor
de l
zeide

62
tus,
[Goo

63
En
men
[han

64
kom
mel
63

65
de
gen
64
geh

49 Dagelijks was ik bij ulieden in den Tempel leerende, en gij hebt mij niet gegrepen; maar [dit *geschiedt*], opdat de Schriften vervuld zouden worden.

50 En zij hem verlatende zijn allen gevloden.

51 En een zeker jongeling volgde hem, hebbende een lijnwaad omgedaan over het naakte [hijf]; en de jongelingen grepen hem.

52 En hij het lijnwaad verlatende is naakt van hen gevloden.

53 En zij leidden Jezus henen tot den Hoogepriester; en bij hem vergaderden al de Overpriesters, en de Ouderlingen, en de Schriftgeleerden.

54 En Petrus volgde hem van verre, tot binnen in de zaal des Hoogepriesters, en hij was mede zittende met de dienaren, en zich warmende bij het vuur.

55 En de Overpriesters en de geheele Raad zochten getuigenis tegen Jezus om hem te dooden, en vonden niets;

56 Want velen getuigden valschelijk tegen hem, en de getuigenissen waren niet eenparig.

57 En eenigen opstaande getuigden valschelijk tegen hem, zeggende:

58 Wij hebben hem hooren zeggen: ik zal dezen Tempel, die met handen gemaakt is, afbreken, en in drie dagen eenen anderen zonder handen gemaakt, bouwen.

59 En ook alzoo was hunne getuigenis niet eenparig.

60 En de Hoogepriester in het midden opstaande vraagde Jezus, zeggende: antwoordt gij niets? Wat getuigen dezen tegen u?

61 Maar hij zweeg stil en antwoordde niets. Wederom vraagde hem de Hoogepriester, en zeide tot hem: zijt gij de Christus, de Zoon des gezegenden [Gods]?

62 En Jezus zeide: ik ben 't. En gijlieden zult den Zoon des menschen zien zitten ter rechter[hand] der kracht [Gods], en komen met de wolken des hemels.

63 En de Hoogepriester verscheurende zijne kleederen, zeide: wat hebben wij nog getuigen noodig?

64 Gij hebt de [Gods]lastering gehoord; wat dunkt ulieden?

En zij allen veroordeelden hem des doods schuldig te zijn.

65 En sommigen begonnen hem te bespuwen, en zijn aangezicht te bedekken, en met vuisten te slaan, en tot hem te zeggen: profeteer. En de dienaars gaven hem kinnebakslagen.

66 En als Petrus beneden in de zaal was, kwam eene van de dienstmaagden des Hoogepriesters;

67 En ziende Petrus zich warmende, zag zij hem aan, en zeide: ook gij waart met Jezus den Nazarener.

68 Maar hij heeft het geloofchend, zeggende: ik ken [hem] niet, en ik weet niet wat gij zegt. En hij ging buiten in de voorzaal, en de haan kraaide.

69 En de dienstmaagd hem wederom ziende begon te zeggen tot degenen die daar bij stonden: deze is een van die.

70 Maar hij loochende het wederom. En een weinig daarna, die daarbij stonden zeiden wederom tot Petrus: waarlijk gij zijt een van die; want gij zijt ook een Galileër, en uw spraak gelijkt.

71 En hij begon [zich zelven] te vervloeken en te zweren. ik ken dezen mensch niet, dien gij zegt.

72 En de haan kraaide de tweede maal; en Petrus werd indachtig des woords, hetwelk Jezus tot hem gezegd had: eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, zult gij mij driemaal verloochenen. En hij [zich] van daar makende, weende.

HOOFDSTUK 15.

1 En terstond des morgens vroeg hielden de Overpriesters te zamen raad, met de Ouderlingen en de Schriftgeleerden, en den geheelen Raad; en Jezus gebonden hebbende, bragten zij [hem] henen, en gaven [hem] aan Pilatus over.

2 En Pilatus vraagde hem: zijt gij de Koning der Joden? En hij antwoordende zeide tot hem: gij zegt het.

3 En de overpriesters beschuldigden hem van vele [zaken]; maar hij antwoordde niets.

4 En Pilatus vraagde hem wederom, zeggende: antwoordt gij niet? Zie, hoe vele [zaken] zij tegen u getuigen.

5 En Jezus heeft niet meer geant-

antwoord, zoodat Pilatus zich verwonderde.

6 En op het Feest liet hij hun eenen gevangenen los, wien zij ook begeerden.

7 En er was een, genaamd Barabbas, gevangen met [andere] mede-oproermakers, die in het oproer eenen doodslag gedaan had.

8 En de schare riep uit, en begon te begeeren, [dat hij deed] gelijk hij hun altijd gedaan had.

9 En Pilatus antwoordde hun, zeggende: wilt gij dat ik u den Koning der Joden loslaat?

10 (Want hij wist, dat hem de Overpriesters door nijd overgeleverd hadden.)

11 Maar de Overpriesters bewogen de schare, dat hij hun liever Barabbas zoude loslaten.

12 En Pilatus antwoordende zeide wederom tot hen: wat wilt gij dan dat ik [met hem] doen zal, wien gij een Koning der Joden noemt?

13 En zij riepen wederom: kruis hem.

14 Doch Pilatus zeide tot hen: wat heeft hij dan kwaads gedaan? En zij riepen te meer: kruis hem.

15 Pilatus nu willende de schare genoeg doen, heeft hun Barabbas losgelaten, en gaf Jezus over, als hij [hem] gegeeseld had, om gekruist te worden.

16 En de krijgsknechten leidden hem binnen in de zaal, welke is het Regthuis, en riepen de gansche bende te zamen;

17 En deden hem eenen purperen mantel aan, en eene doornen kroon gevlochten hebbende, zetten hem [die] op;

18 En begonnen hem te groeten, [zeggende]: wees gegroet, [gij] Koning der Joden.

19 En sloegen zijn hoofd met eenen rietstok, en bespogen hem, en vallende op de knieën aanbadden hem.

20 En als zij hem bespot hadden, deden zij hem den purperen mantel af, en deden hem zijne eigene kleederen aan, en leidden hem uit om hem te kruisigen.

21 En zij dwongen eenen Simon van Cyrene, die [daar] voorbijging, komende van den akker, den vader van Alexander en Rufus, dat hij zijn kruis droeg.

22 En zij bragten hem tot de plaats Golgotha, hetwelk is, overgezet zijnde, Hoofdscheelplaats.

23 En zij gaven hem gemirrheden wijn te drinken; maar hij nam [dien] niet.

24 En als zij hem gekruisigd hadden, verdeelden zij zijne kleederen, werpende het lot over dezelve, wat een iegelijk wegnemen zoude.

25 En het was de derde ure, en zij kruisigden hem.

26 En het opschrift zijner beschuldiging was boven hem geschreven: DE KONING DER JODEN.

27 En zij kruisigden met hem twee moordenaars, eenen aan [zijne] regter-, en eenen aan zijne linker[zijde].

28 En de Schrift is vervuld geworden, die daar zegt: en hij is met de misdadigen gerekend.

29 En die voorbijgingen lasterden hem, schuddende hunne hoofden, en zeggende: Ha! gij die den Tempel afbreekt, en in drie dagen opbouwt,

30 Behoud u zelve, en kom af van het kruis.

31 En insgelijks ook de Overpriesters met de Schriftgeleerden, zeiden tot elkander, al spottende: hij heeft anderen verlost, zich zelve kan hij niet verlossen.

32 De Christus, de Koning Israëls kome nu af van het kruis, opdat wij het zien en gelooven mogen. Ook die met hem gekruist waren, smaadden hem.

33 En als de zesde ure gekomen was, werd er duisternis over de geheele aarde, tot de negende ure toe.

34 En ter negender ure riep Jezus met groote stem, zeggende: ELOÏ, ELOÏ, LAMMA SABACHTHANI? 't Welk is, overgezet zijnde, mijn God, mijn God, waarom hebt gij mij verlaten?

35 En sommigen van die daarbij stonden, [dit] hoorende zeiden: zie, hij roept Elias.

36 En er liep een, en vulde eene spons met edik, en stak haar op eenen rietstok, en gaf hem te drinken, zeggende: houdt stil; laat ons zien of Elias komt, om hem af te nemen.

37 En Jezus eene groote stem van [zich] gegeven hebbende, gaf den geest.

38 En het voorhangsel des Tempels scheurde in tweeën, van boven tot beneden.

39 En de Hoofdman over honderd, die daarbij tegenover hem stond, ziende dat hij alzoo roepende den geest gegeven had zeide: waarlijk, deze mensch was Gods Zoon.

40 En er waren ook vrouwen van verre [dit] aanschouwende, onder welke ook was Maria Magdalena, en Maria de moeder van Jacobus den kleinen, en Jozes moeder, en Salome;

41 Welke ook, toen hij in Galilea was, hem waren gevolgd, en hem gediend hadden; en vele andere [vrouwen] die met hem naar Jeruzalem opgekomen waren.

42 En als het nu avond was geworden, dewijl het de voorbereiding was, welke is de vóór-Sabbat,

43 Kwam Jozef, die van Arimathea [was], een eerlijk Randsheer, die ook zelf het Koninkrijk Gods was verwachtende; en zich verstoutende ging hij in tot Pilatus, en begeerde het ligchaam van Jezus.

44 En Pilatus verwonderde zich, dat hij alreeds gestorven was; en den Hoofdman over honderd tot zich geroepen hebbende vraagde hem, of hij lang gestorven was.

45 En als hij het van den Hoofdman over honderd verstaan had, schonk hij Jozef het ligchaam.

46 En hij kocht zijn lijnwaad, en hem afgenomen hebbende, wond [hem] in dat zijn lijnwaad, en leide hem in een graf, 't welk uit eene steenrots gehouwen was; en hij wentelde eenen steen tegen de deur des graf.

47 En Maria Magdalena, en Maria [de moeder] van Jozes aanschouwden, waar hij gelegd werd.

HOOFDSTUK 16.

1 En als de Sabbat voorbijgegaan was, hadden Maria Magdalena, en Maria de [moeder] van Jacobus, en Salome specerijen gekocht, opdat zij kwamen en hem zalfden.

2 En zeer vroeg op den eersten [dag] der week, kwamen zij tot het graf, als de zon opging;

3 En zeiden tot elkander: wie

zal ons den steen van de deur des graf afwentelen?

4 [En opziende zagen zij dat de steen afgewenteld was] want hij was zeer groot.

5 En in het graf ingegaan zijnde zagen zij eenen jongeling zittende ter regter[rijde], bekleed met een wit lang kleed, en werden verbaasd.

6 Maar hij zeide tot haar: zijt niet verbaasd; gij zoekt Jezus den Nazaréner, die gekruist was; hij is opgestaan, hij is hier niet; ziet de plaats waar zij hem gelegd hadden;

7 Doch gaat hen, zegt zijnen discipelen en Petrus, dat hij u voorgaat naar Galilea; aldaar zult gij hem zien, gelijk hij ulieden gezegd heeft.

8 En zij haastiglijk uitgegaan zijnde vloten van het graf; en beving en ontzetting had haar bevangen; en zeiden niemand iets, want zij waren bevreesd.

9 En als [Jezus] opgestaan was des morgens vroeg op den eersten [dag] der week, verscheen hij eerst Maria Magdalena, uit welke hij zeven duiven uitgeworpen had.

10 Deze henengaande boodschappen het dengenen die met hem geweest waren, welke treurden en weenden.

11 En als deze hoorden dat hij leefde, en van haar gezien was, geloofden zij het niet.

12 En na dezen is hij geopenbaard in eene andere gedaante aan twee van hen, daar zij wandelden, en in het veld gingen.

13 Deze ook henengaande boodschappen het den anderen; [maar] zij geloofden ook die niet.

14 Daarna is hij geopenbaard aan de elfen daar zij aanzaten, en verweet [hun] hunne ongeloovigheid en hardigheid der harten, omdat zij niet geloofd hadden degenen, die hem gezien hadden, nadat hij opgestaan was.

15 En hij zeide tot hen: gaat henen in de geheele wereld, predikt het Evangelium allen creaturen.

16 Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden. Maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden.

17 En dengenen die geloofd zullen hebben, zullen deze teekenen volgen: in mijnen naam zullen zij duiven uitwerpen; met

met nieuwe tongen zullen zij spreken;

18 Slangen zullen zij opnemen, en al is het dat zij iets doodelijks zullen drinken, dat zal hun niet schaden. Op krankten zullen zij de handen leggen, en zij zullen gezond worden.

19 De Heer dan nadat hij tot hen gesproken had, is opgenomen in den hemel en is gezeten aan de regter[hand] Gods.

20 En zij uitgegaan zijnde predikten overal; en de Heer wrocht mede, en bevestigde het woord door teekenen die daarop volgden. Amen.

HET HEILIG
EUANGELIUM,
NAAR (DE BESCHRIJVING
VAN)

LUKAS.

NHOOFDSTUK 1.
1 Nademaal velen ter hand genomen hebben, om in orde te stellen een verhaal van de dingen, die onder ons volkomene zekerheid hebben;

2 Gelijk ons overgeleverd hebben die van den beginne zelve aanschouwers en dienaars des woords geweest zijn;

3 Zoo heeft het ook mij goed gedacht, hebbende alles van voren aan naarstiglijk onderzocht, vervolgens aan u te schrijven, voortreffelijke Theophilus,

4 Opdat gij moogt kennen de zekerheid der dingen, waarvan gij onderwezen zijt.

In de dagen van Herodes den Koning van Judea was een zeker Priester met name Zacharias, van de dagorde van Abia; en zijne vrouw was uit de dochteren Aärons, en haar naam Elizabet.

6 En zij waren beiden rechtvaardig voor God, wandelende in al de geboden en regten des Heeren onberispelijk.

7 En zij hadden geen kind, omdat Elizabet onvruchtbaar was, en zij beiden verop hunnedagen gekomen waren.

8 En het geschiedde, dat als hij het Priesterambt bediende voor God in de beurt zijner dagorde,

9 Naar de gewoonte der priesterlijke bediening, hem te lote

was gevallen, dat hij zoude ingaan in den Tempel des Heeren om te reukofferen.

10 En al de menigte des volks was buiten biddende ter ure des reukoffers.

11 En van hem werd gezien een Engel des Heeren staande ter regter[zijde] van het altaar des reukoffers;

12 En Zacharias [hem] ziende werd ontroerd, en vrees is op hem gevallen.

13 Maar de Engel zeide tot hem: vrees niet Zacharias, want uw gebed is verhoord, en uwe vrouw Elizabet zal u eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam heeten Johannes.

14 En u zal blijdschap en verheuging zijn, en velen zullen zich over zijne geboorte verblijden.

15 Want hij zal groot zijn voor den Heer; noch wijn noch sterken drank zal hij niet drinken, en hij zal met den Heiligen Geest vervuld worden, ook van zijner moeders lijf af,

16 En zal velen der kinderen Israëls bekeeren tot den Heer hunnen God.

17 En hij zal voor hem henen-gaan in den geest en kracht van Elias, om te bekeeren de harten der vaderen tot de kinderen, en de ongehoorzamen tot de voorzigtigheid der rechtvaardigen, om den Heer te bereiden een toegerust volk.

18 En Zacharias zeide tot den Engel: waarbij zal ik dat weten? Want ik ben oud, en mijne vrouw is ver op hare dagen gekomen.

19 En de Engel antwoordde, en zeide tot hem: ik ben Gabriël, die voor God sta, en ben uitgezonden om tot u te spreken, en u deze dingen te verkondigen.

20 En zie, gij zult zwijgen, en niet kunnen spreken, tot op den dag dat deze dingen geschied zullen zijn, om dies wil dat gij mijne woorden niet geloofd hebt, welke vervuld zullen worden op hunnen tijd.

21 En het volk was wachtende op Zacharias, en waren verwonderd, dat hij zoo lang vertoefde in den Tempel.

22 En als hij uitkwam kon hij tot hen niet spreken; en zij bekenden dat hij een gezigt in den Tempel gezien had. En hij

wenk-

wenkte

23 En h
dagen zij
waren,
ging.

24 En r
zabet z
en zij
den, ze

25 Alzo
daan, in
[mij] aa
versmaa

schen w
26 En
de Eng
zonden
lea, ge

27 Tot
dertrou
wiens r
huis

der ma
28 En
gekome
gegroe

Heer
gend o
29 En
zij zeer

woord
deze g
30 En
vrees

hebt g
31 En
worde
zult z

32 D
Zoon
noem

Heer
zijns
33 E

Jakob
eeuwi
ning

34 E
gel
ik ge

35 E
de ze
Gees
krach

overs
dat l
zal v

noem
36 I
is oo
zoon

deze
vruc
zied
37
onm

wenkte hun toe, en bleef stom.

23 En het geschiedde, als de dagen zijner bediening vervuld waren, dat hij naar zijn huis ging.

24 En na die dagen werd Elisabet zijne vrouw bevrucht; en zij verborg zich vijf maanden, zeggende:

25 Alzoo heeft mij de Heer gedaan, in de dagen in welke hij (mij) aangezien heeft, om mijne versmaadheid onder de menschen weg te nemen.

26 En in de zesde maand werd de Engel Gabriël van God gezonden naar eene stad in Galilea, genaamd Nazareth.

27 Tot eene maagd die ondertrouwd was met eenen man, wiens naam was Jozef, uit het huis Davids; en de naam der maagd was Maria.

28 En de Engel tot haar ingekomen zijnde, zeide: wees gegroet gij begenadigde; de Heer (is) met u; gij (zijt) gezegend onder de vrouwen.

29 En als zij (hem) zag werd zij zeer ontroerd over dit zijn woord, en overleide hoedanig deze groetenis mogt zijn.

30 En de Engel zeide tot haar: vrees niet Maria, want gij hebt genade bij God gevonden.

31 En zie, gij zult bevrucht worden, en eenen zoon baren, en zult zijnen naam heeten Jezus.

32 Deze zal groot zijn, en de Zoon des Allerhoogsten genoemd worden. En God de Heer zal hem den troon zijns vaders Davids geven.

33 En hij zal over het huis Jakobs Koning zijn in der eeuwigheid, en zijns Koninkrijks zal geen einde zijn.

34 En Maria zeide tot den Engel: hoe zal dat wezen? dewijl ik geen man beken.

35 En de Engel antwoordende zeide tot haar: de Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen. Daarom ook dat Heilige dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genoemd worden.

36 En zie, Elisabet uwe nicht is ook zelve bevrucht met eenen zoon in haren ouderdom; en deze maand is haar, die onvruchtbaar genoemd was, de zesde.

37 Want geen ding zal bij God onmogelijk zijn.

38 En Maria zeide: zie de dienstmaagd des Heeren, mij geschiedde naar uw woord. En de Engel ging weg van haar.

39 En Maria opgestaan zijnde in die zelfde dagen, reisde met haast naar het gebergte in eene stad van Juda,

40 En kwam in het huis van Zacharias, en groette Elisabet.

41 En het geschiedde als Elisabet de groetenis van Maria hoorde, zoo sprong het kinden op in haren buik. En Elisabet werd vervuld met den Heiligen Geest,

42 En riep uit met groote stem, en zeide: gezegend (zijt) gij onder de vrouwen, en gezegend (is) de vruchts uws buiks.

43 En van waar (komt) mij dit dat de moeder mijns Heeren tot mij komt?

44 Want zie, als de stem uwer groetenis in mijne ooren geschiedde, zoo sprong het kinden van vreugde op in mijnen buik.

45 En zalig is (zij) die gelooft heeft; want de dingen, die haar van den Heer gezegd zijn, zullen volbragt worden.

46 En Maria zeide: mijne ziel maakt groot den Heer,

47 En mijn geest verheugt zich in God mijnen Zaligmaker;

48 Omdat hij de nederigheid zijner dienstmaagd heeft aangezien. Want zie, van nu aan zullen mij zalig spreken al de geslachten;

49 Want groote dingen heeft aan mij gedaan hij die magtig is, en heilig (is) zijn naam;

50 En zijne barmhartigheid is van geslacht tot geslacht over degenen die hem vreezen.

51 Hij heeft een krachtig werk gedaan door zijnen arm. Hij heeft verstrooid de hoogmoedigen in de gedachten hunner harten.

52 Hij heeft magtigen van de troonen afgetrokken, en nederigen heeft hij verhoogd.

53 Hongerigen heeft hij met goederen vervuld, en rijken heeft hij ledig weggezonden.

54 Hij heeft Israël zijnen knecht opgenomen, opdat hij gedachtig ware der barmhartigheid.

55 (Gelijk hij gesproken heeft tot onze vaders, (namelijk) tot Abraham en zijn zaad) in der eeuwigheid.

56 En Maria bleef bij haar ontrent

trent drie maanden, en keerde weder tot haar huis.

57 En de tijd van Elizabeth werd vervuld, dat zij baren zoude, en zij baarde eenen zoon.

58 En die daar rondom woonden, en hare magen, koorden dat de Heer zijne barmhartigheid grootelijks aan haar bewezen had, en waren met haar verblijd.

59 En het geschiedde dat zij op den achtsten dag kwamen, om 't kindeken te besnijden, en noemden het Zacharias, naar den naam zijns vaders.

60 En zijne moeder antwoordde en zeide: niet [alzo]; maar hij zal Johannes heeten.

61 En zij zeiden tot haar: er is niemand in uwe maagschap, die met dien naam genaamd wordt.

62 En zij wenkten zijnen vader, hoe hij wilde dat hij genaamd zoude worden.

63 En als hij een schrijftafeltje geëischt had, schreef hij, zeggende: Johannes is zijn naam. En zij verwonderden zich alleen.

64 En terstond werd zijn mond geopend, en zijne tong [losgemaakt]; en hij sprak, God lovende.

65 En er kwam vrees over allen die rondom heen woonden, en in het geheele gebergte van Judea werd veel gesproken van al deze dingen.

66 En allen die het hoorden namen het ter harte, zeggende: wat zal toch dit kindeken wezen? En de hand des Heeren was met Hem.

67 En Zacharias zijn vader werd vervuld met den Heiligen Geest, en profeteerde, zeggende:

68 Geloofd [zij] de Heer, de God Israëls: want hij heeft bezocht, en verlossing te weeg gebracht zijnen volke;

69 En heeft eenen horen der zaligheid voor ons opgerigt, in het huis van David zijnen knecht:

70 Gelijk hij gesproken heeft door den mond zijner heilige Profeten, die van den beginne der wereld [gewoest zijn],

71 [Namelijk] eene verlossing van onze vijanden, en van de hand van al degenen die ons haten;

72 Opdat hij barmhartigheid deed aan onze vaderen, en ge-

dachtig ware aan zijn heilig verbond,

73 [En] den eed, dien hij Abraham onzen Vader gezworen heeft, om onse te geven.

74 Dat wij verlost zijnde uit de hand onzer vijanden, hem dienen zouden zonder vrees,

75 In heilgheid en gerechtigheid voor hem, al de dagen onzes levens.

76 Engij kindeken zult een Profeet des Allerhoogsten genoemd worden; want gij zult voor het aangezicht des Heeren henengaan, om zijne wegen te bereiden;

77 Om zijn volk kennis der zaligheid te geven, in vergeving hunner zonden,

78 Door de innerlijke bewegingen der barmhartigheid onzes Gods, met welke ons bezocht heeft de Opgang uit de hoogte;

79 Om te verschijnen 'den genen die gezeten zijn in duisternis, en schaduw des doods; om onze voeten te rigten op den weg des vredes.

80 En het kindeken wies'op, en werd gesterkt in den geest, en was in de woestijnen tot den dag zijner vertooring aan Israël.

HOOFDSTUK 2.

1 En het geschiedde in die zelfde dagen dat er een gebod uitging van den Keizer Augustus, dat de geheele wereld beschreven zoude worden.

2 Deze eerste beschrijving geschiedde als Cyrenius over Syrië Stadhouder was.

3 En zij gingen allen om beschreven te worden, een iegelijk naar zijn eigene stad.

4 En Jozef ging ook op van Galilea, uit de stad Nazareth naar Judea, tot de stad Davids, die Bethlehem genaamd wordt, (omdat hij uit het huis en geslacht Davids was);

5 Om beschreven te worden met Maria zijne ondertrouwde vrouw, welke bevrucht was.

6 En het geschiedde als zij daar waren, dat de dagen vervuld werden, dat zij baren zoude.

7 En zij baarde haren eerstgeboren zoon, en wond hem in doeken, en leide hem neder in de kribbe, omdat voor henlieden geene plaats was in de herberg.

8 En er waren herders in die zelfde landstreek, zich houdende

dende i
nachtw
9 En
stond
heid d
en zij
10 En
vreest
kondig
al den
11 [N
boren
is Chr
Davids
12 En
gij zul
doeken
in de
13 En
[daar]
nigte
gers,
gende
14 En
ste [H
de, in
hagen
15 En
Engel
waren
herde
ons d
lehen
woor
hetw
geda
16 E
en v
en 'h
kribb
17 E
maak
woor
geze
18 I
verw
hun
ders
19 I
woor
legg
20
dero
zend
gehe
lijk
21
war
snij
naa
noe
hij
was
22
nig
wet

dende in het veld, en hielden de nachtwacht over hunne kudde.

9 En zie, een Engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen; en zij vreesden met groote vrees.

10 En de Engel zeide tot hen: vrees niet; want ziet, ik verkondig u groote blijdschap, die al den volke wezen zal;

11 (Namelijk), dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus de Heer, in de stad Davids.

12 En dit zal u het teeken zijn: gij zult het kindeken vinden in doeken gewonden, en liggende in de kribbe.

13 En van stonden aan was [daar] met den Engel eene menigte des hemelschen heirlegers, prijzende God en zeggende:

14 Eere [zij] God in de hoogste [hemelen], en vrede op aarde, in de menschen een welbehagen.

15 En het geschiedde, als de Engelen van hen weggevaaren waren naar den hemel, dat de herders tot elkander zeiden: laat ons dan hengaen tot Bethlehem, en laat ons zien het woord dat daar geschied is, hetwelk de Heer ons heeft kond gedaen.

16 En zij kwamen met haast en vonden Maria, en Jozef, en 'het kindeken liggende in de kribbe.

17 En als zij het gezien hadden maakten zij alom bekend 't woord, dat hun van dit kindeken gezegd was.

18 En allen die het hoorden, verwonderden zich over hetgeen hun gezegd werd van de herders.

19 Doch Maria bewaarde deze woorden alle te zamen, overleggende [dit] in haar hart.

20 En de herders keerden wederom, verheerlijkende en prijzende God over alles wat zij gehoord en gezien hadden, gelijk tot hen gesproken was.

21 En als acht dagen vervuld waren, dat men het kindeken besnijden zoude, zoo werd zijn naam genaamd JEZUS, welke genoemd was van den Engel, eer hij in het ligchaam ontvangen was.

22 En als de dagen harer reiniging vervuld waren naar de wet van Mozes, bragten zij hem

te Jeruzalem, opdat zij [hem] den Heer voorstelden,

23 (Gelijk geschreven is in de wet des Heeren: al wat mannelijk is dat de moeder opent, zal den Heere heilig genoemd worden),

24 En opdat zij offerande gaven naar hetgeen dat in de wet des Heeren gezegd is, een paar tortelduiven, of twee jonge duiven.

25 En zie, er was een mensch te Jeruzalem, wiens naam was Simeon, en deze mensch was regtvaardig en godvreezend, verwachtende de vertroosting Israëls; en de Heilige Geest was op hem.

26 En hem was eene goddelijke openbaring gedaen door den Heiligen Geest, dat hij den dood niet zien zoude, eer hij den Christus des Heeren zoude zien.

27 En hij kwam door den Geest in den Tempel; en als de ouders het kindeken Jezus inbragten, om naar de gewoonte der wet met hem te doen,

28 Zoo nam hij hetzelfde in zijne armen, en loofde God, en zeide:

29 Nu laat gij, Heer, uwen dienstknecht gaan in vrede, naar uw woord.

30 Want mijne oogen hebben uwe zaligheid gezien,

31 Die gij bereid hebt voor het aangezicht van al de volken;

32 Een licht tot verlichting der Heidenen, en tot heerlijkheid van uw volk Israël.

33 En Jozef en zijne moeder verwonderden zich over hetgeen dat van hem gezegd werd.

34 En Simeon zeggende henlieden, en zeide tot Maria zijne moeder: zie, deze wordt gezet tot een val en opstanding veler in Israël, en tot een teeken dat wedersproken zal worden,

35 (En ook een zwaard zal door uw zelve ziel gaan), opdat de gedachten uit vele harten geopenbaard worden.

36 En daar was Anna eene Profetes, eene dochter Phanuël, uit den stam van Aser. Deze was tot grooten ouderdom gekomen, welke met [haren] man zeven jaren had geleefd van haren maagdom af.

37 En zij was eene weduwe van omtrent vier en tachtig jaren, welke niet week uit den Tempel, met vasten en bidden, [God] dienende nacht en dag.

38 En deze te dier zelfder ure daarbij komende heeft insgelijks den Heer beleden, en sprak van hem tot allen die de verlossing in Jeruzalem verwachtten.

39 En als zij alles voleindigd hadden, wat naar de wet des Heeren *(te doen)* was, keerden zij wederom naar Galilea, tot hunne stad Nazareth.

40 En het kind wies op, en werd gesterkt in den geest, en vervuld met wijsheid; en de genade Gods was over hem.

41 En zijne ouders reisden alle jaren naar Jeruzalem op het Feest van Pascha.

42 En toen hij twaalf jaren *[oud]* geworden was, en zij naar Jeruzalem opgegaan waren, naar de gewoonte van den feestdag,

43 En de dagen *[aldaar]* voleindigd hadden, toen zij wederkeerden, bleef het kind Jezus te Jeruzalem; en Jozef en zijne moeder wisten 't niet;

44 Maar meenende dat hij in 't gezelschap op den weg was, gingen zij eene dagreize, en zochten hem onder de magen, en onder de bekenden.

45 En als zij hem niet vonden, keerden zij wederom naar Jeruzalem, hem zoekende.

46 En 't geschiedde, na drie dagen, dat zij hem vonden in den Tempel, zittende in het midden der Leeraren, hen hoorende, en hen ondervragende.

47 En allen die hem hoorden ontzetten zich over zijn verstand, en antwoorden.

48 En zij hem ziende werden verslagen, en zijne moeder zeide tot hem: kind, waarom hebt gij ons zoo gedaan? Zie, uw vader en ik hebben u met angst gezocht.

49 En hij zeide tot hen: wat *[is het]* dat gij mij gezocht hebt? Wist gij niet, dat ik moet zijn in de dingen mijns Vaders?

50 En zij verstonden het woord niet, dat hij tot hen sprak.

51 En hij ging met hen af, en kwam te Nazareth, en was hun onderdanig. En zijne moeder bewaarde al dezendingen in haar hart.

52 En Jezus nam toe in wijsheid, en in grootte, en in genade bij God en de menschen.

HOOFDSTUK 3.

1 En in 't vijftiende jaar der regering van den Keizer Tiberius, als Pontius Pilatus Stadhouder was over Judea, en Herodes een Viervorst over Galilea, en Philippus zijn broeder een Viervorst over Iturea en over het land Trachonitis, en Lysanias een Viervorst over Abilene;

2 Onder de Hoogepriesters Annas en Kafafas; geschiedde het woord Gods tot Johannes den zoon van Zacharius, in de woestijn.

3 En hij kwam in al het omliggende land des Jordaans, predikende den doop der bekeering tot vergeving der zonden;

4 Gelijk geschreven is in 't boek der woorden van Jesajas den Profeet, zeggende: de stem des roependen in de woestijn: bereidt den weg des Heeren, maakt zijne paden regt.

5 Alle dal zal gevuld worden, en alle berg en heuvel zal vernederd worden, en de kromme *[wegen]* zullen tot eenen regten *[weg]* worden, en de oneffene tot effene wegen.

6 En alle vleesch zal de zaligheid Gods zien.

7 Hij zeide dan tot de scharen, die uitkwamen om van hem gedoopt te worden; gij adderengebroedsels, wie heeft u aangewezen te vlieden van den toekomenden toorn?

8 Brengt dan vruchten voort der bekeering waardig; en begint niet te zeggen bij u zelve: wij hebben Abraham tot eenen vader. Want ik zeg u, dat God zelfs uit deze steenen Abraham kinderen kan verwekken.

9 En de bijl licht ook alreeds aan den wortel der boomen; alle boom dan, die geene goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen, en in het vuur geworpen.

10 En de scharen vraagden hem, zeggende: wat zullen wij dan doen?

11 En hij antwoordende zeide tot hen: die twee rokken heeft deele hem mede, die geen en heeft; en die spijs heeft, doe desgelijks.

12 En er kwamen ook tollenaars om gedoopt te worden, en zeiden tot hem: Meester, wat zullen wij doen?

13 En

13 En niet m
zet is.

14 En krijgsl
wat zu
de tot
last, n
het zij
vergen
gen.

15 En en all
leiden
moge

16 Z aan a
wel m
die s
niet
zijne
deze
ligen

17 V en h
door
hij

bren
met
bran

18 I dere
konc
geli

19 vors
om
Phi

over
Hen
20

bov
hij
ges

21 het
zus
dat

22 he
lijk
en

uit
zij
ik

23 tre
ze
de

[x
24 de
va
Ja
25

3.
e jaar
zer Ti-
Pilatus
lea, en
er Ga-
broe-
turea
onitis,
it over

esters
iedde
annes
in de

t om-
naans,
ekee-
den;
in 't
esajas
stem
tijn
ren,
den,
ver-
mme
gten
iene

alig-

ren,
hem
ren-
ge-
toe-

oort
be-
nen
God
am

eds
ille
de
it-
ge-

en
wij

ei-
en
ie
ft,

e-
n,
r,

a

13 En hij zeide tot hen: eischt niet meer, dan hetgeen u gezet is.

14 En hem vraagden ook de krijgslieden, zeggende: en wij, wat zullen wij doen? En hij zeide tot hen: doet niemand overlast, noch ontvreemdt niemand het zijne met bedrog; en laat u vergenoegen met uwe bezoldingen.

15 En als het volk verwachtte, en allen in hunne harten overleiden van Johannes, of hij niet mogelijk de Christus ware,

16 Zoo antwoordde Johannes aan allen, zeggende: ik doop u wel met water; maar hij koint die sterker is dan ik, wien ik niet waardig ben den riem van zijne schoenen te ontbinden; deze zal u doopen met den Heiligen Geest en met vuur;

17 Wiens wan in zijne hand is, en hij zal zijnen dorschvloer doorzuiveren, en de tarwe zal hij in zijne schuur zamen brengen, maar het kaf zal hij met onuitblusschelijk vuur verbranden.

18 Hij dan ook nog vele andere dingen vermanende, verkondigde den volke het Euan- gelium.

19 Maar als Herodes de Vier- vorst van hem bestraft werd, om Herodias wil, de vrouw van Philippus zijnen broeder, en over alle booze (stukken) die Herodes deed.

20 Zoo heeft hij ook dit nog boven alles daartoe gedaan, dat hij Johannes in de gevangenis gesloten heeft.

21 En het geschiedde, toen al het volk gedoopt werd, en Jezus ook gedoopt was, en bad, dat de kemel geopend werd,

22 En dat de Heilige Geest op hem nederdaalde in lichame- lijke gedaante gelijk eene duif, en dat er eene stem geschiedde uit den hemel, zeggende: gij zijt mijn geliefde Zoon; in u heb ik mijn welbehagen,

23 En hij Jezus begon om- trent dertig jaren (oud) te we- zen, zijnde (alzo men meen- de) de zoon van Jozef, den (zoon) van Heli,

24 Den (zoon) van Matthat, den (zoon) van Levi, den (zoon) van Melchi, den (zoon) van Janna, den (zoon) van Jozef,

25 Den (zoon) van Matthati- as, den (zoon) van Amos, den

(zoon) van Naüm, den (zoon) van Esli, den (zoon) van Nag- gai.

26 Den (zoon) van Maäth, den (zoon) van Matthatias, den (zoon) van Simeï, den (zoon) van Jozef, den (zoon) van Juda,

27 Den (zoon) van Johannas, den (zoon) van Resa, den (zoon) van Zorobabel, den (zoon) van Salathiël, den (zoon) van Neri,

28 Den (zoon) van Melchi, den (zoon) van Addi, den (zoon) van Kosam, den (zoon) van El- modam, den (zoon) van Er,

29 Den (zoon) van Jozes, den (zoon) van Eliëzer, den (zoon) van Jorim, den (zoon) van Matthat, den (zoon) van Levi,

30 Den (zoon) van Simeon, den (zoon) van Juda, den (zoon) van Jozef, den (zoon) van Jo- nan, den (zoon) van Eljakim,

31 Den (zoon) van Meleas, den (zoon) van Mainan, den (zoon) van Matthata, den (zoon) van Nathan, den (zoon) van David,

32 Den (zoon) van Jesse, den (zoon) van Obed, den (zoon) van Boöz, den (zoon) van Sal- mon, den (zoon) van Naässon,

33 Den (zoon) van Aminadab, den (zoon) van Aram, den (zoon) van Esrom, den (zoon) van Fares, den (zoon) van Juda,

34 Den (zoon) van Jakob, den (zoon) van Izaäk, den (zoon) van Abraham, den (zoon) van Tha- ra, den (zoon) van Nachor,

35 Den (zoon) van Saruch, den (zoon) van Ragau, den (zoon) van Falek, den (zoon) van Heber, den (zoon) van Sala,

36 Den (zoon) van Kainan, den (zoon) van Arphaxad, den (zoon) van Sem, den (zoon) van Noach, den (zoon) van Lamech,

37 Den (zoon) van Mathusala, den (zoon) van Enoch, den (zoon) van Jared, den (zoon) van Malaleël, den (zoon) van Kainan,

38 Den (zoon) van Enos, den (zoon) van Seth, den (zoon) van Adam, den (zoon) van God.

HOOFDSTUK 4.

1 En Jezus vol des Heili- gen Geestes keerde wederom van den Jordaan, en werd door den Geest geleid in de woestijn;

2 En werd veertig dagen ver- zocht van den duivel, en at gansch niet in die dagen; en

als

als dezelve geëindigd waren, zoo hongerde hem ten laatste.

3 En de duivel zeide tot hem: indien gij Gods Zoon zijt, zeg tot dezen steen, dat hij brood worde.

4 En Jezus antwoordde hem, zeggende: er is geschreven, dat de mensch bij brood alleen niet zal leven, maar bij alle woord Gods.

5 En als hem de duivel geleid had op eenen hoogen berg, toonde hij hem al de koninkrijken der wereld, in een oogenblik tijds.

6 En de duivel zeide tot hem: ik zal u al deze 'nagt en de heerlijkheid van dezelve [koninkrijken] geven; want zij is mij overgegeven, en ik geef ze wien ik ook wil.

7 Indien gij dan mij zult aanbidden, zoo zal het alles uwe zijn.

8 En Jezus antwoordende zeide tot hem: ga weg van mij satan; want er is geschreven: gij zult den Heer uwen God aanbidden, en hem alleen dienen.

9 En hij leidde hem naar Jeruzalem, en stelde hem op de tinne des Tempels, en zeide tot hem: indien gij de Zoon Gods zijt, werp u zelven van hier nederwaarts.

10 Want er is geschreven, dat hij zijne Engelen van u bevelen zal, dat zij u bewaren zullen,

11 En dat zij u op de handen nemen zullen, opdat gij uwen voet niet t' eeniger tijd aan eenen steen stoot.

12 En Jezus antwoordende zeide tot hem: er is gezegd: gij zult den Heer uwen God niet verzoeken.

13 En als de duivel alle verzoeking voleindigd had, week hij van hem voor eenen tijd.

14 En Jezus keerde wederom door de kracht des Geestes naar Galilea; en het gerucht van hem ging uit door het geheele omliggende land.

15 En hij keerde in hunne Synagogen, en werd van allen geprezen.

16 En hij kwam te Nazareth, waar hij opgevoed was, en ging naar zijne gewoonte op den dag des Sabbats in de Synagoge, en stond op om te lezen.

17 En hem werd gegeven het boek van den Profeet Jesajas en

als hij het boek opengedaan had vond hij de plaats waar geschreven was:

18 De Geest des Heeren [is] op mij; daarom heeft hij mij gezalfd; hij heeft mij gezonden om den armen het Euangelium te verkondigen, om te genezen die gebroken zijn van harte;

19 Om den gevangenen te prediken loslating, en den blinden het gezigt; om de verslagenen henen te zenden in vrijheid; om te prediken het aangename jaar des Heeren.

20 En als hij het boek toegedaan en dendienaar wedergegeven had, zat hij neder; en de oogen van allen in de Synagoge waren op hem geslagen.

21 En hij begon tot hen te zeggen: heden is deze Schrift in uwe ooren vervuld.

22 En zij gaven hem allen getuigenis, en verwonderden zich over de aangename woorden, die uit zijnen mond voortkwamen, en zeiden: is deze niet de zoon Jozefs?

23 En hij zeide tot hen: gij zult zonder twijfel tot mij dit spreekwoord zeggen: medicijnmeester genees u zelven. Al wat wij gehoord hebben, dat in Kapernaüm geschied is, doe [dat] ook hier in uw vaderland.

24 En hij zeide: voorwaar ik zeg u, dat geen Profeet aange naam is in zijn vaderland.

25 Maar ik zeg u in waarheid: er waren vele weduwen in Israël in de dagen van Elias, toen de hemel drie jaren en zes maanden gesloten was, zoodat er groote hongersnood werd over het geheele land;

26 En tot geene van haar werd Elias gezonden, dan naar Sarepta van Sidon, tot eene vrouw, [die] weduwe [was].

27 En er waren vele melaatschen in Israël ten tijde van den Profeet Eliza, en geen van hen werd gereinigd dan Naäman de Syriër.

28 En zij werden allen in de Synagoge met toorn vervuld, als zij dit hoorden;

29 En opstaande [wierpen zij hem uit buiten de stad, en leidden hem op den top des bergs, op welken hunne stad gebouwd was, om hem van de steilte af te werpen.

30 Maar hij door het midden van

van hen doorgestaan zijnde ging weg.

31 En hij kwam af te Kaper-naüm, eene stad van Galilea, en leerde hen op de Sabbat-dagen.

32 En zij versloegen zich over zijne leer; want zijn woord was met magt.

33 En in de Synagoge was een mensch hebbende eenen geest eens onreinen duivels; en riep uit met groote stem,

34 Zeggende: laat af, wat hebben wij met u (te doen), gij Jezus Nazarener? Zijt gij gekomen om ons te verderven? Ik ken u wie gij zijt, (namelijk) de Heilige Gods.

35 En Jezus bestrafte hem, zeggende: zwijg stil, en ga van hem uit. En de duivel hem in 't midden geworpen hebbende, voer van hem uit, zonder hem iets te beschadigen.

36 En er kwam eene verbaasdheid over allen; en zij spraken te zamen tot elkander, zeggende: wat woord is dit, dat hij met magt en kracht de onreinen geesten gebiedt, en zij varen uit?

37 En het gerucht van hem ging uit in alle plaatsen des omliggenden lands.

38 En (Jezus) opgestaan zijnde uit de Synagoge, ging in 't huis van Simon; en Simons vrouws moeder was met eene groote koorts bevangen, en zij baden hem voor haar.

39 En staande boven haar, bestrafte hij de koorts, en (de koorts) verliet haar; en zij van stonden aan opstaande diende hen lieden.

40 En als de zon onderging, allen die krankten hadden, met verscheidene ziekten (bevangen), bragten die tot hem, en hij leide een iegelijk van hen de handen op, en genas dezelve.

41 En er voeren ook duivelen uit van velen, roepende, en zeggende: gij zijt de Christus, de Zoon Gods. En (hen) bestraffende liet hij die niets spreken, omdat zij wisten dat hij de Christus was.

42 En als het dag werd, ging hij uit, en trok naar eene woeste plaats; en de scharen zochten hem, en kwamen tot bij hem, en hielden hem op dat hij van hen niet zoude weggaan.

43 Maar hij zeide tot hen: ik

moet ook andere steden het Euangelium van het Koninkrijk Gods verkondigen; want daartoe ben ik uitgezonden.

44 En hij predikte in de Synagogen van Galilea.

HOOFDSTUK 5.

1 En het geschiedde als de schare op hem aandrong, om het woord Gods te hooren, dat hij stond bij het meer Gennesaret.

2 En hij zag twee schepen aan (den oever) van 't meer liggende, en de visschers waren daar uit gegaan, en spoelden de netten.

3 En hij ging in een van die schepen, 't welk van Simon was, en bad hem, dat hij een weinig van het land afstak; en nederzittende leerde hij de scharen uit het schip.

4 En als hij afliet van spreken, zeide hij tot Simon: steek af naar de diepte, en werp uwe netten uit om te vangen.

5 En Simon antwoordde en zeide tot hem: Meester, wij hebben den geheelen nacht over gearbeid, en niet gevangen: doch op uw woord zal ik het net uitwerpen.

6 En als zij dat gedaan hadden, besloten zij eene groote menigte visschen, en hun net scheurde.

7 En zij wenkten hunne medegenooten, die in het andere schip waren, dat zij hen zouden komen helpen. En zij kwamen, en vulden beide de schepen, zoodat zij bijna zonken.

8 En Simon Petrus (dat) ziende viel neder aan de knieën van Jezus, zeggende: Heer, ga uit van mij, want ik ben een zondig mensch.

9 Want verbaasdheid had hem bevangen, en allen die met hem waren, over de vangst der visschen, die zij gevangen hadden.

10 En desgelijks ook Jacobus en Johannes, de zonen van Zebedeus, die Simons medegenooten waren. En Jezus zeide tot Simon: vrees niet; van nu aan zult gij menschen vangen.

11 En als zij de schepen aan land gestuurd hadden, verlieten zij alles en volgden hem.

12 En het geschiedde als hij in eene dier steden was, zie, daar (was) een man vol melaatschheid; en Jezus ziende viel hij

op het aangezigt, en bad hem, zeggende: Heer, zoo gij wilt, gij kunt mij reinigen.

13 En hij de hand uitstrekende raakte hem aan, en zeide: ik wil, word gereinigd. En terstond ging de melaatscheid van hem.

14 En hij gebod hem, dat hij het niemand zeggen zoude; maar ga henen [zeide hij] vertoon u zelven den Priester, en offer voor uwe reiniging, gelijk Mozes geboden heeft, hun tot eene getuigenis.

15 Maar het gerucht van hem ging te meer voort; en vele scharen kwamen te zamen om [hem] te hooren, en door hem genezen te worden van hunne krankheden.

16 Maar hij vertrok in de woestijnen, en bad [aldaar].

17 En het geschiedde in eenen van die dagen, dat hij leerde, en [er] zaten Farizeëen en Leer-aars der wet, die van alle vlekken van Galilea, en Judea, en Jeruzalem gekomen waren; en de kracht des Heeren was [daar], om hen te genezen.

18 En zie, [eenige] mannen bragten op een bed eenen mensch die geraakt was, en zochten hem in te brengen, en voor hem te leggen.

19 En niet vindende, waardoor zij hem inbrengen mogten, overmits de schare, zoo klommen zij op het dak, en lieten hem door de tighelen neder met 't beddeken, in het midden voor Jezus.

20 En hij ziende hun geloof zeide tot hem: mensch, uwe zonden zijn u vergeven.

21 En de Schriftgeleerden en de Farizeëen begonnen te overdenken, zeggende: wie is deze, die [Gods] lastering spreekt? Wie kan de zonden vergeven dan God alleen?

22 Maar Jezus hunne overdenkingen bekennende, antwoordde en zeide tot hen: wat overdenkt gij in uwe harten?

23 Wat is ligtelijker te zeggen: uwe zonden zijn u vergeven; of te zeggen: sta op en wandel?

24 Doch opdat gij moogt weten, dat de Zoon des menschen magt heeft op de aarde de zonden te vergeven (zeide hij tot den geraakten): ik zeg u, sta op, en neem uw beddeken op, en ga henen naar uw huis.

25 En hij terstond voor her

opstaande, [en] opgenomen hebbende hetgeen waar hij op gelegen had, ging henen naar zijn huis, God verheerlijkende.

26 En ontzetting heeft [hen] allen bevangen, en zij verheerlijkten God, en werden vervuld met vrees, zeggende: wij hebben heden ongeloofelijke dingen gezien.

27 En na dezen ging hij uit, en [zag eenen tollenaar, met name Levi, zittende in het tolhuis, en zeide tot hem: volg mij.

28 En hij alles verlatende stond op, en volgde hem.

29 En Levi rigtte hem eenen grooten maaltijd aan, in zijn huis; en [er] was eene groote schare van tollenaars, en van anderen die met hen aanzaten.

30 En hunne Schriftgeleerden en de Farizeëen murmureerden tegen zijne discipelen, zeggende: waarom eet en drinkt gij met tollenaars en zondaren?

31 En Jezus antwoordende zeide tot hen: die gezond zijn hebben den medicijnmeester niet noodig, maar die ziek zijn.

32 Ik ben niet gekomen om te roepen regtvaardigen, maar zondaren tot bekeering.

33 En zij zeiden tot hem: waarom vasten de discipelen van Johannes dikwijls, en doen gebeden, desgelijks ook [de discipelen] der Farizeëen; maar de uwen eten en drinken?

34 Doch hij zeide tot hen: kunt gij de bruiloftskinderen, terwijl de bruidegom bij hen is, doen vasten?

35 Maar de dagen zullen komen, wanneer de bruidegom van hen zal weggenomen zijn; dan zullen zij vasten in die dagen.

36 En hij zeide ook tot hen eene gelijkenis: niemand zet eenen lap van een nieuw kleed, op een oud kleed; anders zoo scheurt ook dat nieuwe [aef oude], en de lap van het nieuwe komt met het oude niet overeen.

37 En niemand doet nieuwen wijn in oude [leder]zakken; anders zoo zal de nieuwe wijn de [leder]zakken doen bersten, en de [wijn] zal uitgestort worden, en de [leder]zakken zullen verderven.

38 Maar nieuwen wijn moet men in nieuwe [leder]zakken doen, en zij worden beide te zamen behouden.

39 En

29 En drinkt, wen; w. beter.

1 En tweeden door he discipelen ze, [die] den.

2 En zeiden gij wat doen o

3 En de zeiden gezezen wannee genen

4 Hoe Huis den ge en ook met he geoorle den P

5 En des m van de

6 En eenen in de En d zijne

7 En de Fa of hij zoude digin den.

8 De dacht mensc rij's En h [overe

9 Zo ik za loofd doen mens derv

10 E gezie den uit. han gelij

11 uitz zam Jezu

12 dag

29 En niemand die ouden drinkt, begeert terstond nieuwen; want hij zegt: de oude is beter.

HOOFDSTUK 6.

1 En het geschiedde op den tweeden eersten Sabbat, dat hij door het gezaaide ging, en zijne discipelen plukten aren, en aten ze, (die) wrijvende met de handen.

2 En sommigen der Farizeën zeiden tot hen: waarom doet gij wat niet geoorloofd is te doen op de Sabbaten?

3 En Jezus hun antwoorde: zeide: hebt gij ook dat niet gelezen, hetwelk David deed wanneer hem hongerde, en dengenen die met hem waren?

4 Hoe hij ingegaan is in het Huis Gods, en de toonbrooden genomen en gegeten heeft, en ook gegeven dengenen die met hem waren, welke niet zijn geoorloofd te eten, dan alleen den Priesteren.

5 En hij zeidetot hen: de Zoon des menschen is een Heer ook van den Sabbat.

6 En het geschiedde ook op eenen anderen Sabbat, dat hij in de Synagoge ging, en leerde. En daar was een mensch, en zijne regterhand was dor.

7 En de Schriftgeleerden en de Farizeën namen hem waar, of hij op den Sabbat genezen zoude; opdat zij (eenige) beschuldiging tegen hem mogten vinden.

8 Doch hij kende hunne gedachten, en zeide tot den mensch, die dedorre hand had: rijst op, en sta in het midden. En hij opgestaan zijnde stond (oerereinde).

9 Zoo zeide dan Jezus tot hen: ik zal u vragen: wat is geoorloofd op de Sabbaten? Goed te doen, of kwaad te doen; eenen mensch te behouden, of te verderven?

10 En hen allen rondom aangezien hebbende, zeide hij tot den mensch: strek uwe hand uit. En hij deed alzoo; en zijne hand werd hersteld, gezond gelijk de andere.

11 En zij werden vervuld met uitrinnigheid, en spraken tezamen met elkanderen, wat zij Jezus doen zouden.

12 En het geschiedde in die dagen, dat hij uitging naar den

berg om te hidden; en hij bleef den nacht over in 't gebed tot God.

13 En als het dag was geworden, riep hij zijne discipelen tot zich, en verkoos er twaalf uit hen, die hij ook Apostelen noemde:

14 (Namelijk) Simon, welken hij ook Petrus noemde, en Andreas, zijnen broeder; Jacobus en Johannes; Philippus en Bartholomeüs;

15 Mattheüs en Thomas; Jacobus den (zoon) van Alpheus, en Simon, genoemd Zelotes; 16 Judas (den zoon) van Jacobus, en Judas Iskariot, die ook de verrader geworden is.

17 En met hen afgekomen zijnde, stond hij op eene vlakke plaats, en (met hem) de schare zijner discipelen, en eene groote menigte des volks van geheel Judea en Jeruzalem, en van den zee kant van Tyrus en Sidon, 18 Die gekomen waren om hem te hooren, en om van hunne ziekte genezen te worden, en die van onreine geesten gekweld waren; en zij werden genezen.

19 En al de schare zocht hem aan te raken; want daar ging kracht van hem uit, en hij genas ze allen.

20 En hij zijne oogen opslaande over zijne discipelen, zeide: zalig zijt gij armen, want uwer is het Koninkrijk Gods.

21 Zalig zijt gij die nu hongert; want gij zult verzadigd worden. Zalig zijt gij die nu weent; want gij zult lagchen.

22 Zalig zijt gij wanneer u de menschen haten, en wanneer zij u afscheiden, en smaden, en uwen naam als kwaad verwerpen, om des Zoons des menschen wil.

23 Verblijdt u in dien dag, en zijt vrolijk; want zie uw loon is groot in den hemel; want hunne vaders deden desgelijks den Profeten.

24 Maar wee u gij rijken; want gij hebt uwen troost weg.

25 Wee u die verzadigd zijt; want gij zult hongeren. Wee u die nu lacht; want gij zult treuren en weenen.

26 Wee u wanneer al de menschen wel van u spreken; want hunne vaders deden desgelijks den valschen profeten.

27 Maar ik zeg ulieden, die

D

(dit)

[dit] hoort: hebt lief uwe vijanden; doet wel dengenen die u haten;

28 Zegent degenen die u vervloeken, en bidt voor degenen die u geweld doen;

29 Dengenen die u aan de wang slaat, biedt ook de andere; en dengenen die u den mantel neemt, verhindert ook den rok niet *[te nemen]*.

30 Maar geeft eenen iegelijk die van u begeert, en van den genen die het uwe neemt, eischt niet weder.

31 En gelijk gij wilt dat u de menschen doen zullen, doet gij hun ook desgelijks.

32 En indien gij liefhebt, die u liefhebben, wat dank hebt gij? Want ook de zondaars hebben lief degenen die hen liefhebben.

33 En indien gij goed doet dengenen die u goed doen, wat dank hebt gij? Want ook de zondaars doen 't zelve.

34 En indien gij leent dengenen, van welken gij hoopt weder te ontvangen, wat dank hebt gij? Want ook de zondaars leenen den zondaars, opdat zij evangelijk weder mogen ontvangen.

35 Maar hebt uwe vijanden lief, en doet goed, en leent zonder iets weder te hopen; en uw loon zal groot zijn, en uwe kinderen des Allerhoogsten zijn; want hij is goedertieren over de ondankbaren en boozen.

36 Weest dan barmhartig, gelijk ook uw Vader barmhartig is.

37 En oordeelt niet, en gij zult niet geoordeeld worden; verdoemt niet, en gij zult niet verdoemd worden; laat los, en gij zult losgelaten worden;

38 Geef, en u zal gegeven worden; eene goede, neergedrukte, en geschudde, en overloopende maat zal men in uwen schoot geven. Want met dezelfde maat waarmee gij meet zal ulieden weder gemeten worden.

39 En hij zeide tot hen eene gelijkenis: kan ook wel een blinde eenen blinden op den weg leiden? Zullen zij niet beide in de gracht vallen?

40 De discipel is niet boven zijn meester; maar een iegelijk volmaakt *[discipel]* zal zijn gelijk zijn meester.

41 En wat ziet gij den splinter

die in uws broeders oog is, en den balk die in uw eigen oog is, merkt gij niet?

42 Of hoe kunt gij tot uwen broeder zeggen: broeder laat toe dat ik den splinter die in uw oog is, uitdoe; daar gij zelf den balk die in uw oog is, niet ziet? Gij geveinsden, doet eerst den balk uit uw oog, en dan zult gij bezien, om den splinter uit te doen, die in uws broeders oog is.

43 Want het is geen goede boom, die kwade vrucht voortbrengt, noch geen kwade boom, die goede vrucht voortbrengt.

44 Want een iegelijke boom wordt uit zijne eigene vrucht gekend. Want men leest geen vijgen van doornen, noch men snijdt geen druif van bramen.

45 De goede mensch brengt het goede voort uit den goeden schat zijns harten; en de kwade mensch brengt het kwade voort uit den kwade schat zijns harten. Want uit den overvloed des harten spreekt zijn mond.

46 En wat noemt gij mij Heer, Heer, en doet niet hetgeen ik zeg?

47 Een iegelijk, die tot mij komt, en mijne woorden hoort, en dezelve doet, ik zal u toonen wien hij gelijk is.

48 Hij is gelijk een mensch die een huis bouwde, en groef, en verdiepte, en leide het fundament op eene steenrots. Als nu de hooge vloed kwam, zoo sloeg de waterstroom tegen dat huis aan, en konde dat niet bewegen; want het was op de steenrots gegrond.

49 Maar die zegehoord, en niet gedaan zal hebben, is gelijk een mensch die zijn huis bouwde op de aarde zonder fundament; tegen hetwelk de waterstroom aansloeg, en het viel terstond, en de val van datzelfde huis was groot.

N HOOFDSTUK 7.

1 Nadat hij nu al zijne woorden voleindigd had ten aanhoore des volks, ging hij in te Kapernaüm.

2 En een dienstknecht van eenen zekeren Hoofdman over honderd, die hem zeer waard was, krank zijnde lag op zijn sterven.

3 En van Jezus gehoord hebben-

Hoofdst. 7.

bende, zonden Ouderlingen biddende om hem, en zijnen knecht te maken.

4 Deze nu zijnde, baar zeggende tot gij hem dat 5 Want hij en heeft u gebouwd.

6 En Jezus als hij nu was, zond honderd twintig den, en neem de vijgen niet van mijn dak: 7 Daarom ven niet tot u te komen met eenen zal genezen.

8 Want in onder de gesteld, herten onder: zen: ga, anderen: tot mijne dat, en h

9 En Jezus verwondte omkeeren re die ulieden: loof zelfs den.

10 En wedergekonden knecht g

11 En volgende naar een en met zijne discipelen.

12 En a gemaakte werd u eeniggebder *[was]* en eene stad *[wa]*

13 En werd in over haanhaar: w

14 En de baar stonden gelag, 15 En

g is, en
a oog is,
t uwen
er laat
die in
gij zelf
is, niet
et eerst
en dan
plinter
roeders

goede
voort-
boom,
brengt.
boom
vrucht
t geen
h men
bra-

brengt
goeden
kwade
voort
s har-
des
l.

Heer,
nen ik

t mij
hoort,
u too-

ensch
groef,
t fon-
s. Als
n, zoo
n dat
et be-
op de

n niet
k een
uwde
ment;
room
tond,
s was

zijne
ten
hij

van
over
aard
zijn

heb-
ben-

Hoofdst. 7.

VAN LUKAS.

75

hende, zond hij tot hem de Ouderlingen der Joden, hem biddende dat hij wilde komen, en zijnen dienstknecht gezond maken.

4 Deze nu tot Jezus gekomen zijnde, baden hem ernstiglijk, zeggende: hij is waardig dat gij hem dat doet.

5 Want hij heeft ons volk lief, en heeft zelf ons de Synagoge gebouwd.

6 En Jezus ging met hen. En als hij nu niet ver van het huis was, zond de Hoofdman over honderd tot hem (eenige) vrienden, en zeide tot hem: Heer neem de moeite niet; want ik ben niet waardig dat gij onder mijn dak zoudt inkomen.

7 Daarom heb ik ook mij zelven niet waardig geacht, om tot u te komen; maar zeg [het] met een woord, en mijn knecht zal genezen worden.

8 Want ik ben ook een mensch onder de magt [van anderen] gesteld, hebbende krijgsknechten onder mij; en ik zeg tot dezen: ga, en hij gaat, en tot den anderen: kom, en hij komt; en tot mijnen dienstknecht: doe dat, en hij doet [het].

9 En Jezus dit hoorende, verwonderde zich zijner; en zich omkeerende, zeide tot de schare die hem volgde: ik zeg ulieden: ik heb zoo groot geloof zelfs in Israël niet gevonden.

10 En die gezonden waren, wedergekeerd zijnde in hethuis, vonden den krauken dienstknecht gezond.

11 En het geschiedde op den volgenden [dag], dat hij ging naar eene stad genaamd Nain, en met hem gingen velen van zijne discipelen, en eene groote schare.

12 En als hij de poort der stad genaakte, zietdaar, een doode werd uitgedragen, [die] een eeniggeborene zoon zijner moeder [was], en zij [was] weduwe; en eene groote schare van de stad [was] met haar.

13 En de Heer haar ziende, werd innerlijk met ontferming over haar bewogen, en zeide tot haar: ween niet.

14 En hij ging toe, en raakte de baar aan (de dragers nu stonden stil), en hij zeide: jongeling, ik zeg u: sta op.

15 En de doode zat overeinde,

en begon te spreken; en hij gaf hem zijne moeder.

16 En vrees beving hen allen, en zij verheerlijkten God, zeggende: een groot Profeet is onder ons opgestaan, en God heeft zijn volk bezocht.

17 En dit gerucht van hem ging uit in geheel Judea, en in al het omliggende land.

18 de discipelen van Johannes boodschapten hem van al deze dingen.

19 En Johannes zekere twee van zijne discipelen tot zich roepen hebbende, zond hen tot Jezus, zeggende: zijt gij degene die komen zoude, of verwachtten wij eenen anderen?

20 En als de mannen tot hem gekomen waren, zeiden zij: Johannes de Dooper heeft ons tot u afgezonden, zeggende: zijt gij die komen zoude, of verwachtten wij eenen anderen?

21 En in dezelfde ure genas hij er velen van ziekten, en kwalen, en booze geesten, en vele blinden gaf hij het gezigt.

22 En Jezus antwoordende zeide tot hen: gaat henen, en boodschapt Johannes weder de dingen, die gij gezien en gehoord hebt, [namelijk], dat de blinden worden ziende, de kreupelen wandelen, de melaaitschen gereinigd worden, de dooven hooren, de dooden opgewekt worden, den armen het Evangelium verkondigd wordt.

23 En zalig is hij, die aan mij niet zal geërgerd worden.

24 Als nu de boden van Johannes weggegaan waren, begon hij tot de scharen van Johannes te zeggen: wat zijt gij uitgegaan in dewoestijn te aanschouwen? Een riet dat van den wind ginds en weder bewogen wordt?

25 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? Een mensc met zachte kleederen bekleed? Zie, die in heerlijke kleding en wel-lust zijn, die zijn in de koninklijke hoven.

26 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? Een profeet? Ja, ik zeg u: ook veel meer dan een Profeet.

27 Deze is het, van welken geschreven is: zie, ik zend mijnen Engel voor uw aangezicht, die uwen weg voor u henen bereiden zal.

28 Want ik zeg ulieden: onder die van vrouwen geboren zijn,

is niemand meerder Profeet dan Johannes de Dooper; maar de minste in 't Koninkrijk Gods is meerder dan hij.

29 En al het volk [hem] hoorende, en de tollenaars, die met den doop van Johannes gedoopt waren, regtvaardigden God.

30 Maar de Farizeëen en de Wetgelcerden hebben den raad Gods tegen zich zelven verworpen, van hem niet gedoopt zijnde.

31 En de Heer zeide: bij wien zal ik dan de menschen van dit geslacht vergelijken? En wien zijn zij gelijk?

32 Zij zijn gelijk de kinderen, die op de markt zitten, en elkander toeroepen en zeggen: wij hebben u op de fluit gespeeld, en gij hebt niet gedanst; wij hebben u klaagliederen gezongen, en gij hebt niet geweend.

33 Want Johannes de Dooper is gekomen, noch brood etende, noch wijn drinkende, en gij zegt: hij heeft den duivel.

34 De Zoon des menschen is gekomen, etende en drinkende, en gij zegt: ziedaar een mensch, [die] een vraat en wijnzuiper [is], een vriend van tollenaars en zondaren.

35 Doch de wijsheid is geregtvaardigd geworden van al hare kinderen.

36 En een der Farizeëen bad hem, dat hij met hem at; en ingegaan zijnde in des Farizeërs huis zat hij aan.

37 En zie, eene vrouw in de stad, welke eene zondares was, verstaande dat hij in des Farizeërs huis aanzat, bragt eene alabasteren flesch met zalf.

38 En staande achter aan zijne voeten weenende, begon zij zijne voeten nat te maken met tranen, en zij droogde ze af met het haar van haar hoofd, en kuste zijne voeten, en zalfde ze met de zalf.

39 En de Farizeër, die hem genoodigd had, [zulks] ziende, sprak bij zich zelven, zeggende: deze, indien hij een Profeet ware, zoude wel weten wat en hoedanige vrouw deze is, die hem aanraakt; want zij is eene zondares.

40 En Jezus antwoordende zeide tot hem: Simon, ik heb u wat te zeggen. En hij sprak: Meester zeg het.

41 [Jezus zeide]: een zeker schuldheer had twee schuldenaars; de een was schuldig vijf honderd penningen, en de ander vijftig.

42 En als zij niet hadden om te betalen, schold hij het hun beiden kwijt. Zeg dan wie van deze zal hem meer liefhebben?

43 En Simon antwoordende, zeide: ik acht dat hij het [is] dien hij het meeste kwijt gescholden heeft. En hij zeide tot hem: gij hebt regt geoordeeld.

44 En hij zich omkeerende naar de vrouw, zeide tot Simon: ziet gij deze vrouw? Ik ben in uw huis gekomen; water hebt gij niet tot mijne voeten gegeven; maar deze heeft mijne voeten met tranen nat gemaakt, en met 't haar haars hoofds afgedroogd.

45 Gij hebt mij geen kus gegeven; maar deze, van dat zij ingekomen is, heeft niet afgelaten mijne voeten te kussen.

46 Met olie hebt gij mijn hoofd niet gezalfd; maar deze heeft mijne voeten met zalf gezalfd.

47 Daarom zeg ik u: hare zonden zijn [haar] vergeven, die vele waren, want zij heeft veel liefgehad; maar dien weinig vergeven wordt, die heeft weinig lief.

48 En hij zeide tot haar: uwe zonden zijn [u] vergeven.

49 En die mede aanzaten begonnen te zeggen bij zich zelven: wie is deze die ook de zonden vergeeft?

50 Maar hij zeide tot de vrouw: uw geloof heeft u behouden; ga henen in vrede.

HOOFDSTUK 8.

1 En het geschiedde daarna, dat hij reisde van de eene stad en vlek tot de andere, predikende en verkondigende het Euangelium van het Koninkrijk Gods; en de twaalfen [waren] met hem,

2 En sommige vrouwen, die van booze geesten en krankheden genezen waren, [namelijk] Maria, genoemd Magdalena, van welke zeven duivelen uitgegaan waren,

3 En Johanna, de huisvrouw van Chusas, den rentmeester van Herodes en Susanna, en

andere van hare
4 Als nu
bijeën ver
alle stede
zoo zeide
5 Een
zijn zaad
zaaide vi
weg, en
de vogel
dat op.
6 En he
steenrots
de is he
geene vo
7 En h
midden
de door
verstikte
8 En h
goede
zijnde t
dige vru
de riep
om te h
9 En
den he
deze ge
10 En
ven de
Koning
maar
ik] in
ziende
niet ve
11 Di
het za
12 En
zaaid
hooren
vel er
hun l
zouden
worde
13 En
zaaid
wann
ben,
ontva
geene
eener
tijd d
14 E
deze
en h
den
en r
leven
[vru
15
[valt
woor
ve
bew
vru

Hoofdst. 7. 8.

een zeker
vee schulde-
as schuldig-
ngen, en de

hadden om
hij het hun
an wie van
er liefheb-

woordende,
hij het (is)
te krijgt ge-
a hij zeide
regt geoor-

omkeerende
de tot Si-
vrouw? Ik
omen; wa-
tot mijne
maar deze
met tranen
het 't haar
ogd.

en kus ge-
van dat zij
niet afge-
te kussen.
gij mijn
maar deze
met zelf

u: hare
vergeven,
t zij heeft
dien wei-
die heeft

tot haar:
vergeven.
aanzaten
bij zich
e ook de

tot de
eft u be-
vrede.

K 8.

de daar-
de eene
andere,
digende
het Ko-
waalven

en, die
krank-
(name-
Magda-
duive-

svrouw
meester
na, en
an-

andere vele, die hem dienden
van hare goederen.

4 Als nu eene groote schare
bijeën vergaderde, en zij van
alle steden tot hem kwamen,
zoo zeide hij door gelijkenis:

5 Een zaaijer ging uit om
zijn zaad te zaaijen; en als hij
zaaide viel het eene bij den
weg, en werd vertreden, en de
vogelen des hemels aten
dat op.

6 En het andere viel op eene
steenrots, en opgewassen zijnde
is het verdord, omdat het
geene vochtigheid had.

7 En het andere viel in het
midden van de doornen, en de
doornen mede opwassende
verstikten hetzelve.

8 En het andere viel op de
goede aarde, en opgewassen
zijnde bracht het honderdvou-
dige vrucht voort. Dit zeggende
riep hij: wie ooren heeft
om te hooren, die hoore.

9 En zijne discipelen vraagden
hem, zeggende: wat mag
deze gelijkenis wezen?

10 En hij zeide: u is 't ge-
geven de verborgenheden van het
Koninkrijk Gods te verstaan;
maar tot de anderen (spreek
ik) in gelijkenissen, opdat zij
ziende niet zien, en hoorende
niet verstaan.

11 Dit is nu de gelijkenis:
het zaad is het woord Gods.

12 En die bij den weg (be-
zaaid worden), zijn deze die
hooren; daarna komt de dui-
vel en neemt het woord uit
hun hart weg, opdat zij niet
zouden gelooven, en zalig
worden.

13 En die op de steenrots (be-
zaaid worden), zijn deze die,
wanneer zij het gehoord heb-
ben, het woord met vreugde
ontvangen; en deze hebben
geenen wortel die maar voor
eenen tijd gelooven, en in den
tijd der verzoeking wijken zij af.

14 En dat in de doornen valt,
deze zijn die gehoord hebben,
en heengaan verstrikt wor-
den door de zorgvuldigheden,
en rijkdom, en wellusten des
levens, en voldragen geene
(vrucht).

15 En dat in de goede aarde
(valt), zijn deze, die het
woord gehoord hebbende, 't sel-
ve in een eerlijk en goed hart
bewaren, en in volständigkeit
vruchten voortbrengen.

16 En niemand die eene kaars
ontsteekt, bedekt dezelve met
een vat, of zet ze onder een
bed; maar zet ze op eenen kan-
delaar, opdat degenen die in-
komen het licht zien mogen.

17 Want er is niets verbor-
gen, dat niet openbaar zal
worden: noch heimelijk, dat
niet bekend zal worden, en in
't openbaar komen.

18 Ziet dan, hoe gij hoort;
want zoo wie heeft dien zal
gegeven worden; en zoo wie
niet heeft, ook hetgeen dat hij
meent te hebben zal van hem
genomen worden.

19 En zijne moeder en (zijne)
broeders kwamen tot hem, en
konden bij hem niet komen
van wege de schare.

20 En hem werd gebod-
schapt (van eenigen) die zei-
den: uwe moeder en uwe broe-
ders staan daar buiten, begee-
rende u te zien.

21 Maar hij antwoordde en
zeide tot hen: mijne moeder
en mijne broeders zijn deze,
die Gods woord hooren, en
datzelve doen.

22 En 't geschiedde in eenen
van die dagen, dat hij in een
schip ging, en zijne discipelen
(met hem); en hij zeide tot
hen: laat ons overvaren aan
de andere zijde des meers. En
zij staken af.

23 En als zij voeren, viel hij
in slaap; en er kwam een
storm van wind op het meer,
en zij werden vol (waters), en
waren in nood.

24 En zij gingen tot hem,
en wekten hem op, zeggende:
Meester, meester wij vergaan.
En hij opgestaan zijnde be-
strafte den wind en de water-
golven; en zij hielden op, en
er werd stilte.

25 En hij zeide tot hen:
waar is uw geloof? Maar zij
bevreesd zijnde verwonderden
zich, zeggende tot elkander:
wie is toch deze, dat hij ook de
winden en het water gebiedt,
en zij zijn hem gehoorzaam?

26 En zij voeren voort naar
het land der Gadarenen, het-
welk is tegenover Galilea.

27 En als hij aan het land
uitgegaan was, ontmoette hem
een zeker man uit de stad,
die van over langen tijd met
duivelen was bezeten geweest;
en was met geene kiederden

gekleed, en lief in geen huis, maar in de graven.

28 En hij Jezus ziende, en zeer roepende, viel voor hem neder, en zeide met eene groote stem: wat heb ik met u [*te doen*,] Jezus gij Zoon van God den Allerhoogste? Ik bid u dat gij mij niet pijnigt.

29 Want hij had den onreinen geest geboden dat hij van den mensch zoude uitvaren, want hij had hem menigen tijd oevangen gehad; en hij werd met ketenen en met boeien gebonden om bewaard te zijn. En hij verbrak de banden, en werd van den duivel gedreven in de woestijnen.

30 En Jezus vroegde hem, zeggende: welke is uw naam? En hij zeide: Legio. Want vele duivelen waren in hem gevaren.

31 En zij baden hem, dat hij hun niet gebieden zoude in den afgrond henen te varen.

32 En aldaar was eene kudde van vele zwijnen weidende op den berg, en zij baden hem, dat hij hun wilde toelaten in dezelve te varen. En hij liet het hun toe.

33 En de duivelen uitvarende van den mensch, voeren in de zwijnen; en de kudde stortte van de steilte af in het meer, en versmoorde.

34 En die ze weidden ziende hetgeen geschied was, zijn gevlugt; en henen gaande boodschappen het in de stad, en op het land.

35 En zij gingen uit om te zien hetgeen geschied was, en kwamen tot Jezus, en vonden den mensch, van welken de duivelen uitgevaren waren, zittende aan de voeten van Jezus, gekleed en wel bij zijn verstand; en zij werden bevreemd.

36 En ook die het gezien hadden verhaalden hun, hoe de bezetene was verlost geworden.

37 En de geheele menigte van het omliggende land der Gadarenen baden hem, dat hij van hen wegging, want zij waren met groote vrees bevangen. En hij in het schip gegaan zijnde keerde wederom.

38 En de man, van welken de duivelen uitgevaren waren, bad hem dat hij mogt bij hem zijn. Maar Jezus liet hem van zich gaan, zeggende:

39 Keer weder naar uw huis, en vertel wat groote dingen u God gedaan heeft. En hij ging henen door de geheele stad, verkondigende wat groote dingen Jezus hem gedaan had.

40 En het geschiedde, als Jezus wederkeerde, dat hem de schare ontving, want zij waren allen hem verwachtende.

41 En zie, er kwam een man, wiens naam was Jairus, en hij was een Overste der Synagoge; en hij viel aan de voeten van Jezus, en bad hem dat hij in zijn huis wilde komen.

42 Want hij had eene eenige dochter van omtrent twaalf jaren, en deze lag op haar sterven. En als hij henenging, zoo verdrongen hem de scharen.

43 En eene vrouw die twaalf jaren lang de vloed des bloeds gehad had, welke al haren leef- togt aan medicijnmeesters te koste gelegd had, en van niemand had kunnen genezen worden,

44 Van achteren tot hem komende raakte den zoom zijns kleeds aan; en terstond stelpde de vloed haars bloeds.

45 En Jezus zeide: wie is 't die mij heeft aangeraakt? En als zij het allen miszaakten, zeide Petrus en die met hem waren: Meester de scharen drukken en verdringen u, en zegt gij; wie is 't die mij aangeraakt heeft?

46 En Jezus zeide: iemand heeft mij aangeraakt; want ik heb bekend, dat kracht van mij uitgegaan is.

47 De vrouw nu ziende dat zij niet verborgen was, kwam bevende, en voor hem nedervallende verklaarde hem voor al het volk, om wat oorzaak zij hem aangeraakt had, en hoe zij terstond genezen was.

48 En hij zeide tot haar: dochter zijt welgemoed, uw geloof heeft u behouden; ga henen in vrede.

49 Als hij nog sprak, kwam er een van [*het huis*] van den Oversten der Synagoge, zeggende tot hem: uwe dochter is gestorven; zijt den Meester niet moeilijk.

50 Maar Jezus [*dat*] hooren' de antwoordde hem, zeggende: vrees niet, geloof alleenlijk, en zij zal behouden worden.

51 En

51 En als liet hij niet Petrus, en hannes, en moeder des

52 En zij maakten u En hij zij is niet slaapt.

53 En wetende

54 Maar gedreven hand en sta op.

55 En der, en staan; en haar te

56 En zich; en zij niem' geen ge

1 En

len te bende, magt om zie

2 En predik en de ken.

3 En neemt noch noch ieman hebbe

4 En zult gaant

5 En ontva stad, uwe nis t

6 E gen gen neze

7 F hoor hem felm gen nes star

8 as ande 9 ne

ar uw huis,
te dingen u,
En hij ging
heele stad,
grootte din-
aan had.

ide, als Je-
at hem de
t zij waren
ende.

een man,
rus, en hij
synagoge;
oeten van
dat hij in

ne eenige
at twaalf
op haar
nenging,
de scha-

ie twaalf
s bloeds
ren leef-
sters te
van nie-
zen wor-

hem ko-
ms zijns
stelpte

rie is 't
kt? En
akten,
et hem
charen
u, en
ij aan-

emand
ant ik
t van

e dat
kwam
neder-
voor
rzaak
, en
was.
maar:
uw
; ga

wam
den
zeg-
hter
ster

en/
de:
ijk,
En

51 En als hij in 't huis kwam, liet hij niemand inkomen dan Petrus, en Jacobus, en Johannes, en den vader en de moeder des kinds.

52 En zij schreiden allen, en maakten misbaar over hetzelfde. En hij zeide: schreit niet; zij is niet gestorven, maar zij slaapt.

53 En zij belachten hem, wetende dat zij gestorven was. 54 Maar als hij hen allen uitgedreven had, greep hij hare hand en riep, zeggende: kind, sta op.

55 En haar geest keerde weder, en zij is terstond opgestaan; en hij gebod dat men haar te eten geven zoude.

56 En hare ouders ontzetten zich; en hij beval hun, dat zij niemand zouden zeggen hetgeen geschied was.

HOOFDSTUK 9.

1 En zijne twaalf discipelen te zamen geroepen hebbende, gaf hij hun kracht en magt over al de duivelen, en om ziekten te genezen,

2 En zond hen henen om te prediken het Koninkrijk Gods en de kranken gezond te maken.

3 En hij zeide tot hen: neemt niets mede tot den weg, noch staven, noch male, noch brood, noch geld; noch iemand van u zal twee rokken hebben.

4 En in wat huis gij ook zult ingaan, blijft aldaar en gaat van daar uit.

5 En zoo wie u niet zullen ontvangen, uitgaande van die stad, schudt ook 't stof af van uwe voeten, tot eene getuigenis tegen hen.

6 En zij uitgaande doorgingen al de vlekken, verkondigende 't Euangelium, en genezende [de zieken] overal.

7 En Herodes de Viervorst hoorde al de dingen die van hem geschieden, en was twijfelmoedig, omdat van sommigen gezegd werd, dat Johannes van de dooden was opgestaan.

8 En van sommigen, dat Elias verschenen was; en [van] anderen, dat een Profeet van de ouden was opgestaan.

9 En Herodes zeide: Johannes heb ik onthoofd; wie is

nu deze, van welken ik zulke dingen hoor? En hij zocht hem te zien.

10 En de Apostelen wedergekeerd zijnde verhaalden hem al wat zij gedaan hadden. En hij nam hen mede en vertrok alleen in eene woeste plaats der stad genaamd Bethesda.

11 En de scharen [dat] verstaande, volgden hem, en hij ontving haar, en sprak tot haar van het Koninkrijk Gods; en die genezing noodig hadden, maakte hij gezond.

12 En de dag begon te dalen; en de twaalfen tot hem komende zeiden tot hem: laat de schare van u, opdat zij henengaande in de omliggende vlekken en in de dorpen herberg nemen mogen, en spijs vinden; want wij zijn hier in eene woeste plaats.

13 Maar hij zeide tot hen: geeft gij haar te eten. En zij zeiden: wij hebben niet meer dan vijf brooden, en twee vischen, tenzij dan dat wij henengaan, en spijs koopen voor al dit volk;

14 Want er waren omtrent vijf duizend mannen. Doch hij zeide tot zijne discipelen: doet hen nederzitten bij zaten, elk van vijftig.

15 En zij deden alzoo, en deden hen allen nederzitten.

16 En hij de vijf brooden en de twee visschen genomen hebbende, zag op naar den hemel, en zegende die, en brak ze, en gaf ze den discipelen, om de schare voor te leggen.

17 En zij aten en werden allen verzadigd; en er werd opgenomen 't geen hun van de brokken overgeschoten was, twaalf korven.

18 En het geschiedde, als hij alleen was biddende, dat de discipelen met hem waren, en hij vraagde hun, zeggende: wie zeggen de scharen dat ik ben?

19 En zij antwoordende zeiden: Johannes de Dooper; en anderen, Elias; en anderen, dat eenig Profeet van de ouden opgestaan is.

20 En hij zeide tot hen: maar gijlieden wie zegt gij dat ik ben? En Petrus antwoordende zeide: de Christus Gods.

21 En hij gebod hun scher-

pelink en beval dat zij dit niemand zeggen zouden;

22 Zeggende: de Zoon des menschen moet veel lijden, en verworpen worden van de Ouderlingen, en Overpriesters, en Schriftgeleerden, en gedood, en ten derden dage opgewekt worden.

23 En hij zeide tot allen: zoo iemand achter mij wil komen, die verloochene zich zelven, en neme zijn kruis dagelijks op en volge mij.

24 Want zoo wie zijn leven behouden wil, die zal 't verliezen; maar zoo wie zijn leven verliezen zal, om mijnentwil, die zal 't behouden.

25 Want wat baat het eenen mensch, die de geheele wereld zoude winnen en zich zelven verliezen, of schade [zijns zelfs] lijden?

26 Want zoo wie zich' mijns en mijner woorden zal geschaamd hebben, diens zal de Zoon des menschen zich schamen, wanneer hij komen zal in zijne heerlijkheid, en [in de heerlijkheid] des Vaders, en der heilige Engelen.

27 En ik zeg u waarlijk: er zijn sommigen van degenen die hier staan, die den dood niet zullen smaken, totdat zij het Koninkrijk Gods zullen gezien hebben.

28 En het geschiedde omtrent acht dagen na deze woorden, dat hij medenam Petrus, en Johannes, en Jacobus, en klom op den berg om te bidden.

29 En als hij bad, werd de gedaante zijns aangezichts veranderd, en zijne kleeding wit [en] zeer blinkend.

30 En zie, twee mannen spraken met hem, welke waren Mozes en Elias;

31 Welke gezien zijnde in heerlijkheid, zeiden zijnen uitgang, dien hij zoude volbrengen te Jeruzalem.

32 Petrus nu, en die met hem [waren], waren met slaap bezwaard; en ontwaakt zijnde, zagen zij zijne heerlijkheid, en de twee mannen die bij hem stonden.

33 En het geschiedde als zij van hem afscheidden, zoo zeide Petrus tot Jezus: Meester, het is goed dat wij hier zijn; en laat ons drie Tabernakelen ma-

ken, voor u éénen, en voor Mozes éénen, en voor Elias éénen; niet wetende wat hij zeide.

34 Als hij nu dit zeide, kwam eene wolk, en overschaduwde hen; en zij werden bevreemd, als die in de wolk ingingen.

35 En er geschiedde eene stem uit de wolk, zeggende: deze is mijn geliefde Zoon, hoort hem.

36 En als de stem geschiedde, zoo werd Jezus alleen gevonden; en zij zwegen stil, en verhaalden in die dagen niemand iets van hetgeen zij gezien hadden.

37 En het geschiedde des daags daaraan, als zij van den berg afkwamen, dat hem eene groote schare in het gemoet kwam.

38 En zie een man van de schare riep uit, zeggende: Meester, ik bid u, zie toch mijnen zoon aan, want hij is mij een eeniggeborene;

39 En zie een geest neemt hem, en van stonden aan roept hij, en hij scheurt hem dat hij schuimt, en wijkt naauwelijks van hem, en verplettert hem.

40 En ik heb uwe discipelen gebeden, dat zij hem zouden uitwerpen, en zij hebben niet gekonnen.

41 En Jezus antwoordende zeide: O ongeloovig en verkeerd geslacht, hoe lang zal ik nog bij ulieden zijn, en ulieden verdragen? Breng uwen zoon hier.

42 En nog, als hij [naar hem] toe kwam, scheurde hem de duivel, en verscheurde [hem]; maar Jezus bestrafte den onreinen geest, en maakte het kind gezond, en gaf hem zijnen vader weder.

43 En zij werden allen verslagen over de grootdadigheid Gods. En als zij allen zich verwonderden over al de dingen, die Jezus gedaan had, zeide hij tot zijne discipelen:

44 Legt gij deze woorden in uwe ooren; want de Zoon des menschen zal overgeleverd worden in der menschen handen.

45 Maar zij verstonden dit woord niet, en het was voor hen verborgen, alsoo dat zij het

het niet den, van vragen. 46 En 47 Maar legging een kind bij zich 48 En dit kind mijnen en zoo die om zonden minste zal gro 49 En en ze eenen naam wij h omda volgt 50 E verbi tegen ons. 51 I dage werd aang te r 52 voor hen in om reic 53 om rei 54 co ge gij va de g 55 st 56

a, en voor
voor Elias
de wat hij

dit zeide,
en over-
zij werden
n de wolc

dde eene
eggende:
de Zoon,

geschied-
alleen ge-
a stil, en
ngen nie-
n hij ge-

dde des
van den
em eene
gemoet

van de
egende:
e toch
t zij is

neemt
a aan
rt hem
wijkt
n ver-

pelen
ouden
a niet

lende
ver-
zal
e, en
reng

hem]
de
em];
on-
het
zij-

er-
eid
ich
in-
d,
n:
in
es
rd
a-

it
r
ij
t

het niet begrepen; en zij vrees-
den, van dat woord hem te
vragen.

46 En er rees eene overleg-
ging onder hen, namelijk
wie van hen de meeste ware.

47 Maar Jezus ziende de over-
legging hunner harten, nam
een kindeken, en stelde dat
bij zich,

48 En zeide tot hen: zoo wie
dit kindeken ontvangen zal in
mijnen naam, die ontvangt mij;
en zoo wie mij ontvangen zal,
die ontvangt hem die mij ge-
zonden heeft. Want die de
minste onder u allen is, die
zal groot zijn.

49 En Johannes antwoordde
en zeide: Meester, wij hebben
eenen gezen, die in uwen
naam de duivelen uitwierp, en
wij hebben het hem verboden,
omdat hij [u] met ons niet
volgt.

50 En Jezus zeide tot hem:
verbiedt het niet. Want wie
tegen ons niet is, die is voor
ons.

51 En het geschiedde, als de
dagen zijner opnemng vervuld
werden, zoo rigtte hij zijn
aangezicht, om naar Jeruzalem
te reizen.

52 En hij zond boden uit
voor zijn aangezicht; en zij
henengereisd zijnde, kwamen
in een vlek der Samaritanen,
om voor hem [herberg] te be-
reiden.

53 En zij ontvingen hem niet,
omdat zijn aangezicht was [als]
reizende naar Jeruzalem.

54 Als nu zijne discipelen Ja-
cobus en Johannes [dat] za-
gen, zeiden zij: Heer wilt
gij dat wij zeggen, dat vuur
van den hemel nederdale, en
deze verselinde, gelijk ook Elias
gedaan heeft?

55 Maar zich omkeerende be-
strafte hij hen, en zeide: gij
weet niet van hoedanigen geest
gij zijt.

56 Want de Zoon des men-
schen is niet gekomen om der
mensen zielen te verdueren,
maar om te behouden. En zij
gingen naar een ander vlek.

57 En het geschiedde op den
weg als zij reisden, dat een
tot hem zeide: Heer ik zal
u volgen, waar gij ook henen
gaat.

58 En Jezus zeide tot hem:
de vossen hebben helen, en de

vogelen des hemels nesten;
maar de Zoon des menschen
heeft niet, waar hij het hoofd
nederlegge.

59 En hij zeide tot eenen an-
deren: Volg mij. Doch hij zei-
de: Heer, laat mij toe, dat
ik henen ga, en eerst mijnen
vader begrave.

60 Maar Jezus zeide tot hem:
Laat de dooden hunne dooden
begraven; doch gij, ga henen
en verkondig het Koninkrijk
Gods.

61 En ook een ander zeide:
Heer, ik zal u volgen; maar
laat mij eerst toe, dat ik af-
scheid neem van degenen die
in mijn huis zijn.

62 En Jezus zeide tot hem:
niemand die zijne hand aan
den ploeg slaat, en ziet naar
't geen achter is, is bekwaam
tot het Koninkrijk Gods.

E HOOFDSTUK 10.

1 En na dezen stelde de
Heer nog andere zeventig, en
zond hen henen voor zijn aan-
gezicht twee en twee, in iedere
stad en plaats, waar hij komen
zoude.

2 Hij zeide dan tot hen: de
oogst is wel groot, maar de
arbeiders zijn weinige; daarom
bidt den Heer des oogstes, dat
hij arbeiders in zijnen oogst
uistootte.

3 Gaat henen; zie, ik zend u
als lammeren in 't midden der
wolven.

4 Draagt geen en buidel noch
male, noch schoenen; en groet
niemand op den weg.

5 En in wat huis gij zult in-
gaan, zeg eerst: vrede [zij]
dezen huize.

6 En indien aldaar een zoon
des vredes is, zoo zal uw vre-
de op hem rusten; maar in-
dien niet, zoo zal [uw vrede]
tot u wederkeeren.

7 En blijft in datzelfde huis,
etende en drinkende hetgeen
van hen [voorgeset wordt]. Want
de arbeider is zijn loon waar-
dig; gaat niet over van [t eene
huis] in [t andere] huis.

8 En in welke stad gij zult
ingaan, en zij u ontvangen,
eet hetgeen ulieden voorgeset
wordt,

9 En geneest de zieken die
daar in zijn, en zegt tot hen:
het Koninkrijk Gods is nabij u
gekomen,

10 Maar in wat stad gij zult ingaan, en zij u niet ontvangen, uitgaande op hunne straten, zoo zegt

11 Ook het stof, dat uit uwe stad aan ons kleeft, schudden wij af op ulieden; nogtans zoo weet dit, dat het Koninkrijk Gods nabij u gekomen is.

12 En ik zeg u, dat het [dien van] Sodom verdragelijker wesen zal in dien dag dan dezelve stad.

13 Wee u Chorazin, wee u Bethsaïda; want zoo in Tyrus en Sidon de krachten geschied waren, die in u geschied zijn, zij zouden eertijds in zak en asch zittende zich bekeerd hebben.

14 Doch het zal Tyrus en Sidon verdragelijker zijn in 't oordeel, dan ulieden.

15 En gij Kapernaüm, die tot den hemel toe verhoogd zijt, gij zult tot de hel toe nedergestooten worden.

16 Wie u hoort die hoort mij; en wie u verwerpt die verwerpt mij; en wie mij verwerpt, die verwerpt dengenen die mij gezonden heeft.

17 En de zeventigen zijn wedergekeerd met blijdschap, zeggende: Heer, ook de duivelen zijn ons onderworpen in uwen naam.

18 En hij zeide tot hen: ik zag den satan, als een bliksem, uit den hemel vallen.

19 Zie ik geef u de magt om op slangen en schorpioenen te treden, en over alle kracht des vijands; en geen ding zal u eenigzins beschadigen.

20 Doch verblijdt u daarin niet, dat de geesten u onderworpen zijn; maar verblijdt u veel meer dat uwe namen geschreven zijn in de hemelen.

21 Te dier ure verheugde zich Jezus in den geest, en zeide: Ik dank u Vader, Heer des hemels en der aarde, dat gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard; ja Vader, want alzoo is geweest het welbehagen voor u.

22 Alle dingen zijn mij van mijnen Vader overgegeven; en niemand weet wie de Zoon is, dan de Vader; en wie de Vader is, dan de Zoon, en dien

het de Zoon zal willen openbaren.

23 En zich keerende naar de discipelen, zeide hij [tot hem] alleen zalig zijn de oogen, die zien hetgeen gij ziet.

24 Want ik zeg u, dat vele Profeten en Koningen hebben begeerd te zien 't geen gij ziet, en hebben 't niet gezien, en te hooren 't geen gij hoort, en hebben 't niet gehoord.

25 En zie, een zeker Wetgeleerde stond op, hem verzoekende, en zeggende: Meester wat doende zal ik het eeuwige leven beërven?

26 En hij zeide tot hem: wat is in de wet geschreven? Hoe leest gij?

27 En hij antwoordende zeide: gij zult den Heer uwen God liefhebben uit geheel uw hart, en uit geheel uwe ziel, en uit geheel uwe kracht, en uit geheel uw verstand; en uwen naasten als u zelven.

28 En hij zeide tot hem, gij hebt regt geantwoord; doe dat, en gij zult leven.

29 Maar hij willende zichzelf regtvaardigen, zeide tot Jezus en wie is mijn naaste?

30 En Jezus antwoordende zeide: een zeker mensch kwam af van Jeruzalem naar Jericho, en viel onder de moordenaars, welke hem ook uitgetogen, en daartoe [zwarc] slagen gegeven hebbende, gingen henen, en lieten [hem] half dood liggen.

31 En bij geval kwam een zeker Priester denzelfden weg af, en hem ziende ging hij tegenover [hem] voorbij.

32 En desgelijks ook een Leviet, als hij was bij die plaats, kwam en hij zag [hem], en ging tegenover [hem] voorbij.

33 Maar een zeker Samaritaan reizende kwam omtrent hem; en hem ziende werd hij met innerlijke ontferming bewogen.

34 En hij tot [hem] gaande verbond zijne wonden, gieten de daar in olie en wijn; en hem heffende op zijn eigen beest, voerde hem in de herberg, en verzorgde hem.

35 En des anderen daags weggaande langde hij twee penningen uit, en gaf ze den waard, en zeide tot hem: draag zorg voor hem; en zoo

wat

wat gij meer (aan hem) te koste zult leggen, dat zal ik u wedergeven, als ik weder kom.

36 Wie dan van deze drie dunkt u de naaste geweest te zijn desgenen die onder de moordenaars gevallen was?

37 En hij zeide: die barmhartigheid aan hem gedaan heeft. Zoo zeide dan Jezus tot hem: ga henen en doe gij desgelijks.

38 En het geschiedde, als zij reisden, dat hij kwam in een vlek; en eene zekere vrouw met name Martha ontving hem in haar huis.

39 En deze had eene zuster, genaamd Maria, welke ook zittende aan de voeten van Jezus zijn woord hoorde.

40 Doch Martha was zeer bezig met veel dienens, en daar bij komende, zeide: Heer, trekt gij u dat niet aan, dat mijne zuster mij alleen laat dienen? Zeg dan haar, dat zij mij helpe.

41 En Jezus antwoordende zeide tot haar: Martha, Martha, gij bekommert en ontrust u over vele dingen;

42 Maar één ding is noodig; doch Maria heeft het goede deel uitgekozen, hetwelk van haar niet zal weggenomen worden.

HOOFDSTUK 11.

1 En het geschiedde, toen hij in eene zekere plaats was biddende, als hij ophield, dat een van zijne discipelen tot hem zeide: Heer leer ons bidden, gelijk ook Johannes zijne discipelen geleerd heeft.

2 En hij zeide tot hen: wanneer gij bidt, zoo zegt: Onze Vader, die in de hemelen (zijt), uw naam worde geheiligd; uw Koninkrijk kome; uw wil geschiede, gelijk in den hemel, (alzo) ook op de aarde;

3 Geef ons elken dag ons dagelijksch brood;

4 En vergeef ons onze zonden; want ook wij vergeven eenen iegelijk die ons schuldig is. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boosen.

5 En hij zeide tot hen: wie van u zal eenen vriend hebben, en zal te middernacht tot hem gaan, en tot hem zeggen: vriend leen mij drie brooden,

6 Overmits mijn vriend van de reis tot mij gekomen is, en ik heb niet dat ik hem voorzette;

7 En dat die van binnen antwoordende zoude zeggen: doe mij geene moeite aan, de deur is nu gesloten, en mijne kinderen zijn met mij in de slaapkamer; ik kan niet opstaan, om u te geven.

8 Ik zeg ulieden: hoewel hij niet zoude opstaan en hem geven, omdat hij zijn vriend is, nogtansom zijner onbeschaamdheid wil zal hij opstaan, en hem geven zoo veel als hij er behoeft.

9 En ik zeg ulieden: bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal opengedaan worden.

10 Want een iegelijk die bidt, die ontvangt; en die klopt, dien zal opengedaan worden.

11 En wat vader onder u, dien de zoon om brood bidt, zal hem eenen steen geven? Of ook om eenen visch, zal hem voor eenen visch eene slang geven?

12 Of zoo hij ook om een ei zoude bidden, zal hij hem eenen schorpioen geven?

13 Indien dan gij die boos zijt, weet uwen kinderen goede gaven te geven, hoe veel te meer zal de hemelsche Vader den Heiligen Geest geven den genen die hem bidden?

14 En hij wierp eenen duivel uit, en die was stom. En het geschiedde, als de duivel uitgevaren was, dat de stomme sprak, en de scharen verwonderden zich.

15 Maar sommigen van hen zeiden: hij werpt de duivelen uit door Beëlzebul den Oversten der duivelen.

16 En anderen (hem) verzoevende, begeerden van hem een teeken uit den hemel.

17 Maar hij kennende hunne gedachten, zeide tot hen: een ieder Koninkrijk dat tegen zich zelven verdeeld is, wordt verwoest; en een huis tegen zich zelven (verdeeld zijnde), valt.

18 Indien nu ook de satan tegen zich zelven verdeeld is, hoe zal zijn rijk bestaan? Dewijl gij zegt, dat ik door Beëlzebul de duivelen uitwerp.

19 En indien ik door Beëlzebul de duivelen uitwerp.

door wien werpen ze uwe zonen uit? Daarom zullen deze uwe regters zijn.

20 Maar indien ik door den vinger Gods de duivelen uitwerp, zoo is dan het Koninkrijk Gods tot u gekomen.

21 Wanneer een sterke gewapende zijn hof bewaart, zoo is [of] wat hij heeft in vrede.

22 Maar als een daarover komt, die sterker is dan hij, en hem overwint, die neemt zijne geheele wapenrusting, daar hij op vertrouwde, en deelt zijnen roof uit.

23 Wie met mij niet is, die is tegen mij; en wie met mij niet vergadert, die verstroot.

24 Wanneer de onreine geest van den mensch uitgevaren is, zoo gaat hij door dorre plaatsen, zoekende rust; en die niet vindende, zegt hij: ik zal wederkeeren in mijn huis waar ik uitgevaren ben.

25 En komende vindt hij het [met bezemen] gekeerd en versierd.

26 Dan gaat hij henen, en neemt met zich zeven andere geesten, booser dan hij zelf is; en ingegaan zijnde wonen zij aldaar; en het laatste van dien mensch wordt erger dan het eerste.

27 En het geschiedde, als hij deze dingen sprak, dat eene zekere vrouw de stem verheffende uit de schare, tot hem zeide: zalig is de buik die u gedragen heeft, en de borsten, die gij hebt gezogen.

28 Maar hij zeide: ja zalig zijn degenen die het woord Gods hooren, en datzelfde bewaren.

29 En als de scharen digt bijeen vergaderden, begon hij te zeggen: dit is een boos geslacht; het verzoekt een teeken, en hun zal geen teeken gegeven worden, dan het teeken van Jonas den Profeet.

30 Want gelijk Jonas den Nineviten een teeken geweest is, alzo zal ook de Zoon des menschen zijn dit geslacht.

31 De Koningin van het Zuiden zal opstaan in het oordeel met de mannen van dit geslacht, en zal hen veroordeelen; want zij is gekomen van de einden der aarde, om te hooren de wijsheid Salomons; en zie, meer dan Salomon is hier,

32 De mannen van Nineve zullen opstaan in 't oordeel met dit geslacht, en zullen hetzelfde veroordeelen; want zij hebben zich bekeerd op de prediking van Jonas; en zie, meer dan Jonas is hier.

33 En niemand die eene kaars ontsteekt, zet [die] in het verborgene, noch onder eene korenmaat; maar op eenen kandelaar, opdat degenen die in komen het licht zien mogen.

34 De kaars des ligchaams is het oog. Wanneer dan uw oog eenvoudig is, zoo is ook uw geheele ligchaam verlicht; maar zoo het boos is, zoo is ook uw [geheele] ligchaam duister.

35 Ziet dan toe, dat niet het licht, hetwelk in u is, duisternis zij.

36 Indien dan uw ligchaam geheel verlicht is, niet hebbende eenig deel dat duister is, zoo zal het geheel verlicht zijn, gelijk wanneer de kaars met het schijnsel u verlicht.

37 Als hij nu [dit] sprak, bad hem een zeker Farizeër, dat hij bij hem het middagmaal wilde eten; en ingegaan zijnde zat hij aan.

38 En de Farizeër [dat] ziende verwonderde zich, dat hij niet eerst voor het middagmaal zich gewasschen had.

39 En de Heer zeide tot hem: nu gij Farizeën, gij reinigt het buitenste des drinkbekers en des schotels, maar het binnenste van u is vol van roof en boosheid.

40 Gij onverstandigen, die het buitenste heeft gemaakt, heeft hij ook niet het binnenste gemaakt?

41 Doch geeft tot aalmoezen 't geen er in is; en zie, alles is u rein.

42 Maar wee u Farizeën, want gij vertient munt en ruit, en alle moeskruid, en gij gaat voorbij het oordeel en de liefde Gods. Dit moest men doen, en het ardere niet nalaten.

43 Wee u Farizeën, want gij bemint het voorgestoelte in de Synagogen, en de begroetingen op de markten.

44 Wee u gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden; want gij zijt gelijk de graven die niet openbaar zijn; en de menschen die daar-

Nineve
oordeel
n zullen
want zij
p de pre-
zie, meer

ene kaars
het ver-
eene ko-
nen kan-
die in-
mogen.
haams is
u uw oog
ook uw
ht; maar
ook uw
ter.

niet het
is, duis-
igchaam
het heb-
t duister
verlicht
de kaars
licht.'

l sprak,
Farizeër,
middag-
ngegaan

at) zien-
dat hij
middag-
had.

tot hem:
nigt het
rsen des
innenste
en boos-

, die het
kt, heeft
nste ge-

lmoezen
zie, alles

arizeën,
aunt en
uid, en
rdeel en
best men
niet na-

want gj
te in de
groetin-

ftgeleer-
geveins-
elijk de
penbaar
en die
daar-

daarover wandelen weten het niet.

45 En een van de Wetgeleerden antwoordende zeide tot hem: Meester, als gij deze dingen zegt, zoo doet gij ook ons smaadheid aan.

46 Doch hij zeide: wee ook u Wetgeleerden, want gij belast de menschen met lasten zwaar om te dragen; en zelve raakt gij die lasten niet aan met eenen van uwe vingeren.

47 Wee u, want gij bouwt de graven der Profeten; en uwe vaders hebben dezelve gedood.

48 Zoo getuigt gij dan dat gij mede behagen hebt aan de werken uwer vaderen; want zij hebben hen gedood, en gij bouwt hunne graven.

49 Daarom ook de wijsheid Gods zegt: ik zal Profeten en Apostelen tot hen zenden, en van die zullen zij [sommigen] dooden, en [sommigen] zullen zij uitjagen;

50 Opdat van dit geslacht afgeëischt worde het bloed van al de Profeten, dat vergoten is van de grondlegging der wereld af;

51 Van het bloed van Abel tot het bloed van Zacharia, die gedood is tusschen het altaar en het Huis [Gods]; ja ik zeg u: het zal afgeëischt worden van dit geslacht.

52 Wee u gij Wetgeleerden, want gij hebt den sleutel der kennis weggenomen; gij zelve zijt niet ingegaan, en die ingingen hebt gij verhinderd.

53 En als hij deze dingen tot hen zeide, begonnen de Schriftgeleerden en Farizeën hard aan te houden, en hem van vele dingen te doen spreken;

54 Hem lagen leggende, en zoekende iets uit zijnen mond te bejagen, opdat zij hem beschuldigen mogten.

HOOFDSTUK 12.

1 Daarentusschen als vele duizenden der scharen bijeen vergaderd waren, zoodat zij elkander vertraden, begon hij te zeggen tot zijne discipelen: vooreerst wacht u zelve voor den zuurdeesem der Farizeën, welke is geveinsdheid.

2 En er is niets bedekt, dat niet zal ontdekt worden; en verborgen, dat niet zal geweten worden,

3 Daarom al wat gij in duisternis gezegd hebt, zal in het licht gehoord worden; en wat gij in het oor gesproken hebt, in de binnenkamers, zal op de daken gepredikt worden.

4 En ik zeg u mijnen vrienden, vreest u niet voor degeenen die het ligchaam dooden, en daarna niet meer kunnen doen.

5 Maar ik zal u toonen wien gij vreezen zult: vreest dien, die nadat hij gedood heeft, [ook] magt heeft in de hel te werpen; ja ik zeg u: vreest dien.

6 Worden niet vijf muschjes verkocht voor twee penningen? En niet één van die is voor God vergeten.

7 Ja ook de haren uws hoofds zijn alle geteld. Vreest dan niet; gij gaat vele muschjes te boven.

8 En ik zeg u: een iegelijk die mij belijden zal voor de menschen, dien zal ook de Zoon des menschen belijden voor de Engelen Gods.

9 Maar wie mij verloochenen zal voor de menschen, die zal verloochend worden voor de Engelen Gods.

10 En een iegelijk die [eenig] woord spreken zal tegen den Zoon des menschen, het zal hem vergeven worden; maar wie tegen den Heiligen Geest gelasterd zal hebben, dien zal het niet vergeven worden.

11 En wanneer zij u henen brengen zullen in de Synagogen, en [tot] de Overheden en de Magten, zoo zijt niet bezorgd hoe of wat gij tot verantwoording zeggen, of wat gij spreken zult.

12 Want de Heilige Geest zal u in dezelve ure leeren hetgeen [gij] spreken moet.

13 En een uit de schare zeide tot hem: Meester, zeg mijnen broeder, dat hij met mij de erfenis deele.

14 Maar hij zeide tot hem: mensch, wie heeft mij tot een regter of scheidsman over ulieden gesteld?

15 En hij zeide tot hen: ziet toe en wacht u van de gierigheid; want het is niet in den overvloed [gelegen]. dat iemand leeft uit zijne goederen.

16 En hij zeide tot hen eene

gelijkenis, en sprak: eens rijken menschen land had wel gedragen;

17 En hij overleide bij zich zelve, zeggende: wat zal ik doen? Want ik heb niet, waarin ik mijne vruchten zal verzamelen.

18 En hij zeide: dit zal ik doen: ik zal mijne schuren afbreken, en grootere bouwen, en zal aldaar verzamelen al dit mijn gewas en deze mijne goederen;

19 En ik zal tot mijne ziel zeggen: ziel, gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren; neem rust, eet, drink, zijt vrolijk.

20 Maar God zeide tot hem: gij dwaas, in dezen nacht zal men uwe ziel van u afischen, en hetgeen gij bereidt hebt, wiens zal het zijn?

21 Alzoo *[is het met dien]*, die zich zelve schatten vergadert, en niet rijk is in God.

22 En hij zeide tot zijne discipelen: daarom zeg ik u, zijt niet bezorgd voor uw leven, wat gij eten zult; noch voor het ligchaam, waarmede gij u kleeden zult.

23 Het leven is meer dan 't voedsel, en het ligchaam dan de kleeding.

24 Aanmerkt de raven, dat zij niet zaaijen, noch maaijen, welke geene spijskamer noch schuur hebben, en God voedt dezelve; hoe veel gaat gij de vogelen te boven?

25 Wie toch van u kan met bezorgd te zijn ééne el tot zijne lengte toedoen?

26 Indien gij dan ook het minste niet kunt, wat zijt gij voor de andere dingen bezorgd?

27 Aanmerkt de leliën, hoe zij wassen. Zij arbeiden niet, noch spinnen niet; en ik zeg u: ook Salomon in al zijne heerlijkheid is niet bekleed geweest als een van deze.

28 Indien nu God het gras, dat heden op het veld is, en morgen in den oven geworpen wordt, alzoo bekleedt, hoe veel meer u gij kleingeloofigen?

29 En gijlieden, vraagt niet wat gij eten, of wat gij drinken zult; en weest niet wankeelmoedig,

30 Want al deze dingen zoeken de volkeren der wereld; maar uw Vader weet, dat gij deze dingen behoeft.

31 Maar zoekt het Koninkrijk Gods, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden.

32 Vreest niet, gij klein kuddeken, want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven.

33 Verkoopt hetgeen gij hebt, en geeft aalmoes. Maakt u zelve buidels die niet verouden, eenen schat die niet afneemt, in de hemelen, waar de dief niet bijkomt, noch de mot verderft.

34 Want waar uw schat is, aldaar zal ook uw hart zijn.

35 Laat uwe lendenen omgord zijn, en de kaarsen brandende.

36 En zijt gij den menschen gelijk, die op hunnen heer wachten, wanneer hij wederkomen zal van de bruiloft, opdat als hij komt en klopt, zij hem terstond mogen opendoen.

37 Zalig zijn die dienstknechten, welke de heer als hij komt zal wakende vinden; voorwaar ik zeg u, dat hij zich zal omgorden, en zal hen doen aanzitten, en bijkomende zal hij hen dienen.

38 En zoo hij komt in de tweede *[nacht]* wake, en komt in de derde wake, en vindt hen alzoo, zalig zijn dezelve dienstknechten.

39 Maar weet dit, dat indien de heer des huizes geweten had in welk uur de dief zoude komen, hij zoude gemaakt hebben, en zoude zijn huis niet hebben laten doorgraven.

40 Gij dan zijt ook bereid; want in welk uur gij het niet meent, zal de Zoon des menschen komen.

41 En Petrus zeide tot hem: Heer, zegt gij deze gelijkenis tot ons, of ook tot allen?

42 En de Heer zeide: wie is dan de getrouwe en voorzigtige huisbezorger, dien de heer over zijne dienstboden zal zetten, om *[hun]* ter regter tijd het bescheidene deel spijs te geven?

43 Zalig is de dienstknecht, welken zijn heer, als hij komt, zal vinden alzoo doende.

ingen zoer wereld;
et, dat gij

t Koning-
eze dingen
en worden.
klein kud-
uws Val-
alieden het

en gij hebt,
Maakt u
niet ver-
t die niet
elen, waar
t, noch de

schat is,
art zijn.
enen om-
rsen bran-

menschen
nnen heer
hij weder-
e bruiloft,
en klopt,
ogen open-

denstknech-
er als hij
e vinden;
u, dat hij
n, en zal
n, en bijko-
nien.

omt in de
, en komt
en vindt hen
elve dienst-

dat indien
eweten had
f zoude ko-
waakt heb-
is niet heb-
en.

ok bereid;
gij het niet
n des men-

de tot hem:
ge gelijkenis
allen?

ide: wie is
a voorzigtig-
ien de heer
den zal zet-
regter tijd
eel spijs te

denstknecht,
r, als hij
den alsoo

44 Waarlijk ik zeg ulieden, dat hij hem over al zijne goederen zetten zal.

45 Maar indien deze dienstknecht in zijn hart zoude zeggen: mijn heer vertoefte te komen, en zoude beginnen de knechten en de dienstmaagden te slaan, en te eten en te drinken, en dronken te worden;

46 Zoo zal de heer deszelven dienstknechts komen ten dage, in welken hij hem niet verwacht, en ter ure die hij niet weet, en zal hem afscheiden, en zal zijn deel zetten met de ontrouwen.

47 En die dienstknecht welke geweten heeft den wil zijns heeren, en (zich) niet bereidt, noch naar zijnen wil gedaan heeft, die zal met vele (slagen) geslagen worden.

48 Maar die (denzelven) niet geweten heeft, en gedaan heeft (dingen) die slagen waardig zijn, die zal met weinige (slagen) geslagen worden. En een iegelijk wien veel gegeven is, van dien zal veel geëischt worden; en wien men veel vertrouwd heeft, van dien zal men overvloediger eischen.

49 Ik ben gekomen om vuur op de aarde te werpen; en wat wil ik indien het alreeds ontstoken is?

50 Maar ik moet met eenen doop gedoopt worden; en hoe word ik geperst, totdat het volbragt zij?

51 Meent gij dat ik gekomen ben om vrede te geven op de aarde? Neen, zeg ik u, maar veeleer verdeeldheid.

52 Want van nu aan zullen er vijf in een huis verdeeld zijn, drie tegen twee, en twee tegen drie.

53 De vader zal tegen den zoon verdeeld zijn, en de zoon tegen den vader; de moeder tegen de dochter, en de dochter tegen de moeder; de schoonmoeder tegen hare schoondochter, en de schoondochter tegen hare schoonmoeder.

54 En hij zeide ook tot de scharen: wanneer gij eene wolk ziet opgaan van 't westen, terstond zegt gijlieden: er komt regen; en 't geschiedt alsoo.

55 En wanneer gij den zuidewind (riet) waaijen, zoo zegt gij: er zal hitte zijn; en het geschiedt.

56 Gij geveinsden, het aanschijn der aarde en des hemels weet gij te beproeven; en hoe beproefd gij dezen tijd niet?

57 En waarom oordeelt gij ook van uzelfen niet hetgeen regt is?

58 Want als gij henen gaat met uwe wederpartij voor de Overheid, zoo doet naarstigheid op den weg om van hem verlost te worden, opdat hij misschien u niet voor den Regter trekke, en de Regter u den gerechtsdienaar overlevere, en de gerechtsdienaar u in de gevangenis werpe.

59 Ik zeg u, gij zult van daar geenszins uitgaan, totdat gij ook het laatste penningaken betaald zult hebben.

HOOFDSTUK 13.

1 En er waren te dier zelfder tijd eenigen tegenwoordig, die hem boodschappen van de Galileërs, welker bloed Pilatus met hunne offeranden gemengd had.

2 En Jezus antwoordde, en zeide tot hen: meent gij dat deze Galileërs zondars zijn geweest boven al de Galileërs, omdat zij zulks geleden hebben?

3 Ik zeg u: neen zij; maar indien gij u niet bekeert, zoo zult gij allen desgelijks vergaan.

4 Of die achtten, op welke de toren in Siloam viel, en doodde hen; meent gij dat deze schuldenaars zijn geweest boven alle menschen die in Jeruzalem wonen?

5 Ik zeg u: neen zij; maar indien gij u niet bekeert, zoo zult gij allen insgelijks vergaan.

6 En hij zeide deze gelijkenis: een zeker (man) had eenen vijgeboom geplant in zijnen wijngaard; en hij kwam en zocht vrucht daarop, en vond ze niet.

7 En hij zeide tot den wijngaardenier: zie, ik kom nu dier jaren zoekende vrucht op dezen vijgeboom, en vind ze niet; houw hem uit, waartoe beslaat hij ook onnuttiglijk de aarde?

8 En hij antwoordende zeide tot hem: heer laat hem ook [nog] dit jaar totdat ik om hem gegraven en mest gelegd zal hebben;

9 En indien hij vrucht zal voortbrengen, [laat hem staan]; maar indien niet, zoo zult gij hem namaals uithouwen.

10 En hij leerde op den Sabbat in eene der Synagogen.

11 En zie, er was eene vrouw, die eenen geest der krankheid achttien jaren lang gehad had; en zij was te zamen gebogen, en konde zich ganschelijk niet oprigten.

12 En Jezus haar ziende riep haar tot zich, en zeide tot haar: vrouw, gij zijt verlost van uwe krankheid.

13 En hij leide de handen op haar, en zij werd terstond weder regt, en verheerlijkte God.

14 En de Overste der Synagoge, kwalijk nemende dat Jezus op den Sabbat genezen had, antwoordde en zeide tot de schare: er zijn zes dagen, in welke men moet werken; komt dan in dezelve, en laat u genezen, en niet op den dag des Sabbats.

15 De Heer dan antwoordde hem en zeide: gij geveinsde, maakt niet een iegelijk van u op den Sabbat zijnen os of ezel van de kribbe los, en leidt [hem] henen om te doen drinken?

16 En deze, die eene dochter Abrahams is, welke de satan, zie, nu achttien jaren gebonden had, moest die niet losgemaakt worden van dezen band, op den dag des Sabbats?

17 En als hij dit zeide, warden zij allen beschaamd die zich tegen hem stelden; en al de schare verblijdde zich over al de heerlijke dingen, die van hem geschieden.

18 En hij zeide: wien is het Koninkrijk Gods gelijk? en waarbij zal ik hetzelfde vergelijken?

19 Het is gelijk een mostaardzaad, hetwelk een mensch genomen en in zijnen hof geworpen heeft; en het wies op, en werd tot eenen grooten boom, en de vogelen des hemels nestelen in zijne takken.

20 En hij zeide wederom:

waarbij zal ik het Koninkrijk Gods vergelijken?

21 Het is gelijk een zuurdeesem, hetwelk eene vrouw nam, en verborg in drie maten meels, totdat het geheel gezuurd was.

22 En hij reisde van de eene stad en vlek tot de andere, leerende, en rigtende [zijne] reis naar Jeruzalem.

23 En er zeide een tot hem: Heer, zijn er ook weinigen die zalig worden? En hij zeide tot hen:

24 Strijdt om in te gaan door de enge poort; want velen (zeg ik u) zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen;

25 [Namelijk] nadat de heer des huizes zal opgestaan zijn, en de deur zal gesloten hebben; en gij zult beginnen buiten te staan, en aan de deur te kloppen, zeggende: heer, heer, doe ons open. En hij zal antwoorden en tot u zeggen: ik ken u niet, van waar gij zijt.

26 Alsdan zult gij beginnen te zeggen: wij hebben in uwe tegenwoordigheid gegeten en gedronken, en gij hebt in onze straten geleerd.

27 En hij zal zeggen: ik zeg u, ik ken u niet van waar gij zijt; wijkt van mij af alle gij werkers der ongerechtigheid.

28 Aldaar zal zijn weening en knersing der tanden, wanneer gij zult zien Abraham, en Izaäk, en Jakob, en al de Profeten in het Koninkrijk Gods, maar ulieden buiten uitgeworpen.

29 En daar zullen er komen van Oosten en Westen, en van Noorden en Zuiden, en zullen aanzitten in het Koninkrijk Gods.

30 En zie, er zijn laatsten, die de eersten zullen zijn; en er zijn eersten, die de laatsten zullen zijn.

31 Te dien zelfden dage kwamen er eenige Farizeën, zeggende tot hem: ga weg, en vertrek van hier; want Herodes wil u dooden.

32 En hij zeide tot hen: gaat henen, en zegt dien vos: zie, ikwerp duivelen uit, en maak gezond, heden en morgen; en ten derden [dage] word ik vol-eindigd.

Koninkrijk
een zuur-
ne vrouw
a drie ma-
et geheel

n de eene
ne andere,
de [zijne]

tot hem
nigen die
zeide tot

gaan door
ant velen
zoeken in
niet kun-

t de heer
staan zijn,
loten heb-
nnen bui-
de deur
de: heer,
n. En hij
tot u zeg-
van waar

beginnen
en in uwe
egeten en
bt in onze

en: ik zeg
n waar gij
af alle gij
tigheid.

eening en
n, wanneer
nham, en
nl de Pro-
rijk Gods,
uitgewor-

er komen
en, en van
en zullen
Koninkrijk

staten, die
; en er zijn
sten zullen

dage kwa-
zeen, zeg-
weg, en
want Hero-

hen: gaat
vos: zie,
, en maak
morgen; en
ord ik vol-

33 Doch ik moet heden en morgen, en den volgenden [dag] reizen; want het gebeurt niet, dat een Profeet gedood wordt buiten Jeruzalem.

34 Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de Profeten doodt, en steentigt die tot u gezonden zijn, hoe menigmaal heb ik uwe kinderen willen bijeen vergaderen, gelijkewijs eene hen hare kiekens onder de vleugelen [ver-gaderf], en gijlieden hebt niet gewild.

35 Zie, uw huis wordt ulieden woest gelaten. En voorwaar ik zeg u, dat gij mij niet zult zien, totdat [de tijd] zal gekomen zijn, als gij zult zeggen: gezegend [is] hij die komt in den naam des Heeren.

HOOFDSTUK 14.

1 En 't geschiedde, als hij gekomen was in 't huis van eenen der Oversten der Farizeen, op den Sabbat, om brood te eten, dat zij hem waarnamen.

2 En zie, er was een zeker waterzuchtig mensch voor hem.

3 En Jezus antwoordende zeide tot de Wetgeleerden en Farizeen, en sprak: is 't ook geoorloofd op den Sabbat gezond te maken?

4 Maar zij zwegen stil. En hij nam [hem], en genas hem, en liet [hem] gaan.

5 En hij hun antwoordende zeide: wiens ezel of os van ulieden zal in eenen put vallen, en die hem niet terstond zal uittrekken op den dag des Sabbats?

6 En zij konden hem daarop niet weder antwoorden.

7 En hij zeide tot de genoodigden eene gelijkenis, aanmerkende hoe zij de vooransittingen verkozen; zeggende tot hen:

8 Wanneer gij van iemand ter bruiloft genoodigd zult zijn, zoo zet u niet in de eerste zitplaats, opdat niet misschien een waardiger dan gij, van hem genoodigd zij;

9 En hij komende, die u en hem genoodigd heeft, tot u zegge: geef dezen plaats; en gij alsdan zoudt beginnen met schaamte de laatste plaats te houden.

10 Maar wanneer gij genoo-

digd zult zijn, ga henen, en zet u in de laatste plaats, opdat, wanneer hij komt die u genoodigd heeft, hij tot u zegge: vriend, ga hooger op. Alsdan zal het u ere zijn voor degenen die met u aanzitten.

11 Want een iegelijk, die zich zelf verhoogt, zal vernederd worden, en die zich zelf vernedert, zal verhoogd worden.

12 En hij, zeide ook tot degenen die hem genoodigd had: wanneer gij een middagmaal of avondmaal zult houden, zoo roep niet uwe vrienden, noch uwe broeders, noch uwe magen, noch [uwe] rijke geburen; opdat ook dezelve u niet teeeniger tijd weder noodigen, en u vergelding geschiede.

13 Maar wanneer gij eenen maaltijd zult houden, zoo noodig armen, verminkten, kreupelen, blinden;

14 En gij zult zalig zijn, omdat zij niet hebben om u te vergelden; want het zal u vergolden worden in de opstanding der regtvaardigen.

15 En als een van degenen die mede aanzaten, deze dingen hoorde, zeide hij tot hem: zalig is hij die brood eet in het Koninkrijk Gods.

16 Maar hij zeide tot hem: een zeker mensch bereidde een groot avondmaal, en hij noodigde er velen.

17 En hij zond zijnen dienstknecht uit ter ure des avondmaals, om den genoodigden te zeggen: komt, want alle dingen zijn nu gereed.

18 En zij begonnen allen [zich] eendragtiglijk te verontschuldigen. De eerste zeide tot hem: ik heb eenen akker gekocht, en het is noodig dat ik uitga, en hem bezie: ik bid u, houd mij voor verontschuldigd.

19 En een ander zeide: ik heb vijf juk ossen gekocht, en ik ga henen om die te beproeven: ik bid u, houd mij voor verontschuldigd.

20 En een ander zeide: ik heb eene vrouw getrouwd, en daarom kan ik niet komen.

21 En dezelve dienstknecht [weder]gekomen zijnde, boodschapte deze dingen zijnen heer. Toen werd de heer des huizes toornig, en zeide tot zijnen dienstknecht: ga haastiglijk uit

in de straten en wijken der stad, en breng de armen, en verminkten, en kreupelen, en blinden hier in.

22 En de dienstknecht zeide: heer, het is geschied gelijk gij bevolen hebt, en nog is er plaats.

23 En de heer zeide tot den dienstknecht: ga uit in de wegen, en heggen, en dwing hen in te komen, opdat mijn huis vol worde.

24 Want ik zeg ulieden, dat niemand van die mannen, die genoodigd waren, mijn avondmaal smaken zal.

25 En vele scharen gingen met hem; en hij zich omkeerende zeide tot haar:

26 Indien iemand tot mij komt, en niet haat zijnen vader, en moeder, en vrouw, en kinderen, en broeders, en zusters, ja ook zelfs zijn eigen leven, die kan mijn discipel niet zijn.

27 En wie zijn kruis niet draagt, en mij navolgt, die kan mijn discipel niet zijn.

28 Want wie van u, willende een toren bouwen, zit niet eerst neder, en overrekent de kosten, of hij ook heeft hetgeen tot volmaking *[noodig is]*?

29 Opdat niet misschien als hij het fundament gelegd heeft, en niet kan voleindigen, allen die het zien hem beginnen te bespotten,

30 Zeggende: deze mensch heeft beginnen te bouwen, en heeft niet kunnen voleindigen.

31 Of wat koning gaande naar den krijg om tegen eenen anderen koning te slaan, zit niet eerst neder, en beraadslaagt, of hij magtig is met tien duizend te ontmoeten dengenen, die met twintig duizend tegen hem komt?

32 Anderzins zendt hij gezanten uit terwijl de gene nog ver is, en begeert hetgeen tot vrede *[dient]*.

33 Alzoo dan een iegelijk van u, die niet verlaat alles wat hij heeft, die kan mijn discipel niet zijn.

34 Het zout is goed; maar indien't zout smakeloos geworden is, waarmede zal het smakelijk gemaakt worden?

35 Het is noch tot het land, noch tot den mesthoop bekwam; men werpt het weg.

Wie ooren heeft om te hooren die hoore.

HOOFDSTUK 15.

1 En al de tollenaars en de zondaars naderden tot hem, om hem te hooren.

2 En de Farizeën en de Schriftgeleerden murmureerden, zeggende: deze ontvangt de zondaars, en eet met hen.

3 En hij sprak tot hen deze gelijkenis, zeggende:

4 Welk mensch onder u hebbende honderd schapen, en één van die verliezende, verlaat niet de negen en negentig in de woe-stijn, en gaat naar het verlorene, totdat hij 't zelve vindt?

5 En als hij het gevonden heeft, legt hij het op zijne schouderen, verblijd zijnde.

6 En t' huis komende roept hij de vrienden en de geburen te zamen, zeggende tot hen: weest blijde met mij, want ik heb mijn schaap gevonden, dat verloren was.

7 Ik zeg ulieden, dat er alzoo blijdschap zal zijn in den hemel over éénen zondaar, die zich bekeert, *[meer]* dan over negen en negentig regtvaardigen, die de bekeering niet noodig hebben.

8 Of welke vrouw hebbende tien penningen, indien zij éénen penning verliest, ontsteekt niet eene kaars, en keert het huis *[met bezemen]*, en zoekt naarstiglijk totdat zij *[dien]* vindt?

9 En als zij *[dien]* gevonden heeft, roept zij de vriendinnen en de geburinnen te zamen, zeggende: weest blijde met mij, want ik heb den penning gevonden, dien ik verloren had.

10 Alzoo *[zeg ik ulieden]* is er blijdschap voor de Engelen Gods over éénen zondaar die zich bekeert.

11 En hij zeide: een zeker mensch had twee zonen;

12 En de jongste van hen zeide tot den vader: vader, geef mij het deel des goeds dat *[mij]* toekomt. En hij deelde hun het goed.

13 En niet vele dagen daarna, de jongste zoon, alles bijeen vergaderd hebbende, is weggereisd in een ver *[gelegen]* land, en heeft aldaar zijn goed doorgebracht, levende overdagelijk.

st 14, 15.
e hooren

UK 15.
ars en de
hem, om

e Schrift-
den, zeg-
de zoon-
den deze

er u heb-
en, en één
laait niet
n de woe-
het verlo-
ve vindt?
gevoonden
op zijne
ijnde.
de roept
geburen
tot hen :
want ik
nden, dat

at er al-
n in den
daar, die
dan over
gtvaardig-
niet noo-

nebbende
zij ééne
teekt niet
het huis
ekt naar-
ij vindt?
gevoonden
endinnen
e zamen,
jde met
den pen-
ik ver-

(ieden) is
Engelen
daar die

en zeker
en ;
hen zeide
geef mij
dat (mij)
elde hun

ren daar-
alles bij-
ende, is
(gelegen)
zijn goed
overda-

14 En als hij het alles ver-
teerd had, werd er een groote
hongersnood in dat land, en
hij begon gebrek te lijden.

15 En hij ging henen en voeg-
de zich bij eenen van de bur-
gers deszelven lands; en die
zond hem op zijn land, om de
zwijnen te weiden.

16 En hij begeerde zijnen buik
te vullen met den draf, dien
de zwijnen aten; en niemand
gaf ze hem.

17 En tot zich zelven geko-
men zijnde, zeide hij : hoe vele
huurlingen mijns vaders hebben
overvloed van brood, en ik
verga van honger ?

18 Ik zal opstaan en tot mij-
nen vader gaan, en ik zal tot
hem zeggen : vader, ik heb ge-
zondigd tegen den hemel en
voor u.

19 En ik ben niet meer waar-
dig uw zoon genoemd te wor-
den; maak mij als een van uwe
huurlingen.

20 En opstaande ging hij naar
zijnen vader. En als hij nog
ver [van hem] was, zag hem zijn
vader, en werd met innerlijke
ontferming bewogen; en [toe]-
lopende viel hem om zijnen
hals, en kuste hem.

21 En de zoon zeide tot hem :
vader, ik heb gezondigd tegen
den hemel en voor u, en ben
niet waardig uw zoon genoemd
te worden.

22 Maar de vader zeide tot
zijne dienstknechten : brengt
[hier] voort het beste kleed,
en doet het hem aan, en geeft
eenen ring aan zijne hand, en
schoenen aan de voeten ;

23 En brengt het gemeste
kalf, en slagt het; en laat
ons eten en vrolijk zijn.

24 Want deze mijn zoon was
dood, en is weder levend ge-
worden; en hij was verloren,
en is gevonden. En zij begon-
nen vrolijk te zijn.

25 En zijn oudste zoon was
in het veld; en alzoo hij kwam
en het huis genaakte, hoorde
hij het gezang en het gerei.

26 En tot zich geroepen heb-
bende eenen van de knechten,
vraaide wat dat mogt zijn.

27 En deze zeide tot hem : uw
broeder is gekomen, en uw
vader heeft het gemeste kalf
geslagt, omdat hij hem gezond
weder ontvangen heeft.

28 Maar hij werd toornig, en

wilde niet ingaan. Zoo ging dan
zijn vader uit, en bad hem.

29 Doch hij antwoordende
zeide tot den vader : zie, ik
dien u [nu] zoo vele jaren,
en heb nooit uw gebod over-
treden; en gij hebt mij nooit
een bokje gegeven, opdat ik
met mijne vrienden mogt vro-
lijk zijn.

30 Maar als deze uw zoon
gekomen is, die uw goed met
hoeren doorgebracht heeft, zoo
hebt gij hem het gemeste kalf
geslagt.

31 En hij zeide tot hem : kind,
gij zijt altijd bij mij, en al het
mijne is uwe.

32 Men behoorde dan vrolijk
en blijde te zijn; want deze uw
broeder was dood, en is weder
levend geworden; en hij was
verloren, en is gevonden.

HOOFDSTUK 16.

1 En hij zeide ook tot zijne
discipelen : er was een zeker
rijk mensch, welke eenen rent-
meester had; en deze werd bij
hem verklaagd, als die zijne
goederen doorbragt.

2 En hij riep hem, en zeide
tot hem : hoe hoor ik dit van
u? Geef rekenschap van uw
rentmeesterschap; want gij zult
niet meer kunnen rentmeester
zijn.

3 En de rentmeester zeide bij
zich zelven : wat zal ik doen,
dewijl mijn heer dit rentmees-
terschap van mij neemt? Gra-
ven kan ik niet, te bedelen
schaam ik mij.

4 Ik weet wat ik doen zal,
opdat, wanneer ik van het rent-
meesterschap afgezet zal wezen,
zij mij in hunne huizen ont-
vangen.

5 En hij riep tot zich een ieg-
lijk van de schuldenaars zijns
heeren, en zeide tot den eer-
sten : hoe veel zijt gij mijnen
heer schuldig ?

6 En hij zeide : honderd vaten
olie. En hij zeide tot hem :
neem uw handschrift, en ne-
derzittende, schrijf haastiglijk
vijftig.

7 Daarna zeide hij tot eenen
anderen : en gij, hoeveel zijt
gij schuldig? En hij zeide :
honderd mudden tarwe. En hij
zeide tot hem : neem uw hand-
schrift, en schrijf tachtig.

8 En de heer pree den onregt-
vaardigen rentmeester, omdat
hij

hij voorzigtiglijk gedaan had; want de kinderen dezer wereld zijn voorzigtiger dan de kinderen des lichts in hun geslacht.

9 En ik zeg ulieden: maakt u zelve vrienden uit den onregtvaardigen Mammon, opdat wanneer u ontbreken zal, zij u mogen ontvangen in de eeuwige tabernakelen.

10 Die getrouw is in het minste, die is ook in het groote getrouw; en die in 't minste onregtvaardig is, die is ook in 't groote onregtvaardig.

11 Zoo gij dan in den onregtvaardigen Mammon niet getrouw zijt geweest, wie zal u 't ware vertrouwen?

12 En zoo gij in eens anderen [goed] niet getrouw zijt geweest, wie zal u het uwe geven?

13 Geen huisknecht kan twee heeren dienen; want of hij zal den eenen haten en den anderen liefhebben; of hij zal den eenen aanhangen en den anderen verachten. Gij kunt God niet dienen en den Mammon.

14 En al deze dingen hoorden ook de Farizeën, die geldgierig waren, en zij beschimpten hem.

15 En hij zeide tot hen: gij zijt, die u zelve regtvaardigt voor de menschen; maar God kent uwe harten. Want wat hoog is onder de menschen, is een gruwel voor God.

16 De wet en de Profeten [zijn] tot op Johannes; van dien tijd af wordt het Koningrijk Gods verkondigd, en een iegelijk doet geweld op 't zelve.

17 En het is ligter dat de hemel en de aarde voorbijgaan, dan dat één tittel der wet valle.

18 Een iegelijk die zijne vrouw verlaat, en eene andere trouwt, die doet overspel; en een iegelijk die de verlatene van den man trouwt, die doet [ook] overspel.

19 En er was een zeker rijk mensch, en was gekleed met purper en zeer fijn lijnwaad, levende alle dagen vrolijk en prachtig.

20 En er was ook een zeker bedelaar, met name Lazarus, welke lag voor zijne poort, vol zweren,

21 En begeerde verzadigd te worden van de kruimkens, die

van de tafel des rijken vielen; maar ook de honden kwamen en lekten zijne zweren.

22 En het geschiedde dat de bedelaar stierf, en van de Engelen gedragen werd in den schoot Abrahams.

23 En de rijke stierf ook, en werd begraven. En als hij in de hel zijne oogen ophief, zijnde in de pijn, zag hij Abraham van verre, en Lazarus in zijnen schoot.

24 En hij riep en zeide: vader Abraham, ontferm u mijner, en zend Lazarus, dat hij het uiterste zijns vingers in 't water doope, en verkoele mijne tong; want ik lijd smarten in deze vlam.

25 Maar Abraham zeide: kind, gedenk dat gij uw goed ontvangen hebt in uw leven, en Lazarus desgelijks het kwade; en nu wordt hij vertroost, en gij lijdt smarten.

26 En boven dit alles, tusschen ons en ulieden is eene groote kloof gevestigd, zoodat degenen die van hier tot u willen overgaan, niet zouden kunnen, noch ook die [daar zijn], van daar tot ons overkomen.

27 En hij zeide: ik bid u dan vader, dat gij hem zendt tot mijns vaders huis.

28 Want ik heb vijf broeders; dat hij hun [dief] betuige, opdat ook zij niet komen in deze plaats der pijniging.

29 Abraham zeide tot hem: zij hebben Mozes en de Profeten; dat zij die hooren.

30 En hij zeide: neen, vader Abraham, maar zoo iemand van de dooden tot hen heneniging, zij zouden zich bekeeren.

31 Doch [Abraham] zeide tot hem: indien zij Mozes en de Profeten niet hooren, zoo zullen zij ook, al ware het dat er iemand uit de dooden opstond, zich niet laten gezeggen.

HOOFDSTUK 17.

1 En hij zeide tot de discipelen: het kan niet wezen, dat er geene ergernissen komen; doch wee [hem] door welken zij komen.

2 Het zoude hem nuttiger zijn, dat een molensteen om zijnen hals gedaan ware, en hij in de zee geworpen, dan dat hij eenen

eenen van deze kleinen zoude ergeren.

3 Wacht u zelve. En indien uw broeder tegen u zondigt, zoo bestraf hem; en indien het hem leed is, zoo vergeef het hem.

4 En indien hij zevenmaal 's daags tegen u zondigt, en zevenmaal 's daags tot u wederkeert, zeggende: het is mij leed; zoo zult gij 't hem vergeven.

5 En de Apostelen zeiden tot den Heer: vermeerder ons het geloof.

6 En de Heer zeide: zoo gij een geloof hadt als een mostaardzaad, gij zoudt tot dezen moerbezieboom zeggen: word ontworteld, en in de zee geplant; en hij zoude u gehoorzaam zijn.

7 En wie van u heeft eenen dienstknecht ploegende of [de beesten] hoedende, die tothém, als hij van den akker inkomt, terstond zal zeggen: kom bij, en zit aan!

8 Maar zal hij niet tot hem zeggen: bereid dat ik te avond zal eten, en omgord u en dien mij, totdat ik zal gegeten en gedronken hebben; en eet en drink gij daarna?

9 Dankt hij ook denzelven dienstknecht, omdat hij gedaan heeft 't geen hem bevolen was? Ik meen, neen.

10 Alzoo ook gij, wanneer gij zult gedaan hebben al 't geen u bevolen is, zoo zegt: wij zijn onnutte dienstknechten, want wij hebben [maar] gedaan hetgeen wij schuldig waren te doen.

11 En het geschiedde, als hij naar Jeruzalem reisde, dat hij door 't midden van Samarië en Galilea ging.

12 En als hij in een zeker dorp kwam, ontmoetten hem tien melaatsche mannen, welke stonden van verre.

13 En zij verhieven [hunne] stem, zeggende: Jezus, Meester, ontferm u onzer.

14 En als hij hen zag, zeide hij tot hen: gaat henen en vertoont u zelve den Priesteren. En het geschiedde, terwijl zij henen gingen, dat zij gereinigd werden.

15 En een van hen ziende dat hij genezen was, keerde wederom, met groote stem God verheerlijkende.

16 En hij viel op het aangezicht voor zijne voeten, hem dankende; en dezelve was een Samaritaan.

17 En Jezus antwoordende zeide: zijn niet de tien gereinigd geworden? En waar zijn de negen?

18 En zijn er geen gevonden die wederkeeren, om God eer te geven, dan deze vreemdeling?

19 En hij zeide tot hem: sta op, en ga henen; uw geloof heeft u behouden.

20 En gevraagd zijnde van de Farizeën, wanneer het Koningrijk Gods komen zoude, heeft hij hun geantwoord en gezegd: het Koningrijk Gods komt niet met uiterlijk gelaat.

21 En men zal niet zeggen: ziehier, of ziedaar; want zie, het Koningrijk Gods is binnen ulieden.

22 En hij zeide tot de discipelen: er zullen dagen komen, wanneer gij zult begeeren eenen der dagen van den Zoon des menschen te zien, en gij zult [dien] niet zien.

23 En zij zullen tot u zeggen: zie hier, of zie daar is hij; gaat niet henen, en volgt niet.

24 Want gelijk de bliksem, die van het eene [einde] onder den hemel bliksemt, [en] tot het andere onder den hemel schijnt, alzoo zal ook de Zoon des menschen wezen in zijnen dag.

25 Maar eerst moet hij veel lijden, en verworpen worden van dit geslacht.

26 En gelijk het geschied is in de dagen van Noach, alzoo zal het ook zijn in de dagen van den Zoon des menschen.

27 Zij aten, zij dronken, zij namen ten huwelijk, zij werden ten huwelijk gegeven, tot den dag, op welken Noach in de ark ging; en de zondvloed kwam, en verloor hen allen.

28 Desgelijks ook, gelijk het geschiedde in de dagen van Lot; zij aten, zij dronken, zij kochten, zij verkochten, zij plantten, zij bouwden;

29 Maar op welken dag Lot van Sodom uitging, regende het vuur en sulfer van den hemel, en verloor hen allen.

30 Even alzoo zal het zijn in den dag op welken de Zoon des

des menschen geopenbaard zal worden.

31 In dien zelven dag, wie op het dak zal zijn, en zijn huisraad in huis, die kome niet af, om hetzelfde weg te nemen; en wie op den akker zijn zal, die keere desgelijks niet naar hetgene dat achter is.

32 Gedenkt aan de vrouw van Lot.

33 Zoo wie zijn leven zal zoeken te behouden, die zal het verliezen; en zoo wie hetzelfde zal verliezen, die zal het in 't leven behouden.

34 Ik zeg u: in dien nacht zullen twee op één bed zijn; de een zal aangenomen, en de ander zal verlaten worden.

35 Twee [vrouwen] zullen te zamen malen; de een zal aangenomen, en de andere zal verlaten worden.

36 Twee zullen op den akker zijn; de een zal aangenomen, en de ander zal verlaten worden.

37 En zij antwoordden en zeiden tot hem: waar Heer? En hij zeide tot hen: waar 't ligchaam is, aldaar zullen de arenden vergaderd worden.

HOOFDSTUK 18.

1 En hij zeide ook eene gelijkenis tot hen, daartoe [strek-kende] dat men altijd bidden moet, en niet vertragen;

2 Zeggende: er was een zeker Regter in eene stad, die God niet vreesde, en geen mensch ontzag.

3 En er was eene zekere weduwe in dezelfde stad, en zij kwam tot hem, zeggende doe mij regt tegen mijne weder-partij.

4 En hij wilde voor eenen [langen] tijd niet; maar daarna zeide hij bij zich zelve: hoewel ik God niet vrees, en geen mensch ontzie,

5 Nogtans omdat deze weduwe mij moeilijk valt, zoo zal ik haar regt doen, opdat zij niet eindelijk kome, en mij het hoofd breke.

6 En de Heer zeide: hoort wat de onregtvaardige Regter zegt.

7 Zal God dan geen regt doen zijnen uitverkorenen, die dag en nacht tot hem roepen,

hoewel hij lankmoedig is over hen?

8 Ik zeg u, dat hij hun haastiglijk regt doen zal; doch de Zoon des menschen, als hij komt, zal hij ook geloof vinden op de aarde?

9 En hij zeide ook tot sommigen, die bij zich zelve vertrouwden, dat zij regtvaardig waren, en de anderen niets achtten, deze gelijkenis:

10 Twee menschen gingen op in den Tempel om te bidden; de een was een Farizeër en de ander een tollenaar.

11 De Farizeër staande bad dit bij zich zelve: O God, ik dank u, dat ik niet ben gelijk de andere menschen, roovers, onregtvaardigen, overspelers, of ook gelijk deze tollenaar.

12 Ik vast tweemaal ter week, ik geef tienden van alles wat ik bezit.

13 En de tollenaar van verre staande, wilde ook zelfs de oogen niet opheffen naar den hemel, maar sloeg op zijne borst, zeggende: O God, zijt mij zondaar genadig.

14 Ik zeg ulieden: deze ging af geregtvaardigd in zijn huis [meer] dan die; want een ieder die zich zelve verhoogt, zal vernederd worden, en die zich zelve vernedert, zal verhoogd worden.

15 En zij bragten ook de kinderkens tot hem, opdat hij die zoude aanraken, en de discipelen [dat] ziende bestraften dezelve.

16 Maar Jezus riep dezelve [kinderkens] tot zich, en zeide: laat de kinderkens tot mij komen, en verhindert hen niet, want derzulken is het Koninkrijk Gods.

17 Voorwaar zeg ik u, zoo wie het Koninkrijk Gods niet zal ontvangen als een kindken, die zal geenszins in 't zelve komen.

18 En een zeker Overste vraagde hem, zeggende: goede Meester, wat doende zal ik het eeuwige leven beërven?

19 En Jezus zeide tot hem: want noemt gij mij goed? Niemand is goed dan één, [namelijk] God.

20 Gij weet de geboden: gij zult geen overspel doen; gij zult niet dooden; gij zult niet

ste-

stelen
getuig
der e
21 E
gen
mijne
22 D
zeide
ontbr
gij h
arme
hebb
herw
23 M
werd
hij w
24 J
heel
zeide
gene
Kon
25
kemo
naal
Kon
26
den
den
27
onn
zijn
28
hebb
u g
29
waar
mar
of o
of l
God
30
der
in
eeu
31
zich
wij
en
der
sch
de
32
ov
be
ge
ge
33
be
en
op
34
de
vo
ve
w
35

stelen; gij zult geene valsche getuigenis geven; eer uwen vader en uwe moeder.

21 En hij zeide: al deze dingen heb ik onderhouden van mijne jongheid aan.

22 Doch Jezus dit hoorende zeide tot hem: nog één ding ontbreekt u; verkoop alles wat gij hebt, en deel het onder de armen, en gij zult eenen schat hebben in den hemel; en kom herwaarts, volg mij.

23 Maar als hij dit hoorde werd hij geheel droevig; want hij was zeer rijk.

24 Jezus nu ziende dat hij geheel droevig geworden was, zeide: hoe zwaarlijk zullen degenen die goed hebben, in het Koninkrijk Gods ingaan.

25 Want het is lichter dat een kemel ga door het oog van eene naald, dan dat een rijke in 't Koninkrijk Gods inga.

26 En die (dit) hoorden zeiden: wie kan dan zalig worden?

27 En hij zeide: de dingen die onmogelijk zijn bij de menschen, zijn mogelijk bij God.

28 En Petrus zeide: zie, wij hebben alles verlaten, en zijn u gevolgd.

29 En hij zeide tot hen: voorwaar ik zeg ulieden, dat er niemand is, die verlaten heeft huis, of ouders, of broeders, of vrouw, of kinderen, om het Koninkrijk Gods,

30 Die niet zal veelvoudig wederontvangen in dezen tijd, en in de toekomstende eeuw het eeuwige leven.

31 En hij nam de twaalfen bij zich, en zeide tot hen: zie, wij gaan op naar Jeruzalem, en het zal alles volbragt worden aan den Zoon des menschen, wat geschreven is door de Profeten.

32 Want hij zal den Heidenen overgeleverd worden, en hij zal bespot worden, en smadelijk gehandeld worden, en bespogen worden;

33 En (hem) gegeeseld hebbende, zullen zij hem dooden; en ten derden dage zal hij weder opstaan.

34 En zij verstonden geen van deze dingen; en dit woord was voor hen verborgen, en zij verstonden niet hetgeen gezegd werd.

35 En het geschiedde, als hij

nabij Jericho kwam, dat een zekere blinde aan den weg zat, bedelende.

36 En deze hoorende deschare voorbijgaan, vroegte dat dat ware.

37 En zij boodschapten hem, dat Jezus de Nazarener voorbijging.

38 En hij riep, zeggende: Jezus gij Zoon Davids, ontferm u mijner.

39 En die voorbijgingen bestrafden hem, opdat hij zwijgen zoude; maar hij riep zoo veel te meer: Zoon Davids, ontferm u mijner.

40 En Jezus (stil)staande beval dat men denzelven tot hem brengen zoude; en als hij nabij (hem) gekomen was, vroegte hij hem,

41 Zeggende: wat wilt gij dat ik u doen zal? En hij zeide: Heer, dat ik ziende mag worden.

42 En Jezus zeide tot hem: word ziende; uw geloof heeft u behouden.

43 En terstond werd hij ziende, en volgde hem, God verheerlijkende; en al het volk (dat) ziende gaf Gode lof.

HOOFDSTUK 19.

1 En (Jezus) ingekomen zijnde, ging hij door Jericho.

2 En zie, er was een man met name geheeten Zacheüs, en deze was een Overste der tollenaars, en hij was rijk.

3 En hij zocht Jezus te zien, wie hij was; en kon niet van wege de schare, omdat hij klein van persoon was.

4 En vooruitlopende klom hij op eenen wilden vijgeboom, opdat hij hem mogt zien; want hij zoude langs dien (weg) voorbijgaan.

5 En als Jezus aan die plaats kwam, opwaarts ziende zag hij hem, en zeide tot hem: Zacheüs, haast u en kom af; want ik moet heden in uw huis blijven.

6 En hij haastte zich en kwam af, en ontving hem met blijdschap.

7 En allen die het zagen murmureerden, zeggende: hij is tot eenen zondigen man ingegaan om te herbergen.

8 En Zacheüs stond en zeide tot den Heer: zie, de helft van mijne goederen, Heer, geef ik

ik den armen; en indien ik iemand iets door bedrog ontvreemd heb, dan geef ik vierdubbel weder.

9 En Jezus zeide tot hem: heden is dezen huize zaligheid geschied, nademaal ook deze een zoon Abrahams is.

10 Want de Zoon des menschen is gekomen, om te zoeken en zalig te maken wat verloren was.

11 En als zij dat hoorden, voegde hij daarbij, en zeide eene gelijkenis, omdat hij nabij Jeruzalem was, en [omdat] zij meenden dat het Koninkrijk Gods terstond zoude openbaar worden.

12 Hij zeide dan: een zeker welgeboren man reisde in een ver[gelegen] land, om voor zich zelve een koninkrijk te ontvangen en [dan] weder te keeren.

13 En geroepen hebbende zijne tien dienstknechten, gaf hij hun tien ponden, en zeide tot hen: doet handeling totdat ik kom.

14 En zijne burgers haatten hem, en zonden hem gezanten na, zeggende: wij willen niet dat deze over ons koning zij.

15 En het geschiedde, toen hij wederkwam, als hij 't koninkrijk ontvangen had, dat hij zeide dat die dienstknechten tot hem zouden geroepen worden, dien hij het geld gegeven had, opdat hij weten mogt, wat een iegelijk met handelen gewonnen had.

16 En de eerste kwam, en zeide: heer, uw pond heeft tien ponden daartoe gewonnen.

17 En hij zeide tot hem: wel gij goede dienstknecht, dewijl gij in het minste getrouw zijt geweest, zoo heb magt over tien steden.

18 En de tweede kwam, en zeide: heer, uw pond heeft vijf ponden gewonnen.

19 En hij zeide ook tot dezen: en gij, wees over vijf steden.

20 En een ander kwam, zeggende: heer, zie [hier] uw pond, 't welk ik in eenen zweetdoek weggelegd had;

21 Want ik vreesde u, omdat gij een straf mensch zijt; gij neemt weg wat gij niet gelegd hebt, en gij maait waar gij niet gezaaid hebt.

22 Maar hij zeide tot hem: uit uwen mond zal ik u oordeelen,

gij hooze dienstknecht; gij wist dat ik een straf mensch ben, nemende weg wat ik niet gelegd heb, en maaijende wat ik niet gezaaid heb.

23 Waarom hebt gij dan mijn geld niet in de bank gegeven, en ik komend had hetzelfde met woeker mogen eischen?

24 En hij zeide tot degenen die bij hem stonden: neemt dat pond van hem weg, en geeft het dien, die de tien ponden heeft.

25 En zij zeiden tot hem: heer, hij heeft tien ponden.

26 Want ik zeg u, dat eenen iegelijk die heeft zal gegeven worden; maar van degenen die niet heeft, van dien zal genomen worden ook wat hij heeft.

27 Doch deze mijne vijanden, die niet hebben gewild, dat ik over hen koning zoude zijn, brengt hier, en slaat hen [hier] voor mij dood.

28 En dit gezegd hebbende reisde hij voor [hen] henen, en ging op naar Jeruzalem.

29 En het geschiedde als hij nabij Bethphage en Bethanie gekomen was aan den berg genaamd den oljfsberg, dat hij twee van zijne discipelen uitzond,

30 Zeggende: gaat henen indat vlek, dat tegenover is; in 't welk inkomende zult gij eenen veulen gebonden vinden, waarop geen mensch ooit heeft gezeten; ontbindt hetzelve, en brengt het.

31 En indien iemand u vraagt: waarom ontbindt gij [dat]? zoo zult gij alzoo tot hem zeggen: omdat het de Heer noodig heeft.

32 En die uitgezonden waren, hengegman zijnde, vonden het, gelijk hij hun gezegd had.

33 En als zij het veulen ontbonden, zeiden de heeren van hetzelve tot hen: waarom ontbindt gij het veulen?

34 En zij zeiden: de Heer heeft het noodig.

35 En zij bragten hetzelve tot Jezus. En hunne kleederen op het veulen geworpen hebbende, zetten zij Jezus daar op.

36 En als hij [voort]reisde, spreidden zij hunne kleederen onder [hem] op den weg.

37 En als hij nu genaakte aan den afgang des oljfsbergs, begon al de menigte der discipelen

acht; gij wist
mensch ben,
niet gelegd
wat ik niet

ij dan mijn
k gegeven,
etzelve met
en?

egenen die
neemt dat
en, geeft
en ponden

hem: heer,
n.

dat eenen
al gegeven
ngenen die
u zal geno-
t hij heeft.
e vijanden,
ild, dat ik
oude zijn,
hen (hier)

hebbende
henen, en
tem.

de als hij
Bethanië
n berg ge-
g, dat hij
pelen uit-

enen indat
is; in 't
it gij een-
den, waar-
heeft ge-
tzelve, en

u vraagt:
[dat]? zoo
n zeggen:
r noodig

en waren,
vonden
zegd had.
ulen ont-
eeren van
arom ont-

de Heer

etzelve tot
ederen op
hebbende,
op.

ort)reisde,
kleederen
reg.

aakte aan
bergs, be-
discipelen

len zich te verblijden, en
God te loven met groote stem,
van wege al de krachtige da-
den die zij gezien hadden;

38 Zeggende: gezegend (is)
de Koning die daar komt in
den naam des Heeren. Vrede
(zij) in den hemel, en heer-
lijkheid in de hoogste (plaat-
sen).

39 En sommigen der Farizeën
uit de schare zeiden tot hem:
Meester bestraf uwe discipelen.

40 En hij antwoordende
zeide tot hen: ik zeg ulieden
dat, zoo deze zwijgen, de
steen haast roepen zullen.

41 En als hij nabij kwam,
en de stad zag, weende hij
over haar,

42 Zeggende: och of gij ook
bekendet, ook nog in dezen
uwen dag, hetgeen tot uwen
vrede (dient). Maar nu is het
verborgen voor uwe oogen.

43 Want er zullen dagen over
u komen, dat uwe vijanden
eene begraving rondom u zul-
len opwerpen, en zullen u
omsingelen, en u van alle zij-
den bennaauwen,

44 En zullen u tot den grond
nederwerpen, en uwe kinderen
in u; en zij zullen in u den
(eenen) steen op den (anderen)
steen niet laten; daarom dat
gij den tijd uwer bezoeking
niet bekend hebt.

45 En gegaan zijnde in den
Tempel, begon hij uit te drij-
ven degenen die daar in ver-
kochten en kochten,

46 Zeggende tot hen: er is
geschreven: mijn huis is een
huis des gebeds; maar gij hebt
dat tot eenen kuil der moor-
denaars gemaakt.

47 En hij leerde dagelijks in
den Tempel; en de Overpries-
ters, en de Schriftgeleerden,
en de Oversten des volks zoch-
ten hem te dooden;

48 En zij vonden niet, wat
zij doen zouden: want al het
volk hing hem aan, en hoorde
(hem).

gende: zeg ons door wat magt
gij deze dingen doet; of wie
hij is die u deze magt heeft
gegeven?

3 En hij antwoordende
zeide tot hen: ik zal u ook
een woord vragen; en zegt mij:

4 De Doop van Johannes
was die uit den hemel, of uit
de menschen?

5 En zij overleiden onder
zich, zeggende: (indien wij
zeggen: uit den hemel, zoo
zal hij zeggen: waarom hebt
gij hem dan niet geloofd?

6 En indien wij zeggen: uit
de menschen, zoo zal ons al
het volk steenigen: want zij
houden voor zeker dat Johan-
nes een Profet was.

7 En zij antwoordden, dat zij
niet wisten van waar (die was).

8 En Jezus zeide tot hen:
zoo zeg ik u ook niet, door
wat magt ik deze dingen doe.

9 En hij begon tot het volk
deze gelijkenis te zeggen: een
zeker mensch plantte eenen
wijngaard, en hij verhuurde
dien aan landlieden, en trok
eenen langen tijd buiten
's lands.

10 En als het de tijd was,
zond hij tot de landlieden
eenen dienstknecht, opdat zij
hem van de vrucht des wijnga-
ards geven zouden, maar
de landlieden sloegen denzel-
ven, en zonden (hem) ledig
henen.

11 En wederom zond hij nog
eenen anderen dienstknecht,
maar ook dien geslagen en
smadelijk gehandeld hebbende,
zonden zij (hem) ledig
henen.

12 En wederom zond hij
nog eenen derden; maar zij
verwondten ook dezen, en
wierpen (hem) uit.

13 En de heer des wijngaards
zeide: wat zal ik doen? Ik
zal mijnen geliefden zoon zen-
den; mogelijk dezen ziende
zullen zij (hem) ontzien.

14 Maar als de landlieden
hem zagen, overleiden zij on-
der elkander, en zeiden: deze
is de erfgenaam; komt, laat
ons hem dooden, opdat de er-
fenis onze worde.

15 En als zij hem buiten den
wijngaard uitgeworpen had-
den, doodden zij (hem). Wat
zal dan de heer des wijngaards
hun doen?

16 Hij zal komen en deze landlieden verderven, en zal den wijngaard aan anderen geven. En als zij [dat] hoorden, zeiden zij dat zij verre.

17 Maar hij zag hen aan, en zeide: wat is dan dit, hetwelk geschreven staat: de steen dien de bouwlieden verworpen hebben, deze is tot een hoofd des hoeks geworden?

18 Een iegelijk die op dien steen valt, zal verpletterd worden, en op wien hij valt, dien zal hij vermorselen.

19 En de Overpriesters en de Schriftgeleerden zochten te dier zelfder ure de handen aan hem te slaan, maar zij vreesden het volk; want zij verstonden dat hij deze gelijkenis tegen hen gesproken had.

20 En zij namen [hem] waar, en zonden verspieders uit, die zich zelven veinsden rechtvaardig te zijn; opdat zij hem in [zijne] reden vangen mogten, om hem der heerschappij en der macht des Stadhouders over te leveren.

21 En zij vraagden hem, zeggende: Meester wij weten dat gij recht spreekt, en leert, en den persoon niet aanneemt, maar leert den weg Gods in waarheid;

22 Is het ons geoorloofd den Keizer schatting te geven, of niet?

23 En hij hunne arglistigheid bemerkende, zeide tot hen: wat verzoekt gij mij?

24 Toont mij eenen penning; wiens beeld en opschrift heeft hij? En zij antwoordende zeiden: des Keizers.

25 En hij zeide tot hen: geeft dan den Keizer wat des Keizers is, en Gode wat Gods [is].

26 En zij konden hem in [zijn] woord niet vatten voor het volk; en zich verwonderende over zijn antwoord zwegen zij stil.

27 En tot hem kwamen sommigen der Sadduceën, welke tegensprekende [zeggen] dat er geene opstanding is, en vraagden hem.

28 Zeggende: Meester, Mozes heeft ons geschreven: zoo iemands broeder sterft, die eene vrouw heeft, en hij sterft zonder kinderen, dat zijn broe-

der de vrouw nemen zal, en zijnen broeder zaad verwekken.

29 Er waren nu zeven broeders; en de eerste nam eene vrouw, en hij stierf zonder kinderen.

30 En de tweede nam die vrouw, en [ook] deze stierf zonder kinderen.

31 En de derde nam dezelve [vrouw], en desgelijks ook de zeven, en hebben geene kinderen nagelaten, en zijn gestorven.

32 En ten laatste na allen stierf ook de vrouw.

33 In de opstanding dan, wiens vrouw van deze zal zij zijn? Want die zeven hebben dezelve tot eene vrouw gehad.

34 En Jezus antwoordende zeide tot hen: de kinderen dezer eeuw trouwen, en worden ten huwelijk uitgegeven;

35 Maar die waardig zullen geacht zijn die eeuw te verwerven, en de opstanding uit de dooden, zullen noch trouwen noch ten huwelijk uitgegeven worden.

36 Want zij kunnen niet meer sterven; want zij zijn den Engelen gelijk. En zij zijn kinderen Gods, dewijl zij kinderen der opstanding zijn.

37 En dat de dooden opgewekt zullen worden, heeft ook Mozes aangewezen bij het doorrenbosch, als hij den Heer noemt den God Abrahams, en den God Izaäks, en den God Jakobs.

38 [God] nu is niet een God der dooden, maar der levenden; want zij leven hem allen.

39 En sommigen der Schriftgeleerden antwoordende zeiden: Meester, gij hebt wel gezegd.

40 En zij durfden hem niet meer iets vragen.

41 En hij zeide tot hen: hoe zeggen zij, dat de Christus Davids zoon is?

42 En David zelf zegt in het boek der Psalmen: de Heer heeft gezegd tot mijnen Heer: zit aan mijne rechter[hand].

43 Totdat ik uwe vijanden zal gezet hebben tot eene voetbank uwer voeten.

44 David dan noemt hem [zijn] Heer; en hoe is hij zijn zoon?

45 En daar al het volk [het] hoor-

hoorde discipelen

46 W geleer wande

en ber de ma

ten in voorn

tijden

47 D opete lange

len z gen.

1 I rijken kist v

2 Er arme nings

3 E zeg v meer worp

4 W hunn tot c heeft

5 I van scho versi

6 [gaet zulle niet ren] die

7 F gen len well

8 I niet zull naa Chr gek

9 v van wor dez ach sto

10 het [en] [en] 11

al, en
ekken,
a broe-
n eene
zonder

m die
stierf

ezelwe
ok de
kinde-
restor-

allen

dan,
zal zij
ebben
gebad.
diende
en de-
orden

tullen
e ver-
guit
trou-
uit-

meer
a En-
kin-
inde-

opge-
te ook
hoor-
Heer
naams,
den

God
ven-
hem

rist-
zei-
ge-

niet

hoe
stus

het
leer
er :

den
oet-

hem
hij

het)
oor-

hoorde, zeide hij tot zijne discipelen:

46 Wacht u van de Schriftgeleerden, die daar willen wandelen in lange kleedren, en beminnen de groetingen op de markten, en de voorgestoelten in de Synagogen, en de voorzittingen in de maaltijden;

47 Die der weduwen huizen opeten, en onder eenen schijn lange gebeden doen; deze zullen zwaarder oordeel ontvangen.

HOOFDSTUK 21.

1 En opziende zag hij' de rijken hunne gaven in de schatkist werpen.

2 En hij zag ook eene zekere arme weduwe twee kleine [penningkens] daar in werpen.

3 En hij zeide: waarlijk ik zeg u, dat deze arme weduwe meer dan allen heeft [in]geworpen.

4 Want die allen hebben van hunnen overvloed geworpen tot de gaven Gods; maar deze heeft van haar gebrek al den leeftoet dien zij had, [daar in] geworpen.

5 En als sommigen zeiden van den Tempel dat hij met schoone steenen en begiften versierd was, zeide hij:

6 [Wat] deze dingen [aanziet], die gij aanschouwt, er zullen dagen komen, in welke niet [één] steen op [den anderen] steen zal gelaten worden, die niet zal worden afgebroken.

7 En zij vraagden hem, zeggende: Meester, wanneer zullen dan deze dingen zijn? en welk is het teeken, wanneer deze dingen zullen geschieden?

8 En hij zeide: ziet dat gij niet verleid wordt; want velen zullen er komen onder mijnen naam, zeggende: ik ben [de Christus]. En de tijd is nabij gekomen; gaat dan hen niet na.

9 En wanneer gij zult hooren van oorlogen en beroerten, zoo wordt niet verschrikt. Want deze dingen moeten eerst geschieden; maar [nog] is terstond het einde niet.

10 Toen zeide hij tot hen: het [éene] volk zal tegen het [andere] volk opstaan, en het [éene] koninkrijk tegen het [andere] koninkrijk.

11 En er zullen groote aard-

bevingen wezen in verscheidene plaatsen, en hongersnooden, en pestilentiën; er zullen ook schrikkelijke dingen, en groote teekenen van den hemel geschieden.

12 Maar vóór dit alles zullen zij hunne handen aan ulieden slaan, en [u] vervolgen, [u] overleverende in de Synagogen en de gevangenissen, en gij zult getrokken worden voor Koningen en Stadhouders om mijns naams wil.

13 En [dit] zal u overkomen tot eene getuigenis.

14 Neemt dan in uwe harten voor, van te voren niet te overdenken, [hoe] gij u verantwoordt zult.

15 Want ik zal u mond en wijsheid geven, welke niet zullen kunnen tegenspreken, noch wederstaan, allen die zigt tegen u zetten.

16 En gij zult overgeleverd worden ook van ouders, en broeders, en magen, en vrienden; en zij zullen er [sommigen] uit u dooden.

17 En gij zult van allen gehaat worden om mijns naams wil.

18 Doch niet één haar uit uw hoofd zal verloren gaan.

19 Bezit uwe zielen in uwe lijdzzaamheid.

20 Maar wanneer gij zien zult dat Jeruzalem van heillegers omsingeld wordt, zoo weet alsdan dat hare verwoesting nabij gekomen is.

21 Alsdan die in Judea zijn, dat zij vlieden naar de bergen; en die in het midden van dezelve zijn, dat zij daar uit trekken; en die op de velden zijn, dat zij in dezelve niet komen.

22 Want deze zijn dagen der wraak, opdat alles vervuld worde wat geschreven is.

23 Doch wee de bevruchte, en de zogende [vrouwen] in die dagen; want er groote nood zijn zal in het land, en toorn over dit volk.

24 En zij zullen vallen door de scherpte des zwaards, en gevankelijk weggevoerd worden onder alle volken; en Jeruzalem zal van de Heidenen vertreden worden, totdat de tijden der Heidenen vervuld zullen zijn.

25 En er zullen teekenen

zijn in de zon, en maan, en sterren, en op de aarde benaauwdheid der volkeren, met twijfelmoeidigheid, als de zee en watergolven groot geluid zullen geven;

26 En den menschen het hart zal bezwijken van vrees, en verwachting der dingen die het aardrijk zullen overkomen. Want de krachten der hemelen zullen bewogen worden.

27 En alsdan zullen zij den Zoon des menschen zien komen in een volk met groote kracht en heerlijkheid.

28 Als nu deze dingen beginnen te geschieden, zoo ziet omhoog, en heft uwe hoofden opwaarts, omdat uwe verlossing nabij is.

29 En hij zeide tot hen eene gelijkenis: ziet den vijgeboom, en al de boomen.

30 Wanneer zij nu uitspruiten, en gij [dat] ziet, zoo weet gij uit u zelven dat de zomer nu nabij is.

31 Alzoo ook gij, wanneer gij deze dingen zult zien geschieden zoo weet dat het Koninkrijk Gods nabij is.

32 Voorwaar zeg ik u, dat dit geslacht geenszins zal voorbijgaan, totdat alles zal geschied zijn.

33 De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan.

34 En wacht u zelven, dat uwe harten niet te eeniger tijd bezwaard worden met brasserijen, en dronkenschap, en zorgvuldigheden dezes levens, en dat u die dag niet onvoorziens [over]kome.

35 Want gelijk een strik zal hij komen over al degenen die op den ganschen aardbodem gezeten zijn.

36 Waakt dan te allen tijde, biddende dat gij moogt waardig geacht worden te ontvlieden al deze dingen die geschieden zullen, en te staan voor den Zoon des menschen.

37 Des daags nu was hij leerende in den Tempel; maar des nachts ging hij uit, en vernachtte op den berg, genaamd de olyff[berg].

38 En al het volk kwam des morgens vroeg tot hem in

den Tempel, om hem te hooren.

HOOFDSTUK 22.

1 En het Feest der ongehevelde [brooden], genaamd Pascha, was nabij.

2 En de Overpriesters en de Schriftgeleerden zochten, hoe zij hem ombrengen zouden; want zij vreesden het volk.

3 En de satan voer in Judas, die toegenaamd was Iskarioth, zijnde uit het getal der twaalve.

4 En hij ging henen, en sprak met de Overpriesters en de Hoofdmannen, hoe hij hem hun zoude overleveren.

5 En zij waren verblijd, en zijn het eens geworden, dat zij hem geld geven zouden.

6 En hij beloofde het, en zocht gelegenheid om hem hun over te leveren zonder oproer.

7 En de dag der ongehevelde [brooden] kwam, op welken het Pascha moest geslagt worden.

8 En hij zond Petrus en Johannes uit, zeggende: gaat henen, en bereidt ons het Pascha, opdat wij het eten mogen.

9 En zij zeiden tot hem: waar wilt gij dat wij het bereiden?

10 En hij zeide tot hen: zie, als gij in de stad zult gekomen zijn, zoo zal u een mensch ontmoeten, dragende eene kruik waters; volgt hem in het huis waar hij ingaat.

11 En gij zult zeggen tot den huisvader van dat huis: de Meester zegt u: waar is de eetzaal, daar ik het Pascha met mijne discipelen eten zal?

12 En hij zal u eene groote toegeruste opperzaal wijzen; bereidt het aldaar.

13 En zij henengaande vonden het, gelijk hij hun gezegd had, en bereidden het Pascha.

14 En als de ure gekomen was, zat hij aan, en de twaalf Apostelen met hem.

15 En hij zeide tot hen: ik heb grootelijks begeerd dit Pascha met u te eten, eer dat ik lijde.

16 Want ik zeg u, dat ik niet meer daarvan eten zal, tot-

totdat
't Kon
17 En
ker ge
had, z
en de
18 W
niet d
des
Konin
zijn.
19 E
als h
het, c
de
't wel
doet
nis.
20 D
beker
zegge
het N
bloed
goten
21 D
genen
met r
22 E
gaat
is; de
welke
23 E
elkan
hen
dat d
24 E
onder
de m
25 E
Koni
scher
over
dadis
26 I
de
gelij
gang
27
aanz
niet
hen
een
28
met
in m
29
Kon
Vad
heef
30
aan
ning
oort
ten
31
mon

totdat het vervuld zal zijn in 't Koninkrijk Gods.

17 En als hij eenen drinkbeker genomen had, en gedankt had, zeide hij: neemt dezen en deelt [dien] onder ulieden.

18 Want ik zeg u, dat ik niet drinken zal van de vrucht des wijnstoks totdat het Koninkrijk Gods zal gekomen zijn.

19 En hij nam brood, en als hij gedankt had brak het, en gaf het hun, zeggende: dat is mijn ligchaam, 't welk voor u gegeven wordt; doet dat tot mijne gedachtenis.

20 Desgelijks ook den drinkbeker na het Avondmaal, zeggende: deze drinkbeker [is] het Nieuwe Testament in mijn bloed, hetwelk voor u vergoten wordt.

21 Doch zie, de hand desgenen, die mij verraadt, is met mij aan de tafel.

22 En de zoon des menschen gaat wel henen, gelijk besloten is; doch wee dien mensch door welken hij verraden wordt.

23 En zij begonnen onder elkander te vragen, wie van hen het toch mogt zijn, die dat doen zoude.

24 En er werd ook twisting onder hen, wie van hen scheen de meeste te zijn.

25 En hij zeide tot hen: de Koningen der volkeren heerschen over hen, en die magt over hen hebben worden weldadige [Heeren] genoemd.

26 Doch gij niet alzoo; maar de meeste onder u, die zij gelijk de minste, en die voorganger is, als een die dient.

27 Want wie is meerder? Die aanzit, of die dient? Is 't niet, die aanzit? Maar ik ben in het midden van u, als een die dient.

28 En gij zijt degenen, die met mij steeds gebleven zijt in mijne verzoeking.

29 En ik verordineer u het Koninkrijk, gelijkewijs mijn Vader mij [dat] verordineerd heeft;

30 Opdat gij eet en drinkt aan mijne tafel in mijn Koninkrijk, en zit op troonen, oordeelende de twaalf geslachten Israëls.

31 En de Heer zeide: Simon, Simon, zie, de satan

heeft ulieden zeer begeerd, om te ziften als de tarwe;

32 Maar ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude; en gij, als gij eens zult bekeerd zijn, zoo versterk uwe broeders.

33 En hij zeide tot hem: Heer, ik ben bereid met u ook in de gevangenis en in den dood te gaan.

34 Maar hij zeide: ik zeg u, Petrus, de haan zal heden niet kraaijen, eer gij driemaal zult verloochend hebben dat gij mij kent.

35 En hij zeide tot hen: als ik u uitzond, zonder buidel, en male, en schoenen, heeft u ook iets ontbroken? En zij zeiden niets.

36 Hij zeide dan tot hen: maar nu, wie eenen buidel heeft, die neme hem; desgelijks ook eene male; en die geen heeft, die verkoope zijn kleed, en koope een zwaard.

37 Want ik zeg u, dat nog dit hetwelk geschreven is in mij moet volbragt worden, namelijk: en hij is met de misdadigen gerekend. Want ook die dingen die van mij [geschreven zijn], hebben een einde.

38 En zij zeiden: Heer zie hier twee zwaarden. En hij zeide tot hen: het is genoeg.

39 En uitgaande vertrok hij, gelijk hij gewoon was, naar den olifberg; en hem volgden ook zijne discipelen.

40 En als hij aan die plaats gekomen was, zeide hij tot hen; bidt, dat gij niet in verzoeking komt.

41 En hij scheidde zich van hen af, omtrent eenen steenworp, en knielde neder, en bad,

42 Zeggende: Vader, of gij wildet dezen drinkbeker van mij wegnemen! Doch niet mijn wil maar de uwe geschiedde.

43 En van hem werd gezien een Engel uit den hemel, die hem versterkte.

44 En in zwaren strijd zijnde, bad hij te ernstiger; en zijn zweet werd gelijk groote druppelen bloeds die op de aarde aflepen.

45 En als hij van het gebed opgestaan was, kwam hij tot zijne discipelen, en vond hen slapende van droefheid.

46 En hij zeide tot hen: wat slaapt gij? Staat op, en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.

47 En als hij nog sprak, ziedaar eene schare; en een van de twaalve, die genaamd was Judas, ging hen voor, en kwam bij Jezus, om hem te kussen.

48 En Jezus zeide tot hem: Judas, verraadt gij den Zoon des menschen met eenen kus?

49 En die bij hem waren ziende wat er geschieden zoude, zeiden tot hem: Heer, zullen wij met het zwaard slaan?

50 En een uit hen sloeg den dienstknecht des Hoogepriesters en hieuw [hem] zijn regter oor af.

51 En Jezus antwoordende zeide: laat hen tot hiertoe [gewarden]. En raakte zijn oor aan, en heelde hem.

52 En Jezus zeide tot de Overpriesters, en de Hoofdmannen des Tempels, en de Ouderlingen, die tegen hem gekomen waren: zijt gij uitgegaan met zwaarden en stokken als tegen eenen moordenaar?

53 Als ik dagelijks met u was in den Tempel, zoo hebt gij de handen tegen mij niet uitgestoken; maar dit is uwe ure en de magt der duisternis.

54 En zij grepen hem, en leidden [hem weeg], en bragten hem in het huis des Hoogepriesters. En Petrus volgde van verre.

55 En als zij vuur ontstoken hadden in 't midden van de zaal, en zij te zamen nederzaten, zat Petrus in het midden van hen;

56 En eene zekere dienstmaagd ziende hem bij 't vuur zitten, en hare oogen op hem houdende, zeide: ook deze was met hem.

57 Maar hij verloochende hem, zeggende: vrouw, ik ken hem niet.

58 En kort daarna een ander hem ziende, zeide: ook gij zijt van die. Maar Petrus zeide: mensch ik ben niet.

59 En als het omtrent een uur geleden was, bevestigde [dat] een ander, zeggende: in waarheid, ook deze was met

hem; want hij ook een Galileër is.

60 Maar Petrus zeide mensch ik weet niet wat gij zegt. En terstond als hij nog sprak kraaide de haan.

61 En de Heer zich omkeerende, zag Petrus aan; en Petrus werd indachtig des woords des Heeren, hoe hij hem gezegd had: eer de haan zal gekraaid hebben, zult gij mij driemaal verloochenen.

62 En Petrus naar buiten gaande, weende bitterlijk.

63 En de mannen, die Jezus hielden, bespotten hem, en sloegen [hem].

64 En als zij hem overdekt hadden, sloegen zij hem op 't aangezicht, en vraagden hem, zeggende: profeteer wie het is, die u geslagen heeft.

65 En vele andere dingen zeiden zij tegen hem, lasterende.

66 En als het dag geworden was, vergaderden de Ouderlingen des volks, en de Overpriesters en Schriftgeleerden, en bragten hem in hunnen Raad,

67 Zeggende: zijt gij de Christus? Zeg het ons. En hij zeide tot hen: indien ik het u zeg, gij zult het niet gelooven;

68 En indien ik ook vraag, gij zult mij niet antwoorden of loslaten.

69 Van nu aan zal de Zoon des menschen gezeten zijn aan de regter[hand] der kracht Gods.

70 En zij zeiden allen: zijt gij dan de Zoon Gods? En hij zeide tot hen: gij zegt, dat ik het ben.

71 En zij zeiden: wat hebben wij nog getuigenis noodig? Want wij zelven hebben het uit zijnen mond gehoord.

HOOFDSTUK 23.

1 En de geheele menigte van hen stond op, en leidde hem tot Pilatus.

2 En zij begonnen hem te beschuldigen zeggende: wij hebben bevonden dat deze het volk verkeert, en verbiedt den Keizer schatting te geven, zeggende, dat hij zelf Christus de Koning is.

3 En Pilatus vraagde hem, zeg-

zeggen
der Je
hem e
4 En
Overp
ik vin
mensch
5 En
aan, z
volk,
den,
Galile
6 Als
hoord
mensc
7 En
het g
zond
des,
binne
8 En
werd
hij v
rig g
dat h
en he
dat v
den:
9 En
vele
woor
10
de S
en b
lijk.
11 I
krijg
besp
een
zond
tus.
12
werd
vrien
zij v
schia
13
prie
't v
zeid
14
tot
het
zie,
gen
en l
schu
daa
digt
15
wan
gez
hem
doe
16
tijd

zeggende: zijt gij de [Koning der Joden? En hij antwoordde hem en seide: gij zegt het.

4 En Pilatus zeide tot de Overpriesters en de scharen: ik vind geene schuld in dezen mensch.

5 En zij hielden te sterker aan, zeggende: hij beroert het volk, leerende door geheel Judea, begonnen hebbende van Galilea tot hiertoe.

6 Als nu Pilatus van Galilea hoorde, vrangde hij; of die mensch een Galileër was.

7 En verstaande dat hij uit het gebied van Herodes was, zond hij hem henen tot Herodes, die ook zelf in die dagen binnen Jeruzalem was.

8 En als Herodes Jezus zag, werd hij zeer verblijd; want hij was van over lang begeerig geweest hem te zien, omdat hij veel van hem hoorde, en hoopte eenig teeken te zien; dat van hem gedaan zoude worden:

9 En hij vroegde hem met vele woorden; doch hij antwoordde hem niets.

10 En de Overpriesters en de Schriftgeleerden stonden, en beschuldigden hem heftiglijk.

11 En Herodes met zijne krijgslieden, hem veracht en bespot hebbende, deed hem een blinkend kleed aan, en zond hem weder tot Pilatus.

12 En op denzelfden dag werden Pilatus en Herodes vrienden met elkander, want zij waren te voren in vijandschap tegen den anderen.

13 En als Pilatus de Overpriesters, en de Oversten, en 't volk bijeen geroepen had, zeide hij tot hen:

14 Gij hebt dezen mensch tot mij gebracht, als eenen die het volk afkeerig maakt; en zie, ik heb [hem] in uwe tegenwoordigheid ondervraagd, en heb in dezen mensch geene schuld gevonden van 't geen daar gij hem mede beschuldigt;

15 Ja ook Herodes niet, want ik heb ulieden tot hem gezonden; en zie, er is van hem niets gedaan, dat des doods waardig is.

16 Zoo zal ik hem dan kastijden en loslaten.

17 En hij moest hun op het Feest eenen loslaten.

18 Doch al de menigte riep gelijkelijk, zeggende weg met dezen, en laet ons Bar-abbas los.

19 Welke was om zeker oproer, dat in de stad geschied was; en (om) eenen doodslag, in de gevangenis geworden.

20 Pilatus dan riep [hun] wederom toe, willende Jezus loslaten;

21 Maar zij riepen daartegen, zeggende: kruis [hem], kruis hem.

22 En hij zeide ten derde maal tot hen: wat heeft deze dan kwaads gedaan? Ik heb geene schuld des doods in hem gevonden; zoo zal ik hem dan kastijden en loslaten.

23 Maar zij hielden aan met groot geroep, eischende dat hij zoude gekruist worden; en hun en der Overpriesteren geroep werd geweldiger.

24 En Pilatus oordeelde dat hun eisch geschieden zoude.

25 En hij liet hun los den genen, die om oproer en doodslag in de gevangenis geworden was, welken zij geëischt hadden; maar Jezus gaf hij over tot hunnen wil.

26 En als zij hem wegleidten, namen zij eenen Simoñ van Cyrene, komende van den akker, en leidden hem het kruis op, dat hij het accliter Jezus droeg.

27 En eene groote menigte van volk, en van vrouwen volgde hem, welke ook weenden en hem beklagden.

28 En Jezus zocht tot haar keerende zeide: gij dochters van Jeruzalem, weent niet over mij, maar weent over u zelve en over uwe kinderen.

29 Want zie, er komen dagen, in welke men zeggen zal: zalig [zijn] de onvruchtbaren, en de buiken die niet gebaard hebben, en de borsten die niet gezoogd hebben.

30 Alsdan zullen zij beginnen te zeggen tot de bergen: valt op ons; en tot de heuvelen; bedekt ons.

31 Want indien zij dit doen aan het groene hout, wat zal aan het dorre geschieden?

32 En er werden ook twee anderen, zijnde kwaaddoenders, geleid, om met hem gedood te worden.

33 En toen zij kwamen op de plaats genaamd Hoofdscheel [*plaats*], kruisigden zij hem aldaar; en de kwaaddoeners, den eenen ter regter, en den anderen ter linker [*zijde*].

34 En Jezus zeide: Vader, vergeef het hun; want zij weten niet wat zij doen. En verdeelende zijne kleederen, wierpen zij het lot.

35 En het volk stond en zag het aan; en ook de Oversten met hen beschimpten [*hem*], zeggende: anderen heeft hij verlost, dat hij nu zich zelven verlosse, zoo hij is de Christus de uitverkorene Gods.

36 En ook de krijgsknechten tot [*hem*] komende, bespotten hem, en bragten hem edik;

37 En zeiden: indien gij de Koning der Joden zijt, zoo verlos u zelven.

38 En er was ook een opschrift boven hem geschreven, met Grieksche, en Romeinsche, en Hebreuwsche letters: DEZE IS DE KONING DER JODEN.

39 En een van de kwaaddoeners, die gehangen waren, lasterde hem, zeggende: indien gij de Christus zijt, verlos u zelven en ons.

40 Maar de andere antwoordende bestrafte hem, zeggende: vreest gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt?

41 En wij toch regtvaardiglijk; want wij ontvangen [*straf*] waardig hetgeen wij gedaan hebben; maar deze heeft niets onbehoorlijks gedaan.

42 En hij zeide tot Jezus: Heer, gedenk mijner, als gij in uw Koninkrijk zult gekomen zijn.

43 En Jezus zeide tot hem: voorwaar zeg ik u, heden zult gij met mij in het paradijs zijn.

44 En het was omtrent de zesde ure, en er werd duisternis over de geheele aarde, tot de negende ure toe.

45 En de zon werd verduisterd, en het voorhangsel des Tempels scheurde midden [*door*].

46 En Jezus roepende met groote stem zeide: Vader, in uwe handen beveel ik mij-

nen geest. En als hij dat gezegd had, gaf hij den geest.

47 Als nu de Hoofdman over honderd zag wat er geschied was, verheerlijkte hij God, en zeide: waarlijk, deze mensch was regtvaardig.

48 En al de scharen, die te zamen gekomen waren om dit te aanschouwen, ziende de dingen, die geschied waren, keerden wederom slaande op hunne borsten.

49 En al zijne bekenden stonden van verre, ook de vrouwen, die hem te zamen gevolgd waren van Galilea, en zagen dit aan.

50 En zie, een man met name Jozef, zijnde een Raadsheer, een goed en regtvaardig man.

51 (Deze had niet) mede bewilligd in hunnen raad en handel) van Arimathea, eene stad der Joden, en die ook zelf het Koninkrijk Gods verwachtte.

52 Deze ging tot Pilatus, en begeerde het ligchaam van Jezus.

53 En als hij hetzelfde afgenomen had, wond hij dat in een sijn lijnwaad, en leide het in een graf, in eene rots gehouwen, waar nog nooit iemand in gelegd was.

54 En het was de dag der voorbereiding, en de Sabbat kwam aan.

55 En ook de vrouwen, die met hem gekomen waren uit Galilea, volgden na, en aanschouwden het graf, en hoe zijn ligchaam gelegd werd.

56 En wedergekeerd zijnde bereidden zij specerijen en zalven; en op den Sabbat rustten zij naar het gebod.

HOOFDSTUK 24.

1 En op den eersten [*dag*] der week, zeer vroeg in den morgenstond, gingen zij naar het graf, dragende de specerijen, die zij bereid hadden, en sommigen met haar.

2 En zij vonden den steen afgewenteld van het graf.

3 En ingegaan zijnde vonden zij het ligchaam des Heeren Jezus niet.

4 En het geschiedde, als zij daarover twijfelmoedig waren, zie, twee mannen stonden bij haar in blinkende kleederen.

5 En

5 En als zij zeer bevreesd werden, en 't aangezigt naar de aarde neigden, zeiden zij tot haar: wat zoekt gij den levenden bij de dooden?

6 Hij is hier niet, maar hij is opgestaan. Gedenkt hoe hij tot u gesproken heeft, als hij nog in Galilea was.

7 Zeggende: de Zoon des menschen moet overgeleverd worden in de handen der zondige menschen, en gekruisigd worden, en ten derden dage weder opstaan.

8 En zij werden indachtig zijner woorden.

9 En wedergekeerd zijnde van het graf, boodschappen zij al deze dingen aan de elve en aan al de anderen.

10 En [deze] waren Maria Magdalena, en Johanna, en Maria [de moeder] van Jacobus, en de anderen met haar, die dit tot de Apostelen zeiden.

11 En hare woorden schenen voor hen als ijdel geklap, en zij geloofden haar niet.

12 Doch Petrus opstaande liep tot het graf, en nederbukkende zag hij de linnen doeken liggende alleen, en ging weg, zich verwonderende bij zich zelven van 't geen geschied was.

13 En zie, twee van hen gingen op denzelfden dag naar een vlek, dat zestig stadiën van Jeruzalem was, welks naam was Emmaus;

14 En zij spraken te zamen onder elkander van al deze dingen die er gebeurd waren.

15 En het geschiedde, terwijl zij te zamen spraken en elkander ondervraagden, dat Jezus zelf bij [hen] kwam, en met hen ging.

16 En hunne oogen werden gehouden, dat zij hem niet kenden.

17 En hij zeide tot hen: wat redenen zijn dit, die gij wandelende onder elkander verhandelt? En [waarom] ziet gij droevig?

18 En de een, wiens naam was Kléopas, antwoordende, zeide tot hem: zijt gij alleen een vreemdeling te Jeruzalem, en weet niet de dingen, die deze dagen daarin geschied zijn?

19 En hij zeide tot hen: welke? En zij zeiden tot hem: de din-

gen aangaande Jezus den Nazarener, welke een Profeet was, krachtig in werken en woorden, voor God en al het volk.

20 En hoe onze Overpriesters en Oversten denzelven overgeleverd hebben tot het oordeel des doods, en hem gekruisigd hebben.

21 En wij hoopten dat hij was degene die Israël verlossen zoude, doch ook benevens dit alles is het heden de derde dag, van dat deze dingen geschied zijn;

22 Maar ook sommige vrouwen uit ons hebben ons ontsteld, die vroeg in den morgenstond aan het graf geweest zijn;

23 En zijn ligchaam niet vindende, kwamen zij en zeiden, dat zij ook een gezigt van Engelen gezien hadden, die zegegen, dat hij leeft.

24 En sommigen dergenen die met ons zijn, gingen henen tot het graf, en bevonden 't alzoo, gelijk ook de vrouwen gezegd hadden; maar hem zagen zij niet.

25 En hij zeide tot hen: o onverstandigen en tragen van harte, om te gelooven al hetgeen dat de Profeten gesproken hebben.

26 Moest de Christus niet deze dingen lijden, en [alzoo] in zijne heerlijkheid ingaan?

27 En begonnen hebbende van Mozes en van al de Profeten, leide hij hun uit, in al de Schriften, hetgeen van hem [geschreven] was.

28 En zij kwamen nabij het vlek daar zij naar toe gingen; en hij hield zich, alsof hij verder gaan zoude.

29 En zij dwongen hem, zeggende: blijf met ons, want het is bij den avond, en de dag is gedaald. En hij ging in om met hen te blijven.

30 En het geschiedde, als hij met hen aanzat, nam hij het brood, en zegende het; en als hij het gebroken had gaf hij het hun.

31 En hunne oogen werden geopend, en zij kenden hem; en hij kwam weg uit hun gezigt.

32 En zij zeiden tot elkander: was ons hart niet brandende in ons, als hij tot ons sprak op den weg, en als hij ons de Schriften opende?

33 En zij opstaande ter zelf-

zelfder ure, keerden weder naar Jeruzalem, en vonden de elve te zamen vergaderd, en die met hen waren;

34 Welke zeiden: de Heer is waarlijk opgestaan, en is van Simon gezien.

35 En zij vertelden 't geen op den weg *[geschied was]*, en hoe hij hun bekend was geworden in 't breken des broods.

36 En als zij van deze dingen spraken, stond Jezus zelf in 't midden van hen, en zeide tot hen: vrede zij ulieden.

37 En zij verschrift en zeer bevreemd geworden zijnde, meenden dat zij eenen geest zagen.

38 En hij zeide tot hen: wat zijt gij ontroerd? En waarom klimmen *[zulke]* overleggingen in uwe harten?

39 Ziet mijne handen en mijne voeten; want ik ben het zelf. Tast mij aan, en ziet; want een geest heeft geen vleesch en beenen, gelijk gij ziet dat ik heb.

40 En als hij dit zeide, toonde hij hun de handen en de voeten.

41 En toen zij het van blijdschap nog niet geloofden, en zich verwonderden, zeide hij tot hen: hebt gij hier iets om te eten?

42 En zij gaven hem een stuk van eenen gebraden visch, en van honingraten.

43 En hij nam het, en at het voor hunne oogen.

44 En hij zeide tot hen: dit zijn de woorden, die ik tot u sprak, als ik nog met u was, *[namelijk]*, dat het alles moest vervuld worden, wat van mij geschreven is in de wet van Mozes, en de Profeten, en de Psalmen.

45 Toen opende hij hun verstand, opdat zij de Schriften verstonden.

46 En hij zeide tot hen: alzoo is er geschreven, en alzoo moest de Christus lijden, en van de dooden opstaan te derden dage,

47 En in zijnen naam gepredikt worden bekeering en vergeving der zonden onder alle volken, beginnende van Jeruzalem.

48 En gij zijt getuigen van deze dingen.

49 En zie ik zend de belofte mijns Vaders op u; maar blijft gij in de stad Jeruzalem, totdat gij zult aangedaan zijn met kracht uit de hoogte,

50 En hij leidde hen buiten tot aan Bethanië, en zijne handen opheffende, zegende hij hen.

51 En het geschiedde als hij hen zegende, dat hij van hen scheidde, en werd opgenomen in den hemel.

52 En zij aanbaden hem, en keerden weder naar Jeruzalem met groote blijdschap.

53 En zij waren allen tijd in den Tempel, lovende en dankende God. Amen.

HET HEILIG EUANGELIUM, NAAR (DE BESCHRIJVING VAN) JOHANNES.

HOOFDSTUK 1.

1 In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God.

2 Dit was in den beginne bij God.

3 Alle dingen zijn door hetzelfde gemaakt, en zonder 't welke is geen ding gemaakt, dat gemaakt is.

4 In hetzelfde was het leven, en het leven was 't licht der menschen.

5 En het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft hetzelfde niet begrepen.

6 Er was een mensch van God gezonden, wiens naam was Johannes.

7 Deze kwam tot eene getuigenis, om van het licht te getuigen, opdat zij allen door hem gelooven zouden.

8 Hij was het licht niet, maar *[was gezonden]*, opdat hij van het licht getuigen zoude.

9 *[Dit]* was het waarachtige licht, hetwelk verlicht een iegelijk mensch, komende in de wereld.

10 Hij was in de wereld, en de wereld is door hem gemaakt; en de wereld heeft hem niet gekend.

11 Hij is gekomen tot het zijne, en de zijnen hebben hem niet aangenomen.

12 Maar zoo velen hem aangenomen hebben, dien heeft hij magt gegeven kinderen Gods te worden, *[namelijk]* die in zijnen naam gelooven;

13 Welke niet uit den bloede,

noch

noch
noch
maar
14 E
gewo
gewo
heerli
heerli
rene
genad
15 J
en he
deze
zeide
vóór
was e
16 E
ben
gena
17 V
zes g
waar
tus g
18 N
gezie
die in
die h
19 F
Joha
ge) F
den
hem
20 I
de h
de C
21 I
dan
ik be
feet
22 Z
wie
woor
die e
zezt
23
des
maal
regt
gesp
24
uit
25
spra
gij e
zijt,
26
zege
maa
ulie
27
kom
den
ben
zou
28
Bet

noch uit den wil des vleesches, noch uit den wil des mans, maar uit God geboren zijn.

14 En het Woord is vleesch geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben zijne heerlijkheid aanschouwd, eene heerlijkheid als des eeniggeborenen van den Vader) vol van genade en waarheid.

15 Johannes getuigt van hem, en heeft geroepen, zeggende: deze was het van welken ik zeide: die na mij komt is vóór mij geworden; want hij was eer dan ik.

16 En uit zijne volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade.

17 Want de wet is door Mozes gegeven; de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden.

18 Niemand heeft ooit God gezien: de eeniggeboren Zoon, die in den schoot des Vaders is, die heeft (hem ons) verklaard.

19 En dit is de getuigenis van Johannes, toen de Joden (eenige) Priesters en Leviten afzonden van Jeruzalem, opdat zij hem zouden vragen: wie zijt gij?

20 En hij beleet, en loochende het niet; en beleet: ik ben de Christus niet.

21 En zij vraagden hem: wat dan? Zijt gij Elias? En hij zeide: ik ben (die) niet. Zijt gij de Profeet? En hij antwoordde: neen.

22 Zij zeiden dan tot hem: wie zijt gij? opdat wij antwoord mogen geven dengenen, die ons gezonden hebben; wat zegt gij van u zelven?

23 Hij zeide: ik ben de stem des roependen in de woestijn: maakt den weg des Heeren recht, gelijk Jesaja de Profeet gesproken heeft.

24 En de afgezonden waren uit de Farizeën.

25 En zij vraagden hem en spraken tot hem: waarom doopt gij dan, zoo gij de Christus niet zijt, noch Elias, noch de Profeet?

26 Johannes antwoordde hun, zeggende: ik doop met water; maar hij staat midden onder ulieden, dien gij niet kent.

27 Dezelve is het, die na mij komt, welke vóór mij geworden is, wien ik niet waardig ben dat ik zijnen schoenriem zoude ontbinden.

28 Deze dingen zijn geschied in Bethabara, over den Jordaan,

daar Johannes was doopende.

29 Des anderen daags zag Johannes Jezus tot hem komende, en zeide: zie het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt.

30 Deze is het, van welken ik gezegd heb: na mij komt een man die vóór mij geworden is: want hij was eer dan ik.

31 En ik kende hem niet; maar opdat hij aan Israël zoude openbaar worden, daarom ben ik gekomen, doopende met het water.

32 En Johannes getuigde, zeggende: ik heb den Geest gezien nederdalen uit den hemel, gelijk eene duif, en bleef op hem.

33 En ik kende hem niet; maar die mij gezonden heeft om te doopen met water, die had mij gezegd: op welken gij zult den Geest zien nederdalen, en op hem blijven, die is die met den Heiligen Geest doopt.

34 En ik heb gezien en heb getuigd, dat deze de Zoon Gods is.

35 Des anderen daags wederom stond Johannes, en twee uit zijne discipelen;

36 En ziende op Jezus, [daar] wandelende, zeide hij: zie het Lam Gods.

37 En die twee discipelen hoorde hem [dat] spreken, en zij volgden Jezus.

38 En Jezus zich omkeerende en ziende hen volgen, zeide tot hen:

39 Wat zoekt gij? En zij zeiden tot hem: Rabbi ('t welk is te zeggen, overgezet zijnde, Meester) waar woont gij?

40 Hij zeide tot hen: komt, en ziet. Zij kwamen en zagen waar hij woonde, en bleven dien dag bij hem. En het was omtrent de tiende ure.

41 Andreas de broeder van Simon Petrus was een van de twee, die het van Johannes gehoord hadden, en hem gevolgd waren.

42 Deze vond eerst zijnen broeder Simeon, en zeide tot hem: wij hebben gevonden den Messias, 't welk is, overgezet zijnde, de Christus.

43 En hij leidde hem tot Jezus, en Jezus hem aanziende, zeide: gij zijt Simon, de zoon, van Jonas; gij zult genaamd worden Cefas, hetwelk overgezet wordt Petrus.

44 Des anderen daags wilde Jezus henengaan naar Galilea.

en vond Philippus, en zeide tot hem: volg mij.

45 Philippus nu was van Bethsaida, uit de stad van Andreas en Petrus.

46 Philippus vond Nathanaël, en zeide tot hem: wij hebben *[dien]* gevonden, van welken Mozes in de wet geschreven heeft, en de Profeten, *[namelijk]* Jezus den zoon Jozefs, van Nazareth.

47 En Nathanaël zeide tot hem: kan uit Nazareth iets goeds zijn? Philippus zeide tot hem: kom en zie.

48 Jezus zag Nathanaël tot hem komen, en zeide van hem: zie waarlijk een Israëliet, in welken geen bedrog is.

49 Nathanaël zeide tot hem: van waar kent gij mij? Jezus antwoordde en zeide tot hem: eer u Philippus riep, daar gij onder den vijgeboom waart, zag ik u.

50 Nathanaël antwoordde, en zeide tot hem: Rabbi, gij zijt de Zoon Gods, gij zijt de Koning Israëls.

51 Jezus antwoordde, en zeide tot hem: omdat ik u gezegd heb: ik zag u onder den vijgeboom, zoo gelooft gij; gij zult grootere dingen zien dan deze.

52 En zeide tot hem: voorwaar, voorwaar zeg ik ulieden: van nu aan zult gij den hemel zien geopend, en de Engelen Gods opklimmende en nederdalende op den Zoon des menschen.

HOOFDSTUK 2.

1 En op den derden dag was er eene bruiloft te Kana in Galilea; en de moeder van Jezus was aldaar.

2 En Jezus was ook genoodigd, en zijne discipelen, tot de bruiloft.

3 En als er wijn ontbrak, zeide de moeder van Jezus tot hem: zij hebben geen wijn.

4 Jezus zeide tot haar: vrouw, wat heb ik met u *[te doen]*? Mijne ure is nog niet gekomen.

5 Zijne moeder zeide tot de dienaars: zoo wat hij ulieden zal zeggen, *[dat]* doet.

6 En aldaar waren zes steenen watervaten gesteld, naar de reiniging der Joden; elk houdende twee of drie metreten.

7 Jezus zeide tot hen: vult de watervaten met water. En zij vulden ze tot boven toe.

8 En hij zeide tot hen: schept nu, en draagt het tot den hofmeester. En zij droegen 't.

9 Als nu de hofmeester het water, dat wijn geworden was, geproefd had *[en hij wist niet van waar *[de wijn]* was; maar de dienaars, die het water geschept hadden, wisten 't]*, zoo riep de hofmeester den bruidegom,

10 En zeide tot hem: alle man zet eerst den goeden wijn op, en wanneer men wel gedronken heeft, alsdan den minderen; *[maar]* gij hebt den goeden wijn tot nu toe bewaard.

11 Dit beginsel der teekenen heeft Jezus gedaan te Kana in Galilea, en heeft zijne heerlijkheid geopenbaard; en zijne discipelen geloofden in hem.

12 Daarna ging hij af naar Kapernaum, hij en zijne moeder, en zijne broeders, en zijne discipelen, en bleven aldaar niet vele dagen.

13 En het Pascha der Joden was nabij, en Jezus ging op naar Jeruzalem.

14 En hij vond in den Tempel die ossen, en schapen, en duiven verkochten, en de wisselaars *[daar]* zittende.

15 En eenen geeselvantouwkens gemaakt hebbende, dreef hij hen allen uit den Tempel, ook de schapen en de ossen; en het geld der wisselaren stortte hij uit, en keerde de tafelen om.

16 En hij zeide tot degenen die de duiven verkochten: neemt deze dingen van hier weg; maakt niet het huis mijns Vaders tot een huis van koophandel.

17 En zijne discipelen werden indachtig dat er geschreven is: de ijver uws huizes heeft mij verslonden.

18 De Joden antwoordden dan, en zeiden tot hem: wat teeken toont gij ons, dat gij deze dingen doet?

19 Jezus antwoordde en zeide tot hen: breekt dezen Tempel, en in drie dagen zal ik denzelven oprigten.

20 De Joden zeiden dan: zes en veertig jaren is *[over]* dezen Tempel gebouwd, en gij, zult gij dien in drie dagen oprigten?

21 Maar hij zeide *[dis]* van den tempel zijns lichaams.

22 Daarom als hij opgestaan was van de dooden, werden zijne discipelen gedachtig dat hij dit

tot

tot h
loofd
woor
23 E
op he
loofd
ziend
24 M
hun
25 E
dat i
den n
wat i

1 J
Fariz
denu
2 De
zus, e
wete
God
kan
doet,
3 J
tot
zeg i
gebo
ning
4 N
hoe
word
ook a
bui
5 J
voor
niet.
Gees
God
6 H
ren
geem
[dat]
7 V
zegd
om p
8 D
wil,
maa
kom
zoo
Gees
9 N
zeid
ding
10
tot l
els,
11
u: w
getu
en g
nis
12
sche

tot hen gezegd had, en zij geloofden de Schrift, en het woord, dat Jezus gesproken had.

23 En als hij te Jeruzalem was op het Pascha, in het Feest, geloofden velen in zijnen naam, ziende zijne tekenen die hij deed.

24 Maar Jezus zelf betrouwde hun zichzelf niet, omdat hij hen allen kende.

25 En dat hij niet noodig had dat iemand getuigen zoude van den mensch, want hij zelf wist wat in den mensch was.

HOOFDSTUK 3.

1 En er waseen menschildde Farizeën, wiens naam was Nicodemus, een Overste der Joden ;

2 Deze kwam des nachts tot Jezus, en zeide tot hem : Rabbi, wij weten dat gij zijteen Leeraar van God gekomen ; want niemand kan deze tekenen doen die gij doet, zoo God met hem niet is.

3 Jezus antwoordde en zeide tot hem : voorwaar, voorwaar zeg ik u, tenzij iemand wederom geboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.

4 Nicodemus zeide tot hem : hoe kan een mensch geboren worden [nu] oud zijnde ? Kan hij ook andermaal in zijner moeders buik ingaan, en geboren worden ?

5 Jezus antwoordde : voorwaar, voorwaar zeg ik u, zoo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het Koninkrijk Gods niet ingaan.

6 Hetgeen uit het vleesch geboren is, [dat] is vleesch ; en hetgeen uit den Geest geboren is, [dat] is geest.

7 Verwonder u niet dat ik u gezegd heb : gijlieden moet wederom geboren worden.

8 De wind blaast waar henen hij wil, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet van waar hij komt en waar hij henegaat ; alzoo is een iegelijk die uit den Geest geboren is.

9 Nicodemus antwoordde en zeide tot hem : hoe kunnen deze dingen geschieden ?

10 Jezus antwoordde en zeide tot hem : gij zijeen Leeraar Israëls, en weet gij deze dingen niet ?

11 Voorwaar, voorwaar zeg ik u : wij spreken wat wij weten, en getuigen wat wij gezien hebben, en gijlieden neemt onzelgetuigenis niet aan.

12 Indien ik ulieden de aardse dingen gezegd heb, en gij

niet gelooft, hoe zult gij gelooven, indien ik ulieden de hemelsche zoude zeggen ?

13 En niemand is opgevaren in den hemel, dan die uit den hemel nedergekomen is, [namelijk] de Zoon des menschen, die in den hemel is.

14 En gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzoo moet de Zoon des menschen verhoogd worden ;

15 Opdat een iegelijk die in hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

16 Want alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat hij zijnen eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

17 Want God heeft zijnen Zoon niet gezonden in de wereld, opdat hij de wereld veroordeelen zoude, maar opdat de wereld door hem zoude behouden worden.

18 Die in hem gelooft wordt niet veroordeeld, maar die niet gelooft is alreeds veroordeeld ; dewijl hij niet heeft geloofd in den naam des eeniggeboren Zoons van God.

19 En dit is het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is, en de menschen hebben de duisternis liever gehad dan het licht ; want hunne werken waren boos.

20 Want een iegelijk die kwaad doet, haat het licht, en komt tot het licht niet, opdat zijne werken niet bestraft worden.

21 Maar die de waarheid doet, komt tot het licht, opdat zijne werken openbaar worden, dat zij in God gedaan zijn.

22 Na dezen kwam Jezus en zijne discipelen in 't land van Judea, en onthield zich aldaar met hen, en doopte.

23 En Johannes doopte ook in Enon bij Salim, dewijl aldaar vele wateren waren ; en zij kwamen daar, en werden gedoopt.

24 Want Johannes was nog niet in de gevangenis geworpen.

25 Er rees dan eene vraag, [van eenigen] uit de discipelen van Johannes met de Joden over de reiniging.

26 En zij kwamen tot Johannes, en zeiden tot hem : Rabbi ! diemet u was over den Jordaan, welken gij getuigenis gaaf, zie, die doopt, en zij komen allen tot hem.

27 Johannes antwoordde en zeide: een mensch kan geen ding aannemen, zoo het hem uit den hemel niet gegeven zij.
28 Gij zelve zijt mijne getuigen, dat ik gezegd heb: ik ben de Christus niet, maar dat ik voor hem henen uitgezonden ben.

29 Die de bruid heeft is de bruidegom; maar de vriend des bruidegoms, die staat en hem hoort, verblijdt zich met blijdschap om de steun des bruidegoms. Zoo is dan deze mijne blijdschap vervuld geworden.

30 Hij moet wassen, maar ik minder worden.

31 Die van boven komt, is boven allen; die uit de aarde is (roortgekomen), die is uit de aarde, en spreekt uit de aarde. Die uit den hemel komt, is boven allen.

32 En hetgeen hij gezien en gehoord heeft, dat getuigt hij, en zijne getuigenis neemt niemand aan.

33 Die zijne getuigenis aangenomen heeft, die heeft verzeld dat God waarachtig is.

34 Want dien God gezonden heeft, die spreekt de woorden Gods; want God geeft [hem] den geest niet met mate.

35 De Vader heeft den Zoon lief, en heeft alle dingen in zijne hand gegeven.

36 Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven; maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien; maar de toorn Gods blijft op hem.

HOOFDTUK 4.

1 Als dan de Heerverstond, dat de Farizeën gehoord hadden, dat Jezus meer discipelen maakte en doopte dan Johannes,

2 (Hoewel Jezus zelf niet doopte, maar zijne discipelen),

3 Zoo verliet hij Judea, en ging wederom henen naar Galilea.

4 En hij moest door Samarië gaan,

5 Hij kwam dan in eene stad van Samarië, genaamd Sichar, nabij het stuk lands, hetwelk Jakob zijnen zoon Jozef gaf.

6 En aldaar was de fontein Jakobs. Jezus dan, vermoed zijnde van de reis, zat alzoo neder nevens de fontein. Het

was omtrent de zesde ure.

7 Er kwam eene vrouw uit Samarië om water te putten. Jezus zeide tot haar: geef mij te drinken.

8 (Want zijne discipelen waren hengegegaan in de stad opdat zij zonden spijs koopen).

9 Zoo zeide dan de Samaritaansche vrouw tot hem: hoe begeert gij, die een Jood zijt, van mij drinken, die ik eene Samaritaansche vrouw ben? Want de Joden houden geene gemeenschap met de Samaritanen.

10 Jezus antwoordde en zeide tot haar: indien gij de gave Gods kendet, en wie hij is, die tot u zegt: geef mij drinken, zoo zoudt gij van hem hebben begeerd, en hij zoude u levend water gegeven hebben.

11 De vrouw zeide tot hem: Heer, gij hebt niet om mede te putten, en de put is diep, van waar hebt gij dan het levend water?

12 Zijt gij meerder dan onze vader Jacob, die ons den put gegeven heeft? En hij zelf heeft daar uit gedronken, en zijne kinderen, en zijn vee.

13 Jezus antwoordde en zeide tot haar: een ieder die van dit water drinkt, zal wederom dorsten;

14 Maar zoo wie gedronken zal hebben van het water dat ik hem geven zal, dien zal in eeuwigheid niet dorsten; maar het water dat ik hem zal geven, zal in hem worden eene fontein van water, springende tot in het eeuwige leven.

15 De vrouw zeide tot hem: Heer, geef mij dat water, opdat mij niet dorste, en ik hier niet [moet] komen om te putten.

16 Jezus zeide tot haar: ga henen, roep uwen man, en kom hier.

17 De vrouw antwoordde en zeide: ik heb geen man. Jezus zeide tot haar: gij hebt wel gezegd, ik heb geen man.

18 Want gij hebt vijf mannen gehad, en dien gij nu hebt, is uw man niet; dat hebt gij met waarheid gezegd.

19 De vrouw zeide tot hem: Heer, ik zie dat gij een Profeet zijt.

20 Onze vaders hebben op dezen berg aanbeden, en gijlieden zegt, dat te Jeruzalem de

plants

Hoofdst.

plaats

bidden

21 Jezus

geloof

neer d

zen b

den V

; 22 Gi

niet

wij we

uit de

23 M

nu, wa

den V

geest

Vader

die he

24 Ge

aanbie

bidden

25 De

ik wa

(die i

wanne

zoo za

kondit

26 Je

het, d

27 E

discip

zich

sprak

wat v

gij me

28 Za

haar v

de st

den:

29 K

die r

ik ge

Chris

30 Z

en kv

31 E

hem

Rabb

32 M

heb

gij ni

33 Z

len t

iemar

34 J

spijs

gene

en zi

35 Z

nog

komt

heft

scho

zijn

86 E

loon,

geuw

plaats is, waar men moet aanbidden.

21 Jezus zeide tot haar: vrouw, geloof mij, de ure komt, wanneer dat gijlieden noch op dezen berr, noch te Jeruzalem, den Vader zult aanbidden.

22 Gijlieden aanbidt wat gij niet weet, wij aanbidden wat wij weten; want de zaligheid is uit de Joden.

23 Maar de ure komt, en is nu, wanneer de ware aanbidders den Vader aanbidden zullen in geest en waarheid; want de Vader zoekt ook al zulken, die hem *[alzo]* aanbidden.

24 God is een geest, en die hem aanbidden, moeten *[hem]* aanbidden in geest en waarheid.

25 De vrouw zeide tot hem: ik weet dat de Messias komt (die genoemd wordt Christus) wanneer die zal gekomen zijn, zoo zal hij ons alle dingen verkondigen.

26 Jezus zeide tot haar: ik ben het, die met u spreek.

27 En daarop kwamen zijne discipelen, en verwonderden zich dat hij met eene vrouw sprak; nogtans zeide niemand: wat vraagt gij? of: wat spreekt gij met haar?

28 Zoo verliet de vrouw dan haar watervat, en ging henen in de stad, en zeide tot de lieden:

29 Komt, ziet eenen mensch, die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is deze niet de Christus?

30 Zij dan gingen uit de stad en kwamen tot hem,

31 En ondertusschen baden hem de discipelen, zeggende: Rabbi, eet.

32 Maar hij zeide tot hen: ik heb eene spijs om te eten, die gij niet weet.

33 Zoo zeiden dan de discipelen tezen elkander: heeft hem iemand te eten gebragt?

34 Jezus zeide tot hen: mijne spijs is, dat ik doeden wil desgenen die mij gezonden heeft, en zijn werk volbrengen.

35 Zegt gijlieden niet: het zijn nog vier maanden, en *[dan]* komt de oogst? Zie, ik zeg u: heft uwe oogen op, en aanschouw de landen; want zij zijn alreeds wit om te oogsten.

36 En die maait ontvangt loon, en vergadert vrucht ten eeuwigen leven; opdat zich te

zamen verblijde, beide die zaait en die maait.

37 Want hierin is die spreuk waarachtig: een ander is't die zaait, en een ander die maait.

38 Ik heb u uitgezonden om te maaien hetgeen gij niet bearbeid hebt; anderen hebben 't bearbeid, en gij zijt tot hunnen arbeid ingegaan.

39 En velen der Samaritanen uit die stad geloofden in hem, om 't woord der vrouw die getuigde: hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb.

40 Als dan de Samaritanen tot hem gekomen waren, baden zij hem dat hij bij hen bleef; en hij bleef aldaar twee dagen.

41 En er geloofde er veel meer om zijns woords wil,

42 En zeiden tot de vrouw: wij gelooven niet meer om uws zeggens wil; want wij zelven hebben *[hem]* gehoord, en weten dat deze waarlijk is de Christus, de Zaligmaker der wereld.

43 En na de twee dagen ging hij van daar, en ging henen naar Galilea.

44 Want Jezus heeft zelf getuigd, dat een Profeet in zijn eigen vaderland geen eer heeft.

45 Als hij dan in Galilea kwam, ontvingen hem de Galileërs, gezien hebbende al de dingen, die hij te Jeruzalem op het Feest gedaan had; want ook zij waren tot het Feest gegaan.

46 Zoo kwam dan Jezus wederom te Kana in Galilea, waar hij 't water wijn gemaakt had. En daar was een zeker koninklijk *[horeling]*, wiens zoon krank was te Kapernaüm.

47 Deze gehoord hebbende dat Jezus uit Judea in Galilea kwam, ging tot hem, en bad hem dat hij afkwam, en zijnen zoon gezond maakte; want hij lag op zijn sterven.

48 Jezus dan zeide tot hem: tenzij dat gijlieden tekenen en wonderen ziet, zoo zult gij niet gelooven.

49 De koninklijke *[horeling]* zeide tot hem: Heer komt af eer mijn kind sterft.

50 Jezus zeide tot hem: ga henen, uw zoon leeft. En de mensch geloofde het woord, dat Jezus tot hem zeide, en ging henen.

51 En als hij nu afging, kwamen hem zijne dienstknechten te gemoet, en boodschapten,

ten, zeggende: uw kind leeft.

52 Zoo vraagde hij dan van hen de ure, in welke het beter met hem geworden was; en zij zeiden tot hem: gisteren te zeven ure verliet hem de koorts.

53 De vader bekende dan, dat het op dezelfde ure (*was*) in welke Jezus tot hem gezegd had: uw zoon leeft. En hij geloofde zelf, en zijn geheele huis.

54 Dit tweede teeken heeft Jezus wederom gedaan, als hij uit Judea in Galilea gekomen was.

HOOFDSTUK 5.

1 Na dezen was een Feest der Joden, en Jezus ging op naar Jeruzalem.

2 En er is te Jeruzalem aan de Schaaps[poort] een badwater, hetwelk in het Hebreuwsch toegenaamd wordt Bethesda, hebbende vijf zalen.

3 In dezelve lag eene groote menigte van kranken, blinden, kreupelen, verdorden, wachtende op de roering des waters.

4 Want een engel daalde neder op zekeren tijd in het badwater, en beroerde het water; die dan het eerst daarin kwam na de beroering van het water, die werd gezond, van wat ziekte hij ook bevangen was.

5 En aldaar was een zeker mensch, die acht en dertig jaren krank gelegen had.

6 Jezus ziende dezen liggen, en wetende dat hij nu langen tijd gelegen had, zeide tot hem: wilt gij gezond worden?

7 De kranke antwoordde hem: Heer, ik heb niet éénen mensch, om mij te werpen in 't badwater, wanneer het water beroerd wordt; en terwijl ik kom, zoo daalt een ander vóór mij neder.

8 Jezus zeide tot hem: sta op, neem uw beddeken op, en wandel.

9 En terstond werd de mensch gezond, en nam zijn beddeken op, en wandelde. En het was Sabbat op denzelfden dag.

10 De Joden zeiden dan tot dengenen die genezen was; hetis Sabbat, 't is u niet geoorloofd het beddeken te dragen.

11 Hij antwoordde hun: die mij gezond gemaakt heeft, die heeft mij gezegd: neem uw beddeken op, en wandel.

12 Zij vraagden hem dan: wie is de mensch, die u gezegd heeft:

neem uw beddeken op, en wandel?

13 En die gezond gemaakt was wist niet wie hij was; want Jezus was ontweken, alzoo er eene [*grootte*] schare in die plaats was.

14 Daarna vond hem Jezus in den Tempel, en zeide tot hem: zie, gij zijt gezond geworden; zondig niet meer, opdat u niet wat ergers geschiede.

15 De mensch ging henen, en boodschapte den Joden, dat het Jezus was die hem gezond gemaakt had.

16 En daarom vervolgden de Joden Jezus, en zochten hem te dooden, omdat hij deze dingen op den Sabbat deed.

17 En Jezus antwoordde hun: mijn Vader werkt tot nu toe, en ik werk [*ook*].

18 Daarom zochten dan de Joden te meer hem te dooden, omdat hij niet alleen den Sabbat brak, maar ook zeide dat God zijn eigen Vader was, zichzelf Gode evengelijk makende.

19 Jezus dan antwoordde, en zeide tot hem: voorwaar, voorwaar zeg ik u, de Zoon kan niets van zichzelf doen, tenzij hij den Vader dat ziet doen; want zoo wat die doet, hetzelfde doet ook de Zoon desgelijks.

20 Want de Vader heeft den Zoon lief en toont hem alles wat hij doet, en hij zal hem grootere werken toonen dan deze, opdat gij u verwondert.

21 Want gelijk de Vader de dooden opwekt en levend maakt, alzoo maakt ook de Zoon levend die hij wil.

22 Want ook de Vader oordeelt niemand, maar heeft al het oordeel den Zoon gegeven.

23 Opdat zij allen den Zoon eeren, gelijk zij den VADER eeren. Die den Zoon niet eert, eert den Vader niet, die hem gezonden heeft.

24 Voorwaar, voorwaar zeg ik u: die mijn woord hoort, en geloofst hem die mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven en komt niet in de verdorpenis, maar is uit den dood overgegaan in 't leven.

25 Voorwaar, voorwaar zeg ik u: de ure komt en is nu, wanneer de dooden zullen hooren destem van den Zoon Gods, en die ze gehoord hebben zullen leven.

26 Want gelijk de Vader hetleven heeft in zich zelven, alzoo heeft

Hoe
hee
het
zelve
27
ook
des
28
over
all
sten
29
goe
stan
kwa
stan
30
doe
en
wan
maa
gezo
31
tuig
waa
32
getu
tuig
tuig
33
nes
waa
34
geni
dit
zou
35
lich
hebt
in z
36
mee
wan
der
bre
doe
Vad
37
den
getu
stem
geda
38
u bl
gelo
39
wan
eeuw
zijn
40
men
hebb
41
men
42
gij d
niet

heeft hij ook den Zoon gegeven, het leven te hebben in zich zelve;

27 En heeft hem magt gegeven ook gerigt te houden, omdat hij des menschen Zoon is.

28 Verwondert u daar niet over, want de ure komt, in welke allen die in de graven zijn, zijne stem sullen hooren,

29 En zullen uitgaan, die het goede gedaan hebben tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben tot de opstanding der verdoemenis.

30 Ik kan van mij zelve niets doen. Gelijk ik hoor, oordeel ik, en mijn oordeel is regtvaardig; want ik zoek niet mijnen wil, maar den wil des Vaders die mij gezonden heeft.

31 Indien ik van mij zelve getuig, mijne getuigenis is niet waarachtig.

32 Er is een ander die van mij getuigt, en ik weet, dat de getuigenis welke hij van mij getuigt waarachtig is.

33 Gijlieden hebt tot Johannes gezonden, en hij heeft der waarheid getuigenis gegeven;

34 Doch ik neem geene getuigenis van eenen mensch; maar dit zeg ik opdat gijlieden zoudt behouden worden.

35 Hij was eene brandende en lichtende kaars, en gijlieden hebt u voor eenen korten tijd in zijn licht willen verheugen.

36 Maar ik heb een getuigenis, meerder dan (dit) van Johannes; want de werken die mij de Vader gegeven heeft om die te volbrengen, dezelve werken die ik doe getuigen van mij, dat mij de Vader gezonden heeft.

37 En de Vader die mij gezonden heeft, die heeft zelf van mij getuigd. Gij hebt noch zijne stem ooit gehoord, noch zijne gedaante gezien.

38 En zijn woord hebt gij niet in u blijvende; want gij dien niet geloofd, dien hij gezonden heeft.

39 Onderzoekt de Schriften; want gij meent in dezelve het eeuwige leven te hebben, en die zijn 't die van mij getuigen.

40 En gij wilt tot mij niet komen, opdat gij 't leven moogt hebben.

41 Ik neem geene eer van menschen;

42 Maar ik ken ulieden, dat gij de liefde Gods in u zelve niet hebt,

43 Ik ben gekomen in den naam mijns Vaders, en gij neemt mij niet aan; zoo een ander komt in zijnen eigenen naam, dien zult gij aannemen.

44 Hoe kunt gij gelooven, die gij eer van elkander neemt, en de eer die van God alleen is, niet zoekt?

45 Meent niet dat ik u verklagen zal bij den Vader; die u verklaagt is Mozes, op wien gij gehoopt hebt.

46 Want indien gij Mozes geloofd, zoo zoudt gij mij gelooven; want hij heeft van mij geschreven.

47 Maar zoo gij zijne schriften niet geloofd, hoe zult gij mijne woorden gelooven?

HOOFDSTUK 6.

1 Na dezen vertrok Jezus over de zee van Galilea, welke is (de zee) van Tiberias.

2 En hem volgde eene groote schare, omdat zij zijne teekenen zagen, die hij deed aan de kranken.

3 En Jezus ging op den berg, en zat aldaar neder met zijne discipelen.

4 En het Pascha, het Feest der Joden, was nabij.

5 Jezus dan de oogen opheffende, en ziende dat eene groote schare tot hem kwam, zeide tot Philippus: van waar zullen wij brooden koopen opdat deze eten mogen?

6 (Doch dit zeide hij hem beproevende; want hij wist zelf wat hij doen zoude).

7 Philippus antwoordde hem: voor twee honderd penningen brood is dezen niet genoeg, opdat een iegelijk van hen een weinig neme.

8 Een van zijne discipelen, (namelijk) Andreas, de broeder van Simon Petrus, zeide tot hem:

9 Hier is een jongken, dat vijf gerstebrooden heeft, en twee vischkens; maar wat zijn deze onder zoo velen?

10 En Jezus zeide: doet de menschen nederzitten. En er was veel gras in die plaats. Zoo zaten dan de mannen neder, omtrent vijf duizend in getal.

11 En Jezus nam de brooden, en gedankt hebbende deelde hij ze den discipelen, en de discipelen dengenen die nedergezeten waren; desgelijks ook van de vischkens zoo veel zij wilden.

12 En

12 En als zij verzadigd waren zeide hij tot zijne discipelen: vergadert de overgeschotene brokken, opdat er niets verloren ga.

13 Zij vergaderden ze dan, en vulden twaalf korven met brokken van de vijf gerstebrooden, welke overgeschoten waren dengenen, die gegeten hadden.

14 De menschen dan gezien hebbende het teeken dat Jezus gedaan had, zeiden: deze is waarlijk de Profeet, die in de wereld komen zoude.

15 Jezus dan wetende dat zij zoude komen en hem met geweld nemen opdat zij hem Koning maakten, ontweek wederom op den berg, hij zelf alleen.

16 En als 't avond geworden was, gingen zijne discipelen af naar de zee.

17 En in het schip gegaan zijnde, kwamen zij over de zee naar Kapernaüm. En het was alreeds duister geworden, en Jezus was tot hen niet gekomen.

18 En de zee verhieft zich, overmits er een groote wind waalde.

19 En als zij omtrent vijf en twintig of dertigstadiëngevaren waren, zagen zij Jezus wandelende op de zee, en komende bij het schip; en zij werden bevreesd.

20 Maar hij zeide tot hen: ik ben 't, zijt niet bevreesd.

21 Zij hebben dan hem gewilliglijk in het schip genomen, en terstond kwam het schip aan het land, daar zij naar toe voeren.

22 Des anderen daags de schare, die aan de andere zijde der zee stond, ziende dat aldaar geen ander scheepken was dan dat ééne, daar zijne discipelen ingegaan waren, en dat Jezus met zijne discipelen in dat scheepken niet was gegaan, maar (dat) zijne discipelen alleen weggevaren waren, 23 (Doch er kwamen andere scheepkens van Tiberias nabij de plaats daar zij het brood gegeten hadden, als de Heer gedankt had.)

24 Toen dan de schare zag dat Jezus aldaar niet was, doch zijne discipelen, zoo gingen zij ook in de schepen, en kwamen te Kapernaüm, zoekende Jezus.

25 En als zij hem gevonden hadden over de zee, zeiden zij tot hem: Rabbi, wanneer zijt gij hier gekomen?

26 Jezus antwoordde hun en zeide: voorwaar, voorwaar zeg

ik u: gij zoekt mij, niet omdat gij teekenen gezien hebt, maar omdat gij van de brooden gegeten hebt, en verzadigd zijt.

27 Werkt niet (om) de spijs die vergaat, maar (om) de spijs die blijft tot in 't eeuwige leven, welke de Zoon des menschen ulieden geven zal; want dezen heeft God de Vader verzegeld.

28 Zij zeiden dan tot hem: wat zullen wij doen, opdat wij de werken Gods mogen werken?

29 Jezus antwoordde en zeide tot hen: dit is het werk Gods, dat gij geloofd in hem, dien hij gezonden heeft.

30 Zij zeiden dan tot hem: wat teekenen doet gij dan, opdat wij het mogen zien, en u gelooven? Wat werkt gij?

31 Onze vaders hebben het manna gegeten in de woestijn, gelijk geschreven is. Hij gaf hun het brood uit den hemel te eten.

32 Jezus dan zeide tot hen: voorwaar, voorwaar zeg ik u, Mozes heeft u niet gegeven het brood uit den hemel; maar mijn Vader geeft u het ware brood uit den hemel.

33 Want het brood Gods is hij die uit den hemel nederdaalt, en diender wereld het leven geeft.

34 Zij zeiden dan tot hem: Heer, geef ons altijd dit brood.

35 En Jezus zeide tot hen: ik ben het brood des levens; die tot mij komt, zal geenszins hongeren, en die in mij geloofd, zal nimmermeer dorsten.

36 Maar ik heb u gezegd, dat gij mij ook gezien hebt, en gij geloofd niet.

37 Al wat mij de Vader geeft zal tot mij komen; en die tot mij komt, zal ik geenszins uiterwerpen.

38 Want ik ben uit den hemel nedergedaald, niet opdat ik mijnen wil zoude doen, maar den wil desgenen die mij gezonden heeft;

39 En dit is de wil des Vaders, die mij gezonden heeft, dat al wat hij mij gegeven heeft, ik daaruit niet verlieze, maar hetzelfde opwekketen uiterstendage. 40 En dit is de wil desgenen die mij gezonden heeft, dat een iegelijk die den Zoon aanschouwt, en in hem geloofd, het eeuwige leven hebbe; en ik zal hem opwekken te uitersten dage.

41 De Joden dan inmurureerden over hem, omdat hij gezegd

had;

had: ik ben het brood dat uit den hemel nedergedaald is.

42 En zij zeiden: is deze niet Jezus de zoon Jozefs, wiens vader en moeder wij kennen? Hoe zegt deze dan: ik ben uit den hemel nedergedaald?

43 Jezus antwoordde dan, en zeide tot hen: murmureert niet onder elkander.

44 Niemand kan tot mij komen, tenzij dat de Vader die mij gezonden heeft, hem trekke; en ik zal hem opwekken te uitersten dage.

45 Er is geschreven in de Profeten: en zij zullen allen van God geleerd zijn. Een iegelijk dan, die *(het)* van den Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot mij.

46 Niet dat iemand den Vader gezien heeft dan die van God is; deze heeft den Vader gezien.

47 Voorwaar, voorwaar zeg ik u: die in mij gelooft, heeft het eeuwige leven.

48 Ik ben het brood des levens.

49 Uwe vaders hebben het manna gegeten in de woestijn, en zij zijn gestorven.

50 Dit is het brood dat uit den hemel nedergedaalt, opdat de mensch daarvan ete, en niet sterve.

51 Ik ben het levende brood, dat uit den hemel nedergedaald is; zoo iemand van 'dit brood eet, die zal in der eeuwigheid leven. En het brood dat ik geven zal, is mijn vleesch, 't welk ik geven zal, voor 't leven der wereld.

52 De Joden dan streeden onder elkander, zeggende: hoe kan ons deze *(zijn)* vleesch te eten geven?

53 Jezus dan zeide tot hen: voorwaar, voorwaar zeg ik ulieden, tenzij dat gij het vleesch van den Zoon des menschen eet, en zijn bloed drinkt, zoo hebt gij geen leven in u zelve.

54 Die mijn vleesch eet, en mijn bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven; en ik zal hem opwekken te uitersten dage.

55 Want mijn vleesch is waarlijk spijs, en mijn bloed is waarlijk drank.

56 Die mijn vleesch eet, en mijn bloed drinkt, die blijft in mij, en ik in hem.

57 Gelijkerwijs mij de levende Vader gezonden heeft, en ik leef door den Vader, *(alzo)*

die mij eet, dezelve zal leven door mij.

58 Dit is het brood dat uit den hemel nedergedaald is. Niet gelijk uwe vaders het manna gegeten hebben, en zijn gestorven; die dit brood eet zal in der eeuwigheid leven.

59 Deze dingen zeide hij in de Synagoge, leerende te Kaper-naüm.

60 Velen dan van zijne discipelen *(dit)* hoorende, zeiden: deze reden is hard, wie kan dezelve hooren?

61 Jezus nu wetende bij zich zelve dat zijne discipelen daarover murmureerden, zeide hij tot hen: ergert ulieden dit?

62 *(Wat zoude 't)* dan *(zijn)* zoo gij den Zoon des menschen zaagt opvaren waar hij te voren was?

63 De Geest is het, die levend maakt; het vleesch is niet nut. De woorden die ik tot u spreek, zijn geest en zijn leven.

64 Maar er zijn sommigen van ulieden, die niet gelooven. Want Jezus wist vanden beginne wie zij waren die niet geloofden, en wie hij was die hem verraden zoude.

65 En hij zeide: daarom heb ik u gezegd, dat niemand tot mij komen kan, tenzij dat het hem gegeven zij van mijnen Vader.

66 Van toen af gingen velen zijner discipelen terug, en wandelden niet meer met hem.

67 Jezus dan zeide tot de twaalf: wilt gijlieden ook niet wegggaan?

68 Simon Petrus dan antwoordde hem: Heer, tot wien zullen wij henengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens;

69 En wij hebben geloofd en bekend, dat gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.

70 Jezus antwoordde hem: heb ik u niet twaalf uitgevoren? En één uit u is een duivel.

71 En hij zeide *(dit van)* Judas Simons *(zoon)* Iskarioth. Want deze zoude hem verraden, zijnde een van de twaalf.

HOOFDSTUK 7.

1 En na dezen wandelde Jezus in Galilea; want hij wilde in Judea niet wandelen, omdat de Joden hem zochten te doodden.

2 En het Feest der Joden, [namelijk] de [Loof] huttenzetting, was nabij.

3 Zoo zeiden dan zijne broeders tot hem: vertrek van hier, en ga henen, in Judea, opdat ook uwe discipelen uwe werken mogen aanschouwen, die gij doet.

4 Want niemand doet iets in het verborgene, en zoekt zelf dat men openlijk van hem spreekt; indien gij deze dingen doet, zoo openbaar uzelfen aan de wereld.

5 Want ook zijne broeders geloofden niet in hem.

6 Jezus dan zeide tot hen: mijn tijd is nog niet hier, maar uw tijd is altijd bereid.

7 De wereld kan ulieden niet haten; maar mij haat zij, omdat ik van dezelve getuig, dat hare werken boos zijn.

8 Gaat gijlieden op tot dit Feest; ik ga nog niet op tot dit Feest, want mijn tijd is nog niet vervuld.

9 En als hij deze dingen tot hen gezegd had, bleef hij in Galilea.

10 Maar als zijne broeders opgegaan waren, toen ging hij ook zelf op tot het Feest; niet openlijk, maar als in het verborgene.

11 De Joden dan zochten hem in het Feest, en zeiden: waar is hij?

12 En er was veel gemurmels van hem onder de scharen. Sommigen zeiden: hij is goed, en anderen zeiden: neen, maar hij verleidt de schare.

13 Nogtans sprak niemand vrijmoediglijk van hem, om de vrees der Joden.

14 Doch als het nu in het midden van het Feest was, zoo ging Jezus op in den Tempel, en leerde.

15 En de Joden verwonderden zich, zeggende: hoe weet deze de Schriften, daar hij ze niet geleerd heeft?

16 Jezus antwoordde hun, en zeide: mijne leer is mijne niet, maar desgenen die mij gezonden heeft.

17 Zoo iemand wil deszelfs wil doen, die zal van deze leer bekennen, of zij uit God is, dan [of] ik van mij zelven spreek.

18 Die van zich zelven spreekt, zoekt zijne eigene eer; maar die de eer zoekt desgenen die hem gezonden heeft, die is waar-

achtig, en geene ongerechtigheid is in hem.

19 Heeft Mozes u niet de wet gegeven? En niemand van u doet de wet. Wat zoekt gij mij te dooden?

20 De schare antwoordde en zeide: gij hebt den duivel, wie zoekt u te dooden?

21 Jezus antwoordde en zeide tot hen: één werk heb ik gedaan, en gij verwondert u allen.

22 Daarom, Mozes heeft ulieden de besnijdenis gegeven (niet dat ze uit Mozes is, maar uit de vaderen) en gij besnijdt eenen mensch op den Sabbat.

23 Indien een mensch de besnijdenis ontvangt op den Sabbat, opdat de wet van Mozes niet gebroken worde, zijt gij toornig op mij, dat ik eenen geheelen mensch gezond gemaakt heb op den Sabbat?

24 Oordeelt niet naar het aanzien, maar oordeelt een rechtvaardig oordeel.

25 Sommigen dan uit die van Jeruzalem zeiden: is deze niet dien zij zoeken te dooden?

26 En zie, hij spreekt vrijmoediglijk, en zij zeggen hem niets. Zouden nu wel de Oversten waarlijk weten, dat deze waarlijk is de Christus?

27 Doch dezen weten wij, van waar hij is: maar de Christus, wanneer hij komen zal, zoo zal niemand weten van waar hij is.

28 Jezus dan riep in den Tempel, leerende en zeggende: en gij kent mij, en gij weet van waar ik ben; en ik ben van mij zelven niet gekomen; maar hij is waarachtig die mij gezonden heeft, welken gijlieden niet kent.

29 Maar ik ken hem, want ik ben van hem, en hij heeft mij gezonden.

30 Zij zochten hem dan te grijpen; maar niemand sloeg de hand aan hem, want zijne ure was nog niet gekomen.

31 En velen uit de schare geloofden in hem, en zeiden: wanneer de Christus zal gekomen zijn, zal hij ook meer tekenen doen dan die, welke deze gedaan heeft?

32 De Farizeën hoorden dat de schare dit van hem murmelde; en de Farizeën en de Overpriesters zonden dienaren, opdat zij hem grijpen zouden.

33 Jezus dan zeide tot hen: nog eenen kleinen tijd ben ik bij u,

u,
die
34
zul
ik
35
elk
ga
vin
de
leer
36
die
zoel
den
niet
37
[zijn]
Feest
zege
die
38
kerv
men
len
39
Geest
den
de H
over
heer
40
deze
deze
41
Chris
zal
leer
42
de Cl
zaad
Beth
43
der d
44
den h
sloeg
45
de Ov
er, die
hebt
46
nooit
gespro
47
den l
verleid
48
sten in
Farize
49
wet ni
50
welke
men w
51

u, en ik ga henen tot dengenen die mij gezonden heeft.

34 Gij zult mij zoeken, en gij zult (mij) niet vinden, en waar ik ben, kunt gij niet komen.

35 De Joden dan zeiden tot elkander: waar zal deze henen-gaan, dat wij hem niet zullen vinden? Zal hij tot de verstrooide Grieken gaan, en de Grieken leeren?

36 Wat is dit voor eene reden, die hij gezegd heeft: gij zult mij zoeken, en zult (mij) niet vinden; en (waar ik ben) kunt gij niet komen?

37 En op den laatsten dag, [rijnde] den grootsten [dag] des Feestes, stond Jezus en riep, zeggende: zoo iemand dorst, die kome tot mij en drinke.

38 Die in mij geloof, gelijk-kerwijs de Schrift zegt: stroomen des levende waters zullen uit zijnen buik vloeijen.

39 (En dit zeide hij van den Geest, welken ontvangen zouden die in hem gelooven. Want de Heilige Geest was nog niet, overmits Jezus nog niet verheerlijkt was).

40 Velen dan uit de schare deze reden hoorende zeiden: deze is waarlijk de Profeet.

41 Anderen zeiden: deze is de Christus; en anderen zeiden: zal dan de Christus uit Galilea komen?

42 Zegt de Schrift niet, dat de Christus komen zal uit het zaad Davids, en van het vlek Bethlehem, daar David was?

43 Er werd dan tweedragt onder de schare, om zijnentwil.

44 En sommigen van hen wilden hem grijpen; maar niemand sloeg de handen aan hem.

45 De dienaars dan kwamen tot de Overpriesters en Farizeën, en die zeiden tot hen: waarom hebt gij hem niet gebragt?

46 De dienaars antwoordden: nooit heeft een mensch alzoo gesproken gelijk deze mensch. 47 De Farizeën dan antwoordden hun: zijt ook gijlieden verleid?

48 Heeft iemand uit de Oversten in hem geloofd, of uit de Farizeën?

49 Maar deze schare, die de wet niet weet, is vervloekt.

50 Nicodemus zeide tot hen, welke des nachts tot hem gekomen was, zijnde een uit hen:

51 Oordeelt ook onze wet den

mensch, tenzij dat zij eerst van hem gehoord heeft, en verstaat wat hij doet?

52 Zij antwoordden en zeiden tot hem: zijt gij ook uit Galilea? Onderzoek en zie, dat uit Galilea geen Profeet opgestaan is.

53 En een iegelijk ging henen naar zijn huis.

HOOFDSTUK 8.

1 Maar Jezus ging naar den olijfborg.

2 En des morgens vroeg kwam hij wederom in den Tempel, en al het volk kwam tot hem; en nedergezeten zijnde leerde hij hen.

3 En de Schriftgeleerden en de Farizeën bragten tot hem eene vrouw, in overspel gegrepen;

4 En haar gesteld hebbende in het midden, zeiden zij tot hem: Meester, deze vrouw is op de daad zelve gegrepen, overspel begaande.

5 En Mozes heeft ons in de wet geboden, dat dezulke gesteenigd zullen worden; gij dan, wat zegt gij?

6 En dit zeiden zij, hem verzoekende, omdat zij [iets] hadden, om hem te beschuldigen. Maar Jezus nederbukkende schreef met den vinger in de aarde.

7 En als zij hem bleven vragen, rigtte hij zich op, en zeide tot hen: die van ulieden zonder zonde is, werpe eerst den steen op haar.

8 En wederom nederbukkende schreef hij in de aarde.

9 Maar zij [dit] hoorende en van [hunner] consciëntie overtuigd zijnde, gingen uit, de een na den ander, beginnende van de oudsten tot de laatsten; en Jezus werd alleen gelaten, en de vrouw in 't midden staande.

10 En Jezus zich oprigtende, en niemand ziende dan de vrouw, zeide tot haar: vrouw waar zijn deze uwe beschuldigers? Heeft u niemand veroordeeld?

11 En zij zeide: niemand, Heer. En Jezus zeide tot haar: zoo veroordeel ik u ook niet; ga henen, en zondig niet meer.

12 Jezus dan sprak wederom tot henlieden, zeggende: ik ben het licht der wereld; die mij volgt zal in de duisternis niet

niet wandelen, maar zal het licht des levens hebben.

13 De Farizeën dan zeiden tot hem: gij getuigt van u zelve; uwe getuigenis is niet waarachtig.

14 Jezus antwoordde, en zeide tot hen: hoewel ik van mij zelve getuig, zoo is [nogtans] mijne getuigenis waarachtig; want ik weet van waar ik gekomen ben, en waar ik henenga; maar gijlieden weet niet van waar ik kom, en waar ik henenga.

15 Gij oordeelt naar den vleesche; ik oordeel niemand. 16 En indien ik ook oordeel, mijn oordeel is waarachtig; want ik ben niet alleen, maar ik, en de Vader die mij gezonden heeft.

17 En er is ook in uwe wet geschreven, dat de getuigenis van twee menschen waarachtig is.

18 Ik ben 't die van mij zelve getuig, en de Vader, die mij gezonden heeft, getuigt van mij.

19 Zij dan zeiden tot hem: waar is uw Vader? Jezus antwoordde: gij kent noch mij, noch mijnen Vader; indien gij mij kentet, zoo zoudt gij ook mijnen Vader kennen.

20 Deze woorden sprak Jezus bij de schatkest, leerende in den Tempel; en niemand greep hem, want zijne ure was nog niet gekomen.

21 Jezus dan zeide wederom tot hen: ik ga heen, en gij zult mij zoeken, en in uwe zonde zult gij sterven; waar ik henenga kunt gijlieden niet komen.

22 De Joden dan zeiden: zal hij ook zich zelve dooden, omdat hij zegt: waar ik henenga kunt gijlieden niet komen?

23 En hij zeide tot hen: gijlieden zijt van beneden, ik ben van boven; gij zijt uit deze wereld, ik ben niet uit deze wereld.

24 Ik heb u dan gezegd, dat gij in uwe zonden zult sterven. Want indien gij niet geloofst dat ik [die] ben, zult gij in uwe zonden sterven.

25 Zij zeiden dan tot hem: wie zijt gij? En Jezus zeide tot hen: wat ik van den beginne u lieden ook zeg.

26 Ik heb vele dingen van u te zeggen, en te oordeelen; maar die mij gezonden heeft is waarachtig; en de dingen die ik van hem gehoord heb, dezelve spreek ik tot de wereld,

27 Zij verstonden niet dat hij hun van den Vader sprak.

28 Jezus dan zeide tot hen: wanneer gij den Zoon des menschen zult verhoogd hebben, dan zult gij verstaan dat ik [die] ben, en [dat] ik van mij zelve niets doe; maar deze dingen spreek ik, gelijk mijn Vader mij geleerd heeft.

29 En die mij gezonden heeft, is met mij. De Vader heeft mij niet alleen gelaten, want ik altijd doe wat hem behagelijk is.

30 Als hij deze dingen sprak geloofden velen in hem.

31 Jezus dan zeide tot de Joden, die [in] hem geloofden: indien gijlieden in mijn woord blijft, zoo zijt gij waarlijk mijne discipelen.

32 En zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrij maken.

33 Zij antwoordden hem: wij zijn Abrahams zaad, en hebben nooit iemand gediend; hoe zegt gij [dan]: gij zult vrij worden?

34 Jezus antwoordde hun: voorwaar, voorwaar zeg ik u, een iegelijk die de zonde doet is een dienstknecht der zonde.

35 En de dienstknecht blijft niet eeuwiglijk in het huis; de zoon blijft er eeuwiglijk.

36 Indien dan de Zoon u zal vrij gemaakt hebben, zoo zult gij waarlijk vrij zijn.

37 Ik weet, dat gij Abrahams zaad zijt; maar gij zoekt mij te dooden, want mijn woord heeft in u geene plaats.

38 Ik spreek wat ik bij mijnen Vader gezien heb; gij doet dan ook, wat gij bij uwen vader gezien hebt.

39 Zij antwoordden en zeiden tot hem: Abraham is onze vader. Jezus zeide tot hen: indien gij Abrahams kinderen waart, zoo zoudt gij de werken Abrahams doen.

40 Maar nu zoekt gij mij te dooden, eenen mensch die u de waarheid gesproken heb, welke ik van God gehoord heb. Dat deed Abraham niet.

41 Gij doet de werken uwer vaders. Zij zeiden dan tot hem: wij zijn niet geboren uit hoerelij; wij hebben eenen Vader [namelijk] God.

42 Jezus dan zeide tot hen: indien God uw Vader ware, zoo zoudt gij mij liefhebben; want ik ben van God uitgegaan, en

kom

kom [een hem]. Want ik ben ook van mij zelven niet gekomen, maar hij heeft mij gezonden.

43 Waarom kent gij mijne spraak niet? [*Het is*] omdat gij mijn woord niet kunt hooren.

44 Gij zijt uit den vader den duivel, en wilt de begeerten uws vaders doen. Die was een menschenmoorder van den beginne, en is in de waarheid niet staande gebleven, want geene waarheid is in hem. Wanneer hij de leugen spreekt, zoo spreekt hij uit zijn eigen; want hij is een leugenaar, en de vader derzelve [*leugen*].

45 Maar mij, omdat ik [u] de waarheid zeg, gelooft gij niet.

46 Wie van u overtuigt mij van zonde? En indien ik de waarheid zeg, waarom gelooft gij mij niet?

47 Die uit God is hoort de woorden Gods; daarom hoort gijlieden niet, omdat gij uit God niet zijt.

48 De Joden dan antwoordden en zeiden tot hem: zeggen wij niet wel, dat gij een Samaritaan zijt, en den duivel hebt?

49 Jezus antwoordde: ik heb den duivel niet, maar ik eer mijnen Vader, en gij onteert mij.

50 Doch ik zoek mijne eer niet; er is één, die ze zoekt en oordeelt.

51 Voorwaar, voorwaar zeg ik u: zoo iemand mijn woord zal bewaard hebben, die zal den dood niet zien in der eeuwigheid.

52 De Joden dan zeiden tot hem: nu bekennen wij dat gij den duivel hebt. Abraham is gestorven, en de Profeten, en zegt gij: zoo iemand mijn woord bewaard zal hebben, die zal den dood niet smaken in der eeuwigheid?

53 Zijt gij meerder dan onze vader Abraham, welke gestorven is? En de Profeten zijn gestorven; wien maakt gij u zelven?

54 Jezus antwoordde: indien ik mij zelven eer, zoo is mijne eer niets; mijn Vader is 't die mij eert, welken gij zegt dat uw God is.

55 En gij kent hem niet, maar ik ken hem; en indien ik zeg dat ik hem niet ken, zoo zal ik ulieden gelijk zijn, [*dat is*] een leugenaar; maar ik ken hem, en bewaar zijn woord.

56 Abraham uw vader heeft

met verheuging verlangd, opdat hij mijnen dag zien zoude, en hij heeft [*hem*] gezien en is verblijd geweest.

57 De Joden dan zeiden tot hem: gij hebt nog geen vijftig jaren, en hebt gij Abraham gezien?

58 Jezus zeide tot hen: voorwaar, voorwaar zeg ik u, eer Abraham was, ben ik.

59 Zij namen dan steenen op, dat zij ze op hem wierpen. Maar Jezus verborg zich, en ging uit den Tempel, gaande door het midden van hen, en ging alzoo voorbij.

HOOFDSTUK 9.

1 En voorbijgaande, zag hij eenen mensch blind van de geboorte af;

2 En zijne discipelen vraagden hem, zeggende: Rabbi, wie heeft er gezondigd? Deze of zijne ouders, dat hij blind zoude geboren worden?

3 Jezus antwoordde: noch deze heeft gezondigd, noch zijne ouders; maar [*dit is geschied*] opdat de werken Gods in hem zouden geopenbaard worden.

4 Ik moet werken de werken desgeenen die mij gezondeneeft, zoo lang het dag is; de nacht komt, wanneer niemand werken kan.

5 Zoo lang ik in de wereld ben, zoo ben ik het licht der wereld.

6 Dit gezegd hebbende, spooft hij op de aarde, en maakte slijk uit dat speeksel, en streek dat slijk op de oogen des blinden.

7 En zeide tot hem: ga henen, wasch u in het badwater Siloam, (hetwelk overgezet wordt: Uitgezonden). Hij dan ging henen en wiesch zich, en kwam ziende.

8 De geburen dan, en die hem te voren gezien hadden dat hij blind was, zeiden: is deze niet die zat en bedelde?

9 Anderen zeiden: hij is het; en anderen: hij is hem gelijk. Hij zeide: ik ben 't.

10 Zij dan zeiden tot hem: hoe zijn u de oogen geopend?

11 Hij antwoordde en zeide: de mensch genaamd Jezus maakte slijk, en bestreek mijne oogen, en zeide tot mij: ga henen aan het badwater Siloam, en wasch u. En ik ging henen, en wiesch mij, en ik werd ziende.

12 Hij

derom steenen op, om hem te steenigen.

32 Jezus antwoordde hun: ik heb u vele treffelijke werken getoond van mijnen Vader; om welk werk van die steenigt gij mij?

33 De Joden antwoordden hem, zeggende: wij steenigen u niet over *[eenig]* goed werk, maar over *[Gods]* lastering en omdat gij een mensch zijnde u zelve God maakt.

34 Jezus antwoordde hun: is er niet geschreven in uwe wet: ik heb gezegd: gij zijt Goden?

35 Indien *[de wet]* die Goden genoemd heeft, om welken het woord Gods geschied is, en de Schrift niet kan gebroken worden,

36 Zegt gijlieden *[tot mij]* dien de Vader geheiligt en in de wereld gezonden heeft: gij lastert *[God]*; omdat ik gezegd heb: ik ben Gods Zoon?

37 Indien ik niet doe de werken mijns Vaders, zoo geloof mij niet.

38 Maar indien ik ze doe, en zoo gij mij niet geloof, zoo geloof de werken; opdat gij moogt bekennen en gelooven, dat de Vader in mij is, en ik in hem.

39 Zij zochten dan wederom hem te grijpen, en hij ontging uit hunne hand.

40 En hij ging wederom over den Jordaan tot de plaats daar Johannes eerst doopte en hij bleef aldaar.

41 En velen kwamen tot hem, en zeiden: Johannes deed wel geen teeken: maar alles wat Johannes van deze zeide was waar.

42 En velen geloofden aldaar in hem.

HOOFDSTUK 11.

1 En er was een zeker *[man]* krank, *[genaamd]* Lazarus, van Bethanië, uit het vlek van Maria en van hare zuster Martha.

2 *[Maria nu was degene die den Heer gezalfd heeft met zalf, en zijne voeten afgedroogd heeft met hare haren, welker broeder Lazarus krank was].*

3 Zijne zusters dan zonden tot hem, zeggende: Heer, zie, dien gij lief hebt, is krank.

4 En Jezus *[dat]* hoorende, zeide: deze krankheid is niet

tot den dood, maar ter heerlijkheid Gods, opdat de Zoon Gods door dezelve verheerlijkt worde.

5 Jezus nu had Martha, en hare zuster, en Lazarus lief.

6 Als hij dan gehoord had, dat hij krank was, toen bleef hij *[nog]* twee dagen in de plaats, daar hij was.

7 Daarna zeide hij verder tot de discipelen: laat ons wederom naar Judea gaan.

8 De discipelen zeiden tot hem: Rabbi, de Joden hebben u nu *[ontlang]* gezocht te steenigen; en gaat gij wederom derwaarts?

9 Jezus antwoordde: zijn er niet twaalf uren in den dag? Indien iemand in den dag wandelt, zoo stoot hij zich niet, overmits hij het licht dezer wereld ziet;

10 Maar indien iemand in den nacht wandelt, zoo stoot hij zich, overmits het licht in hem niet is.

11 Dit sprak hij: en daarna zeide hij tot hen: Lazarus onze vriend slaapt, maar ik ga henen om hem uit den slaap op te wekken.

12 Zijne discipelen dan zeiden: Heer, indien hij slaapt, zoo zal hij gezond worden.

13 Doch Jezus had gesproken van zijnen dood; maar zij meenden dat hij sprak van de rust des slaaps.

14 Toen zeide dan Jezus tot hen vrij uit: Lazarus is gestorven,

15 En ik ben blijde om uwentwil, dat ik daar niet geweest ben, opdat gij gelooven moogt; doch laat ons trent hem gaan.

16 Thomas dan, genaamd Didymus, zeide tot *[rijne]* medediscipelen: laat ons ook gaan, opdat wij met hem sterven.

17 Jezus dan gekomen zijnde vond, dat hij nu vier dagen in het graf geweest was.

18 *[Bethanië nu was nabij Jeruzalem, omtrent vijftien stadiën van daar].*

19 En velen uit de Joden waren gekomen tot Martha en Maria, opdat zij haar vertroosten zouden over haren broeder.

20 Martha dan, als zij hoorde dat Jezus kwam, ging hem te gemoet; doch Maria bleef in huis zitten.

21 Zoo zeide Martha dan tot Je-

Jez
we
nie
22
alle
zul
23
bro
24
we
ops
25
de
die
al
26
en
ven
gij
27
ik
Chr
die
28
gin
har
gen
hij
29
stor
tot
30
vle
in
te
31
in
tro
zij
gin
zij
ald
32
daa
viel
tot
gew
bro
33
wee
Laa
wer
gee
34
gele
Hee
35
36
hoe
37
den
blin
mak
stor
38
zelve

er heer-
e Zoon
er heer-

ha, en
lief.

id had,
bleef hij
plaats,

der tot

ederom

en tot
hebben
te stee-
ederom

zijn er
n dag?
ag wan-
th niet,
dezer

in den
oot hij
in hem

daarna
us onze
ik ga
slaap

zeiden:
pt, zoo

proken
ij meen-
de rust

ezus tot
gestor-

uwent-
geweest
moogt;
gaan.

ind Di-
mede-
k gaan,
ven.

n zijnde
agen in

abij Je-
ien sta-

den wa-
rtha en
 vertroos-
broeder.
hoorde
hem te
bleef in

dan tot
Je-

Jezus: Heer, waart gij hier ge-
weest, zoo ware mijn broeder
niet gestorven;

22 Maar ook nu weet ik, dat
alles wat gij van God begeeren
zult, God u het geven zal.

23 Jezus zeide tot haar: uw
broeder zal weder opstaan.

24 Martha zeide tot hem: ik
weet dat hij opstaan zal in de
opstanding ten laatsten dage.

25 Jezus zeide tot haar: ik ben
de opstanding en het leven;
die in mij geloof, zal leven,
al ware hij ook gestorven;

26 En een iegelijk die leeft,
en in mij geloof, zal niet ster-
ven in der eeuwigheid; geloof
gij dat?

27 Zij zeide tot hem: ja Heer;
ik heb geloofd, dat gij zijt de
Christus, de Zoon Gods,
die in de wereld komen zoude.

28 En dit gezegd hebbende
ging zij henen, en riep Maria
hare zuster heimelijk, zeg-
gende: de Meester is daar, en
hij roept u.

29 Deze als zij [dat] hoorde,
stond haastiglijk op, en ging
tot hem.

30 (Jezus nu was nog in het
vlek niet gekomen, maar was
in de plaats, daar hem Martha
te gemoet gekomen was.)

31 De Joden dan die met haar
in het huis waren, en haar ver-
troosten, ziende Maria dat
zij haastiglijk opstond, en uit-
ging, volgden haar, zeggende:
zij gaat naar het graf, opdat zij
aldaar weene.

32 Maria dan, als zij kwam
daar Jezus was, en hem zag,
viel aan zijne voeten, zeggende
tot hem: Heer, indien gij hier
geweest waart, zoo ware mijn
broeder niet gestorven.

33 Jezus dan als hij haar zag
weenen, en de Joden die met
haar kwamen, [ook] weenen,
werd hij zeer bewogen in den
geest, en ontroerde zich zelven.

34 En zeide: waar hebt gij hem
gelegd? Zij zeiden tot hem:
Heer, kom en zie het.

35 Jezus weende.

36 De Joden dan zeiden: ziet,
hoe lief hij hem had.

37 En [sommigen] uit hen zei-
den: kon hij, die de oogen des
blinden geopend heeft, niet
maken dat ook deze niet ge-
storven ware?

38 Jezus dan wederom in zich
zelven zeer bewogen zijnde,

kam tot het graf; en het was
ene pelonk, en een steen was
er op gelegd.

39 Jezus zeide neemt den
steen weg. Martha de zuster
des gestorvenen, zeide tot
hem: Heer, hij riect nu al,
want hij heeft vier dagen [al-
daar gelegen].

40 Jezus zeide tot haar: heb
ik u niet gezegd, dat, zoo gij
geloof, gij de heerlijkheid Gods
zien zult?

41 Zij namen dan den steen
weg, daar de gestorvene lag;
en Jezus hief de oogen op-
waarts, en zeide: Vader, ik dank
u, dat gij mij gehoord hebt;

42 Doch ik wist, dat gij mij
altijd hoort; maar om der schar-
re wil, die rondom staat, heb
ik [dit] gezegd, opdat zij zou-
den gelooven, dat gij mij ge-
zonden hebt.

43 En als hij dit gezegd had,
riep hij met groote stem: La-
zarus kom uit.

44 En de gestorvene kwam uit,
gebonden aan handen en voeten
met grafdoeken, en zijn aan-
gezicht was omwonden meteenen
zweetdoek. Jezus zeide tot hen:
ontbindt hem, en laat hem
henengaan.

45 Velen dan uit de Joden, die
tot Maria gekomen waren, en
aanschouwden hadden hetgeen
Jezus gedaan had, geloofden
in hem.

46 Maar sommigen van hen
gingen tot de Farizeën, en zei-
den tot hen hetgeen Jezus
gedaan had.

47 De Overpriesters dan en de
Farizeën vergaderden den Raad,
en zeiden: wat zullen wij doen?
want deze mensch doet vele
teekenen.

48 Indien wij hem alzo laten
[gevoerden], zij zullen allen in
hem gelooven, en de Romeinen
zullen komen, en wegnemen
beide onze plaats en volk.

49 En een uit hen, [namelijk]
Kajafas, die deszelfs jaars
Hoogepriester was, zeide tot
hen: gij verstaat niets;

50 Noch gij overlegt niet, dat
het ons nut is, dat één mensch
sterve voor het volk, en het
geheele volk niet verloren ga.

51 En dit zeide hij niet uit zich
zelven; maar zijnde Hooge-
priester deszelfs jaars pro-
feteerde hij, dat Jezus sterven
zoude voor het volk.

12 Zij dan zeiden tot hem: waar is die? Hij zeide: ik weet het niet.

13 Zij bragten hem tot de Farizeeën, hem [namelijk] die te voren blind [gewees] was.

14 En het was Sabbat, als Jezus het slijk maakte, en zijne oogen opende.

15 De Farizeeën dan vraagden hem ook wederom, hoe hij ziende geworden was. En hij zeide tot hen: hij leide slijk op mijne oogen, en ik wiesch mij, en ik zie.

16 Sommigen dan uit de Farizeeën zeiden: deze mensch is van God niet, want hij houdt den Sabbat niet. Anderen zeiden: hoe kan een mensch [die] een zondaar is zulke teekenen doen? En er was tweedragt onder hen.

17 Zij zeiden wederom tot den blinden: gij, wat zegt gij van hem, dewijl hij uwe oogen geopend heeft? En hij zeide: hij is een Profeet.

18 De Joden dan geloofden van hem niet dat hij blind geweest was, en ziende was geworden, totdat zij geroepen hadden de ouders desgenen, die ziende geworden was.

19 En zij vraagden hun, zeggende: is deze uw zoon, welken gij zegt dat blind geboren is? Hoe ziet hij dan nu?

20 Zijne ouders antwoordden hun en zeiden, wij weten dat deze onze zoon is, en dat hij blind geboren is;

21 Maar hoe hij nu ziet, weten wij niet; of wie zijne oogen geopend heeft, weten wij niet; hij heeft [zijnen] ouderdom, vraagt hem zelven; hij zal van zich zelven spreken.

22 Dit zeiden zijne ouders, omdat zij de Joden vreesden. Want de Joden hadden alreeds te zamen een besluit gemaakt, zoo iemand hem beleed Christus te zijn, dat die uit de Synagoge zoude geworpen worden.

23 Daarom zeiden zijne ouders: hij heeft [zijne] ouderdom, vraagt hem zelven.

24 Zij dan riepen voor de tweede maal den mensch die blind geweest was, en zeiden tot hem: geef God de eer. Wij weten dat deze mensch een zondaar is.

25 Hij dan antwoordde en

zeide: of hij een zondaar is weet ik niet; één ding weet ik, dat ik blind was, en nu zie.

26 En zij zeiden wederom tot hem: wat heeft hij u gedaan? Hoe heeft hij uwe oogen geopend?

27 Hij antwoordde hun: ik heb het u alreeds gezegd, en gij hebt het niet gehoord; wat wilt gij het wederom hooren? Wilt gijlieden ook zijne discipelen worden?

28 Zij gaven hem dan scheldwoorden, en zeiden: gij zijt zijn discipel, maar wij zijn Mozes discipelen.

29 Wij weten dat God tot Mozes gesproken heeft; maar dezen weten wij niet van waar hij is.

30 De mensch antwoordde en zeide tot hen: hierin is immers [wat] wonders, dat gij niet weet van waar hij is; en [nogtans] heeft hij mijne oogen geopend.

31 En wij weten dat God de zondaars niet hoort; maar zoo iemand godvruchtig is en zijnen wil doet, dien hoort hij.

32 Van [alle] eeuw is 't niet gehoord, dat iemand eens blind geboren en oogen geopend heeft.

33 Indien deze van God niet ware, hij zoude niets kunnen doen.

34 Zij antwoordden, en zeiden tot hem: gij zijt geheel in zonden geboren, en leert gij ons? En zij wierpen hem uit.

35 Jezus hoorde dat zij hem uitgeworpen hadden; en hem vindende zeide hij tot hem, geloof gij in den Zoon Gods?

36 Hij antwoordde en zeide: wie is hij, Heer, opdat ik in hem mag gelooven?

37 En Jezus zeide tot hem. en gij hebt hem gezien, en die met u spreekt, dezelve is het.

38 En hij zeide: ik geloof, Heer. En hij aanbad hem.

39 En Jezus zeide: ik ben tot een oordeel in deze wereld gekomen, opdat degenen die niet zien, zien mogen, en die zien, blind worden.

40 En dit hoorden [eenigen] uit de Farizeeën, die bij hem waren, en zeiden tot hem: zijn wij dan ook blind?

41 Jezus zeide tot hen: indien gij blind waart, zoo zoudt gij

geene z
zegt gij
dan uw

V
ik ulied
de deur
maar va
een die
2 Maar
gaat is
pen.

3 Deze
open, c
zijne st
schape
uit.

4 En v
pen uit
hij voor
pen vo
zijne st

5 Maar
zij geen
len van
zij de s
kennen.

6 Deze
tot her
niet wa
hen spr

7 Jezus
hen: v
ik u, ik
per.

8 Allen
mij zijn
en me
schape
hoord.

9 Ik
iemand
behoud
ingaan
vinden.

10 De
dat hij
derve;
zij het
vloed h

11 Ik
de gees
voor de

12 Ma
geen h
pen ni
wolf k
schape
grjpt z

pen.
13 En
overmit
heeft g
pen.

14 Ik

geene zonde hebben; maar nu zegt gij: wij zien; zoo blijft dan uwe zonde.

V HOOFDSTUK 10.

1 Voorwaar, voorwaar zeg ik ulieden, die niet ingaat door de deur in den stal der schapen, maar van elders inklimt, die is een dief en moordenaar.

2 Maar die door de deur ingaat is een herder der schapen.

3 Dezen doet de deurwachter open, en de schapen hooren zijne stem; en hij roept zijne schapen bij namen, en leidt ze uit.

4 En wanneer hij zijne schapen uitgedreven heeft, zoo gaat hij voor hen henen, en de schapen volgen hem, overmits zij zijne stem kennen.

5 Maar eenen vreemden zullen zij geenszins volgen, maar zullen van hem vlieden, overmits zij de stem der vreemden niet kennen.

6 Deze gelijkenis zeide Jezus tot hen; maar zij verstonden niet wat het was, dat hij tot hen sprak.

7 Jezus dan zeide wederom tot hen: voorwaar, voorwaar zeg ik u, ik ben de deur der schapen.

8 Allen, zoo velen als er vóór mij zijn gekomen, zijn dieven en moordenaars; maar de schapen hebben hen niet gehoord.

9 Ik ben de deur: indien iemand door mij ingaat, die zal behouden worden, en hij zal ingaan en uitgaan, en weide vinden.

10 De dief komt niet dan opdat hij stele, en slagte, en verderve; ik ben gekomen opdat zij het leven hebben, en overvloed hebben.

11 Ik ben de goede Herder; de goede herder stelt zijn leven voor de schapen.

12 Maar de huurling, en die geen herder is, wien de schapen niet eigen zijn, ziet den wolf komen, en verlaat de schapen, en vliedt; en de wolf grijpt ze, en verstroot de schapen.

13 En de huurling vliedt, overmits hij een huurling is, en heeft geene zorg voor de schapen.

14 Ik ben de goede Herder.

en ik ken de mijnen, en word van de mijnen gekend.

15 Gelijkwerwijs de Vader mij kent, (alsoo) ken ik ook den Vader; en ik stel mijn leven voor de schapen.

16 Ik heb nog andere schapen, die van dezen stal niet zijn; deze moet ik ook toebrengen: en zij zullen mijne stem hooren, en het zal worden ééne kudde (en) één herder.

17 Daarom heeft mij de Vader lief, overmits ik mijn leven afleg, opdat ik hetzelfde wederom neme.

18 Niemand neemt hetzelfde van mij, maar ik leg het van mij zelven af; ik heb magt hetzelfde af te leggen, en heb magt hetzelfde wederom te nemen. Dit gebod heb ik van mijnen Vader ontvangen.

19 Er werd dan wederom tweedragt onder de Joden, om dezer woorden wil.

20 En velen van hen zeiden: hij heeft den duivel, en is uit-zinnig; wat hoort gij hem?

21 Anderen zeiden: dit zijn geene woorden eens bezetenen; kan ook de duivel der blinden oogen openen?

22 En het was het Feest der vernieuwing des Tempels te Jeruzalem; en het was winter.

23 En Jezus wandelde in den Tempel in 't voorhof Salomons.

24 De Joden dan omgingden hem, en zeiden tot hem: hoe lang houdt gij onze ziel op? Indien gij de Christus zijt, zeg het ons vrij uit.

25 Jezus antwoordde hun: ik heb het u gezegd, en gij geloof het niet. De werken die ik doe in den naam mijns Vaders die getuigen van mij.

26 Maar gijlieden geloof niet, want gij zijt niet van mijne schapen, gelijk ik u gezegd heb.

27 Mijne schapen hooren mijne stem, en ik ken dezelve, en zij volgen mij;

28 En ik geef hun het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid; en niemand zal dezelve uit mijne hand rukken.

29 Mijn Vader die ze mij gegeven heeft, is meerder dan allen; en niemand kan ze rukken uit de hand mijns Vaders.

30 Ik en de Vader zijn één.

31 De Joden dan namen weder-

derom steenen op, om hem te steenigen.

32 Jezus antwoordde hun: ik heb u vele treffelijke werken getoond van mijnen Vader; om welk werk van die steenigt gij mij?

33 De Joden antwoordden hem, zeggende: wij steenigen u niet over [eenig] goed werk, maar over [Gods] lastering en omdat gij een mensch zijnde u zelve God maakt.

34 Jezus antwoordde hun: is er niet geschreven in uwe wet: ik heb gezegd: gij zijt Goden?

35 Indien [de wet] die Goden genoemd heeft, om welken het woord Gods geschied is, en de Schrift niet kan gebroken worden,

36 Zegt gijlieden [tot mij] dien de Vader geheiligt en in de wereld gezonden heeft: gij lastert [God]; omdat ik gezegd heb: ik ben Gods Zoon?

37 Indien ik niet doe de werken mijns Vaders, zoo geloofst mij niet.

38 Maar indien ik ze doe, en zoo gij mij niet geloofst, zoo geloofst de werken; opdat gij moogt bekenne en gelooven, dat de Vader in mij is, en ik in hem.

39 Zij zochten dan wederom hem te grijpen, en hij ontging uit hunne hand.

40 En hij ging wederom over den Jordaan tot de plaats daar Johannes eerst doopte en hij bleef aldaar.

41 En velen kwamen tot hem, en zeiden: Johannes deed wel geen teeken: maar alles wat Johannes van deze zeide was waar.

42 En velen geloofden aldaar in hem.

HOOFDSTUK 11.

1 En er was een zeker [man] krank, [genaamd] Lazarus, van Bethanië, uit het vlek van Maria en van hare zuster Martha.

2 [Maria nu was degene die den Heer gezalfd heeft met zalf, en zijne voeten afgedroogd heeft met hare haren, welker broeder Lazarus krank was].

3 Zijne zusters dan zonden tot hem, zeggende: Heer, zie, dien gij liefhebt, is krank.

4 En Jezus [dat] hoorende, zeide: deze krankheid is niet

tot den dood, maar ter heerlijkheid Gods, opdat de Zoon Gods door dezelve verheerlijkt worde.

5 Jezus nu had Martha, en hare zuster, en Lazarus lief.

6 Als hij dan gehoord had, dat hij krank was, toen bleef hij [nog] twee dagen in de plaats, daar hij was.

7 Daarna zeide hij verder tot de discipelen: laat ons wederom naar Judea gaan.

8 De discipelen zeiden tot hem: Rabbi, de Joden hebben u nu [onlangs] gezocht te steenigen; en gaat gij wederom derwaarts?

9 Jezus antwoordde: zijn er niet twaalf uren in den dag? Indien iemand in den dag wandelt, zoo stoot hij zich niet, overmits hij het licht dezer wereld ziet;

10 Maar indien iemand in den nacht wandelt, zoo stoot hij zich, overmits het licht in hem niet is.

11 Dit sprak hij: en daarna zeide hij tot hen: Lazarus onze vriend slaapt, maar ik ga henen om hem uit den slaap op te wekken.

12 Zijne discipelen dan zeiden: Heer, indien hij slaapt, zoo zal hij gezond worden.

13 Doch Jezus had gesproken van zijnen dood; maar zij meenden dat hij sprak van de rust des slaaps.

14 Toen zeide dan Jezus tot hen vrij uit: Lazarus is gestorven,

15 En ik ben blijde om uwentwil, dat ik daar niet geweest ben, opdat gij gelooven moogt; doch laat ons tot hem gaan.

16 Thomas dan, genaamd Didymus, zeide tot [zijne] medediscipelen: laat ons ook gaan, opdat wij met hem sterven.

17 Jezus dan gekomen zijnde vond, dat hij nu vier dagen in het graf geweest was.

18 [Bethanië nu was nabij Jeruzalem, omtrent vijftien stadiën van [daar]].

19 En velen uit de Joden waren gekomen tot Martha en Maria, opdat zij haar vertroosten zouden over haren broeder.

20 Martha dan, als zij hoorde dat Jezus kwam, ging hem te gemoet; doch Maria bleef in huis zitten.

21 Zoo zeide Martha dan tot

Je-

er heer-
de Zoon
verheer-

tha, en
lief.

had,
bleef hij
plaats,

der tot
ederom

en tot
hebben
te stee-
ederom

zijn er
en dag?
ang wan-
niet,
t dezer

l in den
oot hij
in hem

daarna
rus onze
ik ga
en slaap

zeiden :
pt, zoo

proken
ij meen-
de rust

ezus tot
gestor-

uwent-
geweest
moogt ;
gaan.

und Di-
mede-
k gaan,
ven.

n zijnde
agen in

abij Je-
dien sta-

den wa-
rtha en
vertroos-
broeder.
hoorde
hem te
bleef in

dan tot
Je-

Jezus : Heer, waart gij hier ge-
weest, zoo ware mijn broeder
niet gestorven ;

22 Maar ook nu weet ik, dat
alles wat gij van God begeeren
zult, God u het geven zal.

23 Jezus zeide tot haar : uw
broeder zal weder opstaan.

24 Martha zeide tot hem : ik
weet dat hij opstaan zal in de
opstanding ten laatsten dage.

25 Jezus zeide tot haar : ik ben
de opstanding en het leven ;
die in mij gelooft, zal leven,
al ware hij ook gestorven ;

26 En een iegelijk die leeft,
en in mij gelooft, zal niet ster-
ven in der eeuwigheid ; geloof
gij dat ?

27 Zij zeide tot hem : ja Heer ;
ik heb geloofd, dat gij zijt de
Christus, de Zoon Gods,
die in de wereld komen zoude.

28 En dit gezegd hebbende
ging zij henen, en riep Maria
hare zuster heimelijk, zeg-
gende : de Meester is daar, en
hij roept u.

29 Deze als zij [dat] hoorde,
stond haastiglijk op, en ging
tot hem.

30 (Jezus nu was nog in het
vlek niet gekomen, maar was
in de plaats, daar hem Martha
te gemoet gekomen was.)

31 De Joden dan die met haar
in het huis waren, en haar ver-
troosten, ziende Maria dat
zij haastiglijk opstond, en uit-
ging, volgden haar, zeggende :
zij gaat naar het graf, opdat zij
aldaar weene.

32 Maria dan, als zij kwam
daar Jezus was, en hem zag,
viel aan zijne voeten, zeggende
tot hem : Heer, indien gij hier
geweest waart, zoo ware mijn
broeder niet gestorven.

33 Jezus dan als hij haar zag
weenen, en de Joden die met
haar kwamen, [ook] weenen,
werd hij zeer bewogen in den
geest, en ontroerde zich zelven.

34 En zeide : waar hebt gij hem
gelegd ? Zij zeiden tot hem :
Heer, kom en zie het.

35 Jezus weende.

36 De Joden dan zeiden : ziet,
hoe lief hij hem had.

37 En [sommigen] uit hen zei-
den : kon hij, die de oogen des
blinden geopend heeft, niet
maken dat ook deze niet ge-
storven ware ?

38 Jezus dan wederom in zich
zelven zeer bewogen zijnde,

kam tot het graf ; en het was
eene pelonk, en een steen was
er op gelegd.

39 Jezus zeide neemt den
steen weg. Martha de zuster
des gestorvenen, zeide tot
hem : Heer, hij riekt nu al,
want hij heeft vier dagen [al-
daar gelegen].

40 Jezus zeide tot haar : heb
ik u niet gezegd, dat, zoo gij
geloof, gij de heerlijkheid Gods
zien zult ?

41 Zij namen dan den steen
weg, daar de gestorvene lag ;
en Jezus hief de oogen op-
waarts, en zeide : Vader, ik dank
u, dat gij mij gehoord hebt ;
42 Doch ik wist, dat gij mij
altijd hoort ; maar om der scha-
re wil, die rondom staat, heb
ik [dit] gezegd, opdat zij zou-
den gelooven, dat gij mij ge-
zonden hebt.

43 En als hij dit gezegd had,
riep hij met groote stem : La-
zarus kom uit.

44 En de gestorvene kwam uit,
gebonden aan handen en voeten
met grafdoeken, en zijn aan-
gezig was omwonden met eenen
zweetdoek. Jezus zeide tot hen :
ontbindt hem, en laat hem
henengaan.

45 Velen dan uit de Joden, die
tot Maria gekomen waren, en
aanschouwd hadden hetgeen
Jezus gedaan had, geloofden
in hem.

46 Maar sommigen van hen
gingen tot de Farizeën, en zei-
den tot hen hetgeen Jezus
gedaan had.

47 De Overpriesters dan en de
Farizeën vergaderden den Raad,
en zeiden : wat zullen wij doen ?
want deze mensch doet vele
teekenen.

48 Indien wij hem alzo laten
[geworden], zij zullen allen in
hem gelooven, en de Romeinen
zullen komen, en wegnemen
beide onze plaats en volk.

49 En een uit hen, [namelijk]
Kajafas, die deszelfs jaars
Hoogepriester was, zeide tot
hen : gij verstaat niets ;

50 Noch gij overlegt niet, dat
het ons nut is, dat één mensch
sterve voor het volk, en het
geheele volk niet verloren ga.

51 En dit zeide hij niet uit zich
zelven ; maar zijnde Hooge-
priester deszelfs jaars pro-
feteerde hij, dat Jezus sterven
zoude voor het volk.

52 En niet alleen voor dat volk, maar opdat hij ook de kinderen Gods die verstrooid waren, tot een zoude vergaderen.

53 Van dien dag dan af raadslaagden zij te zamen, dat zij hem dooden zouden.

54 Jezus dan wandelde niet meer vrij onder de Joden, maar ging van daar naar het land bij de woestijn, naar de stad genaamd Efraim, en verkeerde aldaar met zijne discipelen.

55 En het Pascha der Joden was nabij; en velen uit dat land gingen op naar Jeruzalem voor het Pascha, opdat zij zich zelve reinigden.

56 Zij zochten dan Jezus, en zeiden onder elkander, staande in den Tempel: wat dunkt u? [*Dunkt u*], dat hij niet komen zal tot het Feest?

57 De Overpriesters nu en de Farizeën hadden een gebod gegeven, dat zoo iemand wist waar hij was, hij het zoude te kennen geven, opdat zij hem mogten vangen.

HOOFDSTUK 12.

1 Jezus dan kwam zes dagen vóór het Pascha te Bethanië, daar Lazarus was, die gestorven was geweest, welken hij opgewekt had uit de dooden.

2 Zij bereidden hem dan aldaar een avondmaal, en Martha diende; en Lazarus was een van degenen die met hem aanzaten.

3 Maria dan genomen hebbende een pond zalf van onvervalschten zeer kostelijken nardus, heeft de voeten van Jezus gezalfd, en met hare haren zijne voeten afgedroogd; en het huis werd vervuld van den reuk der zalf.

4 Zoo zeide dan een van zijne discipelen, [*naamlijk*] Judas Simons[*zoon*] Iskariot die hem verraden zoude.

5 Waarom is deze zalf niet verkocht voor drie honderd penningen, en den armen gegeven?

6 En dit zeide hij, niet omdat hij bezorgd was voor de armen, maar omdat hij een dief was, en had de beurs, en droeg hetgeen gegeven werd.

7 Jezus dan zeide: laat af van haar. Zij heeft dit bewaard tegen den dag mijner begrafenis.

8 Want de armen hebt gijlieden altijd met u, maar mij hebt gij niet altijd.

9 Eene groote schare dan der Joden verstond dat hij aldaar was, en kwamen niet alleen om Jezus wil, maar opdat zij ook Lazarus zouden zien, dien hij uit de dooden opgewekt had.

10 En de Overpriesters beraadslaagden, dat zij ook Lazarus dooden zouden.

11 Want velen van de Joden gingen henen om zijnentwil, en geloofden in Jezus.

12 Des anderen daags eene groote schare, die tot het Feest gekomen was, hoorende dat Jezus naar Jeruzalem kwam,

13 Namen de takken van palmboomen, en gingen uit hem te gemoet, en riepen: Hozanna, Gezegend [*is*] hij, die komt in den naam des Heeren; [*hij, die is*] de Koning Israëls.

14 En Jezus vond eenen jongen ezels, en zat daar op, gelijk geschreven is:

15 Vrees niet, gij dochter Sions; zie, uw Koning komt, zittende op het veulen eener ezelin.

16 Doch dit verstonden zijne discipelen in 't eerst niet; maar als Jezus verheerlijkt was, toen werden zij indachtig dat dit van hem geschreven was, en [*dat*] zij hem dit gedaan hadden.

17 De schare dan die met hem was, getuigde dat hij Lazarus uit het graf geroepen, en hem uit de dooden opgewekt had.

18 Daarom ging ook de schare hem te gemoet, overmits zij gehoord had, dat hij dat teeken gedaan had.

19 De Farizeën dan zeiden onder elkander: ziet gij [*weel*] dat gij gansch niet vordert? Zie, de [*geheele*] wereld gaat hem na.

20 En er waren sommige Grieken uit degenen die opgekomen waren, opdat zij op het Feest zouden aanbidden;

21 Deze dan gingen tot Philippus, die van Bethsaida in Galilea was, en baden hem, zeggende: Heer, wij wilden Jezus [*weel*] zien.

22 Philippus kwam, en zeide het Andreas; en Andreas en Philippus wederom zeiden het Jezus.

23 Maar Jezus antwoordde hun, zeggende: de ure is geko-

komen, dat de Zoon des menschen zal verheerlijkt worden.

24 Voorwaar, voorwaar zeg ik u: indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zoo blijft 't zelve alleen; maar indien het sterft, zoo brengt het veel vrucht voort.

25 Die zijn leven lief heeft, zal hetzelfde verliezen; en die zijn leven haat in deze wereld, zal hetzelfde bewaren tot het eeuwige leven.

26 Zoo iemand mij dient, die volg me; en waar ik ben, aldaar zal ook mijn dienaar zijn. En zoo iemand mij dient, de Vader zal hem eeren.

27 Nu is mijne ziel ontroerd; en wat zal ik zeggen? Vader, verlos mij uit deze ure. Maar hierom ben ik in deze ure gekomen.

28 Vader, verheerlijk uw naam. Er kwam dan eene stem uit den hemel, [zeggende]: en ik heb [hem] verheerlijkt en ik zal [hem] wederom verheerlijken.

29 De schare dan die daar stond, en [dit] hoorde, zeide, dat er een donderslag geschied was; anderen zeiden: een Engel heeft tot hem gesproken.

30 Jezus antwoordde en zeide niet om mijnentwil is deze stem geschied, maar om uwentwil.

31 Nu is het oordeel dezer wereld; nu zal de Overste dezer wereld buiten geworpen worden.

32 En ik, zoo wanneer ik van de aarde zal verhoogd zijn, zal hen allen tot mij trekken.

33 (En dit zeide hij betekenende hoedanigen dood hij sterven zoude).

34 De schare antwoordde hem: wij hebben uit de wet gehoord, dat de Christus blijft in der eeuwigheid; en hoe zegt gij, dat de Zoon des menschen moet verhoogd worden? Wie is deze zoon des menschen?

35 Jezus dan zeide tot hen: nog eenen kleinen tijd is het licht bij ulieden; wandelt terwijl gij het licht hebt, opdat de duisternis u niet bevange; en die in de duisternis wandelt, weet niet waar hij henegaat.

36 Terwijl gij het licht hebt, geloof in het licht, opdat gij kinderen des lichts moogt zijn. Deze dingen sprak Jezus; en

weggaande verborg hij zich van hen.

37 En hoewel hij zoo vele teekenen voor hen gedaan had, [nogtans] geloofden zij in hem niet.

38 Opdat het woord van Jesajas den Profeet vervuld werd, dat hij gesproken heeft: Heer, wie heeft onze prediking geloofd? en wien is de arm des Heeren geopenbaard?

39 Daarom konden zij niet gelooven, dewijl Jesajas wederom gezegd heeft:

40 Hij heeft hunne oogen verblind, en hun hart verhard, opdat zij met de oogen niet zien, en met het hart [niet] verstaan, en zij bekeerd worden, en ik hen geneze.

41 Dit zeide Jesajas, toen hij zijne heerlijkheid zag, en van hem sprak.

42 Nogtans geloofden ook zelfs velen uit de Oversten in hem, maar om der Farizeen wil beleden zij het niet, opdat zij uit de Synagoge niet zouden geworpen worden;

43 Want zij hadden de eer der menschen lief, meer dan de eer Gods.

44 En Jezus riep, en zeide: die in mij geloofd, geloofd in mij niet, maar in dengenen die mij gezonden heeft.

45 En die mij ziet, die ziet dengenen die mij gezonden heeft.

46 Ik ben een licht in de wereld gekomen, opdat een iegelijk die in mij geloofd, in de duisternis niet blijve.

47 En indien iemand mijne woorden gehoord, en niet geloofd zal hebben, ik oordeel hem niet; want ik ben niet gekomen opdat ik de wereld oordeele, maar opdat ik de wereld zalig make.

48 Die mij verwerpt, en mijne woorden niet ontvangt, heeft die hem oordeelt; het woord dat ik gesproken heb, dat zal hem oordeelen ten laatsten dage.

49 Want ik heb uit mij zelven niet gesproken; maar de Vader die mij gezonden heeft, die heeft mij een gebod gegeven, wat ik zeggen zal en wat ik spreken zal.

50 En ik weet dat zijn gebod het eeuwige leven is. Het geen ik dan spreek, dat spreek ik alzoo gelijk mij de Vader gezegd heeft.

HOOFDSTUK 13.

1 En voor het Feest van 't Pascha, Jezus wetende dat zijne ure gekomen was, dat hij uit deze wereld zoude overgaan tot den Vader, alzoo hij de zijnen, die in de wereld waren, liefgehad had, zoo heeft hij hen liefgehad tot het einde.

2 En als het avondmaal gedaan was, (toen nu de duivel in 't hart van Judas Simons[*zoon*] Iskarioth gegeven had, dat hij hem verraden zoude,)

3 Jezus, wetende dat de Vader hem alle dingen in de handen gegeven had, en dat hij van God uitgegaan was, en tot God henenging,

4 Stond op van het avondmaal, en leide [*zijne*] kleederen af, en nemende eenen linnen doek, omgordde zich zelve.

5 Daarna goot hij water in 't bekken, en begon de voeten der discipelen te wasschen, en af te droogen met den linnen doek, waarmede hij omgord was.

6 Hij dan kwam tot Simon Petrus, en die zeide tot hem: Heer, zult gij mij de voeten wasschen?

7 Jezus antwoordde en zeide tot hem: wat ik doe weet gij nu niet, maar gij zult het na dezen verstaan.

8 Petrus zeide tot hem: gij zult mijne voeten niet wasschen in der eeuwigheid. Jezus antwoordde hem: indien ik u niet wasch, gij hebt geen deel met mij.

9 Simon Petrus zeide tot hem: Heer, niet alleen mijne voeten, maar ook de handen en het hoofd.

10 Jezus zeide tot hem: die gewasschen is heeft niet noodig dan de voeten te wasschen, maar is geheel rein. En gijlieden zijt rein, doch niet allen.

11 Want hij wist wie hem verraden zoude; daarom zeide hij: gij zijt niet allen rein.

12 Als hij dan hunne voeten gewasschen, en zijne kleederen genomen had, zat hij wederom aan, en zeide tot hen: verstaat gij wat ik ulieden gedaan heb?

13 Gij heet mij Meester en Heer, en gij zegt wel; want ik ben 't.

14 Indien dan ik, de Heer en de Meester, uwe voeten gewasschen heb, zoo zijt gij ook

schuldig elkanders voeten te wasschen.

15 Want ik heb u een exempel gegeven, opdat gelijkerwijs ik u gedaan heb, gijlieden ook doet.

16 Voorwaar, voorwaar zeg ik u: een dienstknecht is niet meer dan zijn heer, noch een gezant meer dan die hem gezonden heeft.

17 Indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij zoo gij dezelve doet.

18 Ik zeg niet van u allen; ik weet welke ik uitverkoren heb, maar [*dit geschiedt*], opdat de Schrift vervuld worde: die met mij het brood eet, heeft tegen mij zijne verzenen opgegeven.

19 Van nu zeg ik het ulieden eer het geschied is, opdat wanneer het geschied zal zijn, gij gelooven moogt dat ik het ben.

20 Voorwaar, voorwaar zeg ik u: zoo ik iemand zend, wie [*dien*] ontvangt, die ontvangt mij; en wie mij ontvangt, die ontvangt hem die mij gezonden heeft.

21 Jezus deze dingen gezegd hebbende, werd ontroerd in den geest, en betuigde, en zeide: voorwaar, voorwaar zeg ik u, dat een van ulieden mij zal verraden.

22 De discipelen dan zagen op elkander, twijfelende van wien hij [*dat*] zeide.

23 En een van zijne discipelen was aanzittende in den schoot van Jezus, welken Jezus liefhad.

24 Simon Petrus dan wenkte dezen, dat hij vragen zoude, wie hij toch ware van welken hij [*dit*] zeide.

25 En deze vallende op de borst van Jezus, zeide tot hem: Heer, wie is 't?

26 Jezus antwoordde: deze is 't, dien ik de bete, als ik ze ingedoopt heb, geven zal. En als hij de bete ingedoopt had, gaf hij ze Judas Simons[*zoon*] Iskarioth.

27 En na de bete, toen voer de satan in hem. Jezus dan zeide tot hem: wat gij doet, doe het haastiglijk.

28 En dit verstond niemand dergenen die aanzaten, waartoe hij hem [*dat*] zeide.

29 Want sommigen meenden,

den, dewijl Judas de beurs had, dat hem Jezus zeide: koop hetgeen wij noodig hebben tot het Feest; of, dat hij de armen wat geven zoude.

30 Hij dan de bete genomen hebbende, ging terstond uit. En het was nacht.

31 Als hij dan uitgegaan was zeide Jezus: nu is de Zoon des menschen verheerlijkt, en God is in hem verheerlijkt.

32 Indien God in hem verheerlijkt is, zoo zal ook God hem verheerlijken in zich zelve, en hij zal hem terstond verheerlijken.

33 Kinderkens, nog eenen kleinen (tijd) ben ik bij u. Gij zult mij zoeken, en gelijk ik den Joden gezegd heb: waar ik henenga kunt gij niet komen, (alzo) zeg ik ulieden nu ook.

34 Een nieuw gebod geef ik u, dat gij elkander liefhebt. Gelijk ik u liefgehad heb, dat ook gij elkander liefhebt.

35 Hieraan zullen zij allen bekenen, dat gij mijne discipelen zijt, zoo gij liefde hebt onder elkander.

36 Simon Petrus zeide tot hem: Heer, waar gaat gij henen? Jezus antwoordde hem: waar ik henenga kunt gij mij nu niet volgen; maar gij zult mij namaals volgen.

37 Petrus zeide tot hem: Heer, waarom kan ik u nu niet volgen? Ik zal mijn leven voor u zetten.

38 Jezus antwoordde hem: zult gij uw leven voor mij zetten? Voorwaar, voorwaar zeg ik u, de haan zal niet kraaijen, totdat gij mij drie-maal verloochend zult hebben.

U HOOFDSTUK 14.

1 w hart worde niet ontroerd: gijlieden geloof in God, geloof ook in mij.

2 In het huis mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zoo zoude ik het u gezegd hebben; ik ga henen om u plaats te bereiden.

3 En zoo wanneer ik henen zal gegaan zijn, en u plaats zal bereid hebben, zoo kom ik weder, en zal u tot mij nemen, opdat gij ook zijn moogt waar ik ben.

4 En waar ik henenga, weet gij, en den weg weet gij.

5 Thomas zeide tot hem: Heer, wij weten niet waar gij henengaat: en hoe kunnen wij den weg weten?

6 Jezus zeide tot hem: ik ben de weg, en de waarheid, en het leven. Niemand komt tot den Vader dan door mij.

7 Indien gijlieden mij gekend hadt, zoo zoudt gij ook mijnen Vader gekend hebben; en van nu kent gij hem, en hebt hem gezien.

8 Philippus zeide tot hem: Heer, toon ons den Vader, en het is ons genoeg.

9 Jezus zeide tot hem: ben ik zoo langen tijd met ulieden, en hebt gij mij niet gekend Philippus? Die mij gezien heeft, die heeft den Vader gezien; en hoe zegt gij: toon ons den Vader?

10 Geloof gij niet dat ik in den Vader (ben) en de Vader in mij is? De woorden die ik tot ulieden spreek, spreek ik van mij zelve niet: maar de Vader die in mij blijft, dezelfde doet de werken.

11 Geloof mij, dat ik in den Vader (ben) en de Vader in mij is; en indien niet, zoo geloof mij om de werken zelve.

12 Voorwaar, voorwaar zeg ik ulieden: die in mij geloof, de werken die ik doe, zal hij ook doen, en zal meerder doen dan deze. Want ik ga henen tot mijnen Vader;

13 En zoo wat gij begeeren zult in mijnen naam, dat zal ik doen, opdat de Vader in den Zoon verheerlijkt worde.

14 Zoo gij iets begeeren zult in mijnen naam, ik zal het doen.

15 Indien gij mij liefhebt, zoo bewaart mijne geboden.

16 En ik zal den Vader bidden, en hij zal u eenen anderen Trooster geven, opdat hij bij u blijve in der eeuwigheid;

17 [Namelijk] den Geest der waarheid, welken de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet hem niet en kent hem niet; maar gij kent hem, want hij blijft bij ulieden en zal in u zijn.

18 Ik zal u geene weezen laten; ik kom [weder] tot u.

19 Nog eenen kleinen (tijd), en de wereld zal mij niet meer zien, maar gij zult mij

zien: want ik leef, en gij zult leven.

20 In dien dag zult gij kennen, dat ik in mijnen Vader (ben), en gij in mij, en ik in u.

21 Die mijne geboden heeft, en dezelve bewaart, die is 't die mij liefheeft; en die mij liefheeft zal van mijnen Vader geliefd worden; en ik zal hem liefhebben en ik zal mij zelve aan hem openbaren.

22 Judas, niet de Iskarioth, zeide tot hem: Heer, wat is 't, dat gij u zelve aan ons zult openbaren, en niet aan de wereld?

23 Jezus antwoordde en zeide tot hem: zoo iemand mij liefheeft, die zal mijn woord bewaren; en mijn Vader zal hem liefhebben, en wij zullen tot hem komen, en zullen woning bij hem maken.

24 Die mij niet liefheeft, die bewaart mijne woorden niet. En het woord dat gijlieden hoort is het mijne niet, maar des Vaders, die mij gezonden heeft.

25 Deze dingen heb ik tot u gesproken, bij u blijvende.

26 Maar de Trooster de Heilige Geest, welken de Vader zenden zal in mijnen naam, die zal u alles leeren, en zal u indachtig maken alles wat ik u gezegd heb.

27 Vrede laat ik u, mijnen vrede geef ik u; niet gelijkterwijs de wereld (hem) geeft, geef ik (hem) u. Uw hart worde niet ontroerd, noch zij niet versagd.

28 Gij hebt gehoord, dat ik tot u gezegd heb: ik ga henen en kom (weder) tot u. Indien gij mij liefhadt, zoo zoudt gij u verblijden, omdat ik gezegd heb: ik ga henen tot den Vader; want mijn Vader is meerder dan ik.

29 En nu heb ik het u gezegd eer het geschied is, opdat wanneer het geschied zal zijn, gij gelooven moogt.

30 Ik zal niet meer veel met u spreken; want de Overste dezer wereld komt, en heeft aan mij niets.

31 Maar opdat de wereld wete dat ik den Vader liefheb, en alzoo doe gelijkterwijs mij de Vader geboden heeft: staat op, laat ons van hier gaan.

HOOFDSTUK 15.

1 Ik ben de ware wijnstok, en mijn Vader is de landman.

2 Alle rank die in mij geen vrucht draagt, die neemt; hij weg; en alle die vrucht draagt, die reinigt hij, opdat zij meer vrucht drage.

3 Gijlieden zijt nu rein, om het woord, dat ik tot u gesproken heb.

4 Blijft in mij, en ik in u. Gelijkterwijs de rank geene vrucht kan dragen van zich zelve, zoo zij niet in den wijnstok blijft, alzoo ook gij niet, zoo gij in mij niet blijft.

5 Ik ben de wijnstok, (en) gij de ranken; die in mij blijft, en ik in hem, die draagt veel vrucht: want zonder mij kunt gij niets doen.

6 Zoo iemand in mij niet blijft, die is buitengeworpen gelijkterwijs de rank, en is verdord; en men vergadert dezelve, en men werpt ze in 't vuur, en zij worden verbrand.

7 Indien gij in mij blijft, en mijne woorden in u blijven, zoo wat gij wilt zult gij begeeren, en het zal u geschieden.

8 Hierin is mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt; en gij zult mijne discipelen zijn.

9 Gelijkterwijs de Vader mij liefgehad heeft, heb ik ook u liefgehad, blijft in deze mijne liefde.

10 Indien gij mijne geboden bewaart, zoo zult gij in mijne liefde blijven; gelijkterwijs ik de geboden mijns Vaders bewaard heb, en blijf in zijne liefde.

11 Deze dingen heb ik tot u gesproken, opdat mijne blijdschap in u blijve, en uwe blijdschap vervuld worde.

12 Dit is mijn gebod, dat gij elkander liefhebt, gelijkterwijs ik u liefgehad heb.

13 Niemand heeft meerder liefde dan deze, dat iemand zijn leven zette voor zijne vrienden.

14 Gij zijt mijne vrienden, zoo gij doet wat ik u gebied.

15 Ik heet u niet meer dienstknechten, want de dienstknecht weet niet wat zijn heer doet; maar ik heb u vrienden genoemd, want al wat ik van mijnen Vader gehoord heb, (dat) heb ik u bekend gemaakt.

16 Gij hebt mij niet uitverko-

ren,

ren; maar ik heb u uitverkoren, en ik heb u gesteld dat gij zoudt henengaan, en vrucht dragen, en [dat] uwe vrucht blijve, opdat zoo wat gij van den Vader begeeren zult in mijnen naam, hij u [dat] geve.

17 Dit gebied ik u, opdat gij elkander lief hebt.

18 Indien u de wereld haat, zoo weet dat zij mij eer dan u gehaat heeft.

19 Indien gij van de wereld waart, zoo zoude de wereld het hare lief hebben; doch omdat gij van de wereld niet zijt, maar ik [u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld.

20 Gedenkt des woords dat ik u [gezegd heb: een dienst-knecht is niet meerder dan zijn heer. Indien zij mij vervolgd hebben, zij zullen ook u vervolgen; indien zij mijn woord bewaard hebben, zij zullen ook het uwe bewaren.

21 Maar al deze dingen zullen zij u doen om mijns naams wil, omdat zij hem niet kennen die mij gezonden heeft.

22 Indien ik niet gekomen ware, en tot hen gesproken hadde, zij hadden geene zonde; maar nu hebben zij geen voorwendel voor hunne zonde.

23 Die mij haat, die haat ook mijnen Vader.

24 Indien ik de werken onder hen niet hadde gedaan, die niemand anders gedaan heeft, zij hadden geene zonde; maar nu hebben zij ze gezien, en beide mij en mijnen Vader gehaat.

25 Maar [dit geschiedt] opdat het woord vervuld worde, dat in hunne wet geschreven is: zij hebben mij zonder oorzaak gehaat.

26 Maar wanneer de Trooster zal gekomen zijn, dien ik u zenden zal van den Vader, [na-melijk] de Geest der waarheid, die van den Vader uitgaat, die zal van mij getuigen.

27 En gij zult ook getuigen, want gij zijt van den beginne met mij geweest.

1 **D**E HOOFDSTUK 16.
Deze dingen heb ik tot u gesproken, opdat gij niet geërgerd wordt.

2 Zij zullen u uit de Synagogen werpen; ja de ure komt, dat een iegelijk die u zal dooden, zal meenen Gode eenen dienst te doen,

3 En deze dingen zullen zij u doen, omdat zij den Vader niet gekend hebben, noch mij.

4 Maar deze dingen heb ik tot u gesproken, opdat wanneer de ure zal gekomen zijn, gij derzelver moogt gedenken dat ik ze u gezegd heb; doch deze dingen heb ik u van het begin niet gezegd omdat ik bij ulieden was.

5 En nu ga ik henen tot den genen die mij gezonden heeft; en niemand van u vraagt mij: waar gaat gij henen?

6 Maar omdat ik deze dingen tot u gesproken heb, zoo heeft de droefheid uw hart vervuld.

7 Doch ik zeg u de waarheid: het is u nuttig dat ik wegga; want indien ik niet wegga, zoo zal de Trooster tot u niet komen; maar indien ik hengenga, zoo zal ik hem tot u zenden.

8 En die gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde, en van gerechtigheid, en van oordeel.

9 Van zonde, omdat zij in mij niet gelooven;

10 En van gerechtigheid, omdat ik tot mijnen Vader hengenga, en gij zult mij niet meer zien;

11 En van oordeel, omdat de Overste dezer wereld geoordeeld is.

12 Nog vele dingen heb ik u te zeggen, doch gij kunt die nu niet dragen.

13 Maar wanneer die zal gekomen zijn, [na-melijk] de Geest der waarheid, hij zal u in al de waarheid leiden. Want hij zal van zich zelven niet spreken, maar zoo wat hij zal gehoord hebben, zal hij spreken, en de toekomende dingen zal hij u verkondigen.

14 Die zal mij verheerlijken; want hij zal het uit mijne nemen, en zal het u verkondigen.

15 Al wat de Vader heeft, is mijne; daarom heb ik gezegd, dat hij 't uit het mijne zal nemen, en u verkondigen.

16 Eenen kleinen [tijd], en gij zult mij niet zien; en wederom, eenen kleinen [tijd], en gij zult mij zien; want ik ga henen tot den Vader.

17 [Sommigen] dan uit zijne discipelen zeiden tot elkander: wat is dit, dat hij tot ons zegt: eenen kleinen [tijd], en gij zult mij niet zien; en wederom, eenen kleinen [tijd], en

gij zult mij zien; en, want ik ga henen tot den Vader?

18 Zij zeiden dan: wat is dit dat hij zegt: eenen kleinen [tijd]? Wij weten niet wat hij zegt.

19 Jezus dan bekende dat zij hem wilden vragen, en zeide tot hen: vraagst gij daarvan onder elkander, dat ik gezegd heb: eenen kleinen [tijd], en gij zult mij niet zien; en wederom, eenen kleinen [tijd], en gij zult mij zien?

20 Voorwaar, voorwaar ik zeg u, dat gij zult schrijven en klagelijk weenen, maar de wereld zal zich verblijden; en gij zult bedroefd zijn, maar uwe droefheid zal tot blijdschap worden.

21 Eene vrouw wanneer zij baart, heeft droefheid, dewijl hare ure gekomen is; maar wanneer zij het kindeken gebaard heeft, zoo gedenkt zij de benaauwdheid niet meer, om de blijdschap dat een mensch ter wereld geboren is.

22 En gij dan hebt nu wel droefheid, maar ik zal u wederom zien, en uw hart zal zich verblijden, en niemand zal uwe blijdschap van u wegnemen.

23 En in dien dag zult gij mij niets vragen. Voorwaar, voorwaar ik zeg u: al wat gij den Vader zult bidden in mijnen naam, [dat] zal hij u geven.

24 Tot nog toe hebt gij niet gebeden in mijnen naam; bidt en gij zult ontvangen, opdat uwe blijdschap vervuld zij.

25 Deze dingen heb ik door gelijkenissen tot u gesproken; maar de ure komt, dat ik niet meer door gelijkenissen tot u spreken zal, maar zal u vrij uit van den Vader verkondigen.

26 In dien dag zult gij in mijnen naam bidden; en ik zeg u niet dat ik den Vader voor u bidden zal.

27 Want de Vader zelf heeft u lief, dewijl gij mij liefgehad hebt, en hebt geloofd dat ik van God ben uitgegaan.

28 Ik ben van den Vader uitgegaan, en ben in de wereld gekomen; wederom verlaat ik de wereld, en ga henen tot den Vader.

29 Zijne discipelen zeiden tot hem: zie, nu spreekt gij vrij uit, en zegt geene gelijkenis.

30 Nu weten wij dat gij alle

dingen weet, en gij hebt niet van noode dat u iemand vraagt. Hierom gelooven wij dat gij van God uitgegaan zijt.

31 Jezus antwoordde hun: gelooft gij nu?

32 Zie, de ure komt, en is nu gekomen, dat gij zult verstrooid worden, een iegelijk naar 't zijne, en gij mij alleen zult laten. En [nogtans] ben ik niet alleen; want de Vader is met mij.

33 Deze dingen heb ik tot u gesproken, opdat gij in mij vrede hebt. In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goeden moed, ik heb de wereld overwonnen.

D HOOFDSTUK 17.

1 Dit heeft Jezus gesproken, en hij hief zijne oogen op naar den hemel, en zeide: Vader de ure is gekomen; verheerlijk uwen Zoon, opdat ook uw Zoon u verheerlijke.

2 Gelijkerwijs gij hem magt gegeven hebt over alle vleesch, opdat al wat gij hem gegeven hebt, hij hun het eeuwige leven geve.

3 En dit is het eeuwige leven, dat zij u kennen, den eenigen waarachtigen God, en Jezus Christus, dien gij gezonden hebt.

4 Ik heb u verheerlijkt op de aarde; ik heb voleindigd het werk, dat gij mij gegeven hebt om te doen.

5 En nu verheerlijk mij gij Vader bij u zelve, met de heerlijkheid, die ik bij u had, eer de wereld was.

6 Ik heb uwen naam geopenbaard den menschen, die gij mij uit de wereld gegeven hebt. Zij waren uwe, en gij hebt mij dezelve gegeven, en zij hebben uw woord bewaard.

7 Nu hebben zij bekend, dat alles, wat gij mij gegeven hebt, van u is.

8 Want de woorden die gij mij gegeven hebt, heb ik hun gegeven, en zij hebben ze ontvangen, en zij hebben waarlijk bekend, dat ik van u uitgegaan ben, en hebben geloofd, dat gij mij gezonden hebt.

9 Ik bid voor hen: ik bid niet voor de wereld, maar voor degene die gij mij gegeven hebt; want zij zijn uwe.

10 En al het mijne is uwe, en het

ot niet
raagt.
at gij

n ge-

en is
it ver-
egelijk
alleen
en ik
der is

tot u
ij vre-
ult gij
r hebt
wereld

17.

espro-
en op
: Va-
; ver-
t ook

magt
esch,
geven
ge le-

even,
nigen
Jezus
onden

op de
id het
hebt

ij gij
t de
had,

open-
e gij
hebt.
t mij
bben

, dat
hebt,

e gij
hun
ont-
arlijk
gaan
dat

niet
de-
hebt;

e, en
het

het uwe is mijne; en ik ben in hen verheerlijkt.

11 En ik ben niet meer in de wereld, maar deze zijn in de wereld, en ik kom tot u. Heilige Vader, bewaar hen in uw naam, die gij mij gegeven hebt, opdat zij één zijn, gelijk als wij.

12 Toen ik met hen in de wereld was, bewaarde ik hen in uw naam. Die gij mij gegeven hebt, heb ik bewaard, en niemand uit hen is verloren gegaan, dan de zoon der verderfenis, opdat de Schrift vervuld worde.

13 Maar nu kom ik tot u, en spreek dit in de wereld, opdat zij mijne blijdschap vervuld mogen hebben in hen zelve.

14 Ik heb hun uw woord gegeven, en de wereld heeft hen gehaat, omdat zij van de wereld niet zijn, gelijk als ik van de wereld niet ben.

15 Ik bid niet dat gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat gij hen bewaard van den boosen.

16 Zij zijn niet van de wereld, gelijkwerwijs ik van de wereld niet ben.

17 Heilig hen in uwe waarheid; uw woord is de waarheid.

18 Gelijkerwijs gij mij gezonden hebt in de wereld, [alzo] heb ik hen ook in de wereld gezonden.

19 En ik heilig mij zelve voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid.

20 En ik bid niet alleen voor deze, maar ook voor degenen die door hun woord in mij gelooven zullen;

21 Opdat zij allen één zijn, gelijkwerwijs gij Vader in mij, en ik in u, dat ook zij in ons één zijn; opdat de wereld geloove dat gij mij gezonden hebt.

22 En ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die gij mij gegeven hebt, opdat zij één zijn, gelijk als wij één zijn:

23 Ik in hen, en gij in mij; opdat zij volmaakt zijn in één, en opdat de wereld bekenne, dat gij mij gezonden hebt, en hen liefgehad hebt, gelijk gij mij liefgehad hebt.

24 Vader, ik wil dat waar ik ben, ook die bij mij zijn, die gij mij gegeven hebt; opdat zij mijne heerlijkheid mogen aanschouwen, die gij mij gegeven hebt; want gij hebt mij liefgehad vóór de grondlegging der wereld.

25 Regtvaardige Vader, de

wereld heeft u niet gekend; maar ik heb u gekend, en deze hebben bekend, dat gij mij gezonden hebt.

26 En ik heb hun uw naam bekend gemaakt, en zal [hem] bekend maken, opdat de liefde waarmede gij mij liefgehad hebt in hen zij, en ik in hen.

HOOFDSTUK 18.

1 Jezus dit gezegd hebbende ging uit met zijne discipelen over de beek Kedron, daar een hof was, in welken hij ging en zijne discipelen.

2 En Judas, die hem verried, wist ook die plaats, dewijl Jezus aldaar dikwijls vergaderd was geweest met zijne discipelen.

3 Judas dan genomen hebbende de bende [krijgsknechten], en [eenige] dienaars van de Overpriesters en Farizeën, kwam aldaar met lantaarnen, en fakelen, en wapenen.

4 Jezus dan wetende alles wat over hem komen zoude, ging uit, en zeide tot hen: wien zoekt gij?

5 Zij antwoordden hem: Jezus den Nazarener. Jezus zeide tot hen: ik ben 't. En Judas die hem verried, stond ook bij hen.

6 Als hij dan tot hen zeide: ik ben 't, gingen zij achterwaarts, en vielen ter aarde.

7 Hij vraagde hun dan wederom: wien zoekt gij? En zij zeiden: Jezus den Nazarener.

8 Jezus antwoordde: ik heb u gezegd dat ik 't ben. Indien gij dan mij zoekt, zoo laat deze henegaan;

9 Opdat het woord vervuld zoude worden, dat thij gezegd had: uit degenen die gij mij gegeven hebt, heb ik niemand verloren.

10 Simon Petrus dan hebbende een zwaard, trok hetzelfde [wij], en sloeg des Hoogepriesters dienstknecht, en hieuw zijn regteroor af. En de naam des dienstknechts was Malchus.

11 Jezus dan zeide tot Petrus: steek uw zwaard in de scheede. Den drinkbeker dien mij de Vader gegeven heeft, zal ik dien niet drinken?

12 De bende dan, en de Overste over duizend, en de dienaars der Joden namen Jezus gezamenlijk, en bonden hem.

13 En leidden hem henen, eerst tot Annas: want hij was der vrouws vader van Kajafas, welke deszelven jaars Hoogepriester was.

14 Kajafas nu was degene die den Joden geraden had, dat het nuttig was dat één mensch voor het volk stierf.

15 En Simon Petrus volgde Jezus, en een ander discipel. Deze discipel nu was den Hoogepriester bekend, en ging met Jezus in des Hoogepriesters zaal.

16 En Petrus stond buiten aan de deur. De andere discipel dan, die den Hoogepriester bekend was, ging uit, en sprak met de deurwaarder, en bracht Petrus in.

17 De dienstmaagd dan die de deurwaarder was, zeide tot Petrus: zijt ook gij niet uit de discipelen van dezen mensch? Hij zeide: ik ben niet.

18 En de dienstknechten en de dienaars stonden, hebbende een kolenvuur gemaakt, omdat het koud was, en warmden zich. Petrus stond bij hen en warmde zich.

19 De Hoogepriester dan vroeg Jezus van zijne discipelen, en van zijne leer.

20 Jezus antwoordde hem: ik heb vrij uit gesproken tot de wereld; ik heb altijd geleerd in de Synagogen en in den Tempel, daar de Joden van alle plaatsen te zamen komen, en in 't verborgene heb ik niets gesproken.

21 Wat ondervraagt gij mij? Ondervraagt degenen die 't gehoord hebben, wat ik tot hen gesproken heb; zie, deze weten wat ik gezegd heb.

22 En als hij dit zeide, een van de dienaren die daarbij stond, gaf Jezus eenen kinnebakslag, zeggende: antwoordt gij alzoo den Hoogepriester?

23 Jezus antwoordde hem: indien ik kwalijk gesproken heb, betuig van het kwade; en indien wel, waarom slaat gij mij?

24 (Annas dan had hem gebonden gezonden tot Kajafas den Hoogepriester).

25 En Simon Petrus stond en warmde zich; zij zeiden dan tot hem: zijt ook gij niet uit zijne discipelen? Hij loo-

chende het, en zeide: ik ben niet.

26 Een van de dienstknechten des Hoogepriesters, die maagschap was van dengenen dien Petrus het oor afgehouden had, zeide: heb ik u niet gezien in den hof met hem?

27 Petrus dan loochende het wederom. En terstond kraaide de haan.

28 Zij dan leidden Jezus van Kajafas in 't Regthuis. En het was des morgens vroeg; en zij gingen niet in 't Regthuis, opdat zij niet verontreinigd zouden worden, maar opdat zij het Pascha eten mogten.)

29 Pilatus dan ging tot hen uit, en zeide: wat beschuldiging brengt gij tegen dezen mensch?

30 Zij antwoordden en zeiden tot hem: indien deze geen kwaaddoener ware, zoo zouden wij hem u niet overgeleverd hebben.

31 Pilatus dan zeide tot hen: neemt gij hem, en oordeelt hem naar uwe wet. De Joden dan zeiden tot hem: het is ons niet geoorloofd iemand te dooden;

32 Opdat het woord van Jezus vervuld werd, dat hij gezegd had, betekenende hoedanigen dood hij sterven zoude.

33 Pilatus dan ging wederom in 't Regthuis, en riep Jezus, en zeide tot hem: zijt gij de Koning der Joden?

34 Jezus antwoordde hem: zegt gij dit van u zelve, of hebben 't u anderen van mij gezegd?

35 Pilatus antwoordde: ben ik een Jood? Uw volk en de Overpriesters hebben u aan mij overgeleverd; wat hebt gij gedaan?

36 Jezus antwoordde: mijn Koninkrijk is niet van deze wereld; indien mijn Koninkrijk van deze wereld ware, zoo zouden mijne dienaars gestreden hebben, opdat ik den Joden niet ware overgeleverd; maar nu is mijn Koninkrijk niet van hier.

37 Pilatus dan zeide tot hem: zijt gij dan een Koning? Jezus antwoordde: gij zegt dat ik een Koning ben. Hiertoe ben ik geboren, en hiertoe ben ik in de wereld gekomen, opdat ik der waarheid getuigenis geven zoude; een iegelijk die uit de

stknachten
die maag-
renen dien
gehouwen
u niet ge-
hem?

chende het
d kraaide

Jezus van
is. En het
vroeg; en
Regthuis,
ontreinigd
aar opdat
nogten.)

g tot hen
beschuldigen
dezen

en zeiden
eze geen
oo zouden
ergeleverd

tot hen:
deelt hem
Joden dan
is ons niet
de dood; en
van Jezus
nij gezegd
bedanigen
le.

wederom
iep Jezus,
zijt gij de

de hem:
zelveu, of
van mij

de: ben
olk en de
u aan mij
bt gij ge-

de: mijn
deze we-
oningsrijk
zoo zou-
gestreden
en Joden
rd; maar
niet van

tot hem:
g? Jezus
t dat ik
ertoe ben
e ben ik
en, opdat
genis ge-
k die uit
de

de waarheid is, hoort mijne stem.

33 Pilatus zeide tot hem: wat is waarheid? En als hij dat gezegd had, ging hij wederom uit tot de Joden, en zeide tot hen: ik vind geene schuld in hem.

39 Doch gij hebt eene gewoonte, dat ik u op het Pascha eenen loslaat. Wilt gij dan dat ik u den Koning der Joden loslaat?

40 Zij dan riepen allen wederom, zeggende: niet dezen, maar Bar-abbas. En Bar-abbas was een moordenaar.

HOOFDSTUK 19.

1 Toen nam Pilatus dan Jezus, en geselde *[hem]*.

2 En de krijgsknechten eene kroon van doornen gevlochten hebbende, zetten *[die]* op zijn hoofd, en wierpen hem een purperen kleed om;

3 En zeiden: wees gegroet, gij Koning der Joden. En zij gaven hem kinnebakslagen.

4 Pilatus dan kwam wederom uit, en zeide tot hen: zie, ik breng hem tot ulieden uit, opdat gij wetet, dat ik in hem geene schuld vind.

5 Jezus dan kwam uit, dragende de doornen kroon en het purperen kleed. En *[Pilatus]* zeide tot hen: zie, de mensch.

6 Als hem dan de Overpriesters en de dienaars zagen, riepen zij, zeggende: kruis *[hem]*, kruis *[hem]*. Pilatus zeide tot hen: neemt gijlieden hem en kruist *[hem]*. Want ik vind in hem geene schuld.

7 De Joden antwoordden hem: wij hebben eene wet, en naar onze wet moet hij sterven, want hij heeft zich zelven Gods Zoon gemaakt.

8 Toen Pilatus dan dit woord hoorde, werd hij meer bevreesd;

9 En ging wederom in 't Regthuis, en zeide tot Jezus: van waar zijt gij? Maar Jezus gaf hem geen antwoord.

10 Pilatus dan zeide tot hem: spreek gij tot mij niet? Weet gij niet dat ik magt heb u te kruisigen, en magt heb u los te laten?

11 Jezus antwoordde: gij zoudt geene magt hebben tegen mij, indien het u niet van boven gegeven ware; daarom die mij aan u heeft overgeleverd, heeft grooter zonde.

12 Van toen af zocht Pilatus hem los te laten; maar de Joden riepen, zeggende: indien gij dezen loslaat, zoo zijt gij des Keizers vriend niet; en iegelijk die zich zelven Koning maakt, widerspreekt den Keizer.

13 Als Pilatus dan dit woord hoorde, bragt hij Jezus uit, en zat neder op den rechterstoel, in de plaats genaamd Lithostrotos, en in het Hebreewsch Gabbatha.

14 En het was de voorbereiding van het Pascha, en ontrent de zesde ure; en hij zeide tot de Joden: zie uwen Koning.

15 Maar zij riepen: neem weg, neem weg, kruis hem. Pilatus zeide tot hen: zal ik uwen Koning kruisigen? De Overpriesters antwoordden: wij hebben geen Koning, dan den Keizer.

16 Toen gaf hij hem dan hun over, opdat hij gekruist zoude worden. En zij namen Jezus, en leidden *[hem]* weg.

17 En hij dragende zijn kruis, ging uit naar de *[plaats]* genaamd Hoofdscheelplaats, welke in het Hebreewsch genaamd wordt Golgotha;

18 Alwaar zij hem kruisten; en met hem twee anderen, aan elke zijde eenen, en Jezus in 't midden.

19 En Pilatus schreef ook een opschrift, en zette *[dat]* op het kruis; en er was geschreven: JEZUS DE NAZARENER, DE KONING DER JODEN.

20 Dit opschrift dan lazen velen van de Joden; want de plaats, daar Jezus gekruist werd, was nabij de stad; en het was geschreven in 't Hebreewsch, in 't Grieksch, *[en]* in 't Latijn.

21 De Overpriesters dan der Joden zeiden tot Pilatus: schrijf niet: de Koning der Joden; maar dat hij gezegd heeft: ik ben de Koning der Joden.

22 Pilatus antwoordde: wat ik geschreven heb, *[dat]* heb ik geschreven.

23 De krijgsknechten dan als zij Jezus gekruist hadden, namen zijne kleederen *(en maakten vier deelen, voor elken krijgsknecht een deel)* en den rok. De rok nu was zonder naad, van boven af geheelijk geweven.

24 Zij dan zeiden tot elkander:

laat ons dien niet scheuren, maar laat ons daarover loten, wiens [die] zijn zal; opdat de Schrift vervuld worde, die zegt zij hebben mijne kleederen onder zich verdeeld, en over mijne kleeding hebben zij het lot geworpen. Dit hebben dan de krijgsknechten gedaan.

25 En bij het kruis van Jezus stonden zijne moeder, en zijner moeders zuster, Maria Klopas [vrouw], en Maria Magdalena.

26 Jezus nu ziende [zijne] moeder, en den discipel dien hij liefhad, daarbij staande, zeide tot zijne moeder: vrouw, zie, uw zoon.

27 Daarna zeide hij tot den discipel: zie uwe moeder. En van die ure aan nam haar de discipel in zijn [huis].

28 Hierna Jezus wetende dat nu alles volbragt was, opdat de Schrift zoude vervuld worden, zeide: mij dorst.

29 Daar stond dan een vat vol edik, en zij vulden eene spons met edik, en omleiden ze met hyzop, en bragten ze aan zijnen mond.

30 Toen Jezus dan den edik genomen had, zeide hij: het is volbragt; en het hoofd buigende gaf den geest.

31 De Joden dan, opdat de lichamen niet aan 't kruis zouden blijven op den Sabbat, dewijl het de voorbereiding was (want die dag des Sabbats was groot), baden Pilatus, dat hunne beenen zouden gebroken en zij weggenomen worden.

32 De krijgsknechten dan kwamen en braken wel de beenen des eersten, en des anderen, die met hem gekruist was;

33 Maar komende tot Jezus, als zij zagen dat hij gestorven was, zoo braken zij zijne beenen niet.

34 Maar een der krijgsknechten doorstak zijne zijde met eene speer, en terstond kwam er bloed en water uit.

35 En die het gezien heeft die heeft het getuigd, en zijne getuigenis is waarachtig; en hij weet dat hij zegt hetgeen dat waar is, opdat ook gij gelooven moogt;

36 Want deze dingen zijn geschied, opdat de Schrift vervuld worde: geen been van hem zal verbroken worden.

37 En wederom zegt eene andere Schrift: zij zullen zien in welken zij gestoken hebben.

38 En daarna Jozef van Arimathea, (die een discipel van Jezus was, maar bedekt om de vrees der Joden) bad Pilatus, dat hij mogt het ligchaam van Jezus wegnemen; en Pilatus liet het toe. Hij dan ging en nam het ligchaam van Jezus weg.

39 En Nicodemus kwam ook (die 's nachts tot Jezus eerst gekomen was) brengende een mengsel van myrrhe en aloë, omtrent honderd ponden [gewichts].

40 Zij namen dan het lichaam van Jezus, en bonden dat in linnen doeken met de specerijen, gelijk de Joden de gewoonte hebben van begraven.

41 En er was in de plaats, daar hij gekruist was, een hof, en in den hof een nieuw graf, in hetwelk nog nooit iemand gelegd was geweest.

42 Aldaar dan leiden zij Jezus, om de voorbereiding der Joden, overmits het graf nabij was.

HOOFDSTUK 20.

1 En op den eersten [dag] der week ging Maria Magdalena vroeg, als 't nog duister was, naar het graf, en zag den steen van het graf weggenomen.

2 Zij liep dan, en kwam tot Simon Petrus en tot den anderen discipel, welken Jezus liefhad, en zeide tot hen: zij hebben den Heer weggenomen uit het graf, en wij weten niet waar zij hem gelegd hebben.

3 Petrus dan ging uit en de andere discipel, en zij kwamen tot het graf.

4 En deze twee liepen te gelijk; en de andere discipel liep vooruit, sneller dan Petrus, en kwam eerst tot het graf.

5 En als hij nederbukte, zag hij de doeken liggen; nogtans ging hij [er] niet in.

6 Simon Petrus dan kwam, en volgde hem, en ging in 't graf, en zag de doeken liggen.

7 En den zweetdoek, die op zijn hoofd geweest was, [zag hij] niet bij de doeken liggen, maar in 't bijzonder in eene [andere] plaats te zamen gerold.

8 Toen ging dan ook de andere discipel [er] in, die eerst tot het graf gekomen

was,

was, en zag het, en geloofde.
9 Want zij wisten nog de Schrift niet, dat hij van de doodën moest opstaan.

10 De discipelen dan gingen wederom naar huis.

11 En Maria stond buiten bij het graf, weenende. Als zij dan weende, bukte zij in het graf,

12 En zag twee Engelen in witte (klederen) zitten, eenen aan het hoofd, en eenen aan de voeten, daar het ligchaam van Jezus gelegen had.

13 En die zeiden tot haar: vrouw, wat weent gij? Zij zeide tot hen: omdat zij mijnen Heer weggenomen hebben, en ik weet niet waar zij hem gelegd hebben.

14 En als zij dit gezegd had, keerde zij zich achterwaarts, en zag Jezus staan; en zij wist niet dat het Jezus was.

15 Jezus zeide tot haar: vrouw, wat weent gij? Wien zoekt gij? Zij meenende dat het de hovenier was, zeide tot hem: Heer, zoo gij hem (weg-)gedragen hebt, zeg mij waar gij hem gelegd hebt, en ik zal hem wegnemen.

16 Jezus zeide tot haar: Maria. Zij zich omkeerende, zeide tot hem: Rabbouni hetwelk is gezegd, Meester.

17 Jezus zeide tot haar: raak mij niet aan; want ik ben nog niet opgevaren tot mijnen Vader, maar ga henen tot mijne broeders, en zeg hun: ik vaar op tot mijnen Vader, en uwen Vader, en tot mijnen God, en uwen God.

18 Maria Magdalena ging en boodschapte den discipelen, dat zij den Heer gezien had en (dat) hij haar dit gezegd had.

19 Als het dan avond was op denzelfden eersten dag der week, en als de deuren gesloten waren, daar de discipelen vergaderd waren om de vrees der Joden, kwam Jezus en stond in het midden, en zeide tot hen: vrede zij ulieden.

20 En dit gezegd hebbende toonde hij hun zijne handen en (zijne) zijde. De discipelen dan werden verblijd, als zij den Heer zagen.

21 Jezus dan zeide wederom tot hen: vrede zij ulieden. Gelijkerwijs mij de Vader gezonden heeft, zend ik ook ulieden.

22 En als hij dit gezegd had:

blies hij (op hen), en zeide tot hen: ontvangt den Heiligen Geest.

23 Zoo gij iemands zonden vergeeft, dien worden zij vergeven: zoo gij iemands (zonden) houdt, (dien) zijn zij gehouden.

24 En Thomas, een van de twaalf, gezegd Didymus, was met hen niet toen Jezus (daar) kwam.

25 De andere discipelen dan zeiden tot hem: wij hebben den Heer gezien. Doch hij zeide tot hen: indien ik in zijne handen niet zie het teeken der nagelen, en mijnen vinger steek in 't teeken der nagelen, en steek mijne hand in zijne zijde, ik zal geenszins gelooven.

26 En na acht dagen waren zijne discipelen wederom binnen, en Thomas met hen: (en) Jezus kwam als de deuren gesloten waren, en stond in 't midden, en zeide: vrede zij ulieden.

27 Daarna zeide hij tot Thomas: breng uwen vinger hier, en zie mijne handen, en breng uwe hand en steek ze in mijne zijde; en zijt niet ongeloovig, maar geloovig.

28 En Thomas antwoordde, en zeide tot hem: mijn Heer, en mijn God.

29 Jezus zeide tot hem: omdat gij mij gezien hebt, Thomas, zoo hebt gij geloofd; zalig (zijn) zij die niet zullen gezien hebben, en (nogtans) zullen geloofd hebben.

30 Jezus dan heeft nog wel vele andere teekenen in de tegenwoordigheid zijner discipelen gedaan, die niet zijn geschreven in dit boek.

31 Maar deze zijn geschreven, opdat gij geloovet, dat Jezus is de Christus, de Zoon Gods en opdat gij geloovende 't leven hebt in zijnen naam.

HOOFDSTUK 21.

1 Na dezen openbaarde Jezus zich zelven wederom den discipelen aan de zee van Tiberias. En hij openbaarde zich aldus.

2 Daar waren te zamen Simon Petrus, en Thomas, gezegd Didymus, en Nathanaël, die van Kana in Galilea was, en de (zonen) van Zebedeüs, en twee andere van zijne discipelen.

3 Simon Petrus zeide tot hen:

ik

ik ga visschen. Zij zeiden tot hem: wij gaan ook met u. Zij gingen uit en traden terstond in 't schip, en in dien nacht vingen zij niets.

4 En als het nu morgenstond geworden was, stond Jezus op den oever; doch de discipelen wisten niet dat het Jezus was.

5 Jezus dan zeide tot hen: kinderkens, hebt gij niet eenige toespijs? Zij antwoordden hem: neen.

6 En hij zeide tot hen: werpt het net aan de regterzijde van het schip, en gij zult vinden. Zij wierpen 't dan, en konden hetzelfde niet meer trekken van wege de menigte der visschen.

7 De discipel dan welken Jezus liefhad, zeide tot Petrus: 't is de Heer. Simon Petrus dan hoorende dat het de Heer was, omgordde het opperkleed, (want hij was naakt), en wierp zich zelve in de zee.

8 En de andere discipelen kwamen met het scheepken, want zij waren niet ver van 't land maar omtrent twee honderd ellen), slepende het net met de visschen.

9 Als zij dan aan het land gegaan waren, zagen zij een kolenvuur liggen, en visch daarop liggen, en brood.

10 Jezus zeide tot hen: brengt van de visschen die gij nu gevangen hebt.

11 Simon Petrus ging op, en trok het net op het land, vol groote visschen, (tot) honderd drie en vijftig; en hoe wel er zoo vele waren, zoo scheurde het net niet.

12 Jezus zeide tot hen: komt herwaarts, houdt het middagmaal. En niemand van de discipelen durfde hem vragen: wie zijt gij? wetende dat het de Heer was.

13 Jezus dan kwam, en nam het brood, en gaf het hun, en den visch desgelijks.

14 Dit was nu de derde maal, dat Jezus zijnen discipelen geopenbaard is, nadat hij van de dooden opgewekt was.

15 Toen zij dan het middagmaal gehouden hadden, zeide Jezus tot Simon Petrus: Simon, Jona[zoön], hebt gij mij liever dan deze? Hij zeide tot hem: ja Heer, gij weet dat ik u liefheb. Hij zeide tot

hem: weid mijne lammeren.

16 Hij zeide wederom tot hem ten tweeden maal: Simon, Jona[zoön], hebt gij mij lief? Hij zeide tot hem, ja Heer, gij weet dat ik u liefheb. Hij zeide tot hem: hoed mijne schapen.

17 Hij zeide tot hem ten derden maal: Simon, Jona[zoön], hebt gij mij lief? Petrus werd bedroefd, omdat hij ten derden maal tot hem zeide: hebt gij mij lief? en zeide tot hem: Heer, gij weet alle dingen, gij weet dat ik u liefheb. Jezus zeide tot hem: weid mijne schapen.

18 Voorwaar, voorwaar zeg ik u: toen gij jonger waart, gorddet gij u zelve, en wandeldet alwaar gij wildet; maar wanneer gij zult oud geworden zijn, zoo zult gij uwe handen uitstrekken, en een ander zal u gorden, en brengen waar gij niet wilt.

19 En dit zeide hij, beteekenende met hoedanigen dood hij God verheerlijken zoude. En dit gesproken hebbende, zeide hij tot hem: volg mij.

20 En Petrus zich omkeerende, zag den discipel volgen, welken Jezus liefhad, die ook in 't avondmaal op zijne borst gevallen was, en gezegd had: Heer, wie is het, die u verdraden zal?

21 Als Petrus dezen zag, zeide hij tot Jezus: Heer, maar wat [zal] deze?

22 Jezus zeide tot hem: indien ik wil dat hij blijve tot dat ik kom, wat gaat het u aan? Volg gij mij.

23 Dit woord dan ging uit onder de broederen, dat deze discipel niet zoude sterven. En Jezus had tot hem niet gezegd, dat hij niet sterven zoude; maar, indien ik wil dat hij blijve tot dat ik kom, wat gaat het u aan?

24 Deze is de discipel die van deze dingen getuigt, en deze dingen geschreven heeft; en wij weten dat zijne getuigenis waarachtig is.

25 En er zijn nog vele andere dingen, die Jezus gedaan heeft, welke zoo zij elk bijzonder geschreven werden, ik acht dat ook de wereld zelve de geschrevene boeken niet zoude vatten. Amen.

DE HANDELINGEN
DER
H. APOSTELEN,
BESCHREVEN DOOR
LUKAS.

HOOFDSTUK 1.

1 Het eerste boek heb ik gemaakt, o Theophilus, van al hetgeen dat JESUS begonnen heeft beide te doen en te leeren,

2 Tot op den dag in welchen hij opgenomen is, nadat hij door den Heiligen Geest aan de Apostelen, die hij uitverkoren had, bevelen had gegeven.

3 Aan welke hij ook, nadat hij geleden had, zich zelven levend vertoond heeft, met vele gewisse kenteekenen, veertig dagen lang, zijnde van hen gezien, en sprekende van de dingen die het Koninkrijk Gods aangaan.

4 En als hij met *[hen]* vergaderd was, beval hij hun, dat zij van Jeruzalem niet scheiden zouden, maar verwachten de belofte des Vaders, die gij *[zeide hij]* van mij gehoord hebt.

5 Want Johannes doopte wel met water, maar gij zult met den Heiligen Geest gedoopt worden, niet lang na deze dagen.

6 Zij dan die te zamen gekomen waren, vraagden hem, zeggende: Heer, zult gij in dezen tijd aan Israel het Koninkrijk weder oprigten?

7 En hij zeide tot hen: het komt u niet toe te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in zijne eigene magt gesteld heeft.

8 Maar gij zult ontvangen de kracht des Heiligen Geestes, die over u komen zal; en gij zult mijne getuigen zijn, zoo te Jeruzalem, als in geheel Judaea en Samaria, en tot aan het uiterste der aarde.

9 En als hij dit gezegd had, werd hij opgenomen daar zij 't zagen, en eene wolk nam hem weg van hunne oogen.

10 En alzoo zij hunne oogen naar den hemel hielden, terwijl hij henenvoer, zie, twee mannen stonden bij hen in witte kleeding;

11 Welke ook zeiden: gij Galileesche mannen, wat staat gij en ziet op naar den hemel? Deze Jezus, die van u opgenomen is in den hemel, zal alzoo komen, gelijkterwijs gij hem naar den hemel hebt zien henenvaren.

12 Toen keerden zij wederom naar Jeruzalem van den berg, die genaamd wordt de olifberg, welke is nabij Jeruzalem, liggende *[van daar]* eene Sabbatsreis.

13 En als zij ingekomen waren, gingen zij op in de opperzaal, waar zij bleven, *[aanzienlijk]* Petrus en Jacobus, en Johannes, en Andreas, Philippus en Thomas, Bartholomeüs en Mattheüs, Jacobus Alphaeus *[zoon]*, en Simon Zelotes, en Judas *[de broeder]* van Jacobus.

14 Deze allen waren eendragtelijk volhardende in het bidden en smeeken, met de vrouwen, en Maria de moeder van Jezus, en met zijne broederen.

15 En in dezelve dagen stond Petrus op in het midden der discipelen, en sprak *[er was nu eene schare bijeen van omtrent honderd en twintig personen]*:

16 Mannen broeders, deze Schrift moest vervuld worden, welke de Heilige Geest door den mond Davidsvoorzegd heeft van Judas, die de leidsman geweest is dergenen die Jezus vingen;

17 Want hij was met ons gerekend, en had het lot dezer bediening verkregen.

18 Deze dan heeft verworven eenen akker door het loon der ongerechtigheid, en voorwaarts over gevallen zijnde is midden opgebersten, en al zijne ingewanden zijn uitgestort.

19 En het is bekend geworden allen die te Jeruzalem wonen, alzoo dat die akker in hunne eigene taal genoemd wordt Akel-dama, dat is een akker des bloeds.

20 Want er staat geschreven in het boek der Psalmen: zijne woonstede worde woest, en er zij niemand, die in dezelve wone. En: een ander neme zijn Opzieners-ambt.

21 Het is dan noodig, dat van de mannen, die met ons omgegaan hebben al den tijd, in

wel-

welken de Heer Jezus onder ons in- en uitgegaan is,

22 Beginnende van den doop van Johannes, tot den dag toe in welken hij van ons opgenomen is, een derzelve met ons getuige worde zijner opstanding.

23 En zij stelden er twee, Jozef genaamd Barsabas, die toegenaamd was Justus, en Matthias.

24 En zij baden en zeiden: Gij Heer, gij kenner der harten van allen; wijs van deze twee eenen aan, dien gij uitgevoren hebt,

25 Om te ontvangen het lot dezer bediening en Apostelschaps, waarvan Judas afgeweken is, dat hij henening in zijne eigene plaats.

26 En zij wierpen hunne loten; en het lot viel op Matthias, en hij werd met gemene toestemming tot de elf Apostelen gekozen.

1 E HOOFDSTUK 2.

1 En als de dag des Pinkster[*scates*] vervuld werd, waren zij allen eendragtelijk bijeen.

2 En er geschiedde haastelijk uit den hemel een geluid, gelijk als van eenen geweldigen gedrevenen wind, en vervulde 't geheele huis daar zij zaten.

3 En van hen werden gezien verdeelde tongen als van vuur, en het zat op eenen iegelijk van hen.

4 En zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest, en begonnen te spreken met andere talen, zoo als de Geest hun gaf uit te spreken.

5 En er waren Joden te Jeruzalem wonende, godvruchtige mannen van alle volken dergenen die onder den hemel zijn.

6 En als deze stem geschied was, kwam de menigte te zamen, en werd beroerd; want een iegelijk hoorde hen in zijne eigene taal spreken.

7 En zij ontzetten zich allen, en verwonderden zich, zeggende tot elkander: zie, zijn niet al deze, die daar spreken, Galileërs?

8 En hoe hooren wij hen een iegelijk in onze eigene taal, in welke wij geboren zijn?

9 Parthers en Meders, en Elamiten, en die inwoners zijn van

Mesopotamië, en Judea, en Kappadocië, Pontus, en Azië, 10 En Phrygië, en Pamphylie, Egypte, en de deelen van Libyë, hetwelk bij Cyrene [*ligt*], en uitlandsche Romeinen, beide Joden en Jodengenooten.

11 Kretensen en Arabieren; wij hooren hen in onze talen de groote werken Gods spreken.

12 En zij ontzetten zich allen, en werden twijfelmoedig, zeggende de een tegen den anderen: wat wil toch dit zijn?

13 En anderen spottende zeiden: zij zijn vol zoeten wijns.

14 Maar Petrus staande met de elf, verhef zijne stem, en sprak tot hen: gij Joodsche mannen, en gij allen die te Jeruzalem woont, dit zij u bekend, en laat mijne woorden tot uwe ooren ingaan.

15 Want deze zijn niet dronken, gelijk gij vermoedt; want het is [*eerst*] de derde ure van den dag.

16 Maar dit is 't, wat gesproken is door den Profeet Joël:

17 En het zal zijn in de laatste dagen, (zegt God), ik zal uitstorten van mijnen Geest op alle vleesch; en uwe zonen en uwe dochters zullen profeteren, en uwe jongelingen zullen gezigten zien, en uwe ouden zullen droomen droomen.

18 En ook op mijne dienstknechten en op mijne dienstmaagden zal ik in die dagen van mijnen Geest uitstorten, en zij zullen profeteren.

19 En ik zal wonderen geven, in den hemel boven, en teekenen op de aarde beneden, bloed, en vuur, en rookdamp.

20 De zon zal veranderd worden in duisternis, en de maan in bloed, eer dat de groote en doorluchtige dag des Heeren komt.

21 En het zal zijn, dat een iegelijk die den naam des Heeren zal aanroepen, zalig zal worden.

22 Gij Israëlitische mannen, hoort deze woorden: Jezus den Nazarener eenen man van God onder ulieden betoond door krachten, en wonderen, en teekenen, die God door hem gedaan heeft in 't midden van u, gelijk ook gij selven weet;

23 Dezen, door den bepalenden raad en voorkennis Gods over-

Hoofd

overge
genom
der c
[kruis]
24 V
heeft
ontbo
niet
denze
den w
25 W
ik zag
mij:
ter(h
gen v
26 I
blijd,
zich:
ruste
27 V
de he
uwen
ven,
28 C
leven
mij v
door
29 C
[mij]
u te
arch
stov
graf
dag.
30 A
was,
eede
de v
veel
Chri
[hem
31
zien
stan
ziel
nec
hee
32
gew
tuig
33
[han
en c
tes
Va
gij
34
var
zeg
tot
reg
35
ger
uw
36
ga

overgegeven zijnde, hebt gij genomen, en door de handen der onrechtvaardigen aan het [kruis] gehecht, en gedood.

24 Welken God opgewekt heeft, de smarten des doods ontbonden hebbende, alzoo het niet mogelijk was, dat hij van denzelfden [dood] zoude gehouden worden.

25 Want David zegt van hem : ik zag den Heer allen tijd voor mij : want hij is aan mijne rechter[hand], opdat ik niet bewogen worde.

26 Daarom is mijn hart verblijd, en mijne tong verheugt zich : ja ook mijn vleesch zal rusten in hope ;

27 Want gij zult mijne ziel in de hel niet verlaten, noch zult uwen Heiligen niet [over]geven, om verderving te zien.

28 Gij hebt mij de wegen des levens bekend gemaakt ; gij zult mij vervullen met verheuging door uw aangezicht.

29 Gij mannen broeders, 't is [mij] geoorloofd vrij uit tot u te spreken van den Patriarch David, dat hij beide gestorven en begraven is ; en zijn graf is onder ons tot op dezen dag.

30 Alzoo hij dan een Profeet was, en wist, dat God hem met eede gezworen had, dat hij uit de vrucht zijner lendenen, zoo veel het vleesch aangaat, den Christus verwekken zoude, om [hem] op zijnen troon te zetten ;

31 Zoo heeft hij [dit] voorziende gesproken van de opstanding van Christus, dat zijne ziel niet is verlaten in de hel, noch zijn vleesch verderving heeft gezien.

32 Dezen Jezus heeft God opgewekt, waarvan wij allen getuigen zijn.

33 Hij dan door de [rechter]hand Gods verhoord zijnde, en de belofte des Heiligen Geestes ontvangen hebbende van den Vader, heeft dit uitgestort dat gij nu ziet en hoort.

34 Want David is niet opgevaren in de hemelen ; maar hij zegt : de Heer heeft gesproken tot mijnen Heer : zit aan mijne rechter[hand].

35 Totdat ik uwe vijanden zal gezet hebben tot eene voetbank uwer voeten.

36 Zoo wete dan zekerlijk het gansche huis Israëls, dat God

hem tot eenen Heer en Christus gemaakt heeft, [namelijk] dezen Jezus dien [gij] gekruist hebt.

37 En als zij [dit] hoorden, werden zij verslagen in 't hart, en zeiden tot Petrus en de andere Apostelen ; wat zullen wij doen, mannen broeders ?

38 En Petrus zeide tot hen : bekeert u, en een iegelijk van u worde gedoopt in den naam van Jezus Christus, tot vergeving der zonden ; en gij zult de gave des Heiligen Geestes ontvangen.

39 Want u komt de belofte toe, en uwen kinderen, en allen die daar ver zijn, zoo velen als er de Heer onze God toe roepen zal.

40 En met veel meer andere woorden betuigde hij, en vermaande [hen], zeggende : wordt behouden van dit verkeerd geslacht.

41 Die dan zijn woord gaarne aannamen, werden gedoopt ; en er werden op dien dag [tot hen] toegedaan omtrent drie duizend zielen.

42 En zij waren volhardende in de leer der Apostelen, en in de gemeenschap, en in de breking des broods, en in de geboden.

43 En eene vrees kwam over alle zielen ; en vele wonderen en tekenengeschiedden door de Apostelen.

44 En allen die geloofden waren bijeen en hadden alle dingen gemeen.

45 En zij verkochten [hunne] goederen en have, en verdeelden dezelve aan allen, naardat elk noodig had.

46 En dagelijks eendragtelijk in den Tempel volhardende, en van huis tot huis brood brekende, aten zij te zamen met verheuging en eenvoudigheid des harten ;

47 En prezen God, en hadden genade bij het gansche volk. En de Heer deed dagelijks tot de gemeente die zalig werden.

HOOFDSTUK 3.

1 Petrus nu en Johannes gingen te zamen op naar den Tempel, omtrent de ure des gebeds, zijnde de negende [ure] ;

2 En een zeker man, die kreupel was van zijner moeders lijf, werd gedragen ; welken zij da-

gelijks zetten aan de deur des Tempels, genaamd de Schoone, om eene aalmoes te begeeren van dengenen die in den Tempel gingen.

3 Welke Petrus en Johannes ziende, als zij in den Tempel zouden ingaan, bad dat hij eene aalmoes mogt ontvangen.

4 En Petrus sterk op hem ziende, met Johannes, zeide, zie op ons.

5 En hij hield *[de oogen]* op hen, verwachtende dat hij iets van hen zoude ontvangen.

6 En Petrus zeide zilver en goud heb ik niet; maar hetgeen ik heb dat geef ik u: in den naam van Jezus Christus den Nazarener, sta op en wandel.

7 En hem grijpende bij de rechterhand, rigtte *[hem]* op, en terstond werden zijne voeten en enkelen vast.

8 En hij opspringende stond en wandelde, en ging met hen in den Tempel, wandelende en springende, en lovende God.

9 En al het volk zag hem wandelen, en God loven.

10 En zij kenden hem dat hij die was, die om eene aalmoes gezeten had aan de Schoone poort des Tempels, en zij werden vervuld met verbaasdheid en ontzetting over hetgeen dat hem geschied was.

11 En als de kreupelen, die gezond gemaakt was, *[aan]* Petrus en Johannes vasthield, liep al 't volk gezamenlijk tot hen in het voorhof, hetwelk Salomons *[voorhof]* genaamd wordt, verbaasd zijnde.

12 En Petrus *[dat]* ziende antwoordde tot het volk: gij Israëlitische mannen, wat verwondert gij u over dit? Of wat ziet gij *[zoo]* sterk op ons, alsof wij door onze eigene kracht of godzaligheid dezen hadden doen wandelen?

13 De God Abrahams, en Izaäks, en Jakobs, de God onzer vaders, heeft zijn kind Jezus verheerlijkt, welken gij overgeleverd hebt, en hebt hem verloochend voor het aangezicht van Pilatus, als hij oordeelde dat men *[hem]* zoude loslaten.

14 Maar gij hebt den heiligen en rechtvaardigen verloochend, en hebt begeerd dat u een man, die een doodslager was, zoude geschonken worden:

15 En den Vorst des levens hebt gij gedood, welken God opgewekt heeft uit de dooden; waarvan wij getuigen zijn.

16 En door het geloof in zijn naam heeft zijn naam dezen gesterkt, dien gij ziet en kent; en het geloof dat door hem is, heeft hem deze volmaakte gezondheid gegeven in uwer aller tegenwoordigheid.

17 En nu, broeders, ik weet dat gij het door onwetendheid gedaan hebt, gelijk als ook uwe Oversten;

18 Maar God heeft alzoo vervuld, hetgeen hij door den mond van al zijne Profeten te voren verkondigd had, dat de Christus lijden zoude.

19 Betert u dan, en bekeert u, opdat uwe zonden mogen uitgewischt worden, wanneer de tijden der verkoeling zullen gekomen zijn van het aangezicht des Heeren.

20 En hij gezonden zal hebben Jezus Christus, die u te voren gepredikt is;

21 Welken de hemel moet ontvangen tot de tijden der wederoprigting aller dingen, die God gesproken heeft door den mond van al zijne heilige Profeten van *[alle]* eeuw.

22 Want Mozes heeft tot de vaders gezegd: de Heer uw God zal u eenen Profet verwekken uit uwe broeders gelijk mij; dien zult gij hooren in alles wat hij tot u spreken zal.

23 En het zal geschieden, dat alle ziele die dezen Profet niet zal gehoord hebben, uitgeroeid zal worden uit het volk.

24 En ook al de Profeten van Samuël aan, en die daarna *[gevolgd zijn]*, zoo velen als er hebben gesproken, die hebben ook deze dagen te voren verkondigd.

25 Gijlieden zijt kinderen der Profeten, en des verbonds, hetwelk God met onze vaders opgericht heeft, zeggende tot Abraham: en in uw zaad zullen alle geslachten der aarde gezegend worden.

26 God opgewekt hebbende zijn kind Jezus, heeft denzelven eerst tot u gezonden, dat hij ulieden zegenen zoude, daarin dat hij een iegelijk *[van u]* afkeere van uwe boosheden.

HOOFD.

1 E
sprake
hen d
man o
ducee
2 Ze
omdat
verko
stand
3 En
hen,
tot d
was r
4 En
het
geloof
mann
zend.
5 En
derer
sten/
Schr
verge
6 E
ter,
en
van
slach
7 E
geste
door
naar
daar
8 T
zijn
tot
en
9 A
ond
wede
[ges
zond
10
en
dat
Chr
gij
van
doo
hier
11
u
wel
gev
12
and
der
die
is,
lig
13
dis
ne
on

HOOFDSTUK 4.

1 En terwijl zij tot het volk spraken, kwamen daarover tot hen de Priesters, en de Hoofdman des Tempels, en de Sadduceën;

2 Zeer t' onvrede zijnde, omdat zij het volk leerden, en verkondigden in Jezus de opstanding uit de dooden;

3 En sloegen de handen aan hen, en zetten hen in bewaring tot den anderen dag. Want 't was nu avond.

4 En velen van degenen die het woord gehoord hadden, geloofden; en het getal der mannen werd omtrent vijf duizend.

5 En het geschiedde des anderen daags, dat hunne Oversten, en Ouderlingen, en Schriftgeleerden te Jeruzalem vergaderden;

6 En Annas de Hoogepriester, en Kajafas, en Johannes, en Alexander, en zoo velen er van het hoogepriesterlijk geslacht waren.

7 En als zij hen in het midden gesteld hadden, vraagden zij: door wat kracht, of door wat naam hebt gijlieden dit gedaan?

8 Toen zeide Petrus, vervuld zijnde met den Heiligen Geest, tot hen: gij Oversten des volks, en gij Ouderlingen Israëls,

9 Alzoo wij heden regterlijk onderzocht worden over de weldaad aan een krank mensch (geschied), waardoor hij gezond geworden is;

10 Zoo zij u allen kennelijk, en het gansche volk Israëls, dat door den naam van Jezus Christus den Nazarener, dien gij gekruist hebt, welken God van de dooden heeft opgewekt, door hem [zeg ik] staat deze hier voor u gezond.

11 Deze is de steen, die van u de bouwlieden veracht is, welke tot een hoofd des hoeks geworden is.

12 En de zaligheid is in geen anderen. Want er is ook onder den hemel geen andere naam, die onder de menschen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden.

13 Zij nu ziende de vrijmoedigheid van Petrus en Johannes, en vernemende dat zij ongeleerde en slechte menschen

waren, verwonderden sich, en kenden hen dat zij met Jezus geweest waren;

14 En ziende den mensch bij hen staan die genezen was, hadden zij niets daartegen te zeggen.

15 En hen geboden hebbende uit te gaan buiten den Raad overleiden zij met elkander,

16 Zeggende: wat zullen wij deze menschen doen? Want dat er een bekend teeken door hen geschied zij, is openbaar allen die te Jeruzalem wonen, en wij kunnen het niet loochenen.

17 Maar opdat het niet meer en meer onder het volk verspreid worde, laat ons hen scherpelijk dreigen, dat zij niet meer tot eenigen mensch in dezen naam spreken.

18 En als zij hen geroepen hadden zeiden zij hun aan, dat zij ganschelijk niet zouden spreken, noch leeren, in den naam van Jezus.

19 Maar Petrus en Johannes antwoordende zeiden tot hen: oordeelt gij, of het regt is voor God, ulieden meer te hooren dan God.

20 Want wij kunnen niet laten te spreken hetgeen wij gezien en gehoord hebben.

21 Maar zij dreigden hen nog meer, en lieten hen gaan, niets vindende hoe zij hen straffen zouden, om des volks wil; want zij verheerlijkten allen God over hetgeen dat er geschied was.

22 Want de mensch was meer dan veertig jaren oud, aan welken dit teeken der genezing geschied was.

23 En zij losgelaten zijnde kwamen tot de hunnen, en verkondigden al wat de Overpriesters en de Ouderlingen tot hen gezegd hadden.

24 En als dezen (dat) hoorden, hieven zij eendragtelijk (hunne) stem op tot God, en zeiden: Heer, gij zijt de God, die gemaakt hebt den hemel, en de aarde, en de zee, en alle dingen, die in dezelve zijn;

25 Die door den mond van David uwen knecht gezegd hebt: waarom woeden de Heidenen, en hebben de volken ijdele dingen bedacht?

26 De Koningen der aarde zijn [te samen] opgestaan, en de Over-

Oversten zijn bijeen vergaderd, tegen den Heer, en tegen zijn-
nen Gezalfden.

27 Want in waarheid zijn vergaderd tegen uw heilig kind Jezus, welken gij gezalfd hebt, beide Herodes en Pontius Pilatus, met de Heidenen en de volken Israëls;

28 Om te doen al wat uwe hand en uw raad te voren bepaald had dat geschiede zoude.

29 En nu [dan], Heer, zie op hunne dreigingen, en geef uwen dienstknechten met alle vrijmoedigheid uw woord te spreken;

30 Daarin, dat gij uwe hand uitstrekt tot genezing, en dat teekenen en wonderen geschieden door den naam van uw heilig kind Jezus.

31 En als zij gebeden hadden, werd de plaats in welke zij vergaderd waren, bewogen. En zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest, en spraken het woord Gods met vrijmoedigheid.

32 En der menigte van degenen die geloofden was één hart en [één] ziel; en niemand zeide dat iets van 't geen hij had zijn eigen ware, maar alle dingen waren hun gemeen.

33 En de Apostelen gaven met groote kracht getuigenis van de opstanding des heeren Jezus; en er was groote genade over hen allen.

34 Want er was ook niemand onder hen die gebrek had. Want zoo velen als er bezitters waren van land en huizen, die verkochten zij, en bragten den prijs der verkochte [goederen], en leiden [dien] aan de voeten der Apostelen.

35 En aan een iegelijk werd uitgedeeld naardat elk noodig had.

36 En Jozes, van de Apostelen toegenaauid Barnabas, ('t welk is, overgezet zijnde, een zoon der vertroosting) een Leviet, van geboorte uit Cyprus,

37 Alzoo hij eenen akker had, verkocht [dien], en bragt het geld, en leide het aan de voeten der Apostelen.

zijn vrouw verkocht eene have;

2 En onttrok van den prijs, ook met medeweten zijner vrouw, en bragt een zeker deel, en leide [dat] aan de voeten der Apostelen.

3 En Petrus zeide: Ananias, waarom heeft de satan uw hart vervuld, dat gij den Heiligen Geest liegen zoudt, en onttrekken van den prijs des lands?

4 Zoo het gebleven ware, bleef het niet uwe? En verkocht zijnde, was het niet in uwe magt? Wat is 't dat gij deze daad in uw hart hebt voorgenomen? Gij hebt den menschen niet gelogen, maar Gode.

5 En Ananias deze woorden hoorende viel neder, en gaf den geest. En er kwam groote vrees over allen die dit hoorden.

6 En de jongelingen opstaande schikten hem toe, en droegen [hem] uit, en begroeven [hem].

7 En 't was omtrent drie uren daarna, dat ook zijn vrouw daar inkwam, niet wetende wat er geschied was.

8 En Petrus antwoordde haar: zeg mij, hebt gijlieden het land voor zoo veel verkocht? En zij zeide: ja voor zoo veel.

9 En Petrus zeide tot haar: wat is 't dat gij onder u hebt overeengestemd te verzoeken den Geest des Heeren? Zie, de voeten dergenen die uwen man begraven hebben zijn voor de deur, en zullen u uitdragen.

10 En zij viel terstond neder voor zijn voeten, en gaf den geest. En de jongelingen ingekomen zijnde vonden haar dood, en droegen [haar] uit, en begroeven [haar] bij haren man.

11 En er kwam groote vrees over de gheele gemeente, en over allen die dit hoorden.

12 En door de handen der Apostelen geschieden vele teekenen en wonderen onder het volk; en zij waren allen eendragtelijk in het voorhof Salomons.

13 En van de anderen durfde niemand zich bij hen voegen; maar het volk hield hen in groote achting.

14 En er werden meer en meer toegedaan die den Heer ge-

looffen, menigten beide van mannen en van vrouwen;

15 Alzoo dat zij de kranken uitdroegen op de straten, en leidden op bedden en beddekens, opdat als Petrus kwam, ook maar de schaduw iemand van hen beschaduwden mogt.

16 En ook de menigte uit de omliggende steden kwam gezamenlijk te Jeruzalem, brengen de kranken, en die van onreine geesten gekweld waren, welke allen genezen werden.

17 En de Hoogepriester stond op, en allen die met hem waren (welke was de sekte der Sadduceën) en werden vervuld met nijdigheid,

18 En sloegen hunne handen aan de Apostelen, en zetten hen in de gemeene gevangenis.

19 Maar de Engel des Heeren opende des nachts de deuren der gevangenis, en leidde hen uit, en zeide:

20 Gaat henen, en staat, en spreekt in den Tempel tot het volk al de woorden dezès levens.

21 Als zij nu [dit] gehoord hadden, gingen zij tegen den morgenstond in den Tempel, en leerden. Maar de Hoogepriester, en die met hem waren, gekomen zijnde riepen den Raad te zamen, en al de Oudsten der kinderen Israëls, en zonden naar den kerker, om hen te halen.

22 Doch als de dienaars daar kwamen, vonden zij hen in de gevangenis niet, maar keerden wederom, en boodschapten [dit].

23 Zeggende: wij vonden wel den kerker met alle verzekerdheid toegesloten, en de wachters buiten staande voor de deuren; maar als wij [die] geopend hadden, vonden wij niemand daar binnen.

24 Toen nu de [Hoog]priester, en de Hoofdman des Tempels, en de Overpriesters deze woorden hoorden, werden zij twijfelmoedig over hen, wat toch dit worden zoude.

25 En er kwam een, en boodschapte hun, zeggende: zie, de mannen die gij in de gevangenis gezet hebt, staan in den Tempel, en leeren het volk.

26 Toen ging de Hoofdman henen, met de dienaren, en bragt hen, [doch] niet met ge-

weld; (want zij vreesden het volk, opdat zij niet gesteenigd werden.)

27 En als zij hen gebragt hadden, stelden zij hen voor den Raad; en de Hoogepriester vroegde hen, en zeide:

28 Hebben wij u niet ernstelijk aangezegd, dat gij in dezen naam niet zoudt leeren? En zie, gij hebt met deze uwe leer Jeruzalem vervuld, en gij wilt het bloed dezès menschen over ons brengen.

29 Maar Petrus en de Apostelen antwoordden, en zeiden: men moet Gode meer gehoorzaam zijn dan den menschen.

30 De God onzer vaderen heeft Jezus opgewekt, welchen gij omgebragt hebt, hangende [hem] aan het hout.

31 Dezen heeft God door zijne regter[hand] verhoogd [tot] eenen Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekeering en vergeving der zonden.

32 En wij zijn zijne getuigen van deze woorden; en ook de Heilige Geest, welchen God gegeven heeft dengenen die hem gehoorzaam zijn.

33 Als' zij nu [dit] hoorden berste hun [het hart]; en zij hielden raad om hen te dooden.

34 Maar een zekere Farizeër stond op in den Raad, met name Gamaliël, een Leenaar der wet, in waarde gehouden bij al het volk, en gebood dat men de Apostelen een weinig zoude doen buiten [staan];

35 En zeide tot hen: gij Israëlitische mannen, ziet voor u wat gij doen zult aangaande deze menschen.

36 Want vóór deze dagen stond Theudas op, zeggende dat hij wat was, wien een getal van omtrent vier honderd mannen aanhing; welke is omgebragt, en allen die hem gehoor gaven, zijn verstrooid en tot niet geworden.

37 Na hem stond op Judas de Galileër, in de dagen der beschrijving, en maakte veel volks afvallig achter zich; en deze is ook vergaan, en allen die hem gehoor gaven, zijn verstrooid geworden.

38 En nu zeg ik ulieden: houdt af van deze menschen, en laat hen [gaan]; want indien deze raad, of dit werk uit men-

menschen is, zoo zal het gebroken worden;

39 Maar indien het uit God is, zoo kunt gij dat niet breken; opdat gij niet misschien gevonden wordt ook tegen God te strijden.

40 En zij gaven hem gehoor; en als zij de Apostelen tot hen geroepen hadden, geeselden zij *[deze]*, en geboden *[hun]* dat zij niet zouden spreken in den naam van Jezus, en lieten hen gaan.

41 Zij dan gingen henen van 't aangezicht des Raads, verblijd zijnde dat zij waren waardig geacht geweest om zijns naams wil smaadheid te lijden.

42 En zij hielden niet op alle dagen in den Tempel en bij de huizen te leeren, en Jezus Christus te verkondigen.

HOOFDSTUK 6.

1 En in dezelve dagen, als de discipelen vermenigvuldigden, ontstond eene murmuring der Griekschen tegen de Hebreëen, omdat hunne weduwen in de dagelijkse bediening verzuimd werden.

2 En de twaalf riepen de menigte der discipelen tot zich en zeiden: het is niet behoortlijk dat wij het woord Gods nalaten, en de tafelen dienen.

3 Ziet dan om, broeders, naar zeven mannen uit u, die *[goede]* getuigenis hebben, vol des Heiligen Geestes en der wijsheid, welke wij mogen stellen over deze noodige zaak.

4 Maar wij zullen volharden in den gebede, en in de bediening des woords.

5 En dit woord behaagde al de menigte; en zij verkozen Stefanus, eenen man vol des geloofs en des Heiligen Geestes, en Philippus en Prochorus, en Nicanor, en Timon, en Parmenas, en Nicolaüs, eenen Jodengenoot van Antiochië;

6 Welke zij voor de Apostelen stelden; en *[deze]*, als zij geboden hadden, leidden hun de handen op.

7 En het woord Gods wies, en het getal der discipelen vermenigvuldigde te Jeruzalem zeer; en eene groote schare der Priesteren werd den geloove gehoorzaam.

8 En Stefanus vol geloof en kracht, deed wonderen en

groote teekenen onder het volk.

9 En er stonden op sommigen, die waren van de Synagoge, genaamd der Libertijnen, en der Cyreneërs, en der Alexandrijnen, en dergenen die van Cilicië en Azië waren, en twistten met Stefanus.

10 En zij konden niet wederstaan de wijsheid en den Geest, door welken hij sprak.

11 Toen maakten zij mannen uit, die zeiden: wij hebben hem hooren spreken lasterlijke woorden tegen Mozes en God.

12 En zij beroerden het volk, en de Ouderlingen, en de Schriftgeleerden; en *[hem]* aanvallende grepen zij hem, en leidden *[hem]* voor den Raad.

13 En stelden valsche getuigen, en zeiden: deze mensch houdt niet op lasterlijke woorden te spreken tegen deze heilige plaats, en de wet:

14 Want wij hebben hem hooren zeggen, dat deze Jezus de Nazarener deze plaats zal verbreken, en *[dat]* hij de zeden veranderen zal, die ons Mozes overgeleverd heeft.

15 En allen die in den Raad zaten, de oogen op hem houdende, zagen zijn aangezicht als het aangezicht eens Engels.

HOOFDSTUK 7.

1 En de Hoozepriester zeide: zijn dan deze dingen alzoo?

2 En hij zeide: gij mannen broeders en vaders, hoort toe: de God der heerlijkheid verscheen onzen vader Abraham, *[nog]* zijnde in Mesopotamië, eer hij woonde in Charran;

3 En zeide tot hem: ga uit uw land, en uit uwe maagschap, en kom in een land, dat ik u wijzen zal.

4 Toen ging hij uit het land der Chaldeeën, en woonde in Charran. En van daar, nadat zijn vader gestorven was, bragt hij hem over in dit land, daar hij nu in woont;

5 En hij gaf hem geen erfdeel in hetzelfde, ook niet éénen voetstap; en beloofde dat hij hem 't zelve tot eene bezitting geven zoude en zijn zaad na hem, als hij *[nog]* geen kind had.

6 En God sprak alzoo, dat zijn zaad vreemdeling zijn zoude, in een vreemd land, en *[dat]* zij het zouden dienstbaar maken

Hoofdst.

ken, e

honder

7 En

zullen,

God. I

gaan,

in deze

8 En

der bes

hij Iza

den ac

won) J

Patriar

9 En

zijnde

naar

den: i

10 En

verdrui

nade

den K

stelde

over

huis.

11 En

nood o

Egypte

benaa

vonder

12 M

dat in

hij c

uit.

13 En

Jozef

en he

Faraö

14 En

ontbo

en al

in vijf

15 En

te, er

vaders

16 En

naar

graf

had v

de zo

der) v

17 M

lofte,

zwoer

het v

in Eg

18 To

opstou

had.

19 D

tegen

delde

ren,

kinder

opdat

telen.

20 I:

ken, en kwalijk handelen vier honderd jaren.

7 En het volk dat zij dienen zullen, zal ik oordeelen, sprak God. En daarna zullen zij uitgaan, en zij zullen mij dienen in deze plaats.

8 En hij gaf hem het verbond der besnijdenis, en alzoo gewon hij Izaäk, en besneed hem op den achtsten dag; en Izaäk *(ge- woon)* Jakob, en Jakob de twaalf Patriarchen.

9 En de Patriarchen nijdig zijnde verkochten Jozef, *(om)* naar Egypte *(gebragt te wor- den)*; en God was met hem,

10 En verlost hem uit al zijne verdrukkingen, en gaf hem ge- nade en wijsheid voor Faraö, den Koning van Egypte; en hij stelde hem tot eenen Oversten over Egypte en zijn geheele huis.

11 En er kwam een hongers- nood over het geheele land van Egypte en Kanaän, en groote benaauwdheid; en onze vaders vonden geen spijs.

12 Maar als Jakob hoorde dat in Egypte koren was, zond hij onze vaders eerstmaal uit.

13 En in de tweede *(reis)* werd Jozef zijnen broederen bekend, en het geslacht Jozefs werd Faraö openbaar.

14 En Jozef zond henen, en ontbood zijnen vader Jakob, en al zijn geslacht, *(bestaande)* in vijf en zeventig zielen.

15 En Jakob kwam af in Egypte, en stierf, hij zelf en onze vaders.

16 En zij werden overgebragt naar Sichem, en gelegd in 't graf hetwelk Abraham gekocht had voor eene som gelds, van de zonen van Emmor, *(den vader)* van Sichem.

17 Maar als nu de tijd der be- lofte, die God Abraham ge- zworen had, genaakte, wies het volk, en vermenigvuldigde in Egypte;

18 Totdat een andere Koning opstond die Jozef niet gekend had.

19 Deze gebruikte listigheid tegen ons geslacht, en han- delde kwalijk met onze vade- ren, zoodat zij hunne jonge kinderen moesten wegwerpen, opdat zij niet zouden voort- telen.

20 In welken tijd Mozes werd

geboren, en was uitnemend schoon, welke drie maanden opgevoed werd in 't huis zijns vaders.

21 En als hij weggeworpen was, nam hem de dochter van Faraö op, en voedde hem voor zich zelve op tot eenen zoon.

22 En Mozes werd onderwe- zen in alle wijsheid der Egyptenaren, en was magtig in woorden en in werken.

23 Als hem nu de tijd van veertig jaren vervuld was, kwam *(hem)* in zijn hart zijne broe- ders de kinderen Israëls te be- zoeken.

24 En ziende eenen die onrecht leed, beschermde hij *(hem)*, en wreekte dengenen dien overlait geschiedde, en versloeg den Egyptenaar.

25 En hij meende, dat zijne broeders zouden verstaan, dat God door zijne hand hun ver- lossing geven zoude; maar zij hebben 't niet verstaan.

26 En den volgende dag werd hij van hen gezien, daar zij vochten; en hij drong hen tot vrede, zeggende: maanen, gij zijt broeders; waarom doet gij elkander ongelijk?

27 En die zijnen naasten onge- lijk deed, verstiet hem, zeg- gende: wie heeft u tot een Overste en Regter over ons gesteld?

28 Wilt gij mij *(ook)* ombren- den, gelijkerwijs gij gisteren den Egyptenaar omgebragt hebt?

29 En Mozes vlugte op dat woord, en werd een vreemde- ling in 't land Madiam, waar hij twee zonen gewon.

30 En als veertig jaren ver- vuld waren, verscheen hem de Engel des Heeren in de woest- tijt des bergs Sina, in een vlam- mig vuur van het door- nenbosch.

31 Mozes nu *(dat)* ziende ver- wonderde zich over het ge- zigt; en als hij derwaarts ging om *(dat)* te bezien, zoo ge- schiedde eene stem des Heeren tot hem,

32 *(Zeggende)*: ik ben de God uwer vaders, de God Abra- hams, en de God Izaäks, en de God Jakobs. En Mozes werd zeer bevende, en durfde *(het)* niet bezien.

33 En de Heer zeide tot hem: ontbind de schoenen van uwe voeten: want de plaats, in

G wel-

welke gij staat, is heilig land.

34 Ik heb merkelyk gezien de mishandeling mijns volks dat in Egypte is, en ik heb hun zuchten gehoord, en ben nedergekomen, om hen daaruit te verlossen; en nu kom herwaarts, ik zal u naar Egypte zenden.

35 Dezen Mozes, welken zij verloochend hadden, zeggende: wie heeft u tot eenen Overste en Regter gesteld? dezen (zeg ik) heeft God tot eenen Oversten en Verlosser gezonden door de hand des Engels, die hem verschenen was in het door-nenbosch.

36 Deze heeft hen uitgeleid, doende wonderen en teekenen in het land van Egypte, en in de roode zee, en in de woestijn, veertig jaren.

37 Deze is de Mozes, die tot de kinderen Israëls gezegd heeft: de Heer uw God zal u eenen Profeet verwekken uit uwe broederen, gelijk mij; dien zult gij hooren.

38 Deze is 't die in de vergadering (des volks) in de woestijn was met den Engel, die tot hem sprak op den berg Sina, en (met) onze vaders; welke de levende woorden ontving, om ons (die) te geven;

39 Welken onze vaders niet wilden gehoorzaam zijn, maar verwierpen (hem), en keerden met hunne harten (weder) naar Egypte;

40 Zeggende tot Aäron: maak ons Goden, die voor ons henen-gaan. Want (wat) dezen Mozes (vangaant), die ons uit het land van Egypte geleid heeft, wij weten niet wat hem geschied is.

41 En zij maakten een kalf in die dagen, en bragten offeranden tot den afgod, en verheugden zich in de werken hunner handen.

42 En God keerde (zich), en gaf hen over, dat zij het heir des hemels dienden, gelijk geschreven is in het boek der Profeten: hebt gij ook slagtofferen en offeranden mij opgeofferd, veertig jaren in de woestijn, gij huis Israëls?

43 Ja gij hebt opgenomen den Tabernakel van Moloch, en het gesternte van uwen God Remphan, de afbeeldingen die gij gemaakt hebt, om die e aanbidden; en ik zal u over-

voeren op gene (zijde) van Babylonisch.

44 De Tabernakel der getuigenis was onder onze vaders in de woestijn, gelijk geordineerd had hij die tot Mozes zeide, dat hij denzelven maken zoude naar de afbeelding die hij gezien had;

45 Welken ook onze vaders ontvangen hebbende, met Jozua gebragt hebben in het (land) dat de Heidenen bezaten, die God verdreven heeft van het aangezicht onzer vaders, tot de dagen Davids toe;

46 Welke voor God genade gevonden heeft en begeerd heeft te vinden eene woonstede voor den God Jakobs.

47 En Salomon bouwde hem een huis.

48 Maar de Allerhoogste woont niet in Tempelen met handen gemaakt; gelijk de Profeet zegt:

49 De hemel is mij een troon, en de aarde eene voetbank mijner voeten. Hoedanig huis zult gij mij bouwen, zegt de Heer, of welke is de plaats mijner rust?

50 Heeft niet mijne hand al deze dingen gemaakt?

51 Gij hardnekkigen en onbesnedenen van hart en ooren, gij wederstaat altijd den Heiligen Geest; gelijk uwe vaders, (alzo!) ook gij.

52 Wien van de Profeten hebben uwe vaders niet vervolgd? En zij hebben gedood dengenen die te voren verkondigd hebben de komst van den Regtvaardigen, van welken gijlieden nu verraders en moordenaars geworden zijt,

53 Gij die de wet ontvangen hebt door bestellingen der Engelen, en hebt (ze) niet gehouden.

54 Als zij nu dit hoorden, berstten hunne harten, en zij knersten de tanden tegen hem.

55 Maar hij vol zijnde des Heiligen Geestes, en de oogen houdende naar den hemel, zag de heerlijkheid Gods, en Jezus, staande ter regter(hand) Gods.

56 En hij zeide: zie, ik zie de hemelen geopend, en den Zoon des menschen staande ter regter(hand) Gods.

57 Maar zij roepende met groo-

grootte stem, stopten hunne ooren, en vielen eendragtelyk op hem aan.

58 En zij wierpen hem ter stad uit, en steenigden *(hem)*; en de getuigen leidden hunne kleederen af aan de voeten eens jongelings, genaamd Saulus.

59 En zij steenigden Stefanus, aanroepende, en zeggende Heer Jezus ontvang mijnen geest.

60 En vallende op de kniën riep hij met grootte stem: Heer, reken hun deze zonde niet toe. En als hij dat gezegd had ontsiep hij.

HOOFDSTUK 8.

1 En Saulus had mede een welbehagen aan zijnen dood. En er werd te dien dage eene grootte vervolging tegen de gemeente, die te Jeruzalem was; en zij werden allen verstrooid door de landen van Judea en Samaria, behalve de Apostelen.

2 En *(eenige)* godvruchtige mannen droegen Stefanus te zamen *(ten grave)*, en maakten grooten rouw over hem.

3 En Saulus verwoestte de gemeente, gaande in de hui-zen, en trekkende mannen en vrouwen, leverde hen over in de gevangenis.

4 Zij dan nu die verstrooid waren gingen *(het land)* door, en verkondigden het woord.

5 En Philippus kwam af in de stad van Samaria, en predikte hun Christus.

6 En de scharen hielden zich eendragtelyk aan hetgeen van Philippus gezegd werd, dewyl zij hoorden en zagen de teeken-ten die hij deed.

7 Want van velen die on-reine geesten hadden, gingen *(dezelve)* uit, roepende met grootte stem; en vele geraakten en kreupelen werden genezen.

8 En er werd grootte blijdschap in die stad.

9 Een zeker man, met name Simon, was te voren in de stad plegende tooverij, en verrukkende de zinnen des volks van Samaria, zeggende van zich zelve, dat hij wat groots was;

10 Welken zij allen aanhingen van den kleinen tot den grooten, zeggende: deze is de grootte kracht Gods.

11 En zij hingen hem aan, omdat hij eenen langen tyd met tooverijen hunne zinnen verrukt had.

12 Maar toen zij Philippus geloofden, die het Evangelium van 't Koningrijk Gods en *(wen)* den naam van Jezus Christus verkondigde, werden zij gedoopt beiden mannen en vrouwen.

13 En Simon geloofde ook zelf, en gedoopt zijnde bleef gedurig bij Philippus; en zien-de de teekenen en grootte krach-ten, die er geschieden, ont-zette hij zich.

14 Als nu de Apostelen die te Jeruzalem waren, hoorden dat Samaria het woord Gods aangenomen had, zonden zij tot hen Petrus en Johannes; 15 Welke afgekomen zijnde baden voor hen, dat zij den Heiligen Geest ontvangen mog-ten.

16 (Want hij was nog op nie-mand van hen gevallen, maar zij waren alleenlijk gedoopt in den naam des Heeren Jezus.)

17 Toen leidden zij de handen op hen, en zij ontvingen den Heiligen Geest.

18 En als Simon zag, dat door de oplegging van de handen der Apostelen de Heilige Geest gegeven werd, zoo bood hij hun geld aan,

19 Zeggende: geeft ook mij deze magt, opdat zoo wien ik de handen opleg, hij den Heilige Geest ontvang.

20 Maar Petrus zeide tot hem: uw geld zij met u ten verderve, omdat gij gemeend hebt dat de gave Gods door geld ver-kregen wordt.

21 Gij hebt geen deel noch lot in dit woord; want uw hart is niet recht voor God.

22 Bekeer u dan van deze uwe boosheid, en bid God, of mis-schien u deze overlegging uws harten vergeven werd.

23 Want ik zie dat gij zijt in eene gansch bittere gal, en zamenknooping der ongerechtigheid.

24 Doch Simon antwoorde-de zeide: bidt gijlieden voor mij tot den Heer, opdat niets over mij kome van hetgeen gij gezegd hebt.

25 Zij dan nu, als zij het woord des Heeren betuigd en gesproken hadden, keerden we-

derom naar Jeruzalem, en verkondigden het Euangelium (in) vele vlekken der Samaritanen.

26 En een Engel des Heeren sprak tot Philippus, zeggende: sta op, en ga henen tegen het Zuiden, op den weg die van Jeruzalem afdaald naar Gaza, welke woest is.

27 En hij stond op en ging henen: en zie, een Moorman, een Kamerling, (en) een magtig heer van Candace, de Koningin der Mooren, die overal haren schat was, welke was gekomen om aan te bidden te Jeruzalem:

28 En hij keerde wederom, en zat op zijnen wagen, en las den Profeet Jesajas.

29 En de Geest zeide tot Philippus: ga toe, en voeg u bij dezen wagen.

30 En Philippus liep toe, en hoorde hem den Profeet Jesajas lezen, en zeide: verstaat gij ook hetgeen gij leest?

31 En hij zeide: Hoe zoude ik toch kunnen, zoo mij niet iemand onderrigt? En hij bad Philippus, dat hij op zoude komen, en bij hem zitten.

32 En de plaats der Schriftuur, die hij las, was deze: hij is gelijk een schaap ter slagtting geleid; en gelijk een lam stemmeeloos is voor dien die het scheert, alzoo doet hij zijnen mond niet open.

33 In zijne vernedering is zijn oordeel weggenomen, en wie zal zijn geslacht verhalen? Want zijn leven wordt van de aarde weggenomen.

34 En de Kamerling antwoordde Philippus, en zeide: ik bid u, van wien zegt de Profeet dit? Van zich zelven, of van iemand anders?

35 En Philippus deed zijnen mond open, en beginnende van die zelfde Schrift, verkondigde hem Jezus.

36 En alzoo zij over weg reisden, kwamen zij aan een zeker water; en de Kamerling zeide: zie daar water; wat verhindert mij gedoopt te worden?

37 En Philippus zeide: indien gij van ganscher harte gelooft, zoo is het geoorloofd. En hij antwoordende zeide: ik geloof, dat Jezus Christus de Zoon Gods is.

38 En hij gebood den wagen stil te houden; en zij daalden

beiden af in het water, zoo Philippus als de Kamerling; en hij doopte hem.

39 En toen zij uit het water waren opgekomen, nam de Geest des Heeren Philippus weg, en de Kamerling zag hem niet meer; want hij reisde zijnen weg met blijdschap.

40 Maar Philippus werd gevonden te Azote; en [het land] doorgaande, verkondigde hij het Euangelium (in) alle steden, totdat hij te Cesarea kwam.

HOOFDSTUK 9.

1 En Saulus blazende nog dreiging en moord tegen de discipelen des Heeren, ging tot den Hoge priester,

2 En begeerde brieven van hem naar Damascus aan de Synagogen, opdat zoo hij eenigen, die van dien weg waren, vond, hij [deze] beide mannen en vrouwen zoude gebonden brengen naar Jeruzalem.

3 En als hij reisde, is 't geschied, dat hij nabij Damascus kwam, en hem omscheen snelkijk een licht van den hemel.

4 En ter aarde gevallen zijnde, hoorde hij eene stem die tot hem zeide: Saul, Saul, wat vervolgt gij mij?

5 En hij zeide: wie zijt gij Heer? En de Heer zeide: ik ben Jezus dien gij vervolgt. Het is u hard te verzenen tegen de prikkels te slaan.

6 En hij bevende en verbaasd zijnde, zeide: Heer, wat wilt gij dat ik doen zal? En de Heer [zeide] tot hem: sta op, en ga in de stad, en u zal [aldaar] gezegd worden, wat gij doen moet.

7 En de mannen die met hem over weg reisden, stonden verbaasd, hoorende wel de stem, maar niemand ziende.

8 En Saulus stond op van de aarde; en als hij zijne oogen opendeed, zag hij niemand. En zij hem bij de hand leidende, bragten hem te Damascus.

9 En hij was drie dagen dat hij niet zag, en at niet, noch dronk niet.

10 En er was een zeker discipel te Damascus, met name Ananias; en de Heer zeide tot hem in een gezigt: Ananias.

En

En hij zeide: zie, [hier ben] ik, Heer.

11 En de Heer [zeide] tot hem: sta op en ga in de straat genaamd de Regte, en vraag in het huis van Judas naar [eenen] met name Saulus, van Tarsen; want zij bidt.

12 En hij heeft in een gezigt gezien, dat een man, met name Ananias, inkwam, en hem de hand opleide, opdat hij wederom ziende werd.

13 En Ananias antwoordde: Heer, ik heb uit velen gehoord van dezen man, hoe veel kwaad hij uwe heiligen in Jeruzalem gedaan heeft:

14 En heeft hier magt van de Overpriesters, om te binden allen die uwen naam aanroepen.

15 Maar de Heer zeide tot hem: ga henen; want deze is mij een uitverkoren vat, om mijnen naam te dragen voor de Heidenen, en de Koningen, en de kinderen Israëls:

16 Want ik zal hem toonen hoe veel hij lijden moet om mijnen naam.

17 En Ananias ging henen en kwam in 't huis; en de handen op hem leggende, zeide hij: Saul broeder, de Heer heeft mij gezonden, [namelijk] Jezus, die u verschenen is op den weg dien gij kwaamt, opdat gij weder ziende, en met den Heiligen Geest vervuld zoudt worden.

18 En terstond vielen af van zijne oogen gelijk als schellen, en hij werd terstond wederom ziende; en stond op, en werd gedoopt.

19 En als hij spijs genomen had, werd hij versterkt. En Saulus was sommige dagen bij de discipelen, die te Damascus waren.

20 En hij predikte terstond Christus in de Synagogen, dat hij de Zoon Gods is.

21 En zij ontzetterden zich allen die het hoorden, en zeiden: is deze niet degene, die te Jeruzalem verstoorde die dezen naam aanriepen, en die daarom hier gekomen is, opdat hij dezelve gebonden zoude brengen tot de Overpriesters?

22 Doch Saulus werd meer en meer bekrachtigd, en overtuigde de Joden die te Damascus

woonden, bewijzende dat deze de Christus is.

23 En als vele dagen verlopen waren, zoo hielden de Joden te zamen raad om hem te dooden.

24 Maar hunne laag werd Saulus bekend; en zij bewaarden de poorten beide des daags en des nachts, opdat zij hem dooden mochten.

25 Doch de discipelen namen hem des nachts, en lieten [hem] neder door den muur, [hem] aflatende in eene mand.

26 Saulus nu te Jeruzalem gekomen zijnde, poogde zich bij de discipelen te voegen; maar zij vreesden hem allen, niet geloovende dat hij een discipel was.

27 Maar Barnabas hem tot zich nemende, leidde [hem] tot de Apostelen, en verhaalde hun hoe hij op den weg den Heer gezien had, en dat hij tot hem gesproken had, en hoe hij te Damascus vrijmoediglijk gesproken had in den naam van Jezus.

28 En hij was met hen ingaande en uitgaande te Jeruzalem;

29 En vrijmoediglijk sprekende in den naam des Heeren Jezus, sprak hij ook en handelde tegen de Grieksche [Joden]; maar deze trachtten hem te dooden.

30 Doch de broeders [dit] verstaande, geleidden hem tot Cesarea, en zonden hem af naar Tarsen.

31 De gemeenten dan door geheel Judea, en Galilea, en Samaria hadden vrede, en werden gesticht; en wandelende in de vrees des Heeren, en de vertroosting des Heiligen Geestes, werden vermenigvuldigd.

32 En 't geschiedde als Petrus alom doortrok, dat hij ook afkwam tot de heiligen die te Lydda woonden.

33 En aldaar vond hij eenen zekeren mensch, met name Eneas, die acht jaren te bed gelegen had, welke was geraakt.

34 En Petrus zeide tot hem: Eneas, Jezus Christus maakt u gezond; sta op en spreid u zelve [het bed]. En hij stond terstond op.

35 En zij zagen hem allen die te Lydda en Saronia woonden.

welke zich bekeerden tot den Heer.

36 En te Joppe was een zekere discipelin met name Tabitha, hetwelk overgezet zijnde is gezegd Dorkas. Deze was vol van goede werken, en aalmoezen, die zij deed.

37 En het geschiedde in die dagen, dat zij krank werd en stierf; en als zij haar gewaschen hadden, leiden zij haar in de opperzaal.

38 En alzoo Lydda nabij Joppe was, de discipelen hooerende, dat Petrus aldaar was, zonden twee mannen tot hem, biddende, dat hij niet zoude vertoeven tot hen over te komen.

39 En Petrus stond op, en ging met hen; welken zij, als hij daar gekomen was, in de opperzaal leidden; en al de weduwen stonden bij hem, weenende, en toonende de rokken en kleederen die Dorkas gemaakt had, als zij bij haar was.

40 Maar Petrus, hebbende *[hen]* allen uitgedreven, knielde neder en bad; en zich keerende tot het ligchaam zeide: Tabitha, sta op. En zij deed hare oogen open, en Petrus gezien hebbende zat zij overeinde.

41 En hij gaf haar de hand, en rigtte haar op; en de heiligen en de weduwen geroepen hebbende, stelde hij haar levend voor *[hen]*.

42 En dit werd bekend door geheel Joppe, en velen geloofden in den Heer.

43 En het geschiedde dat hij vele dagen te Joppe bleef bij eenen zekeren Simon, eenen lederbereider.

HOOFDSTUK 10.

1 En er was een zeker man te Cesarea met name Cornelius, een Hoofdman over honderd, uit de bende genaamd de Italiaansche;

2 Godzalig, en vreezende God, met geheel zijn huis, en doende vele aalmoezen aan het volk, en God geduriglijk biddende.

3 *[Deze]* zag in een gezigt klaarlijk omtrent de negende ure des daags eenen Engel Gods tot hem inkomen, en tot hem zeggende: Cornelius.

4 En hij de oogen op hem houdende, en zeer bevreesd geworden zijnde, zeide: wat is

't Heer? En hij zeide tot hem: uwe gebeden en uwe aalmoezen zijn tot gedachten opgekomen voor God.

5 En nu zend mannen naar Joppe, en ontbied Simon, die toegenaamd wordt Petrus.

6 Deze ligt t'huis bij eenen Simon lederbereider, die *[zijn]* huis heeft bij de zee; deze zal u zeggen wat gij doet moet.

7 En als de Engel, die tot Cornelius sprak, weggegaan was, riep hij twee van zijn huisknechten, en eenen godzaligen krijgsknecht van degenen die gedurig bij hem waren;

8 En als hij hun alles verhaald had, zond hij hen naar Joppe.

9 En des anderen daags, terwijl deze reisden, en nabij de stad kwamen, klom Petrus op het dak om te bidden, omtrent de zesde ure.

10 En hij werd hongerig, en begeerde te eten. En terwijl zij het bereidden, viel over hem eene vertrekking van zinnen.

11 En hij zag den hemel geopend, en een zeker vat tot hem nederdalen, gelijk een groot linnen laken aan de vier hoeken gebonden, en neder gelaten op de aarde;

12 In hetwelk waren al de viervoetige *[dieren]* der aarde, en de wilde, en de kruipende *[dieren]*, en de vogelen des hemels.

13 En er geschiedde eene stem tot hem: sta op Petrus, slag en eet.

14 Maar Petrus zeide: geenszins Heer, want ik heb nooit gegeten iets dat gemeen of onrein was.

15 En eene stem *[geschiedde]* wederom ten tweeden maal tot hem: hetgeen God gereinigt heeft zult gij niet gemeen maken.

16 En dit geschiedde tot drie maal; en het vat werd wederom opgenomen in den hemel.

17 En alzoo Petrus in zich zelven twijfelde wat toch 't gezigt mogt zijn, dat hij gezien had, zie, de mannen die van Cornelius afgezonden waren, gevraagd hebbende naar het huis van Simon, stonden aan de poort;

18 En *[iemand]* geroepen hebbende vraagden zij, of Simon, toe-

Ho
toe
lag:
19
dac
zie,
20
reis
wan
21
mar
hen
zie,
wat
hie
22
een
een
zen
tuis
voll
lijk
een
zou
dat
ligh
23
had
Doe
Pet
mij
Jop
24
men
lius
ger
ma
vrie
25
Pet
nel
aar
26
zeg
zel
27
gin
die
28
we
ma
voe
vre
get
zou
29
teg
der
om
ont
30
vie
der
ure
31
voe
en

toegenaamd Petrus, daar t'huis lag.

19 En als Petrus op dat gezigt dacht, zeide de Geest tot hem: zie, drie mannen zoeken u;

20 Daarom sta op, ga af, en reis met hen, niet twijfelende; want ik heb hen gezonden.

21 En Petrus ging af tot de mannen, die van Cornelius tot hem gezonden waren, en zeide: zie, ik ben het dien gij zoekt; wat is de oorzaak waarom gij hier zijt?

22 En zij zeiden: Cornelius een Hoofdman over honderd, een regtvaardig man, en vreezende God, en die [goede] getuigenis heeft van het gansche volk der Joden, is door Goddelijke openbaring vermaand van eenen heiligen Engel, dat hij u zoude ontbieden tot zijn huis, en dat hij van u woorden der zaligheid zoude hooren.

23 Als hij hen dan ingeroepen had, ontving hij hen in huis. Doch des anderen daags ging Petrus met hen henen; en sommigen der broederen die van Joppe waren, gingen met hem.

24 En des anderen daags kwamen zij te Cesarea. En Cornelius verwachtte hen, te zamen geroepen hebbende die van zijne maagschap en bijzonderste vrienden.

25 En als het geschiedde dat Petrus inkwam, ging hem Cornelius te gemoet, en vallende aan [zijne] voeten aanbad hij.

26 Maar Petrus rigtte hem op, zeggende: sta op, ik ben ook zelf een mensch.

27 En met hem sprekende ging hij in, en vond er velen die te zamen gekomen waren.

28 En hij zeide tot hen: gij weet hoe het eenen Joodschen man ongeoorloofd is zich te voegen, of te gaan tot eenen vreemden; doch God heeft mij getoond dat ik geen mensc zoude gemeen of onrein heeten.

29 Daarom ben ik ook zonder tegenspreken gekomen, onthouden zinde. Zoo vraag ik dan om wat reden gijlieden mij hebt onthouden?

30 En Cornelius zeide: over vier dagen was ik vastende tot deze ure toe, en ter negender ure bad ik in mijn huis.

31 En zie, een man stond voor mij in een blinkend kleed, en zeide: Cornelius, uw gebed

is verhoord, en uwe aalmoezen zijn voor God gedacht geworden.

32 Zend dan naar Joppe, en ontbied Simon die toegenaamd wordt Petrus; deze ligt t'huis in 't huis van Simon den lederbereider aan de zee; welke hier gekomen zijnde, zal tot u spreken.

33 Zoo heb ik dan van stonden aan tot u gezonden, en gij hebt wel gedaan, dat gij hier gekomen zijt. Wij zijn dan allen nu [hier] tegenwoordig voor God, om te hooren al hetgeen u van God bevolen is.

34 En Petrus den mond opendoende, zeide: ik verneem in waarheid dat God geen aannemer des persoons is;

35 Maar in allen volke, die hem vrees en gerechtigheid werkt is hem aangenaam.

36 [Dit is] het woord dat hij gezonden heeft den kinderen Israëls, verkondigende vrede door Jezus Christus; deze is een Heer van allen.

37 Gijlieden weet de zaak die geschied is door geheel Judea, beginnende van Galilea, na den doop, welken Johannes gepredikt heeft;

38 [Belangende] Jezus van Nazareth, hoe hem God gezalfd heeft met den Heiligen Geest, en met kracht; welke [het land] doorgegaan is, goed doende, en genezende allen die van den duivel overweldigd waren; want God was met hem.

39 En wij zijn getuigen van al hetgeen hij gedaan heeft, beide in 't Joodsche land en te Jeruzalem; welken zij gedood hebben, [hem] hangende aan een hout.

40 Dezen heeft God opgewekt ten derde dage, en gegeven, dat hij openbaar zoude worden;

41 Niet al den volke, maar den getuigen die van God te voren verkoren waren, ons [namelijk] die met hem gegeten en gedronken hebben, nadat hij uit de dooden opgestaan was;

42 En heeft ons geboden den volke te prediken en te betuigen dat hij is degene die van God verordineerd is tot een Regter van levenden en dooden.

43 Dezen geven getuigenis al de Profeten, [dat een iegelijk die in hem geloofd vergeving

der zonden ontvangen zal door zijn naam.

41 Als Petrus nog deze woorden sprak, viel de Heilige Geest op allen die het woord hoorden.

45 En de geloovigen die uit de besnijdenis waren, zoo velen als er met Petrus waren gekomen, ontzetten zich dat de gave des Heiligen Geestes ook op de Heidenen uitgestort werd.

46 Want zij hoorden hen spreken met *[vreemde]* talen, en God groot maken. Toen antwoordde Petrus:

47 Kan ook iemand het water weren, dat dezen niet gedoopt zouden worden, welke den Heiligen Geest ontvangen hebben, gelijk als ook wij?

48 En hij beval dat zij zouden gedoopt worden in den naam des Heeren. Toen baden zij hem dat hij eenige dagen bij *[hen]* wilde blijven.

DE HOOFDSTUK 11.

1 De Apostelen nu, en de broeders, die in Judea waren, hebben gehoord, dat ook de Heidenen het woord Gods angenommen hadden.

2 En toen Petrus opgegaan was naar Jeruzalem, twistten tegen hem degenen die uit de besnijdenis waren:

3 Zeggende: gij zijt ingegaan tot mannen die de voorhuid hebben, en hebt met hen gegeten.

4 Maar Petrus beginnende verhaalde het hun vervolgens, zeggende:

5 Ik was in de stad Joppe, biddende; en zag in eene vertrekking van zinnen een gezigt, *[niet]* een zeker vat, gelijk een groot linnen laken, nederdalende, bij de vier hoeken neder gelaten uit den hemel, en kwam tot bij mij;

6 Op welk *[taken]* als ik de oogen hield, zoo merkte ik, en zag de viervoetige *[dieren]* der aarde, en de wilde en de kruipende *[dieren]*, en de vogelen des hemels.

7 En ik hoorde eene stem die tot mij zeide: sta op Petrus, slagt en eet.

8 Maar ik zeide: geenszins Heer, want nooit is iets, dat gemeen of onrein was, in mijn mond ingegaan.

9 Doch de stem antwoordde mij ten tweeden maal uit den hemel: hetgeen God gereinigt heeft, zult gij niet gemeen maken.

10 En dit geschiedde tot drie maal; en alles werd wederom opgetrokken in den hemel.

11 En zie, ter zelfder *[ure]* stonden er die mannen voor het huis daar ik in was, die van Cesarea tot mij afgezonden waren.

12 En de Geest zeide tot mij, dat ik met hen gaan zoude, niet twijfelende. En met mij gingen ook deze zes broeders, en wij zijn in des mans huis ingegaan:

13 En hij heeft ons verhaald hoe hij eenen Engel gezien had, die in zijn huis stond, en tot hem zeide: zend mannen naar Joppe, en ontbied Simon, die toegenaamd is Petrus;

14 Die woorden tot u zal spreken, door welke gij zult zalig worden, en al uw huis.

15 En als ik begon te spreken, viel de Heilige Geest op hen, gelijk ook op ons in 't begin.

16 En ik werd gedachtig aan het woord des Heeren, hoe hij zeide: Johannes doopte wel met water, maar gijlieden zult gedoopt worden met den Heiligen Geest.

17 Indien dan God hun evengelijke gaven gegeven heeft als ook ons, die in den Heer Jezus Christus geloofd hebben, wie was ik toch die God kon weren?

18 En als zij dit hoorden waren zij tevreden, en verheerlijkten God, zeggende: zoo heeft dan God ook den Heidenen de bekeering gegeven ten leven!

19 Degenen nu die verstrooid waren door de verdrukking, die over Stefanus geschied was, gingen *[t land]* door tot Phenicië toe, en Cyprus, en Antiochië, tot niemand 't woord sprekende, dan alleen tot de Joden.

20 En er waren eenige Cypriische en Cyreneische mannen uit hen, welke te Antiochië gekomen zijnde spraken tot de Griekschen, verkondigende den Heer Jezus.

21 En de hand des Heeren was met hen; en een groot getal geloofde, en bekeerde zich tot den Heer.

22 En het gerucht van hen kwam

kwan
te di
zond
[t l
chië
23 V
en de
verbl
len,
des
den
24 V
en v
des
groot
gevo
25 F
Tarse
en a
bragt
26 E
een
gade
cene
dat
tioch
werd
27 F
men
Jerus
28 H
Agab
kenn
een
weze
welk
den
29 E
disci
van
diens
in Ju
30 H
zond
door
en S
1
tijd
hand
geme
hand
2 E
broec
het z
3 E
Jode
voort
gen;
der
4 W
bend
zette
vier
krijg

kwam tot de ooren der gemeenten die te Jeruzalem was; en zij zonden Barnabas uit, dat hij [*te land*] doorging tot Antiochië toe;

23 Welke daar gekomen zijnde, en de genade Gods ziende, werd verblijd, en vermaande hen allen, dat zij met een voornemen des harten bij den Heer zouden blijven.

24 Want hij was een goed man, en vol des Heiligen Geestes, en des geloofs; en er werd eene groote schare den Heer toegevoegd.

25 En Barnabas ging uit naar Tarsen om Saulus te zoeken; en als hij hem gevonden had, bragt hij hem te Antiochië.

26 En liet is geschied, dat zij een geheel jaar [*te zamen*] vergaderden in de gemeente, en eene groote schare leerden; en dat de discipelen eerst te Antiochië Christenen genaamd werden.

27 En in dezelve dagen kwamen [*eene*] Profeten af van Jeruzalem te Antiochië;

28 En een uit hen, met name Agabus, stond op, en gaf te kennen door den Geest, dat er een groote hongersnood zoude wezen over de geheele wereld; welke ook gekomen is onder den Keizer Claudius.

29 En naardat een iegelijk der discipelen vermogt, besloot elk van hen [*iets*] te zenden ten dienste der broeders die in Judea woonden;

30 Hetwelk zij ook deden, en zonden het tot de Ouderlingen door de hand van Barnabas en Saulus.

HOOFDSTUK 12.

1 En omtrent denzelfden tijd sloeg de Koning Herodes de handen aan sommigen van de gemeente, om die kwalijk te handelen.

2 En hij doodde Jacobus den broeder van Johannes met het zwaard.

3 En toen hij zag dat het den Joden behagelijk was, voer hij voort om ook Petrus te vangen; (en het waren de dagen der ongehevelde [*brooden*].)

4 Welken ook gegrepen hebbende hij in de gevangenis zette, en gaf [*hem*] over aan vier [*wachten*, *elk*] van vier krijgsknechten, om hem te be-

waren, willende na het Paasch-*(feest)* hem voorbrengen voor het volk.

5 Petrus dan werd in de gevangenis bewaard; maar van de gemeente werd een gedurig gebod tot God voor hem gedaan.

6 Toen hem nu Herodes zoude voorbrengen, sliep Petrus dien zelfden nacht tusschen twee krijgsknechten, gebonden met twee ketenen; en de wachters voor de deur bewaarden de gevangenis.

7 En zie, een Engel des Heeren stond daar, en een licht scheen in de woning, en slaande de zijde van Petrus wekte hij hem op, zeggende: sta haastelijk op. En zijne ketenen vielen af van de handen.

8 En de Engel zeide tot hem: omgord u, en bind uwe schoenzolen aan. En hij deed alzoo. En hij zeide tot hem: werp uwen mantel om, en volg mij.

9 En uitgaande volgde hij hem, en wist niet dat het waarachtig was hetgeen door den Engel geschiedde; maar hij meende dat hij een gezigt zag.

10 En als zij door de eerste en tweede wacht gegaan waren, kwamen zij aan de ijzeren poort, die naar de stad leidt; welke van zelf hun geopend werd. En uitgegaan zijnde gingen zij eene straat voort; en terstond scheidde de Engel van hem.

11 En Petrus tot zich zelven gekomen zijnde zeide: nu weet ik waarachtiglijk, dat de Heer zijnen Engel uitgezonden heeft, en mij verlost heeft uit de hand van Herodes, en [*uit*] al de verwachting van het volk der Joden.

12 En als hij [*alles*] overlegd had, ging hij naar het huis van Maria de moeder van Johannes, die toegenaamd was Markus, alwaar velen te zamen vergaderd en biddende waren.

13 En als Petrus aan de deur van de voorpoort klopte, kwam eene dienstmaagd voor om te luisteren, met name Rhode.

14 En zij de stem van Petrus bekennde, deed van blijdschap de voorpoort niet open, maar liep naar binnen en boodschapte, dat Petrus voor [*aan*] de voorpoort stond.

15 En zij zeiden tot haar: gij raast. Doch zij bleef er sterk bij, dat het alzoo was. En

zij zeiden: het is zijn Engel.

16 Maar Petrus bleef kloppende; en als zij opengedaan hadden, zagen zij hem, en ontzetten zich.

17 En als hij hen met de hand gewenkt had, dat zij zwijgen zouden, verhaalde hij hun, hoe hem de Heer uit de gevangenis uitgeleid had; en zeide: boodschapt dit Jacobus en den broederen. En hij uitgegaan zijnde reisde naar eene andere plaats.

18 En als het dag was geworden, was er geen kleine beoorte onder de krijgsknechten, wat toch Petrus mogt geschied zijn.

19 En als Herodes hem gezocht had, en niet vond, en de wachters regterlijk ondervraagd had, gebod hij dat zij weggeleid zouden worden. En hij vertrok van Judea naar Caesarea, en hield zich *[aldaar]*.

20 En Herodes had in den zin tegen de Tyriërs en Sidoniërs te krijgen; maar zijkwamen eendragtelijk tot hem, en Blasius, die des Konings kamerling was, overreed hebbende, begeerden vrede, omdat hun land gespijzigd werd van des Konings *[land]*.

21 En op eenen gezetten dag Herodes een koninklijk kleed aangedaan hebbende, en op den regterstoel gezeten zijnde, deed eene reden tot hen;

22 En het volk riep *[hem]* toe: eene stem Gods, en niet eens menschen.

23 En van stonden aan sloeg hem een Engel des Heeren, daarom dat hij Gode de eer niet gaf; en werd van de wormen gegeten, en gaf den geest.

24 En het woord Gods wies, en vermenigvuldigde.

25 Barnabas nu en Saulus keerden wederom van Jeruzalem, als zij den dienst volbragt hadden, medegenomen hebbende ook Johannes, die toegenaamd werd Markus.

HOOFDSTUK 13.

1 En er waren te Antiochië in de gemeente die daar was, eenige Profeten en Leeraars, namelijk Barnabas, en Simeon genaamd Niger, en Lucius van Cyrene, en Manahen, die met Herodes den Viervorst opgevoed was, en Saulus.

2 En als zij den Heer dienden, en vastten, zeide de Heilige Geest: zondert mij af beide Barnabas en Saulus, tot het werk waartoe ik hen geroepen heb.

3 Toen vastten en baden zij; en hun de handen opgelegd hebbende lieten zij hen gaan.

4 Deze dan uitgezonden zijnde van den Heiligen Geest, kwamen af te Seleucië, en van daar scheepten zij af naar Cyprus.

5 En gekomen zijnde te Salamis, verkondigden zij het woord Gods in de Synagogen der Joden; en zij hadden ook Johannes tot eenen dienaar.

6 En als zij het eiland doorgegaan waren tot Paphos toe, vonden zij eenen zekeren toovenaars, eenen valschen Profet, eenen Jood, wiens naam was Bar-jezus,

7 Welke was bij den Stadhouder Sergius Paulus, eenen verstandigen man. Deze, Barnabas en Saulus tot zich groepen hebbende, zocht zeer het woord Gods te hooren.

8 Maar Elymas de toovenaars, (want alzo wordt zijn naam overgezet) wederstond hen, zoekende den stadhouder van het geloof af te keer.

9 Doch Saulus (die ook Paulus *[genaamd is]*), vervuld met den Heiligen Geest, en de oogen op hem houdende, zeide:

10 O gij kind des duivels, vol van alle bedrog en van alle arglistigheid, vijand van alle gerechtigheid, zult gij niet ophouden te verkeeren de rechte wegen des Heeren?

11 En nu zie, de hand des Heeren *[is]* tegen u, en gij zult blind zijn, en de zon niet zien voor eenen tijd. En van stonden aan viel op hem donkerheid en duisternis; en rondom gaande, zocht hij, die *[hem]* met de hand mogten leiden.

12 En als de Stadhouder zag hetgeen geschied was, toen geloofde hij, verslagen zijnde over de leer des Heeren.

13 En Paulus en die met hem waren, van Paphos afgevaaren zijnde, kwamen te Perge *[eene stad]* in Pamphylië. Maar Johannes van hen scheidende keerde weder naar Jeruzalem.

14 En zij van Perge *[het land]* doorgaande, kwamen te Antiochië *[eene stad]* in Pisidië; en

en gegogede ozaaten z

15 En der Prsten de gende: dien er troostin zoo spr

16 En wenkte gij Isra gij die

17 De heeft o en het vrecmd land va met ee geleid.

18 En van ve verdrag

19 En roeid h naan, het lan

20 En honden *[hun]* den Pr

21 En zij een hun S eenen

22 En de, ve tot ee ook g ik he *[zoon]*

naar r wil zal

23 Va Israël, wekt d

24 Al volke komst, der be

25 De loop meent Ik ber zie, h niet v *[zijn]*

26 M ren v hams, zen, t zaligh

27 W nen, e

en gegaan zijnde in de Synagoge op den dag des Sabbats, zaten zij neder.

15 En na het lezen der wet en der Profeten zonden de Oversten der Synagoge tot hen, zeggende: mannen broeders, indien er [eenig] woord van vertroosting tot het volk in u is, zoo spreek.

16 En Paulus stond op, en wenkte met de hand, en zeide: gij Israëlitische mannen, en gij die God vreest, hoort toe.

17 De God dezes volks Israëls heeft onze vaders uitgevonden, en het volk verhoogd, als zij vreemdelingen waren in 't land van Egypte, en heeft hen met eenen hoogen arm daar uit geleid.

18 En heeft omtrent den tijd van veertig jaren hunne zeden verdragen in de woestijn.

19 En zeven volkeren uitgeroeid hebbende in het land Kanaän, heeft hun door het lot het land derzelve uitgedeeld.

20 En daarna, omtrent vier honderd en vijftig jaren, gaf Hij [Avn] Regters tot op Samuel den Profeet.

21 En van toen aan begeerden zij eenen Koning, en God gaf hun Saul den zoon van Kis, eenen man uit den stam Benjamin, veertig jaren.

22 En dezen afgezet hebbende, verwekte hij hun David tot eenen Koning; welken hij ook getuigenis gaf, en zeide: ik heb gevonden David den [zoon] van Jesse, eenen man naar mijn hart, die al mijnen wil zal doen.

23 Van dezes zaad heeft God Israël, naar de belofte, verwekt den Zaligmaker Jezus;

24 Als Johannes eerst al den volke Israëls, vóór zijne aankomst, gepredikt had den doop der bekeering.

25 Doch als Johannes den loop vervulde, zeide hij: wie meent gijlieden dat ik ben? Ik ben [de Christus] niet; maar zie, hij komt na mij, wien ik niet waardig ben de schoenen [zijner] voeten te ontbinden.

26 Mannen broeders, kinderen van het geslacht Abrahams, en die onder u God vrezen, tot u is het woord dezer zaligheid gezonden.

27 Want die te Jeruzalem wonen, en hunne Oversten, dezen

niet kennende, hebben ook de stemmen der Profeten, die op elken Sabbat [dag] gelezen worden, [hem] veroordeelende, vervuld;

28 En geen oorzaak des doods vindende, hebben zij van Pilatus begeerd dat hij zoude gedood worden.

29 En als zij alles volbragt hadden wat van hem geschreven was, namen zij [hem] af van het hout, en leidden [hem] in het graf.

30 Maar God heeft hem uit de dooden opgewekt.

31 Welke gezien is geweest vele dagen lang, van degenen die met hem opgekomen waren van Galilea tot Jeruzalem, die zijne getuigen zijn bij 't volk.

32 En wij verkondigen u de belofte die tot de vaders geschied is, dat [namelijk] God dezelve yervuld heeft aan ons hunne kinderen, als hij Jezus verwekt heeft;

33 Gelijk ook in den tweeden Psalm geschreven staat: gij zijt mijn Zoon, heden heb ik u gegeneerd.

34 En dat hij hem uit de dooden heeft opgewekt, alzoo dat hij niet meer zal tot verderving keeren, heeft hij aldus gezegd: ik zal ulieden de weldadigheden Davids geven die getrouw zijn.

35 Waarom hij ook in eenen anderen [Psalm] zegt: gij zult uwen Heiligen niet [over]geven, om verderving te zien.

36 Want David, als hij in zijnen tijd den raad Gods dienend had, is ontslapen en is bij zijne vaders gelegd, en heeft wel verderving gezien;

37 Maar hij, dien God opgewekt heeft, heeft geen verderving gezien.

38 Zoo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt:

39 En [dat] van allen, waarvan gij niet kondt geregtvaardigd worden door de wet van Mozes, door dezen een iegelijk die gelooft, geregtvaardigd wordt.

40 Ziet dan toe, dat over ulieden niet kome hetgeen gezegd is in de Profeten:

41 Ziet gij verachters, en verwondert u, en verdwijnt: want ik werk een werk in uwe

dagen, een werk hetwelk gij niet zult gelooven, zoo het u iemand verhaalt.

42 En als de Joden uitgegaan waren uit de Synagoge, baden de Heidenen dat tegen den naasten Sabbat hun dezelfde woorden zouden gesproken worden.

43 En als de Synagoge gescheiden was, volgden velen van de Joden en van de Godsdienstige Jodengenooten, Paulus en Barnabas; welke tot hen spraken, en hen vermaanden te blijven bij de genade Gods.

44 En op den volgende Sabbat kwam bijna de geheele stad te zamen, om 't woord Gods te hooren.

45 Doch de Joden de scharen ziende werden met nijdigheid vervuld, en widerspraken hetgeen van Paulus gezegd werd, widersprekende en lasterende.

46 Maar Paulus en Barnabas vrijmoedigheidgebruikende zeiden: het was noodig dat eerst tot u het woord Gods gesproken zoude worden: doch nademaal gij hetzelfde verstoot, en u zelven des eeuwigen levens niet waardig oordeelt, zie, wij keeren ons tot de Heidenen:

47 Want alzoo heeft ons de Heer geboden, [zeggende]: ik heb u gesteld tot een licht der Heidenen, opdat gij zoudt zijn tot zaligheid, tot aan het uiterste der aarde.

48 Als nu de Heidenen [dit] hoorden, verblijdden zij zich, en prezen het woord des Heeren; en er geloofden zoo velen als er geordineerd waren tot het eeuwige leven.

49 En het woord des Heeren werd door 't geheele land uitgebreid.

50 Maar de Joden maakten op de Godsdienstige en eerlijke vrouwen, en de voornaamsten van de stad, en verwekten vervolging tegen Paulus en Barnabas, en wierpen hen uit hunne landpalen.

51 Doch zij schudden het stof van hunne voeten af tegen dezelve, en kwamen te Iconië.

52 En de discipelen werden vervuld met blijdschap en met den Heiligen Geest.

1 HOOFDSTUK 14.

En het geschiedde te Iconië, dat zij te zamen gingen in

de Synagoge der Joden, en alzoo spraken, dat eene groote menigte beide van Joden en Grieken geloofde.

2 Maar de Joden die ongehoorzaam waren, verwekten en verbitterden de zielen der Heidenen tegen de broeders.

3 Zij verkeerden dan [aldaar] eenen langen tijd, vrijmoediglijk sprekende in den Heer, die getuigenis gaf den woorden zijner genade, en gaf, dat teekenen en wonderen geschieden door hunne handen.

4 En de menigte der stad werd verdeeld, en sommigen waren met de Joden, en sommigen met de Apostelen.

5 En als er een oploop geschiedde beide van Heidenen en van Joden, met hunne Oversten, om huns smaadheid aan te doen, en te steenigen,

6 Zijn zij, [alles] overlegd hebbende, gevlugt naar de steden van Lycaonië, [namelijk] Lystre en Derbe, en het omringende land.

7 En verkondigden aldaar het Euangelium.

8 En een zeker man te Lystre zat onmagtig aan de voeten, kreupel zijnde van zijner moeders lijf, die nooit had gewandeld.

9 Deze hoorde Paulus spreken; welke de oogen op hem houdende, en ziende dat hij geloof had om gezond te worden,

10 Zeide met groote stem: sta regt op uwe voeten. En hij sprong op en wandelde.

11 En de scharen ziende hetgeen Paulus gedaan had, verhieven hunne stemmen, en zeiden in 't Lycaonisch: de Goden zijn den menschen gelijk geworden, en tot ons nedergekomen.

12 En zij noemden Barnabas Jupiter, en Paulus Mercurius, omdat hij het woord voerde.

13 En de Priester van Jupiter, die voor hunne stad was, als hij ossen en kransen aan de voorpoorten gebragt had, wilde hij offeren met de scharen; 14 Maar de Apostelen, Barnabas en Paulus, [dat] hoorende scheurden hunne kleederen, en sprongen onder de schare, roepende,

15 En zeggende: mannen, waarom doet gij deze dingen?

Wij

Wij zijn ook menschen van gelijke bewegingen als gij, en verkondigen ulieden dat gij u zoudt van deze ijdele (dingen) bekeeren tot den levenden God, die gemaakt heeft den hemel, en de aarde, en de zee, en al hetgeen in dezelve is;

16 Welke in de verledene tijden al de Heidenen heeft laten wandelen in hunne wegen;

17 Hoewel hij nogtans zich zelven niet onbetuigd gelaten heeft, goed doende van den hemel, ons regen en vruchtbare tijden gevende, vervullende onze harten met spijs en vrolijkheid.

18 En dit zeggende wederhielden zij naauwelijks de scharen, dat zij hun niet offerden.

19 Maar daarover kwamen Joden van Antiochië en Iconië, en overreedden de scharen, en steenigden Paulus, en sleepten (hem) buiten de stad, meenende dat hij dood was.

20 Doch als hem de discipelen omringd hadden, stond hij op, en kwam in de stad; en des anderen daags ging hij met Barnabas uit naar Derbe.

21 En als zij derzelve stad het Euangelium verkondigd, en vele discipelen gemaakt hadden, keerden zij weder naar Lystre, en Iconië, en Antiochië;

22 Versterkende de zielen der discipelen, (en) vermanende dat zij zouden blijven in 't geloof, en dat wij door vele verdrukkingen moeten ingaan in het Koninkrijk Gods.

23 En als zij hun in elke gemeente met opsteken der handen Ouderlingen verkozen hadden, gebeden hebbende met vasten, bevalen zij hen den Heer, in welken zij geloofd hadden.

24 En Pisidië doorgereisd hebbende, kwamen zij in Pamphylie.

25 En als zij te Perge het woord gesproken hadden, kwamen zij af naar Attalië.

26 En van daar scheepten zij af naar Antiochië, van waar zij der genade Gods bevolen waren geweest tot het werk dat zij volbragt hadden.

27 En daar gekomen zijnde, en de gemeente vergaderd hebbende, verhaalden zij wat groote dingen God met hen gedaan had, en dat hij den Heidenen

de deur des geloofs geopend had.

28 En zij verkeerden aldaar geen klein tijd met de discipelen.

HOOFDSTUK 15.

1 En sommigen, die afgekomen waren van Judea, leerden de broederen, (zeggende): indien gij niet besneden wordt naar de wijze van Mozes, zoo kunt gij niet zalig worden.

2 Als er dan geen kleine wederstand entwisting geschiedde bij Paulus en Barnabas tegen hen, zoo hebben zij geordineerd, dat Paulus en Barnabas, en eenige anderen uit hen, zouden opgaan tot de Apostelen en Ouderlingen naar Jeruzalem, over deze vraag.

3 Zij dan, van de gemeente uitgeleid zijnde, reisden door Phenicië en Samaria, verhalende de bekeering der Heidenen; en deden al den broederen groote blijdschap aan.

4 En te Jeruzalem gekomen zijnde, werden zij ontvangen van de gemeente, en de Apostelen, en de Ouderlingen; en zij verkondigden wat groote dingen God met hen gedaan had.

5 Maar, (zeiden zij,) er zijn sommigen opgestaan van die van de sekte der Farizeën, die geloovig zijn geworden, zeggende, dat men hen moet besnijden, en gebieden de wet van Mozes te onderhouden.

6 En de Apostelen en de Ouderlingen vergaderden te zamen om op deze zaak te letten.

7 En als (daarover) groote twisting geschiedde, stond Petrus op en zeide tot hen: mannen broeders, gij weet dat God van over langen tijd onder ons (mij) verkoren heeft, dat de Heidenen door mijnen mond het woord des Euangeliums zouden hooren, en gelooven.

8 En God de kenner der harten heeft hun getuigenis gegeven, hun gevende den Heiligen Geest, gelijk als ook ons:

9 En heeft geen onderscheid gemaakt tusschen ons en hen, gereinigd hebbende hunne harten door het geloof.

10 Nu dan, wat verzoekt gij God, om een juk op den hals der discipelen te leggen, hetwelk noch onze vaders, noch wij hebben kunnen dragen?

11 Maar wij gelooven door de genade des Heeren Jezus Christus zalig te worden, op zulke wijze als ook zij.

12 En al de menigte zweeg stil, en hoorden Barnabas en Paulus verhalen wat groote teekenen en wonderen God door hen onder de Heidenen gedaan had.

13 En nadat deze zwegen, antwoordde Jacobus, zeggende: mannen broeders, hoort mij.

14 Simeon heeft verhaald hoe God eerst de Heidenen heeft bezocht, om uit [hen] een volk aan te nemen voor zijnen naam.

15 En hiermede stemmen overeen de woorden der Profeten, gelijk geschreven is:

16 Na dezen zal ik wederkeeren, en weder opbouwen den Tabernakel Davids, die vervallen is, en hetzeen daarvan verbroken is weder opbouwen, en ik zal denzelven weder oprigten;

17 Opdat de overblijvende menschen den Heer zoeken, en al de Heidenen, over welke mijn naam aangeropen is, spreekt de Heer, die dit alles doet.

18 Gode zijn al zijne werken van eeuwigheid bekend.

19 Daarom oordeel ik dat men degenen, die uit de Heidenen zich tot God bekeeren, niet beroere;

20 Maar hun zal aanschrijven, dat zij zich onthouden van de dingen die door de afgoden besmet zijn, en van hoererij, en van het verstikte, en van bloed.

21 Want Mozes heeft er van oude tijden in elke stad, die hem prediken, en hij wordt op elken Sabbat in de Synagogen gelezen.

22 Toen heeft het den Apostelen en den Ouderlingen, met de geheele gemeente, goed gedacht, [eenige] mannen uit hen te verkiezen, en met Paulus en Barnabas te zenden naar Antiochië; [namelijk], Judas, die toegenaamd wordt Barsabas, en Silas; mannen die voorgangers waren onder de broeders;

23 En schreven door hen dit [navolgende]: de Apostelen, en de Ouderlingen, en de broeders [wenschen] den broederen

uit de Heidenen, die in Antiochië, en Syrië, en Cilicië zijn, zaligheid.

24 Nademaal wij gehoord hebben dat sommigen, die van ons uitgegaan zijn, u met woorden ontroerd hebben en uwe zielen wankelend gemaakt, zeggende dat gij moet besneden worden, en de wet onderhouden: welken wij [dat] niet bevolen hadden;

25 Zoo heeft het ons eendragtelyk te zamen zijnde goed gedacht [eenige] mannen te verkiezen, en tot u te zenden, met onze geliefden Barnabas en Paulus,

26 Menschen, die hunne zielen overgegeven hebben voor den naam onzes Heeren Jezus Christus.

27 Wij hebben dan Judas en Silas gezonden, die ook met den mond hetzelfde zullen verkondigen.

28 Want het heeft den Heiligen Geest en ons goed gedacht, ulieden geen en meerderen last op te leggen dan dezen noodzakelijke dinger:

29 [Namelijk] dat gij u onthoudt van hetzeen den afgoden geofferd is, en van bloed, en van 't verstikte, en van hoererij; van welke dingen indien gij u zelven wacht, zoo zult gij wel doen. Vaart wel.

30 Deze dan, hun afscheid ontvangen hebbende, kwamen te Antiochië; en de menigte vergaderd hebbende, gaven zij den brief over.

31 En zij [dien] gelezen hebbende verblijdden zich over de vertroosting.

32 Judas nu en Silas, die ook zelven Profeten waren, vermaanden de broeders met vele woorden, en versterkten hen.

33 En als zij [daar] eenen tijd [lang] vertoefd hadden, lieten hen de broeders [wederom] gaan met vrede tot de Apostelen.

34 Maar het dacht Silas goed aldaar te blijven.

35 En Paulus en Barnabas onthielden zich te Antiochië, lerende en verkondigende met nog vele anderen het woord des Heeren.

36 En na eenige dagen zeide Paulus tot Barnabas: laat ons nu wederkeeren, en bezoeken onze broeders in elke stad, in welke wij het woord des Heeren

ver-

ver-
heb-
37
Joh-
kus-
38
dat-
nem-
van-
hen-
wer-
39
bitt-
elke-
Bar-
naa-
40
en
God-
zijne-
41
Cili-
mee-
1
Lys-
zeke-
thei-
Joo-
een-
2 V-
gege-
te I-
3 I-
hem-
wan-
wil-
wan-
vade-
4 E-
reis-
dome-
Apo-
Jeru-
ren,
5 D-
beve-
werd-
in g-
6 E-
land-
hadd-
Heil-
woor-
7 (A-
zijnd-
nie t-
het l-
8 E-
zijnd-
9 E-
nach-
een
die
over

verkondigd hebben, hoe zij het hebben.

37 En Barnabas raadde dat zij Johannes, die genaamd is Markus, zouden medenemen.

38 Maar Paulus achtte billijk dat men dien niet zoude medenemen, die van Pamphylië aan van hen was afgeweken, en met hen niet was gegaan tot dat werk.

39 Er ontstond dan eene verbittering, alzoo dat zij van elkander gescheiden zijn, en dat Barnabas Markus medenam, en naar Cyprus afscheepte;

40 Maar Paulus verkoos Silas, en reisde henen, der genade Gods van de broederen bevolen zijnde.

41 En hij doorreisde Syrië en Cilicië, versterkende de gemeenten.

HOOFDSTUK 16.

1 En hij kwam te Derbe en Lystre; en zie, aldaar was een zeker discipel, met name Timotheüs, zoon van eene geloovige Joodsche vrouw, maar van eenen Griekschen vader,

2 Welken [goede] getuigenis gegeven werd van de broederen te Lystre en Iconië.

3 Deze wilde Paulus dat met hem zoude reizen; en hij nam en besneed hem om der Joden wil die in die plaatsen waren; want zij kenden allen zijnen vader, dat hij een Griek was.

4 En alzoo zij de steden doorreisden, gaven zij hun de ordonnantiën over, die van de Apostelen en de Ouderlingen te Jeruzalem goedgevonden waren, om [die] te onderhouden.

5 De gemeenten dan werden bevestigd in het geloof, en werden dagelijks overvloediger in getal.

6 En als zij Phrygië, en het land van Galatië doorgereisd hadden, werden zij van den Heiligen Geest verhinderd het woord in Azië te spreken.

7 [En] aan Mysië gekomen zijnde, poogden zij naar Bithynië te reizen; en de Geest liet het hun niet toe.

8 En zij Mysië voorbij gereisd zijnde, kwamen af tot Troas.

9 En van Paulus werd in den nacht een gezigt gezien: er was een Macedonisch man staande, die hem bad en zeide: kom over in Macedonië, en help ons.

10 Als hij nu dit gezigt gezien had, zoo zochten wij terstond naar Macedonië te reizen, besluitende [daaruit] dat ons de Heer groeopen had, om denzelven het Euangelium te verkondigen.

11 Van Troas dan afgevaren zijnde, liepen wij regt naar Samothrace, en den volgende[n] [dag] naar Neapolis;

12 En van daar naar Philippi, welke is de eerste stad dezes deels van Macedonië, eene kolonie. En wij onthielden ons in die stad ettelijke dagen.

13 En op den dag des Sabbats gingen wij buiten de stad aan de rivier, daar het gebed plagt te geschieden; en nedergezeten zijnde, spraken wij tot de vrouwen, die t'zamen gekomen waren.

14 En eene zekere vrouw, met name Lydia, eene purperkoopster, van de stad Thyatire, die God diende, hoorde [ons]; welker hart de Heer heeft geopend, dat zij acht nam op hetgeen van Paulus gesproken werd.

15 En als zij gedoopt was en haar huis, bad zij [ons] zeggende: indien gij hebt getrouwd ben, zoo komt in mijn huis, en blijft er. En zij dwong ons.

16 En het geschiedde als wij tot het gebed henengingen, dat eene zekere dienstmaagd hebbende eenen waarzeggenden geest, ons ontmoette, welke haren heeren groot gewin toebragt met waarzeggen.

17 Dezelve volgde Paulus en ons achteraan, en riep, zeggende: deze menschen zijn dienstknechten Gods des Allervoogsten, die ons den weg der zaligheid verkondigen.

18 En dit deed zij vele dagen lang. Maar Paulus [daarover] t'onvreden zijnde, keerde zich om, en zeide tot den geest: ik gebied u in den naam van Jezus Christus, dat gij van haar uitgaat. En hij ging uit ter zelfder ure.

19 Als nu de heeren van dezelve zagen dat de hoop huns gewins weg was, grepen zij Paulus en Silas, en trokken hen naar de markt voor de Oversten.

20 En als zij hen tot de Hoofdmannen gebragt hadden, zeiden

den zij: deze menschen beroeren onze stad, daar zij Joden zijn:

21 En zij verkondigen zeden, die ons niet geoorloofd zijn aan te nemen, noch te doen, alzoo wij Romeinen zijn.

22 En de schare stond gezamenlijk tegen hen op; en de Hoofdmannen hun de kleederen afgescheurd hebbende, bevalen hen te geeselen.

23 En als zij hun vele slagen gegeven hadden, wierpen zij hen in de gevangenis, en geboden den stokwaarder, dat hij hen zekerlijk bewaren zoude;

24 Welke zulk een gebod ontvangen hebbende, wierp hen in den binnensten kerker, en verzekerde hunne voeten in den stok.

25 En omtrent den middernacht baden Paulus en Silas, en zongen Gode lofzangen; en de gevangenen hoorden naar hen.

26 En er geschiedde snellijk eene groote aardbeving, alzoo dat de fondamente des kerkers bewogen werden; en terstond werden al de deuren geopend, en de banden van allen werden los.

27 En de stokwaarder wakker geworden zijnde, en ziende de deuren der gevangenis geopend, trok een zwaard, en zoude zich zelfven omgebragt hebben, meenende dat de gevangenen ontvloden waren.

28 Maar Paulus riep met groote stem, zeggende: doe u zelfven geen kwaad; want wij zijn allen hier.

29 En als hij licht geëischt had, sprong hij in; en werd zeer bevende, en viel voor Paulus en Silas neder [aan de voeten].

30 En hen buiten gebragt hebbende, zeide hij: [lieve] heeren, wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?

31 En zij zeiden: geloof in den Heer Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis.

32 En zij spraken tot hem het woord des Heeren, en tot allen die in zijn huis waren.

33 En hij nam hen tot zich in dezelfde ure des nachts, en wiesch [hen] van de striemen; en hij werd terstond gedoopt, en al de zijnen.

34 En hij bragt hen in zijn huis, en zette [hun] de tafel voor, en verheugde zich, dat hij met al zijn huis aan God geloovig geworden was.

35 En als het dag geworden was, zonden de Hoofdmannen de stadsdienaars, zeggende: laat die menschen los.

36 En de stokwaarder boodschapte deze woorden aan Paulus [zeggende]: de Hoofdmannen hebben gezonden dat gij zoudt losgelaten worden; gaat dan nu uit, en reist henen in vrede.

37 Maar Paulus zeide tot hen: zij hebben ons die Romeinen zijn, onveroordeeld in 't openbaar gegeeseld, en in de gevangenis geworpen; en werpen zij ons nu heimelijk daar uit? Niet alzoo: maar dat zij zelfven komen, en ons uitleiden.

38 En de stadsdienaars boodschapten deze woorden wederom den Hoofdmannen; en zij werden bevreesd, hoorende dat zij Romeinen waren.

39 En zij komende baden hen, en als zij hen uitgeleid hadden, begeerden zij, dat zij uit de stad gaan zouden.

40 En uitgegaan zijnde uit de gevangenis, gingen zij in tot Lydia; en de broeders gezien hebbende vertroostten zij dezelve, en gingen uit [de stad].

HOOFDSTUK 17.

1 En door Amphipolis en Apollonia [hunnen] weg genomen hebbende, kwamen zij te Thessalonika, alwaar eene Synagoge der Joden was.

2 En Paulus, gelijk hij gewoon was, ging tot hen in, en drie Sabbaten lang handelde hij met hen uit de Schriften;

3 [Dexelve] openende, en voor [oogen] stellende, dat de Christus moest lijden, en opstaan uit de dooden, en dat deze Jezus is de Christus, dien ik, [zeide hij], ulieden verkondig.

4 En sommigen uit hen geloofden, en werden Paulus en Silas toegevoegd, en van Godsdienstige Grieken eene groote menigte, en van de voornaamste vrouwen niet weinige.

5 Maar de Joden die ongehoorzaam waren [dit] benijdende, namen tot zich eenige booze mannen uit de marktboeven, en maakten dat het volk te

te ho
stad;
vallen
het vo

6 En
trokke
broede
stad,
wereld

zijn oc
7 We
genom
tegen
zeggen
ning i

8 En
en de
dit ho

9 Doe
andere
gen ha

10 En
stond
las we

daar
henen
Joden.

11 En
die te
die he

alle to
kende
of deze

12 Ve
den, e
vrouwe
weinige

13 Ma
Thessal
woord
Paulus

men zij
de scha
14 Doe

toen va
weg, d
zee; m
bleven

15 En
bragten
en als
den au

dat zij
hem zo
ken zij.

16 En
Athene
geest in
dat de

was.
17 Hij
agoge
degener
en op
met de
kwamen

te hoop liep, en beroerden de stad; en op 't huis Jasons invallende, zochten zij hen tot het volk te brengen.

6 En als zij hen niet vonden, trokken zij Jason en eenige broeders voor de Oversten der stad, roepende: deze, die de wereld in roer hebben gesteld, zijn ook hier gekomen;

7 Welke Jason in [zijn huis] genomen heeft; en al deze doen tegen de geboden des Keizers, zeggende dat er een andere Koning is, [namelijk] een Jezus.

8 En zij beroerden de schare, en de Oversten der stad, die dit hoorden.

9 Doch als zij van Jason en de anderen vergenoeging ontvangen hadden, lieten zij hen gaan.

10 En de broeders zonden terstond des nachts Paulus en Silas weg naar Berea; welke daar gekomen zijnde gingen henen naar de Synagoge der Joden.

11 En deze waren edeler dan die te Thessalonika waren, [als] die het woord ontvingen met alle toegenegenheid, onderzoekende dagelijks de Schriften, of deze dingen alzoo waren.

12 Velen dan uit hen geloofden, en der Grieksche eerlijke vrouwen en der mannen niet weinige.

13 Maar als de Joden, van Thessalonika verstonden dat het woord Gods ook te Berea van Paulus verkondigd werd, kwamen zij ook daar, en bewogen de scharen.

14 Doch de broeders zonden toen van stonden aan Paulus weg, dat hij ging als naar de zee; maar Silas en Timotheüs bleven aldaar.

15 En die Paulus geleidden bragten hem tot Athene toe; en als zij bevel gekregen hadden van Silas en Timotheüs, dat zij op het spoedigste tot hem zouden komen, vertrokken zij.

16 En terwijl Paulus hen te Athene verwachtte, werd zijn geest in hem ontstoken, ziende dat de stad zoo zeer afgodisch was.

17 Hij handelde dan in de Synagoge met de Joden, en met degenen die Godsdienstig waren, en op de markt alle dagen met degenen die [hem] voor kwamen.

18 En sommigen van de Epicureische en Stoische Philosophen stredden met hem; en sommigen zeiden: wat wil toch deze klapper zeggen? Maar anderen [zeiden]: hij schijnt een verkondiger te zijn van vreemde Goden; omdat hij hun Jezus en de opstanding verkondigde.

19 En zij namen hem, en bragten [hem] op de [plaats, genaamd] Areopagus, zeggende: kunnen wij [niet] weten welke deze nieuwe leer zij, daar gij van spreekt?

20 Want gij brengt eenige vreemde dingen voor onze ooren; wij willen dan weten wat toch dit zijn wil.

21 [Die van Athene nu allen, en de vreemdelingen die zich daar onthielden, besteedden [hunnen] tijd tot niets anders, dan om wat nieuws te zeggen en te hooren.]

22 En Paulus, staande in het midden van de [plaats, genaamd] Areopagus, zeide: gij mannen van Athene, ik bemerk dat gij alleszins gelijk als Godsdienstiger zijt.

23 Want [de stad] doorgaande, en aanschouwende uwe Heiligdommen heb ik ook een altaar gevonden op hetwelk een opschrift stond: DEN ONBEKENDEN GOD. Dezen dan dien gij niet kennende dient, verkondig ik ulieden.

24 De God die de wereld gemaakt heeft, en alles wat daarin is, deze zijnde een Heer des hemels en der aarde, woont niet in Tempelen met handen gemaakt;

25 En wordt ook van menschenhanden niet gediend [als] iets behoevende, alzoo hij zelf allen het leven, en den adem, en alle dingen geeft;

26 En heeft uit éénen bloede het gansche geslacht der menschen gemaakt, om op den geheelen aardbodem te wonen, bescheiden hebbende de tijden te voren geordineerd, en de bepalingen van hunne woning:

27 Opdat zij den Heer zouden zoeken, of zij hem immers tasten en vinden mogten; hoewel hij niet ver is van een iegelijk van ons.

28 Want in hem leven wij, en bewegen ons, en zijn wij; gelijk ook eenigen van uwe Poëten ge-

gezegd hebben: want wij zijn ook zijn geslacht.

29 Wij dan zijnde Gods geslacht, moeten niet meenen dat de Godheid goud, of zilver, of steen gelijk zij, welke door menschen kunst en bediening gesneden zijn.

30 God dan de tijden der onwetendheid overgezien hebbende, verkondigt nu allen menschen alom dat zij zich bekeeren;

31 Daarom, dat hij eenen dag gesteld heeft, op welken hij den aardbodem regtvaardiglijk zal oordeelen, door eenen man, dien hij [*daartoe*] geordineerd heeft, verzekering [*daarom*] doende aan allen, dewijl hij hem uit de dooden opgewekt heeft.

32 Als zij nu de opstanding der dooden hoorden, spotten sommigen [*daarmede*], en sommigen zeiden: wij zullen u wederom hiervan hooren.

33 En alzoo is Paulus uit het midden van hen weggegaan.

34 Doch sommige mannen hingen hem aan, en geloofden; onder welke was ook Dionysius de Arcopagiter, en eene vrouw met name Damaris, en anderen met dezelve.

HOOFDSTUK 18.

1 En na dezen scheidde Paulus van Athene, en kwam te Korinthe,

2 En vond eenen zekeren Jood, met name Aquila, van geboorte uit Pontus, die onlangs van Italië gekomen was, en Priscilla zijne vrouw (omdat Claudius bevolen had, dat al de Joden uit Rome vertrekken zouden); en hij ging tot hen.

3 En omdat hij van 't zelfde handwerk was, bleef hij bij hen, en werkte; want zij waren tentemakers van handwerk.

4 En hij handelde op elken Sabbat in de Synagoge, en bewoort [*tot het geloof*] Joden en Grieken.

5 En als Silas en Timotheüs van Macedonië afgekomen waren, werd Paulus door den Geest gedrongen, betuigende den Joden dat Jezus is de Christus.

6 Maar als zij wederstonden en lasterden, schudde hij [*zijne*] kleederen af, en zeide tot hen: uw bloed [*zij*] op uw hoofd;

ik ben rein; [*en*] van nu voort zal ik tot de Heidenen henen-gaan.

7 En van daar gegaan zijnde kwam hij in het huis van eenen [*man*] met name Justus, die God diende, wiens huis paalde aan de Synagoge.

8 En Crispus de Overste der Synagoge geloofde aan den Heer met geheel zijn huis; en velen van de Korintheërs [*hem*] hoorende geloofden, en werden gedoopt.

9 En de Heer zeide tot Paulus door een gezigt in den nacht: zijt niet bevreesd, maar spreek en zwijg niet.

10 Want ik ben met u, en niemand zal [*de hand*] aan u leggen om u kwaad te doen; want ik heb veel volks in deze stad.

11 En hij onthield zich [*aldaar*] een jaar en zes maanden, leerende onder hen het woord Gods.

12 Maar als Gallio Stadhouder van Achaje was, stonden de Joden eendragtelijk tegen Paulus op, en bragten hem voor den regterstoel,

13 Zeggende: deze raadt de menschen aan, dat zij God zouden dienen tegen de wet.

14 En als Paulus [*zijn*] mond zoude opendoen, zeide Gallio tot de Joden: zoo er eenig ongelijk of kwaad stuk [*be-gaan*] ware, o Joden, zoo zoude ik met reden ulieden verdagen;

15 Maar indien er geschil is over een woord, en namen, en [*over*] de wet die onder u is, zoo zult gij zeiven toezien; want ik wil over deze dingen geen regter zijn.

16 En hij dreef hen weg van den regterstoel.

17 Maar al de Grieken namen Sosthenes den Oversten der Synagoge, en sloegen [*hem*] voor den regterstoel; en Gallio trok zich geen van deze dingen aan.

18 En als Paulus daar nog vele dagen gebleven was, nam hij afscheid van de broederen, en scheepte van daar naar Syrië, en Priscilla en Aquila met hem, [*zijn*] hoofd te Kenchrea geschoren hebbende; want hij had eene gelofte [*gedaan*].

19 En hij kwam te Efese aan, en liet hen aldaar; maar hij ging in de Synagoge, en handelde met de Joden.

20 En

Hoofds

20 En langer willigd

21 Ma hen, z schelijk

Jeruzal tot u wil. En

22 En gekome ruzalen

groot naar A

23 En tijd gev en doe

land v versterk

24 En name een Al kend

magtig

25 Dez Heeren zijnde

leerde r

Heeren tot zich weg Go

27 En a reizen, maand

de disci vangen

komen z gebragt

den doe

28 War den me openba

Schifte tus was

1 En Apollos Paulus

[des lat bende eenige d

dende, 2 Zeide den He

als gij g den tot niet geb

Geest is 3 En h in zijt g

20 En als zij baden dat hij langer bij hen blijven zoude, bewilligde hij het niet,

21 Maar hij nam afscheid van hen, zeggende: ik moet ganschelijk het toekomende Feeste Jeruzalem houden; doch ik zal tot u wederkeeren, zoo God wil. En hij voer weg van Efeze.

22 En als hij te Cesarea was gekomen, ging hij op [naar Jeruzalem]; en de gemeente gegroet hebbende, ging hij af naar Antiochië.

23 En als hij [aldaar] eenigen tijd geweest was, ging hij weg, en doorreisde vervolgens het land van Galatië en Phrygië, versterkende al de discipelen.

24 En een zekere Jood, met name Apollos, van geboorte een Alexandriër, een welsprekend man, kwam te Efeze, magtig zijnde in de Schriften.

25 Deze was in den weg des Heeren onderwezen; en vurig zijnde van geest, sprak hij en leerde naarstiglijk de zaken des Heeren, wetende alleenlijk den doop van Johannes.

26 En deze begon vrijmoedelijk te spreken in de Synagoge; en als hem Aquila en Priscilla gehoord hadden, namen zij hem tot zich, en leidden hem den weg Gods bescheidenlijker uit.

27 En als hij wilde naar Achaje reizen, de broeders (hem) vermaand hebbende, schreven aan de discipelen, dat zij hem ontvangen zouden; welke daar gekomen zijnde, heeft hij veel toegebragt dengenen, die geloofden door de genade.

28 Want hij overtuigde de Joden met grooten ernst in het openbaar, bewijzende door de Schriften, dat Jezus de Christus was.

HOOFDSTUK 19.

1 En 't geschiedde terwijl Apollos te Korinthe was, dat Paulus de bovenste deelen [des lands] doorgereisd hebbende te Efeze kwam; en eenige discipelen [aldaar] vindende,

2 Zeide hij tot hen: hebt gij den Heiligen Geest ontvangen als gij geloofd hebt? En zij zeiden tot hem: wij hebben zelfs niet gehoord of er een Heilige Geest is.

3 En hij zeide tot hen: waar- in zijt gij dan gedoopt? En zij

zeiden: in den doop van Johannes.

4 Maar Paulus zeide: Johannes heeft wel gedoopt den doop der bekering, zeggende tot het volk dat zij gelooven zouden in dengenen die na hem kwam, dat is in Christus Jezus.

5 En die (hem) hoorden, werden gedoopt in den naam des Heeren Jezus.

6 En als Paulus hun de handen opgelegd had, kwam de Heilige Geest op hen; en zij spraken met [vreemde] talen, en profeteerden.

7 En al deze waren omtrent twaalf mannen.

8 En hij ging in de Synagoge, en sprak vrijmoedelijk, drie maanden lang [met hen] handellende, en [hun] aanradende de zaken van het Koninkrijk Gods.

9 Maar als sommigen verhard werden, en ongehoorzaam waren, kwaad sprekende van den weg [des Heeren] voor de menigte, week hij van hen, en scheidde de discipelen af, daggelijks handelende in de school van zekeren Tyrannus.

10 En dit geschiedde twee jaren lang, alzoo dat allen die in Azië woonden, het woord des Heeren Jezus hoorden, beide Joden en Grieken.

11 En God deed ongewone krachten door de handen van Paulus;

12 Alzoo dat ook van zijn lijf op de kranken gedragen werden de zweetdoeken of gordeldoeken, en dat de zieken van hen weken, en de booze geesten van hen uitvoeren.

13 En sommigen van de omzwevende Joden, zijnde [duivel]bezweerders, hebben zich onderwonden den naam des Heeren Jezus te noemen over degenen die booze geesten hadden, zeggende: wij bezweren u bij Jezus, dien Paulus predikt.

14 [Deze] nu waren zekere zeven zonen van Sceva een Joodsch Overpriester, die dit deden.

15 Maar de booze geest antwoordende zeide: Jezus ken ik, en Paulus weet ik; maar gijlieden, wie zijt gij?

16 En de mensch in welken de booze geest was, sprong op hen en hen meester geworden zijn

zijnde kreeg de overhand tegen hen, alzoo dat zij naakt en gewond uit dat huis ontvloden.

17 En dit werd allen bekend, beide Joden en Grieken, die te Efeze woonden; en er viel eene vrees over hen allen, en de naam des Heeren Jezus werd groot gemaakt.

18 En velen dergenen die geloofden kwamen, belijdende en verkondigende hunne daden.

19 Velen ook dergenen die ijdele [*kwasten*] gepleegd hadden, bragten de boeken bijeen, en verbrandden ze in aller tegenwoordigheid, en berekenden de waarde derzelve, en bevonden vijftig duizend zilveren [*penningen*].

20 Alzoo wies het woord des Heeren met magt, en nam de overhand.

21 En als deze dingen volbragt waren, nam Paulus voor in den geest, Macedonië en Achaje doorgegaan hebbende, naar Jeruzalem te reizen, zeggende: nadat ik aldaar zal geweest zijn, moet ik ook Rome zien.

22 En als hij naar Macedonië gezonden had twee van degenen die hem dienden, [*namelijk*] Timotheüs en Erastus, bleef hij zelf eenen tijd [*lang*] in Azië.

23 Maar op dien zelfden tijd ontstond er geene kleine beroerte, van wege den weg des Heeren).

24 Want een met name Demetrius, een zilversmid, die [*kleine*] zilveren Tempelen van Diana maakte, bragt dien van die kunst geen klein gewin toe.

25 Welke hij t'zamen vergaderd hebbende, met de handwerkers van dergelijke dingen, zeide hij: mannen, gij weet dat wij uit dit gewin onze welvaart hebben;

26 En gij ziet en hoort, dat deze Paulus veel volk niet alleen van Efeze, maar ook bijna van geheel Azië overreed en afgekeerd heeft, zeggende dat het geene Goden zijn, die met handen gemaakt worden.

27 En wij zijn niet alleen in gevaar, dat dit deel in verachting komt, maar dat ook de Tempel van de groote Godin Diana als niets geacht zal worden, en dat ook hare majesteit zal ten onder gaan, aan welke

gansch Azië, en de [*geheele*] wereld Godsdienst bewijst.

28 Als zij nu [*dit*] hoorden werden zij vol van toornigheid, en riepen, zeggende: groot is de Diana der Efezeren.

29 En de geheele stad werd vol verwarring; en zij liepen met een gedruisch eendragtlijk naar de schouwplaats, met zich trekkende Gajus de Aristarchus, Macedoniërs, Paulus medgezellen op de reis.

30 En als Paulus tot het volk wilde ingaan, lieten 't hem de discipelen niet toe.

31 En sommigen ook der Oversten van Azië, die hem vrienden waren, zonden tot hem, en baden dat hij zich zelven op de schouwplaats niet zoude begeven.

32 Zij riepen dan, [*de eene dit,*] de andere wat anders. Want de vergadering was verward, en het meerder [*deel*] wisten niet, om wat oorzaak zij te zamen gekomen waren.

33 En zij deden Alexander uit de schare voorkomen, alzoo hem de Joden voortstieten. En Alexander gewenkt hebbende met de hand, wilde bij het volk verantwoording doen.

34 Maar als zij verstonden dat hij een Jood was, werd er eene stem van allen, roepende omtrent twee uren lang: groot is de Diana der Efezeren.

35 En als de [*stads*]schrijver de schare gestild had, zeide hij: gij mannen van Efeze, wat mensch is er toch die niet weet, dat de stad der Efezeren zij de Kerkbewaarder van de groote Godin Diana, en van [*het beeld*] dat uit den hemel gevallen is?

36 Dewijl dan deze dingen onwedersprekelijk zijn, zoo is het behoorlijk, dat gij stil zijt, en niets onbedachts doet.

37 Want gij hebt deze mannen [*hier*] gebragt, die noch kerkroovers zijn, noch uwe Godin lasteren.

38 Indien dan nu Demetrius, en die met hem van de kunst zijn, tegen iemand eenige zaak hebben, de regtsdagen worden gehouden, en er zijn Stadhouders, laat hen elkander verklagen.

39 En indien gij iets van andere dingen verzoekt, dat zal in eene wettelijke vergadering beslecht worden.

40 Want dat wij klaagd van hem, zaak is, len kunnen loop. En liet hij

1 Na stild waren tot groet hem naar Ma

2 En a gereisd, nen ver in Griek

3 En maanden hem van werden, varen, z weder te

nië.

4 En he in Azië en van

Aristarch Gajus v theüs; e

Tychikus

5 Deze zijnde, w

6 Wij r Philippi gehevelde men in

Troas, al gen onth

7 En op week, als gekomen breken, h

hen, zullen verreizen

reden uit

8 En er de opper derd ware

9 En e met nam het venste

pen slaap alzo Paul

sprak, do stortende, zoldering

dood opge

10 Doch zijnde vie omvangen niet bero is in hem.

11 En al

40 Want wij staan in gevaar dat wij van oproer zullen verlaagd worden, om [den dag] van heden, alzoo ergeene oorzaak is, waardoor wij reden zullen kunnen geven van dezen oploop. En dit gezegd hebbende, liet hij de vergadering gaan.

N HOOFDSTUK 20.

1 Nadat nu het oproer gestild was, Paulus de discipelen tot zich geroepen en gegroet hebbende, ging uit om naar Macedonië te reizen.

2 En als hij die deelen doorgerisid, en hen met vele redenen vermaand had, kwam hij in Griekenland.

3 En als hij [aldaar] drie maanden overgebracht had, en hem van de Joden lagen gelegd werden, als hij naar Syrië zoude varen, zoo werd hij van zins weder te keeren door Macedonië.

4 En hem vergezelschapte tot in Azië Sopater van Berea; en van de Thessalonicensen Aristarchus, en Secundus, en Gajus van Derbe, en Timotheüs; en van die van Azië Tychikus en Trophimus.

5 Deze vooraf henengegaan zijnde, wachtten ons te Troas.

6 Wij nu scheepten af van Philippus na de dagen der ongehevelde [brooden], en kwamen in vijf dagen bij hen te Troas, alwaar wij ons zeven dagen onthielden.

7 En op den eersten [dag] der week, als de discipelen bijeen gekomen waren om brood te breken, handelde Paulus met hen, zullende des anderen daags verreizen, en hij strekte [zijne] reden uit tot den middernacht.

8 En er waren vele lichten in de opperzaal, daar zij vergaderd waren.

9 En een zeker jongeling, met name Eutychus, zat in het venster, en met eenen diepen slaap overvallen zijnde, alzoo Paulus lang [tot hen] sprak, door den slaap nederstortende, viel van de derde zoldering nederwaarts, en werd dood opgenomen.

10 Doch Paulus' afgekomen zijnde viel op hem; en [hem] omvangende, zeide hij: weest niet beroerd, want zijne ziel is in hem.

11 En als hij [weder] hoven

gegaan was, en brood gebroken, en [wat] gegeten had, en lang tot den dageraad toe met hen gesproken had, vertrok hij alzoo.

12 En zij bragten den knecht levend, en waren bovenmate vertroost.

13 Maar wij vooruit naar het schip gegaan zijnde, voeren af naar Asson, waar wij Paulus zouden innemen. Want hij had het alzoo bevolen, en lijf zelf zoude te voet gaan.

14 En als hij zich te Asson bij ons gevoegd had, namen wij hem in, en kwamen te Mitylene.

15 En van daar afgescheept zijnde kwamen wij den volgende[n] [dag] tegen Chios over; en des anderen [daags] legden wij aan te Samos, en bleven te Trogyllion, en den [dag] daaraan kwamen wij te Milete.

16 Want Paulus had voorgenomen Efese voorbij te varen, opdat hij niet zoude den tijd in Azië verslijten. Want hij spoedde zich, om (zoo het hem mogelijk ware) op den Pinksterdag te Jeruzalem te zijn.

17 Maar hij [zond van Milete naar Efese, en hij ontbood de Ouderlingen der gemeente.

18 En als zij tot hem gekomen waren, zeide hij tot hen: gijlieden weet, van den eersten dag af dat ik in Azië ben aangekomen, hoe ik bij u den gaanschen tijd geweest ben.

19 Dienende den Heer met alle ootmoedigheid, en vele tranen, en verzoekingén, die mij overgekomen zijn door de lagen der Joden;

20 Hoe ik niets achtergehouden heb van hetgeen nuttig was, dat ik u niet zoude verkonigd, en u geleerd hebben in 't openbaar en bij de huizen;

21 Betuigende beide Joden en Grieken de bekeering tot God en het geloof in onzen Heer Jezus Christus.

22 En nu zie, ik gebonden zijnde door den Geest, reis naar Jeruzalem, niet wetende wat mij daar ontmoeten zal;

23 Dan 'dat de Heilige Geest van stad tot stad betuigt, zeggende dat mij banden en verdrukkingen aanstaande zijn.

24 Maar ik acht op geen ding, noch houd mijn leven niet dierbaar voor mij zelve, opdat ik mijnen loop met blijdschap mo-

moge volbrengen, en den dienst, welken ik van den Heer Jezus ontvangen heb, om te betuigen het Evangelium der genade Gods.

25 En nu zie, ik weet dat gij allen, waar ik doorgegaan ben predikende het Koninkrijk Gods, mijn aangezicht niet meer zien zult.

26 Daarom betuig ik ulieden op dezen huidige dag, dat ik rein ben van het bloed van (u) allen.

27 Want ik heb niets achter gehouden dat ik u niet zoude verkondigd hebben al den raad Gods.

28 Zoo hebt dan acht op u zelven, en op de geheele kudde, over welke u de Heilige Geest tot Opzieners gesteld heeft, om de gemeente Gods te weiden, welke hij verkregen heeft door zijn eigen bloed.

29 Want dit weet ik, dat na mijn vertrek zware wolven tot u inkomen zullen, die de kudde niet sparen;

30 En uit u zelven zullen mannen opstaan, sprekende verkeerde dingen, om de discipelen af te trekken achter zich.

31 Daarom waakt, en gedenk dat ik drie jaren (lang) nacht en dag niet opgehouden heb een iegelijk met tranen te vermanen.

32 En nu, broeders, ik beveel u Gode, en den woorden zijner genade, die magtig is (u) op te bouwen, en u een erfdeel te geven onder al de heiligen.

33 Ik heb niemands zilver, of goud, of kleeding begeerd;

34 En gij zelven weet dat deze handen tot mijne nooddrift, en dengenen die met mij waren, gediend hebben.

35 Ik heb u in alles getoond, dat men alzoo arbeidende de zwakken moet opnemen, en gedenken aan de woorden des Heeren Jezus, dat hij gezegd heeft: het is zaliger te geven dan te ontvangen.

36 En als hij dit gezegd had, heeft hij nederknielende met hen allen gebeden.

37 En er werd een groot geveen van (hen) allen; en zij vallende om den hals van Paulus kusten hem,

38 Zeer bedroefd zijnde, allermeest over het woord dat hij

gezegd had, dat zij zijn aangezicht niet meer zien zouden; en zij geleidden hem naar het schip.

HOOFDSTUK 21.

1 En als het geschiedde dat wij van hen gescheiden en afgevaaren waren, zoo liepen wij regtuit en kwamen te Kos, en den (dag) daaraan te Rhodus, en van daar te Patara.

2 En een schip gevonden hebbende dat naar Phenicië overvoer, gingen wij daar in, en voeren af.

3 En als wij Cyprus in het gezigt gekregen, en dat aan de linker(hand) gelaten hadden, voeren wij naar Syrië, en kwamen aan te Tyrus; want het schip zoude aldaar den last ontladen.

4 En de discipelen gevonden hebbende, bleven wij daar zeven dagen; welke tot Paulus zeiden door den Geest, dat hij niet zoude opgaan naar Jeruzalem.

5 Toen het nu geschiedde dat wij deze dagen overgebracht hadden, gingen wij uit, en reisden (voort); en zij geleidden ons allen met vrouwen en kinderen tot buiten de stad; en aan den oever nederknielende hebben wij gebeden.

6 En als wij elkander gegroet hadden, gingen wij in 't schip; maar zijlieden keerden wederom (elk) naar het zijne.

7 Wij nu de scheepvaart volbragt hebbende van Tyrus kwamen aan te Ptolemais; en de broeders gegroet hebbende, bleven eene dag bij hen.

8 En des anderen (daags) Paulus en wij die met hem waren, gingen van daar en kwamen te Cesarea, en gezaan zijnde in 't huis van Philippus den Euangelist (die (een) was van de zeven) bleven wij bij hem.

9 Deze nu had vier dochters, (nog) maagden, die profeteerden.

10 En als wij (daar) vele dagen gebleven waren, kwam er een zeker Prophet af van Judea, met name Agabus.

11 En hij kwam tot ons, en nam den gordel van Paulus, en zijns zelfs handen en voeten gebonden hebbende, zeide: dit zegt de Heilige Geest: den

man,

man, wiens deze gordel is, zullen de Joden alzoo te Jeruzalem binden, en overleveren in de handen der Heidenen.

12 Als wij nu dit hoorden, baden beide wij en die van die plaats waren, dat hij niet zoude opgaan naar Jeruzalem.

13 Maar Paulus antwoordde: wat doet gij dat gij weent, en mijn hart week maakt? Want ik ben bereid niet alleen gebonden te worden, maar ook te sterven te Jeruzalem voor den naam des Heeren Jezus.

14 En als hij zich niet liet afraden, hielden wij ons tevreden, zeggende: de wil des Heeren geschiede.

15 En na die dagen maakten wij ons gereed, en gingen op naar Jeruzalem.

16 En met ons gingen ook [sommigen] der discipelen van Cesarea, leidende [met zich] eenen zekeren Mnason van Cyprus, eenen ouden discipel, bij welken wij zouden t' huis liggen.

17 En als wij te Jeruzalem gekomen waren, ontvingen ons de broeders blijdelijk.

18 En den volgenden [dag] ging Paulus met ons in tot Jacobus; en al de Ouderlingen waren daar gekomen.

19 En als hij hen gegroet had, verhaalde hij van stuk tot stuk, wat God onder de Heidenen door zijnen dienst gedaan had.

20 En zij [dat] gehoord hebbende, loofden den Heer, en zeiden tot hem: gij ziet, broeder, hoe vele duizenden van Joden er zijn die gelooven; en zij zijn allen ijveraars van de wet.

21 En zij zijn aangaande u berigt, dat gij al de Joden, die onder de Heidenen zijn, leert van Mozes afvallen, zeggende dat zij de kinderen niet zouden besnijden, noch naar de wijzen [der wet] wandelen.

22 Wat is er dan [te doen]? Het is gansch noodig dat de menigte te zamen kome; want zij zullen hooren dat gij gekomen zijt.

23 Doe dan hetgeen wij u zeggen; wij hebben vier mannen die eene gelofte gedaan hebben;

24 Neem deze tot u, en heilig u met hen, en doe de onkosten nevens hen, opdat zij het hoofd beschermen mogen; en allen mo-

gen weten dat er niets is aan hetgeen waarvan zij aangaande u berigt zijn, maar [dat] gij [alzoo] wandelt, dat gij ook zelf de wet onderhoudt.

25 Doch van de Heidenen die gelooven, hebben wij geschreven en goedgevonden, dat zij niets dergelijks zouden onderhouden, dan dat zij zich wachten van hetgeen den afgoden geofferd is, en van bloed, en van het verstikte, en van hoererij.

26 Toen nam Paulus de mannen met zich; en den dag daaraan met hen geheiligd zijnde, ging hij in den Tempel, en verkondigde dat de dagen der heiliging vervuld waren, [blijvende daar] totdat voor een iegelijk van hen de offerande opgeofferd was.

27 Als nu de zeven dagen zouden voleindigd worden, zagen hem de Joden van Azië in den Tempel, en beroerden al het volk, en sloegen de handen aan hem:

28 Roepende: gij Israëlitische mannen, komt te hulp. Deze is de mensch die tegen het volk, en de wet, en deze plaats alle [man] overal leert, en bovendien heeft hij ook Grieken in den Tempel gebragt, en heeft deze heilige plaats ontheiligd.

29 Want zij hadden te voren Trophimus den Efeziër met hem in de stad gezien, welken zij meenden dat Paulus in den Tempel gebragt had.

30 En de geheele stad kwam in roer, en het volk liep te zamen; en zij grepen Paulus, en trokken hem buiten den Tempel; en terstond werden de deuren gesloten.

31 En als zij hem zochten te dooden, kwam het gerucht tot den Oversten der bende, dat geheel Jeruzalem in verwarring was;

32 Welke terstond krijgsknechten en Hoofdmannen over honderd tot zich nam, en liep af naar hen toe. Zij nu, den Oversten en de krijgsknechten ziende, hielden op van Paulus te slaan.

33 Toen naderde de Overste, en greep hem, en beval dat men [hem] met twee ketenen zoude binden, en vraagde wic hij was, en wat hij gedaan had.

34 En onder de schare riep [de

[de een dit] de ander wat anders; doch als hij de zekerheid niet konde weten van wege de beroerte, beval hij dat men hem in de legerplaats zoude brengen.

35 En als hij aan de trappen gekomen was, gebeurde het dat hij van de krijgsknechten gedragen werd, van wege het geweld der schare.

36 Want de menigte des volks volgde al roepende: weg met hem.

37 En als Paulus [nu] in de legerplaats zoude geleid worden, zeide hij tot den Overste: is het mij geoorloofd tot u wat te spreken? En hij zeide: Kent gij Grieksch?

38 Zijt gij dan niet de Egyptenaar, die vóór deze dagen oproer verwekte, en de vier duizend moordenaars naar de woestijn uitleidde?

39 Maar Paulus zeide: ik ben een Joodsch man van Tarsen, een burger van geen onvermaarde stad in Cilicië: en ik bid u, laat mij toe tot het volk te spreken.

40 En als hij het toegelaten had, Paulus staande op de trappen, wenkte met de hand tot het volk; en als er groote stilte geworden was, sprak hij hen aan in de Hebreuwsche taal, zeggende:

M HOOFDSTUK 22.

1 Mannen broeders en vaders, hoort mijne verantwoording, die ik tegenwoordiglijk tot u [doen zal].

2 (Als zij nu hoorden dat hij in de Hebreuwsche taal hen aansprak, hielden zij zich te meer stil. En hij zeide):

3 Ik ben een Joodsch man, en te Tarsen in Cilicië geboren, opgevoed in deze stad, aan de voeten van Gamaliël, onderwezen naar de bescheidenste wijze der vaderlijke wet, zijnde een ijveraar Gods, gelijkerwijs gij allen heden zijt;

4 Die dezen weg vervolgd heb tot den dood, bindende en in de gevangenschappen overleverende beide mannen en vrouwen.

5 Gelijk mij ook de Hoogepriester getuige is, en de geheele Raad der Ouderlingen: van welke ik ook brieven genomen hebbende tot de broeders, ben naar Damascus gereisd, om ook degenen die daar wa-

ren, gebonden te brengen naar Jeruzalem, opdat zij gestraft zouden worden.

6 Maar het geschiedde mij, als ik reisde, en Damascus genaaakte, omtrent den middag, dat snellijk uit den hemel een groot licht mij rondom omscheen.

7 En ik viel ter aarde, en ik hoorde eene stem tot mij zeggende: Saul, [Saul, wat vervolgt gij mij?

8 En ik antwoordde: wie zijt gij, Heer? En hij zeide tot mij: ik ben Jezus de Nazarener, welken gij vervolgt.

9 En die met mij waren zagen wel het licht, en werden zeer bevreesd; maar de stem dergenen die tot mij sprak, hoorden zij niet.

10 En ik zeide: Heer, wat zal ik doen? En de Heer zeide tot mij: sta op en ga henen naar Damascus; en aldaar zal met u gesproken worden van al hetgeen dat u geordineert is te doen.

11 En als ik van wege de heerlijkheid deszelfs lichts niet zag, zoo werd ik bij de hand geleid van degenen die met mij waren, en kwam te Damascus.

12 En een zekere Ananias, een godvruchtig man naar de wet, [goede] getuigenis hebbende van al de Joden die [daar] woonde,

13 Kwam tot mij, en bij [mij] staande zeide tot mij: Saul broeder, worl weder ziende. En terzelfder ure werd ik ziende op hen.

14 En hij zeide: de God onzer vaders heeft u te voren verordineerd om zijnen wil te kennen, en den Regtvaardigen te zien, en de stem uit zijnen mond te hooren.

15 Want gij zult hem getuige zijn bij alle menschen van hetgeen gij gezien en gehoord hebt.

16 En nu, wat vertoeft gij? Sta op, en laat u doopen, en uwe zonden afwassen, aanroepende den naam des Heeren.

17 En het gebeurde mij, als ik te Jeruzalem wedergekeerd was, en in den Tempel bad, dat ik in eene vertrekking van zinnen was;

18 En dat ik hem zag, en hij tot mij zeide: spoed u, en ga in der haast uit Jeruzalem, want

wan
van
19
ten
wie
gee
20
fan
ten
ston
had
der
hem
21
hen
de l
22
woo
hun
van
wan
dat
23
kle
en
24
men
bren
hem
zoud
om
hem
25
riem
tot
derd
ulied
meis
onve
26
hond
toe,
Over
gij t
mens
27
en ze
een
28
ik he
groot
En F
ook
29
hem
zocht
werd
stond
en da
30
willen
waaro
schule
hem
val d
hun

want zij zullen uwe getuigenis van mij niet aannemen.

19 En ik zeide: Heer, zij weten dat ik in de gevangenis wierp, en in de Synagogen geeselde, die in u geloofden; 20 En toen het bloed van Stefanus uwen getuige vergoten werd, [dat] ik daar ook bij stond, en mede een welbehagen had in zijnen dood, en de kleederen bewaarde dergenen die hem doodden.

21 En hij zeide tot mij: ga henen, want ik zal u ver tot de Heidenen afzenden.

22 Zij hoorden hem nu tot dit woord toe; en zij verhieven hunne stem, zeggende: weg van de aarde met zulk eenen; want het is niet behoorlijk, dat hij leeft.

23 En als zij riepen, en de kleederen van zich smeten, en stof in de lucht wierpen,

24 Zoo beval de Overste dat men hem in de legerplaats zoude brengen, en zeide, dat men hem met geeselen onderzoeken zoude, opdat hij verstaan mogt om wat oorzaak zij alzoo over hem riepen.

25 En alzoo zij hem met de riemen uitreikten, zeide Paulus tot den Hoofdman over honderd, die daar stond: is het ulieden geoorloofd enen Romeinschen mensch, en [dien] onveroordeeld, te geeselen?

26 Als nu de Hoofdman over honderd [dat] hoorde, ging hij toe, en boodschapte het den Oversten, zeggende: zie wat gij te doen hebt; want deze mensch is een Romein.

27 En de Overste kwam toe, en zeide tot hem: zeg mij, zijt gij een Romein? En hij zeide: ja.

28 En de Overste antwoordde: ik heb dit burgerregt voor eene groote som [gelds] verkregen. En Paulus zeide: maar ik ben ook [een burger] geboren.

29 Terstond dan lieten zij van hem af, die hem zouden onderzocht hebben. En de Overste werd ook bevreesd, toen hij verstond, dat hij een Romein was, en dat hij hem had gebonden.

30 En des anderen [daags] willende de zekerheid weten, waarom hij van de Joden beschuldigd werd, maakte hij hem los van de banden, en beval dat de Overpriesters en hun geheel Raad zouden ko-

men; en Paulus afgebragt hebbende stelde hij [hem] voor hen.

HOOFDSTUK 23.

1 En Paulus de oogen op den Raad houdende, zeide mannen broeders, ik heb met alle goede consciëntie voor God gewandeld tot op dezen dag.

2 Maar de Hoogepriester Ananias beval dengenen die bij hem stonden, dat zij hem op den mond zouden slaan.

3 Toen zeide Paulus tot hem: God zal u slaan, gij gewitte wand. Zit gij ook om mij te oordeelen naar de wet, en beveelt gij tegen de wet dat men mij zal slaan?

4 En die daar bij stonden zeiden: scheldt gij den Hoogepriester Gods?

5 En Paulus zeide: ik wist niet, broeders, dat het de Hoogepriester was. Want er is geschreven: den Oversten uws volks zult gij niet vloeken.

6 En Paulus wetende, dat het eene deel was van de Sadduceën, en het andere van de Farizeën, riep in den Raad: mannen broeders, ik ben een Farizeër, eens Farizeër's zoon; ik word over de hope en opstanding der dooden geoordeeld.

7 En als hij dit gesproken had, ontstond er tweedragt tusschen de Farizeën en de Sadduceën, en de menigte werd verdeeld.

8 Want de Sadduceën zeggen dat er geene opstanding is, noch Engel, noch Geest; maar de Farizeën belijden het beide.

9 En er geschiedde een groot geroep; en de Schriftgeleerden van de zijde der Farizeën stonden op, en streden, zeggende: wij vinden geen kwaad in dezen mensch; en indien een Geest tot hem gesproken heeft, of een Engel, laat ons tegen God niet strijden.

10 En als er groote tweedragt ontstaan was, de Overste vreezende, dat Paulus van hen verscheurd mogt worden, gebod dat het krijgsvolk zoude afkomen, en hem uit het midden van hen wegrukken, en in de legerplaats brengen.

11 En den volgende nacht stond de Heer bij hem, en zeide: heb goeden moed, Paulus, want gelijk gij te Jeruzalem van

mij betuigd hebt, alzo moet gij ook te Rome getuigen.

12 En als het dag geworden was, maakten sommigen van de Joden eene samenrotting, en vervloekten zich zelve, zeggende dat zij noch eten noch drinken zouden, totdat zij Paulus zouden gedood hebben.

13 En zij waren meer dan veertig, die dezen eed te zamen gedaan hadden;

14 Welke gingen tot de Overpriesters en de Ouderlingen en zeiden: wij hebben ons zelve met vervloeking vervloekt, niets te zullen nuttigen totdat wij Paulus zullen gedood hebben;

15 Gij dan nu, laat den Oversten weten met den Raad, dat hij hem morgen tot u afbrengt, alsof gij nader kennis zoudt nemen van zijne zaken; en wij zijn bereid hem om te brengen eer hij bij (u) komt.

16 En als Paulus zusters zoon deze laag gehoord had, kwam hij daar, en ging in de legerplaats, en boodschapte het Paulus,

17 En Paulus riep tot zich eenen van de Hoofdmannen over honderd, en zeide: leid dezen jongeling henen tot den Oversten; want hij heeft hem wat te boodschappen.

18 Deze dan nam hem en bragt (hem) tot den Oversten, en zeide: Paulus de gevangene heeft mij tot zich geroepen, en begeert dat ik dezen jongeling tot u zoude brengen, die u wat heeft te zeggen.

19 De Overste nu nam hem bij de hand, en bezijden gegaan zijnde vraagde hij: wat is 't dat gij mij hebt te boodschappen?

20 En hij zeide: de Joden zijn overeengekomen om van u te begeeren, dat gij Paulus morgen zoudt in den Raad afbrengen, alsof zij iets van hem nader zouden onderzoeken.

21 Doch geloof hen niet. Want meer dan veertig mannen uit hen leggen hem lagen, welke zich zelve met eene vervloeking verbonden hebben noch te eten noch te drinken, totdat zij hem zullen omgebragt hebben; en zij zijn nu gereed, verwachtende de toezegging van u.

22 De Overste dan liet den

jongeling gaan, (hem) gebiedende: zeg niemand voort, dat gij mij zulks geopenbaard hebt.

23 En zekere twee van de Hoofdmannen over honderd tot zich geroepen hebbende, zeide hij: maakt twee honderd krijgsknechten gereed, opdat zij tot Cesarea trekken, en zeventig ruiters, en twee honderd schutters, tegen de derde ure des nachts;

24 En laat hen (sadel)beesten bestellen, opdat zij Paulus daar op zetten, en behouden overbrengen tot den Stadhouder Felix.

25 En hij schreef eenen brief, hebbende dezen inhoud:

26 Claudius Lysias aan den magtigsten Stadhouder Felix, groetenis.

27 Alzo deze man van de Joden gegrepen was, en van hen omgebragt zoude geworden zijn, ben ik daarover gekomen met het krijgsvolk, en heb hem (hun) ontnomen, berigt zijnde dat hij een Romein is.

28 En willende de zaak weten, waarover zij hem beschuldigde, bragt ik hem af in hunnen Raad;

29 Welken ik bevond beschuldigd te worden over vragen hunner wet, maar geene beschuldiging tegen hem te zijn, die den dood of banden waardig is.

30 En als mij te kennen gegeven was, dat van de Joden eene laag tegen dezen man (gelegd) zoude worden, zoo heb ik (hem) terstond aan u gezonden; gebiedende ook der beschuldigers voor u te zeggen hetgeen zij tegen hem hadden. Vaar wel.

31 De krijgsknechten dan, gelijk hun bevolen was, namen Paulus en bragten hem's nachts tot Antipatris.

32 En des anderen daags, latende de ruiters met hem trekken, keerden zij wederom naar de legerplaats.

33 Welke als zij te Cesarea gekomen waren, en den brief den Stadhouder overgeleverd hadden, hebben zij ook Paulus voor hem gesteld.

34 En de Stadhouder (den brief) gelezen hebbende, vraagde, uit wat Provincie hij was; en verstaande dat hij van Cilicië was,

35 Zeide hij : ik zal u hooren, als ook uwe beschuldigers hier zullen gekomen zijn. En hij beval dat hij in het regthuis van Herodes zoude bewaard blijven.

HOOFDSTUK 24.

1 En vijf dagen daarna kwam de Hoogepriester Ananias af met de Ouderlingen, en eenen zekeren voorspraak [genaamd] Tertullus, welke verschenen voor den Stadhouder tegen Paulus.

2 En als hij geroepen was, begon Tertullus [hem] te beschuldigen, zeggende :

3 Dat wij grooten vrede door u bekomen, en dat [vele] loffelijke diensten dit volk geschieden door uwe voorzigtigheid, magtigste Felix, nemen wij ganschelijk en overal met alle dankbaarheid aan.

4 Maar opdat ik u niet lang ophoude, bid ik [u], dat gij ons, naar uwe bescheidenheid, kortelijk hoort.

5 Want wij hebben dezen man bevonden te zijn eene pest, en eenen die oproer verwekt onder al de Joden door de [gansche] wereld, en eenen oppersten voorstander van de sekte der Nazarenen.

6 Die ook gepoogd heeft den Tempel te ontheiligen ; welken wij ook gegrepen hebben, en naar onze wet hebben willen oordeelen.

7 Maar Lysias de Overste daarover komende, heeft [hem] met groot geweld uit onze handen weggebragt ;

8 Gebiedende zijne beschuldigers tot u te komen ; van welken gij zelf [hem] onderzocht hebbende, zult kunnen verstaan al hetgeen waarvan wij hem beschuldigen.

9 En ook de Joden stemden het toe, zeggende dat deze dingen alzoo waren.

10 Maar Paulus, als hem de Stadhouder gewenkt had dat hij zoude spreken, antwoordde : dewijl ik weet dat gij nu vele jaren over dit volk Regter geweest zijt, zoo verantwoord ik mij zelven met [des] te beteren moed ;

11 Alzoo gij kunt weten dat het niet meer dan twaalf dagen zijn, van dat ik ben opgekomen om te aanbidden te Jeruzalem.

12 En zij hebben mij noch in den Tempel gevonden tot iemand sprekende, of [eenige] samenrotting van het volk makende, noch in de Synagogen, noch in de stad.

13 En zij kunnen niets bewijzen, waarvan zij mij nu beschuldigen.

14 Maar dit beken ik u, dat ik naar dien weg, welken zij sekte noemen, den God der vaderen alzoo dien, geloovende alles wat in de wet, en in de Profeten geschreven is ;

15 Hebbende hope op God, welke dezen ook zelven verwachten, dat er eene opstanding der dooden wezen zal, beide der regtvaardigen en der onregtvaardigen.

16 En hierin oefen ik mij zelven, om altijd eene ongerlijke conscientie te hebben by God en de menschen.

17 Doch na vele jaren ben ik gekomen om aahnoezen te doen aan mijn volk, en offeranden ;

18 Waarover mij gevonden hebben geheilgd zijnde, in den Tempel, niet met volk, noch met beroerte, eenige Joden uit Azië.

19 Welke behoorden [hier] voor u tegenwoordig te zijn, en [mij] te beschuldigen, indien zij iets hadden tegen mij.

20 Of dat deze zelven zeggen of zij eenig onrecht in mij gevonden hebben, als ik voor den Raad stond,

21 Dan van dit eenige woord hetwelk ik riep staande onder hen : over de opstanding der dooden word ik heden van ulieden geoordeeld.

22 Toen nu Felix dit gehoord had, stelde hij hen uit, zeggende : als ik nader wetenschap van dezen weg zal hebben, wanneer Lysias de Overste zal afgekomen zijn, zoo zal ik volle kennis nemen van uwe zaken.

23 En hij beval den Hoofdman over honderd dat Paulus zoude bewaard worden, en verligting hebben, en dat hij niemand van de zijnen zoude beletten [hem] te dienen, of tot hem te komen.

24 En na sommige dagen Felix daar gekomen zijnde met Drusilla zijne vrouw, die eene Jodin was, ontbood Paulus, en hoorde hem van het geloof in Christus.

25 En als hij handelde van regtvaardigheid, en matigheid, en [van] het toekomende oordeel, Felix zeer bevreesd geworden zijnde, antwoordde: voor ditmaal ga henen; en als ik gelegenen tijd zal hebben bekomen, zoo zal ik u tot mij roepen.

26 En te gelijk ook hopende dat hem van Paulus geld gegeven zoude worden, opdat hij hem losliete; waarom hij hem ook dikmaals ontbood, en sprak met hem.

27 Maar als twee jaren vervuld waren, kreeg Felix Porcius Festus in zijne plaats; en Felix willende den Joden gunst bewijzen, liet Paulus gevangen.

F HOOFDSTUK 25.

1 Festus dan in de Provincie gekomen zijnde, ging na drie dagen van Cesarea op naar Jeruzalem.

2 En de Hoogepriester en de voornaamsten der Joden verschenen voor hem tegen Paulus, en baden hem,

3 Begeerende gunst tegen hem, opdat hij hem zoude doen komen te Jeruzalem, (en) leggende eene laag, om hem op den weg om te brengen.

4 Doch Festus antwoordde, dat Paulus te Cesarea bewaard werd, en dat hij zelf haast [derwaarts] zoude verreizen.

5 Die dan, zeide hij, onder u kunnen, dat zij mede afreizen, en zoo er iets onbehoorlijks in dezen man is, dat zij hem beschuldigen.

6 En als hij onder hen niet meer dan tien dagen overgebracht had, kwam hij af naar Cesarea; en des anderen daags op den regterstoel gezeten zijnde, beval hij dat Paulus zoude [voor]gebracht worden.

7 En als hij daar gekomen was, stonden de Joden, die van Jeruzalem afgekomen waren, rondom [hem], vele en zware beschuldigingen tegen Paulus voortbrengende, die zij niet konden bewijzen;

8 Dewijl hij verantwoordende zeide: ik heb noch tegen de wet der Joden, noch tegen den Tempel, noch tegen den Keizer iets gezondigd.

9 Maar Festus willende den Joden gunst bewijzen, antwoordde Paulus en zeide: wilt

gij naar Jeruzalem opgaan, en aldaar voor mij over deze dingen geoordeeld worden?

10 En Paulus zeide: ik sta voor den regterstoel des Keizers, waar ik geoordeeld moet worden; den Joden heb ik geen onrecht gedaan, gelijk gij ook zeer wel weet.

11 Want indien ik onrecht doe en iets des doods waardig gedaan heb, ik weiger niet te sterven; maar indien er niets is van hetgeen waarvan deze mij beschuldigen, zoo kan niemand mij hun uit gunst overgeven. Ik beroep mij op den Keizer.

12 Toen antwoordde Festus als hij met den Raad gesproken had: hebt gij u op den Keizer beroepen? Gij zult tot den Keizer gaan.

13 En als eenige dagen voorbijgegaan waren, kwamen de Koning Agrippa en Bernice te Cesarea, om Festus te begroeten.

14 En toen zij aldaar vele dagen overgebracht hadden, heeft Festus de zaken van Paulus aan den Koning verhaald, zeggende: [hier] is een zeker man van Felix gevangen gelaten,

15 Om wiens wil, als ik te Jeruzalem was, de Overpriesters en de Ouderlingen der Joden verschenen, begeerende vonnis tegen hem;

16 Aan welke ik antwoordde, dat de Romeinen de gewoonte niet hebben, eenigen mensch uit gunst ter dood over te geven, eer de beschuldigde de beschuldigers tegenwoordig heeft, en plaats van verantwoording gekregen heeft over de beschuldiging

17 Als zij dan gezamenlijk alhier gekomen waren, zoo ben ik, geen uitstel nemende, des [daags] daaraan op den regterstoel gezeten, en beval dat de man zoude [voor]gebracht worden;

18 Over welken, de beschuldigers [hier] staande, geene zaak hebben voortgebracht, waarvan ik vermoedde;

19 Maar hadden tegen hem eenige vragen van hunnen Godsdienst, en van zekerden Jezus die gestorven was, welken Paulus zeide te leven.

20 En als ik over de onderzoeking van deze zaak in twijfeling was, zeide ik, of hij wilde gaan naar Jeruzalem, en aldaar over de-

Hoofdst.

deze o
21 E
dat m
Keize
ik bev
de w
hem t
22 E
tus:
mense
zeide
hoore
23 D
Agrip
nice
zij ing
huis
zend,
voorn
werd
[voor]
24 E
Konin
die n
dig zij
ken n
Joden
beide
roepen
hoort
25 M
bende
waard
hij o
beroe
hem t
26 V
heb a
daaro
den v
u, K
na ge
heb t
27 W
reden
den,
digin
te ken

1 P
Paulu
voor u
strekt
verant
2 Ik
o Kon
heden
den v
de Jo
3 All
dat gi
woont
de Jo
u, da
hoort.

deze dingen geoordeeld worden.

21 En als Paulus zich beriep, dat men hem tot de kennis des Keizers bewaren zoude, zoo heb ik bevolen, dat hij bewaard zoude worden ter tijd toe, dat ik hem tot den Keizerszenden zoude.

22 En Agrippa zeide tot Festus: ik wilde ook zelf dien mensch (wel) hooren. En hij zeide: morgen zult gij hem hooren.

23 Des anderen daags dan, als Agrippa gekomen was, en Bernice met groote pracht, en als zij ingegaan waren in het rechtshuis met de Oversten overduizend, en de mannen die de voornaamsten der stad waren, werd Paulus door Festus bevel [voor]gebragt.

24 En Festus zeide: Agrippa Koning, en gij mannen alle die met ons [hier] tegenwoordig zijt; gij ziet dezen, van welken mij de gansche menigte der Joden heeft aangesproken, beide te Jeruzalem en hier, roepende dat hij niet meer behoort te leven.

25 Maar ik bevonden hebbende dat hij niets des doods waardig gedaan had, en dewijl hij ook zelf zich op den Keizer beroepen heeft, heb besloten hem te zenden;

26 Van welken ik niets zekers heb aan den Heer te schrijven; daarom heb ik hem voor ulieden voorgebragt, en meest voor u, Koning Agrippa, opdat ik, na gedane onderzoeking, wat heb te schrijven.

27 Want het dunkt mij tegen reden, eenen gevangenen te zenden, (en) niet ook de beschuldigingen die tegen hem zijn, te kennen te geven.

HOOFDSTUK 26.

1 En Agrippa zeide tot Paulus: het is u geoorloofd voor u zelve te spreken. Toen strekte Paulus de hand uit, en verantwoordde zich (aldus):

2 Ik acht mij zelve gelukkig, o Koning Agrippa, dat ik mij heden voor u zal verantwoorden van alles waarover ik van de Joden beschuldigd word;

3 Allermeeest dewijl ik weet, dat gij kennis hebt van alle gewoonten en vragen, die onder de Joden zijn. Daarom bid ik u, dat gij mij lankmoediglijk hoort.

4 Mijn leven dan van der jonghed af, hetwelk van den beginne onder mijn volk te Jeruzalem geweest is, weten al de Joden;

5 Als die van over lang mij te voren gekend hebben (indien zij 't wilden getuigen) dat ik naar de bescheidenste sekte van onzen Godsdienst, [als] een Farizeër geleefd heb.

6 En nu sta ik en word geoordeeld over de hope der belofte, die van God tot de vaderen geschied is;

7 Tot welke onze twaalf geslachten geduriglijk nacht en dag [God] dienende verhopende komen; over welke hope ik, o Koning Agrippa, van de Joden word beschuldigd.

8 Wat? Wordt het bij ulieden ongelooftelijk geoordeeld, dat God de dooden opwekt?

9 Ik meende waarlijk bij mij zelve, dat ik tegen den naam van Jezus van Nazareth vele wederpartijdige dingen moest doen;

10 Hetwelk ik ook gedaan heb te Jeruzalem; en ik heb velen van de heiligen in de gevangnissen gesloten, de magt van de Overpriesters ontvangen hebbende; en als zij omgebragt werden, stemde ik het toe.

11 En door al de Synagogen heb ik hen dikmaals gestraft, en gedwongen te lasteren; en bovenmate tegen hen woedende, heb ik (hen) vervolgd ook tot in de buiten[landsche] steden.

12 Waarover ook als ik naar Damascus reisde, met magt en last, welke [ik] van de Overpriesters (had),

13 Zag ik, o Koning, in het midden van den dag op den weg een licht boven den glaas der zon, van den hemel mij en degenen die met mij reisden omschijnende.

14 En als wij allen ter aarde nedergevallen waren, hoorde ik eene stem tot mij sprekende, en zeggende in de Hebreuwsche taal: Saul, Saul, wat vervolgt gij mij? Het is u hard tegen de prikkels de verzenen te slaan.

15 En ik zeide: wie zijt gij Heer? En hij zeide: Ik ben Jezus dien gij vervolgt.

16 Maar rigt u op, en sta op uwe voeten: want hiertoe ben ik u verschenen, om u te stel-

len tot eenen dienaar en getuige der dingen, beide die gij gezien hebt en in welke ik u [nog] zal verschijnen;

17 Verlossende u van dit volk, en [van] de Heidenen, tot welke ik u nu zend,

18 Om hunne oogen te openen, en [hen] te bekeeren van de duisternis tot het licht, en [van] de magt des satans tot God; opdat zij de vergeving der zonden ontvangen, en een erfdeel onder de geheiligden, door het geloof in mij.

19 Daarom, o Koning Agrippa, ben ik dat hemelsche gezigt niet ongehoorzaam geweest;

20 Maar heb eerst degenen die te Damascus waren, en te Jeruzalem, en in 't geheele land van Judea, en den Heidenen verkondigd, dat zij zich zouden beteren, en tot God bekeeren, werken doende der bekeering waardig.

21 Om dezer zaken wil hebben mij de Joden in den Tempel gegrepen, en gepoogd om te brengen.

22 Dan, hulp van God verkregen hebbende, sta ik tot op dezen dag, betuigende beide klein en groot, niets zeggende buiten hetgeen de Profeten en Mozes gesproken hebben dat geschieden zoude,

23 [Namelijk] dat de Christus lijden moest, en dat hij de eerste uit de opstanding der dooden zijnde, een licht zoude verkondigen dezen volke, enden Heidenen.

24 En als hij deze dingen tot verantwoording sprak, zeide Festus met groote stem: gij raast Paulus; de grootgeleerdheid brengt u tot razernij.

25 Maar hij zeide: ik raas niet, magtigste Festus, maar ik spreek woorden van waarheid, en van een gezond verstand.

26 Want de Koning weet van deze dingen; tot welken ik ook vrijmoedigheid gebruikende spreek: want ik geloof niet dat hem iets van deze dingen verborgen is, want dit is in geenen hoek geschied.

27 Geloofst gij, o Koning Agrippa, de Profeten? Ik weet dat gij ze gelooft.

28 En Agrippa zeide tot Paulus: gij beweegt mij bijna een Christen te worden.

29 En Paulus zeide: ik wensch-

te wel van God dat, en bijna en geheelijk, niet alleen gij, maar ook allen die mij heden hooren, zoodanig werden gelijk als ik ben, uitgenomen deze banden.

30 En als hij dit gezegd had, stond de Koning op, en de Stadhouder, en Bernice, en die met hen gezeten waren;

31 En aan eene zijde gegaan zijnde, spraken zij tot elkander, zeggende: deze mensch doet niets des doods of der banden waardig.

32 En Agrippa zeide tot Festus: deze mensch konde losgelaten worden, indien hij zich op den Keizer niet had beroepen.

HOOFDSTUK 27.

1 En als het besloten was, dat wij naar Italië zouden afvaren, leverden zij Paulus en eenige andere gevangenen over aan eenen Hoofdman over honderd, met name Julius, van de Keizerlijke bende.

2 En wij in een Adramyttenisch schip gegaan zijnde, alzoo wij de plaatsen langs Azië bevaren zouden, voeren wij af; en Aristarchus de Macedoniër van Thessalonika was met ons.

3 En des anderen [daags] kwamen wij aan te Sidon. En Julius vriendelijk met Paulus handelende, liet [hen] toe tot de vrienden te gaan, om [van hen] bezorgd te worden.

4 En van daar afgevaren zijnde, voeren wij order Cyprus henen, omdat de winden [ons] tegen waren.

5 En de zee die langs Cilicië en Pamphylië is, doorgevaren zijnde, kwamen wij aan te Myra in Lycië.

6 En de Hoofdman aldaar een schip gevonden hebbende van Alexandrië, dat naar Italië voer, deed ons in hetzelfde overgaan.

7 En als wij vele dagen langzaamelijk voortvoeren, en naauwelijks tegenover Knidos gekomen waren, overmits het ons de wind niet toeliet, zoo voeren wij onder Kreta henen tegenover Salmone.

8 En hetzelfde naauwelijks voorbij zeilende, kwamen wij in eene zekere plaats, genaamd Schoonehavens, waar de stad Lasea nabij was

9 En als veel tijd verloopen, en de vaart nu zorgelijk was, omdat ook de vasten nu voorbij was, vermaande hen Paulus,

10 En zeide tot hen: mannen, ik zie dat de vaart zal geschieden met hinder en groote schade niet alleen van de lading en van het schip, maar ook van ons leven.

11 Doch de Hoofdman geloofde meer den stuurman en den schipper, dan hetgeen van Paulus gezegd werd.

12 En alzoo de haven ongelegen was om te overwinteren, vond het meerder[deel] geraden ook van daar te varen, of zij eenigzins Phenix konden aankomen om te overwinteren, zijnde eene haven in Kreta, strekkende tegen het zuidwesten en tegen het noordwesten.

13 En alzoo de zuidenwind zachtelijk waaide, meenden zij hun voornemen verkregen te hebben; en afgevaaren zijnde zeilden zij dicht voorbij Kreta henen.

14 Maar niet lang daarna sloeg tegen hetzelfde een stormwind genaamd Euroclydon.

15 En als het schip daarmede weggerukt werd, en niet konde tegen den wind opzeilen, gaven wij het op, en dreven henen.

16 En loopende onder een zeker eilandje, genaamd Klauda, konden wij nauwelijks de boot magtig worden;

17 Welke opgehaald hebben de, gebruikten zij [alle] behulpzelen, het schip ondergordende; en alzoo zij vreesden dat zij op de [droogte] Syrtis vervallen zouden, streken zij het zeil, en dreven alzoo henen.

18 En alzoo wij van 't onweder geweldiglijk geslingerd werden, deden zij den volgenden [dag] eenen uitworp,

19 En den derden [dag] wierpen wij met onze eigene handen des schips gereedschap uit.

20 En als noch zon noch gesternten verschenen in vele dagen, en geen klein onweder [ons] drukte; zoo werd [ons] voorts alle hoop van behouden te worden, ontnomen.

21 En als men langen tijd zonder eten geweest was, toen stond Paulus [op] in het midden van hen, en zeide: o mannen, men behoorde mij wel ge-

hoor gegeven te hebben, en van Kreta niet afgevaaren te zijn, en dezen hinder, en deze schade verhoed te hebben;

22 Doch als nu vermaan ik ulieden goeds moeds te zijn; want er zal geen verlies geschieden van [iemand's] leven onder u, maar alleen van 't schip.

23 Want dezen zelfden nacht heeft bij mij gestaan een Engel Gods, wiens ik ben, welken ook ik dien;

24 Zeggende: vrees niet Paulus, gij moet voor den Keizer gesteld worden; en zie, God heeft u geschonken allen die met u varen.

25 Daarom zijt goeds moeds, mannen; want ik geloof God, dat het alzoo zijn zal, gelijkertwijls het mij gezegd is.

26 Doch wij moeten op een zeker eiland vervallen.

27 Als nu de veertiende nacht gekomen was, alzoo wij in de Adriatische zee herwaarts en derwaarts gedreven werden, omtrent het midden des nachts, vermoedden de scheepslieden dat hen eenig land naderde.

28 En het dieplood uitgeworpen hebbende, vonden zij twintig vademen; en een weinig voortgevaaren zijnde, wierpen zij wederom het dieplood uit, en vonden vijftien vademen.

29 En vreesende dat zij ergens op harde plaatsen vervallen mogten, wierpen zij vier ankers van het achterschip uit, en wenschten dat het dag wierd.

30 Maar als de scheepslieden zochten uit het schip te vlieden, en de boot nederlieten in de zee, onder den schijn alsof zij uit het voorschip de ankers zouden uitbrengen,

31 Zeide Paulus tot den Hoofdman en tot de krijgsknechten: indien dezen in het schip niet blijven, kunt gij niet behouden worden.

32 Toen lieuwen de krijgsknechten de touwen af van de boot en lieten haar afvallen.

33 En ondertusschen dat het dag zoude worden, vermaande Paulus [hen] allen, dat zij zouden spijs nemen, en zeide: het is heden de veertiende dag, dat gij verwachtende blijft zonder eten, en niets hebt genomen;

34 Daarom vermaan ik u, spijs te nemen; want dat dient tot uwe behouding; want niemand

van u zal een haar van het hoofd vallen.

35 En als hij dit gezegd en brood genomen had, dankte hij God in aller tegenwoordigheid; en (*hetzelve*) gebroken hebbende begon hij te eten.

36 En zij allen goeds moeds geworden zijnde, namen ook zelven spijs.

37 Wij waren nu in 't schip in alles twee honderd zes en zeventig zielen.

38 En als zij met spijs verzadigd waren, ligttten zij het schip, en wierpen het koren uit in de zee.

39 En toen het dag werd kenden zij het land niet; maar zij merkten eenen zekeren inham die eenen oever had, tegen welken zij geraden vonden, zoo zij konden, het schip aan te zetten.

40 En als zij de ankers opgehaald hadden, gaven zij (*het schip*) de zee over, meteen de roerbanden losmakende; en het razeil naar den wind opgehaald hebbende, hielden zij het naar den oever toe.

41 Maar vervallende op eene plaats die de zee aan beide zijden had, zetten zij het schip daar op; en het voorschip vast zittende bleef onbewegelijk, maar het achterschip brak van het geweld der baren.

42 De raadsdag nu der krijgslieden was, dat zij de gevangenen zouden dooden, opdat niemand ontwommen zijnde zoude ontslieden.

43 Maar de Hoofdman, wilende Paulus behouden, belette hun dat voornemen, en beval dat degenen die zwemen konden, zich eerst zouden afwerpen, en te lande komen;

44 En de anderen, sommigen op planken, en sommigen op eenige (*stukken*) van het schip. En alzoo is het geschied, dat zij allen behouden aan het land gekomen zijn.

HOOFDSTUK 28.

1 En als zij ontkomen waren, toen verstonden zij dat het eiland Melite heette.

2 En de Barbaren bewezen ons geene gemeene vriendelijkheid. Want een groot vuur ontstoken hebbende, namen zij ons allen in, om den regen die over kwam, en om de koude.

3 En als Paulus eenen hoop rijzen bijeen geraapt en op 't vuur gelegd had, kwam er een adder uit door de hitte, en vatte zijne hand.

4 En als de Barbaren het beest zagen aan zijne hand hangen, zeiden zij tot elkander: deze mensch is gewisselijk een doodslager, welken de wraak niet laat leven, daar hij uit de zee ontkomen is.

5 Maar hij schudde het beest af in het vuur, en leed niets kwaads.

6 En zij verwachtten dat hij zoude opzwellen, of terstond dood nedervallen. Maar als zij lang verwacht hadden, en zagen dat geen ongemak over hem kwam, werden zij veranderd, en zeiden dat hij een God was.

7 En hier omtrent dezelfde plaats had de voornaamste van het eiland met name Publius (*zijne*) landhoeven; die ons ontving, en drie dagen vriendelijk herbergde.

8 En het geschiedde dat de vader van Publius, met koorts en den roodenloop bevangen zijnde, te bed lag; tot welken Paulus inging, en als hij gebeden had, leide hij de handen op hem, en maakte hem gezond.

9 Als dit dan geschied was, kwamen ook tot hem de anderen die krankheden hadden in 't eiland, en werden genezen;

10 Die ons ook werden met veel eer; en als wij vertrekken zouden, bestelden zij (*ons*) 't geen van noode was.

11 En na drie maanden voeren wij af in een schip van Alexandrië, dat in 't eiland overwinterd had, hebbende tot een teeken, Castor en Pollux.

12 En als wij te Syracuse aangekomen waren, bleven wij (*aldaar*) drie dagen;

13 Van waar wij omvoeren, en kwamen aan te Regium; en alzoo na eenen dag de wind zuid werd, kwamen wij den tweeden dag te Putcoli.

14 Alwaar wij broeders vonden, en werden gebeden zeven dagen bij hen te blijven; en alzoo gingen wij naar Rome.

15 En van daar kwamen de broeders, van orze zaken gehoord hebbende, ons te gemoet tot Appiusmarkt en de Drie-

tabernen; welke Paulus ziende, dankte hij God, en greep eenen moed.

16 En toen wij te Rome gekomen waren, gaf de Hoofdman de gevangenen over aan den Oversten des legers; maar Paulus werd toegelaten op zich zelve te wonen met den krijgsknecht die hem bewaarde.

17 En het geschiedde na drie dagen, dat Paulus te zamen riep degenen die de voornaamsten der Joden waren; en als zij te zamen gekomen waren, zeide hij tot hen: mannen broeders, ik die niets gedaan heb tegen het volk, of de vaderlijke gewoonten, ben gebonden uit Jeruzalem overgeleverd in de handen der Romeinen;

18 Welke mij onderzocht hebbende, wilden (mij) loslaten, omdat geene schuld des doods in mij was.

19 Maar als de Joden (zulks) tegenspraken, werd ik genoodzaakt mij op den Keizer te be-roepen; (doch) niet alsof ik iets had mijn volk te beschuldigen.

20 Om deze oorzaak dan heb ik u bij mij geroepen, om (u) te zien, en aan te spreken; want van wege de hope Israëls ben ik met deze keten om-vaangen.

21 Maar zij zeiden tot hem: wij hebben noch brieven aan-gaande u van Judea ontvangen, noch iemand van de broederen hier gekomen zijnde heeft van u iets kwaads geboodschapt of gesproken;

22 Maar wij begeeren wel van u te hooren wat gij gevoelt; want wat deze sekte aangaat, ons is bekend, dat zij overal tegengesproken wordt.

23 En als zij hem eenen dag gesteld hadden, kwamen er velen in (zijn) woonplaats; welken hij het Koninkrijk Gods uitleidde, en betuigde, en poogde hen te bewegen tot het geloof in Jezus, beide uit de wet van Mozes en de Profeten. van 's morgens vroeg tot den avond toe.

24 En sommigen geloofden wel hetgeen dat gezegd werd, maar sommigen geloofden niet.

25 En tegen elkander oneens zijnde scheidden zij, als Paulus (dit) ééne woord gezegd had, (namelijk:) wel heeft de

Heilige Geest gesproken door Jesajas den Profeet tot onze vaders,

26 Zeggende: ga henen tot dit volk, en zeg: met het gehoor zult gij hooren, en geenszins verstaan; en ziende zult gij zien, en geenszins bemerken.

27 Want het hart van dit volk is dik geworden, en met de ooren hebben zij zwaarlijk ge-hoord, en hunne oogen heb-ben zij toegedaan, opdat zij niet t'eeniger tijd met de oogen zouden zien, en met de ooren hooren, en met het hart ver-staan; en zij zich bekeerden, en ik hen geneze.

28 Het zij u dan bekend, dat de zaligheid Gods den Heidenen gezonden is; en dezelve zullen hooren.

29 En als hij dit gezegd had, gingen de Joden weg, veel twis-tig hebbende onder elkander.

30 En Paulus bleef twee ge-heele jaren in zijne eigene ge-huurde woning, en ontving al-len, die tot hem kwamen;

31 Predikende het Koninkrijk Gods, en leerende van den Heer Jezus Christus met alle vrijmoedigheid, onverhinderd.

DE ZENDBRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS AAN DE

ROMEINEN.

HOOFDSTUK 1.

1 Paulus een dienstknecht van Jezus Christus, een geroepen Apostel, afgezondert tot het Evangelium Gods,

2 (Hetwelk hij te voren be-loofd had door zijne Profeten, in de Heilige Schriften.)

3 Van zijnen Zoon, (die ge-worden is uit het zaad Davids, naar het vleesch;

4 Die krachtiglijk bewezen is te zijn de Zoon Gods, naar den Geest der heiligmaking, uit de opstanding der dooden), (na-melijk) Jezus Christus onzen Heer;

5 (Door welken wij hebben ontvangen genade, en het Apostelschap, tot gehoorzaamheid des geloofs onder al de Heidenen, voor zijnen naam;

6 Onder welken gij ook zijt, ge-roepen van Jezus Christus.)

7 Allen die te Rome zijt, geliefden Gods, *(en)* geroepene heiligen. Genade zij u en vrede van God onzen Vader, en den Heer Jezus Christus.

8 Eerstelijk dank ik mijnen God door Jezus Christus over u allen, dat uw geloof verkondigd wordt in de geheele wereld.

9 Want God is mijn getuige, welken ik dien in mijnen geest, in het Euangelium zijns Zoons, hoe ik zonder nalaten uwer gedenk,

10 Allen tijd in mijnen gebeden biddende, of mogelijk mij nog t' eeniger tijd goede gelegenheid gegeven worde door den wil Gods om tot ulieden te komen.

11 Want ik verlang om u te zien, opdat ik u eenige geestelijkheid gawe moge mededeelen, ten einde gij versterkt zoudt worden;

12 Dat is, om mede vertroost te worden onder u, door het onderlinge geloof, zoo het uwe als het mijne.

13 Doch ik wil niet dat u onbekend zij, broeders, dat ik menigmaal voorgenomen heb tot u te komen, *(en ben tot nog toe verhinderd geweest)* opdat ik ook onder u eenige vrucht zoude hebben, gelijk als ook onder de andere Heidenen.

14 Beiden Grieken en Barbaren, beiden wijzen en onwijzen ben ik een schuldenaar.

15 Alzoo 't geen in mij is, dat is volvaardig om u ook die te Rome zijt, het Euangelium te verkondigen.

16 Want ik schaam mij des Euangeliums van Christus niet; want het is eene kracht Gods tot zaligheid eenen iegelijk die gelooft, eerst den Jood, en *(ook)* den Griek.

17 Want de regtvaardigheid Gods wordt in hetzelfde geopenbaard uit geloof tot geloof, gelijk geschreven is: maar de regtvaardige zal uit het geloof leven.

18 Want de toorn Gods wordt geopenbaard van den hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid der menschen, *(als)* die de waarheid in ongerechtigheid ten onder houden;

19 Overmits hetgeen van God kennelijk is in hen openbaar

is; want God heeft het hun geopenbaard;

20 Want zijne onzienlijke dingen worden, van de schepping der wereld aan, uit de schepselen verstaan en doorzien, beide zijne eeuwige kracht en goddelijkheid, opdat zij niet te verontschuldigen zouden zijn;

21 Omdat zij God kennende, *(Hem)* als God niet hebben verheerlijkt of gedankt, maar zijn verijdeld geworden in hunne overleggingen; en hun onverstandig hart is verduisterd geworden.

22 Zich uitgevende voor wijzen, zijn zij dwaas geworden;

23 En hebben de heerlijkheid des onverderfelijken Gods veranderd in de gelijkenis eens beelds van een verderfelijk mensch, en van gevogelte, en van viervoetige, en kruipende *(gedierten)*.

24 Daarom heeft hen God ook overgegeven in de begeerlichkeiten hunner harten tot onreinigheid, om hunne lichamen onder elkander te ootteren;

25 *(Als)* die de waarheid Gods veranderd hebben in de leugen, en het schepsei geëerd en gediend hebben boven den Schepper, die te prijzen is in der eeuwigheid. Amen.

26 Daarom heeft hen God overgegeven tot oneerlijke bewegingen. Want ook hunne vrouwen hebben het natuurlijke gebruik veranderd in 't *(gebruik)* tegen natuur;

27 En insgelijks ook de mannen, nalatende het natuurlijke gebruik der vrouw, zijn verhit geworden in hunnen lust tegen elkander, mannen met mannen schandelijkheid bedrïjvende, en de vergelding van hunne dwaling, die *(daartoe)* behoorde, in zich zelve ontvangende.

28 En gelijk het hun niet goed gedacht heeft God in erkenenis te houden, zoo heeft hen God overgegeven in eenen verkeerden zin, om te doen dingen die niet betamen;

29 Vervuld zijnde met alle ongerechtigheid, hoererij, boosheid, gierigheid, kwaadheid, vol van nijdigheid, moord, twist, bedrog, kwaadaardigheid,

30 Oorblazers, achterklappers, haters Gods, smaders, hooftvaardigen, laatzinnigen, vinders

Hoo

ders
oud
31
brek
de,
hart
32
wete
die
wa
zelve
welg
die

1
ont
gij
Wan
oord
ven
oort
gen
2 E
deel
over
doen
3 E
die
ding
dat
ont
4 C
zijn
ver
mo
de
bek
5 M
en
gij
sch
en
van
6 V
den
7 L
har
lijk
feli
lev
8
gie
ong
ger
[za
[ver
9
hei
sch
eer
Gri
10
en
go
en

ders van kwade dingen, den
ouderen ongehoorzaam,

31 Onverstandigen, verbond-
brekers, zonder natuurlijke lief-
de, onverzoenlijken, onbarun-
hartigen ;

32 Welke daarsij het regt Gods
weten, (namelijk), dat degenen
die zulke dingen doen, desdoods
waardig zijn), niet alleen de-
zelfde doen, maar ook mede een
welgevallen hebben in degenen
die ze doen.

D HOOFDSTUK 2.
1 Daarom zijt gij niet te ver-
ontschuldigen, o mensch, wie
gij zijt, die (anderen) oordeelt.
Want waarin gij eenen anderen
oordeelt, veroordeelt gij u zel-
ven; want gij die (anderen)
oordeelt, doet dezelfde din-
gen.

2 En wij weten dat het oor-
deel Gods naar waarheid is,
over degenen die zulke dingen
doen.

3 En denkt gij dit, o mensch,
die oordeelt degenen die zulke
dingen doen, en dezelve doet,
dat gij het oordeel Gods zult
ontvlieden ?

4 Of veracht gij den rijkdom
zijner goedertierenheid, en
verdraagzaamheid, en lank-
moedigheid, niet wetende dat
de goedertierenheid Gods u tot
bekeering leidt ?

5 Maar naar uwe hardigheid
en onkekerlijk hart vergadert
gij u zelve toorn als eenen
schat, in den dag des toorns
en der openbaring van het regt-
vaardig oordeel Gods ;

6 Welk een iegelijk vergel-
den zal naar zijne werken ;

7 Dengenen wel, die met vol-
harding in goed doen, heer-
lijkheid, en eer, en onverder-
feljheid zoeken, het eeuwige
leven ;

8 Maar dengenen die twist-
gierig zijn, en die der waarheid
ongehoorzaam, doch der on-
gerechtigheid gehoorzaam zijn,
[zal] vervolgenheid en toorn
[vergoelden worden].

9 Verdrukking en benaauwd-
heid over alle ziel des men-
schen die het kwade werkt,
eerst des Joden, en [ook] des
Grieken ;

10 Maar heerlijkheid, en eer,
en vrede eenen iegelijk die het
goede werkt, eerst den Jood,
en [ook] den Griek.

11 Want er is geene aanneming
des persoons bij God.

12 Want zoo velen als er son-
der wet gezondigd hebben, zul-
len ook zonder wet verloren
gaan ; en zoo velen als er on-
der de wet gezondigd hebben,
zullen door de wet geoordeeld
worden.

13 (Want de hoorders der wet
zijn niet regtvaardig voor God,
maar de daders der wet zullen
gerechtvaardigd worden ;

14 Want wanneer de Heide-
nen die de wet niet hebben,
van nature de dingen doen,
die der wet zijn, deze de wet
niet hebbende, zijn zich zelve
eene wet,

15 [Als] die betoonen het
werk der wet geschreven in
hunne harten, hunne consciën-
tie mede getuigende, en de ge-
dachten onder elkander [hen]
beschuldigende, of ook ont-
schuldigende.)

16 In den dag wanneer God
de verborgene dingen der men-
schen zal oordeelen door Jezus
Christus, naar mijn Euange-
lium.

17 Zie, gij wordt een Jood
genoemd, en rust op de wet,
en roemt op God,

18 En gij weet [zijn] wil,
en beproeft dedingen, die [dwa-
ven] verschillen, zijnde onder-
wezen uit de wet :

19 En gij vertrouwt u zelve te
zijn een leidsman der blinden,
een licht dergenen die in duis-
ternis zijn,

20 Een onderrigter der onwij-
zen, [en] een leermeester der
onwetenden, [hebbende de ge-
daante der kennis en der waar-
heid in de wet.

21 Die dan eenen anderen
leert, leert gij u zelve niet ?
Die predikt dat men niet stel-
len zal, steelt gij ?

22 Die zegt dat men geen
overspel doen zal, doet gij
overspel ? Die van de afgoden
eenen gruwel hebt, berooft gij
het heilige ?

23 Die op de wet roemt, ont-
eert gij God door de overtreding
der wet ?

24 Want de naam Gods wordt
om uwentwil gelasterd onder
de Heidenen, gelijk geschre-
ven is.

25 Want de besnijdenis is wel
nuttig, indien gij de wet doet ;
maar indien gij een overtreder

der wet zijt, zoo is uwe besnijdenis voorhuid geworden.

26 Indien dan de voorhuid de regten der wet bewaart, zal niet zijne voorhuid tot eene besnijdenis gerekend worden?

27 En zal de voorhuid die uit de natuur is, als zij de wet volbrengt, u (niet) oordeelen die door de letter en besnijdenis een overtreder der wet zijt?

28 Want die is niet een Jood, die het in 't openbaar is; en die is niet de besnijdenis, die het in het openbaar in 't vleesch is;

29 Maar die is een Jood, die het in 't verborgene is, en de besnijdenis des harten, in den geest, niet (in de) letter (is de besnijdenis); wiens lof niet is uit de menschen, maar uit God.

W HOOFDSTUK 3.

1 Welk is dan het voordeel des Joden? Of welke is de nuttigheid der besnijdenis?

2 Vele in alle maanieren. Want (dit is) wel het eerste, dat hun de woorden Gods zijn toebe-trouwd.

3 Want wat is 't, al zijn sommigen ongeloovig geweest? Zal hunne ongeloovigheid het geloof Gods te niet doen?

4 Dat zij verre; doch God zij waarachtig, maar alle menschen leugenachtig, gelijk als geschreven is: opdat gij geregtvaardigd wordet in uwe woorden, en overwint wanneer gij oordeelt.

5 Indien nu onze ongerechtigheid Gods gerechtigheid bevestigt, wat zullen wij zeggen? Is God onregtvaardig, als hij toorn over (ons) brengt? (Ik spreek naar den mensch.)

6 Dat zij verre; anderszins hoe zal God de wereld oordeelen?

7 Want indien de waarheid Gods door mijne leugen overvloediger is geworden, tot zijne heerlijkheid, wat word ik ook nog als een zondaar geoordeeld?

8 En [zeggen wij] niet (liever), (gelijk wij gelasterd worden, en gelijk sommigen zeggen, dat wij zeggen): laat ons het kwade 'doen, opdat het goede (daaruit) kome? welker verdootenis regtvaardig is.

9 Wat dan? Zijn wij uitnemender? Ganschelijk niet; want wij

hebben te voren beschuldigd beide Joden en Grieken, dat zij allen onder de zonde zijn;

10 Gelijk geschreven is: er is niemand regtvaardig, ook niet één;

11 Er is niemand die verstandig is; er is niemand, die God zoekt;

12 Allen zijn zij afgeweken; te zamen zijn zij onnut geworden; er is niemand die goed doet; er is (ook) niet tot één toe.

13 Hunne keel is een geopend graf; met hunne tongen plegen zij bedrog; slangenvenijn is onder hunne lippen;

14 Welker mond is vol van vervloeking en bitterheid;

15 Hunne voeten zijn snel om bloed te vergieten;

16 Vernieling en ellendigheid is in hunne wegen;

17 En den weg des vredes hebben zij niet gekend;

18 Er is geene vrees Gods voor hunne oogen.

19 Wij weten nu dat al wat de wet zegt, zij dat spreekt tot degenen die onder de wet zijn, opdat alle mond gestopt worde, en de geheele wereld (voor) God verdoemelijk zij.

20 Daarom zal uit de werken der wet geen vleesch geregtvaardigd worden voor hem. Want door de wet is de kennis der zonde.

21 Maar nu is de regtvaardigheid Gods geopenbaard geworden zonder de wet, hebbende getuigenis van de wet en de Profeten;

22 Namelijk de regtvaardigheid Gods door het geloof van Jezus Christus, tot allen, en over allen die gelooven; want er is geen onderscheid,

23 Want zij hebben allen gezondigd, en derven de heerlijkheid Gods;

24 En worden om niet geregtvaardigd, uit zijne genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is;

25 Welken God voorgesteld heeft (tot) eene verzoening door het geloof in zijn bloed, tot eene betooning van zijne regtvaardigheid, door de vergeving der zonden die tevoren geschied zijn onder de verdraagzaamheid Gods;

26 Tot eene betooning van zijne regtvaardigheid in dezen tegenwoordigen tijd, opdat hij regt-

regtvaardigende geloof

27 Wij is uit wet? I

door d

28 Wij mensch

vaardig

ken de

29 Is den a

ook d

der He

30 Na is die

digen

Voorh

31 Do

door h

maar v

1 V

gen, c

verkre

vleesch

2 Wa

de we

zoo he

bij God

3 Wa

En Ab

het is

vaardig

4 Nu

wordt

kend

schuld

5 Do

werkt,

die de

dig,

kend t

6 Gel

zalig

regtva

der we

7 (Z

welke

ven zij

dekt z

8 Zal

Heer d

9 Dez

die (a

nis, o

Want

het ge

vaardig

10 Ho

rekend

nis w

Niet i

de vo

regtvaardig zij, en regtvaardigende degenen, die uit het geloof van Jezus is.

27 Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Door welke wet? Der werken? Neen, maar door de wet des geloofs.

28 Wij besluiten dan, dat de mensch door het geloof geregtvaardigd wordt, zonder de werken der wet.

29 Is God (een God) der Joden alleen? En is hij 't niet ook der Heidenen? Ja, ook der Heidenen;

30 Nademaal hij een eenig God is die de Besnijdenis regtvaardigen zal uit het geloof, en de Voorhuid door het geloof.

31 Doen wij dan de wet te niet door het geloof? Dat zij verre; maar wij bevestigen de wet.

HOOFDSTUK 4.

1 **W**at zullen wij dan zeggen, dat Abraham onze vader verkregen heeft naar het vleesch?

2 Want indien Abraham uit de werken geregtvaardigd is, zoo heeft hij roem, maar niet bij God:

3 Want wat zegt de Schrift? En Abraham geloofde God, en het is hem gerekend tot regtvaardigheid.

4 Nu, degenen die werkt wordt het loon niet toegerekend naar genade, maar naar schuld;

5 Doch degenen die niet werkt, maar gelooft in hem, die den goddeloozen regtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot regtvaardigheid;

6 Gelijk ook David den mensch zalig spreekt, welken God de regtvaardigheid toerekent zonder werken;

7 [Zeggende:] zalig zijn zij welker ongerechtigheden vergeven zijn, en welker zonden bedekt zijn.

8 Zalig is de man, welken de Heer de zonden niet toerekent.

9 Deze zaligspreeking dan, is die [alleen] over de besnijdenis, of ook over de voorhuid? Want wij zeggen dat Abraham het geloof gerekend is tot regtvaardigheid.

10 Hoe is 't [hem] dan toegerekend? Als hij in de besnijdenis was, of in de voorhuid? Niet in de besnijdenis, maar in de voorhuid.

11 En hij heeft het teeken der besnijdenis ontvangen [to]f een zegel der regtvaardigheid des geloofs, die [hem] in de voorhuid [was toegerekend]; opdat hij zoude zijn een vader van allen die gelooven in de voorhuid zijnde, ten einde ook hun de regtvaardigheid toegerekend worde;

12 En een vader der besnijdenis, degenen [namelijk] die niet alleen uit de besnijdenis zijn, maar die ook wandelen in de voetstappen des geloofs onzes vaders Abrahams, hetwelk in de voorhuid was.

13 Want de belofte [is] niet door de wet aan Abraham of zijn zaad [geschied], namelijk dat hij een erfgenaam der wereld zoude zijn, maar door de regtvaardigheid des geloofs;

14 Want indien degenen die uit de wet zijn erfgenamen zijn, zoo is het geloof ijdel geworden, en de belofte is te niet gedaan.

15 Want de wet werkt toorn. Want waar geene wet is, [daar] is ook geene overtreding.

16 Daarom is zij uit het geloof, opdat zij zij naar genade, ten einde de belofte vast zij al het zaad, niet alleen dat uit de wet is, maar ook dat uit het geloof Abrahams is, welke een vader is van ons allen;

17 [Gelijk geschreven staat: ik heb u tot een vader van vele volken gesteld,] voor hem aan welken hij geloofd heeft, [namelijk] God die de dooden levend maakt, en roept de dingen die niet zijn alsof zij waren;

18 Welke tegen hope op hope geloofd heeft, dat hij zoude worden een vader van vele volken, volgens hetgeen gezegd was: alzoo zal uw zaad wezen.

19 En niet verzwakt zijnde in 't geloof, heeft hij zijn eigen ligchaam niet aangemerkt, dat alreeds verstorven was, alzoo hij omtrent honderd jaren oud was, [noch] ook dat de moeder in Sara verstorven was.

20 En hij heeft aan de belofte Gods niet getwijfeld door ongeloof, maar is gesterkt geweest in het geloof, gevende God de eer;

21 En ten volle verzekerd zijnde dat hetgeen beloofd was, hij ook magtig was te doen.

22 Daarom is het hem ook tot regtvaardigheid gerekend.

23 Nu is 't niet alleen om zientwil geschreven, dat het hem toegerekend is.

24 Maar ook om onzentwil, welken het zal toegerekend worden, *(namelijk)* dengenen die gelooven in hem die Jezus onzen Heer uit de dooden opgewekt heeft;

25 Welke overgeleverd is om onzen zonden, en opgewekt om onze regtvaardigmaking.

HOOFDSTUK 5.

1 **W**ij dan geregtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heer Jezus Christus;

2 Door welken wij ook de toeleiding hebben door het geloof tot deze genade, in welke wij staan, en roemen in de hope der heerlijkheid Gods.

3 En niet alleenlijk *[dit]*, maar wij roemen ook in de verdrukkingen; wetende dat de verdrukking lijdzaamheid werkt,

4 En 'de lijdzaamheid bevin- ding, en de bevinding hope;

5 En de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in onze barten uitgestort is door den Reiligen Geest, die ons is ge- geven.

6 Want Christus, als wij nog krachteloos waren, is te zijner tijd voor de goddeloozen ge- storven.

7 Want naauwelijks zal iemand voor eenen regtvaardigen ster- ven: want voor den goeden zal mogelijk iemand ook bestaan te sterven;

8 Maar God bevestigt zijne liefde tegen ons, dat Christus voor ons gestorven is, als wij nog zondaars waren.

9 Veel meer dan, zijnde nu geregtvaardigd door zijn bloed, zullen wij door hem behouden worden van den toorn.

10 Want indien wij vijanden zijnde met God verzoend zijn door den dood zijns Zoons, veel meer zullen wij verzoend zijnde behouden worden door zijn leven.

11 En niet alleenlijk *[dit]*, maar wij roemen ook in God, door onzen Heer Jezus Chris- tus, door welken wij nu de ver- zoening gekregen hebben.

12 Daarom, gelijk door éenen

mensch de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zon- de de dood; en alzoo de dood tot alle menschen doorgestaan is, in welken allen gezondigd hebben.

13 Want tot de wet was de zon- de in de wereld; maar de zonde wordt niet toegerekend, als er geen wet is.

14 Maar de dood heeft ge- heerscht van Adam tot Mozes toe, ook over degenen die niet gezondigd hadden in de gelijk- heid der overtreding Adams, welke een voorbeeld is desge- nen die komen zoude.

15 Doch niet gelijk de mis- daad, alzoo is ook de genade- gift. Want indien door de mis- daad van éenen velen gestorven zijn, zoo is veel meer de ge- nade Gods en 'de gave door de genade, die daar is ééns men- schen Jezus Christus, over- vloedig geweest over velen.

16 En niet gelijk *[de schuld was]* door den éenen die ge- zondigd heeft, *[alzoo is]* de gift. Want de schuld is wel uit ééne *[misdad]* tot verdoe- menis, maar de genadegift is uit vele misdaden tot regtva- digmaking;

17 Want indien door de mis- daad van éenen de dood ge- heerscht heeft door dien éenen, veel meer zullen degenen, die den overvloed der genade en der gave der regtvaardigheid ontvangen, in 't leven heerschen door dien éenen *[namelijk]* Je- zus Christus.

18 Zoo dan gelijk door ééne misdaad *[de schuld gekomen is]* over alle menschen tot verdoe- menis, alzoo ook door ééne regtvaardigheid *[komt de gena- de]* over alle menschen tot regt- vaardigmaking des levens.

19 Want gelijk door de onge- hoorzaamheid van dien éenen mensch velen *[tot]* zondaars gesteld zijn geworden, alzoo zullen ook door de gehoor- zaamheid van éenen velen *[tot]* regtvaardigen gesteld worden.

20 Maar de wet is bovendien ingekomen, opdat de misdaad te meerder worde; en waar de zonde meerder geworden is, *[daar]* is de genade veel meer overvloedig geweest;

21 Opdat gelijk de zonde ge- heerscht heeft tot den dood, alzoo ook de genade zoude heer- schen

schen
het e
Christ

1 V
gen? 2
ven,
der w

2 Dat
zonde
len w

3 Of
len al
gedoo
gedoo

4 Wij
ven do
opdat
de do

heerlij
ook wi
vens w

5 Wa
ééne p
gelijk
zullen
gelijk

6 Dit
mensch
is, opd
de te

wij nie
7 Wa
is gere

8 Ind
gestor
wij da
len lev

9 We
wekt z
meer z
niet m

10 Wa
dat is
gestor
leeft h

11 Al
het da
zonde

levend
onzen

12 Da
sche in
om ha
begeer
chaams

13 No
der zor
geregti
ven G
levend

[stelt]
penen
14 W
niet h

schen door regtvaardigheid tot het eeuwige leven, door Jezus Christus onzen Heer.

HOOFDSTUK 6.

1 **W**at zullen wij dan zeggen? Zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade te meerder worde?

2 Dat zij verre; wij die de zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven?

3 Of weet gij niet dat zoo veel en als wij in Christus Jezus gedoopt zijn, wij in zijnen dood gedoopt zijn?

4 Wij zijn dan met hem begraven door den doop in den dood, opdat gelijkerwijs Christus uit de dooden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzoo ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden.

5 Want indien wij met hem ééne plant geworden zijn in de gelijkmaking zijns doods, zoo zullen wij het ook zijn (in de gelijkmaking zijner) opstanding;

6 Dit wetende dat onze oude mensch met (hem) gekruisigd is, opdat het ligchaam der zonde te niet gedaan worde, opdat wij niet meer de zonde dienen.

7 Want die gestorven is, die is geregtvaardigd van de zonde.

8 Indien wij nu met Christus gestorven zijn, zoo gelooven wij dat wij ook met hem zullen leven,

9 Wetende dat Christus opgewekt zijnde uit de dooden, niet meer sterft; de dood heerscht niet meer over hem.

10 Want dat hij gestorven is, dat is hij der zonde éénmaal gestorven; en dat hij leeft, dat leeft hij Gode.

11 Alzoo ook gijlieden houdt het daarvoor, dat gij wel der zonde dood zijt, maar Gode levend zijt in Christus Jezus onzen Heer.

12 Dat dan de zonde niet heersche in uw sterfelijk ligchaam, om haar te gehoorzamen in de begeerlijkheden deszelfs ligchaams;

13 Noch stelt uwe leden niet der zonde tot wapenen der ongerechtigheid, maar stelt u zelve Gode, als uit de dooden levend (geworden) zijnde, en (stelt) uwe leden Gode tot wapenen der gerechtigheid.

14 Want de zonde zal over u niet heerschen; want gij zijt

niet onder de wet, maar onder de genade.

15 Wat dan? Zullen wij zondigen, omdat wij niet zijn onder de wet, maar onder de genade? Dat zij verre.

16 Weet gij niet dat wien gij u zelve stelt tot dienstknechten ter gehoorzaamheid, gij dienstknechten zijt desgenen dien gij gehoorzaamt, of der zonde tot den dood, of der gehoorzaamheid tot gerechtigheid?

17 Maar Gode zij dank, dat gij (wel) dienstknechten der zonde waart, maar (dat) gij (nu) van harte gehoorzaam geworden zijt den voorbeelde der leer, tot hetwelk gij overgegeven zijt;

18 En vrij gemaakt zijnde van de zonde, zijt gemaakt dienstknechten der gerechtigheid.

19 Ik spreek op menselijke wijze, om der zwakheid uws vleesches wil. Want gelijk gij uwe leden gesteld hebt (om) dienstbaar (te zijn) der onreinigheid, en der ongerechtigheid tot ongerechtigheid, alzoo stelt nu uwe leden (om) dienstbaar (te zijn) der gerechtigheid tot heiligmaking.

20 Want toen gij dienstknechten waart der zonde, zoo waart gij vrij van de gerechtigheid.

21 Wat vrucht dan hadt gij toen van die dingen waarover gij u nu schaamt? Want het einde derzelve is de dood.

22 Maar nu van de zonde vrij gemaakt zijnde, en Gode dienstbaar gemaakt zijnde, hebt gij uwe vrucht tot heiligmaking, en het einde het eeuwige leven.

23 Want de bezoldiging der zonde is de dood, maar de genadegift Gods is het eeuwige leven, door Jezus Christus onzen Heer.

HOOFDSTUK 7.

1 **W**eet gij niet, broeders, (want ik spreek tot dengenen die de wet verstaan) dat de wet heerscht over den mensch, zoo langen tijd als hij leeft?

2 Want eene vrouw die onder den man staat, is aan den levenden man verbonden door de wet; maar indien de man gestorven is, zoo is zij vrij gemaakt van de wet des mans.

3 Daarom dan indien zij eens anderen mans wordt, terwijl de man leeft, zoo zal zij eene overspeel-

speelster genoemd worden; maar indien de man gestorven is, zoo is zij vrij van de wet, alzoo dat zij geene overspeelster is, als zij eens anderen mans wordt.

4 Zoo dan, mijne broeders, gij zijt ook der wet gedood door het ligchaam van Christus, opdat gij zoudt worden eens anderen, [namelijk] desgenen die van de dooden opgewekt is, opdat wij Gode vruchten dragen zouden.

5 Want toen wij in het vleesch waren, de bewegingen der zonden, die door de wet zijn, wrochten in onze leden, om den dood vruchten te dragen;

6 Maar nu zijn wij vrij gemaakt van de wet, overmits wij dien gestorven zijn, onder welken wij gehouden waren; alzoo dat wij dienen in nieuwigheid des geestes, en niet [in] de oudheid der letter.

7 Wat zullen wij dan zeggen? Is de wet zonde? Dat zij verre; ja ik kende de zonde niet, dan door de wet. Want ook had ik de begeerlijkheid niet geweten [zonde te zijn], indien de wet niet zeide: gij zult niet begeeren.

8 Maar de zonde oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft in mij alle begeerlijkheid gewrocht. Want zonder de wet is de zonde dood.

9 En zonder de wet zoo leefde ik certijds, maar als het gebod gekomen is, zoo is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gestorven;

10 En het gebod dat ten leven was, hetzelfde is mij ten dood bevonden.

11 Want de zonde oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft mij verleid, en door hetzelfde gedood.

12 Alzoo is dan de wet heilig, en het gebod is heilig, en regtvaardig, en goed.

13 Is dan het goede mij de dood geworden? Dat zij verre. Maar de zonde [*is mij de dood geworden*], opdat zij zoude openbaar worden zonde [*te zijn*], werkende mij door het goede den dood, opdat de zonde bovenmate werd zondigende door 't gebod.

14 Want wij weten dat de wet geestelijk is; maar ik ben

vleeschelijk verkocht onder de zonde.

15 Want hetgeen ik doe, dat ken ik niet. Want hetgeen ik wil dat doe ik niet; maar hetgeen ik haat dat doe ik.

16 En indien ik hetgeen doe dat ik niet wil, zoo stem ik de wet toe dat zij goed is.

17 Ik dan doe datzelfde nu niet meer, maar de zonde die in mij woont.

18 Want ik weet dat in mij, dat is in mijn vleesch geen goed woont, want het willen is [wel] bij mij, maar het goede te doen dat vind ik niet.

19 Want het goede dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade dat ik niet wil, dat doe ik.

20 Indien ik 't geen doe dat ik niet wil, zoo doe ik nu hetzelfde niet meer, maar de zonde die in mij woont.

21 Zoo vind ik dan deze wet [*in mij*], als ik het goede wil doen, dat het kwade mij bijligt.

22 Want ik heb een vermaak in de wet Gods naar den inwendigen mensch;

23 Maar ik zie eene andere wet in mijne leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijne leden is.

24 Ik ellendig mensch! wie zal mij verlossen uit 't ligchaam dezes doods?

25 Ik dank God door Jezus Christus, onzen Heer.

26 Zoo dan ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met het vleesch de wet der zonde.

HOOFDSTUK 8.

1 Zoo is er dan nu geene verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vleesch wandelen, maar naar den Geest.

2 Want de wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrij gemaakt van de wet der zonde en des doods.

3 Want hetgeen der wet onmogelijk was, dewijl zij door het vleesch krachteloos was, heeft God, zijnen Zoon zendende in gelijchheid des zondigen vleesches, en [*dat*] voor de zonde, de zonde veroordeeld in 't vleesch;

der de
oe, dat
geen ik
ar het-

en doe
stem ik
is.

ylve nu
nde die

in mij,
ch' geen
villen is
t goede
et.

dat ik
naar het
wil, dat

doe dat
nu het-
le zonde

deze wet
oede wil
mij bij-

vermaak
den in-

andere
t, welke
nins ge-
en neemt
le, die in

sch! wie
t 't lig-

or Jezus

dien wel
et Gods,
ch de wet

UK 8.

nu geene
genen die
t, die niet
wandelen,

Geestes des
ezus heeft
n de wet
ods.

er wet on-
d zij door
eloos was,
Zoon zen-
des zondi-
nt) voor de
eroordeeld

4 Opdat het regt der wet vervuld zoude worden in ons, die niet naar het vleesch wandelen, maar naar den Geest.

5 Want die naar het vleesch zijn, bedenken wat des vleesch is; maar die naar den Geest zijn, (bedenken) wat des Geestes is;

6 Want het bedenken des vleesch is de dood; maar het bedenken des Geestes is het leven en vrede;

7 Daarom dat het bedenken des vleesch vijandschap is tegen God; want het onderwerpt zich der wet Gods niet, want het kan ook niet.

8 En die in het vleesch zijn, kunnen Gode niet behagen.

9 Doch gijlieden zijt niet in het vleesch, maar in den Geest, zoo anders de Geest Gods in u woont. Maar zoo iemand den Geest van Christus niet heeft, die komt hem niet toe.

10 En indien Christus in ulieden is, zoo is wel het ligchaam dood om der zonde wil, maar de geest is leven om der gerechtigheid wil.

11 En indien de Geest desgenen, die Jezus uit de dooden opgewekt heeft, in u woont, zoo zal hij die Christus uit de dooden opgewekt heeft, ook uwe sterfelijke lichamen levend maken door zijnen Geest die in u woont.

12 Zoo dan, broeders, wij zijn schuldnaars niet den vleesche, om naar het vleesch te leven.

13 Want indien gij naar het vleesch leeft, zoo zult gij sterven; maar indien gij door den Geest de werkingen des ligchaams doodt, zoo zult gij leven.

14 Want zoo velen als er door den Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods:

15 Want gij hebt niet ontvangen den Geest der dienstbaarheid wederom tot vrees; maar gij hebt ontvangen den Geest der aanneming tot kinderen, door welken wij roepen: Abba, Vader.

16 Dezelve Geest getuigt met onzen geest, dat wij kinderen Gods zijn.

17 En indien wij kinderen zijn, zoo zijn wij ook erfgenamen; erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus; zoo wij

nders met (hem) lijden, opdat wij ook met (hem) verheerlijkt worden.

18 Want ik houd het daarvoor, dat het lijden dezes tegenwoordigen tijds niet is te waardeeren tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden.

19 Want het schepsel, (als) met opgestoken hoofde, verwacht de openbaring der kinderen Gods.

20 Want het schepsel is der ijdelheid onderworpen, niet gewillig, maar om diens wil die het (der ijdelheid) onderworpen heeft;

21 Op hope dat ook het schepsel zelf zal vrij gemaakt worden van de dienstbaarheid der verderfenis, tot de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods.

22 Want wij weten dat het gansche schepsel t' zamen zucht, en t' zamen (als) in barensnood is tot nu toe.

23 En niet alleen (dít), maar ook wij zelven die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelven (zeg ik) zuchten in ons zelven, verwachtende de aanneming tot kinderen, (namelijk) de verlossing onzes ligchaams.

24 Want wij zijn in hope zalig geworden. De hoop nu die gezien wordt is geene hoop; want hetgeen iemand ziet, waarom zal hij 't ook hopen?

25 Maar indien wij hopen hetgeen wij niet zien, zoo verwachten wij het met lijdzameheid.

26 En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp; want wij weten niet wat wij bidden zullen gelijk het behoort; maar de Geest zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen;

27 En die de harten doorzoekt weet welke de meening des Geestes zij, dewijl hij naar God voor de heiligen bidt.

28 En wij weten dat dengeen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, (namelijk) dengeen die naar (zijn) voornemen geroepen zijn.

29 Want die hij te voren gekend heeft, die heeft hij ook te voren verordineerd den beelde zijns Zoons gelijkvormig te

te zijn, opdat hij de eerstgebo-
rene zij onder vele broederen.

30 En die hij te voren veror-
dineerd heeft, dezen heeft hij
ook geroepen; en die hij ge-
roepen heeft, dezen heeft hij
ook geregtvaardigd; en die hij
geregtvaardigd heeft, dezen
heeft hij ook verheerlijkt.

31 Wat zullen wij dan tot deze
dingen zeggen? Zoo God voor
ons is, wie zal tegen ons
zijn?

32 Die ook zijnen eigen Zoon
niet gespaard heeft, maar
heeft hem voor ons allen over-
gegeven; hoe zal hij ons ook
niet hem niet alle dingen
schenken?

33 Wie zal beschuldiging in
brengen tegen de uitverkorenen
Gods? God is 't die regtvaar-
dig maakt.

34 Wie is 't die verdoemt?
Christus is 't die gestorven is;
ja wat meer is, die ook opge-
wekt is, die ook ter regter-
[hand] Gods is; die ook voor
ons bidt.

35 Wie zal ons scheiden van
de liefde van Christus? Ver-
drukking, of benaauwdheid,
of vervolging, of honger, of
naaktheid, of gevaar, of
zwaard?

36 (Gelijk geschreven is: want
om uwentwil worden wij den
ganschen dag gedood; wij zijn
geacht als schapen ter slag-
ting.)

37 Maar in deze allen zijn wij
meer dan overwinnaars, door
hem die ons liefgehad heeft.

38 Want ik ben verzekerd, dat
noch dood, noch leven, noch
Engelen, noch Overheden, noch
Magten, noch tegenwoordige,
noch toekomstige dingen,

39 Noch hoogte, noch diepte,
noch enig ander schepsel ons
zal kunnen scheiden van de
liefde Gods, welke is in Chris-
tus Jezus onzen Heer.

HOOFDSTUK 9.

1 Ik zeg de waarheid in
Christus, ik lieg niet (mijne
consciëntie mij mede getuige-
nis gevende door den Heiligen
Geest),

2 Dat het mij eene groote
droefheid, en mijn hart eene
gedurige smart is;

3 Want ik zoude zelf[vel] wen-
schen verbanen te zijn van
Christus voor mijne broederen,

die mijne maagschap zijn naar
het vleesch;

4 Welke Israëlitzen zijn, wel-
ker is de aanneming tot kinde-
ren, en de heerlijkheid, en de
verbonden, en de wetgeving,
en de dienst (Gods), en de be-
loftenissen;

5 Welker zijn de vaders, en
uit welke Christus is zoo veel
het vleesch aangaat, welke is
God boven allen te prijzen in
der eeuwigheid. Amen.

6 Doch (ik zeg dit) niet alsof
het woord Gods ware uitgeval-
len. Want die zijn niet allen
Israel, die uit Israel zijn;

7 Noch omdat zij Abrahams
zaad zijn, zijn zij allen kinde-
ren; maar: in Izaäk zal u het
zaad genoemd worden.

8 Dat is, niet de kinderen des
vlesches, die zijn kinderen
Gods, maar de kinderen der
belofenis worden voor het zaad
gerekend.

9 Want dit is het woord der
belofenis: omtrent dezen tijd
zal ik komen, en Sara zal
eenen zoon hebben.

10 En niet alleenlijk (deze),
maar ook Rebekka (is daarvan
een bewijs), als zij uit eenen
bevrucht was, [namelijk] Izaäk
onzen Vader.

11 Want als (de kinderen) nog
niet geboren waren, noch iets
goeds of kwaads gedaan had-
den, opdat het voornemen
Gods, dat naar de verkiezing
is, (vast) bleve, niet uit de
werken, maar uit den roepen-
den;

12 Zoo werd tot haar gezegd:
de meerdere zal den minderen
dienen;

13 Gelijk geschreven is: Ja-
kob heb ik lief gehad, en Esau
heb ik gehaat.

14 Wat zullen wij dan zeggen?
Is er onregtvaardigheid bij God?
Dat zij verre.

15 Want hij zegt tot Mozes: ik
zal mij ontfermen diens ik mij
ontferm, en zal barmhartig zijn
dien ik barmhartig ben.

16 Zoo (is 't) dan niet desge-
nen die wil, noch desgenen
die loopt, maar des ontfermen-
den Gods.

17 Want de Schrift zegt tot
Pharao: tot ditzelfe heb ik u
verwekt, opdat ik in u mijne
kracht bewijzen zoude, en opdat
mijn naam verkondigd worde
op de gansche aarde.

18 Zoo ontfermt hij zich dan diens hij wil, en verhardt dien hij wil.

19 Gij zult dan tot mij zeggen: wat klaagt hij [dan] nog? Want wie heeft zijnen wil wederstaan?

20 Maar toch, o mensch, wie zijt gij die tegen God antwoordt? Zal ook het maaksel tot dengenen die het gemaakt heeft, zeggen: waarom hebt gij mij alzoo gemaakt?

21 Of heeft de pottbakker geene magt over 't leem, om uit denzelfden klomp te maken het eene een vat ter eere, en het andere ter oneere?

22 En of God willende [zijnen] toorn bewijzen, en zijne magt bekend maken, met vele lankmoedigheid verdragen heeft de vaten des toorns tot het verderf toebereid;

23 En opdat hij zoude bekend maken den rijkdom zijner heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid, die hij te voren bereid heeft tot heerlijkheid?

24 Welken hij ook geroepen heeft [namelijk] ons, niet alleen uit de Joden, maar ook uit de Heidenen:

25 Gelijk hij ook in Hosea zegt: ik zal hetgeen mijn volk niet was, mijn volk noemen, en die niet bemind was, [mijne] beminde.

26 En het zal zijn in de plaats, daar tot hen gezegd was: gijlieden zijt mijn volk niet; aldaar zullen zij kinderen des levenden Gods genoemd worden.

27 En Jesajas roept over Israel, al ware het getal der kinderen Israels gelijk het zand der zee, zoo zal het overblijfsel behouden worden:

28 Want hij voleindt eene zaak, en snijdt ze af in regtvaardigheid; want de Heer zal eene afgesnedene zaak doen op de aarde.

29 En gelijk Jesajas te voren gezegd heeft: indien de Heer Sebaoth ons geen zand had overgelaten, zoo waren wij als Sodom geworden, en Gomorra gelijk gemaakt geweest.

30 Wat zullen wij dan zeggen? Dat de Heidenen die de regtvaardigheid niet zochten, de regtvaardigheid verkregen hebben, doch de regtvaardigheid, die uit het geloof is.

31 Maar Israel, die de wet der

regtvaardigheid zocht, is tot de wet der regtvaardigheid niet gekomen.

32 Waarom? Omdat zij [die zochten] niet uit het geloof, maar als uit de werken der wet. Want zij hebben zich gestooten aan den steen des aanstoots;

33 Gelijk geschreven is: zie, ik leg in Sion eenen steen des aanstoots, en eene rots der ergenis; en een iegelijk die in hem geloof, zal niet beschaamd worden.

HOOFDSTUK 10.

1 Broeders, de toegenegeheid mijns harten, en het gebod dat [ik] tot God voor Israel [doe], is tot [hunne] zaligheid.

2 Want ik geef hun getuigenis, dat zij eenen ijver tot God hebben, maar niet met verstand.

3 Want alzoo zij de regtvaardigheid Gods niet kennen, en hunne eigene gerechtigheid zoeken op te rigten, zoo zijn zij der regtvaardigheid Gods niet onderworpen.

4 Want het einde der wet is Christus, tot regtvaardigheid eenen iegelijk die geloof.

5 Want Mozes beschrijft de regtvaardigheid die uit de wet is, [zeggende:] de mensch die deze dingen doet, zal door dezelve leven.

6 Maar de regtvaardigheid die uit het geloof is, spreekt aldus: zeg niet in uw hart: wie zal in den hemel opklimmen? Hetzelve is Christus [van boven] afbrengen.

7 Of: wie zal in den afgrond nederdalen? Hetzelve is Christus uit de dooden opbrengen.

8 Maar wat zegt zij? Nabij u is het woord in uwen mond en in uw hart. Dit is het woord des geloofs hetwelk wij prediken:

9 [Namelijk] indien gij met uwen mond zult belijden den Heer Jezus, en met uw hart gelooven, dat hem God uit de dooden opgewekt heeft, zoo zult gij zalig worden;

10 Want met het hart geloof men ter regtvaardigheid, en met den mond belijdt men ter zaligheid.

11 Want de Schrift zegt: een iegelijk die in hem geloof, die zal niet beschaamd worden.

12 Want

12 Want er is geen onderscheid noch van Jood noch van Griek; want een zelfde is Heer van allen, rijk zijnde over allen die hem aanroepen.

13 Want een iegelijk, die den naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden.

14 Hoe zullen zij dan *[hem]* aanroepen, in welken zij niet geloofd hebben? En hoe zullen zij *[in hem]* gelooven, van welken zij niet gehoord hebben? En hoe zullen zij hooren, zonder die *[hun]* predikt?

15 En hoe zullen zij prediken, indien zij niet gezonden worden? Gelijk geschreven is: hoe liefelijk zijn de voeten dergenen die vrede verkondigen, dergenen die het goede verkondigen!

16 Doch zij zijn niet allen het Euangelium gehoorzaam geweest. Want Jesajas zegt: Heer, wie heeft onze prediking geloofd?

17 Zoo is dan het geloof uit het hehoor, en het gehoor door het woord Gods.

18 Maar ik zeg: hebben zij 't niet gehoord? Ja toch, hun geluid is over de geheele aarde uitgegaan, en hunne woorden tot de einden der wereld.

19 Maar ik zeg: heeft Israel het niet verstaan? Mozes zegt eerst: ik zal ulieden tot jaloerschheid verwekken door *[degenen die]* geen volk *[zijn]*; door een onverstandig volk zal ik u tot toorn verwekken.

20 En Jesajas verstout zich, en zegt: ik ben gevonden van degenen die mij niet zochten; ik ben openbaar geworden den genen die naar mij niet vraagden.

21 Maar tegen Israel zegt hij: den geheelen dag heb ik mijne handen uitgestrekt tot een ongehoorzaam en tegensprekend volk.

HOOFDSTUK 11.

1 Ik zeg dan: heeft God zijn volk verstooten? Dat zij verre; want ik ben ook een Israeliet, uit het zaad Abrahams, van den stam Benjamin.

2 God heeft zijn volk niet verstooten, 't welk hij te voren gekend heeft. Of weet gij niet wat de Schrift zegt van Elia? Hoe hij God aanspreekt tegen Israel, zeggende:

3 Heer, zij hebben uwe Profeten gedood, en uwe altaren omgeworpen; en ik ben alleen overgebleven, en zij zoeken mijne ziel.

4 Maar wat zegt tot hem het goddelijke antwoord? Ik heb mij zelve *[nog]* zeven duizend mannen overgelaten, die de knie voor het *[beeld]* Baäl niet gebogen hebben.

5 Alzoo is er dan ook in dezen tegenwoordigen tijd een overblijfsel geworden naar de verkiezing der genade.

6 En indien het door genade is, zoo is 't niet meer uit de werken; anderzins is de genade geene genade meer. En indien het is uit de werken, zoo is 't geene genade meer: anderzins is het werk geen werk meer.

7 Wat dan? Hetgeen Israel zoekt, dat heeft het niet verkregen; maar de uitverkorenen hebben 't verkregen, en de anderen zijn verhard geworden.

8 *[Gelijk geschreven is:]* God heeft hun gegeven eenen geest des diepen slaaps, oogen om niet te zien, en ooren om niet te hooren) tot op den huidigen dag.

9 En David zegt: hunne tafel worde tot eenen strik, en tot eenen val, en tot eenen aanstoot, en tot een vergelding voor hen;

10 Dat hunne oogen verduisterd worden, om niet te zien, en verkrom hunnen rug allen tijd.

11 Zoo zeg ik dan: hebben zij gestruikeld opdat zij vallen zouden? Dat zij verre; maar door hunnen val *[is]* de zaligheid den Heidenen *[geworden]*, om hen tot jaloerschheid te verwekken.

12 En indien hun val de rijkdom is der wereld, en hunne vermindering den rijkdom der Heidenen, hoe veel te meer hunne volheid?

13 Want ik spreek tot u, Heidenen, voor zoo veel ik der Heidenen Apostel ben; ik maak mijne bediening heerlijk,

14 Of ik eenigzins mijn vleesch tot jaloerschheid verwekken, en eenigen uit hen behouden mogt.

15 Want indien hunne verwerping de verzoening is der wereld, wat zal de aanneming we.

Hoof
wezen
uit d
16 E
heilig
[heilig
heilig
ken
17 E
afgen
wilde
zelven
des v
des o
zigt g
18 Z
ken.
roemt
niet,
19 G
takke
ik zo
20 't
geloo
door
hooge
21 W
natuu
spaar
ook n
22 Z
en d
streng
die g
dertie
gij in
ander
houw
23 M
het o
len in
is ma
entem
24 V
wen
van r
natur
inge
len o
ken)
olijfb
25 W
ders,
onbel
wijs
verha
Israel
volhe
gegar
26 E
zalig
is: d
kome
heder
27 E
van
zal w

wezen, anders dan het leven uit de dooden?

16 En indien de eerstelingen heilig zijn, zoo is ook het deeg [heilig]; en indien de wortel heilig is, zoo zijn ook de takken [heilig];

17 En zoo eenige der takken afgebroken zijn, en gij een wilde olijfboom zijnde in derzelver [plaats] zijt ingeënt, en des wortels en der vettigheid des olijfbooms mede deelachtig zijt geworden,

18 Zoo roem niet tegen de takken. En indien gij daartegen roemt, gij draagt den wortel niet, maar de wortel u.

19 Gij zult dan zeggen: de takken zijn afgebroken, opdat ik zoude ingeënt worden.

20 't Is wel; zij zijn door ongeloof afgebroken, en gij staat door het geloof. Zijt niet hooggevoelend, maar vrees.

21 Want is 't, dat God de natuurlijke takken niet gespaard heeft, [zie toe] dat hij ook mogelijk u niet spare.

22 Zie dan de goedertierenheid en de strengheid Gods; de strengheid wel over degenen die gevallen zijn, maar de goedertierenheid over u, indien gij in de goedertierenheid blijft; anderszins zult ook gij afgehouden worden.

23 Maar ook zij, indien zij in het ongeloof niet blijven, zullen ingeënt worden; want God is magtig, dezelve weder in te enten.

24 Want indien gij afgehouden zijt uit den olijfboom die van nature wild was, en tegen nature in den goeden olijfboom ingeënt, hoe veel te meer zullen deze, die natuurlijke [takken] zijn, in hunnen eigen olijfboom geënt worden?

25 Want ik wil niet, broeders, dat u deze verborgenheid onbekend zij, (opdat gij niet wijs zijt bij u zelve) dat de verharding voor een deel over Israel gekomen is, tot dat de volheid der Heidenen zal ingegaan zijn;

26 En alzoo zal geheel Israel zalig worden, gelijk geschreven is: de Verlosser zal uit Sion komen, en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob;

27 En dit is hun een verbond van mij, als ik hunne zonden zal wegnemen,

28 Zoo zijn zij wel vijanden aangaande het Evangelium, om uwentwil, maar aangaande de verkiesing zijn zij beminden van der vaderen wil:

29 Want de genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk:

30 Want gelijkerwijs ook zijlieden eertijds Gode ongehoorzaam geweest zijt, maar nu barmhartigheid verkregen hebt door dezer ongehoorzaamheid,

31 Alzoo zijn ook dezen nu ongehoorzaam geweest, opdat ook zij door uwe barmhartigheid zouden barmhartigheid verkrijgen.

32 Want God heeft hen allen onder de ongehoorzaamheid besloten, opdat hij hun allen zoude barmhartig zijn.

33 O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoorzakelijk zijn zijne oordeelen, en onnaspeurlijk zijne wegen!

34 Want wie heeft den zin des Heeren gekend? Of wie is zijn raadsman geweest?

35 Of wie heeft hem eerst gegeven, en het zal hem weder vergolden worden?

36 Want uit hem, en door hem, en tot hem zijn alle dingen. Hem [zij] de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen.

HOOFDSTUK 12.

1 Ik bid u dan, broeders, door de ontfermingen Gods, dat gij uwe lichamen stelt tot eene levende, heilige, [en] Gode welbehagelijke offerande, [welke is] uw redelijke Godsdienst.

2 En wordt dezer wereld niet gelijkvormig, maar wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds, opdat gij moogt beproeven welke de goede, en welbehagende, en volmaakte wil Gods zij.

3 Want door de genade die mij gegeven is, zeg ik enen iegelijk die onder u is, dat hij niet wijs zij boven hetgeen men behoort wijs te zijn; maar dat hij wijs zij tot matigheid, gelijk als God enen iegelijk de mate des geloofs gedeeld heeft.

4 Want gelijk wij in één lichaam vele leden hebben, en de leden allen niet dezelfde werking hebben,

5 Alzoo zijn wij velen één lichaam

chaam in Christus, maar elk een zijn wij elkanders leden.

6 Hebbende nu verscheidene gaven, naar de genade die ons gegeven is,

7 [*Zoo laat ons die gaven beleden*] 't zij profetie, naar de mate des geloofs; 't zij bediening, in het bedienen; hetzij die leert, in het leeren;

8 Hetzij die vermaant, in het vermanen; die uitdeelt, in eenvoudigheid; die een voorstander is, in naarstigheid; die barmhartigheid doet, in blijmoedigheid.

9 De liefde zij ongeveinsd. Hebt eenen afkeer van het booze, en hangt het goede aan.

10 Hebt elkander hartelijk lief met broederlijke liefde, met eere de een den anderen voorgaande.

11 Zijt niet traag in 't benaastigen. Zijt vurig van geest. Dient den Heer.

12 Verblijdt u in de hope. Zijt geduldig in de verdrukking. Volhardt in den gebede.

13 Deelt mede tot de behoeften der heiligen. Tracht naar herbergzaamheid.

14 Zegent hen die u vervolgen; zegent en vervloekt niet.

15 Verblijdt u met de blijden, en weent met de weenenden.

16 Weest eensgezind onder elkander. Tracht niet naar de hooge dingen, maar voegt u tot de nederigen. Zijt niet wijs bij u zelve.

17 Vergeldt niemand kwaad voor kwaad. Bezorgt hetgeen eerlijk is voor alle menschen.

18 Indien het mogelijk is, zoo veel in u is, houdt vrede met alle menschen.

19 Wreekt u zelve niet, beminden, maar geeft den toorn plaats. Want er is geschreven: mij [*komt*] de wraak [*toe*], ik zal het vergelden, zegt de Heer.

20 Indien dan uw vijand hongert, zoo spijzigt hem; indien hem dorst, zoo geeft hem te drinken. Want dat doende zult gij kolen vuurs op zijn hoofd hoopen.

21 Wordt van het kwade niet overwonnen, maar overwint het kwade door het goede.

pen. Want er is geene Magt dan van God; en de Magten die er zijn, die zijn van God geordineerd;

2 Alzoo dat die zich tegen de Magt stelt, de ordinantie Gods wederstaat; en die ze wederstaan, zullen over zich zelven een oordeel halen.

3 Want de Oversten zijn niet [*toe*] eene vrees den goeden werken, maar den kwaden. Wilt gij nu de Magt niet vreezen? Doe het goede, en gij zult lof van haar hebben.

4 Want zij is Gods dienaar, u ten goede. Maar indien gij kwaad doet, zoo vrees, want zij draagt het zwaard niet te vergeefs. Want zij is Gods dienaar, eene wreekster tot straf dengenen die kwaad doet.

5 Daarom is het noodig onderworpen te zijn, niet alleen om der straf, maar ook om der consciëntie wil.

6 Want daarom betaalt gij ook schatting; want zij dienaars Gods zijn in ditzelve geduriglijk bezig zijnde.

7 Zoo geeft dan eenen iegelijk wat gij schuldig zijt: schatting, dien gij de schatting; tol, dien gij den tol; vrees, dien gij de vrees; eer, dien gij de eer [*schuldig zijt*].

8 Zijt niemand iets schuldig, dan elkander lief te hebben. Want die den anderen liefheeft, die heeft de wet vervuld.

9 Want dit: gij zult geen overspel doen; gij zult niet dooden; gij zult niet stelen; gij zult geen valsche getuigenis geven; gij zult niet begeeren; en zoo er eenig ander gebod is, wordt in dit woord als in eene hoofdsom begrepen, [*namelijk*] in dit: gij zult uwen naasten liefhebben gelijk u zelve.

10 De liefde doet den naasten geen kwaad. Zoo is dan de liefde de vervulling der wet.

11 En dit [*zeg ik te meer*] dewijl wij de gelegenheid des tijds weten, dat het de ure is, dat wij nu uit den slaap opwaken: want de zaligheid is ons nu nader, dan toen wij [*eerst*] geloofd hebben.

12 De nacht is voorbijgegaan, en de dag is nabij gekomen. Laat ons dan afleggen de werken der duisternis, en aandoen de wapenen des lights.

13 La
eerlijk
serijen
nietin
tighed
dighe
14 Ma
Jezus
het vle
heden.

1 D
in het
niet t
kingen
2 De
alles e
is eet r
3 Die
niet d
eet, o
daar e
aangen
4 Wie
ren hu
staat, c
heer;
worden
hem va
5 De
dag bo
maar d
gen is
in zijn
verzeke
6 Die
neemt
en die
die nee
Heer.
[*zults*]
dankt
die eer
en hij
7 Wan
zich ze
zich zel
8 Wan
wij leve
wij ste
Heer.
ven, he
zijn des
9 Wan
ook ge
en wed
dat hij
levende
10 Ma
uwen b
veracht
Want v
regterst
worden
11 Wa

HOOFDSTUK 13.

1 Alle ziele zij den Magten over [*haar*] gesteld onderwor-

13 Laat ons als in den dag eerlijk wandelen; niet in bras-serijen en dronkenschappen, niet in slaapkameren en ontuchtigheden, niet in twist en nijdigheid;

14 Maar doet aan den Heer Jezus Christus, en verzorgt het vleesch niet tot begeerlijkheden.

HOOFDSTUK 14.

1 Dengenen nu die zwak is in het geloof neemt aan, [maar] niet tot twistige zamensprekingen.

2 De eene geloof wel dat men alles eten mag, maar die zwak is eet moeskruiden.

3 Die daar eet verachte hem niet die niet eet; en die niet eet, oordeele hem niet die daar eet; want God heeft hem aangenomen.

4 Wie zijt gij die eens anderen huisknecht oordeelt? Hij staat, of hij valt zijnen eigenen heer; doch hij zal vastgesteld worden: want God is magtig hem vast te stellen.

5 De eene acht wel den [enen] dag boven den [anderen] dag, maar de andere acht al de dagen [getijde]. Een iegelijk zij in zijn eigen gemoed ten volle verzekerd.

6 Die den dag waarneemt, die neemt [hem] waar den Heer, en die den dag niet waarneemt, die neemt [hem] niet waar den Heer. Die daar eet, die eet [zulks] den Heer; want hij dankt God; en die niet eet, die eet [zulks] den Heer niet, en hij dankt God.

7 Want niemand van ons leeft zich zelve, en niemand sterft zich zelve;

8 Want hetzij dat wij leven, wij leven den Heer; hetzij dat wij sterven, wij sterven den Heer. Hetzij dan dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren.

9 Want daartoe is Christus ook gestorven, en opgestaan, en weder levend geworden, opdat hij beide over dooden en levenden heerschen zoude.

10 Maar gij, wat oordeelt gij uwen broeder? Of ook gij, wat veracht gij uwen broeder? Want wij zullen allen voor den regterstoel van Christus gesteld worden.

11 Want er is geschreven: ik

leef, zegt de Heer; voor mij zal alle knie zich buigen, en alle tong zal God belijden.

12 Zoo dan een iegelijk van ons zal voor zich zelve Gode rekenschap geven.

13 Laat ons dan elkander niet meer oordeelen, maar oordeelt dit liever, namelijk dat gij den broeder geen aanstoot of ergernis geeft.

14 Ik weet en ben verzekerd in den Heer Jezus, dat geen ding onrein is in zich zelve; dan die acht iets onrein te zijn, dien is het onrein.

15 Maar indien uw broeder om der spijs wil bedroefd wordt, zoo wandelt gij niet meer naar liefde. Verderf dien niet met uwe spijs, voor welken Christus gestorven is.

16 Dat dan uw goed niet gelasterd worde.

17 Want het Koninkrijk Gods is niet spijs en drank, maar rechtvaardigheid, en vrede, en blijdschap door den Heiligen Geest.

18 Want die Christus in deze dingen dient, is Gode welbehagelijk, en aangenaam den menschen.

19 Zoo dan laat ons najagen hetgeen tot den vrede, en 't geen tot de stichting onder elkander [dient].

20 Verbreek het werk Gods niet om der spijs wil. Alle dingen zijn wel rein, maar het is kwaad den mensch die met aanstoot eet.

21 Het is goed geen vleesch te eten, noch wijn te drinken, noch [iets] waaraan uw broeder zich stoot, of geërgerd wordt, of [waarin] hij zwak is.

22 Hebt gij geloof? Heb [dat] bij u zelve voor God. Zalig is hij die zich zelve niet oordeelt in hetgeen dat hij voor goed houdt;

23 Maar die twijfelt, indien hij eet, is veroordeeld, omdat hij niet uit het geloof [eet]; en al wat uit het geloof niet is, dat is zonde.

HOOFDSTUK 15.

1 Maar wij die sterk zijn, zijn schuldig de zwakheden der onsterken te dragen, en niet ons zelve te behagen.

2 Dat dan een iegelijk van ons [zijn] naasten behage ten goede, tot stichting.

3 Want

3 Want ook Christus heeft zich zelven niet behaagd, maar gelijk geschreven is de smadigen dergenen die u smaden, zijn op mij gevallen.

4 Want al wat te voren geschreven is, dat is tot onze leering te voren geschreven, opdat wij door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften hope hebben zouden;

5 Doch de God der lijdzaamheid en der vertroosting geve u, dat gij eensgezind zijt onder elkander naar Christus Jezus;

6 Opdat gij eendragtelijk met éenen mond moogt verheerlijken den God en Vader onzes Heeren Jezus Christus.

7 Daarom neemt elkander aan, gelijk ook Christus ons aangenomen heeft, tot de heerlijkheid Gods.

8 En ik zeg, dat Jezus Christus een dienaar geworden is der besnijdenis van wege de waarheid Gods, opdat hij bevestigen zoude de beloftenissen der vaderen;

9 En de Heidenen God van wege de barmhartigheid zouden verheerlijken, gelijk geschreven is daarom zal ik u belijden onder de Heidenen, en uwen naam lofsingen.

10 En wederom zegt hij: weest vrolijk gij Heidenen met zijn volk.

11 En wederom: looft den Heer alle gij Heidenen, en prijst hem alle gij volken.

12 En wederom zegt Jesajas: daar zal zijn de wortel van Jesse, en die opstaat om over de Heidenen t' gebieden; op hem zullen de Heidenen hopen.

13 De God nu der hope vervulle ulieden met alle blijdschap en vrede in het gelooven, opdat gij overvloedig moogt zijn in de hope, door de kracht des Heiligen Geestes.

14 Doch, mijne broeders, ook ik zelf ben verzekerd van u, dat gij ook zelven vol zijt van goedheid, vervuld met alle kennis, magtig om ook elkander te vermanen.

15 Maar ik heb u eensdeels te stouter geschreven, broeders, u als wederom [dit] indachtig makende, om de genade die mij van God gegeven is;

16 Opdat ik eene dienaar van Jezus Christus zij onder de Heidenen, het Evangelium Gods

bedienende, opdat de offerande der Heidenen aangenaam worde, geheiligd door den Heiligen Geest.

17 Zoo heb ik dan roem in Christus Jezus in die dingen die God aangaan.

18 Want ik zoude niet durven iets zeggen, 't welk Christus door mij niet gewrocht heeft, tot gehoorzaamheid der Heidenen, met woorden en werken,

19 Door kracht van teekenen en wonderheden, [en] door de kracht des Geestes Gods, zoodat ik van Jeruzalem aan, en rondom, tot Illyricum toe het Evangelium van Christus vervuld heb:

20 En alzoo zeer begeerig geweest ben om het Evangelium te verkondigen, niet daar Christus genoemd was, opdat ik niet op eens anderen fondament zoude bouwen;

21 Maar, gelijk geschreven is: welken van hem niet was geboodschapt, die zullen het zien en welke het niet gehoord hebben, die zullen 't verstaan.

22 Waarom ik ook menigmaal verhinderd geweest ben tot u te komen.

23 Maar nu geene plaats meer hebbende in deze gewesten, en van over vele jaren groot verlangen hebbende om tot u te komen,

24 Zoo wanneer ik naar Spanje reis, zoo zal ik tot u komen; want ik hoop in het doorreizen u te zien, en van u derwaarts geleid te worden, als ik eerst van ulieder [tegenwoordigheid] eensdeels verzadigd zal zijn.

25 Maar nu reis ik naar Jeruzalem, dienende de heiligen.

26 Want het heeft [dien van] Macedonië en Achaja goed gedacht eene gemeene handreiking te doen aan de armen onder de heiligen die te Jeruzalem zijn.

27 Want het heeft hun [zoo] goed gedacht; ook zijn zij hunne schuldenaars. Want indien de Heidenen hunner geestelijke [goederen] deelachtig zijn geworden, zoo zijn zij ook schuldig hen van lichamelijke [goederen] te dienen.

28 Als ik dan dit volbragt, en hun deze vrucht verzegeld zal hebben, zoo zal ik door

u-

ulied
kome

29 H
men

Euan
men

30
doo

tus,
tes,

gebe

31 C
den

Jude

dien

aange

32 C
door

kome

word

33 E
met v

1
zuster

der g

is;

2 Op

den

ligen

in wa

van c

eene

velen

3 Gr

mijne

Jezus

4 Di

hals

niet

al de

5 [G

hun k

nen l

ling

tus.

6 Gr

ons g

7 Gr

as, m

de-ge

zijn c

ook v

weest

8 Gr

minde

9 Gr

arbeid

mijner

10 G

is in

die v

zijn).

11 G

mijne

offerande
nam wor-
Heili-

roem in
e dingen

et durven
Christus
ht heeft,
er Heide-
en wer-

teekenen
door de
ods, zoo-
aan, en
a toe het
istus ver-

eerig ge-
angelium
naar Chris-
at ik niet
ondament

areven is :
t was ge-
ellen het
t gehoord
t ver-

menigmaal
ben tot u

laats meer
vesten, en
groot ver-
a tot u te

naar Span-
u komen ;
doorreizen
derwaarts
s ik eerst
oordigheid]

al zijn.
naar Jeru-
heiligen.
[dien van]
a goed ge-
handrei-
armen on-
te Jeruza-

hun [zoo]
jn zij hun-
ant indien
geestelijke
er zijn ge-
ook schul-
elijke [goe-

volbragt,
verzegeld
al ik door
u-

ulieder [stad] naar Spanje af-
komen.

29 En ik weet dat ik tot u ko-
meden, met vollen zegen des
Euangeliums van Christus ko-
men zal.

30 En ik bid u, broeders,
door onzen Heer Jezus Chris-
tus, en door de liefde des Gees-
tes, dat gij met mij strijdt in de
gebeden tot God voor mij ;

31 Opdat ik moge bevrijd wor-
den van de ongehoorzamen in
Judea, en dat deze mijn dienst,
dien [ik] aan Jeruzalem [doe],
aangenaam zij den heiligen ;

32 Opdat ik met blijdschap,
door den wil Gods, tot u moge
komen, en met u verkwikt
worden.

33 En de God des vredes zij
met u allen. Amen.

HOOFDSTUK 16.

1 En ik beveel u Phebe onze
zuster, die eene dienaar is der
gemeente die te Kenchrea
is ;

2 Opdat gij haar ontvangt in
den Heer, gelijk het den heil-
igen betaamt, en haar bijstaat
in wat zaak zij u zoude mogen
van doen hebben. Want zij is
eene voorstandster geweest van
velen, ook van mij zelve.

3 Groet Priscilla en Aquila,
mijne medewerkers in Christus
Jezus,

4 Die voor mijn leven hunnen
hals gesteld hebben ; welken
niet alleen ik dank, maar ook
al de gemeenten der Heidenen.

5 [Groet] ook de gemeente in
hun huis. Groet Epenetus mijn-
nen beminde, die de eerste-
ling is van Achaje in Chris-
tus.

6 Groet Maria, die veel voor
ons gearbeid heeft.

7 Groet Andronicus en Junia-
as, mijne magen, en mijne me-
de-gevangenen, welke vermaard
zijn onder de Apostelen, die
ook vóór mij in Christus ge-
weest zijn.

8 Groet Amplias mijnen be-
minde in den Heer.

9 Groet Urbanus onzen mede-
arbeider in Christus, en Stachys
onzen beminde.

10 Groet Apelles, die beproefd
is in Christus. Groet hen
die van Aristobulus [huisgezin
zijn].

11 Groet Herodion, die van
mijne maagschap is. Groet hen

die van Narcissus [huisgezin
zijn], degenen [namelijk] die
in den Heer zijn.

12 Groet Tryfena en Tryfosa,
[vrouwen] die in den Heer ar-
beiden. Groet Persis de be-
minde [zuster], die veel gear-
beid heeft in den Heer.

13 Groet Rufus den uitverko-
renen in den Heer, en zijne
moeder en de mijne.

14 Groet Asyncritus, Phlegon,
Hermas, Patrobas, Hermes,
en de broeders die met hen
zijn.

15 Groet Philologus en Julia,
Nereus, en zijne zuster, en
Olympas, en al de heiligen, die
met hen lieden zijn.

16 Groet elkander met eenen
heiligen kus. De gemeenten van
Christus groeten ulieden.

17 En ik bid u, broeders,
neemt acht op degenen die
tweedragt en ergernissen aan-
rigten tegen de leer, die gij
[van ons] geleerd hebt ; en wijkt
af van dezelve :

18 Want dezulken dienen on-
zen Heer Jezus Christus niet,
maar hunnen buik, en verleiden
door schoonspreken en
prijsen de harten der eenvoudi-
gen.

19 Want uwe gehoorzaamheid
is tot [kennis van] allen geko-
men. Ik verblijd mij dan uwent-
halve, en ik wil dat gij wijs
zijt in 't goede, doch onnoozel
in 't kwade.

20 En de God des vredes zal
den satan haast onder uwe voeten
verpletteren. De genade on-
zes Heeren Jezus Christus zij
met ulieden. Amen.

21 U grooten Timotheüs mijn
mede-arbeider, en Lucius, en
Jason, en Sosipater mijne bloed-
verwanten.

22 Ik Tertius, die den brief
geschreven heb, groet u in den
Heer.

23 U groet Gajus mijn en der
geheele gemeente huiswaard. U
groet Erastus de Rentmeester
der stad, en de broeder Quartus.

24 De genade onzes Heeren
Jezus Christus zij met u allen.
Amen.

25 Hem nu die magtig is u te
bevestigen, naar mijn Euange-
lium, en de prediking van Je-
zus Christus, naar de openba-
ring der verborgenheid, die
[van] de tijden der eeuwen ver-
zwegen is geweest ;

26 Maar nu geopenbaard is, en door de Profetische Schriften, naar het bevel des eeuwigen Gods, tot gehoorzaamheid des geloofs, onder al de Heidenen bekend is gemaakt.

27 Den [zelfen] alleen wijzen God [zij] door Jezus Christus de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen.

DE EERSTE ZENDBRIEF
VAN DEN
APOSTEL PAULUS
AAN DIE VAN
KORINTHE.

HOOFDSTUK 1.

1 Paulus een geroepen Apostel van Jezus Christus, door den wil Gods, en Sosthenes de broeder,

2 Aan de gemeente Gods die te Korinthe is, den geheiligden in Christus Jezus, den geroepen heiligen, met allen die den naam onzes Heeren Jezus Christus aanroepen in alle plaatsen, beide huns en onzes [Heeren];

3 Genade zij u en vrede van God onzen Vader, en den Heer Jezus Christus.

4 Ik dank mijnen God allen tijd over u, van wege de genade Gods die u gegeven is in Christus Jezus;

5 Dat gij in alles zijt rijk geworden in hem, in alle redenen en alle kennis;

6 Gelijk de getuigenis van Christus bevestigd is onder u;

7 Alzoo dat het u aan geene gave ontbreekt, verwachtende de openbaring onzes Heeren Jezus Christus;

8 Welke [God] u ook zal bevestigen tot het einde toe, [om] onstraffelijk [te zijn] in den dag onzes Heeren Jezus Christus.

9 God is getrouw, door welken gij geroepen zijt tot de gemeenschap zijns Zoons Jezus Christus onzen Heer.

10 Maar ik bid u, broeders, door den naam onzes Heeren Jezus Christus, dat gij allen hetzelfde spreekt, en [dat] onder u geene scheuringen zijn, maar [dat] gij te zamen gevoegd zijt in eenen zelfden zin, en in een zelfde gevoelen.

11 Want mij is van u bekend

gemaakt, mijne broeders, door die van Chloës [huisgezin zijn], dat er twisten onder u zijn.

12 En dit zeg ik, dat een iegelijk van u zegt: ik ben van Paulus; en ik van Apollos; en ik van Cefas; en ik van Christus.

13 Is Christus gedeeld? Is Paulus voor u gekruist? Of zijt gij in Paulus naam gedoopt?

14 Ik dank God, dat in niemand van ulieden gedoopt heb, dan Crispus en Gajus;

15 Opdat niet iemand zegge, dat ik in mijnen naam gedoopt heb.

16 Doch ik heb ook het huisgezin van Stefanus gedoopt; voorts weet ik niet of ik iemand anders gedoopt heb.

17 Want Christus heeft mij niet gezonden om te doopen, maar om het Euangelium te verkondigen; niet met wijsheid van woorden, opdat het kruis van Christus niet verijdeld worde.

18 Want het woord des kruises is wel, dengenen die verloren gaan, dwaasheid; maar ons die behouden worden is 't eene kracht Gods.

19 Want er is geschreven: ik zal de wijsheid der wijzen doen vergaan, en het verstand der verstandigen zal ik te niet maken.

20 Waar is de wijze? Waar is de Schriftgeleerde? Waar is de onderzoeker dezer eeuw? Heeft God de wijsheid dezer wereld niet dwaas gemaakt?

21 Want nademaal in de wijsheid Gods de wereld God niet heeft gekend door de wijsheid, zoo heeft het Gode behaagd door de dwaasheid der prediking zalig te maken die gelooven;

22 Overmits de Joden een teeken begeeren, en de Grieken wijsheid zoeken.

23 Doch wij prediken Christus den gekruisigden, den Joden wel eene ergernis, en den Grieken eene dwaasheid;

24 Maar hun die geroepen zijn, beiden Joden en Grieken, [prediken wij] Christus de kracht Gods, en de wijsheid Gods.

25 Want het dwaze Gods is wijzer dan de menschen, en het zwakke Gods is sterker dan de menschen.

26 Want gij ziet uwe roeping, broe-

broe
wijze
niet
edel

27
heef
Hij d
en
God

het s
28
reld,
God

niets
is te
29 C

roem
30 M
Chris
word

regtv
king
31 C
schre

in de

1
u ge
men
woor
kond.

2 W
men
dan

gekr
3 En
zwak
vele l

4 En
dikin
woor
heid,
geeste

5 Op
zijn i
maar

6 En
der d
wijshe
noch

reld,
7 Ma
Gods
heid,
God te

tot c
wereld

8 We
sten d
Want
hadde

Heer
kruist
9 Ma
hetge

oor,
zijn],
ijn.
n lege-
n Pau-
en ik
ristus.
id? Is
Of zijt
oort?
in nie-
pt heb,

zegge,
redoopt

et huis-
doopt;
niemand

eft mij
loopen,
iun te
wijsheid
et kruis
erijdeid

es krui-
e verlo-
; maar
en is 't

ven: ik
en doen
and der
niet ma-

Waar is
ar is de
? Heeft
wereld

de wijs-
God niet
wijsheid,
beliaard
r predi-
die ge-

een tee-
Grieken

Christus
n Joden
en Grie-

zereopen
Grieken,
stus de
wijsheid

Gods is
n, en het
r dan de

roeping,
broec-

broeders, dat [gij] niet vele
wijzen [zijt] naar het vleesch,
niet vele magtigen, niet vele
edelen.

27 Maar het dwaze der wereld
heeft God uitverkoren, opdat
Hij de wijzen beschamen zoude;
en het zwakke der wereld heeft
God uitverkoren, opdat Hij
het sterke zoude beschamen;

28 En het onedele der we-
reld, en het verachte, heeft
God uitverkoren, en hetgeen
niets is, opdat Hij hetgeen [iets]
is te niete zoude maken;

29 Opdat geen vleesch zoude
roemen voor Hem.

30 Maar uit Hem zijt gij in
Christus Jezus, die ons ge-
worden is wijsheid van God, en
regtvaardigheid, en heiligma-
king, en verlossing;

31 Opdat [t' zij,] gelijk ge-
schreven is: die roemt, roeme
in den Heer.

HOOFDSTUK 2.

1 En ik, broeders, als ik tot
u gekomen ben, ben niet geko-
men met uitnemendheid van
woorden, of van wijsheid, u ver-
kondigende de getuigenis Gods.

2 Want ik heb niet voorgenomen
iets te weten onder u,
dan Jezus Christus, en dien
gekrusigd.

3 En ik was bij ulieden in
zwakheid, en in vrees, en in
vele beving;

4 En mijne reden, en mijne pre-
diking was niet in bewegelijke
woorden der menschelijke wijs-
heid, maar in betooning des
geestes en der kracht;

5 Opdat uw geloof niet zoude
zijn in wijsheid der menschen,
maar in de kracht Gods.

6 En wij spreken wijsheid on-
der de volmaakten; doch eene
wijsheid niet dezer wereld,
noch der Oversten dezer we-
reld, die te niete worden.

7 Maar wij spreken de wijsheid
Gods [bestaande] in verborgen-
heid, die bedekt was, welke
God te voren verordineerd heeft
tot onze heerlijkheid eer de
wereld was;

8 Welke niemand van de Over-
sten dezer wereld gekend heeft.
Want indien zij haar gekend
hadden, zoo zouden zij den
Heer der heerlijkheid niet ge-
kruist hebben.

9 Maar gelijk geschreven is:
hetgeen het oog niet heeft ge-

zien, en het oor niet heeft ge-
hoord, en in het hart des men-
schen niet is opgeklimmen,
hetgeen God bereid heeft dien
die Hem liefhebben.

10 Doch God heeft [het] ons
geopenbaard door zijnen Geest.
Want de Geest onderzoekt alle
dingen, ook de diepten Gods.

11 Want wie van de menschen
weet hetgeen des menschen is,
dan de geest des menschen die
in hem is? Alzoo weet ook nie-
mand hetgeen Gods is, dan de
Geest Gods.

12 Doch wij hebben niet ont-
vangen den geest der wereld,
maar den Geest die uit God
is, opdat wij zouden weten de
dingen die ons van God ge-
schonken zijn;

13 Welke wij ook spreken, niet
met woorden die de mensche-
lijke wijsheid leert, maar met
[woorden] die de Heilige Geest
leert, geestelijke dingen met
geestelijke t' zamen voegende.

14 Maar de natuurlijke mensch
begrijpt niet de dingen die des
Geestes Gods zijn. Want zij zijn
hem dwaasheid, en hij kan ze
niet verstaan, omdat zij gees-
telijk onderscheiden worden.

15 Doch de geestelijke [mensch]
onderscheidt wel alle dingen,
maar hij zelf wordt van niemand
onderscheiden.

16 Want wie heeft den zin des
Heeren gekend, die hem zoude
onderrigten? Maar wij hebben
den zin van Christus.

HOOFDSTUK 3.

1 En ik, broeders, kon tot
u niet spreken als tot geestelij-
ken, maar als tot vleeschelij-
ken, als tot jonge kinderen in
Christus.

2 Ik heb u met melk gevoed,
en niet met [vaste] spij; want
gij vermogt [toen] nog niet, ja
gij vermoogt ook nu nog niet.

3 Want gij zijt nog vleesche-
lijk. Want dewijl onder u nijd
is, en twist, en tweedragt, zijt
gij niet vleeschelijk, en wan-
delt [gij niet] naar den mensch?

4 Want als de eene zegt: ik
ben van Paulus; en een ander:
ik [ben] van Apollos; zijt gij
niet vleeschelijk?

5 Wie is dan Paulus, en wie
is Apollos, anders dan dienaars
door welke gij geloofd hebt,
en [dat] gelijk de Heer eenen
tegelijk gegeven heeft?

6 Ik heb geplant, Apollos heeft nat gemaakt; maar God heeft den wasdom gegeven.

7 Zoo is dan, noch hij die plant iets, noch hij die nat maakt, maar God die den wasdom geeft.

8 En die plant, en die nat maakt zijn één; maar een iegelijk zal zijn loon ontvangen naar zijnen arbeid.

9 Want wij zijn Gods medearbeiders; Gods akkerwerk, Gods gebouw zijt gij.

10 Naar de genade Gods die mij gegeven is, heb ik als een wijs bouwmeester het fundament gelegd, en een ander bouwt daar op. Maar een iegelijk zie toe hoe hij daarop bouwt.

11 Want niemand kan een ander fundament leggen dan het geen gelegd is, 't welk is Jezus Christus.

12 En indien iemand op dit fundament bouwt, goud, zilver, kostelijke steenen, hout, hooi, stoppelen,

13 Eens iegelijks werk zal openbaar worden; want de dag zal het verklaren, dewijl het door vuur ontdekt wordt; en hoedanig eens iegelijks werk is zal het vuur beproeven.

14 Zoo iemands werk blijft, dat hij daarop gebouwd heeft, die zal loon ontvangen.

15 Zoo iemands werk zal verbrand worden, die zal schade lijden; maar zelf zal hij behouden worden, doch alzoo als door vuur.

16 Weet gij niet dat gij Gods Tempel zijt, en de Geest Gods in ulieden woont?

17 Zoo iemand den Tempel Gods schendt, dien zal God schenden; want de Tempel Gods is heilig, welke gij zijt.

18 Niemand bedriege zich zelve; zoo iemand onder u dunkt dat hij wijs is in deze wereld, die worde dwaas, opdat hij wijs moge worden.

19 Want de wijsheid dezer wereld is dwaasheid bij God. Want er is geschreven: hij vat de wijzen in hunne arglistigheid.

20 En wederom: de Heer kent de overleggingen der wijzen dat zij ijdel zijn.

21 Niemand dan roeme op menschen; want alles is uwe.

22 Hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Cefas, hetzij de we-

re, hetzij leven, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen, zij zijn alle uwe;

23 Doch gij zijt van Christus, en Christus is van God.

HOOFDSTUK 4.

1 Alzoo houde ons een (ieder) mensch als dienaars van Christus, en uitdeelaars der verborgenheden Gods.

2 En voorts wordt in de uitdeelaars vereischt, dat elk getrouw bevonden worde.

3 Doch mij is voor het minste dat ik van ulieden geoordeeld worde, of van een menschelijk oordeel; ja ik oordeel ook mijzelven niet:

4 Want ik ben mijzelven geens dings bewust; doch ik ben daardoor niet geregtvaardigd; maar die mij oordeelt, is de Heer.

5 Zoo dan oordeelt niets vóór den tijd, totdat de Heer zal gekomen zijn, welke ook in het licht zal brengen hergeen in de duisternis verborgen is, en openbaren de raadslagen der harten; en alsdan zal een iegelijk lof hebben van God.

6 En deze dingen, broeders, heb ik op mij zelve en Apollos bij gelijkenis gepast, om uwentwil, opdat gij aan ons zoudt leeren niet te gevoelen boven hetgeen geschreven is, dat gij niet, de een om eens anderen wil, opgeblazen wordt tegen den anderen.

7 Want wie onderscheidt u? En wat hebt gij dat gij niet hebt ontvangen? En zoo gij het ook ontvangen hebt, wat roemt gij alsof gij het niet ontvangen had?

8 Alreeds zijt gij verzadigd; alreeds zijt gij rijk geworden; zonder ons hebt gij geheerscht; en och of gij heerschtet, opdat ook wij met u heerschen mogten.

9 Want ik acht dat God ons, die de laatste Apostelen zijn, ten toon heeft gesteld als tot den dood verwezen; want wij zijn een schouwspel geworden der wereld, en den Engelen, en den menschen.

10 Wij [zijn] dwazen om Christus wil, maar gij zijt wijzen in Christus; wij zijn zwakken, maar gij sterken; gij zijt heerlijken, maar wij verachten.

11 Tot op deze tegenwoordige ure

ure 1
wij
word
en h
plaat
12 E

onze
den
nen;
wij v
13 W
wij b
als u
aller

14 Ik
om u
mijne
ik [u]

15 W
zend
zoo [M
ders.

heb ik
geteel

16 Zo
mijne
17 D
tot u

en ge
Heer,
maken

Christ
aloun i

18 De
blazen
niet k

19 Ma
men,
zal [o

woorde
blazen

20 W
is nie
maar i

21 W
roede
de en

zachtm

1 M
[dat e

en zoo
onder
noemd
zijns v
2 En
zen, e
leed g
het mi
worde,
heeft?

3 Doch
ligchaa
genwoo
geest,

ure lijden wij honger, en lijden wij dorst, en zijn naakt, en worden met vuisten geslagen, en hebben geene vaste woonplaats,

12 En arbeiden, werkende met onze eigene handen; wij worden gescholden, en wij zegenen; wij worden vervolgd, en wij verdragen;

13 Wij worden gelasterd, en wij bidden; wij zijn geworden als uitvaagsels der wereld, [en] aller afschrapsel tot nu toe.

14 Ik schrijf deze dingen niet om u te beschamen; maar als mijne lieve kinderen vermaan ik [u].

15 Want al hadt gij tien duizend leermeesters in Christus, zoo [hebt gij] toch niet vele vaders. Want in Christus Jezus heb ik u door het Euangelium geteeld.

16 Zoo vermaan ik u dan, zijt mijne navolgers.

17 Daarom heb ik Timotheüs tot u gezonden, die mijn lieve en getrouwe zoon is in den Heer, welke u zal indachtig maken mijne wegen die in Christus zijn, gelijkerwijs ik alom in alle gemeenten leer.

18 Doch sommigen zijn opgeblazen, alsof ik tot ulieden niet komen zoude;

19 Maar ik zal haast tot u komen, zoo de Heer wil, en ik zal [dan] verstaan niet de woorden dergenen die opgeblazen zijn, maar de kracht.

20 Want het Koninkrijk Gods is niet [gelegen] in woorden, maar in kracht.

21 Wat wilt gij? Zal ik met de roede tot u komen, of in liefde en [in] den geest der zachtmoedigheid?

HOOFDSTUK 5.

1 Men hoort ganschelijk [dat er] hoererij onder u is, en zoodanige hoererij die ook onder de Heidenen niet genoemd wordt, alzoo dat er een zijns vaders huisvrouw heeft.

2 En zijt gij [nog] opgeblazen, en hebt niet veel meer leed gedragen, opdat hij uit het midden van u weggedaan worde, die deze daad begaan heeft?

3 Doch ik, als wel met het ligchaam afwezend, maar tegenwoordig zijnde met den geest, heb alreeds al [of ik]

tegenwoordig [ware], den genen die dat alzoo bedreven heeft, besloten.

4 In den naam onzes Heeren Jezus Christus, als gijlieden en mijn geest [te samen] vergaderd zullen zijn, met de kracht onzes Heeren Jezus Christus,

5 Denzulken over te geven den satan tot verderf des vleesches, opdat de geest behouden moge worden, in den dag des Heeren Jezus.

6 Uw roem is niet goed. Weet gij niet dat een weinig zuurdeesem het geheele deeg zuur maakt?

7 Zuivert dan den ouden zuurdeesem uit, opdat gij een nieuw deeg zijn moogt, gelijk gij ongezuurd zijt. Want ook ons Pascha is voor ons geslagt, [namelijk] Christus.

8 Zoo dan laat ons feest houden, niet in den ouden zuurdeesem, noch in den zuurdeesem der kwaadheid en der boosheid, maar in de ongezuurde [brooden] der oprechtheid en der waarheid.

9 Ik heb u geschreven in den brief, dat gij u niet zoudt vermengen met de hoereersders;

10 Doch niet geheelijk met de hoereersders dezer wereld, of met de gierigaards, of met de roovers, of met de afgodendienaars; want anders zoudt gij moeten uit de wereld gaan.

11 Maar nu heb ik u geschreven, dat gij u niet zult vermengen, [namelijk] indien iemand een broeder genoemd zijnde, een hoereerder is, of een gierigaard, of een afgodendienaar, of een lasteraar, of een dronkaard, of een roover; dat gij met zoodanig eenen ook niet zult eten.

12 Want wat heb ik ook die buiten zijn te oordeelen? Oordeelt gijlieden niet die binnens zijn?

13 Maar die buiten zijn oordeelt God. En doet gij dezen boozen uit ulieden weg.

HOOFDSTUK 6.

1 Durft iemand van ulieden die ene zaak heeft tegen eenen anderen, te regt gaan voor de onregtvaardigen, en niet voor de heiligen?

2 Weet gij niet dat de heiligen de wereld oordeelen zullen? En indien door u de wereld ge-

oordeeld wordt, zijt gij onwaardig der minste gerechtszaken?

3 Weet gij niet dat wij de Engelen oordeelen zullen? Hoeveel te meer de zaken die dit leven aangaan?

4 Zoo gij dan gerechtszaken hebt die dit leven aangaan, zet die [daarover] die in de gemeente minst geacht zijn;

5 Ik zeg u [dit] tot schaamte. Is er [dan] alzo onder u geen die wijs is; ook niet één, die zoude kunnen oordeelen tusschen zijne broeders?

6 Maar de [eene] broeder gaat met den [anderen] broeder te regt, en dat voor ongeloovigen.

7 Zoo is er dan nu ganschelijk gebrek onder u, dat gij met elkander regtszaken hebt. Waarom lijdt gij niet liever ongelijk? Waarom lijdt gij niet liever schade?

8 Maar gijlieden doet ongelijk en doet schade, en dat den broederen.

9 Of weet gij niet dat de onrechtvaardigen het Koninkrijk Gods niet zullen beërven?

10 Dwaalt niet; noch hoerers, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geene lasteraars, geene roovers, zullen het Koninkrijk Gods beerven.

11 En dit waart gij sommigen; maar gij zijt afgewasschen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt geregtvaardigd in den naam des Heeren Jezus, en door den Geest onzes Gods.

12 Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet oorbaar; alle dingen zijn mij geoorloofd, maar ik zal onder geens magt mij laten brengen.

13 De spijsen zijn voor den buik, en de buik voor de spijsen; maar God zal beide dezen en die te niete doen. Doch het ligchaam is niet voor de hoererij, maar voor den Heer, en de Heer voor het ligchaam.

14 En God heeft ook den Heer opgewekt, en zal ons opwekken door zijne kracht.

15 Weet gij niet dat uwe lichamen Christus leden zijn? Zal ik dan de leden van Christus nemen, en maken ze le-

den eener hoer? Dat zij verre.

16 Of weet gij niet, dat die de hoer aanhangt één ligchaam [met haar] is? Want die twee, zegt Hij, zullen tot één vleesch wezen.

17 Maar die de Heer aanhangt, is één geest [met hem].

18 Vliedt de hoererij. Alle zonde die de mensch doet, is buiten het ligchaam; maar die hoererij bedrijft, die zondigt tegen zijn eigen ligchaam.

19 Of weet gij niet dat ulieder ligchaam een Tempel is des Heiligen Geestes, die in u is, dien gij van God hebt, en [dat] gij uws zelfs niet zijt?

20 Want gij zijt duur gekocht; zoo verheerlijkt dan God in uw ligchaam en in uwen geest, welke Godes zijn.

HOOFDSTUK 7.

1 Aangaande nu de dingen waarvan gij mij geschreven hebt: het is eenen mensch goed geene vrouw aan te raken;

2 Maar om der hoererijen wil zal een iegelijk [man] zijne eigene vrouw hebben, en eene iegelijke [vrouw] zal haren eigen man hebben.

3 De man zal aan de vrouw de schuldige goedwilligheid betalen; en desgelijks ook de vrouw aan den man.

4 De vrouw heeft de magt niet over haar eigen ligchaam, maar de man; en desgelijks ook de man heeft de magt niet over zijn eigen ligchaam, maar de vrouw.

5 Onttrekt u elkander niet tenzij dan met [beider] toestemming voor eenen tijd, opdat gij u tot vasten en bidden moogt verledigen; en komt wederom bijeen, opdat u de satan niet verzoeken, omdat gij u niet kunt onthouden.

6 Doch dit zeg ik uit toelating, niet uit bevel.

7 Want ik wilde dat alle menschen waren, gelijk als ik zelf [ben]; maar een iegelijk heeft zijne eigene gave van God, de een wel aldus, maar de ander alzo.

8 Doch ik zeg den ongetrouwen en den weduwen: het is hun goed indien zij blijven, gelijk als ik;

9 Maar indien zij zich niet kunnen onthouden, dat zij trou-

Hoofdst.

trouwen

trouwen

10 I

bieden

dat

scheiden

11 I

dat

met

de m

12 M

niet

der

heeft

bij h

niet

13 E

ongel

tevre

dat z

14 V

is ge

de on

ligd

ders

rein;

15 M

scheide

broed

zooda

baar

ons t

16 W

of gij

ken?

of gij

ken?

17 D

iegelij

lijk de

pen h

dele;

al de

18 Is

geroep

[voorh

in de

pen?

snijden

19 De

de voc

onderh

Gods.

20 Eer

beroep

pen is.

21 Zijt

zijnde

niet be

gij ook

bruik

22 Wa

roepen

de, die

Heeren

vrij zij

verre.
dat die
chaam
twee,
vleesch

aan-
hem).
Alle
loet, is
naar die
zondigt
un.
at ulie-
l is des
in u is,
n [dat]

gekocht;
d in uw
geest,

K 7.
dingen
chreven
mensch
a te ra-

rijen wil
ne eige-
ne iegel-
eigenen

vrouw de
id beta-
de vrouw

maakt niet
gchaam,
lijks ook
niet over
maar de

der niet
toestem-
opdat gij
in moogt
wederom
atan niet
niet kunt

mit toela-

dat alle
lijk als ik
e iegel-
van God,
maar de

getrouw-
het is hun
er. gelijk

zich niet
dat zij
trouw-

trouwen; want het is beter te
trouwen dan te branden.

10 Doch den getrouwen ge-
bied niet ik, maar de Heer,
dat de vrouw van den man niet
scheide;

11 En indien zij ook scheidt,
dat zij ongetrouwd blijve, of
met den man verzoene; en dat
de man de vrouw niet verlate.

12 Maar den anderen zeg ik,
niet de Heer: indien eenigbroe-
der eene ongeloofige vrouw
heeft, en dezelve tevreden is
bij hem te wonen, dat hij haar
niet verlate;

13 En eene vrouw die eenen
ongeloofigen man heeft, en hij
tevreden is bij haar te wonen,
dat zij hem niet verlate.

14 Want de ongeloofige man
is geheiligd door de vrouw, en
de ongeloofige vrouw is gehei-
ligd door den man. Want an-
ders waren uwe kinderen on-
rein; maar nu zijn zij heilig.

15 Maar indien de ongeloofige
scheidt, dat hij scheide. De
broeder of de zuster wordt in
zoodanige [gevallen] niet dienst-
baar gemaakt, maar God heeft
ons tot vrede geroepen.

16 Want wat weet gij vrouw,
of gij den man zult zalig ma-
ken? Of wat weet gij man,
of gij de vrouw zult zalig ma-
ken?

17 Doch gelijk God aan een
iegelijk heeft uitgedeeld, ge-
lijk de Heer een iegelijk geroe-
pen heeft, dat hij alzoo wande-
le; en alzoo ordeneer ik in
al de gemeenten.

18 Is iemand besneden zijnde
geroepen? die late zich geene
[voorhuid] aantrekken. Is iemand
in de voorhuid zijnde geroe-
pen? die late zich niet be-
snijden.

19 De besnijdenis is niets, en
de voorhuid is niets, maar de
onderhouding der geboden
Gods.

20 Een iegelijk blijve in die
beroeping, daar hij in geroe-
pen is.

21 Zijt gij een dienstknecht
zijnde geroepen? Laat u [dat]
niet bekommeren; maar indien
gij ook kondt vrij worden, ge-
bruik [dat] liever;

22 Want die in den Heer ge-
roepen is, een dienstknecht zijnde,
die is een vrijgelatene des
Heeren; desgelijks ook die
vrij zijnde geroepen is, die

is een dienstknecht van Chris-
tus.

23 Gij zijt duur gekocht; wordt
geene dienstknechten der men-
schen.

24 Een iegelijk waarin hij ge-
roepen is, broeders, die blijve
in hetzelfde bij God.

25 Aangaande nu de maagden
heb ik geen bevel des Heeren;
maar ik zeg [mijn] gevoelen,
als die barmhartigheid van den
Heer gekregen heb getrouwd te
zijn.

26 Ik houd dan dit goed te
zijn om den aanstaanden nood,
dat het [zeg ik], goed is den
mensch alzoo te zijn.

27 Zijt gij aan eene vrouw ver-
bonden? zoek geene ontbinding;
zijt gij ongebonden van eene
vrouw? zoek geene vrouw.

28 Maar indien gij ook trouwt,
gij zondigt niet; en indien eene
maagd trouwt, zij zondigt niet.
Doch dezulken zullen verdruk-
king hebben in het vleesch. En
ik spaar ulieden.

29 Maar dit zeg ik, broeders,
dat de tijd voorts kort is; op-
dat ook die vrouwen hebben,
zouden zijn als niet hebbende;
30 En die weenen, als niet
weenende; en die blijde zijn,
als niet blijde zijnde; en die
koopen, als niets bezittende;

31 En die deze wereld gebrui-
ken, als niet misbruikende;
want de gedaante dezer wereld
gaat voorbij.

32 En ik wil dat gij zonder
bekommernis zijt. De onge-
trouwde bekommert zich met de
dingen des Heeren, hoe hij den
Heer zal behagen;

33 Maar die getrouwd is, be-
kommert zich met de dingen
der wereld, hoe hij de vrouw
zal behagen.

34 Eene vrouw en eene maagd
zijn onderscheiden. De onge-
trouwde bekommert zich met
de dingen des Heeren, opdat
zij heilig zij beide aan ligchaam
en aan geest; maar die getrouwd
is bekommert zich met de din-
gen der wereld, hoe zij den
man zal behagen.

35 En dit zeg ik tot uw eigen
voordeel; niet opdat ik eenen
strik over u zoude werpen, maar
[om u te leiden] tot hetgeen wel
voegt, en bekwaam is om den
Heer wel aan te hangen, zon-
der herwaarts en derwaarts ge-
trokken te worden.

36 Maar zoo iemand acht dat hij ongevoegelijk handelt met zijne maagd, indien zij over den jeugdigen tijd gaat, en het al-zoo moet geschieden, die doe wat hij wil; hij zondigt niet; dat zij trouwen.

37 Doch die vast staat in [zijn] hart, geene noodzaak hebbende, maar magt heeft over zijnen eigenen wil, en dit in zijn hart besloten heeft, dat hij zijne maagd zal bewaren, die doet wel.

38 Alzoo dan, die [haar] ten huwelijk uitgeeft, die doet wel; en die [haar] ten huwelijk niet uitgeeft, die doet beter.

39 Eene vrouw is door de wet verbonden zoo langen tijd haar man leeft; maar indien haar man ontslapen is, zoo is zij vrij, om te trouwen wien zij wil; alleenlijk in den Heer.

40 Maar zij is gelukkiger, indien zij alzoo blijft, naar mijn gevoelen. En ik meen ook den Geest Gods te hebben.

HOOFDSTUK 8.

1 Aangaande nu de dingen die den afgoden geofferd zijn: wij weten dat wij allen te samen kennis hebben. De kennis maakt opgeblazen, maar de liefde sticht.

2 En zoo iemand meent iets te weten, die heeft nog niets gekend, gelijk men behoort te kennen.

3 Maar zoo iemand God liefheeft, die is van Hem gekend.

4 Aangaande dan het eten der dingen die den afgoden geofferd zijn: wij weten, dat een afgod niets is in de wereld, en dat er geen andere God is dan één.

5 Want hoewel er ook zijn die Goden genoemd worden, 't zij in den hemel, 't zij op de aarde (gelijk er vele Goden en vele Heeren zijn),

6 Nogtans hebben wij [maar] éénen God, den Vader, uit welken alle dingen zijn, en wij tot Hem; en [maar] éénen Heer, Jezus Christus, door welken alle dingen zijn, en wij door hem.

7 Doch in allen is de kennis niet; maar sommigen met eene consciëntie des afgods tot nog toe eten als [iets] dat den afgoden geofferd is; en hunne

consciëntie zwak zijnde wordt bevreemd.

8 De spijs nu maakt ons Gode niet aangenaam. Want hetzij dat wij eten, wij hebben geenen overvloed; en hetzij dat wij niet eten, wij hebben geen gebrek.

9 Maar ziet toe dat deze uwe magt niet eenigerwijze een aanstoot worde dengenen die zwak zijn;

10 Want zoo iemand u, die de kennis hebt, ziet in der afgoden Tempel aanzitten, zal de consciëntie deszelfs die zwak is, niet gestijfd worden om te eten de dingen die den afgoden geofferd zijn?

11 En zal de broeder die zwak is, door uwe kennis verloren gaan, om welken Christus gestorven is?

12 Doch gijlieden, alzoo tegen de broeders zondigende, en hunne zwakke consciëntie kwetvende, zondigt tegen Christus.

13 Daarom indien de spijs mijnen broeder ergert, zoo zal ik in eeuwigheid geen vleesch eten, opdat ik mijnen broeder niet ergere.

HOOFDSTUK 9.

1 Ben ik niet een Apostel? Ben ik niet vrij? Heb ik niet Jezus Christus onzen Heer gezien? Zijt gijlieden niet mijn werk in den Heer?

2 Zoo ik anderen geen Apostel ben, nogtans ben ik het ulieden. Want het zegel mijns Apostelschaps zijt gijlieden in den Heer.

3 Mijne verantwoording aan degenen die onderzoek over mij doen, is deze:

4 Hebben wij niet magt om te eten en te drinken?

5 Hebben wij niet magt om eene vrouw eene zuster zijnde [met ons] om te leiden, gelijk ook de andere Apostelen, en de broeders des Heeren, en Cefas?

6 Of hebben alleen ik en Barnabas geene magt van niet te werken?

7 Wie dient ooit in den krijg op eigene bezoldiging? wie plant eenen wijngaard, en eet niet van zijne vrucht? of wie weidt eene kudde, en eet niet van de melk der kudde?

8 Spreek ik dit naar den mensch?

mensch? Of zegt ook de wet hetzelfde niet?

9 Want in de wet van Mozes is geschreven: gij zult eenen dorschenden os niet muilbanden. Zorgt ook God voor de ossen?

10 Of zegt hij [dat] ganschelijk om onzentwil? Want om onzentwil is [dat] geschreven; overmits die ploegt op hope moet ploegen, en die op hope dorscht, [moet] zijner hope deelachtig worden.

11 Indien wij ulieden het geestelijke gezaaid hebben, is het eene groote [zaak] zoo wij het uwe dat ligchamelijk is, maaijen?

12 Indien anderen dezer magt over u deelachtig zijn, [waarom] niet veel meer wij? Doch wij hebben deze magt niet gebruikt; maar wij verdragen het al, opdat wij niet eenige verhindering geven aan het Euangelium van Christus.

13 Weet gij niet, dat degenen die de heilige dingen bedienen, van het heilige eten? [En] die het altaar steeds bij zijn, deelen met het altaar?

14 Alzoo heeft ook de Heer geordineerd, dengenen die het Euangelium verkondigen, dat zij van het Euangelium leven.

15 Maar ik heb geen van deze dingen gebruikt. En ik heb dit niet geschreven, opdat 't alzoo aan mij geschieden zoude; want het ware mij beter te sterven, dan dat iemand dezen mijnen roem zoude ijdel maken.

16 Want indien ik het Euangelium verkondig, het is mij geen roem; want de nood is mij opgelegd. En wee mij indien ik het Euangelium niet verkondig.

17 Want indien ik dat gewillig doe, zoo heb ik loon; maar indien onwillig, de uitdeeling is mij [evenwel] toebetrouwd.

18 Wat loon heb ik dan? [Namelijk] dat ik het Euangelium verkondigende het Euangelium van Christus kosteloos stel, om mijne magt in het Euangelium niet te misbruiken.

19 Want daar ik van allen vrij was, heb ik mij zelven allen dienstbaar gemaakt, opdat ik er meer zoude winnen.

20 En ik ben den Joden geworden als een Jood, opdat ik de Joden winnen zoude; den-

genen die onder de wet zijn [ben ik geworden] als onder de wet zijnde, opdat ik degenen die onder de wet zijn, winnen zoude.

21 Dengenen die zonder de wet zijn, [ben ik geworden] als zonder de wet zijnde, (Gode [nogtens] zijnde niet zonder de wet, maar Christus onder de wet) opdat ik degenen die zonder de wet zijn, winnen zoude.

22 Ik ben den zwakken geworden als een zwakke, opdat ik de zwakken winnen zoude; allen ben ik alles geworden, opdat ik immer eenigen behouden zoude.

23 En dit doe ik om des Euangeliums wil, opdat ik deszelfs mede deelachtig zoude worden.

24 Weet gijlieden niet, dat die in de loopbaan loopen, allen wel loopen, maar [dat] één den prijs ontvangt? Loopt alzoo dat gij [dien] moogt verkrijgen.

25 En een iegelijk die [om prijs] strijdt onthoudt zich in alles. Deze dan [doen] wel [dit] opdat zij eene verderfelijke kroon zouden ontvangen, maar wij eene onverderfelijke.

26 Ik loop dan alzoo, niet als op het onzekere; ik kamp alzoo, niet als de lucht slaande.

27 Maar ik bedwing mijn ligchaam, en breng het tot dienstbaarheid, opdat ik niet enigzins, daar ik anderen gepredikt heb, zelf verwerpelijk worde.

HOOFDSTUK 10.

1 En ik wil niet, broeders, dat gij onwetend zijt, dat onze vaders allen onder de wolk waren, en allen door de zee doorgegaan zijn;

2 En allen in Mozes gedoopt zijn in de wolk, en in de zee;

3 En allen dezelfde geestelijke spijs gegeten hebben;

4 En allen denzelfden geestelijken drank gedronken hebben. Want zij dronken uit de geestelijke steenrots die volgde, en de steenrots was Christus.

5 Maar in het meerder [deel] van hen heeft God geen welgevallen gehad; want zij zijn in de woestijn ter neder geslagen.

6 En deze dingen zijn geschied ons tot voorbeelden, opdat wij geen en lust tot het kwade zouden

hebben, gelijkwerwijs als zij lust gehad hebben.

7 En wordt geene afgodendienaars, gelijkwerwijs als sommigen van hen, gelijk geschreven staat: het volk zat neder om te eten, en om te drinken, en zij stonden op om te spelen.

8 En laat ons niet hoereeren, gelijk sommigen van hen gehoereerd hebben, en vielen op éénen dag drie en twintig duizend.

9 En laat ons Christus niet verzoeken, gelijk ook sommigen van hen verzocht hebben, en werden van de slangen vernield.

10 En murmureert niet, gelijk ook sommigen van hen gemurmureerd hebben, en werden vernield van den verderver.

11 En deze dingen alle zijn hunlieden overgekomen tot voorbeelden, en zijn beschreven tot waarschuwing van ons, op welke de einden der eeuwen gekomen zijn.

12 Zoo dan die meent te staan, zie toe dat hij niet valle.

13 Ulieden heeft geene verzoeking bevangen dan menschelijke; doch God is getrouw, welke u niet zal laten verzocht worden boven 't geen gij vermoogt, maar Hij zal met de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat gij ze kunt verdragen.

14 Daarom, mijne geliefden, vliedt van den afgodendienst.

15 Als tot verstandigen spreek ik; oordeelt gij hetgeen ik zeg.

16 De drinkbeker der dankzegging, dien wij *[dankzeggende]* zegenen, is die niet eene gemeenschap des bloeds van Christus? Het brood dat wij breken, is dat niet eene gemeenschap des lichaams van Christus?

17 Want één brood *[is het, zoo]* zijn wij velen één lichaam, dewijl wij allen éénus broods deelachtig zijn.

18 Ziet Israel dat naar het vleesch is; hebben niet degenen die de offeranden eten, gemeenschap met het altaar?

19 Wat zeg ik dan? dat een afgod iets is? of dat het afgod-offer iets is?

20 Ja *[ik zeg]* dat hetgeen de Heidenen offeren, zij den duivelen offeren, en niet Gode. En ik wil niet dat gij met de

duivelen gemeenschap hebt. 21 Gij kunt den drinkbeker des Heeren niet drinken, en den drinkbeker der duivelen; gij kunt niet deelachtig zijn der tafel des Heeren, en der tafel der duivelen.

22 Of tergen wij den Heer? Zijn wij sterker dan hij?

23 Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet oorbaar; alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen stichten niet.

24 Niemand zoek wat zijns zelfs is, maar een iegelijk *[zoekte]* wat des anderen is.

25 Eet al wat in het vleeschhuis verkocht wordt, niets ondervragende om der consciëntie wil.

26 Want de aarde is des Heeren, en de volheid derzelve.

27 En indien u iemand van de ongeloofigen noodigt, en gij *[daar]* gaan wilt, eet al wat ulieden voorgesteld wordt, niets ondervragende, om der consciëntie wil.

28 Maar zoo iemand tot ulieden zegt: dat is afgoden-offer, eet *[het]* niet om desgenen wil die *[u dat]* te kennen gegeven heeft, en *[om]* der consciëntie wil. Want de aarde is des Heeren, en de volheid derzelve.

29 Doch ik zeg, *[om]* de consciëntie niet uws zelfs, maar des anderen. Want waarom wordt mijne vrijheid geoordeeld van eene andere consciëntie?

30 En indien ik door genade *[der spijs]* deelachtig ben, waarom wordt ik gelasterd over hetgeen waarvoor ik dankzeg?

31 Hetzij dan dat gijlieden eet, hetzij dat gij drinkt, hetzij dat gij iets *[anders]* doet, doet het al ter eere Gods.

32 Weest zonder aanstoot te geven, en den Joden, en den Grieken, en der gemeente Gods;

33 Gelijkwerwijs ik ook in alles allen behaag, niet zoekende mijn eigen voordeel, maar het *[voordeel]* van velen, opdat zij mogten behouden worden.

HOOFDSTUK 11.

1 Weest mijne navoigders, gelijkwerwijs ook ik van Christus.

2 En ik prijs u, broeders, dat gij in alles mijner gedachtig zijt, en behoudt de inzettingen, gelijk ik *[die]* u overgegeven heb,

3 Doch

3 D
dat
iege
hoof
Hoo
4 E
of p
op
eig
5 M
die
gede
eigen
hetz
haar
6 W
gede
ren
leelij
schon
afges
zich
7 W
hoof
hij h
Gods
heerl
8 W
niet,
man.
9 W
schap
de vr
10 D
eene
ben,
11 N
zonde
vrouw
Heer.
12 W
uit d
de m
alle d
13 O
is het
onged
14 O
zelve
lang h
oneer
15 M
haar d
eer is
voor
ven.
16 D
twistg
zulke
gemeer
17 D
aanzeg
lijk)
maar
18 W
zamen

hebt.
beker
n, en
elen;
n der
tafel

Heer?

teoor-
zijn
n zijn
n dū-

zijns
zoekel

eesch-
ts on-
sciën-

Hee-
ive.

van de
en gij
l wat
niet
con-

ulie-
offer,
en wil
gegeven
cientie
Hee-
ive.

e con-
maar
naarom
rleeld
nie?

genade
ben,
rd over
nkzeg?
gleden
hetzij
t, doet

toot te
en den
e Gods;
n alles
ekende
aar het
pdat zij
en.

K 11.

vo-gers,
christus.
ers, dat
dachtig
azettin-
verge-

3 Doch

3 Doch ik wil dat gij weet, dat Christus het Hoofd is eens iegelijken mans, en de man het hoofd der vrouw, en God het Hoofd van Christus.

4 Een iegelijk man die bidt of profeteert, hebbende [iets] op het hoofd, die onteert zijn eigen hoofd;

5 Maar eene iegelijke vrouw, die bidt of profeteert niet ongedekten hoofde, ontceert haar eigen hoofd; want het is een*en hetzelfde alsof [haar] het haar afgesneden ware.

6 Want indien eene vrouw niet gedekt is, dat zij ook geschooren worde; maar indien het leelijk is voor eene vrouw geschooren te zijn, of het haar afgesneden te hebben, dat zij zich dekke.

7 Want de man moet het hoofd niet dekken, overmits hij het beeld en de heerlijkheid Gods is; maar de vrouw is de heerlijkheid des mans.

8 Want de man is uit de vrouw niet, maar de vrouw uit den man.

9 Want ook is de man niet geschapen om de vrouw, maar de vrouw om den man.

10 Daarom moet de vrouw eene magt op het hoofd hebben, om der Engelen wil.

11 Nogtans is noch de man zonder de vrouw, noch de vrouw zonder den man, in den Heer.

12 Want gelijkwijs de vrouw uit den man is, alzo is ook de man door de vrouw; doch alle dingen [zijn] uit God.

13 Oordeelt gij onder u zelven; is het betamelijk dat de vrouw ongedekt God bidt?

14 Of leert u ook de natuur zelve niet, dat zoo een man lang haar draagt, het hem eene oneer is?

15 Maar zoo eene vrouw lang haar draagt, dat het haar eene eer is? omdat het lange haar voor een deksel haar is gegeven.

16 Doch indien iemand schijnt twistgierig te zijn, wij hebben zulke gewoonte niet, noch de gemeenten Gods.

17 Dit nu [t' geen] ik [u] aanzeg, prijs ik niet, [name-lijk] dat gij niet tot beter maar tot erger t' zamen komt.

18 Want eerstelijk als gij te zamen komt in de gemeente,

zoo hoor ik dat er scheuringen zijn onder u: en ik geloof het ten deele.

19 Want er moeten ook ketten onder u zijn, opdat degenen die opregt zijn openbaar mogen worden onder u.

20 Als gij dan bijeen tezamen komt, [dat] is niet des Heeren / rondmaal eten.

21 Want in 't eten neemt een iegelijk te voren zijn eigen Avondmaal; en deze is hongerig, en de ander is dronken.

22 Hebt gij dan geene huizen om daar te eten en te drinken? Of veracht gij de gemeente Gods, en beschaamt gij degenen die niet hebben? Wat zal ik u zeggen? Zal ik u prijzen? In dezen prijs ik [u] niet.

23 Want ik heb van den Heer ontvangen hetgeen ik ook u overgegeven heb, dat de Heer Jezus, in den nacht in welken hij verraden werd, het brood nam;

24 En als hij gedankt had, brak hij het, en zeide: neemt, eet; dat is mijn ligchaam, dat voor u gebroken wordt; doet dat tot mijner gedachtenis.

25 Desgelijks [nam] hij ook den drinkbeker na het eten des Avondmaals, en zeide: deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in mijn bloed. Doet dat, zoo dikwijls als gij [dien] zult drinken, tot mijner gedachtenis.

26 Want zoo dikwijls als gij dit brood zult eten, en dezen drinkbeker zult drinken, zoo verkondigt den dood des Heeren, totdat hij komt.

27 Zoc dan wie onwaardiglijk dit brood eet, of den drinkbeker des Heeren drinkt, die zal schuldig zijn aan 't ligchaam en bloed des Heeren.

28 Maar de mensch beproeve zich zelve, en ete alzo van het brood, en drinke van den drinkbeker.

29 Want die onwaardiglijk eet en drinkt, die eet en drinkt zich zelve een oordeel, niet onderscheidende het ligchaam des Heeren.

30 Daarom zijn onder u vele zwakken en kranken, en velen slapen.

31 Want indien wij ons zelve oordeelden, zoo zouden wij niet geoordeeld worden.

32 Maar als wij geoordeeld

worden, zoo worden wij van den Heer getuchtigd, opdat wij met de wereld niet zouden veroordeeld worden.

33 Zoo dan, mijne broeders, als gij te zamen komt om te eten, verwacht elkander.

34 Doch zoo iemand hongert, dat hij t'huis etc, opdat gij niet tot een oordeel te zamen komt. De overige dingen nu zal ik ordineeren als ik zal gekomen zijn.

HOOFDSTUK 12.

1 En van de geestelijke *(gaven)*, broeders, wil ik niet dat gij onwetend zijt.

2 Gij weet dat gij Heidenen waart, tot de stomme afgoden henengetrokken, naardat gij geleid werdt.

3 Daarom maak ik u bekend, dat niemand die door den Geest Gods spreekt, Jezus eene vervloeking noemt; en niemand kan zeggen Jezus de Heer *(te zijn)*, dan door den Heiligen Geest.

4 En er is verscheidenheid der gaven, doch het is dezelfde Geest;

5 En er is verscheidenheid der bedieningen, en 't is dezelfde Heer;

6 En er is verscheidenheid der werkingen, doch het is dezelfde God, die alles in allen werkt.

7 Maar eenen iegelijk wordt de openbaring des Geestes gegeven tot hetgeen dat oorbaar is.

8 Want dezen wordt door den Geest gegeven het woord der wijsheid, en eenen anderen het woord der kennis, door denzelfden Geest;

9 En eenen anderen het geloof, door denzelfden Geest; en eenen anderen de gaven der gezondmakingen, door denzelfden Geest;

10 En eenen anderen de werkingen der krachten; en eenen anderen profetie; en eenen anderen onderscheidingen der geesten; en eenen anderen menigerlei talen; en eenen anderen uitlegging der talen.

11 Doch deze dingen alle werkt een en dezelfde Geest, deelende eenen iegelijk in het bijzonder gelijkerwijs hij wil.

12 Want gelijk het ligchaam één is, en vele leden heeft, en

al de leden van dit ééne ligchaam, vele zijnde, *(maar)* één ligchaam zijn, alzoo ook Christus.

13 Want ook wij allen zijn door éenen Geest tot één ligchaam gedoopt, hetzij Joden, hetzij Grieken, hetzij dienst-knechten, hetzij vrijen; en wij zijn allen tot éenen Geest gedrenkt.

14 Want ook het ligchaam niet is één lid, maar vele *(leden)*.

15 Indien de voet zeide: dewijl ik de hand niet ben, zoo ben ik van het ligchaam niet; is die daarom niet van 't ligchaam?

16 En indien het oor zeide: dewijl ik het oog niet ben, zoo ben ik van het ligchaam niet; is het daarom niet van 't ligchaam?

17 Ware het geheele ligchaam het oog, waar *(zoude)* het gehoor *(zijn)*? Ware het geheele *(ligchaam)* gehoor, waar *(zoude)* de reuk *(zijn)*?

18 Maar nu heeft God de leden gezet, een iegelijk van dezelve in het ligchaam, gelijk Hij gewild heeft.

19 Waren ze allen *(maar)* één lid, waar *(zoude)* het ligchaam *(zijn)*?

20 Maar nu zijn er wel vele leden, doch maar één ligchaam.

21 En het oog kan niet zeggen tot de hand: ik heb u niet van noode; of wederom het hoofd tot de voeten: ik heb u niet van noode.

22 Ja veeleer, de leden die *(ons)* dunken de zwakste des ligchaams te zijn, die zijn noodig;

23 En die ons dunken de minst eerlijke *(leden)* des ligchaams te zijn, dezelve doen wij overvloediger eer aan, en onze onsierlijke *(leden)* hebben overvloediger versiering.

24 Doch onze sierlijke hebben het niet van noode; maar God heeft het ligchaam *(alzo)* t' zamen gevoegd, gevende overvloediger eer aan hetgeen *(derzelve)* gebrek heeft;

25 Opdat geene tweedragt in het ligchaam zij, maar de leden voor elkander gelijke zorg zouden dragen.

26 En hetzij dat één lid lijdt, zoo lijden al de leden mede; hetzij dat één lid verheerlijkt wordt

wordt, zoo verblijden zich al de leden mede.

27 En gijlieden zijt het ligchaam van Christus, en leden in 't bijzonder.

28 En God heeft er sommigen in de gemeente gesteld, ten eerste Apostelen, ten tweede Profeten, ten derde Leeraars, daarna krachten, daarna gaven der gezondmakingen, behulpzels, regeringen, menigerlei talen.

29 Zijn zij allen Apostelen? Zijn zij allen Profeten? Zijn zij allen Leeraars? Zijn zij allen krachten?

30 Hebben zij allen gaven der gezondmakingen? Spreken zij allen met (menigerlei) talen? Zijn zij allen uitleggers?

31 Doch ijvert naar de beste gaven. En ik wijs u eenen weg, die nog uitnemender is.

HOOFDSTUK 13.

1 Al ware 't dat ik de talen der menschen en der Engelen sprak, en de liefde niet had, zoo ware ik een klinkend metaal, of luidende schel geworden.

2 En al ware 't dat ik de (gave) der profetie had en wist al de verborgenheden en al de wetenschap; en al ware 't dat ik al het geloof had, zoodat ik bergen verzette, en de liefde niet had, zoo ware ik niets.

3 En al ware 't dat ik al mijne goederen tot onderhoud (der armen) uitdeelde, en al ware 't dat ik mijn ligchaam overgaf opdat ik verbrand zoude worden, en had de liefde niet, zoo zoude het mij geen nuttigheid geven.

4 De liefde is lankmoedig; zij is goedertieren; de liefde is niet afgunstig; de liefde handelt niet ligtvaardiglijk; zij is niet opgeblazen;

5 Zij handelt niet ongeschiktelijk; zij zoekt zich zelve niet; zij wordt niet verbitterd; zij denkt geen kwaad;

6 Zij verblijdt zich niet in de ongerechtigheid, maar zij verblijdt zich in de waarheid;

7 Zij bedekt alle dingen; zij gelooft alle dingen; zij hoopt alle dingen; zij verdraagt alle dingen.

8 De liefde vergaat nimmermeer; maar hetzij profetiën,

zij zullen te niete gedaan worden; hetzij talen, zij zullen ophouden; hetzij kennis, zij zal te niete gedaan worden.

9 Want wij kennen ten deele, en wij profeteren ten deele;

10 Doch wanneer het volmaakte zal gekomen zijn, dan zal hetgeen dat ten deele is, te niete gedaan worden.

11 Toen ik een kind was, sprak ik als een kind, was ik gezind als een kind, overleide ik als een kind; maar wanneer ik een man geworden ben, zoo heb ik te niete gedaan hetgeen eens kinds was.

12 Want wij zien nu door eenen spiegel in eene duistere reden, maar alsdan (zullen wij zien) aangezigt tot aangezigt; nu ken ik ten deele, maar alsdan zal ik kennen gelijk ook ik gekend ben.

13 En nu blijft Geloof, Hoop (en) Liefde, deze drie; doch de meeste van deze is de Liefde.

HOOFDSTUK 14.

1 Jaagt de liefde na, en ijvert om de geestelijke (gaven); maar meest dat gij moogt profeteren.

2 Want die eene (vreemde) taal spreekt, spreekt niet den menschen, maar Gode. Want niemand verstaat (het), doch met den geest spreekt hij verborgenheden.

3 Maar die profeteert, spreekt den menschen stichting, en vermaning, en vertroosting.

4 Die eene (vreemde) taal spreekt, die sticht zich zelve; maar die profeteert, die sticht de gemeente.

5 En ik wil (wel) dat gij allen in (vreemde) talen spreekt, maar meer dat gij profeteert. Want die profeteert is meerder dan die (vreemde) talen spreekt, tenzij dan dat hij het uitlegge, opdat de gemeente stichting moge ontvangen.

6 En nu, broeders, indien ik tot u kwam, en sprak (vreemde) talen, wat nuttigheid zoude ik u doen, zoo ik tot u niet sprak, of in openbaring, of in kennis, of in profetie, of in leerling?

7 Zelfs ook de levenlooze dingen die geluid geven, 't zij fluit, 't zij citer, zoo zij geen onderscheid met (hunnen) klank geven, hoe zal bekend worden

I 7 'tgeen

*t geen gefloten of op de citer gespeeld wordt?

8 Want ook indien de ba-
zuin een onzeker geluid geeft,
wie zal zich tot den krijg be-
reiden?

9 Alzoo ook gijlieden indien
gij niet door de taal eene dui-
delijke reden geeft, hoe zal ver-
staan worden hetgeen gespro-
ken wordt? Want gij zult zijn
[als] die in de lucht spreekt.

10 Er zijn, naar het voorvalt,
zoo vele soorten van stemmen
in de wereld, en geene derzelve
is zonder stem.

11 Indien ik dan de kracht der
stem niet weet, zoo zal ik hem
die spreekt barbaarsch zijn:
en hij die spreekt zal bij mij
barbaarsch zijn.

12 Alzoo ook gij, dewijl gij
ijverig zijt naar geestelijke ga-
ven, zoo zoekt dat gij moogt
overvloedig zijn tot stichting
der gemeente.

13 Daarom die in eene [vreem-
de] taal spreekt, die bidde dat
hij het moge uitleggen.

14 Want indien ik in eene
[vreemde] taal bid, mijn geest
bidt [wel], maar mijn verstand
is vruchteloos.

15 Wat is 't dan? Ik zal [wel]
met den geest bidden, maar
ik zal ook met het verstand bid-
den; ik zal [wel] met den geest
zingen, maar ik zal ook met het
verstand zingen.

16 Anderzins indien gij dank-
zeft met den geest, hoe zal de-
gene die de plaats eens onge-
leerden vervult, Amen zeggen
op uwe dankzegging? dewijl
hij niet weet wat gij zegt.

17 Want gij dankzeft wel be-
hoorlijk, maar de ander wordt
niet gesticht.

18 Ik dank mijnen God dat ik
meer [vreemde] talen spreek,
dan gij allen;

19 Maar ik wil [liever] in de
gemeente vijf woorden spreken
met mijn verstand, opdat ik
ook anderen moge onderwijzen,
dan tien duizend woorden in
eene [vreemde] taal.

20 Broeders, wordt geene kin-
deren in 't verstand; maar zijt
kinderen in de boosheid, en
wordt in 't verstand volwas-
sen.

21 In de wet is geschreven:
ik zal door lieden van andere
talen, en door andere lippen
tot dit volk spreken, en ook

alzoo zullen zij mij niet hoo-
ren, zegt de Heer.

22 Zoo dan, de [vreemde] ta-
len zijn tot een teeken niet den-
genen die gelooven, maar den
ongeloovigen; en de profetie
niet den ongeloovigen, maar
dengenen die gelooven.

23 Indien dan de geheele ge-
meente bijeen vergaderd was,
en zij allen in [vreemde] talen
spraken, en [eenige] ongeleer-
den of ongeloovigen inkwamen,
zouden zij niet zeggen dat gij
uitzinnig waart?

24 Maar indien zij allen pro-
feteerden, en een ongeloovige,
of ongeleerde inkwam, die
wordt van allen overtuigd, [en]
hij wordt van allen geoor-
deeld.

25 En alzoo worden de verber-
gene dingen zijns harten open-
baar; en alzoo vallende op
[zijn] aangezicht zal hij God
aanbidden, en verkondigen dat
God waarlijk onder u is.

26 Wat is 't dan, broeders?
Wanneer gij te zamen komt,
een iegelijk van u, heeft hij
enen psalm, heeft hij eene leer,
heeft hij eene [vreemde] taal,
heeft hij eene openbaring, heeft
hij eene uitlegging: laat alle
dingen geschieden tot stica-
ting.

27 En zoo iemand eene [vreem-
de] taal spreekt, [dat] het door
twee, of ten meeste drie [ge-
schiedt] en bij beurte; en dat
één het uitlegge.

28 Maar indien er geen uitleg-
ger is, dat hij zwijge in de ge-
meente, doch dat hij tot zich
zelven spreke, en tot God;

29 En dat twee of drie Profe-
ten spreken, en dat de anderen
oordeelen.

30 Doch indien eenen anderen
die er zit [iets] geopenbaard
is, dat de eerste zwijge.

31 Want gij kunt allen de een
na den ander profeteren, op-
dat zij allen leeren, en allen
getroost worden,

32 En de geesten der Profe-
ten zijn den Profeten onder-
worpen.

33 Want God is geen [God]
van verwarring, maar van vrede,
gelijk in al de gemeenten
der heiligen.

34 Dat uwe vrouwen in de ge-
meenten zwijgen; want het is
haar niet toegelaten te spre-
ken, maar [bevolen] oncer-
vor-

H
w
w
3
re
eig
he
we
sp
36
ge
ge
37
Pr
die
sch
zijn
38
is,
39
om
der
spr
40
me

1
ma
um
het
het
2
wor
op
u v
dat
3
ste
ont
ges
naa
4 l
dat
dag
5 l
zien
6 l
mee
op
mee
en
pen
7 l
cob
tele
8 l
hij
ont
9 V
de A
ben
wor
mee
10
ben
nad

worpen te zijn, gelijk ook de wet zegt.

35 En zoo zij iets willen leeren, laat haar t' huis haren eigen mannen vragen. Want het staat leelijk voor de vrouwen dat zij in de gemeente spreken.

36 Is 't woord Gods van u uitgegaan? Of is het tot u alleen gekomen?

37 Indien iemand meent een Profet te zijn, of geestelijk, die erkenne dat hetgeen ik u schrijf des Heeren geboden zijn;

38 Maar zoo iemand onwetend is, die zij onwetend.

39 Zoo dan, broeders, ijvert om te profeteeren, en verhindert niet in [vreemde] talen te spreken.

40 Laat alle dingen eerlijk en met orde geschieden.

V HOOFDSTUK 15.

1 Voorts, broeders, ik maak u bekend het Euangelium, dat ik u verkondigd heb, hetwelk gij ook aangenomen hebt, in hetwelk gij ook staat;

2 Door hetwelk gij ook zalig wordt, indien gij het behoudt op zoodanige wijze, als ik het u verkondigd heb; tenzij dan dat gij te vergeefs geloofd hebt.

3 Want ik heb ulieden ten eerste overgegeven 't geen ik ook ontvangen heb, dat Christus gestorven is voor onze zonden, naar de Schriften.

4 En dat hij is begraven, en dat hij is opgewekt ten derden dage, naar de Schriften.

5 En dat hij is van Cefas gezien, daarna van de twaalven.

6 Daarna is hij gezien van meer dan vijfhonderd broeders op eenmaal, van welke het meerder[deel] nog overig is, en sommigen ook zijn ontslapen.

7 Daarna is hij gezien van Jacobus, daarna van al de Apostelen.

8 En ten laatste van allen is hij ook van mij, als van eenen ontijdig geborenen, gezien.

9 Want ik ben de minste van de Apostelen, die niet waardig ben een Apostel genoemd te worden, daarom dat ik de gemeente Gods vervolgd heb.

10 Doch door de genade Gods ben ik wat ik ben; en zijne genade die [aan] mij [beweent]

is], is niet ijdel geweest, maar ik heb overvloediger gearbeid, dan zij allen; doch niet ik, maar de genade Gods die met mij is.

11 Hetzij dan ik, hetzij zijlieden, alzoo prediken wij, en alzoo hebt gij geloofd.

12 Indien nu Christus gepredikt wordt, dat hij uit de dooden opgewekt is, hoe zeggen sommigen onder u dat er geen opstanding der dooden is?

13 En indien er geen opstanding der dooden is, zoo is Christus ook niet opgewekt;

14 En indien Christus niet opgewekt is, zoo is dan onze prediking ijdel, en ijdel is ook uw geloof;

15 En zoo worden wij ook bevonden valsche getuigen Gods; want wij hebben van God getuigd, dat Hij Christus opgewekt heeft; dien Hij niet heeft opgewekt, zoo namelijk de dooden niet opgewekt worden.

16 Want indien de dooden niet opgewekt worden, zoo is ook Christus niet opgewekt;

17 En indien Christus niet opgewekt is, zoo is uw geloof te vergeefs, zoo zijt gij nog in uwe zonden;

18 Zoo zijn dan ook verloren, die in Christus ontslapen zijn.

19 Indien wij alleenlijk in dit leven op Christus zijn hopende, zoo zijn wij de ellendigste van alle menschen;

20 Maar nu, Christus is opgewekt uit de dooden, [en] is de eersteling geworden dergenen die ontslapen zijn.

21 Want dewijl de dood door eenen mensch is, zoo is ook de opstanding der dooden door eenen mensch.

22 Want gelijk zij allen in Adam sterven, alzoo zullen zij ook in Christus allen levend gemaakt worden.

23 Maar een iegelijk in zijne orde: de eersteling Christus, daarna die van Christus zijn, in zijne toekomst.

24 Daarna zal het einde zijn, wanneer hij het Koninkrijk Gode en den Vader zal overgegeven hebben; wanneer hij zal te[n]iete gedaan hebben alleheerschappij, en alle magt, en kracht.

25 Want hij moet als Koning heerschen totdat hij al de vij-

anden onder zijne voeten zal gelegd hebben.

26 De laatste vijand, die te niete gedaan wordt, is de dood.

27 Want hij heeft alle dingen zijnen voeten onderworpen. Doch wanneer hij zegt, dat[hem] alle dingen onderworpen zijn, zoo is 't openbaar, dat Hij uitgenomen wordt die hem alle dingen onderworpen heeft.

28 En wanneer hem alle dingen zullen onderworpen zijn, dan zal ook de zoon zelf onderworpen worden dien die hem alle dingen onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen.

29 Anders, wat zullen zij doen die voor de dooden gedoopt worden, indien de dooden ganschelijk niet opgewekt worden? Waarom worden zij voor de dooden ook gedoopt?

30 Waarom zijn ook wij alle ure in gevaar?

31 Ik sterf alle dagen, [t'welk ik betuig] bij onzen roem dien ik heb in Christus Jezus onzen Heer.

32 Zoo ik, naar den mensch, tegen de beesten gevochten heb te Efeze, wat nuttigheid is het mij indien de dooden niet opgewekt worden? Laat ons eten en drinken; want morgen sterfen wij.

33 Dwaalt niet. Kwade zamenprekingen verderven goede zeden.

34 Waakt op regtvaardiglijk, en zondigt niet. Want sommigen hebben de kennis Gods niet. Ik zeg het u tot schaamte.

35 Maar, zal iemand zeggen, hoe zullen de dooden opgewekt worden? En met hoedanig een ligchaam zullen zij komen?

36 Gij dwaas, hetgeen gij zaait wordt niet levend, tenzij dat het gestorven zij.

37 En hetgeen gij zaait, [daarvan] zaait gij het ligchaam niet dat worden zal, maar een bloot graan, naar het voorvalt, van tarwe, of van eenig der andere [granen].

38 Maar God geeft hetzelfde een ligchaam, gelijk Hij wil, en een iegelijk zaad zijn eigen ligchaam.

39 Alle vleesch is niet hetzelfde vleesch, maar een ander is het vleesch der menschen, en een ander is het vleesch der beesten, en een ander der vis-

schen, en een ander der vogelen;

40 En er zijn hemelsche lichamen, en er zijn aardsche lichamen; maar eene andere is de heerlijkheid der hemelsche, en eene andere der aardsche.

41 Eene andere is de heerlijkheid der zon, en eene andere is de heerlijkheid der maan, en eene andere is de heerlijkheid der sterren; want de [eene] ster verschilt in heerlijkheid van de [andere] ster.

42 Alzoo zal ook de opstanding der dooden zijn. Het [ligchaam] wordt gezaaid in verderfelijheid, 't wordt opgewekt in onverderfelijheid.

43 Het wordt gezaaid in oneer, het wordt opgewekt in heerlijkheid. Het wordt gezaaid in zwakheid, het wordt opgewekt in kracht.

44 Een natuurlijk ligchaam wordt er gezaaid, een geestelijk ligchaam wordt er opgewekt. Er is een natuurlijk ligchaam, en er is een geestelijk ligchaam.

45 Alzoo is er ook geschreven: de eerste mensch Adam is geworden tot eene levende ziel; de laatste Adam tot eenen levendmakenden geest.

46 Doch het geestelijke is niet eerst, maar het natuurlijke, daarna het geestelijke.

47 De eerste mensch is uit de aarde, aardsch; de tweede mensch is de Heer uit den hemel.

48 Hoedanig de aardsche [is], zoodanige zijn ook de aardschen; en hoedanig de hemelsche [is], zoodanige zijn ook de hemelschen.

49 En gelijkerwijs wij het beeld des aardschen gedragen hebben, [alzoo] zullen wij ook het beeld des hemelschen dragen.

50 Doch dit zeg ik, broeders, dat vleesch en bloed het Koninkrijk Gods niet beërven kunnen, noch de verderfelijheid beërft de onverderfelijheid niet.

51 Zie, ik zeg u eene verborgenheid: wij zullen wel niet allen ontslapen, maar wij zullen allen veranderd worden;

52 In een punt des [tijds], in een oogenblik, met de laatste bazuin; want de bazuin zal slaan.

Ho
sta
onv
den
wor
53
onv
dit
lijk
54
ke
geda
lijke
daan
woor
ven
tot c
55 J
Hel,
56 I
is d
zond
57 M
ons c
onze
58 Z
broed
bewe
zijnde
als d
ijdel

1
mel
[gesch
geme
neerd
zoo.
2 Op
week
[iets]
gader
dat hij
opdat
niet
neer i
3 En
komen
kwaan
dezelv
gaven
dragen
4 En
dig mo
reizen
mij rei
5 Doc
wanne
gegaan
Maced
6 En
ven, o
dat gij
ik zal
7 Wan
in het

staan, en de dooden zullen onverderfelijk opgewekt worden, en wij zullen veranderd worden.

53 Want dit verderfelijke moet onverderfelijkheid aandoen, en dit sterfelijke *[moet]* onsterfelijkheid aandoen.

54 En wanneer dit verderfelijke zal onverderfelijkheid aangedaan hebben, en dit sterfelijke zal onsterfelijkheid aangedaan hebben, alsdan zal het woord geschieden dat geschreven is: de dood is verslonden tot overwinning.

55 Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uwe overwinning?

56 De prikkel nu des doods is de zonde, en de kracht der zonde is de wet.

57 Maar Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door onzen Heer Jezus Christus.

58 Zoo dan, mijne geliefde broeders, zijt standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig zijnde in 't werk des Heeren, als die weet dat uw arbeid niet ijdel is in den Heer.

HOOFDSTUK 16.

1 Aangaande nu de verzameling die voor de heiligen *[geschiedt]*, gelijk als ik aan de gemeenten in Galatië verordineerd heb, doet ook gij alzoo.

2 Op elken eersten *[dag]* der week legge een iegelijk van u *[iets]* bij zich zelven weg, vergaderende eenen schat, naardat hij welven verkregen heeft, opdat de verzamelingen alsdan niet *[eerst]* geschieden, wanneer ik gekomen zal zijn.

3 En wanneer ik daar zal gekomen zijn, die gij zult bekwaam achten door brieven, dezelve zal ik zenden om uwe gaven naar Jeruzalem over te dragen;

4 En indien 't *[de moeite]* waardig mogt zijn dat ik ook *[zelf]* reizen zoude, zoo zullen zij met mij reizen.

5 Doch ik zal tot u komen wanneer ik Macedonië zal doorgestaan zijn *[want ik zal door Macedonië gaan]*;

6 En ik zal mogelijk bij u blijven, of ook overwinteren, opdat gij mij moogt geleiden waar ik zal henen reizen.

7 Want ik wil u nu niet zien in het voorbijgaan, maar ik

hoop eenigen tijd bij u te blijven, indien het de Heer zal toelaten.

8 Maar ik zal te Efeze blijven tot den Pinkster*[dag]*.

9 Want mij is eene groote en krachtige deur geopend, en er zijn vele tegenstanders.

10 Zoo nu Timotheüs komt, ziet dat hij buiten vrees bij u zij; want hij werkt het werk des Heeren gelijk als ik.

11 Dat hem dan niemand verachte; maar geleidt hem in vrede, opdat hij tot mij come; want ik verwacht hem met de broeders.

12 En wat aangaat Apollos den broeder, ik heb hem zeer geboden dat hij met de broeders tot u komen zoude; maar het was ganschelijk *[zijn]* wil niet, dat hij nu zoude komen; doch hij zal komen wanneer het hem wel gelegen zal zijn.

13 Waakt, staat in het geloof, houdt u mannelijk, zijt sterk;

14 Dat al uwe dingen in de liefde geschieden.

15 En ik bid u, broeders, gij kent het huis van Stefanus, dat het is de eersteling van Achaje, en *[dat]* zij zich zelven den heiligen ten dienste hebben geschikt;

16 Dat gij ook u den zoodanigen onderwerpt, en eenen iegelijk die medewerkt en arbeidt.

17 En ik verblijd mij over de aankomst van Stefanus, en Fortunatus, en Achaïcus; want deze hebben vervuld hetgeen *[mij]* aar u ontbrak.

18 Want zij hebben mijnen geest verkwikt, en *[ook]* den uwen. Erkent dan de zoodanigen.

19 U groeten de gemeenten van Azië. U groeten zeer in den Heer, Aquila en Priscilla, met de gemeente die te hunnen huize is.

20 U groeten al de broeders. Groet elkander met eenen heiligen kus.

21 De groetenis met mijne hand: Paulus.

22 Indien iemand den Heer Jezus Christus niet liefheft, die zij eene vervloeking, Maranatha.

23 De genade des Heeren Jezus Christus zij met u.

24 Mijne liefde zij met u allen in Christus Jezus. Amen.

DE TWEEDE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN DIE VAN

KORINTHE.

P HOOFDSTUK 1.

1 Paulus een Apostel van Jezus Christus, door den wil Gods, en Timotheüs de broeder, aan de gemeente Gods die te Korinthe is, met al de heiligen die in geheel Achaje zijn.

2 Genade zij u en vrede van God onzen Vader, en den Heer Jezus Christus.

3 Geloofd zij de God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, de Vader der barmhertigheden, en de God aller vertroosting;

4 Die ons vertroost in al onze verdrukking, opdat wij zouden kunnen vertroosten degenen die in allerlei verdrukking zijn, door de vertroosting met welke wij zelven van God vertroost worden.

5 Want gelijk het lijden van Christus overvloedig is in ons, alzoo is ook door Christus onze vertroosting overvloedig.

6 Doch hetzij dat wij verdrukt worden, *[het is]* tot uwe vertroosting en zaligheid, die gewrocht wordt in de lijdzaamheid deszelfden lijdens, hetwelk wij ook lijden; hetzij dat wij vertroost worden, *[het is]* tot uwe vertroosting en zaligheid.

7 En onze hoop van u is vast, als die weten dat gelijk gij gemeenschap hebt aan 't lijden, *[gij]* ook alzoo *[gemeenschap hebt]* aan de vertroosting.

8 Want wij willen niet, broeders, dat gij onwetend zijt van onze verdrukking, die ons in Azië overkomen is, dat wij uitnemend zeer bezwaard zijn geweest boven *[onze]* magt, alzoo dat wij zeer in twijfel waren ook van 't leven;

9 Ja, wij hadden al zelfs in ons zelven 't vonnis des doods, opdat wij niet op ons zelven vertrouwen zouden, maar op God die de dooden verwekt;

10 Die ons uit zoo grooten dood verlost heeft, en *[nog]* verlost; op wien wij hopen, dat

Hij *[ons]* ook nog verlossen zal; 11 Alzoo gijlieden ook mede arbeidt voor ons door het gebed, opdat over de gave, door vele personen aan ons te weeg gebragt, *[ook]* voor ons dankzegging door velen gedaan worde.

12 Want onze roem is deze, *[namelijk]* de getuigenis onzer consciëntie, dat wij in eenvoudigheid en opregtheid Gods, niet in vleeschelijke wijsheid, maar in de Genade Gods in de wereld verkeerd hebben, en allermeeest bij ulieden.

13 Want wij schrijven u geene andere dingen dan die gij kent, of ook erkent; en ik hoop dat gij ze ook tot het einde toe erkennen zult;

14 Gelijkerwijs gij ook ten deele ons erkend hebt, dat wij uw roem zijn, gelijk gij ook de onze zijt in den dag des Heeren Jezus.

15 En op dit betrouwen wilde ik te voren tot u komen, opdat gij eene tweede genade zoudt hebben;

16 En door uwe *[stad]* naar Macedonië gaan, en wederom van Macedonië tot u komen, en van ulieden naar Judea geleid worden.

17 Als ik dan dit voorgenomen heb, heb ik ook ligtvaardigheid gebruikt? of neem ik het naar het vleesch voor, hetgeen ik voorneem, opdat bij mij zoude wezen Ja, ja; en Neen, neen?

18 Doch God is getrouw, dat ons woord hetwelk tot u *[is]* *[geschied]*, niet is geweest. Ja, en Neen.

19 Want de Zoon Gods Jezus Christus, die onder u door ons is gepredikt, *[namelijk]* door mij, en Silvanus, en Timotheüs, was niet Ja en Neen, maar is geweest Ja in hem.

20 Want zoo vele beloften Gods als er zijn, die zijn in hem Ja, en zijn in hem Amen, Gode tot heerlijkheid door ons.

21 Maar die ons met u bevestigt in Christus, en die ons gezalfd heeft, is God;

22 Die ons ook heeft verzegeld, en het onderpand des Geestes in onze harten gegeven.

23 Doch ik aanroep God tot een getuige over mijne ziel, dat ik om u te sparen nog te

Ko-

Hoo

Kori
24
voer
wij z
schar
gelo

1
zelve
niet
u ko
2 W
droe
zal v
die v
den
3 E
schre
kom
hebb
ik n
trou
mijn
[blij
4 V
verd
des
gesc
zoud
opda
staan
tot u
5 I
droe
bedr
dat
ulie
6 D
straf
[gesc
7 A
[hem
en v
dani
droe
vers
8 L
liefd
9 V
gesc
proe
in a
10
[die
ik o
ik
verg
het
opd
voor
11
ons
12
kwa
van

Korinthe niet ben gekomen.
24 Niet dat wij heerschappij voeren over uw geloof, maar wij zijn medewerkers uwer blijdschap; want gij staat door het geloof.

HOOFDSTUK 2.

1 Maar ik heb dit bij mij zelfve voorgenomen, dat ik niet wederom in droefheid tot u komen zoude.

2 Want indien ik ulieden bedroef, wie is het toch die mij zal vrolijk maken, dan degene die van mij bedroefd is geworden?

3 En ditzelfde heb ik u geschreven, opdat ik [daar] komende niet zoude droefheid hebben van degenen van welke ik moest verblijd worden, vertrouwende van u allen dat mijne blijdschap uwer aller [blijdschap] is.

4 Want ik heb ulieden uit vele verdrukking, en benaauwdheid des harten, met vele tranen geschreven, niet opdat gij zoudt bedroefd worden, maar opdat gij de liefde zoudt verstaan, die ik overvloediglijk tot u heb.

5 Doch indien iemand bedroefd heeft, die heeft niet mij bedroefd, maar ten deele (opdat ik [hem] niet bezware) ulieden allen.

6 Den zoodanigen is deze bestraffing genoeg, die van velen [geschiedt is];

7 Alzoo dat gij daarentegen [hem] liever [moet] vergeven, en vertroosten, opdat de zoodanige door al te overvloedige droefheid niet eenigzins worde verslonden.

8 Daarom bid ik u dat gij de liefde aan hem bevestigt.

9 Want daartoe heb ik ook geschreven, opdat ik uwe beproeving mogt verstaan, of gij in alles gehoorzaam zijt.

10 Dien gij nu iets vergeeft, [dien vergeef] ik ook; want zoo ik ook iets vergeven heb, dien ik vergeven heb [heb ik het vergeven] om uwentwil, voor het aangezicht van Christus, opdat de satan over ons geen voordeel krijg;

11 Want zijne gedachten zijn ons niet onbekend.

12 Voorts als ik te Troas kwam om het Euangelium van Christus [te prediken], en

als mij eene deur geopend was in den Heer, zoo heb ik geene rust gehad voor mijnen geest, omdat ik Titus mijnen broeder niet vond;

13 Maar afscheid van hen genomen hebbende, vertrok ik naar Macedonië.

14 En Gode zij dank, die ons allen tijd doet triumfeeren in Christus, en den reuk zijner kennis door ons openbaar maakt in alle plaatsen.

15 Want wij zijn Gode een goede reuk van Christus, in degenen die zalig worden, en in degenen die verloren gaan.

16 Dezen wel een reuk des doods ten doode, maar genen een reuk des levens ten leven. En wie is tot deze dingen bekwaam?

17 Want wij dragen niet, gelijk velen, het woord Gods te koop, maar als uit oprechtheid, maar als uit God, in de tegenwoordigheid Gods, spreken wij het in Christus.

HOOFDSTUK 3.

1 Beginnen wij ons zelven wederom [u] aan te prijzen? Of behoeven wij ook, gelijk sommigen, brieven van voorschrijving aan u, of [brieven] van voorschrijving van u?

2 Gijlieden zijt onze brief, geschreven in onze harten, bekend en gelezen van alle menschen;

3 Als die openbaar zijt geworden, dat gij een brief van Christus zijt, en door onzen dienst bereid, die geschreven is niet met inkt, maar door den Geest des levenden Gods, niet in steenen tafelen, maar in vleesch en bloet.

4 En zoodanig een vertrouwen hebben wij door Christus bij God.

5 Niet dat wij van ons zelven bekwaam zijn iets te denken, als uit ons zelven; maar onze bekwaamheid is uit God,

6 Die ons ook bekwaam gemaakt heeft [om te zijn] dienaars des Nieuwen Testaments, niet der Letter, maar des Geestes. Want de Letter doodt, maar de Geest maakt levend.

7 En indien de bediening des doods in letteren [bestaande, en] in steenen ingedrukt, in heerlijkheid is geweest, alzoo dat

dat de kinderen Israels het aangezigt van Mozes niet konden sterk aanzien, om de heerlijkheid zijns aangezigts, die te niete gedaan zoude worden;

8 Hoe zal niet veel meer de bediening des Geestes in heerlijkheid zijn?

9 Want indien de bediening der verdoemenis heerlijkheid geweest is, veel meer is de bediening der regtvaardigheid overvloedig in heerlijkheid.

10 Want ook het verheerlijkte is zelfs niet verheerlijkt in dit deel, ten aanzien van deze uitnemende heerlijkheid.

11 Want indien hetgeen dat te niete gedaan wordt, in heerlijkheid was, veel meer [is] hetgeen dat blijft, in heerlijkheid.

12 Dewijl wij dan zoodanige hope hebben, zoo gebruiken wij veel vrijmoedigheid in 't spreken;

13 En [doen] niet gelijkerwijs Mozes, [die] een deksel op zijn aangezigt leide, opdat de kinderen Israels niet zouden sterk zien op het einde desgenen dat te niete gedaan wordt.

14 Maar hunne zinnen zijn verhard geworden. Want tot op [den dag] van heden blijft 't zelfde deksel in het lezen des Ouden Testaments, zonder ontdekt te worden; hetwelk door Christus te niete gedaan wordt.

15 Maar tot den huidigen [dag] toe, wanneer Mozes gelezen wordt, ligt een deksel op hun hart.

16 Doch zoo wanneer het tot den Heer zal bekeerd zijn, zoo wordt het deksel weggenomen.

17 De Heer nu is de Geest; en waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid.

18 En wij allen met ongedekten aangezigte de heerlijkheid des Heeren [als] in eenen spiegel aanschouwende, worden [naar] 't zelfde beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest.

de bedekselen der schande, niet wandelende in arglistigheid, noch het woord Gods vervalschende, maar door openbaring der waarheid ons zelve aangenaam makende bij alle consciëntien der menschen, in de tegenwoordigheid Gods.

3 Doch indien ook ons Euangelium bedekt is, zoo is het bedekt in degenen die verloren gaan;

4 In welke de God dezer eeuw de zinnen verblind heeft, [namelijk] der ongeloovigen, opdat hen niet bestrale de verlichting des Euangeliums der heerlijkheid van Christus, die het beeld Gods is.

5 Want wij prediken niet ons zelve, maar Christus Jezus den Heer; en ons zelve, [dat wij] uwe dienaren [zijn] om Jezus wil.

6 Want God die gezegd heeft dat 't licht uit de duisternis zoude schijnen, is degene die in onze harten geschenen heeft, om [te geven] verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in 't aangezigt van Jezus Christus.

7 Maar wij hebben dezen schat in aarden vaten, opdat de uitnemendheid der kracht zij Gods, en niet uit ons;

8 [Als] die in alles verdrukt worden, doch niet benaauwd; twijfelmoedig, doch niet mismoedig;

9 Vervolgd, doch niet [daar] in verlaten; nedergeworpen, doch niet verdorven;

10 Altijd de doording des Heeren Jezus in het ligchaam omdragende, opdat ook het leven van Jezus in ons ligchaam zoude geopenbaard worden.

11 Want wij die leven worden altijd in den dood overgegeven om Jezus wil, opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vleesch zoude geopenbaard worden.

12 Zoo dan, de dood werkt wel in ons, maar het leven in ulieden.

13 Dewijl wij nu denzelfden Geest des geloofs hebben, gelijk er geschreven is: ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken; zoo gelooven wij ook, daarom spreken wij ook;

14 Wetende dat Hij die den Heer Jezus opgewekt heeft, ook ons door Jezus zal opweken,

HOOFDSTUK 4.

1 Daarom dewijl wij deze bediening hebben, naar de barmhartigheid die ons geschied is, zoo vertragen wij niet;

2 Maar wij hebben verworpen

Ho
ker
ste
15
om
nig
dar
vlo
Go
1
ma
me
wo
ver
17
kin
[ga
zee
der
18
de
de
Wa
zijn
die
wig

1
ons
nak
geb
huis
maa
hem
2 V
wij,
woo
is, o
3 Z
niet
wor
4 V
tabe
zwa
niet
over
ster
slon
5 I
reid
het
geve
6 V
den
inwo
uitw
7 (V
gelo
scho
8 M
moec
gen
te w
te w
9 D
bege

ken, en met ulieden daar zal stellen.

15 Want al deze dingen zijn om uwentwil, opdat de vermenigvuldigde genade, door de dankzegging van velen, overvloedig worde ter heerlijkheid Gods.

16 Daarom vertragen wij niet; maar hoewel onze uitwendige mensch verdorven wordt, zoo wordt nogtans de inwendige vernieuwd van dag tot dag.

17 Want onze ligte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, werkt ons een gansch zeer uitnemend eeuwig gewigt der heerlijkheid.

18 Dewijl wij niet aanmerkten de dingen die men ziet, maar de dingen die men niet ziet. Want de dingen die men niet ziet zijn tijdelijk, maar de dingen die men niet ziet zijn eeuwig.

W HOOFDSTUK 5.

1 Want wij weten, dat zoo ons aardse huis dezès tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, [maar] eeuwig in de hemelen.

2 Want ook in deze zuchten wij, verlangende met onze woonstede, die uit den hemel is, overkleed te worden.

3 Zoo wij ook bekleed, [en] niet naakt zullen gevonden worden.

4 Want ook wij, die in dezen tabernakel zijn, zuchten bezwaard zijnde, nademaal wij niet willen ontkleed, maar overkleed worden, opdat het sterfelijke van het leven verslonden worde.

5 Die ons nu tot ditzelve bereid heeft, is God, die ons ook het onderpand des Geestes gegeven heeft.

6 Wij hebben dan altijd goeden moed, en weten dat wij inwonende in het ligchaam, uitwonen van den Heer;

7 (Want wij wandelen door geloof, [en] niet door aanschouwen.)

8 Maar wij hebben goeden moed, en hebben meer behagen om uit het ligchaam uit te wonen, en bij den Heer in te wonen.

9 Daarom zijn wij ook zeer begeerig, 't zij inwonende,

't zij uitwonende, om hem welbehagelijk te zijn.

10 Want wij allen moeten geopenbaard worden voor den regterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage 't geen door het ligchaam [geschiedt], naardat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad.

11 Wij dan wetende den schrik des Heeren, bewegen de menschen tot het geloof, en zijn Gode openbaar geworden, doch ik hoop ook in uwe consciëntiën geopenbaard te zijn.

12 Want wij prijzen ons zelven u niet wederom aan, maar wij geven u oorzaak van roem over ons, opdat gij [stof] zoudt hebben tegen degenen die in het aangezicht roemen, en niet [in] het hart.

13 Want hetzij dat wij uitzinnig zijn, wij zijn het Gode; hetzij dat wij gematigd van zinnen zijn, wij zijn het ulieden.

14 Want de liefde van Christus dringt ons;

15 Als die dit oordeelen, dat indien één voor allen gestorven is, zij dan allen gestorven zijn. En hij is voor allen gestorven opdat degenen die leven, niet meer zich zelven zouden leven, maar dien die voor hen gestorven en opgewekt is.

16 Zoo dan, wij kennen van nu aan niemand naar het vleesch; en indien wij ook Christus naar het vleesch gekend hebben, nogtans kennen wij [hem] nu niet meer [naar het vleesch].

17 Zoo dan indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan, zie, het is alles nieuw geworden.

18 En al deze dingen zijn uit God, die ons met zich zelven verzoend heeft door Jezus Christus, en ons de bediening der verzoening gegeven heeft.

19 Want God was in Christus de wereld met zich zelven verzoenende, hunne zonden hun niet toerekenende; en heeft het woord der verzoening in ons gelegd.

20 Zoo zijn wij dan gezanten van Christus wege, alsof God door ons bad; wij bidden van Christus wege, laat u met God verzoenen.

21 Want dien die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden regtvaardigheid Gods in hem.

HOOFDSTUK 6.

1 En wij [als] mede arbeidende bidden [u] ook dat gij de genade Gods niet te vergeefs moogt ontvangen hebben.

2 Want Hij zegt: in den aangenamen tijd heb ik u verhoord, en in den dag der zaligheid heb ik u geholpen. Zie, nu is 't de welaangename tijd; zie, nu is 't de dag der zaligheid.

3 Wij geven geen en aanstoot in eenig ding, opdat de bediening niet gelasterd worde;

4 Maar wij als dienaars Gods, maken ons zelve in alles aangenaam, in vele verdraagzaamheid, in verdrukkingen, in nooden in bennauwdheden,

5 In slagen, in gevangenissen, in beroerten, in arbeid, in waken, in vasten,

6 In reinigheid, in kennis, in lankmoedigheid, in goedertierenheid, in den Heiligen Geest, in ongeveinsde liefde,

7 In 't woord der waarheid, in de kracht Gods, door de wapenen der gerechtigheid aan de regter en aan de linker [zijde],

8 Door eer en oneer, door kwaad gerucht en goed gerucht; als verleiders, en [nogtans] waarachtigen;

9 Als onbekenden, en [nogtans] bekend; als stervenden, en zie, wij leven; als getuchtigd, en niet gedood;

10 Als droevig zijnde, doch altijd blijde; als arm, doch velen rijk makende; als niets hebbende, en [nogtans] alles bezittende.

11 Onze mond is opengedaan tegen u, o Korinthiërs; ons hart is uitgebreid.

12 Gij zijt niet naauw in ons, maar gij zijt naauw in uwe ingewanden.

13 Nu [om] dezelfde vergelding [te doen] (ik spreek als tot [mijne] kinderen) zoo wordt gij ook uitgebreid.

14 Trekt niet een ander juk aan met de ongeloovigen. Want wat mededeel heeft de gerechtigheid met de ongereg-

tigheid? En wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis?

15 En wat samenstemming heeft Christus met Belial? Of wat deel heeft de geloovige met den ongeloovigen?

16 Of wat samenvoeging heeft de Tempel Gods met de afgoden? Want gij zijt de Tempel des levenden Gods; gelijkerwijs God gezegd heeft: ik zal in hen wonen, en ik zal onder [hen] wandelen; en ik zal hun God zijn, en zij zullen mij een volk zijn.

17 Daarom gaat uit het midden van hen, en scheid u af, zegt de Heer, en raakt niet aan 't geen onrein is, en ik zal ulieden aannemen;

18 En ik zal u tot een Vader zijn, en gij zult mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de Heer de Almagtige.

HOOFDSTUK 7.

1 Dewijl wij dan deze beloften hebben, geliefden, laet ons ons zelve reinigen van alle besmetting des vleesch en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreeze Gods.

2 Geeft ons plaats; wij hebben niemand verongelijk, wij hebben niemand verdorven, wij hebben bij niemand ons voordeel gezocht.

3 Ik zeg [dit] niet tot [uwe] veroordeeling. Want ik heb te voren gezegd, dat gij in onze harten zijt, om samen te sterfen en samen te leven.

4 Ik heb veel vrijmoedigheid in 't spreken tegen u; ik heb veel roems over u; ik ben vervuld met vertroosting; ik ben zeer overvloedig van blijdschap in al onze verdrukking.

5 Want ook als wij in Macedonië gekomen zijn, zoo heeft ons vleesch geen rust gehad, maar wij waren in alles verdrukt: van buiten was strijd, van binnen vrees.

6 Doch God, die de nederigen vertroost, heeft ons getroost door de komst van Titus;

7 En niet alleen door zijne komst, maar ook door de vertroosting, met welke hij over u vertroost is geweest, als hij ons verhaalde uw verlangen, uw kermen, uwen ijver voor mij;

Hoof
mij;
blijd
8 W
Zend
rouw
bero
dat
voo
droe
9 N
dat
maan
gewe
gij z
God,
scha
10 V
God
beker
de d
den o
11 W
gij n
worde
heid
ja ve
ja vre
ja w
zelven
deze
12 H
schre
diens
had,
onreg
dat on
bij u
tegen
13 D
gewor
ting;
lijker
de bli
dat zij
kwikt
14 W
over u
ik nie
maar g
heid t
alzo
[ik] bi
waarhe
15 En
gingen
jegens
hoorzar
gij her
hebt o
16 Ik
in alles
hebben

1 V
kend,

mij; alzoo dat ik te meer verblijd ben geweest.

8 Want hoewel ik u in den Zendbrief bedroefd heb, 't berouwt mij niet, hoewel het mij berouwd heeft; want ik zie dat dezelve Zendbrief, hoewel voor eenen kleinen tijd, u bedroefd heeft.

9 Nu verblijd ik mij, niet omdat gij bedroefd zijt geweest, maar omdat gij bedroefd zijt geweest tot bekeering. Want gij zijt bedroefd geweest naar God, zoodat gij in geen ding schade van ons geleden hebt.

10 Want de droefheid naar God werkt eene onberouwelijke bekeering tot zaligheid; maar de droefheid der wereld werkt den dood.

11 Want zie, dit zelfde dat gij naar God zijt bedroefd geworden, hoe groote naarstigheid heeft het in u gewrocht? ja verantwoord, ja onlust, ja vrees, ja verlangen, ja ijver, ja wrank; in alles hebt gij u zelve bewezen rein te zijn in deze zaak.

12 Hoewel ik dan aan u geschreven heb, [*dat*] is niet om diens wil die onregt gedaan had, noch om diens wil dien onregt gedaan was, maar opdat onze vlijtigheid voor u zoude bij u openbaar worden, in de tegenwoordigheid Gods.

13 Daarom zijn wij vertroost geworden over uwe vertroosting; en zijn nog overvloediglijk verblijd geworden over de blijdschap van Titus, omdat zijn geest van u allen verkwikt is geworden.

14 Want indien ik iets bij hem over u geroemd heb, zoo ben ik niet beschaamd geworden; maar gelijk wij alles met waarheid tot u gesproken hebben, alzoo is ook onze roem dien [*ik*] bij Titus [*geroemd heb*], waarheid geworden.

15 En zijne innerlijke bewegingen zijn te overvloediger jegens u, als hij uwer aller gehoorzaamheid overdenkt, hoe gij hem met vrees en beven hebt ontvangen.

16 Ik verblijd mij dan, dat ik in alles van u vertrouwen mag hebben.

Gods die in de gemeenten van Macedonië gegeven is;

2 Dat in vele beproeving der verdrukking de overvloed hunner blijdschap en hunne zeer diepe armoede overvloedig geweest is tot den rijkdom hunner goeddadigheid.

3 Want zij zijn naar vermogen (ik betuig het) is boven vermogen gewillig geweest,

4 Ons met veel vermaning biddende dat wij wilden aannemen de gave en de gemeenschap dezer bediening, die voor de heiligen [*geschiedt*];

5 En [*deden*] niet [*alleen*] gelijk wij gehoopt hadden, maar gaven zich zelve eerst aan den Heer, en [*daarna*] aan ons, door den wil Gods;

6 Alzoo dat wij Titus vermaanden, dat gelijk hij te voren begonnen had, hij ook alzoo nog deze gave bij u voleindigen zoude.

7 Zoo dan gelijk gij in alles overvloedig zijt, in geloof, en in woord, en in kennis, en in alle naarstigheid, en in uwe liefde tot ons, [*ziet*] dat gij ook in deze gave overvloedig zijt.

8 Ik zeg [*dit*] niet [*als*] gebiedende, maar [*als*] door de naarstigheid van anderen ook de opregtheid uwer liefde beproevende.

9 Want gij weet de genade onzes Heeren Jezus Christus, dat hij om uwentwil is arm geworden, daar hij rijk was, opdat gij door zijne armoede zoudt rijk worden.

10 En ik zeg in dezen [*mijne*] meening. Want dit is u oorbaar, als die niet alleen het doen, maar ook het willen van over een jaar te voren hebt begonnen.

11 Maar nu voleindigt ook het doen, opdat gelijk als er geweest is de volvaardigheid des gemoeds om te willen, er ook alzoo zij het voleindigen uit hetgeen dat gij hebt.

12 Want indien te voren de volvaardigheid des gemoeds er is, zoo is iemand aangenaam naar 't geen dat hij heeft, niet naar hetgeen dat hij niet heeft.

13 Want [*dit zeg ik*] niet opdat anderen zouden verlichting hebben, en gij verdrukking;

14 Maar

1 V HOOFDSTUK 8.
oorts maken wij u bekende, broeders, de genade

14 Maar [opdat] uit gelijkheid, in dezen tegenwoordigen tijd, uw overvloed [zij] om hun gebrek [te vervullen], opdat ook hun overvloed zij om uw gebrek [te vervullen], opdat er gelijkheid worde;

15 Gelijk geschreven is: die veel [verzameld had,] had niet over, en die weinig [verzameld had,] had niet te weinig.

16 Doch Gode zij dank, die dezelfde naarstigheit voor u in het hart van Titus gegeven heeft,

17 Dat hij de vermaning heeft aangenomen, en zeer naarstig zijnde gewillig tot u gereisd is.

18 En wij hebben ook met hem gezonden den broeder, die lof heeft in het Euangelium door al de gemeenten;

19 En dat niet alleen, maar hij is ook van de gemeenten verkoren om met ons te reizen met deze gave, die van ons bediend wordt tot de heerlijkheid des Heeren zelve, en de volvaardigheid uws gemoeds;

20 Dit verhoedende, dat ons niemand moge lasteren in dezen overvloed, die van ons wordt bediend;

21 Als die bezorgen hetgeen eerlijk is, niet alleen voor den Heer, maar ook voor de menschen.

22 Wij hebben ook met hen gezonden onzen broeder, welken wij in vele dingen dikmaals beproefd hebben dat hij naarstig is; en nu veel naarstiger door het groote vertrouwen dat [hij heeft] tot ulieden.

23 Hetzij [dan] Titus, hij is mijn medgezel en mede-arbeider bij u; 't zij onze broeders, zij zijn afgezanten der gemeenten, [en] eene eer van Christus.

24 Bewijst dan aan hen de bewijzing uwer liefde, en onzes roems van u, ook voor 't aanzigt der gemeenten.

W HOOFDSTUK 9.

1 Want van de bediening die voor de heiligen [geschiedt], is mij onnoodig aan u te schrijven:

2 Want ik weet de volvaardigheid uws gemoeds, van welke ik roem over u bij de Macedoniërs, dat Achaje van over een jaar bereid is geweest; en de ijver van u [begonnen] heeft er velen verwekt,

3 Maar ik heb deze broeders gezonden, opdat onze roem dien [wij] over u [hebben], niet zoude ijdel gemaakt worden in dit deel, opdat (gelijk ik gezegd heb) gij bereid moogt zijn;

4 [En] dat niet mogelijk, zoo de Macedoniërs met mij kwamen, en u onbereid vonden, wij [opdat wij niet zeggen: gij] beschaamd worden in de zen vasten grond der roeming.

5 Ik heb dan noodig geacht deze broeders te vermanen, dat zij eerst tot u zouden komen, en voorbereiden uwen te voren aangedienden zegen, opdat die gereed zij, alzoo als een zegen, en niet als eene vrekheid.

6 En dit [zeg ik]: die spaarzaamelijk zaait, zal ook spaarzaamelijk maaijen; en die in zegeningen zaait, zal ook in zegeningen maaijen.

7 Een iegelijk [doe] gelijk hij in [zijn] hart voornemt; niet uit droefheid of uit nooddwang. Want God heeft eenen blijmoedigen gever lief;

8 En God is magtig alle genade te doen overvloedig zijn in u, opdat gij in alles allen tijd, alle genoegzaamheid hebbende, tot alle goed werk overvloedig moogt zijn;

9 Gelijk er geschreven is: hij heeft gestrooid, hij heeft den armen gegeven; zijne gerechtigheid blijft in der eeuwigheid.

10 Doch die het zaad den zaaijer verleent, die verleene ook brood tot spijs, en vermenigvuldige uw gezaaisel, en vermeerdere de vruchten uwer gerechtigheid;

11 Dat gij in alles rijk wordt tot alle goeddadigheid, welke door ons werkt dankzegging tot God.

12 Want de bediening van dezen dienst vervult niet alleen 't gebrek der heiligen, maar is ook overvloedig door vele dankzeggingen tot God,

13 Dewijl zij door de beproeving dezer bediening God verheerlijken over de onderwerping uwer belijdenis onder het Euangelium van Christus, en [over] de goeddadigheid der mededeeling aan hen en aan allen,

14 En door hun gebed voor u, welke naar u verlangen, om de uitnemende genade Gods voor u,

15 Doch

Hoofdst.

15 zijne

1

u de goed die gen weze

2 II

woor

zijn

waar

telijk

somm

alsof

deld

3 W

vlees

niet

4 W

krijg

maar

nede

5 D

ter n

te d

kenn

gevan

zaan

6 En

dient

gehoo

gehoo

zijn.

7 Zie

is? I

ven b

tus i

uit z

wijs

wij o

8 W

overv

van o

ons g

en ni

zoo z

den,

9 Op

alsof

versch

10 W

zij) zij

tig; n

des li

reden

11 D

hoeda

door

zijn. w

derda

zijn.

12 W

niet

15 Doch Gode zij dank voor
zine onuitsprekelijke gave.

V HOOFDSTUK 10.

1 Voorts ik Paulus zelf bid u door de zachtmoedigheid en goedertierenheid van Christus, die tegenwoordig zijnde wel gering ben onder u, maar afwezend stout ben tegen u;

2 Ik bid dan, dat ik tegenwoordig zijnde niet stout moge zijn met die vrijmoedigheid, waarmede ik geacht word stoutelijk gehandeld te hebben tegen sommigen, die ons achten alsof wij naar het vleesch wandelden.

3 Want wandelende in het vleesch voeren wij den krijg niet naar het vleesch;

4 Want de wapenen onzes krijgs zijn niet vleeschelijk, maar krachtig door God, tot nederwerping der sterkten;

5 Dewijl wij de overleggingen ter neder werpen, en alle hoogte die zich verheft tegen de kennis Gods, en alle gedachte gevangen leiden tot de gehoorzaamheid van Christus;

6 En gereed hebben *[hetgeen dient]* om te wreken alle ongehoorzaamheid, wanneer uwe gehoorzaamheid zal vervuld zijn.

7 Ziet gij aan wat voor oogen is? Indien iemand bij zich zelf betrouwt dat hij van Christus is, die denke dit wederom uit zich zelf, dat gelijkerwijs hij van Christus is, alzoo wij ook van Christus zijn.

8 Want indien ik ook iets overvloediger zoude roemen van onze magt, welke de Heer ons gegeven heeft tot stichting, en niet tot uwe nederwerping, zoo zal ik niet beschaamd worden.

9 Opdat ik niet zoude schijnen alsof ik u door de brieven wilde verschrikken.

10 Want de brieven (zeggen zij) zijn wel gewigtig en krachtig; maar de tegenwoordigheid des lichaams is zwak, en de reden is verachtelijk.

11 Dezulke bedenke dit, dat hoedanigen wij zijn in het woord door brieven, als wij afwezig zijn, wij ook zoodanigen zijn inderdaad, als wij tegenwoordig zijn.

12 Want wij durven ons zelf niet rekenen, of vergelijken

met sommigen die zich zelf prijzen; maar deze verstaan niet dat zij zich zelf met zich zelf meten, en zich zelf met zich zelf vergelijken.

13 Doch wij zullen niet roemen buiten de maat; maar dat wij, naar de maat des regels, welke maat ons God toegeedeeld heeft, ook tot u toe zijn gekomen.

14 Want wij strekken ons zelf niet te wijd uit, als die tot u niet zouden komen; want wij zijn ook gekomen tot u toe, in het Euangelium van Christus;

15 Niet roemende buiten de maat in anderer *[lieden]* arbeid, maar hebbende hope, als uw geloof zal gewassen zijn, dat wij onder ulieden overvloediglijk zullen vergroot worden naar onzen regel,

16 Om het Euangelium te verkondigen in de *[plaatsen]* die op gene zijde van u *[gelegen]* zijn; niet om te roemen in eens anderen regel over hetgeen dat *[alreeds]* bereid is.

17 Doch wie roemt, die roemt in den Heer.

18 Want niet die zich zelf prijst, maar dien de Heer prijst, die is beproefd.

HOOFDSTUK 11.

1 Och of gij mij een weinig verdroegt in de onwijsheid; ja ook verdraagt mij.

2 Want ik ben ijverig over u met eenen ijver Gods. Want ik heb ulieden toebereid om *[als]* een reïne maagd aan éénen man voor te stellen, *[namelijk]* aan Christus.

3 Doch ik vrees dat niet eenigzins gelijk de slang Eva door hare arglistigheid bedrogen heeft, alzoo uwe zinnen bedorven worden, *[om af te wijken]* van de eenvoudigheid die in Christus is.

4 Want indien degenedie komt eenen anderen Jezus predikte, dien wij niet gepredikt hebben of *[indien]* gij eenen anderen Geest ontvingt, dien gij niet hebt ontvangen, of een ander Euangelium, dat gij niet hebt aangenomen, zoo verdroegt gij *[hem]* met recht.

5 Want ik acht dat ik nergens in minder ben geweest dan de uitnemendste Apostelen.

6 En indien ik ook slecht ben in woorden, nogtans ben ik het niet

niet in wetenschap; maar alle-
zins zijn wij in alle dingen on-
der u openbaar geworden.

7 Heb ik zonde gedaan, als
ik mij zelve vernederd heb
opdat gij zoudt verhoogd wor-
den? overmits ik u het Euan-
gelium Gods om niet verkond-
digd heb?

8 Ik heb andere gemeenten
beroofd, bezoldiging (van haar)
nemende om u te bedienen; en
als ik bij u tegenwoordig was,
en gebrek had, ben ik niemand
lastig gevallen.

9 Want mijn gebrek hebben
de broeders vervuld, die van
Macedonië kwamen, en ik heb
mij zelve in alles gehouden
zonder u te bezwaren, en zal
(mij nog al:zo) houden.

10 De waarheid van Christus
is in mij, dat deze roem in de
gewesten van Achaje aan mij
niet zal verhinderd worden.

11 Waarom? Is 't omdat ik
u niet liefheb? God weet
het.

12 Maar wat ik doe, dat zal
ik nog doen, om de oorzaak af
te snijden dengenen die oor-
zaak (hebben) willen, opdat zij
in 't geen zij roemen, bevon-
den mogten worden gelijk als
wij.

13 Want zulke valsche Apos-
telen zijn bedriegelijke arbe-
iders, zich veranderende in-
Apostelen van Christus.

14 En het is geen wonder;
want de satan zelf verandert
zich in eenen Engel des lichts.

15 Zoo is 't dan niets groots,
indien ook zijne dienaars zich
veranderen als [waren zij] die-
naars der gerechtigheid; van
welke het einde zal zijn naar
hunne werken.

16 Ik zeg wederom, dat nie-
mand meene dat ik onwijs ben;
doch zoo niet, neemt mij [dan]
aan als eenen onwijzen, opdat
ik ook een weinig moge roe-
men.

17 Dat ik spreek spreek ik niet
naar den Heer, maar als in
onwijsheid, in dezen vasten
grond der roeming.

18 Dewijl velen roemen naar
het vleesch, zoo zal ik ook roe-
men.

19 Want gij verdraagt gaarne
de onwijzen, dewijl gij wijs
zijt.

20 Want gij verdraagt het zoo
u iemand dienstbaar maakt,

zoo [u] iemand opeet, zoo ie-
mand [van u] neemt, zoo zich
iemand verheft, zoo u iemand
in 't aangezicht slaat.

21 Ik zeg [dit] naar oneer,
gelijk of wij zwak waren ge-
weest; maar waarin iemand
stout is (ik spreek in onwijs-
heid) [daarin] ben ik ook
stout.

22 Zijn zij Hebreëen? ik ook.
Zijn zij Israeliten? Ik ook. Zij
zij het zaad Abrahams? ik
ook.

23 Zijn zij dienaars van Chris-
tus? (ik spreek onwijs zijnde)
ik ben boven [hen]: in arbeid
overvloediglijker, in slagen uit-
nemender, in gevangnissen
overvloediglijker, in doods-
[gevaar] menigmaal.

24 Van de Joden heb ik veer-
tig [slagen] min één, vijfmaal
ontvangen;

25 Driemaal ben ik met roe-
den gegeeseld geweest, eens
ben ik gesteenigd, driemaal
heb ik schipbreuk geleden,
eenen [ganachen] nacht en dag;
heb ik in de diepte overge-
bragt;

26 In 't reizen menigmaal, in
gevaaren van rivieren, in geva-
ren van moordenaars, in geva-
ren van [mijn] geslacht, in ge-
vaaren van de Heidenen, in ge-
vaaren in de stad, in gevaaren
in de woestijn, in gevaaren in
de zee, in gevaaren onder de
valsche broeders;

27 In arbeid en moeite, in
waken menigmaal, in honger
en dorst, in vasten menigmaal,
in koude en naaktheid.

28 Zonder de dingen die van
buiten zijn, overvalt mij dage-
lijks de zorg van al de ge-
meenten.

29 Wie is er zwak, dat ik niet
zwak ben? Wie wordt er geër-
gerd, dat ik niet brand?

30 Indien men moet roemen,
zoo zal ik roemen de dingen
mijner zwakheid.

31 De God en Vader onzes
Heeren Jezus Christus, die ge-
prezen is in der eeuwigheid,
weet dat ik niet lieg.

32 De Stadhouder des Konings
Aretas in Damascus bezette de
stad der Damascenen, willende
mij vangen;

33 En ik werd door een ven-
ster in een mand over den
muur nedergelaten, en ontvlood
zijne handen.

HOOFD-

1 T
niet
men t
gen d

2 Ik
Christ
(of h
chaam
ten h
God v
nige o
in der

3 En
mensch
chaam
[geschi
God w

4 Dat
weest
hoord
woord
niet
ken.

5 Van
roemen
zal ik
ne zw

6 Wa
zal nie
de wa
houd
mand
geen
dat hij

7 En
nemen
niet zo
gegeve
het vle
gel de
vuister
mij nie

8 Hie
driema
van m

9 En
mijne
mijne
heid v
veel l

zwakhe
van Ch
10 Da
hagen
heden,
gingen
om Ch
zwak
tig.

11 Ik
worden
zaakt;
geprez
in gee

HOOFDSTUK 12.

1 **T**e roemen is mij waarlijk niet oorbaar. Want ik zal komen tot gezigten en openbaringen des Heeren.

2 Ik ken eenen mensch in Christus, voor veertien jaren, (of het [geschied zij] in 't ligchaam, weet ik niet; of buiten het ligchaam, weet ik niet; God weet het) dat de zoodanige opgetrokken is geweest tot in den derden hemel.

3 En ik ken eenen zoodanigen mensch (of het in het ligchaam, of buiten het ligchaam [geschied zij] weet ik niet; God weet het),

4 Dat hij opgetrokken is geweest in 't paradijs, en gehoord heeft onuitsprekelijke woorden, die eenen mensch niet is geoorloofd te spreken.

5 Van den zoodanigen zal ik roemen, doch van mij zelven zal ik niet roemen, dan in mijne zwakheden.

6 Want zoo ik roemen wil, ik zal niet onwijs zijn; want ik zal de waarheid zeggen; maar ik houd [daarvan] af, opdat niemand van mij denke boven hetgeen hij ziet dat ik ben, of dat hij uit mij hoort.

7 En opdat ik mij door de uitmendendheid der openbaringen niet zoude verheffen, zoo is mij gegeven een scherpe doorn in het vleesch, (namelijk) een Engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zoude, opdat ik mij niet zoude verheffen.

8 Hierover heb ik den Heer driemaal gebeden, opdat hij van mij zouden wijken.

9 En hij heeft tot mij gezegd: mijne genade is u genoeg; want mijne kracht wordt in zwakheden volbragt. Zoo zal ik dan veel liever roemen in mijne zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone.

10 Daarom heb ik een welbehagen in zwakheden, in smaadheden, in nooden, in vervolgingen, in benaauwdheden, om Christus wil. Want als ik zwak ben, dan ben ik magtig.

11 Ik ben roemende onwijs geworden; gij hebt mij genoodzaakt; want ik behoorde van u geprezen te zijn; want ik ben in geen ding wonder geweest

dan de uitnemendste Apostelen hoewel ik niets ben.

12 De merkteekenen van eenen Apostel zijn onder u betoond in alle lijdzaamheid, met teekenen, en wonderen, en krachten.

13 Want wat is er, waarin gij minder geweest zijt dan de andere gemeenten, anders, dan dat ik zelf u niet lastig ben geweest? vergeeft mij dit ongelijk.

14 Zie, ik ben ten derdenmaal gereed om tot u te komen, en zal u niet lastig zijn. Want ik zoek niet het uwe, maar u. Want de kinderen moeten niet schatten vergaderen voor de ouders, maar de ouders voor de kinderen.

15 En ik zal zeer gaarne de kosten doen, en voor uwe zielen te koste gegeven worden; hoewel ik u overvloediglijker beminnde, weniger bemind word.

16 Doch het zij zoo, ik heb u niet bezwaard; maar alzoo ik listig was, heb ik u niet bedrog gevangen.

17 Heb ik door iemand dergenen die ik tot u gezonden heb van u mijn voordeel gezocht?

18 Ik heb Titus gebeden, en den broeder mede gezonden; heeft ook Titus van u zijn voordeel gezocht? hebben wij niet in denzelfden Geest gewandeld? [hebben wij] niet [gewandeld] in dezelfde voetstappen?

19 Meent gij wederom dat wij ons bij u verontschuldigen? Wij spreken in de tegenwoordigheid Gods in Christus; en dit alles, geliefden, tot uwe stichting.

20 Want ik vrees dat als ik gekomen zal zijn, ik u niet eenigzins zal vinden zoodanigen als ik wil, en [dat] ik van u zal gevonden worden zoodanig als gij niet wilt; dat er niet eenigzins [zijn] twisten, nijdigheden, toorn, gekijf, achterklap, oorblazingen, opgeblazenheden, beroerten;

21 Opdat wederom als ik zal gekomen zijn, mijn God mij niet vernedere bij u, en ik rouw hebbe over velen die te voren gezondigd hebben, en die zich niet bekeerd zullen hebben van de onreinigheid, en hoererij, en ontuchtigheid die zij gedaan hebben.

HOOFDSTUK 13.

1 Dit is de derdemaal [dat] ik tot u kom; in den mond van twee of drie getuigen zal alle woord bestaan.

2 Ik heb het te voren gezegd, en zeg het te voren als tegenwoordig zijnde de tweedemaal, en ik schrijf het nu afwezende, dengenien die te voren gezondigd hebben, en aan al de anderen, dat zoo ik wederom kom, ik [hen] niet zal sparen;

3 Dewijl gij zoekt eene proef van Christus die in mij spreekt, welke in u niet zwak is, maar krachtig is onder u.

4 Want hoewel hij gekruist is door zwakheid, zoo leeft hij nogtans door de kracht Gods. Want ook wij zijn zwak in hem, maar zullen met hem leven door de kracht Gods in u.

5 Onderzoekt u zelven of gij in het geloof zijt; beproeft u zelven. Of kent gij u zelven niet, dat Jezus Christus in u is? tenzij dat gij eenigzins verwerpelijk zijt.

6 Doch ik hoop dat gij zult verstaan, dat wij niet verwerpelijk zijn.

7 En ik wensch van God, dat gij geen kwaad doet; niet opdat wij beproefd zouden bevonden worden, maar opdat gij het goede zoudt doen, en wij als verwerpelijk zouden zijn.

8 Want wij vermogen niets tegen de waarheid, maar voor de waarheid.

9 Want wij verblijden ons wanneer wij zwak zijn, en gij sterk zijt. En wij wenschen ook dit, [namelijk] uwe volmaking.

10 Daarom schrijf ik afwezende deze dingen, opdat ik tegenwoordig zijnde niet zoude strengheid gebruiken, naar de magt die mij de Heer gegeven heeft tot opbouw, en niet tot nederwerping.

11 Voorts, broeders, zijt blijde, wordt volmaakt, zijt getroost, zijt eensgezind, leeft in vrede; en de God der liefde en des vredes zal met u zijn.

12 Groet elkander met eenen heiligen kus. U groeten al de heiligen.

13 De genade des Heeren Jezus Christus, en de liefde Gods, en de gemeenschap des Heiligen Geestes, zij met u allen. Amen.

DE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN DIE VAN

GALATIË.

HOOFDSTUK 1.

1 Paulus een Apostel, ([geroepen] niet van menschen, noch door eenen mensch, maar door Jezus Christus, en God den Vader, die hem uit de dooden opgewekt heeft.)

2 En al de broeders die met mij zijn, aan de gemeenten van Galatië;

3 Genade zij u en vrede van God den Vader, en onzen Heer Jezus Christus,

4 Die zich zelven gegeven heeft voor onze zonden, opdat hij ons trekken zoude uit deze tegenwoordige booze wereld, naar den wil onzes Gods en Vaders,

5 Welken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

6 Ik verwonder mij dat gij zoo haast [wijkende] van dengenien die u in de genade van Christus geroepen heeft, overgebracht wordt tot een ander Euangelium;

7 Daar er geen ander is; maar er zijn sommigen die u ontroeren, en het Euangelium van Christus willen verkeeren.

8 Doch al ware 't ook dat wij, of een Engel uit den hemel u een Euangelium verkondigde buiten hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt.

9 Gelijk wij te voren gezegd hebben, [zoo] zeg ik ook nu wederom: indien u iemand een Euangelium verkondigt buiten hetgeen gij ontvangen hebt, die zij vervloekt.

10 Want predik ik nu de menschen, of God? Of zoek ik menschen te behagen? Want indien ik nog menschen behaagde, zoo ware ik geen dienstknecht van Christus.

11 Maar ik maak u bekend, broeders, dat het Euangelium 't welk van mij verkondigd is, niet is naar den mensch.

12 Want ik heb ook hetzelfde niet van eenen mensch ontvangen, noch geleerd, maar door

de

Hoofd

de ope

tus.

13 W

gang

het Jo

nemen

Gods

verwoe

14 En

dom t

mijnen

slacht,

ijverig

zetting

15 M

behaag

mijner

derd l

zijne g

16 Zij

baren,

het Eu

denen

ben ik

gaan n

17 En

gaan n

nen c

waren

Arabië

naar D

18 Da

jaren

om Pe

bleef b

19 En

de A

den b

20 He

zie, (i

ik niet

21 Da

de ge

Cilicië

22 En

onbeke

Judea,

23 Ma

gehoor

gene d

verkon

't wel

24 En

in mij.

1 I

tien j

ruzalen

bas, o

hebben

2 En

openba

Euang

dik on

het b

postel,
schen,
i, maar
n God
uit de

ie met
van
de van
onzen

gegeven
opdat
it deze
wereld,
ods en

ijkheid
en.

dat gij
n den-
de van
over-
ander

maar
u ont-
um van
en.

dat wij,
emel u
ndigde
u ver-
ij ver-

gezegd
ook nu
and een
buiten
hebt,

nu de
zoek ik
Want
en be-
geen

us.
bekend,
ngelium
digd is,
n.

etzelve
ontvan-
ar door
de

de openbaring van Jezus Chris-
tus.

13 Want gij hebt mijnen om-
gang gehoord, die eertijds in
het Jodendom was, dat ik uit-
nemend zeer de gemeente
Gods vervolgde, en dezelve
verwoestte;

14 En *[dat]* ik in 't Joden-
dom toenam boven velen van
mijnen ouderdom in mijn ge-
slacht, zijnde overvloediglijk
ijverig voor mijne vaderlijke in-
zettingen.

15 Maar wanneer het Gode
behaagd heeft, die mij van
mijner moeders lijf aan afgezon-
derd heeft, en geroepen door
zijne genade,

16 Zijnen Zoon in mij te open-
baren, opdat ik denzelven door
het Euangelium onder de Hei-
denen zonde verkondigen, zoo
ben ik terstond niet te rade ge-
gaan met vleesch en bloed,

17 En ben niet wederom ge-
gaan naar Jeruzalem tot dege-
nen die vóór mij Apostelen
waren; maar ik ging henen naar
Arabië, en keerde wederom
naar Damascus.

18 Daarna kwam ik na drie
jaren wederom te Jeruzalem
om Petrus te bezoeken, en ik
bleef bij hem vijftien dagen,

19 En zag geen en anderen van
de Apostelen dan Jacobus
den broeder des Heeren.

20 Hetgeen nu ik u schrijf,
zie, *[ik getuig]* voor God, dat ik
niet lieg.

21 Daarna ben ik gekomen in
de gewesten van Syrië en van
Cilicië;

22 En ik was van aangezicht
onbekend den gemeenten in
Judea, die in Christus zijn;

23 Maar zij hadden alleenlijk
gehoord *[dat men zeide]*: de-
gene die ons eertijds vervolgde,
verkondigt nu het geloof,
't welk hij eertijds verwoestte.

24 En zij verheerlijkten God
in mij.

achting waren, opdat ik niet
eenigzins te vergeefs zoude loo-
pen, of geloopt hebben.

3 Maar ook Titus die met
mij was, een Griek zijnde,
werd niet genoodzaakt zich te
laten besnijden;

4 En *[dat]* om der ingekrope-
ne valsche broederen wil, die
van bezijden ingekomen waren
om te verspieden onze vrijheid,
die wij in Christus Jezus heb-
ben, opdat zij ons zouden tot
dienstbaarheid brengen;

5 Welken wij ook niet een uur
hebben geweken met onder-
werping, opdat de waarheid
des Euangeliums bij u zoude
verblijven.

6 En van degenen die geacht
waren wat te zijn, hoedanigen
zij eertijds waren, verschilt mij
niet; God neemt den persoon
des menschen niet aan; want
die geacht waren hebben mij
niets toegebracht.

7 Maar daarentegen als zij
zagen dat mij het Euangelium
der Voorhuid toebetrouwd was,
gelijk Petrus der Besnijdenis;

8 *(Want die in Petrus krach-
tiglijk wrocht tot het Apostel-
schap der Besnijdenis, die
wrocht ook krachtiglijk in mij
onder de Heidenen.)*

9 En als Jacobus, en Cefas,
en Johannes, die geacht waren
pilaren te zijn, de genade die
mij gegeven was bekenden,
gaven zij mij en Barnabas de
rechter*[hand]* der gemeenschap
opdat wij tot de Heidenen,
en zij tot de Besnijdenis *[zou-
den gaan]*;

10 Alleenlijk dat wij den ar-
men zouden gedenken, 't welk
zelf ik ook benaarsigd heb te
doen.

11 En toen Petrus te Antio-
chië gekomen was, wederstond
ik hem in het aangezicht, omdat
hij te bestraffen was;

12 Want eer sommigen van
Jacobus gekomen waren, at hij
mede met de Heidenen, maar
toen zij gekomen waren ont-
trok hij *[zich]*, en scheidde
zich zelve af, vreezende de-
genen die uit de Besnijdenis
waren.

13 En ook de andere Joden
veinsden met hem; alzoo dat
ook Barnabas mede afgetrok-
ken werd door hunne feinsing.

14 Maar als ik zag dat zij
niet regt wandelden naar de

HOOFDSTUK 2.

1 Daarna ben ik, na veer-
tien jaren, wederom naar Je-
ruzalem opgegaan met Barna-
bas, ook Titus medegenomen
hebbende.

2 En ik ging op, door eene
openbaring, en stelde hun het
Euangelium voor, dat ik pre-
dik onder de Heidenen; en in
het bijzonder dengenen die in

waarheid des Euangeliums, zeide ik tot Petrus in aller tegenwoordigheid : indien gij, die een Jood zijt, naar Heiden-sche wijze leeft, en niet naar Joodsche wijze, waarom noodzaakt gij de Heidenen naar de Joodsche wijze te leven?

15 Wij zijn van nature Joden, en niet zondaars uit de Heidenen ;

16 [Doch] wetende dat de mensch niet geregtvaardigd wordt uit de werken der wet, maar door het geloof van Jezus Christus, zoo hebben wij ook in Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden geregtvaardigd worden uit het geloof van Christus, en niet uit de werken der wet; daarom dat uit de werken der wet geen vleesch zal geregtvaardigd worden.

17 Maar indien wij, die in Christus zoeken geregtvaardigd te worden, ook zelven zondaars bevonden worden, is dan Christus een dienaar der zonde? Dat zij verre.

18 Want indien ik hetgeen ik afgebroken heb, datzelve wederom opbouw, zoo stel ik mij zelven tot een overtreder.

19 Want ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zoude.

20 Ik ben met Christus gekruist. En ik leef, [doch] niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vleesch leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, die mij liefgehad heeft, en zich zelven voor mij overgegeven heeft.

21 Ik doe de genade Gods niet te niete. Want indien de regtvaardigheid door de wet is, zoo is dan Christus te vergeefs gestorven.

HOOFDSTUK 3.

1 O gij uitzinnige Galaten, wie heeft u betooverd, dat gij der waarheid niet zoudt gehoorzaam zijn; welken Jezus Christus voor de oogen te voren geschilderd is geweest, onder u gekruist zijnde?

2 Dit alleen wil ik van u leeren: hebt gij den Geest ontvangen uit de werken der wet, of uit de prediking des geloofs?

3 Zijt gij zoo uitzinnig? Daar gij met den Geest begonnen zijt, voleindigt gij nu met het vleesch?

4 Hebt gij zoo veel te vergeefs geleden? Indien maar ook te vergeefs.

5 Die u dan den Geest verleent, en krachten onder u werkt, [doet hij dat] uit de werken der wet, of uit de predikatie des geloofs?

6 Gelijkerwijs Abraham Gode geloofd heeft, en het is hem tot regtvaardigheid gerekend;

7 Zoo verstaat gij dan, dat degenen die uit het geloof zijn, Abrahams kinderen zijn.

8 En de Schrift te voren ziende dat God de Heidenen uit het geloof zoude regtvaardigen, heeft te voren aan Abraham het Euangelium verkondigd, [zeggende:] in u zullen al de volken gezegd worden.

9 Zoo dan, die uit het geloof zijn, worden gezegd met den geloovigen Abraham.

10 Want zoovelen als er uit de werken der wet zijn, die zijn onder den vloek. Want er is geschreven: vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen gescreeven is in het boek der wet, om dat te doen.

11 En dat niemand door de wet geregtvaardigd wordt voor God, is openbaar; want de regtvaardige zal uit het geloof leven.

12 Doch de wet is niet uit het geloof; maar de mensch die deze dingen doet zal door dezelfde leven.

13 Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons. Want er is geschreven: vervloekt is een iegelijk die aan het hout hangt.

14 Opdat de zegening Abrahams tot de Heidenen komen zoude in Christus Jezus, [en] opdat wij de belofte des Geestes verkrijgen zouden door het geloof.

15 Broeders, ik spreek naar den mensch; zelfs eens menschen verbond dat bevestigd is, doet niemand te niete of [niemand] doet daartoe.

16 Nu, zoo zijn de beloftenissen tot Abraham en zijn zaad gesproken. Hij zegt niet: en den zaden, als van velen; maar als van één: en uwenzade; hetwelk is Christus.

17 En dit zeg ik: het verbond dat te voren van God bevestigd is op Christus, wordt door de wet,

Hoof

wet, dertig krach belof

18 V de w uit d heef

lofto 19 W

is on daar l zoude beloo

Engel des m

20 E (midd God i

21 Is loften want

geven levend waarli

de we 22 M

al on opdat van Je

gen zo 23 D

waren waring ten ge dat ge

24 Z tuchtr tus, o zoud

25 M men is onder

26 W ren G Christu

27 W Christu Christu

28 D Griek; bare, geen m

allen z zus.

29 En zijt, zoo zaad, erfgena

1 D

tijd als is, zoo eenen d

een hee

wet, die na vier honderd en dertig jaar gekomen is, niet krachteloos gemaakt, om de belofenis te niete te doen.

18 Want indien de erfenis uit de wet is, zoo is zij niet meer uit de belofenis; maar God heeft ze Abraham door de belofenis genadiglijk gegeven.

19 Waartoe is dan de wet? Zij is om der overtredingen wil daar bij gesteld, totdat het zaad zoude gekomen zijn, dien het beloofd was; en zij is door de Engelen besteld in de hand des middelaars.

20 En de middelaar is niet [middelaar] van éénen; maar God is één.

21 Is dan de wet tegen de belofenissen Gods? Dat zij verre; want indien er eene wet gegeven ware die magtig was levend te maken, zoo zoude waarlijk de regtvaardigheid uit de wet zijn.

22 Maar de Schrift heeft het al onder de zonde besloten, opdat de belofte uit het geloof van Jezus Christus den geloovigen zoude gegeven worden.

23 Doch eer het geloof kwam waren wij onder de wet in bewaring gesteld, en zijn besloten geweest tot op het geloof dat geopenbaard zoude worden.

24 Zoo dan de wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof zouden geregvaardigd worden.

25 Maar als het geloof gekomen is, zoo zijn wij niet meer onder den tuchtmeester.

26 Want gij zijt allen kinderen Gods door het geloof in Christus Jezus.

27 Want zoo velen als gij in Christus gedoopt zijt, hebt gij Christus aangedaan.

28 Daarin is noch Jood, noch Griek; daarin is noch dienstbare, noch vrije; daarin is geen man en vrouw. Want gij allen zijt één in Christus Jezus.

29 En indien gij van Christus zijt, zoo zijt gij dan Abrahams zaad, en naar de belofenis erfenamen.

HOOFDSTUK 4.

1 Doch ik zeg: zoo langen tijd als de erfgenaam een kind is, zoo verschilt hij niets van eenen dienstknecht, hoewel hij een heer is van alles;

2 Maar hij is onder voogden en verzorgers, tot den tijd van den vader te voren gesteld.

3 Alzoo wij ook, toen wij kinderen waren, zoo waren wij dienstbaar gemaakt onder de eerste beginselen der wereld.

4 Maar wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God zijnen Zoon uitgezonden, geworden uit eene vrouw, geworden onder de wet;

5 Opdat hij degenen die onder de wet waren verlossen zoude, [en] opdat wij de aanneeming tot kinderen verkrijgen zouden.

6 En overmits gij kinderen zijt, zoo heeft God den Geest zijns Zoons uitgezonden in uwe harten, die roept: Abba, Vader.

7 Zoo dan gij zijt niet meer een dienstknecht, maar een zoon; en indien gij een zoon zijt, zoo zijt gij ook een erfgenaam Gods door Christus.

8 Maar toen, als gij God niet kendet, diendet gij degenen die van natuur geen goden zijn;

9 En nu, als gij God kent, ja, veel meer van God gekend zijt, hoe keert gij u wederom tot de zwakke en arme eerste beginselen, welke gij wederom van voren aan wilt dienen?

10 Gij onderhoudt dagen, en maanden, en tijden, en jaren.

11 Ik vrees voor u, dat ik niet eenigzins te vergeefs aan u gearbeid heb.

12 Weest gij als ik: want ook ik ben als gij; broeders, ik bid u; gij hebt mij geen ongelijk gedaan.

13 En gij weet dat ik u door zwakheid des vleesches het Euangelium eerstmaal verkondigd heb;

14 En mijne verzoeking, die in mijn vleesch [geschiedde], hebt gij niet veracht noch verfoeid, maar gij naamt mij aan als eenen Engel Gods, [ja] als Christus Jezus.

15 Welke was dan uwe gelukzucht? Want ik geef u getuigenis, dat gij, zoo 't mogelijk ware, uwe oogen zoudt uitgegraven, en mij gegeven hebben.

16 Ben ik dan uw vijand geworden, u de waarheid zeggende?

17 Zij ijveren niet regt over

u, maar zij willen ons uitsluiten, opdat gij over hen zoudt ijveren.

18 Doch in het goede allen tijd te ijveren, is goed, en niet alleenlijk als ik bij u tegenwoordig ben.

19 Mijne kinderkens, die ik wederom arbeid te baren, totdat Christus eene gestalte in u krije.

20 Doch ik wilde dat ik nu tegenwoordig bij u ware, en mijne stem mogt veranderen; want ik ben in twijfel over u.

21 Zegt mij, gij die onder de wet wilt zijn, hoort gij de wet niet?

22 Want er is geschreven, dat Abraham twee zonen had, eenen uit de dienstmaagd, en eenen uit de vrije.

23 Maar gene die uit de dienstmaagd was, is naar het vleesch geboren geweest; doch deze die uit de vrije was, door de beloftenis;

24 Hetwelk dingen zijn die andere beduiding hebben; want deze zijn de twee verbonden; het eene van den berg Sina, tot dienstbaarheid barend, hetwelk is Agar.

25 Want dit [namelijk] Agar is Sina, een berg in Arabië, en komt overeen met Jeruzalem dat nu is, en dienstbaar is met hare kinderen.

26 Maar Jeruzalem dat boven is, dat is vrij, hetwelk is onzer aller moeder.

27 Want er is geschreven: zijt vrolijk gij onvruchtbare, die niet baart; breekt uit en roept gij die geenens barensood hebt; want de kinderen der eenzame zijn veel meer dan dergene die den man heeft.

28 Maar wij, broeders, zijn kinderen der belofte, als Izaak was;

29 Doch gelijkerwijs toen, die naar het vleesch geboren was, vervolgte dengenen die naar den geest [geboren was], alzoo ook nu.

30 Maar wat zegt de Schrift? Werp de dienstmaagd uit en haren zoon; want de zoon der dienstmaagd zal geenszins erven met den zoon der vrije.

31 Zoo dan, broeders, zij zijn niet kinderen der dienstmaagd, maar der vrije.

HOOFDSTUK 5.

1 Staat dan in de vrijheid, met welke ons Christus vrij gemaakt heeft, en wordt niet wederom met het juk der dienstbaarheid bevangen.

2 Zie, ik Paulus zeg u, zoo gij u laat besnijden, dat Christus u niet nut zal zijn.

3 En ik betuig wederom eenen iegelijken mensch die! zich laat besnijden, dat hij een schuldenaar is de geheele wet te doen.

4 Christus is u ijdel geworden die door de wet geregtvaardigd [wilt] worden; gij zijt van de genade vervallen.

5 Want wij verwachten door den Geest uit het geloof de hope der regtvaardigheid.

6 Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis eenige kracht, noch voorhuid, maar het geloof door de liefde werkende.

7 Gij liept wel; wie heeft u verhinderd de waarheid niet gehoorzaam te zijn?

8 Dit gevoelen is niet uit hem die u roept.

9 Een weinig zuurdeesem verzuurt het geheele deeg.

10 Ik vertrouw van u in den Heer, dat gij niet anders zult gevoelen; maar die u ontroert zal het oordeel dragen, wie hij ook zij.

11 Maar ik, broeders, indien ik nog de besnijdenis predik, waarom word ik nog vervolgd? Zoo is dan de ergernis des kruises vernietigd.

12 Och of zij ook afgesneden werden, die u onrustig maken.

13 Want gij zijt tot vrijheid geroepen, broeders; alleenlijk [gebruikt] de vrijheid niet tot eene oorzaak voor het vleesch; maar dient elkander door de liefde;

14 Want de geheele wet wordt in één woord vervuld, [namelijk] in dit: gij zult uwen naasten liefhebben, gelijk u zelven.

15 Maar indien gij elkander bijt en vereet, ziet toe dat gij van elkander niet verteerd wordt.

16 En ik zeg: wandelt door den Geest, en volbrengt de begeerlijkheid des vleesches niet.

17 Want het vleesch begeert te-

tegen den Geest, en de Geest tegen het vleesch; en deze staan tegen elkander, alzoo dat gij niet doet hetgeen gij wildet.

18 Maar indien gij door den Geest geleid wordt, zoo zijt gij niet onder de wet.

19 De werken des vleesch es nu zijn openbaar; welke zijn overspel, hoererij, onreinigheid, ontuchtigheid,

20 Afgoderij, venijngeving, vijandschappen, twisten, afgunstigheden, toorn, gekijf, tweedragt, ketterijen,

21 Nijd, moord, dronkenschappen, brasserijen, en dergelijke; van welke ik u te voren zeg, gelijk ik ook te voren gezegd heb, dat die zulke dingen doen het Koninkrijk Gods niet zullen beërven.

22 Maar de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid.

23 Tegen de zondanigen is de wet niet.

24 Maar die van Christus zijn hebben het vleesch gekruist met de bewegingen en begeerlijkheden.

25 Indien wij door den Geest leven zoo laat ons ook door den Geest wandelen.

26 Laat ons niet zijn zoekers van ijdele eer, elkander tergende, elkander benijdende.

B HOOFDSTUK 6.

1 Broeders, indien ook een mensch overvallen ware door eenige misdaad, gij die geestelijk zijt, brengt den zondanigen te recht met den geest der zachtmoedigheid; ziende op u zelven, opdat ook gij niet verzocht wordt.

2 Draagt elkanders lasten, en vervult alzoo de wet van Christus.

3 Want zoo iemand meent iets te zijn, daar hij niets is, die bedriegt zich zelven in [zijn] gemoed.

4 Maar een iegelijk beproeve zijns zelfs werk; en alsdan zal hij aan zich zelven alleen roem hebben, en niet aan eenen anderen.

5 Want een iegelijk zal zijn eigen pak dragen.

6 En die onderwezen wordt in 't woord, deele mede van al-

le goederen dengenen die [hem] onderwijst.

7 Dwaalt niet; God laat zich niet bespotten; want zoo wat de mensch zaait, dat zal hij ook maaijen.

8 Want die in zijns zelfs vleesch zaait, zal uit het vleesch verderfenis maaijen; maar die in den geest zaait, zal uit den geest het eeuwige leven maaijen.

9 Doch laat ons goed doende niet vertragen; want te zijner tijd zullen wij maaijen, zoo wij niet verslappen.

10 Zoo dan terwijl wij tijd hebben, laat ons goed doen aan allen, maar meest aan de huisgenooten des geloofs.

11 Ziet hoe grooten brief ik u geschreven heb met mijne hand.

12 Al degenen, die een schoon gelaat willen toonen naar het vleesch, die noodzaken u besneden te worden, alleenlijk opdat zij van wege het kruis van Christus niet zouden vervolgd worden.

13 Want ook zij zelven die besneden worden, houden de wet niet; maar zij willen dat gij besneden wordt, opdat zij in uw vleesch roemen zouden.

14 Maar het zij verre van mij dat ik zoude roemen anders dan in het kruis onzes Heeren Jezus Christus, door welken de wereld mij gekruisigd is, en ik der wereld.

15 Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis eenige kracht, noch voorhuid, maar een nieuw schepsel.

16 En zoo velen als er naar dezen regel zullen wandelen, over dezelve [zal zijn] vrede en barmhartigheid, en over het Israel Gods.

17 Voorts, niemand doe mij moeite aan. Want ik draag de lidteekenen des Heeren Jezus in mijn ligchaam.

18 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met uwen geest, broeders. Amen.

DE ZENDBRIEF
VAN DEN
APOSTEL PAULUS
AAN DIE VAN

E F E Z E.

HOOFDSTUK 1.

1 Paulus een Apostel van Jezus Christus, door den wil

K 5

Gods,

Gods, den heiligen die te Efeze zijn, en geloovigen in Christus Jezus;

2 Genade zij u en vrede, van God onzen Vader, en den Heer Jezus Christus.

3 Gezegend zij de God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in den hemel in Christus.

4 Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in hem voor de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde;

5 Die ons te voren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus in zich zelve, naar het welbehagen zijns willens,

6 Tot prijs der heerlijkheid zijner genade, door welke hij ons begenadigd heeft in den Geliefden;

7 In welken wij hebben de verlossing door zijn bloed, [namelijk] de vergeving der misdaden, naar den rijkdom zijner genade,

8 Met welke hij overvloedig is geweest over ons in alle wijsheid en voorzigtigheid;

9 Ons bekend gemaakt hebbende de verborgenheid zijns willens naar zijn welbehagen, hetwelk hij voorgenomen had in zich zelve,

10 Om in de bedeeeling van de volheid der tijden wederom alles tot één te vergaderen in Christus, beide dat in den hemel is, en dat op de aarde is;

11 In hem, in welken wij ook een erfdeel geworden zijn, wij die te voren verordineerd waren naar 't voornemen des genen, die alle dingen werkt naar den raad zijns willens;

12 Opdat wij zouden zijn tot prijs zijner heerlijkheid, die wij eerst in Christus gehoopt hebben;

13 In welken ook gij (zijt), nadat gij het woord der waarheid, [namelijk] het Euangelium uwer zaligheid gehoord hebt; in welken gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte,

14 Die het onderpand is van onze erfenis, tot de verkregene verlossing, tot prijs zijner heerlijkheid.

15 Daarom ook ik gehoord hebbende het geloof in den Heer Jezus, dat onder u is, en de liefde tot al de heiligen, 16 Houdt niet op voor u te danken, gedenkende uwer in mijne gebeden;

17 Opdat de God onzes Heeren Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve den geest der wijsheid en der openbaring, in zijne kennis;

18 [Namelijk] verlichte oogen uws verstands, opdat gij moogt weten welke zij de hoop van zijne roeping, en welke de rijkdom zij der heerlijkheid van zijne erfenis in de heiligen,

19 En welke de uitnemende grootheid zijner kracht zij, aan ons die gelooven, naar de werking der sterkte zijner magt,

20 Die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij hem uit de dooden heeft opgewekt; en heeft [hem] gezet tot zijne regter[hand] in den hemel,

21 Ver boven alle Overheid, en magt, en kracht, en heerschappij, en allen naam die genoemd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomstende;

22 En heeft alle dingen zijnen voeten onderworpen, en heeft hem der gemeente gegeven tot een Hoofd boven alle dingen;

23 Welke zijn lichzaam is, [en] de vervulling cegenen die alles in allen vervult.

HOOFDSTUK 2.

1 En u [heeft hij mede levend gemaakt] daar gij dood waart door de misdaden en de zonden,

2 In welken gij eertijds gewandeld hebt, naar de eeuw dezer wereld, naar den Oversten der magt der lucht, des geestes die nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid;

3 Onder welke ook wij allen eertijds verkeerd hebben in de begeerlijkheden onzes vleesches, doende den wil des vleesches en der gedachten; en wij waren van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen,

4 Maar God die rijk is in barmhartigheid, door zijne groote liefde waarmede Hij ons liefgehad heeft,

5 Ook toen wij dood waren door de misdaden, heeft [ons] levend gemaakt met Christus;

(uit

(uit genade zijt gij zalig geworden.)

6 En heeft *[ons]* mede opgewekt, en heeft *[ons]* mede gezet in den hemel in Christus Jezus.

7 Opdat Hij zoude *[betoonen]* in de toekomstige eeuwen den uitnemenden rijkdom zijner genade, door de goedertierenheid over ons in Christus Jezus.

8 Want uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof; en dat niet uit u: het is Gods gave;

9 Niet uit de werken, opdat niemand roeme.

10 Want wij zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zouden wandelen.

11 Daarom gedenkt dat gij die eertijds Heidenen waart in 't vleesch, en die Voorhuid genoemd werd van degenen die genoemd zijn Besnijdenis in het vleesch, die met handen geschiedt;

12 Dat gij in dien tijd waart zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israels, en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hope hebbende, en zonder God in de wereld;

13 Maar nu in Christus Jezus, gij die eertijds verre waart, zijt nabij geworden door het bloed van Christus.

14 Want hij is onze vrede, die deze beide één gemaakt heeft, en den middelmuur des afscheidsels gebroken hebbende,

15 Heeft hij de vijandschap in zijn vleesch te niete gemaakt, *[namelijk]* de wet der geboden in inzettingen *[bestaande]*, opdat hij die twee zoude in zich zelve tot éénen nieuwen mensch scheppen, vrede makende;

16 En *[opdat]* hij die beiden met God zoude in één ligchaam verzoenen door het kruis, de vijandschap aan hetzelfde gedood hebbende.

17 En komende heeft hij door het Euangelium vrede verkondigd u die verre waart, en dien die nabij waren.

18 Want door hem hebben wij beiden den toegang door éénen Geest tot den Vader.

19 Zoo zijt gij dan niet meer vreemdelingen en bijwoners,

maar medeburgers der heiligen, en huisgenooten Gods,

20 Gebouwd op het fundament der Apostelen en Profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste hoeksteen;

21 Op welken het geheele gebouw bekwapelijk samen gevoegd zijnde, opwast tot eenen heiligen Tempel in den Heer;

22 Op welken ook gij mede gebouwd wordt tot eene woonstede Gods in den Geest.

HOOFDSTUK 3.

1 Om deze oorzaak *[ben]* ik Paulus de gevangene van Christus Jezus voor u die gij Heidenen zijt;

2 Indien gij maar gehoord hebt van de bedeeling der genade Gods, die mij gegeven is aan u;

3 Dat hij mij door openbaring heeft bekend gemaakt deze verborgenheid, *(gelijk ik met weinige [woorden] te voren geschreven heb;*

4 Waaraan gij *[dit]* lezende kunt bemerken mijne wetenschap in deze verborgenheid van Christus.)

5 Welke in andere eeuwen den kinderen der menschen niet is bekend gemaakt, gelijk zij nu is geopenbaard zijnen heiligen Apostelen en Profeten, door den Geest;

6 *[Namelijk]* dat de Heidenen zijn mede-erfgenamen, en van hetzelfde ligchaam, en mede-deelgenooten zijner belofte in Christus door het Euangelium,

7 Waarvan ik een dienaar geworden ben naar de gave der genade Gods, die mij gegeven is naar de werking zijner kracht.

8 Mij den allerminsten van al de heiligen is deze genade gegeven, om onder de Heidenen door 't Euangelium te verkondigen den onnaspeurlijken rijkdom van Christus,

9 En allen te verlichten, *[dat zij mogen verstaan]* welke de gemeenschap der verborgenheid zij die van *[alle]* eeuwen verborgen is geweest in God, welke alle dingen geschapen heeft door Jezus Christus;

10 Opdat nu door de gemeentekend gemaakt worde den Overheden en den Magten in

den hemel de veelvuldige wijsheid Gods;

11 Naar het eeuwige voornemen, dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus onzen Heer,

12 In welken wij hebben de vrijmoedigheid, en den toegang met vertrouwen door het geloof aan hem.

13 Daarom bid ik, dat gij niet vertraagt in mijne verdrukkingen voor u, 't welk is uwe heerlijkheid.

14 Om deze oorzaak buig ik mijne knieën tot den Vader onzes Heeren Jezus Christus,

15 Uit welken al het geslacht in de hemelen en op de aarde genoemd wordt,

16 Opdat hij u geve, naar den rijkdom zijner heerlijkheid, met kracht versterkt te worden door zijnen Geest in den inwendigen mensch;

17 Opdat Christus door het geloof in uwe harten wone, en gij in de liefde geworteld, en gegrond zijt;

18 Opdat gij ten volle kondet begrijpen met al de heiligen, welke de breedte, en lengte, en diepte, en hoogte zij,

19 En bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods.

20 Hem nu die magtig is, meer dan overvloediglijk te doen boven al wat wij bidden of denken, naar de kracht die in ons werkt,

21 Hem, (zeg ik,) zij de heerlijkheid in de gemeente, door Christus Jezus in alle geslachten tot alle eeuwigheid. Amen.

HOOFDSTUK 4.

1 Zoo bid ik u dan, ik de gevangene in den Heer, dat gij wandelt waardiglijk der roeping, met welke gij geroepen zijt;

2 Met alle ootmoedigheid en zachtmoedigheid, met lankmoedigheid, verdragende elkander in liefde;

3 U benaarsigende te behouden de eenigheid des Geestes door den band des vredes.

4 Eén lichaam is het, en één Geest, gelijkterwijs gij ook geroepen zijt tot ééne hope uwer beroeping;

5 Eén Heer, één Geloof, één Doop,

6 Eén God en Vader van allen, die daar is boven allen, en door allen, en in u allen.

7 Maar elkeen van ons is de genade gegeven naar de maat der gave van Christus.

8 Daarom zegt Hij: als hij opgevaren is in de hoogte, heeft hij de gevangenis gevangen genomen, en heeft den menschen gaven gegeven.

9 Nu dit: hij is opgevaren, wat is het, dan dat hij ook eerst is nedergedaald in de nederste deelen der aarde?

10 Die nedergedaald is, is dezelfde ook die opgevaren is ver boven al de hemelen, opdat hij alle dingen vervullen zoude.

11 En dezelfde heeft gegeven sommigen tot Apostelen, en sommigen tot Profeten, en sommigen tot Euangelisten, en sommigen tot Herders en Leeraars;

12 Tot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouwung des lichaams van Christus;

13 Totdat wij allen zullen komen tot de eenigheid des geloofs en der kennis des Zoons Gods, tot eenen volkomenen man, tot de maat der grootte der volheid van Christus;

14 Opdat wij niet meer kinderen zouden zijn, die als de vloed bewogen en omgevoerd worden met allen wind der leer, door de bedriegerij der menschen, door arglistigheid om listiglijk tot dwaling te brengen;

15 Maar de waarheid betrachtende in liefde, allezins zouden opwassen in hem die het Hoofd is, (namelijk) Christus;

16 Uit welken het geheele lichaam bekwaamelijk samen gevoegd en samen vast gemaakt zijnde, door alle voegselen der toebrengring, naar de werking van een iegelijk deel in (zijne) maat, den wasdom des lichaams bekomt, tot zijns zelfs opbouwung in de liefde.

17 Ik zeg dan dit, en betuig het in den Heer, dat gij niet meer wandelt gelijk als de andere Heidenen wandelen in de ijdelheid hun gemoeds,

18 Verduisterd in 't verstand, vervreemd zijnde van 't leven Gods, door de onwe-

wetendheid door de ten;

19 Welken zijnden zijnde overgegeven om alle te bedriegen

20 Doch zoo niet

21 Indien hoord zijne leerd zijne in Jezus

22 (Te) afleggen, wandelende die verbegeerlij

23 En d

worden moeds,

24 En aandoenpen is inen heilig

25 Daaren spreiegeeljk

want w

26 Wor

niet; de uwe too

27 Noel plaats.

28 Die niet me

ver, wende hanmede te

nood he

29 Geen uwen m

ge goed stichtingve dien

30 En Geest o

gij verzder ver

31 Alle nigheid,

roep, e

geweerd

32 Ma

goedertigevende ook Go

vergeve

1 Zij

als gelij

2 En v

lijkerwij

gehad

wetendheid die in hen is, door de verharding huns harten;

19 Welke ongevoelig geworden zijnde, hebben zich zelf overgegeven tot ontuchtigheid, om alle onreinigheid gieriglijk te bedrijven.

20 Doch gij hebt Christus al-zoo niet geleerd;

21 Indien gij maar hem gehoord hebt, en door hem geleerd zijt, gelijk de waarheid in Jezus is,

22 *(Te weten)*, dat gij zoudt afleggen, aangaande de vorige wandeling, den ouden mensch, die verdorven wordt door de begeerlijken der verleiding;

23 En dat gij zoudt vernieuwd worden in den geest uws geoemoeds,

24 En den nieuwen mensch aandoen, die naar God geschapen is in ware regtvaardigheid en heiligheid.

25 Daarom legt af de leugen, en spreekt de waarheid een iegelijk met zijnen naasten; want wij zijn elkanders leden.

26 Wordt toornig, en zondigt niet; de zon ga niet onder over uwe toornigheid;

27 Noch geeft den duivel geen plaats.

28 Die gestolen heeft, stele niet meer, maar arbeide liever, werkende dat goed is met de handen, opdat hij hebbe mede te deelen dengenen die nood heeft.

29 Geene vuile reden ga uit uwen mond; maar zoo er eenige goede *(reden)* is tot nuttige stichting, opdat zij genade geve dien ze hooren.

30 En bedroeft den Heiligen Geest Gods niet, door welken gij verzegeld zijt tot den dag der verlossing.

31 Alle bitterheid, en toornigheid, en gramschap, en geroept, en lastering, zij van u geweerd, met alle boosheid;

32 Maar zijt tegen elkander goedertieren, barmhartig, vergevende elkander, gelijkterwijls ook God in Christus ulieden vergeven heeft.

voor ons heeft overgegeven tot eene offerande en een slagtoffer Gode, tot eenen welriekenden reuk.

3 Maar hoererij en alle onreinigheid, of gierigheid, laet ook onder u niet genoemd worden, gelijkterwijls het den heiligen betaamt;

4 Noch oneerbaarheid, noch zot geklap, of gekkernij, welke niet betamen; maar veel meer dankzegging.

5 Want dit weet gij, dat geen hoereerder, of onreine, of gierigaard, die een afgodendienaar is, erfenis heeft in 't Koninkrijk van Christus en God.

6 Dat u niemand verleide met ijdele woorden; want om deze dingen komt de toorn Gods over de kinderen der ongehoorzaamheid.

7 Zoo zijt dan hunne medegenooten niet.

8 Want gij waart eertijds duisternis, maar nu zijt gij licht in den Heer; wandelt als kinderen des lichts,

9 *(Want de vrucht des Geestes is in alle goedigheid, en regtvaardigheid, en waarheid.)*

10 Beproeve wat den Heer welbehagelijk zij.

11 En hebt geene gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternis, maar bestraft ze ook veel eer;

12 Want hetgeen heimelijk van hen geschiedt, is schandelijk ook te zeggen.

13 Maar al deze dingen, van het licht bestraft zijnde, worden openbaar. Want al wat openbaar maakt, is licht.

14 Daarom zegt hij ontwaakt gij die slaapt, en staat op uit de dooden, en Christus zal over u lichten.

15 Ziet dan hoe gij voorzigtiglijk wandelt, niet als onwijken, maar als wijzen;

16 Den tijd uitkoope, dewijl de dagen boos zijn.

17 Daarom zijt niet onverstandig, maar verstaat welke de wil des Heeren zij.

18 En wordt niet dronken in wijn, waarin overdaad is, maar wordt vervuld met den Geest,

19 Sprekende onder elkander met psalmen, en lofsangen, en geestelijke liederen, zingende en psalmende den Heer in uw hart,

HOOFDSTUK 5.

1 Zijt dan 'navolgers Gods, als geliefde kinderen;

2 En wandelt in de liefde, gelijkterwijls ook Christus ons liefgehad heeft, en zich zelf

20 Dankende allen tijd over alle dingen God en den Vader, in den naam onzes Heeren Jezus Christus;

21 Elkander onderdanig zijnde in de vreeze Gods.

22 Gij vrouwen, weest uwen eigenen mannen onderdanig gelijk den Heer;

23 Want de man is het hoofd der vrouw, gelijk ook Christus het Hoofd der gemeente is; en hij is de behouder des ligchaams.

24 Daarom gelijk de gemeente Christus onderdanig is, alzoo ook de vrouwen hare eigenen mannen in alles.

25 Gij mannen, hebt uwe eigene vrouwen lief, gelijk ook Christus de gemeente liefgehad heeft, en zich zelven voor haar heeft overgegeven.

26 Opdat hij haar heiligen zoude, [haar] gereinigd hebbende met het bad des waters door het woord;

27 Opdat hij haar zich zelven zoude heerlijk voorstellen, eene gemeente die geen vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks, maar dat zij zoude heilig zijn en onberispelijk.

28 Alzoo zijn de mannen schuldig hunne eigene vrouwen lief te hebben, gelijk hunne eigene lichamen. Die zijne eigene vrouw lief heeft, die heeft zich zelven lief.

29 Want niemand heeft ooit zijn eigen vleesch gehaat, maar hij voedt het, en onderhoudt het, gelijkwijs ook de Heer de gemeente.

30 Want wij zijn leden zijns ligchaams, van zijn vleesch, en van zijne beenen.

31 Daarom zal een mensch zijnen vader en moeder verlaten, en zal zijne vrouw aanhangen; en zij twee zullen tot één vleesch wezen.

32 Deze verborgenheid is groot; doch ik zeg [dit, ziende] op Christus, en op de gemeente.

33 Zoo dan ook gijlieden elk in 't bijzonder, een iegelijk hebbe zijne eigene vrouw zoo lief als zich zelven; en de vrouw [zie] dat zij den man vreeze.

2 Eert uwen vader, en moeder, ('twelk het eerste gebod is met eene belofte)

3 Opdat het u wel ga, en [dat] gij lang leeft op de aarde.

4 En gij vaders, verwekt uwe kinderen niet tot toorn, maar voedt hen op in de leering en vermaning des Heeren.

5 Gij dienstknechten, zijt gehoorzaam [uwen] heeren naar het vleesch, met vrees en beven, in eenvoudigheid uws harten, gelijk als Christus;

6 Niet naar oogendienst als menschen-behagers, maar als dienstknechten van Christus, doende den wil Gods van harte;

7 Dienende met goedwilligheid den Heer, en niet de menschen;

8 Wetende dat zoo wat goed een iegelijk gedaan zal hebben, hij dat zelfde van den Heer zal ontvangen, hetz j dienstknecht, hetz j vrije.

9 En gij heeren, doet hetzelfde bij hen, nalatende de dreiging, als die weet dat ook uws zelfs Heer in de hemelen is, en [dat] geene aanneming des persoons bij hem is.

10 Voorts, mijne broeders, wordt krachtig in den Heer, en in de sterkte zijner magt.

11 Doet aan de geheele wapenrusting Gods, opdat gij kunt staan tegen de listige omleidingen des duivels.

12 Want wij hebben den strijd niet tegen vleesch en bloed, maar tegen de Overheden, tegen de Magten, tegen de geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht.

13 Daarom neemt aan de geheele wapenrusting Gods, opdat gij kunt wederstaan in den boozen dag, en alles verrigt hebbende, staande blijven.

14 Staat dan, uwe lendenen omgord hebbende met de waarheid, en aangedaan hebbende het borstwapen der gerechtigheid,

15 En de voeten geschoeid hebbende met bereidheid des Euangeliums des vredes,

16 Bovenal aangenomen hebbende het schild des geloofs, met hetwelk gij al de vurige pijlen des boozen zult kunnen uitblusschen

17 En neemt den helm der zalig-

HOOFDSTUK 6.

1 Gij kinderen, zijt uwen ouderen gehoorzaam in den Heer; want dat is regt.

ligheid, Geestes, woord;

18 Met king, bid den gees, kende m smeeking

19 En woord opening moedigh heid des te maken

20 Waar in eene 't zelve spreken, spreken.

21 En weten

[ea] wat u Tychi

der en g Heer be

22 Wel einde to

dat gij c en hij t

troosten

23 Vred en liefd

den Vad Christus

24 De genen o Christus

derfelijk

D E

APC

PHI

1 P

dienstk

Christus

Christus

zijn, n

Diakene

2 Gena

God o

Heer J

3 Ik c

dikwijs

4 (Alle

voor u s

gebed o

5 Over

het Eu

sten da

6 Vert

en moeder,
gebed is

el ga, en
e aarde.
wekt uwe
orn, maar
leering en
n.

n, zijt ge-
eren naar
es en be-
heid uws
istus;

dienst als
maar als
Christus,
van harte;
oedwillig-
niet de

wat goed
al hebben,
n Heer zal
stknacht,

t hetzelve
e de dree-
dat ook
hemelen
anneming
is.

broeders,
den Heer,
er magt.
heele wa-
opdat gij
stige om-

den strijd
en bloed,
heden, te
den ge-
reld, der
w, tegen
den in de

an de ge-
Gods, op-
an in de
s verrigt
ven.

endenen
met de
aan heb-
a der ge-

reschoeid
heid des
es,
nen heb-
geloofs,
de vurige
t kunnen

n der za-
lig-

ligheid, en het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods woord;

18 Met alle bidding en smee-king, biddende tot allen tijd in den geest, en tot hetzelfde wakende met alle gedurigheid en smee-king voor al de heiligen;

19 En voor mij, opdat mij het woord gegeven worde in de opening mijns monds met vrijmoedigheid, om de verborgenheid des Euangeliums bekend te maken;

20 Waarover ik een gezant ben in eene keten, opdat ik in 't zelve vrijmoediglijk moge spreken, gelijk mij betaamt te spreken.

21 En opdat ook gij moogt weten hetgeen mij aangaat, [en] wat ik doe, [dat] alles zal u Tychikus de geliefde broeder en getrouwe dienaar in den Heer bekend maken;

22 Welken ik tot dat zelfde einde tot u gezonden heb, opdat gij onze zaken zoudt weten, en hij uwe harten zoude vertroosten.

23 Vrede zij den broederen, en liefde met geloof, van God den Vader, en den Heer Jezus Christus.

24 De genade [zij] met al degenen die onzen Heer Jezus Christus liefhebben in onverderfelijkheid. Amen.

DE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN DE

PHILIPPENSEN.

HOOFDSTUK 1.

1 Paulus en Timotheüs, dienstknechten van Jezus Christus, al den heiligen in Christus Jezus die te Philippi zijn, met de Opzieners en Diakenen;

2 Genade zij u en vrede van God onzen Vader, en den Heer Jezus Christus.

3 Ik dank mijnen God zoo dikwijls als ik uwer gedenk,

4 (Allen tijd in al mijn gebed voor u allen, met blijdschap het gebed doende)

5 Over uwe gemeenschap aan het Euangelium, van den eersten dag af tot nu toe;

6 Vertrouwende ditzelve, dat

hij die in u een goed werk begonnen heeft, [dat] voleindigen zal tot op den dag van Jezus Christus;

7 Gelijk het bij mij regt is, dat ik van u allen dit gevoel, omdat ik in [mijn] hart houd, dat gij, beide in mijne banden, en [in mijne] verantwoording, en bevestiging des Euangeliums, gij allen [zeg ik] mijner genade mede deelachtig zijt.

8 Want God is mijn getuige, hoezeer ik begeerig ben naar u allen, met innerlijke bewegingen van Jezus Christus;

9 En dit bid ik [God] dat uwe liefde nog meer en meer overvloedig worde in erkentenis en alle gevoelen;

10 Opdat gij beproe- vet de dingen die [daarvan] verschillen, opdat gij opregt zijt, en zonder aanstoot te geven, tot den dag van Christus;

11 Vervuld met vruchten der gerechtigheid, die door Jezus Christus zijn tot heerlijkheid en prijs Gods.

12 En ik wil dat gij weet, broeders, dat hetgeen aan mij [is geschied] meer tot bevordering des Euangeliums gekomen is;

13 Alzoo dat mijne banden in Christus openbaar geworden zijn in 't gansche gewesthuis, en allen anderen;

14 En [dat] het meerder[deel] der broederen in den Heer door mijne banden vertrouwen gekregen hebbende, overvloediglijker het woord onbevreesd durven spreken.

15 Sommigen prediken ook wel Christus door nijd en twist, maar sommigen ook door goedwilligheid.

16 Gene verkondigen wel Christus uit twisting, niet zuiverlijk, meenende mijne banden verdrukking toe te brengen;

17 Doch deze uit liefde, dewijl zij weten dat ik tot verantwoording des Euangeliums gezet ben.

18 Wat dan? Nogtans wordt Christus op allerlei wijzen, hetzij onder een deksel, hetzij in waarheid, verkondigd; en daarin verblijd ik mij, ja ik zal mij ook verblijden.

19 Want ik weet dat dit mij ter zaligheid gedijen zal door

uw

uw gebed, en toebrengring des Geestes van Jezus Christus,

20 Volgens mijne ernstige verwachting en hope, dat ik in geene zaak zal beschaamd worden; maar *[dat]* in alle vrijmoedigheid, gelijk allen tijd, alzo ook nu Christus zal groot gemaakt worden in mijn ligchaam, hetzij door het leven, hetzij door den dood.

21 Want het leven is mij Christus, en het sterven is *[mij]* gewin.

22 Maar of te leven in het vleesch, hetzelve mij oorsaaklijk zij, en wat ik verkiezen zal weet ik niet;

23 Want ik word van deze twee gedrongen, hebbende begeerte om onthouden te worden, en met Christus te zijn. Want *[dat]* is zeer verre het beste;

24 Maar in het vleesch te blijven, is noodiger om uwentwil.

25 En dit vertrouw en weet ik, dat ik zal blijven, en met u allen zal verblijven tot uwe bevordering, en blijdschap des geloofs;

26 Opdat uw roem in Christus Jezus overvloedig zij aan mij, door mijne tegenwoordigheid wederom bij u.

27 Alleenlijk wandelt waardiglijk het Euangelium van Christus, opdat hetzij ik kom en u zie, hetzij ik afwezig ben, ik van uwe zaken moge hooren, dat gij staat in éénen geest, met één gemoed gezamenlijk strijdende door het geloof des Euangeliums;

28 En dat gij in geen ding verschrikt wordt van degenen die tegenstaan, 't welk hun wel een bewijs is des verderfs, maar u der zaligheid, en dat van God.

29 Want u is uit genade gegeven in de zaak van Christus, niet alleen in hem te gelooven, maar ook voor hem te lijden;

30 Denzelfden strijd hebbende, hoedanigen gij in mij gezien hebt, en nu in mij hoort.

* HOOFDSTUK 2.

1 Indien er dan eenige vertroosting is in Christus, indien er eenige troost is der liefde, indien er eenige gemeenschap is des Geestes, indien er eenige innerlijke bewegingen en ontfermingen zijn;

2 Zoo vervult mijne blijdschap' dat gij moogt eensgezind zijn' dezelfde liefde hebbende, van één gemoed *[en]* van één gevoelen zijnde.

3 *[Doet]* geen ding door twisting, of ijdele eer, maar door ootmoedigheid achte de een den anderen uitnemender dan zich zelven.

4 Een iegelijk zie niet op het zijne, maar een iegelijk *[zie]* ook op hetgeen dat der anderen is.

5 Want dat gevoelen zij in u, hetwelk ook in Christus Jezus was;

6 Die in de gestaltenis Gods zijnde, geen roef geacht heeft Gode evengelijk te zijn;

7 Maar heeft zich zelven vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende, en is den menschen gelijk geworden;

8 En in gedaante gevonden als een mensch, heeft hij zich zelven vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja den dood des kruises.

9 Daarom heeft hem ook God uitermate verhoogd, en heeft hem eenen naam gegeven, welke boven allen naam is;

10 Opdat in den naam van Jezus zich zoude buigen alle knie dergenen die in den hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn;

11 En alle tong zoude belijden dat Jezus Christus de Heer zij, tot heerlijkheid Gods des Vaders.

12 Alzo dan, mijne geliefden, gelijk gij allen tijd gehoorzaam geweest zijt, niet als in mijne tegenwoordigheid alleen, maar veel meer nu in mijn afwezen, werkt uws zelfs zaligheid met vrees en beven;

13 Want het is God die in u werkt beide het willen en het werken, naar *[sijn]* welbehagen.

14 Doet alle dingen zonder murmureeren en tegenspreken,

15 Opdat gij moogt onberispelijk en opregt zijn, kinderen Gods zijnde onstraffelijk in 't midden van een krom en verdraaid geslacht, onder hetwelk gij schijnt als lichten in de wereld;

16 Voorhoudende het woord des

des leve-
tegen o-
dat ik n-
loopen,
heid.

17 Ja
drankoff-
de offer-
geloofs,
en verb-

18 En
gij u
ulieden

19 En
Jezus,
te zend-
gemoed-
zaken z-

20 Wan-
even al-
opregte
zorgen;

21 Wan-
huune,
tus Jez-

22 En
ving,
[sijnen]
diend b-

23 Ik
van ste-
zoo *[ho]*
ken zal

24 Doe-
Heer,
[tot u] l-

25 Ma-
acht, t-
ditus u
de-arbe-

en uwe
dienaar

26 De-
was na
angst u
hadt da-

27 En
tot nab-
heeft z-

niet al-
mijner,
op dro-

28 Zoo
spoedig
hem zij
verblijd

droevig
29 On-
Heer,
houdt u

30 Wa-
Christu
dood
niet
't gebr-
mij ver-

lijdschap'
zind zijn'
ende, van
n één ge-

door twis-
naar door
de een
nder dan

et op het
lijk [zie]
der ande-

zij in u,
tus Jezus

enis Gods
geacht
k te zijn;
lven ver-
nis eens
men heb-
schen ge-

gevonden
t hij zich
hoorzaam
en 'dood,
es.

ook God
en heeft
ven, wel-
is;

n van Je-
alle knie
a hemel,
a die on-

belijden
Heer zij,
des Va-

reliefden,
gehoor-
niet als
gheid al-
er nu in
uws zelf
en be-

die in u
n en het
welbeha-

a zonder
genspre-

onberis-
kinderen
felijk in
rom en
der het-
chten in

t woord
des

des levens, mij tot eenen roem tegen den dag van Christus, dat ik niet te vergeefs heb geloopt, noch te vergeefs gearbeid.

17 Ja indien ik ook tot een drankoffer geofferd word over de offerande en bediening uws geloofs, zoo verblijd ik mij, en verblijd mij met u allen.

18 En om dat zelfde verblijdt gij u ook, en verblijdt ook u allen met mij.

19 En ik hoop in den Heer Jezus, Timotheüs haast tot u te zenden, opdat ik ook welgemoed moge zijn, als ik uwe zaken zal verstaan hebben.

20 Want ik heb niemand die even alzoo gemoed is, welke opregtelijk uwe zaken zal bezorgen;

21 Want zij zoeken allen het hunne, niet hetgeen van Christus Jezus is.

22 En gij weet zijne beproeving, dat hij als een kind [zijner] vader, met mij gediend heeft in het Euangelium.

23 Ik hoop dan wel dezen van stonden aan te zenden, zoo [haast] als ik in mijne zaken zal voorzien hebben;

24 Doch ik vertrouw in den Heer, dat ik ook zelf haast [tot u] komen zal.

25 Maar ik heb noodig geacht, tot u te zenden Epafroditus mijnen broeder, en mede-arbeider, en mede-strijder, en uwen afgezondenen, en bedienaar mijns nooddruffs,

26 Dewijl hij zeer begeerig was naar u allen, en zeer bangst was, omdat gij gehoord hadt dat hij krank was.

27 En hij is ook krank geweest tot nabij den dood; maar God heeft zich zijner ontfermd; en niet alleen zijner, maar ook mijner, opdat ik niet droefheid op droefheid zoude hebben.

28 Zoo heb ik dan hem te spoediger gezonden, opdat gij hem ziende wederom u zoudt verblijden, en ik te min zoude droevig zijn.

29 Ontvangt hem dan in den Heer, met alle blijdschap, en houdt dezulken in waarde;

30 Want om het werk van Christus was hij tot nabij den dood gekomen, [zijn] leven niet achtende, opdat hij 't gebrek uwer bediening aan mij vervullen zoude, .

V HOOFDSTUK 3.

1 Voorts, mijne broeders, verblijdt u in den Heer! Dezelfde dingen aan u te schrijven is mij niet verdrietig, en het is u zeker.

2 Ziet op de honden, ziet op de kwade arbeiders, ziet op de versnijding.

3 Want wij zijn de besnijding, wij die God in den Geest dienen, en in Christus Jezus roemen, en niet in het vleesch betrouwen;

4 Hoewel ik heb, dat ik ook in het vleesch betrouwen mogt; indien iemand anders meent te betrouwen in het vleesch, ik nog meer;

5 Besneden ten achtsten dage, uit het geslacht Israels, van den stam Benjamin, een Hebreër uit de Hebreë, naar de wet een Farizeër,

6 Naar den ijver een vervolger der gemeente, naar de regtvaardigheid die in de wet is, zijnde onberispelijk.

7 Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus wil schade geacht.

8 Ja gewisselijk ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitmendigheid der kennis van Christus Jezus mijnen Heer; om wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen,

9 En in hem gevonden worde, niet hebbende mijne regtvaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, [namelijk] de regtvaardigheid die uit God is door het geloof;

10 Opdat ik hem kenne, en de kracht zijner opstanding, en de gemeenschap zijns lijdens, zijnen dood gelijkvormig wordende;

11 Of ik eenigzins moge komen tot de wederopstanding der dooden.

12 Niet dat ik het alreeds gekregen heb, of alreeds volmaakt ben; maar ik jaag daar-naar, of ik het ook grijpen mogt, waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben.

13 Broeders, ik acht niet dat ik zelf het gegrepen heb;

14 Maar één ding [doe ik], vergetende 't geen dat achter is, en strekkende mij tot het-geen

geen dat voor is, jaag ik naar het wit tot den prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus.

15 Zoo velen dan als wij volmaakt zijn, laat ons dit gevoelen; en indien gij iets anderszins gevoelt, ook dat zal u God openbaren.

16 Doch daar wij toe gekomen zijn, laat ons (daarin) naar denzelfden regel wandelen, laat ons hetzelfde gevoelen.

17 Weest mede mijne navolgers, broeders, en merkt op degenen die alzo wandelen, gelijk gij ons tot een voorbeeld hebt.

18 Want velen wandelen (anders); van welke ik u dikmaals gezegd heb, en nu ook weenende zeg, dat zij vijanden des kruises van Christus zijn;

19 Welker einde is het verderf, welker God is de buik, en (welker) heerlijkheid is in hunne schande, welke aardsche dingen bedenken.

20 Maar onze wandel is in de hemelen, waaruit wij ook den Zaligmaker verwachten, (namelijk) den Heer Jezus Christus,

21 Die ons vernederd ligchaam veranderen zal, opdat hetzelfde gelijkvormig worde zijn heerlijk ligchaam, naar de werking waardoor hij ook alle dingen zich zelven kan onderwerpen.

Z HOOFDSTUK 4.

1 Zoo dan, mijne geliefde en zeer gewenschte broeders, mijne blijdschap en kroon, staat alzo in den Heer, geliefden.

2 Ik vermaan Euodia, en ik vermaan Syntyche, dat zij eensgezind zijn in den Heer.

3 En ik bid ook u, gij (mijn) oprechte medgezel, zijt deze (vrouwen) behulpzaam, die met mij gestreden hebben in het Euangelium, ook met Clemens, en de andere mijne mede-arbeiders, welker namen zijn in 't boek des levens.

4 Verblijdt u in den Heer allen tijd; wederom zeg ik: verblijdt u.

5 Uwe bescheidenheid zij allen menschen bekend. De Heer is nabij.

6 Weest in geen ding bezorgd;

maar laat uwe begeerten in alles, door bidden en smeeken, met dankzegging bekend worden bij God.

7 En de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, zal uwe harten en uwe zinnen bewaren in Christus Jezus.

8 Voorts, broeders, al wat waarachtig is, al wat eerlijk is, al wat regtvaardig is, al wat rein is, al wat liefelijk is, al wat wel luidt, zoo er eenige deugd is, en zoo er eenige lof is, datzelve bedenkt.

9 Hetgeen gij ook geleerd, en ontvangen, en gehoord, en in mij gezien hebt, dat doet; en de God des vredes zal met u zijn.

10 En ik ben grootelijks verblijd geweest in den Heer, dat gij nu eenmaal wederom verwakkerd zijt om aan mij te denken; waaraan gij ook gedacht hebt, maar gij hebt de gelegenheid niet gehad.

11 Niet dat ik (dit) zeg van wege gebrek; want ik heb geleerd vergenoegd te zijn in 't geen ik ben.

12 En ik weet vernederd te worden, ik weet ook overvloed te hebben; allezins en in alles ben ik onderwezen, beide verzadigd te zijn, en honger te lijden; beide overvloed te hebben, en gebrek te lijden.

13 Ik vermag alle dingen door Christus die mij kracht geeft.

14 Nogtans hebt gij wel gedaan, dat gij met mijne verdrukking gemeenschap gehad hebt.

15 En ook gij Philippensen weet, dat in het begin des Euangeliums, toen ik van Macedonië vertrokken ben, geene gemeente mij (iets) medegedeeld heeft tot rekening van uitgaaf en ontvangst, dan gij alleen.

16 Want ook in Thessalonika hebt gij mij eenmaal en eenmaal gezonden tot nooddrift.

17 Niet dat ik de gave zoek, maar ik zoek de vrucht die overvloedig is tot uwe rekening.

18 Maar ik heb alles ontvangen, en ik heb overvloed; ik ben vervuld geworden, als ik van Epafroditus oatvangen heb, dat van u (gezonden was, als) eenen welriekenden reuk, eene aangename offerande, Gode welbehagelijk.

19 Doch

Hoofdst.

19 Doch
zijnen r
nooddr
Christu
20 Onz
zij de l
wigheid
21 Gro
tus Jez
ders di
22 Al
en mee
Keizers
23 De
Jezus C
Amen.

D E

AP

KOL

1 P

Jezus
Gods,
der,
2 Den
gen br
te Kol
en vre
der, e
tus.
3 Wij
der om
tus, al
4 Alzo
Christu
ben,
[gij he
5 Om
legd
welke
hebt, c
heid
liums,
6 Het
gelijk
en he
gelijk
dag a
en de
bekend
7 Gel
van l
mede-
getrou
is voo
8 Die
uwe l
9 Da

en in al-
meeken,
nd wor-

die alle
aat, zal
men he-
s.

al wat
eerlijk
is, al
lijk is,
eenige lof

erd, en
i, en in
oet; en
l met u

ijks ver-
eer, dat
om ver-
ij te ge-
ook ge-
hebt de

zeg van
heb ge-
zijn in

lerd te
ervloed
in alles
de ver-
er te lij-
de heb-
n.

en door
te geeft.
wel ge-
ne ver-
gehad

pensen
des Eu-
Mace-
geene
gedeeld
uitgaaf
leen.

alonika
ander-
ddrft.
e zoek,
ht die
e reke-

ntvan-
bed; ik
als ik
en heb,
s, als)
k, eene
Gode

0 Doch

19 Doch mijn God zal naar
zijn rijkdom vervullen al uwe
nooddrift, in heerlijkheid door
Christus Jezus.

20 Onzen God nu en Vader
zij de heerlijkheid in alle eeu-
wigheid. Amen.

21 Groet alle heiligen in Chris-
tus Jezus. U groeten de broe-
ders die met mij zijn.

22 Al de heiligen groeten u,
en meest die van 't huis des
Keizers zijn.

23 De genade onzes Heeren
Jezus Christus zij met u allen.
Amen.

DE ZEÏNDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN DE

KOLOSSENSEN.

P HOOFDSTUK 1.

1 Paulus een Apostel van
Jezus Christus, door den wil
Gods, en Timotheüs de broe-
der,

2 Den heiligen en geloovi-
gen broederen in Christus, die
te Kolosse zijn; genade zij u
en vrede van God onzen Va-
der, en den Heer Jezus Chris-
tus.

3 Wij danken den God en Va-
der onzes Heeren Jezus Chris-
tus, altijd voor u biddende;

4 Alzoo wij van uw geloof in
Christus Jezus gehoord heb-
ben, en van de liefde die
(gij hebt) tot alle heiligen;

5 Om de hope die u wegge-
legd is in de hemelen, van
welke gij te voren gehoord
hebt, door het woord der waar-
heid (namelijk) des Euange-
liums,

6 Hetwelk tot u gekomen is,
gelijk ook in de geheele wereld;
en het brengt vruchten voort,
gelijk ook onder u, van dien
dag af dat gij gehoord hebt,
en de genade Gods in waarheid
bekend hebt;

7 Gelijk gij ook geleerd hebt
van Epafrazen onzen geliefden
mede-dienstknecht, welke een
getrouwe dienaar van Christus
is voor u;

8 Die ons ook verklaard heeft
uwe liefde in den Geest.

9 Daarom ook wij, van dien

dag af dat wij het gehoord
hebben, niet ophouden voor
u te bidden, en te begeren
dat gij moogt vervuld worden
met de kennis van zijnen wil,
in alle wijsheid en geestelijk
verstand;

10 Opdat gij moogt wandelen
waardiglijk den Heer tot alle
behagelijkheid, in alle goede
werken vrucht dragende, en
wassende in de kennis Gods;

11 Met alle kracht bekrach-
tigd zijnde, naar de sterkte
zijner heerlijkheid, tot alle
lijdzzaamheid en lankmoedigheid
met blijdschap;

12 Dankende den Vader, die
ons bekwaam gemaakt heeft om
deel (te hebben) in de erve der
heiligen in het licht;

13 Die ons getrokken heeft
uit de magt der duisternis,
en overgezet heeft in het Kon-
inkrijk des Zoons zijner
liefde,

14 In welchen wij de verlos-
sing hebben door zijn bloed,
(namelijk) de vergeving der
zonden.

15 Welke is het beeld des on-
zienlijken Gods, de eerstgebo-
rene aller creaturen;

16 Want door hem zijn alle
dingen geschapen, die in de
hemelen en die op de aarde zijn,
die zienlijk en die onzienlijk
zijn, hetzij Troonen, hetzij
Heerschappijen, hetzij Over-
heden, hetzij Magten: alle
dingen zijn door hem en tot
hem geschapen,

17 En hij is vóór alle dingen,
en alle dingen bestaan te za-
men door hem.

18 En hij is het Hoofd des
lichaams, (namelijk) der ge-
meente, hij die het begin is,
de eerstgeborene uit de doo-
den, opdat hij in allen de eer-
ste zoude zijn;

19 Want het is (des Vaders)
welbehagen geweest, dat in
hem al de volheid wonen
zoude;

20 En dat hij door hem vrede
gemaakt hebbende door het
bloed zijns kruises, door hem
(zeg ik) alle dingen verzoe-
nen zoude tot zich zelve,
't zij de dingen die op de aarde,
't zij de dingen die in de he-
melen zijn.

21 En hij heeft u die eer-
tijds vervreemd waart, en vij-
anden door het verstand, in de
boo-

booze werken, nu ook verzoend,

22 In het ligchaam zijns vleesch, door den dood, opdat hij u zoude heiligen onberispelijk en onbeschuldiglijk voor zich stellen;

23 Indien gij maar blijft in het geloof gefondeerd en vast, en niet bewogen wordt van de hope des Euangeliums, dat gij gehoord hebt, hetwelk gepre-dikt is onder al de creature die onder den hemel is; van 't welk ik Paulus een dienaar geworden ben,

24 Die mij nu verblijd in mijn lijden voor u, en vervul in mijn vleesch de overblijfselen van de verdrukkingen van Christus, voor zijn ligchaam, 't welk is de gemeente;

25 Welker dienaar ik geworden ben naar de bedeeling Gods, die mij gegeven is aan u, om te vervallen het woord Gods,

26 [Namelijk] de verborgenheid die verborgen is geweest van [alle] eeuwen en van [alle] geslachten, maar nu geopenbaard is aan zijne heiligen,

27 Aan wie God heeft willen bekend maken, welke daar zij de rijkdom der heerlijkheid dezer verborgenheid onder de Heidenen, welke is Christus onder u, de hoop der heerlijkheid;

28 Welken wij verkondigen, vermanende een iegelijk mensch, en leerende een iegelijk mensch in alle wijsheid, opdat wij zouden een iegelijk mensch volmaakt stellen in Christus Jezus;

29 Waartoe ik ook arbeid, strijdende naar zijne werking die in mij werkt met kracht.

HOOFDSTUK 2.

1 Want ik wil dat gij weet hoe grooten strijd ik voor u heb, en [voor] degenen die te Laodicea zijn, en zoo velen als er mijn aangezicht in het vleesch niet hebben gezien;

2 Opdat hunne harten vertroost mogen worden, en zij te zamen gevoegd zijn in de liefde, en [dat] tot allen rijkdom der volle verzekerdheid des verstands, tot kennis der

verborgenheid Gods en des Vaders en van Christus,

3 In welken al de schatten der wijsheid en der kennis verborgen zijn.

4 En dit zeg ik, opdat niet iemand u misleide met beweegredenen die eenen schijn hebben.

5 Want hoewel ik met het vleesch van [u] ben, nogtans ben ik met den geest bij u, mij verblijdende en ziende uwe ordening, en de vastigheid uws geloofs in Christus.

6 Gelijk gij dan Christus Jezus den Heer hebt aangenomen, wandelt [alsoo] in hem,

7 Geworteld en opgebouwd in hem, en bevestigd in 't geloof, gelijkterwijze zij geleerd zijt, overvloedig zijnde in 't zelve met dankzegging,

8 Ziet toe dat niemand u als eenen roef vervoere door de Philosophie, en ijdele verleiding, naar de overlevering der menschen, naar de eerste beginselen der wereld, en niet naar Christus.

9 Want in hem woont al de volheid der Godheid lichamelijk;

10 En gij zijt in hem volmaakt, die het Hoofd is van alle Overheid en Magt;

11 In welken gij oock besneden zijt met eene besnijdenis die zonder handen geschiedt, in de uittrekking des lichaams der zonden des vleesch, door de besnijdenis van Christus;

12 Zijnde met hem begraven in den Doop, in welken gij ook met [hem] opgewekt zijt door het geloof der werking Gods, die hem uit de dooden opgewekt heeft.

13 En hij heeft u als gij dood waart in de misdaden, en [in] de voorhuid uws vleesch, mede levend gemaakt met hem, al [uwer] misdaden u vergevende,

14 Uitgewischt hebbende het handschrift dat tegen ons was in inzettingen [bestaande], 't welk [zeg ik] eenigerwijze ons tegen was, en heeft datzelve uit het midden weggenomen, hetzelfde aan het kruis genageld hebbende;

15 [En] de Overheden en de Mag-

Magten heeft hij ten toon hetzelve feerd.

16 Dat deele in 't stude der nieu-baten.

17 Welk der toek 't ligcha-tus.

18 Dat heersche derigheid-gelen, in hij niet geefs op het verst-

19 En k-dende, u lichaams-selen en zien en opwast r-dom.

20 Indie-tus de e-wereld z-wordt gij-wereld le-belast?

21 [Nam-smaakt n-aan;

22 Welk-ven door-roerd] na-ringen de-

23 Welk-[schijn]red-eigenwilli-nederighe-chaam nie-niet in c-tot verza-

1 Indi-tus opgew-dingen d-Christus i-ter[hand]

2 Bedenk-ven zijn, zijn.

3 Want-uw leven-borgen in

4 Wanue-geopenba-ven is, d-hem geop-heerlijkhe-

Magten uitgetogen hebbende, heeft hij die in het openbaar ten toon gesteld, en heeft door hetzelfde over hen getriomfeerd.

16 Dat u dan niemand oordeele in spijs of in drank, of in 't stuk des Feest(dags), of der nieuwe maan, of der Sabbaten.

17 Welke zijn eene schaduw der toekomstende dingen; maar 't ligchaam is van Christus.

18 Dat [dan] niemand u overheersche naar zijnen wil in nederigheid en dienst der Engelen, intredende in hetgeen hij niet gezien heeft, te vergeefs opgeblazen zijnde door het verstand zijns vleesch.

19 En het hoofd niet behoudende, uit hetwelk het geheele ligchaam door de zamenvoegselen en zamenbindingen voorzien en zamen gevoegd zijnde, opwast met Goddelijken wasdom.

20 Indien gij dan met Christus de eerste beginselen der wereld zijt afgestorven, wat wordt gij, gelijk of gij in de wereld leeftet, met inzettingen belast?

21 [Namelijk] raakt niet, noch smaakt niet, noch roert niet aan;

22 Welke dingen alle verderven door het gebruik, [ingevoerd] naar de geboden en leeringen der menschen;

23 Welke wel hebben eene [schijn]reden van wijsheid in eigenwilligen [Gods]dienst, en nederigheid, en [in] het ligchaam niet te sparen, [doch] zijn niet in eenige waarde, [maar] tot verzadiging des vleesch.

I HOOPDSTUK 3.

1 Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zoo zoekt de dingen die boven zijn, daar Christus is zittende aan de rechter[hand] Gods.

2 Bedenkt de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn.

3 Want gij zijt gestorven, en uw leven is met Christus verborgen in God.

4 Wanneer [nu] Christus zal geopenbaard zijn, die ons leven is, dan zult ook gij met hem geopenbaard worden in heerlijkheid.

5 Doodt dan uwe leden die op de aarde zijn, [namelijk] hoererij, onreinigheid, [schandelijke] beweging, kwade begeerlijkheid, en de gierigheid, welke is afgodendienst;

6 Om welke de toorn Gods komt over de kinderen der ongehoorzaamheid;

7 In welke ook gij eertijds hebt gewandeld, toen gij in dezelve leefdet.

8 Maar nu legt ook gij dit alles af, [namelijk] granschap, toornigheid, kwaadheid, lastering, vuil spreken uit uwen mond.

9 Liegt niet tegen elkander, dewijl gij uitgedaan hebt den ouden mensch met zijne werken,

10 En aangedaan hebt den nieuwen [mensch] die vernieuwd wordt tot kennis, naar het evenbeeld desgenen die hem geschapen heeft;

11 Waarin niet is Griek en Jood, besnijdenis en voorhuid, Barbaar [en] Scyth, dienstknecht [en] vrije, maar Christus is alles, en in allen.

12 Zoo doet dan aan, als uitverkorenen Gods, heiligen, en beminde, de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid;

13 Verdragende elkander, en vergevende de een den anderen, zoo iemand tegen iemand [eenige] klagt heeft; gelijkewijs als Christus u vergeven heeft, [doet] ook gij alzoo.

14 En boven dit alles [doet aan] de liefde, welke is de band der volmaaktheid.

15 En de vrede Gods heersche in uwe harten, tot welken gij ook geroepen zijt in één ligchaam; en weest dankbaar.

16 Het woord van Christus wone rijklijk in u in alle wijsheid; leert en vermaant elkander, met psalmen, en lofsangen, en geestelijke liederen, zingende den Heer met aangenaamheid in uw hart.

17 En al wat gij doet met woorden of met werken, [doet] het alles in den naam des Heeren Jezus, dankende God en den Vader door hem.

18 Gij vrouwen, zijt uwen eigen mannen onderdanig, gelijk het betaamt in den Heer.

19 Gij

19 Gij mannen, hebt uwe vrouwen lief, en wordt niet verbittert tegen haar.

20 Gij kinderen, zijt [uwen] ouderen gehoorzaam in alles; want dat is den Heer welbehagelijk.

21 Gij vaders, tergt uwe kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden.

22 Gij dienstknechten, zijt in alles gehoorzaam [uwen] heeren naar het vleesch, niet met oogendiensten als menschenbehaggers, maar met eenvoudigheid des harten, vreezende God.

23 En al wat gij doet, doet dat van harte als den Heer, en niet den menschen;

24 Wetende dat gij van den Heer zult ontvangen de vergelding der erfenis; want gij dient den Heer Christus.

25 Maar die onregt doet, die zal het onregt dragen dat hij gedaan heeft; en er is geene uitneming des persoons.

HOOFDSTUK 4.

1 Gij heeren, doet [uwen] dienstknechten regt en gelijk, wetende dat ook gij eenen Heer hebt in de hemelen.

2 Houdt sterk aan in 't gebed, en waakt in 't zelve met dankzegging;

3 Biddende meteen ook voor ons, dat God ons de deur des woords opene, om te spreken de verborgenheid van Christus, om welke ik ook gebonden ben;

4 Opdat ik dezelve moge openbaren gelijk ik moet spreken.

5 Wandelt met wijsheid bij degenen die buiten zijn, den bekwamen tijd uitkoopende.

6 Uw woord zijt allen tijd in aangenaamheid, met zout besprengd, opdat gij moogt weten hoe gij eenen iegelijkten moet antwoorden.

7 Al mijne zaken zal u bekend maken Tychikus de geliefde broeder, en getrouwe dienaar, en mede-dienstknecht in den Heer;

8 Welken ik tot hetzelfde einde tot u gezonden heb, opdat hij uwe zaken wete, en uwe harten vertrooste;

9 Met Onesimus den getrouwen en geliefden broeder, welke uit de uwen is; zij zullen

u alles bekend maken wat hier is.

10 U groet Aristarchus mijn mede-gevangene; en Markus de neef van Barnabas, welken aangaande gij bevelen ontvangen hebt; zoo hij tot u komt ontvangt hem;

11 En Jezus gezegd Justus, welke uit de besnijdenis zijn; deze alleen zijn [mijne] medearbeiders in het Koninkrijk Gods, die mij eene vertroosting geweest zijn.

12 U groet Epafras, die uit de uwen is, een dienstknecht van Christus, allen tijd strijdende voor u in de gebeden, opdat gij staan moogt volmaakt en volkomen in al den wil Gods.

13 Want ik geef hem getuigenis dat hij grooten ijver heeft over u, en degenen die in Laodicea zijn, en degenen die in Hierapolis zijn.

14 U groet Lukas de Medicijnmeester, de geliefde, en Demas. -

15 Groet de broederen die in Laodicea zijn, en Nymphas, en de gemeente die in zijn huis is.

16 En wanneer deze Zendbrief van u zal gelezen zijn, maakt dat hij ook in de gemeente der Laodicensen gelezen worde, en dat ook gij dien leest die uit Laodicea [geschreven is].

17 En zegt aan Archippus: zie op de bediening die gij aangenomen hebt in den Heer, dat gij die vervult.

18 De groetenis met mijne hand; Paulus. Gedenkt mijne handen. De genade zij met u. Amen.

DE EERSTE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN DE

THESSALONICENSEN.

HOOFDSTUK 1.

1 Paulus en Silvanus en Timotheüs, aan de gemeente der Thessalonicensen, [welke is] in God den Vader, en den Heer Jezus Christus; genade zij u en vrede van God onzen Vader, en den Heer Jezus Christus.

2 Wij

2 Wij da
u allen,

de in onz

3 Zonder

kende he

en den ar

verdraagz

onzen H

voor onz

4 Wetend

uwe verki

5 Want

onder u r

geweest,

en in de

in veel v

gij weet h

geweest zij

6 En gij z

worden, c

woord aan

vele verd

schap de

7 Alzoo

geworden

in Macedo

8 Want

des Heere

niet allee

Achaje, m

sen is uv

God [hel

dat wij ni

[daarvan]

9 Want z

van ons h

tot u hel

God beke

den, om d

achtigen C

10 En zij

melen te

Hij uit c

heeft, [na

verlost va

toorn.

n wat
s mijn
Markus
welken
ontvan-
d komt

Justus,
is zijn;
mede-
ingrijk
oosting

die uit
knecht
d strij-
bedden,
rt vol-
al den

getui-
a ijer
nen die
egenen

Medi-
le, en

die in
mphas,
in zijn

ndbrief
maakt
nte der
worde,
est die
is).

us: zie
aange-
eer, dat

mijne
t mijne
met u.

BRIEF

LUS

SEN.

K 1.
nus en
emeente
weelke
en den
genade
l onzen
Jezus

2 Wij danken God altijd over u allen, uwer gedachtig zijnde in onze gebeden;

3 Zonder ophouden gedenkende het werk uws geloofs, en den arbeid der liefde, en de verdraagzaamheid der hope op onzen Heer Jezus Christus, voor onzen God en Vader:

4 Wetende, geliefde broeders, uwe verkiezing van God.

5 Want ons Euangelium is onder u niet alleen in woorden geweest, maar ook in kracht, en in den Heiligen Geest, en in veel verzekerdheid; gelijk gij weet hoedanigen wij onder u geweest zijn om uwentwil.

6 En gij zijt onze navolgers geworden, en des Heeren, het woord aangenomen hebbende in vele verdrukking, met blijdschap des Heiligen Geestes;

7 Alzoo dat gij voorbeelden geworden zijt al den geloovigen in Macedonië en Achaje.

8 Want van u is het woord des Heeren luidbaar geworden niet alleen in Macedonië en Achaje, maar ook in alle plaatsen is uw geloof, dat (gij) op God (hebt), uitgegaan, zoo dat wij niet noodig hebben iets (daaraan) te spreken.

9 Want zij zelve verkondigen van ons hoedanigen ingang wij tot u hebben, en hoe gij tot God bekeerd zijt van de afgoden, om den levenden en waarachtigen God te dienen,

10 En zijnen Zoon uit de hemelen te verwachten, welken Hij uit de dooden verwekt heeft, (namelijk) Jezus, die ons verlost van den toekomenden toern.

HOOFDSTUK 2.

1 Want gij weet zelve, broeders, onzen ingang tot u, dat die niet ijdel is geweest;

2 Maar hoewel wij te voren geleden hadden, en ook ons smaadheid aangedaan was, gelijk gij weet, te Philippi, zoo hebben wij (nogtans) vrijmoedigheid gebruikt in onzen God om het Euangelium Gods tot u te spreken in veel strijds.

3 Want onze vernaning is niet geweest uit verleiding, noch uit onreinigheid, noch met bedrog;

4 Maar gelijk wij van God beproefd zijn geweest, dat ons het Euangelium zoude toebe-

trouwd worden, alzoo spreken wij, niet als menschen behagende, maar Gode die onze harten beproeft.

5 Want wij hebben nooit met pluimstrijkende woorden omgegaan, gelijk gij weet, noch met (eenig) bedeksel van gierigheid; God is getuige.

6 Noch zoekende eer uit menschen, noch van u, noch van anderen; hoewel wij (u) tot last konden zijn als Christus Apostelen;

7 Maar wij zijn vriendelijk geweest in het midden van u, gelijk als eene voedster hare kinderen koestert;

8 Alzoo wij, tot u zeer genezen zijnde, hebben u gaarne willen mededeelen niet alleen het Euangelium Gods, maar ook onze eigene zielen, daarom dat gij ons lief geworden waart.

9 Want gij gedenkt, broeders, onzen arbeid en moeite; want nacht en dag werkende, opdat wij niemand onder u zouden lastig zijn, hebben wij het Euangelium Gods onder u gepredikt.

10 Gij zijt getuigen, en God, hoe heiliglijk, en rechtvaardiglijk, en onberispelijk wij u, die geloofd, geweest zijn;

11 Gelijk gij weet hoe wij een iegelijk van u, als een vader zijne kinderen, vermaanden en vertroostten,

12 En betuigden dat gij zoudt wandelen waardiglijk Gode, die u roept tot zijn Koninkrijk en heerlijkheid.

13 Daarom danken wij ook God zonder ophouden, dat als gij het woord der prediking Gods van ons ontvangen hebt, gij dat aangenomen hebt, niet (als) der menschen woord, maar (gelijk het waarlijk is) (als) Gods woord, dat ook werkt in u die geloof.

14 Want gij, broeders, zijt navolgers geworden der gemeenten Gods, die in Judea zijn, in Christus Jezus; dewijl ook gij hetzelfde geleden hebt van uwe eigene medeburgers, gelijk als zij van de Joden;

15 Welke ook gedood hebben den Heer Jezus, en ons hebben eigene Profeten; en ons hebben vervolgd, en Gode niet behagen, en allen menschen tegen zijn.

16 En verhinderen ons te spreken tot de Heidenen, dat zij zalig mogten worden, opdat zij allen tijd hunne zonden vervullen zouden. En de toorn is over hen gekomen tot het einde.

17 Maar wij, broeders, van u beroofd geweest zijnde voor eene kleine wjl tijds, naar het aangezigt, niet naar het hart, hebben ons te overvloediger bennastigd om uw aangezigt te zien met groote begeerte.

18 Daarom hebben wij willen tot u komen (immers ik Paulus) eenmaal en andermaal, maar de satanas heeft ons belet;

19 Want welke is onze hoop, of blijdschap, of kroon des roems? Zijt gij die ook niet voor onzen Heer Jezus Christus in zijne toekomst?

20 Want gij zijt onze heerlijkheid en blijdschap.

HOOFDSTUK 3.

1 **D**aarom *[deze begeerte]* niet langer kunnende verdragen, hebben wij gaarne willen te Athene alleen gelaten worden;

2 En hebben gezonden Timotheüs onzen broeder, en Gods dienaar, en onzen mede-arbeider in het Euangelium van Christus, om u te versterken, en u te vermanen van uw geloof;

3 Opdat niemand bewogen worde in deze verdrukkingen. Want gij weet zelve, dat wij hiertoe gesteld zijn.

4 Want ook toen wij bij u waren, voorzeiden wij u, dat wij zouden verdrukt worden, gelijk ook geschied is, en gij weet het.

5 Daarom ook *[deze begeerte]* niet langer kunnende verdragen, heb ik *[hem]* gezonden om uw geloof te verstaan, of niet misschien de verzoeker u zoude verzocht hebben, en onze arbeid ijdel zoude wezen.

6 Maar als Timotheüs nu van ulieden tot ons gekomen was, en ons de goede boodschap gebracht had van uw geloof en liefde, en dat gij altijd goede gedachtenis van ons hebt, zeer begeerig zijnde om ons te zien, gelijk wij ook om ulieden;

7 Zoo zijn wij daarom, broeders, over u in al onze ver-

drukking en nood vertroost geworden door uw geloof;

8 Want nu leven wij, indien gij *[vost]* staat in den Heer.

9 Want wat dankzegging kunnen wij Gode tot vergelding wedergeven voor u, van wege al de blijdschap, waarmede wij ons om uwentwil verblijden voor onzen God,

10 Nacht en dag zeer overvloediglijk biddende om uw aangezigt te mogen zien, en te volmaken hetgeen aan uw geloof ontbreekt?

11 Doch onze God en Vader zelf, en onze Heer Jezus Christus rigte onzen weg tot u.

12 En de Heer vermeerderde u, en make *[=]* overvloedig in de liefde jegens elkander, en jegens allen, gelijk wij ook zijn jegens u;

13 Opdat 'hij uwe harten versterke om onberispelijk te zijn in heiligmaking, voor onzen God en Vader, in de toekomst onzes Heeren Jezus Christus met al zijne heiligen.

HOOFDSTUK 4.

1 **V**oorts dan, broeders, wij bidden en vermanen u in den Heer Jezus, gelijk gij van ons ontvangen hebt, hoe gij moet wandelen en Gode behagen, dat gij *[daarin]* meer overvloedig wordt.

2 Want gij weet wat bevelen wij u gegeven hebben door den Heer Jezus.

3 Want dit is de wil Gods, uwe heiligmaking: dat gij u onthoudt van de hoererij;

4 Dat een iegelijk van u wete zijn vat te bezitten in heiligmaking en eer,

5 Niet in *[kwade]* *[beweging]* der begeerlijkheid, gelijk als de Heidenen die God niet kennen.

6 Dat niemand zijnen broeder vertrede, noch bedriege in *[zijne]* handeling; want de Heer is een wreker over al deze, gelijk wij u ook te voren gezegd, en betuigd hebben.

7 Want God heeft ons niet geroepen tot onreinigheid, maar tot heiligmaking.

8 Zoo dan die *[dit]* verwerpt, die verwerpt geen mens, maar God, die ook zijnen Heiligen Geest in ons heeft gegeven.

9 Van de broederlijke liefde

nu

nu hebt gij niet van noode dat ik u schrijf; want gij zelve zijt van God geleerd om elkander lief te hebben.

10 Want gij doet ook hetzelfde aan al de broederen, die in geheel Macedonië zijn. Maar wij vermanen u, broeders, dat gij meer overvloedig wordt.

11 En dat gij u benaastigt stil te zijn, en uwe eigene dingen te doen, en te werken met uwe eigene handen, gelijk wij u bevelen hebben;

12 Opdat gij eerlijk wandelt bij degenen die buiten zijn, en geens dings van noode hebt.

13 Doch, broeders, ik wil niet dat gij onwetend zijt van degenen die ontslapen zijn, opdat gij niet bedroefd zijt, gelijk als de anderen die geene hope hebben.

14 Want indien wij gelooven dat Jezus gestorven is en opgestaan, alzoo zal ook God degenen die ontslapen zijn in Jezus, [weeder] brengen met hem.

15 Want dat zeggen wij u door het woord des Heeren, dat wij die levend overblijven zullen tot de toekomst des Heeren, niet zullen voorkomen degenen die ontslapen zijn.

16 Want de Heer zelf zal met een geroep, met de stem des Archangels en met de bazuin Gods nederdalen van den hemel; en die in Christus gestorven zijn, zullen eerst opstaan;

17 Daarna wij die levend overgebleven zijn, zullen te zamen met hen opgenomen worden in de wolken, den Heer te gemoet, in de lucht; en alzoo zullen wij altijd met den Heer wezen.

18 Zoo dan, vertroost elkander met deze woorden.

HOOFDSTUK 5.

1 Maar van de tijden en de gelegenheden, broeders, hebt gij niet van noode dat men u schrijft;

2 Want gij weet zelve zeer wel, dat de dag des Heeren alzoo zal komen gelijk een dief in den nacht.

3 Want wanneer zij zullen zeggen: het is vrede, en zonder gevaar; dan zal een haastig verderf hun overkomen,

gelijk de barensnood eene bevruchte [vrouw]; en zij zullen het geenszins ontvlieden.

4 Maar gij, broeders, gij zijt niet in duisternis, dat u die dag als een dief zoude bevangen.

5 Gij zijt allen kinderen des lichts, en kinderen des daags; wij zijn niet des nachts, noch der duisternis.

6 Zoo laat ons dan niet slapen, gelijk als de anderen, maar laat ons waken en nuchteren zijn.

7 Want die slapen, slapen des nachts; en die dronken zijn, zijn des nachts dronken;

8 Maar wij die des daags zijn, laat ons nuchteren zijn, aangedaan hebbende het borstwapen des geloofs, en der liefde, en [tot] eenen helm de hope der zaligheid.

9 Want God heeft ons niet gesteld tot toorn, maar tot verkrijging der zaligheid door onzen Heer Jezus Christus,

10 Die voor ons gestorven is, opdat wij hetzij dat wij waken, hetzij dat wij slapen, te zamen met hem leven zouden.

11 Daarom vermaant elkander, en sticht de een den anderen, gelijk gij ook doet.

12 En wij bidden u, broeders, erkent degenen die onder u arbeiden, en uwe voorstanders zijn in den Heer, en u vermanen;

13 En acht hen zeer veel in liefde, om huns werks wil. Zijt vreedzaam onder elkander.

14 En wij bidden u, broeders, vermaant de ongeregelde, vertroost de kleinmoedigen, ondersteunt de zwakken, zijt lankmoedig jegens allen.

15 Ziet dat niemand kwaad voor kwaad iemand vergelde; maar jaagt allen tijd het goede na, zoo jegens elkander als jegens allen.

16 Verblijdt u allen tijd.

17 Bidt zonder ophouden.

18 Dankt [God] in alles. Want dit is de wil Gods in Christus Jezus over u.

19 Bluscht den Geest niet uit.

20 Veracht de profetien niet.

21 Beproeft alle dingen; behoudt het goede.

22 Onthoudt u van allen schijn des kwaads.

23 En de God des vredes zelf heilige u geheel en al; en uw

geheel opregte geest, en ziel, en ligchaam worde onberispelijk bewaard in de toekomst onzes Heeren Jezus Christus.

24 Hij die u roept is getrouw, die het ook doen zal.

25 Broeders, bidt voor ons.

26 Groet al de broeders met eenen heiligen kus.

27 Ik bezweer ulieden bij den Heer, dat deze Zendbrief al den heiligen broederen gelezen worde.

28 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met ulieden. Amen.

DE TWEDE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN DE

THESSALONICENSEN.

HOOFDSTUK 1.

1 Paulus en Silvanus en Timotheüs aan de gemeente der Thessalonicensen, *[welke is]* in God onzen Vader, en den Heer Jezus Christus;

2 Genade zij u, en vrede van God onzen Vader, en den Heer Jezus Christus.

3 Wij moeten God allen tijd danken over u, broeders, gelijk billijk is, omdat uw geloof zeer wast, en *[dat]* de liefde eens iegelijken van u allen, jegens elkander overvloedig wordt;

4 Alzoo dat wij zelven van u roemen in de gemeenten Gods over uwe lijdzaamheid en geloof, in al uwe vervolgingen en verdrukkingen die gij verdraagt;

5 Een bewijs van Gods rechtvaardig oordeel, opdat gij waardig geacht wordt des Koninkrijks Gods, voor hetwelk gij ook lijdt;

6 Alzoo het regt is bij God verdrukking te vergelden den genen die u verdrukken;

7 En u die verdrukt wordt, verkwikking met ons, in de openbaring des Heeren Jezus van den hemel met de Engelen zijner kracht;

8 Met vlamvend vuur, wraak doende over degenen die God niet kennen, en over degenen

die het Euangelium onzes Heeren Jezus Christus niet gehoorzaam zijn;

9 Welke zullen *[tot]* straf lijden het eeuwig verderf, van het aangezicht des Heeren, en van de heerlijkheid zijner sterkte;

10 Wanneer hij zal gekomen zijn om verheerlijkt te worden in zijne heiligen, en wonderbaar te worden in allen die gelooven *[overmits onze getuigenis onder u is geloofd geworden]* in dien dag.

11 Waarom wij ook altijd bidden voor u, dat onze God u waardig achte der roeping, en vervulle al het welbehagen *[zijner]* goedigheid, en het werk des geloofs met kracht;

12 Opdat de naam onzes Heeren Jezus Christus verheerlijkt worde in u, en gij in hem, naar de genade onzes Gods, en des Heeren Jezus Christus.

HOOFDSTUK 2.

1 En wij bidden u, broeders, door de toekomst onzes Heeren Jezus Christus, en onze toevergadering tot hem,

2 Dat gij niet haastiglijk bewogen wordt van verstand, of verschrikt, noch door geest, noch door woord, noch door Zendbrief als van ons *[geschreven]*, alsof de dag van Christus aanstaande ware.

3 Dat u niemand verleide in eenigerlei wijze; want *[die komt niet]* tenzij dat eerst de afval gekomen zij, en *[dat]* geopenbaard zij de mensch der zonde, de zoon des verderfs,

4 Die zich tegenstelt en verheft boven al wat God genoemd, of *[als God]* geëerd wordt, alzoo dat hij in den Tempel Gods als een God zal zitten, zich zelven vertoonende dat hij God is.

5 Gedenkt gij niet, dat ik nog bij u zijnde u deze dingen gezegd heb?

6 En nu wat *[hem]* wederhoudt weet gij, opdat hij geopenbaard worde te zijner eigener tijd.

7 Want de verborgenheid der ongerechtigheid wordt alreeds gewrocht; alleenlijk die hem nu wederhoudt, *[die zal hem wederhouden]* totdat hij uit het midden zal *[weggedaan]* worden.

8 En alsdan zal de ongeregtige geopenbaard worden, welken de Heer verdoen zal door den Geest zijns monds, en te nieme maken door de verschijning zijner toekomst;

9 [Hem, zeg ik,] wiens toekomst is naar de werking des satans, in alle kracht en tekenen, en wonderen der leugen,

10 En in alle verleiding der onregtvaardigheid in degenen die verloren gaan; daarvoor dat zij de liefde der waarheid niet aangenomen hebben, om zalig te worden.

11 En daarom zal hun God zenden eene kracht der dwaling, dat zij de leugen zouden gelooven;

12 Opdat zij allen veroordeeld worden die de waarheid niet geloofd hebben, maar een welbehagen hebben gehad in de ongerechtigheid.

13 Maar wij zijn schuldig altijd God te danken over u, broeders, die van den Heer bemind zijt, dat u God van den beginne verkoren heeft tot zaligheid, in heiligmaking des Geestes, en geloof der waarheid;

14 Waartoe Hij u geroepen heeft door ons Euangelium, tot verkrijging der heerlijkheid onzes Heeren Jezus Christus.

15 Zoo dan, broeders, staat [vast], en houdt de inzettingen die u geleerd zijn, 't zij door [ons] woord, 't zij door onzen Zendbrief.

16 En onze Heer Jezus Christus zelf, en onze God en Vader die ons heeft liefgehad, en gegeven heeft eene eeuwige vertroosting, en goede hope in genade,

17 Vertrouste uwe harten, en versterke u in alle goed woord en werk.

4 En wij vertrouwen van u in den Heer, dat gij hetgeen wij u bevelen ook doet, en doen zult.

5 Doch de Heer rigte uwe harten tot de liefde Gods, en tot de lijdzaamheid van Christus.

6 En wij bevelen u, broeders, in den naam onzes Heeren Jezus Christus, dat gij u onttrekt van een iegelijk broeder die ongeregeld wandelt, en niet naar de inzetting die hij van ons ontvangen heeft.

7 Want gij zelven weet hoe men ons behoort na te volgen; want wij hebben ons niet ongeregeld gedragen onder u;

8 Noch wij hebben geen brood bij iemand gegeten voor niet, maar in arbeid en moeite, nacht en dag werkende, opdat wij niet iemand van u zouden lastig zijn.

9 Niet dat wij de magt niet hebben, maar opdat wij ons zelven u geven zouden [tot] een voorbeeld, om ons na te volgen.

10 Want ook toen wij bij u waren, hebben wij u dit bevelen, dat zoo iemand niet wil werken, hij ook niet ete.

11 Want wij hooren dat sommigen onder u ongeregeld wandelen, niet werkende, maar ijdele dingen doende.

12 Doch de zoodanigen bevelen en vermanen wij door onzen Heer Jezus Christus, dat zij met stilheid werkende hun eigen brood eten.

13 En gij, broeders, vertraagt niet in goed te doen.

14 Maar indien iemand ons woord door dezen brief [geschreven,] niet gehoorzaam is, teekent dien; en vernemt u niet met hem, opdat hij beschaamd worde;

15 En houdt [hem] niet als eenen vijand, maar vermaant [hem] als eenen broeder.

16 De Heer nu des vredes zelf geve u vrede allen tijd, in allerlei wijze. De Heer zij met u allen.

17 De groetenis met mijne hand: 'Panlus, 't welk is een teeken in iederen Zendbrief; alzoo schrijf ik.

18 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met u allen. Amen.

HOOFDSTUK 3.

1 Voorts, broeders, bidt voor ons, opdat het woord des Heeren [zijn] loop hebbe, en verheerlijkt worde gelijk ook bij u;

2 En opdat wij mogen verlost worden van de ongeschikte en booze menschen; want het geloof is niet aller.

3 Maar de Heer is getrouw, die u zal versterken, en bewaren van den boozen.

DE EERSTE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN

TIMOTHEÛS.

HOOFDSTUK 1.

1 Paulus een Apostel van Jezus Christus, naar het bevel Gods onzes Zaligmakers, en des Heeren Jezus Christus, [die] onze hoop [is].

2 Aan Timotheüs [mijnen] opregten zoon in 't geloof; genade, barmhartigheid, vrede zij u van God onzen Vader, en Christus Jezus onzen Heer.

3 Gelijk ik u vermaand heb, dat gij te Efeze zoudt blijven, als ik naar Macedonië reisde, [zoo vermaan ik het u nog.] opdat gij sommigen beveelt geene andere leer te leeren,

4 Noch zich te begeven tot fabelen en oneindelijke geslacht-rekeningen, welke meer [twist]vragen voortbrengen dan stichting Gods die in 't geloof is.

5 Maar het einde des gebods is liefde uit een rein hart, en [uit] eene goede consciëntie, en [uit] een ongeveinsd geloof,

6 Van welke sommigen afgeeweken zijnde hebben zich gewend tot ijdel spreking;

7 Willende Leeraars der wet zijn, niet verstaande noch wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen.

8 Doch wij weten dat de wet goed is, zoo iemand die wettiglijk gebruikt,

9 En hij dit weet dat den regtvaardigen de wet niet is gezet, maar den ongerechten en den halsstarrigen, den goddeloozen en den zondaren, den onheiligen en den ongodelijken, den vadermoorders en den moedermoorders, den doodslagers,

10 Den hoereerders, dien die bij mannen liggen, den menschen-dieven, den leugenaars, den meenedigen, en zoo er iets anders de gezonde leer tegen is,

11 Naar het Euangelium der

heerlijkheid des zaligen Gods, dat mij toebetrouwd is.

12 En ik dank hem, die mij bekrachtigd heeft, [namelijk] Christus Jezus onzen Heer, dat hij mij getrouw geacht heeft, [mij] in de bediening gesteld hebbende;

13 Die ik te voren een [Gods]-lasteraar was, en een vervolger, en een verdrukker; maar mij is barmhartigheid geschied, dewijl ik het onwetend gedaan heb in [mijne] ongeloovigheid;

14 Doch de genade onzes Heeren is zeer overvloedig geweest, met geloof en liefde, die daar is in Christus Jezus.

15 Dit is een getrouw woord, en aller aanrening waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben.

16 Maar daarom is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste ben, al [zijne] lankmoedigheid zoude betoonen, tot een voorbeeld dergenen die in hem gelooven zullen ten eeuwigen leven.

17 Den Koning nu der eeuwen, den onverderfelijken, den onzienlijken, den alleen wijzen God, zij eer en heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

18 Dit gebod beveel ik u, [mijn] zoon Timotheüs, dat gij naar de profetien die van u voorgegaan zijn, in dezelve den goeden strijd strijdt,

19 Houdende het geloof, en eene goede consciëntie, welke sommigen verstooten hebbende van het geloof schipbreuk geleden hebben;

20 Onder welke is Hymeneüs en Alexander, die ik den satan overgegeven heb, opdat zij zouden leeren niet [meer] te lasteren.

HOOFDSTUK 2.

1 Ik vermaan dan voor alle dingen, dat gedaan worden smeeking, gebeden, voorbedingen, dankzeggingen, voor alle menschen,

2 Voor Koningen, en allen die in hoogheid zijn, opdat wij een gerust en stil leven leiden mogen in alle Godzaligheid, en eerbareheid.

3 Want dat is goed en aangenaam

Hoof

naam

make

4 W

schen

kenni

5 W

ook

men

Jezus

6 D

heeft

allen

tot z

7 W

Pred

de v

lieg

Heid

heid.

8 Ik

bidde

heffe

den

9 D

wen

met

zich

vlech

goud

ke k

10 M

betan

heid

werk

11 E

ren

dani

12

niet

over

[wil]

13

maal

14

gewe

verle

ding

15

in k

blijf

en k

heid

1

zoo

amb

een

2 E

beri

man

gaan

om

3 M

geer

zoek

die mij
metlijk
Heer,
geacht
iening

[Gods-]
ervol-
maar
chied,
redaan
ghed;
onzes
ig ge-
le, die

voord,
ardig,
wereld
daren
lke ik

barm-
opdat
lie de
[zijn]
octoo-
derge-
n zul-

eeu-
ijken,
alleen
heer-
heid.

ik u,
at zij
an u
den

f, en
welke
bben-
breuk

eneüs
n sa-
opdat
meer]

2.
r alle
orden
rbid-
voor

allen
opdat
n lei-
zalig-

ange-
naam

naam voor God onzen Zalig-
maker.

4 Welke wil dat alle men-
schen zalig worden, en tot
kennis der waarheid komen.

5 Want er is één God, er is
ook één Middelaar Gods en der
mensen, de mensch Christus
Jezus,

6 Die zich zelven gegeven
heeft [tot] een rantsoen voor
allen, [rijnde] de getuigenis
tot zijnen tijd;

7 Waartoe ik gesteld ben een
Prediker en Apostel, (ik zeg
de waarheid in Christus, ik
lieg niet) een Leeraar der
Heidenen, in geloof en waar-
heid.

8 Ik wil dan dat de mannen
bidden in alle plaatsen, op-
heffende heilige handen, zon-
den toorn en twisting.

9 Desgelijks ook dat de vrou-
wen in een eerbaar gewaad,
met schaamte en matigheid
zich zelve versieren, niet in
vlechtelingen [des haars], of
goud, of paarden, of kostelij-
ke kleeding;

10 Maar (hetwelk de vrouwen
betaamt die de godvruchtig-
heid belijden) door goede
werken.

11 Eene vrouw late zich lee-
ren in stilheid, in alle onder-
danigheid.

12 Doch ik laat de vrouw
niet toe dat zij leere, noch
over den man heersche, maar
[weil] dat zij in stilheid zij.

13 Want Adam is eerst ge-
maakt, daarna Eva.

14 En Adam is niet verleid
geworden, maar de vrouw
verleid zijnde is in overtred-
ding geweest.

15 Doch zij zal zalig worden
in kinderen te baren, zoo zij
blijft in het geloof, en liefde,
en heiligmaking, met matig-
heid.

HOOFDSTUK 3.

1 Dit is een getrouw woord.
zoo iemand tot eens Opzieners
ambt lust heeft, die begeert
een treffelijk werk.

2 Een Opziener dan moet on-
berispelijk zijn, ééner vrouwe
man, wakker, matig, eerbaar,
gaarne herbergende, bekwaam
om te leeren,

3 Niet genegen tot den wijn,
geen smijter, geen vuilgewin-
soeker, maar bescheiden,

geen vechter, niet geldgierig;

4 Die zijn eigen huis wel re-
geert, [zijn] kinderen in on-
derdanigheid houdende, met
alle stemmigheid;

5 (Want zoo iemand zijn eigen
huis niet weet te regeren, hoe
zal hij voor de gemeente Gods
zorg dragen?)

6 Geen nieuweling, opdat hij
niet opgeblazen worde, en in
't oordeel des duivels valle.

7 En hij moet ook eene goede
getuigenis hebben van dege-
nen die buiten zijn, opdat hij
niet valle in smaadheid, en [in]
den strik des duivels.

8 De diakenen insgelijks [moe-
ten] eerbaar zijn, niet tweeton-
gig, niet die zich tot veel wijn
begeven, geen vuilgewinzoe-
kers,

9 Houdende de verborgenheid
des geloofs in eene reine con-
scientie.

10 En dat deze ook eerst be-
proefd worden, [en] dat zij
daarna dienen, zoo zij onbe-
straffelijk zijn.

11 De vrouwen insgelijks [moe-
ten] eerbaar [zijn], geene las-
teraarsters, wakker, getrouw
in alles.

12 Dat de Diakenen ééner
vrouwe mannen zijn, die [huan-
ne] kinderen en hunne eigene
huizen wel regeren.

13 Want die wel gediend heb-
ben verkrijgen zich zelven
eenen goeden opgang, en veel
vrijmoedigheid in 't geloof,
hetwelk is in Christus Jezus.

14 Deze dingen schrijf ik u,
hopende zeer haast tot u te
komen;

15 Maar zoo ik vertoef, opdat
zij moogt weten hoe men in
't Huis Gods moet verkeer-
en, hetwelk is de gemeente des le-
venden Gods, een pilaar en
vastigheid der waarheid.

16 En buiten allen twijfel de
verborgenheid der Godzaligheid
is groot: God is geopenbaard
in het vleesch, is geregvaard-
digd in den Geest, is gezien
van de Engelen, is gepredikt
onder de Heidenen, is geloofd
in de wereld, is opgenomen
in heerlijkheid.

HOOFDSTUK 4.

1 Doch de Geest zegt dui-
delijk, dat in de laatste tijden
sommigen zullen afvallen van
het geloof, zich bevegende tot

verleidende geesten, en leerlingen der duivelen,

2 Door geveinsdheid der leugensprekers, hebbende hunne eigene consciëntie [*als*] met een brandijzer toegeschroeid,

3 Verbiedende te huwen, [*gebiedende*] van spijzen te onthouden die God geschapen heeft tot nuttiging met dankzegging, voor de geloovigen, en die de waarheid hebben bekend.

4 Want alle schepsel Gods is goed, en er is niets verwerpelijik, met dankzegging genomen zijnde;

5 Want het wordt geheiligt door het woord Gods en [*door*] het gebed.

6 Als gij deze dingen den broedren voorstelt, zoo zult gij een goed dienaar van Jezus Christus zijn, opgevoed in de woorden des geloofs en der goede leer, welke gij achtervolgd hebt.

7 Maar verwerp de ongoddelijke en oudwijfsche fabelen, en oefen u zelve tot Godzaligheid;

8 Want de lichamelijke oefening is tot weinig nut; maar de Godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte des tegenwoordigen, en des toekomstenden levens.

9 Dit is een getrouw woord, en aller aanneming waardig.

10 Want hiertoe arbeiden wij ook, en worden gesmaad omdat wij gehoopt hebben op den levenden God, die een behouder is aller menschen, [*maar*] allermeeest der geloovigen.

11 Beveel deze dingen, en leer ze.

12 Niemand verachte uwe jongheid; maar zijt een voorbeeld der geloovigen, in het woord, in wandel, in liefde, in den geest, in geloof, in reinigheid.

13 Houd aan in 't lezen, in 't vermanen, in 't leeren, tot dat ik kom.

14 Verzuim de gave niet die in u is, en die gegeven is door de profetie, met oplegging der handen des Ouderlingschaps.

15 Bedenk deze dingen, wees hierin [*besig*], opdat uw toemenen openbaar zij in alles.

16 Heb acht op u zelve, en op de leer; volhard in deze. Want dat doende zult gij en u zelve

behouden, en die u hooren.

HOOFDSTUK 5.

1 Een en ouden [*man*] bestraf niet hardelijik, maar vermaan [*hem*] als eenen vader; de jongen, als broeders;

2 De oude [*vrouwen*], als moeders; de jonge, als zusters, in alle reinigheid.

3 Eer de weduwen, die waarlijik weduwen zijn;

4 Maar zoo eenige weduwe kinderen heeft, of kinds kinderen, dat die leeren eerst aan haar eigen huis Godzaligheid oefenen, en den voor-ouderen wedervergelding doen. Want dat is goed en aangenaam voor God.

5 Die nu waarlijik weduwe is, en alleen gelaten, die hoopt op God, en blijft in smeekingen en gebeden nacht en dag;

6 Maar die haren wellust volgt, die is levende gestorven.

7 En beveel dit, opdat zij onberispelijik zijn.

8 Doch zoo iemand de zijnen, en voornamelijik [*zijne*] huisgenooten niet verzorgt, die heeft het geloof verloochend, en is erger dan een ongeloofige.

9 Dat eene weduwe gekozen worde niet minder dan van zestig jaren, welke ééns mans vrouw geweest zij,

10 Getuigenis hebbende van goede werken; zoo zij kinderen opgevoed heeft, zoo zij [*gaarne*] heeft geherbergd, zoo zij der heiligen voeten heeft gewasschen, zoo zij den verdrukten genoegzame hulp gedaan heeft, zoo zij alle goed werk nagetracht heeft.

11 Maar de jonge weduwen neem niet aan; want als zij weelderig geworden zijn tegen Christus, zoo willen zij huwen;

12 Hebbende [*haar*] oordeel, omdat zij [*haar*] eerste geloof hebben te niets gedaan.

13 En meteen ook leeren zij ledig omgaan bij de huizen; en zijn niet alleen iedig, maar ook klapachtig, en ijdele dingen doende, sprekende 't geen niet betaamt.

14 Ik wil dan dat de jonge [*weduwen*] huwen, kinderen tellen, het huis regeren, geene oorzaak van iastering aan de wederpartij geven;

15 Want eenige hebben zich al-

alreeds afgewend achter den satan.

16 Zoo eenig geloovig (man) of geloovige (vrouw) weduwen heeft, dat die haar genoegzame hulp doe, en dat de gemeente niet bezwaard worde, opdat zij degenen die waarlijk weduwen zijn genoegzame hulp doen moge.

17 Dat de Ouderlingen die wel regeren dubbele eer waardig geacht worden, voornamelijk die arbeiden in woord en leer.

18 Want de Schrift zegt: eenen dorschenden os zult gij niet mulbanden. En: de arbeider is zijn loon waardig.

19 Tegen eenen Ouderling neem geene beschuldiging aan, anders dan onder twee of drie getuigen.

20 Die zondigen, bestraf in tegenwoordigheid van allen, opdat ook de anderen vrees mogen hebben.

21 Ik betuig voor God, en den Heer Jezus Christus, en de uitverkorene Engelen, dat gij deze dingen onderhoudt zonder vooroordeel, niets doende naar toegenegenheid.

22 Leg niemand haastiglijk de handen op, noch heb geene gemeenschap aan ander zonden; bewaar u zelven rein.

23 Drink niet langer water (alleen), maar gebruik een weinig wijns, om uwe maag en uwe menigvuldige zwakheden.

24 Vansommigen menschen zijn de zonden te voren openbaar, en gaan vóór tot (hunne) veroordeeling, en in sommigen ook volgen zij na.

25 Desgelijks ook de goede werken zijn te voren openbaar, en daar het anders mede gelegen is, kunnen niet verborgen worden.

mede deelachtig zijn. Leer en vermaan deze dingen.

3 Indien iemand eene andere leer leert, en niet overeenkomt met de gezonde woorden onzes Heeren Jezus Christus, en met de leer die naar de Godzaligheid is,

4 Die is opgeblazen, en weet niets, maar hij raast omtrent (twist) vragen en woordenstrijd, uit welke komt rijd, twist, lasteringen, kwade nadenkingen,

5 Verkeerde krakeelingen van menschen die een verdorven verstand hebben, en van de waarheid beroofd zijn, meenende dat de Godzaligheid een gewin zij. Wijk af van dezulken.

6 Doch de Godzaligheid is een groot gewin met vergenoeging.

7 Want wij hebben niets in de wereld gebragt, 't is openbaar dat wij ook niet kunnen iets daar uit dragen;

8 Maar als wij voedsel en dekseel hebben, wij zullen daarmee vergenoegd zijn.

9 Doch die rijk willen worden, vallen in verzoeking en (in) den strik, en (in) vele dwaze en schadelijke begeerlijkheden, welke de menschen doen verzinken in verderf en ondergang.

10 Want de geldgierigheid is een wortel van alle kwaad, tot welke sommigen lust hebbende zijn afgedwaald van het geloof, en hebben zich zelven met vele smarten doorstoken.

11 Maar gij, o mensch Gods, vlied deze dingen, en jaag naar gerechtigheid, Godzaligheid, geloof, liefde, lijdzaamheid, zachtmoedigheid.

12 Strijd den goeden strijd des geloofs; grijp naar het eeuwige leven, tot hetwelk gij ook geroepen zijt, en de goede belijdenis beleden hebt voor vele getuigen.

13 Ik beveel u voor God, die alle ding levend maakt, en (voor) Christus Jezus, die onder Pontius Pilatus de goede belijdenis betuigd heeft,

14 Dat gij dit gebod houdt, onbevlekt (en) onberispelijk, tot op de verschijning onzes Heeren Jezus Christus,

15 Welke te zijner tijd vertoonen zal de zalige en alleen magtige Heer, de Koning der koningen, en Heer der heeren,

16 Die alleen onsterfelijkheid heeft, en een ontoegankelijk licht bewoont; welken geen mensch gezien heeft, noch zien kan; welken zij eer en eeuwige kracht. Amen.

17 Den rijken in deze tegenwoordige wereld beveel dat zij niet hoogmoedig zijn, noch [hunne] hope stellen op de ongestadigheid des rijkdoms, maar op den levenden God, die ons alle dingen rijkelijk verleent om te genieten;

18 Dat zij weldadig zijn, rijk worden in goede werken, gaarne mededeelende zijn, [en] gemeenzaam;

19 Leggende zich zelven weg tot eenen schat een goed fundament tegen het toekomstige, opdat zij het eeuwige leven verkrijgen mogen.

20 O Timotheüs, bewaar het pand [u] toebetrouwd, eenen afkeer hebbende van het ongoddelijk ijdel roepen, en van de tegenstellingen der valsche-lijk genoemde wetenschap;

21 Welke sommigen voorgewende, zijn van het geloof afgeweken. De genade zij met u. Amen.

DE TWEDE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN

TIMOTHEÛS.

HOOFDSTUK 1.

1 Paulus een Apostel van Jezus Christus, door den wil Gods, naar de belofte des levens dat in Christus Jezus is, 2 Aan Timotheüs, [mijne] geliefden zoon; genade, barmhartigheid, vrede zij [u], van God den Vader, en Christus Jezus onzen Heer.

3 Ik dank God, dien ik dien van [mijne] voorouderen aan in eene reine conscientie, gelijk ik zonder ophouden uwer gedachtig ben in mijne gebeden nacht en dag;

4 Zeer begeerig zijnde om u te zien, als ik gedenk aan uwe tranen, opdat ik moge met blijdschap vervuld worden;

5 Als ik mij in gedachtenis breng het ongeveernde geloof dat in u is, hetwelk eerst ge-

woond heeft in uwe grootmoeder Lois, en uwe moeder Eunice; en ik ben verzekerd dat het ook in u [woont].

6 Om welke oorzaak ik u in-dachtig maak dat gij opwekt de gave Gods, die in u is door de oplegging mijner handen.

7 Want God heeft ons niet gegeven eenen geest der vrees-achtigheid, maar der kracht, en der liefde, en der gematigdheid.

8 Schaam u dan niet der getuigenis onzes Heeren, noch mijns, die zijn gevangene ben; maar lijd verdrukkingen met het Euangelium naar de kracht Gods,

9 Die ons heeft zalig gemaakt, en geroepen met eene heilige roeping; niet naar onze werken, maar naar zijn eigen voornemen en genade, die ons gegeven is in Christus Jezus vóór de tijden der eeuwer;

10 Doch nu geopenbaard is door de verschijning onzes Zaligmakers Jezus Christus, die den dood heeft te niete gedaan, en het leven en de onverderfelijkheid aan het licht gebragt door het Euangelium;

11 Waartoe ik gesteld ben een Prediker, en een Apostel, en een Leeraar der Heidenen;

12 Om welke oorzaak ik ook deze dingen lijd, maar word niet beschaamd. Want ik weet wien ik geloofd heb, en ik ben verzekerd dat hij magtig is mijn pand bij [hem] weggelegd te bewaren tot dien dag.

13 Houd het voorbeeld der gezonde woorden, die gij van mij gehoord hebt, in geloof en liefde die in Christus Jezus is.

14 Het goede pand dat [u] toebetrouwd is, oewaar door den Heiligen Geest, die in ons woont.

15 Gij weet dit dat allen die in Azië zijn, zich van mij afgewend hebben; onder welke is Phygellus en Hermogenes.

16 De Heer geve het huis van Onesiphorus barmhartigheid; want hij heeft mij dikmaals verkwikt, en heeft zich mijner keten niet geschaamd;

17 Maar als hij te Rome gekomen was, heeft hij mij zeer naarstiglijk gezocht, en heeft [mij] gevonden.

18 De Heer geve hem dat hij barmhartigheid vinde bij den

Heer,

Heer, in dien dag; en hoe veel hij [wij] te Efeze gediend heeft weet gij zeer wel.

HOOFDSTUK 2.

1 Gij dan, mijn zoon, word gesterkt in de genade die in Christus Jezus is.

2 En 't geen gij van mij gehoord hebt onder vele getuigen, betrouw dat aan getrouwe menschen, welke bekwaam zullen zijn om ook anderen te leeren.

3 Gij dan, lijd verdrukkingen, als een goed krijgsknecht van Jezus Christus.

4 Niemand die in den krijg dient wordt ingewikkeld in de handelingen des leeftogts, opdat hij dien mogen behage die [hem] tot den krijg aangenomen heeft;

5 En indien ook iemand strijdt, die wordt niet gekroond, zoo hij niet wettiglijk heeft gestreden.

6 De landman als hij werkt, moet alzoo eerst de vruchten genieten.

7 Merk hetgeen ik zeg; doch de Heer geve u verstand in alle dingen.

8 Houd in gedachtenis dat Jezus Christus uit de dooden is opgewekt, welke is uit het zaad Davids, naar mijn Euan-gelium.

9 Om hetwelk ik verdrukkingen lijd tot de banden toe, als een kwaaddoener; maar het woord Gods is niet gebonden.

10 Daarom verdraag ik alles om de uitverkorenen, opdat ook zij de zaligheid zouden verkrijgen, die in Christus Jezus is, met eeuwige heerlijkheid.

11 Dit is een getrouw woord; want indien wij met [hem] gestorven zijn, zoo zullen wij ook met [hem] leven;

12 Indien wij verdragen, wij zullen ook met [hem] heerschen; indien wij [hem] verloochenen, hij zal ons ook verloochenen;

13 Indien wij ontrouw zijn, hij blijft getrouw; hij kan zich zelf niet verloochenen.

14 Breng deze dingen in gedachtenis, en betuig voor den Heer, dat zij geen woorden-strijd voeren, ['t welk] tot geen ding nut [is, dan] tot verkeering der toehoorders.

15 Benaarstig u om u zelfden Gods beproefd voor te stellen, eenen arbeider die niet beschaamd wordt, die het woord der waarheid regt snijdt.

16 Maar stel u tegen het ongoddelijk ijdel roepen; want zij zullen in meerdere goddeloosheid toenemen,

17 En hun woord zal voorteten gelijk de kanker; onder welke is Hymeneüs en Philetus,

18 Die van de waarheid zijn afgeweken, zeggende dat de opstanding alreeds geschied is; en verkeeren sommiger geloof.

19 Evenwel het vaste fondament Gods staat, hebbende dit zegel: de Heer kent degenen die de zijnen zijn; en: een iegelijk die den naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid.

20 Doch in een groot huis zijn niet alleen gouden en zilveren vaten, maar ook houten en aarden [vaten], en sommige ter eere, maar sommige ter oneere.

21 Indien dan iemand zich zelfen van dezen reinigt, die zal een vat zijn ter eere, geheiligd en bekwaam tot gebruik des Heeren, tot alle goed werk toe bereid.

22 Maar vlied de begeerlijkheden der jongheid, en jaag na regtvaardigheid, geloof, liefde, vrede met degenen die den Heer aanroepen uit een rein hart.

23 En verwerp de vragen die dwaas en zonder leering zijn, wetendedat zij twistingen voortbrengen.

24 En een dienstknecht des Heeren moet niet twisten, maar vriendelijk zijn jegens allen, bekwaam om te leeren, [en] die de kwaden kan verdragen;

25 Met zachtmoedigheid onderwijzende degenen die tegenstaan, of hun God t' eeniger tijd bekeering gawe tot erken-tenis der waarheid,

26 En zij wederom ontwaken mogten uit den strik des duivels, onder welken zij gevangen waren tot zijnen wil.

HOOFDSTUK 3.

1 En weet dit, dat in de laatste dagen ontstaan zullen zware tijden.

2 Want de menschen zullen zijn liefhebbers van zich zelve, geldgierig, laatsdunkend, hoovaardig, lasteraars, den ouden ongehoorzaam, ondankebaar, onheilig,

3 Zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijk, achterklappers, onmatig, wreed, zonder liefde tot de goeden,

4 Verraders, roekeloos, opgeblazen, meer liefhebbers der wellusten dan liefhebbers Gods;

5 Hebbende eene gedaante van Godzaligheid, maar die de kracht derzelfde verloochend hebben. Heb ook eenen afkeer van dezen.

6 Want van dezen zijn 't die in de huizen insluipen, en nemen de vrouwkens gevangen die met zonden beladen zijn, en door menigerlei begeerlijkheden gedreven worden;

7 [*Vrouwkens*] die altijd leeren, en nimmermeer tot kennis der waarheid kunnen komen.

8 Gelijkerwijs nu Jannes en Jambres Mozes tegenstonden, alzoo staan ook deze de waarheid tegen; menschen verdorven zijnde van verstand, verwerpelijk aangaande het geloof;

9 Maar zij zullen niet meerder toenemen; want hunne uitzinnigheid zal allen openbaar worden, gelijk ook gener geworden is.

10 Maar gij hebt achtervolgd mijne leer, wijze van doen, voornemen, geloof, lankmoedigheid, liefde, lijdzaamheid,

11 [*Mijne*] vervolgingen, [*mijn*] lijden, zulks als mij overgekomen is in Antiochië, in Ikonie, [*en*] in Lystre; hoedanige vervolgingen ik geleden heb, en de Heer heeft mij uit alle verlost.

12 En ook allen die Godzaliglijk willen leven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden;

13 Doch de booze menschen en bedriegers zullen tot erger voortgaan, verleidende en wordende verleid.

14 Maar blijf gij in 't geen gij geleerd hebt, en [*waarvan*] u verzekering gedaan is, wetende van wien gij het geleerd hebt,

15 En dat gij van kinds af de

heilige Schriften geweten hebt, die u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof hetwelk in Christus Jezus is.

16 Al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot leering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing die in de regtvaardigheid is;

17 Opdat de mensch Gods volmaakt zij, tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust.

HOOFDSTUK 4.

1 Ik betuig dan voor God en den Heer Jezus Christus, die de levenden en dooden oordeelen zal in zijne verschijning en in zijn Koninkrijk:

2 Predik het woord; houd aan tijdelijk, ontijdelijk; wederleg, bestraf, vermaan in alle lankmoedigheid, en leer.

3 Want er zal een tijd zijn, wanneer zij de gezonde leer niet zullen verdragen; maar ketelachtig zijnde van gehoor zullen zij zich zelve leeraars opgeden naar hunne eigene begeerlijkheden,

4 En zullen [*hun*] gehoor van de waarheid afwenden, en zullen zich keeren tot fabelen.

5 Maar gij wees wakker in alles, lijd verdrukkingen, doe het werk van een Euangelist, maak dat men van uwen dienst ten volle verzekerd zij.

6 Want ik word nu tot een drank-offer geofferd, en de tijd mijner ontbinding is aanstaande.

7 Ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb den loop geëindigd, ik heb het geloof behouden;

8 Voorts is mij weggelegd de kroon der regtvaardigheid, welke mij de Heer, de regtvaardige Regter, in dien dag geven zal; en niet alleen mij, maar ook allen die zijne verschijning liefgehad hebben.

9 Benaarstig u haastiglijk tot mij te komen;

10 Want Demas heeft mij verlaten, hebbende de tegenwoordige wereld lief gekregen, en is naar Thessalonika gereisd; Crescens naar Galatië, Titus naar Dalmatië.

11 Lukas is alleen met mij. Neem Markus mede, en breng [*hem*] met u, want hij is mij zeer nuttig tot den dienst.

12 Maar Tychikus heb ik naar Efeze gezonden.

13 Den

Hoo
13 I
Troa
bren
de
perk
14
heef
de
ne
15
ook
den
16
woor
gewe
allen
niet
17
gest
tigd
volle
de p
[des
ik b
verl
18
sen
war
ning
heid
19
en
20
blev
Mil
21
den
Eub
nus
bro
22
met
met

A

T

1
Go
zus
der
ken
Go
2
lev
liep
de
ope
3
de

13 Den reismantel dien ik te Troas bij Karpus gelaten heb, breng mede als gij komt, en de boeken, inzonderheid de perkamenten.

14 Alexander de kopersmid heeft mij veel kwaads betoond; de Heer vergelde hem naar zijne werken;

15 Van welken wacht u gij ook; want hij heeft onze woorden zeer tegengestaan.

16 In mijne eerste verantwoording is niemand bij mij geweest, maar zij hebben mij allen verlaten. Het worde hun niet toegerekend.

17 Maar de Heer heeft mij bijgestaan, en heeft mij bekrachtigd, opdat men door mij ten volle zoude verzekerd zijn van de prediking, en alle Heidenen [*deselve*] zouden hooren; en ik ben uit den muil des leeuws verlost;

18 En de Heer zal mij verlossen van alle boos werk, en bewaren tot zijn hemelsch Koninkrijk; welken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

19 Groet Prisca en Aquila, en het huis van Onesiphorus.

20 Erastus is te Korinthe gebleven, en Trofimus heb ik te Milete krank gelaten.

21 Benaarstig u om vóór den winter te komen. U groet Eubulus, en Pudens, en Linus en Claudia, en al de broeders.

22 De Heer Jezus Christus zij met uwen geest. De genade zij met ulieden. Amen.

DE ZENDBRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN

T I T U S.

HOOFDSTUK 1.

1 Paulus een dienstknecht Gods en een Apostel van Jezus Christus, naar het geloof der uitverkorenen Gods, en de kennis der waarheid die naar de Godzaligheid is,

2 In de hope des eewigen levens, welke God, die niet liegen kan, beloofd heeft vóór de tijden der eeuwen, maar geopenbaard heeft te zijner tijd;

3 [*Namelijk*] woord, door de prediking die mij toebe-

trouwd is, naar het bevel Gods onzes Zaligmakers; aan Titus [*mijnen*] opregten zoon naar het gemeene geloof;

4 Genade, barmhertigheid, vrede zij [*u*], van God den Vader, en den Heer Jezus Christus, onzen Zaligmaker.

5 Om die oorzaak heb ik u in Kreta gelaten, opdat gij hetgeen dat [*nog*] ontbrak voorts zoudt te regt brengen, en [*dat*] zij van stad tot stad zoudt Ouderlingen stellen, gelijk ik u bevolen heb;

6 Indien iemand onberispelijk is, ééner vrouwe man, geloofige kinderen hebbende, die niet te beschuldigen zijn van overdadigheid, of ongehoorzaam zijn.

7 Want een Opziener moet onberispelijk zijn, als een huisverzorger Gods, niet eigenzinnig, niet genegen tot toornigheid, niet genegen tot den wijn, geen smijter, geen vuilgewinzouwer;

8 Maar die gaarne herbergt, die de goeden liefheeft, matig, regtvaardig, heilig, kuisch.

9 Die vasthoudt aan het getrouwe woord dat naar de leer is, opdat hij magtig zij beide om te vermanen door de gezonde leer, en om de tegensprekers te wederleggen.

10 Want er zijn ook vele ongeregelde, ijdelheidsprekers, en verleiders van zinnen, inzonderheid die uit de Besnijdenis zijn;

11 Welken men moet den mond stoppen; die geheele huizen verkeeren, leerende wat niet behoort, om vuil gewins wil.

12 Een uit hen, zijnde hun eigen Profeet, heeft gezegd: de Kretensen zijn altijd leugenachtig, kwade beesten, luie buiken.

13 Deze getuigenis is waar. Daarom bestraf hen scherpe-lijk, opdat zij gezond mogen zijn in 't geloof.

14 En zich niet begeven tot Joodsche fabelen, en geboden der menschen die [*hen*] van de waarheid afkeeren.

15 Alle dingen zijn wel rein den reinen, maar den bevlechten en ongeloovigen is geen ding rein, maar beide hun verstand en consciëtie zijn bevlekt.

16 Zij belijden dat zij God kennen, maar zij verloochenen [Hem] met de werken, alzoo zij gruwelijk zijn en ongehoorzaam, en tot alle goed werk ondeugende.

HOOFDSTUK 2.

1 Doch gij, spreek hetgeen de gezonde leer betaamt:

2 Dat de oude mannen nuchteren zijn, stemmig, voorzigtig, gezond in 't geloof, in de liefde, in de lijdzaamheid.

3 De oude vrouwen insgelijks dat zij in [hare] dragt zijn gelijk den heiligen betaamt, dat zij geene lasteraarsters zijn, zich niet tot veel wijns begevende, [maar] leeraressen zijn van het goede;

4 Opdat zij de jonge [vrouwen] leeren voorzigtig te zijn, hare mannen lief te hebben, hare kinderen lief te hebben,

5 Matig te zijn, kuisch te zijn, 't huis te bewaren, goed te zijn, haren eigenen mannen onderdanig te zijn, opdat het woord Gods niet gelasterd worde.

6 De jonge [mannen] insgelijks vermaan dat zij matig zijn.

7 Betoon u zelve in alles een voorbeeld van goede werken; in de leer [betoon] onverschuldheid, deftigheid, opregtheid;

8 Het woord gezond, [en] onzerwerpelijk, opdat degene die daartegen is beschaamd worde, en niets kwaads hebbe van ulieden te zeggen.

9 De dienstknechten [vermaan] dat zij hunnen eigenen heeren onderdanig zijn, dat zij in alles welbehagelijk zijn, niet tegensprekende,

10 Niet onttrekkende, maar alle goede trouw bewijzende; opdat zij de leer Gods onzes Zaligmakers in alles mogen versieren.

11 Want de zaligmakende genade Gods is verschenen allen menschen,

12 En onderwijst ons, dat wij de goddeloosheid en de wereldsche begeerlijkheden verzakende, matiglijk, en regtvaardiglijk, en Godzaliglijk leven zouden in deze tegenwoordige wereld;

13 Verwachtende de zalige ope, en verschijning der

heerlijkheid des grooten Gods onzes Zaligmakers Jezus Christus,

14 Die zich zelve voor ons gegeven heeft, opdat hij ons zoude verlossen van alle ongerechtigheid, en zich zelve een eigen volk zoude reinigen, ijverig in goede werken.

15 Spreek dit, en vermaan, en bestraf met allen ernst. Dat niemand u verachte.

HOOFDSTUK 3.

1 Vermaan hen dat zij den Overheden en Magten onderdanig zijn, dat zij [hun] gehoorzaam zijn, dat zij tot alle goed werk bereid zijn,

2 Dat zij niemand lasteren, geen vechters zijn, [maar] bescheiden zijn, alle zachtmoedigheid bewijzende jegens alle menschen.

3 Want ook wij waren eertijds onwjs, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende, in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde [en] elkander latende.

4 Maar wanneer de goedertierenheid Gods onzes Zaligmakers, en [zijne] liefde tot de menschen, verschenen is,

5 Heeft Hij ons zalig gemaakt, niet uit de werken der regtvaardigheid die wij gedaan hadden, maar naar zijne barmhartigheid, door het bad der wedergeboorte, en vernieuwing des Heiligen Geestes,

6 Welken hij over ons rijkelijk heeft uitgegoten door Jezus Christus onzen Zaligmaker,

7 Opdat wij geregtvaardig zijnde door zijne genade, ergenamen zouden worden naar de hope des eeuwigen levens.

8 Dit is een getrouw woord, en deze dingen wil ik dat gij ernstiglijk bevestigt, opdat degenen die aan God gelooven, zorg dragen om goede werken voor te staan; deze dingen zijn het die goed en nuttig zijn den menschen.

9 Maar wedersta de dwaze vragen en geslacht-rekeningen, en twistingen, en strijdningen over de wet; want zij zijn onnut en ijdel.

10 Eenen ketterischen mensch verwerp na de eerste en tweede vermaning,

11 We-

11 Wetende dat de zoodanige verkeerd is, en zondigt, zijnde bij zich zelven veroordeeld.

12 Als ik Artemas tot u zal zenden, of Tychikus, zoo be-naarstig u tot mij te komen te Nikopolis; want aldaar heb ik voorgenomen te overwintren.

13 Zenas den Wetgeleerden, en Apollos geleid zorgvuldiglijk, opdat hun niets ontbreke.

14 En dat ook de onzen leeren goede werken voor te staan tot noodig gebruik, opdat zij niet onvruchtbaar zijn.

15 Die met mij zijn groeten u allen. Groet hen die ons liefhebben in 't geloof. De genade zij met u allen. Amen.

DE ZENDBRIEF
VAN DEN
APOSTEL PAULUS
AAN
PHILEMON.

1 Paulus een gevangene van Christus Jezus, en Timotheüs de broeder, aan Philemon den geliefden, en onzen mede-arbeider,

2 En aan Appia de geliefde, en aan Archippus onzen medestrijder, en aan de gemeente die ten uwen huize is;

3 Genade zij ulieden en vrede, van God onzen Vader, en den Heer Jezus Christus.

4 Ik dank mijnen God, uwer altijd gedachtig zijnde in mijne gebeden;

5 Alzoo ik hoor uwe liefde, en geloof, hetwelk gij hebt aan den Heer Jezus, en jegens al de heiligen;

6 Opdat de gemeenschap uws geloofs krachtig worde in de bekendmaking alles goeds, hetwelk in ulieden is door Christus Jezus.

7 Want wij hebben groote vreugde en vertroosting over uwe liefde, dat de ingewanden der heiligen verkwikt zijn geworden door u, broeder.

8 Daarom hoewel ik groote vrijmoedigheid heb in Christus om u te bevelen hetgeen betamelijk is,

9 Zoo bid ik (nogtans) liever door de liefde, daar ik zooda-

nig een ben, te weten Paulus, een oud man, en nu ook een gevangene van Jezus Christus.

10 Ik bid u (dan) voor mijnen zoon, welken ik in mijne banden heb geteeld, (namelijk) Onesimus,

11 Die eertijds u onnut was; maar nu u en mij zeer nuttig; welken ik wedergezonden heb.

12 Doch gij, neem hem, dat is, mijne ingewanden, (weder) aan;

13 Welken ik wel had willen bij mij behouden, opdat hij mij voor u dienen zoude in de banden des Euangeliums;

14 Maar ik heb zonder uw goedvinden niets willen doen, opdat uwe goeddadigheid niet zoude zijn als naar bedwang, maar naar vrijwilligheid.

15 Want veelligt is hij daarom voor eenen kleinen tijd (van u) gescheiden geweest, opdat gij hem eeuwig zoudt weder hebben;

16 (Nu) voortaan niet als een dienstknecht, maar meer dan een dienstknecht, (namelijk) een geliefden broeder, inzonderheid mij, hoe veel meer dan u, beide in het vleesch, en in den Heer?

17 Indien gij mij dan houdt voor eenen medgezel, zoo neem hem aan gelijk als mij.

18 En indien hij u iets vergongelijkt heeft, of schuldig is, reken mij dat toe.

19 Ik Paulus heb het geschreven met deze mijne hand, ik zal 't betalen; opdat ik u niet zegge, dat gij ook u zelve mij daartoe schuldig zijt.

20 Ja, broeder, laat mij uwer (hierin) genieten in den Heer; verkwik mijne ingewanden in den Heer.

21 Ik heb aan u geschreven, vertrouwende op uwe gehoorzaamheid; en ik weet dat gij doen zult ook boven hetgeen ik zeg.

22 En bereid mij ook te gelijk eene herberg; want ik hoop dat ik door uwe gebeden ulieden zal geschonken worden.

23 U groeten Epafras mijn mede-gevangene in Christus Jezus,

24 Markus, Aristarchus, Demas, Lukas, mijne mede-arbeiders.

25 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met uwen geest. Amen.

DE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL PAULUS

AAN DE

HEBREËN.

HOOFDSTUK 1.

1 God voortijds veelmaal, en op velerlei wijze, tot de vaderen gesproken hebbende door de Profeten, heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door den Zoon,

2 Welken Hij gesteld heeft tot een erfgenaam van alles, door welken Hij ook de wereld gemaakt heeft.

3 Welke alzoo hij is het afschijnsel [zijner] heerlijkheid, en het uitgedrukte beeld zijner zelfstandigheid, en alle dingen draagt door het woord zijner kracht, nadat hij de reinigmaking onzer zonden door zich zelven te weeg gebragt heeft, is gezeten aan de regter[hand] der Majesteit in de hoogste [hemelen];

4 Zoo veel treffelijker geworden dan de Engelen, als hij uitnemender naam boven hen geërfd heeft.

5 Want tot wien van de Engelen heeft Hij ooit gezegd: gij zijt mijn Zoon, heden heb Ik u gegeneerd? En wederom: Ik zal hem tot een Vader zijn, en hij zal Mij tot een Zoon zijn?

6 En als Hij wederom den eerstgeborenen inbrengt in de wereld, zegt Hij: en dat alle Engelen Gods hem aanbidden.

7 En tot de Engelen zegt Hij wel: die zijne Engelen maakt geesten, en zijne dienaars eene vlam des vuurs;

8 Maar tot den Zoon [zegt Hij]: uw troon, o God, is in alle eeuwigheid; de schepter uws Koninkrijks is een regte schepter.

9 Gij hebt regtvaardigheid liefgehad, en ongerechtigheid gehaat; daarom heeft u, o God, uw God gezald met olie der vreugde boven uwe medegenooten.

10 En: Gij Heer, hebt in den beginne de aarde gegrond, en de hemelen zijn werken uwer handen.

11 Dezelve zullen vergaan, maar Gij blijft altijd; en zij zullen alle als een kleed verouden,

12 En als een dekkleed zult Gij hen ineend rollen, en zij zullen veranderd worden; maar Gij zijt dezelfde, en uwe jaren zullen niet ophouden.

13 En tot welken der Engelen heeft Hij ooit gezegd: zit aan mijne regter[hand], totdat Ik uwe vijanden zal gezet hebben tot eene voetbank uwer voeten?

14 Zijn zij niet allen gediensstige geesten, die tot dienst uitgezonden worden om dergenen wil die de zaligheid beërven zullen?

HOOFDSTUK 2.

1 Daarom moeten wij ons te meer houden aan hetgeen [van ons] gehoord is, opdat wij niet t' eeniger tijd doervloeiën.

2 Want indien het woord door de Engelen gesproken vast is geweest, en alle overtreding en ongehoorzaamheid regtvaardige vergelding ontvangen heeft,

3 Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zoo groote zaligheid geen acht nemen? welke begonnen zijnde verkonigd te worden door den Heer, aan ons bevestigd is geworden van degenen die [hem] gehoord hebben,

4 God bovendien mede getuigende door teekenen en wonderen, en menigerlei krachten, en bedelingen der Heiligen Geestes, naar zijnen wil.

5 Want Hij heeft den Engelen niet onderworpen de toekomstige wereld, van welke wij spreken;

6 Maar er heeft iemand ergens betuigd, zeggende: wat is de mensch dat Gij zijner gedenkt? of des menschen Zoon dat Gij hem bezoekt?

7 Gij hebt hem een weinig minder gemaakt dan de Engelen; met heerlijkheid en eer hebt Gij hem gekroond, en Gij hebt hem gesteld over de werken uwer handen.

8 Alle dingen hebt Gij onder zijne voeten onderworpen. Want daarin dat Hij hem alle dingen heeft onderworpen, heeft Hij niets uitgelaten dat hem niet onderworpen zij; doch nu sien wij nog niet dat hem al-

alle dingen onderworpen zijn; 9 Maar wij zien Jezus met heerlijkheid en eer gekroond, die een weinig minder dan de Engelen geworden was, van wege 't lijden des doods; opdat hij door de genade Gods voor allen den dood smaken zoude.

10 Want het betaamde Hem, om welken alle dingen zijn, en door welken alle dingen zijn, dat Hij vele kinderen tot de heerlijkheid leidende, den Oversten Leidsman hunner zaligheid door lijden zouden heiligen.

11 Want en hij die heiligt, en zij die geheiligt worden, zijn allen uit één; om welke oorzaak hij zich niet schaamt hen broeders te noemen.

12 Zeggende: ik zal uwen naam mijnen broederen verkondigen; in het midden der gemeente zal ik U lofszingen.

13 En wederom: ik zal mijn vertrouwen op Hem stellen. En wederom: zie daar, ik en de kinderen die mij God gegeven heeft.

14 Overmits dan de kinderen des vleesch en bloeds deelachtig zijn, zoo is hij ook desgelijks derzelver deelachtig geworden, opdat hij door den dood te niete doen zoude den genen die het geweld des doods had, dat is, den duivel;

15 En verlossen zoude al degenen die met vrees des doods door al (hun) leven der dienstbaarheid onderworpen waren.

16 Want waarlijk Hij neemt de Engelen niet aan, maar Hij neemt het zaad Abrahams aan;

17 Waarom hij in alles den broederen moest gelijk worden, opdat hij een barmhartig en een getrouwe Hoogepriester zoude zijn in de dingen die bij God (te doen waren), om de zonden des volks te verzoenen.

18 Want in hetgeen hij zelf verzocht zijnde, geleden heeft, kan hij degenen die verzocht worden, te hulp komen.

die hem gesteld heeft, gelijk ook Mozes in geheel zijn huis was.

3 Want deze is zoo veel meerder heerlijkheid waardig geacht dan Mozes, als degene die het huis gebouwd heeft, meerder eer heeft dan het huis.

4 Want een ieder huis wordt van iemand gebouwd; maar die dit alles gebouwd heeft, is God.

5 En Mozes is wel getrouw geweest in geheel zijn huis, als een dienaar, tot getuiging der dingen die (daarna) gesproken zouden worden;

6 Maar Christus als de Zoon over zijn eigen huis; wiens huis wij zijn, indien wij maar devrijmoedigheid, en den roem der hope tot het einde toe vast behouden.

7 Daarom gelijk de Heilige Geest zegt: heden indien gij zijne stem hoort,

8 Zoo verhardt uwe harten niet, gelijk (het geschied is) in de verbittering, ten dage der verzoeking, in de woestijn;

9 Alwaar Mij uwe vaders verzocht hebben; zij hebben Mij beproefd, en hebben mijne werken gezien veertig jaren lang.

10 Daarom was Ik vertoornd over dat geslacht, en sprak: altijd dwalen zij met het hart, en zij hebben mijne wegen niet gekend.

11 Zoo heb Ik dan gezworen in mijnen toorn: indien zij in mijne rust zullen ingaan.

12 Ziet toe, broeders, dat niet t' eeniger tijd in iemand van u zij een boos ongeloovig hart, om af te wijken van den levenden God;

13 Maar vermaant elkander alle dagen, zoo lang als het Heden genoemd wordt, opdat niet iemand uit u verhard worde door de verleiding der zonde.

14 Want wij zijn Christus deelachtig geworden, zoo wij anders het beginsel dezes vasten gronds tot het einde toe vast behouden.

15 Terwijl er gezegd wordt: Heden indien gij zijne stem hoort, zoo verhardt uwe harten niet, gelijk in de verbittering (geschied is).

16 Want sommigen als zij die gehoord hadden, hebben (Hem) verbitterd, doch niet allen die

HOOFDSTUK 3.

1 Hierom, heilige broeders, die der hemelsche roeping deelachtig zijt, aanmerkt den Apostel en Hoogepriester onzer belijdenis Christus Jezus.

2 Die getrouw is dengenen

die uit Egypte door Mozes uitgegaan zijn.

17 Over welke nu is Hij vertoord geweest veertig jaren? Was 't niet over degenen die gezondigd hadden, welker lichamen gevallen zijn in de woestijn?

18 En welken heeft Hij gezworen, dat zij in zijne rust niet zouden ingaan, anders dan den genen die ongehoorzaam geweest waren?

19 En wij zien dat zij niet hebben kunnen ingaan van wege [hun] ongehoorzaamheid.

HOOFDSTUK 4.

1 Laat ons dan vreezen, dat niet t' eeniger tijd, de belofte van in zijne rust in te gaan nagelaten zijnde, iemand van u schijne achtergebleven te zijn.

2 Want ook ons is het Evangelium verkondigd, gelijk als hun; maar het woord der prediking deed hun geen nut, dewijl het niet met het geloof niet gemengd was in degenen die het gehoord hebben.

3 Want wij die geloofd hebben gaan in de rust, gelijk Hij gezegd heeft: zoo heb Ik dan gezworen in mijnen toorn: indien zij zullen ingaan in mijne rust; hoewel [zijne] werken van de grondlegging der wereld af al volbragt waren.

4 Want Hij heeft ergens van den zevenden [dag] aldus gesproken: en God heeft op den zevenden dag van al zijne werken gerust.

5 En in deze [plaats] wederom: indien zij in mijne rust zullen ingaan.

6 Dewijl dan blijft, dat sommigen in dezelve [rust] ingaan, en degenen dien het Evangelium eerst verkondigd was, niet ingegaan zijn van wege de ongehoorzaamheid,

7 Zoo bepaalt Hij wederom eenen zekeren dag, [namelijk] Heden, door David zeggende zoo langen tijd daarna (gelijkerwijs gezegd is): Heden indien gij zijne stem hoort, zoo verhardt uwe harten niet.

8 Want indien Jezus hen in de rust gebracht heeft, zoo had hij daarna niet gesproken van eenen anderen dag.

9 Er blijft dan eene rust over voor het volk Gods.

10 Want die ingegaan is in zijne rust, die heeft zelf ook van zijne werken gerust, gelijk God van de zijne.

11 Laat ons dan ons benaastigen om in die rust in te gaan; opdat niet iemand in datzelfde exempel der ongehoorzaamheid valle.

12 Want het woord Gods is levend en krachtig, en scherp-snijdender dan eenig tweesnijdend zwaard, en gaat door tot de verdeeling der ziel en des geestes, en der zamenvoegselen, en des mergs, en is een oordeeler der gedachten en der overleggingen des harten;

13 En er is geen schepsel onzichtbaar voor Hem; maar alle dingen zijn naakt en geopen, voor de oogen desgenen met welken wij te doen hebben.

14 Dewijl wij dan eenen grooten Hoogepriester hebben, die door de hemelen doorgegaan is, [namelijk] Jezus den Zoon Gods, zoo laat ons deze belijdenis vasthouden.

15 Want wij hebben geen Hoogepriester, die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar die in alle dingen, gelijk als wij, is verzocht geweest, [doch] zonder zonde.

16 Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden om geholpen te worden ter bekwaamer tijd.

HOOFDSTUK 5.

1 Want alle Hoogepriester uit de menschen genomen wordt gesteld voor de menschen in de zaken die bij God [te doen zijn], opdat hij offere gaven en slagt-offeren voor de zonden;

2 Die behoorlijk medelijden kan hebben met de onwetenden en dwalenden, overmits hij ook zelf met zwakheid omvangen is;

3 En om dezelve [zwakheid] wil moet hij, gelijk voor het volk, alzoo ook voor zich zelf, offeren voor de zonden.

4 En niemand neemt zich zelf van die eer aan, maar die van God geroepen wordt, gelijkewijs als Aäron.

5 Alzoo ook Christus heeft zich zelf niet verheerlijkt om

om Hoogepriester te worden, maar die tot hem gesproken heeft: gij zijt mijn Zoon, heden heb Ik u gegenerceerd.

6 Gelijk Hij ook in eene andere *(plants)* zegt: gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening Melchizedeks.

7 Die in de dagen zijns vleesch gescheiden en smeekingen tot dengenen die hem uit den dood konde verlossen met sterke roeping en tranen geofferd hebbende, en verhoord zijnde uit de vrees.

8 Hoewel hij de Zoon was, *(nogtans)* gehoorzaamheid geleerd heeft uit hetgeen hij heeft geleden;

9 En geheiligt zijnde is hij allen die hem gehoorzaam zijn eene oorzaak der eeuwige zaligheid geworden;

10 En is van God genoemd een Hoogepriester naar de ordening Melchizedeks.

11 Van welken wij hebben vele dingen, en zwaar om te verklaren, te zeggen; dewijl gij traag om te hooren geworden zijt.

12 Want gij, daar gij Leeraars behoortet te zijn van wege den tijd, hebt wederom noodig dat men u leere welke de eerste beginnelen zijn der woorden Gods; en gij zijt geworden *(als)* die melk noodig hebben, en niet vaste spijs.

13 Want een iegelijk die der melk deelachtig is, die is onervaren in het woord der gerechtigheid; want hij is een kind.

14 Maar der volmaakten is de vaste spijs, die door de gewooneheid der zinnen geoefend hebben, tot onderscheiding beide des goeds en des kwaads.

HOOFDSTUK 6.

1 Daarom nalatende het beginsel der leer van Christus, laat ons tot de volmaaktheid voortvaren; niet wederom leggende het fondament van de bekering van doode werken, en van het geloof in God,

2 Van de leer der doopen, en van de oplegging der handen, en van de opstanding der dooden, en van het eeuwig oordeel.

3 En dit zullen wij *(ook)* doen, indien het God toelaat.

4 Want het is onmogelijk dengenen die eens verlicht ge-

weest zijn, en de hemelsche gave gesmaakt hebben, en des Heiligen Geestes deelachtig geworden zijn,

5 En gesmaakt hebben, het goede woord Gods, en de krachten der toekomende eeuw

6 En afvallig worden, *(die, zeg ik,)* wederom te vernieuwen tot bekeering, als welke zich zelven den Zoon Gods wederom kruisigen en openlijk te schande maken.

7 Want de aarde die den regen menigmaal op haar komende indrinkt, en bekwaam kruid voortbrengt voor degenen door welke zij ook gebouwd wordt, die ontvangt zegen van God;

8 Maar die doornen en distelen draagt, die is verwerpelijk, en nabij de vervloeking, welker einde is tot verbranding.

9 Maar, geliefden, wij verzeker ons van u betere dingen, en met de zaligheid gevoegd, hoewel wij alzo spreken.

10 Want God is niet onrechtvaardig, dat Hij uw werk zoude vergeten, en den arbeid der liefde, die gij aan zijnen naam bewezen hebt, als die de heiligen gediend hebt en *(nog)* dient;

11 Maar wij begeeren dat een iegelijk van u dezelfde naastigheid bewijze tot de volle verzekerdheid der hope, tot het einde toe;

12 Opdat gij niet traag wordt, maar navolgers zijt dergenen die door geloof en lankmoedigheid de beloftenissen beerven.

13 Want als God aan Abraham de belofte deed, dewijl Hij bij niemand die meerder was had te zweren, zoo zwoer Hij bij zich zelven,

14 Zeggende: waarlijk, zegnende zal Ik u zegenen, en vermenigvuldigende zal Ik u vermenigvuldigen.

15 En alzo lankmoediglijk verwacht hebbende, heeft hij de belofte verkregen.

16 Want de menschen zweren wel bij den meerderen *(dan zij zijn)*, en de eed tot bevestiging is denzelven een einde van alle tegenspreking.

17 Waarin God willende den erfnamen der belofte overvloediglijk bewijzen de onveranderlijkheid zijns raads, is met

met eenen eed daartusschen gekomen,

18 Opdat wij door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liege, eene sterke vertroosting zouden hebben, [wij namelijk] die de toevlugt genomen hebben, om de voorgestelde hope vast te houden,

19 Welke wij hebben als een anker der ziel, hetwelk zeker en vast is, en ingaat in het binnenste des voorhangsels,

20 Daar de voorlooper, voor ons, is ingegaan, [namelijk] Jezus, naar de ordening Melchizedeks een Hoogepriester geworden zijnde in der eeuwigheid.

HOOFDSTUK 7.

1 Want deze Melchizedek was Koning van Salem, een Priester des Allerhoogsten Gods, die Abraham te gemoet ging als hij wederkeerde van het slaan der Koningen, en hem zeggende;

2 Aan welken ook Abraham van alles de tiende deelde; die vooreerst overgezet wordt, Koning der gerechtigheid, en daarna ook was een Koning van Salem, hetwelk is een Koning des vredes;

3 Zonder vader, zonder moeder, zonder geslacht-rekening, noch beginsel der dagen, noch einde des levens hebbende; maar den Zoon Gods gelijk geworden zijnde, blijft een Priester in eeuwigheid.

4 Aanmerkt nu hoe groot deze geweest zij, aan welken ook Abraham de Patriarch tiende gegeven heeft uit den buit.

5 En die uit de kinderen van Levi het Priesterschap ontvangen, hebben wel bevel om tiende te nemen van het volk, naar de wet, dat is, van hunne broederen, hoewel die uit de lendenen Abrahams voortgekomen zijn;

6 Maar hij die [zijne] geslacht-rekening uit hen niet heeft, die heeft van Abraham tiende genomen, en hem die de belofte had heeft hij gezegend.

7 Nu zonder eenig tegenspreken, hetgeen minder is wordt gezegend van hetgeen meerder is.

8 En hier nemen wel tienden de menschen die sterven, maar aldaar [neemt ze] die van welken getuigd wordt dat hij leeft;

9 En, om zoo te spreken, ook Levi, die tienden neemt, heeft door Abraham tiende gegeven;

10 Want hij was nog in de lendenen des vaders, als hem Melchizedek te gemoet ging.

11 Indien dan nu de volkomenheid door 't Levitische Priesterschap ware, (want onder hetzelfde heeft het volk de wet ontvangen) wat nood was het nog, dat een andere Priester naar de ordening Melchizedeks zoude opstaan, en die niet zoude gezegd worden te zijn naar de ordening Aärons?

12 Want het Priesterschap veranderd zijnde, zoo geschied er ook noodzakelijk verandering der wet.

13 Want hij, op wien deze dingen gezegd worden, behoort tot eenen anderen stam, van welken niemand zich tot het altaar begeben heeft.

14 Want het is openbaar, dat onze Heer uit Juda gesproten is, op welken stam Mozes niets gesproken heeft van het Priesterschap.

15 En [dit] is nog veel meer openbaar, zoo er naar de gelijkenis van Melchizedek een ander Priester opstaat,

16 Die [dit] niet naar de wet des vleeschelijken gebods is geworden, maar naar de kracht des onvergankelijken levens.

17 Want Hij getuigt: gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening Melchizedeks.

18 Want de vernietiging des voorgaanden gebods geschiedt om deszelfs zwakheden en onproftijtelijheids wil;

19 Want de wet heeft geen ding volmaakt, maar de aanleiding van eene betere hope, door welke wij tot God gaken;

20 En voor zoo veel het niet zonder eedzwering [is geschied]; (want genen zijn wel zonder eedzwering Priesters geworden);

21 Maar deze met eedzwering, door dien die tot hem gezegd heeft: de Heer heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen; gij zijt Priester in der eeu-

Hoo

eeuw

Melch

22 v

bond

23 l

ters

den

alt

24 l

der

een

scha

25 v

lijk l

die

alzo

hen

26 v

pries

onnd

sche

hoog

den

27 l

nood

pries

ne zo

feren

des

één

zelve

28 v

gepr

heid

der

wet

Zoon

gehe

1

gen

[dat

Hoo

aan

der

len;

2 E

doms

kels,

geris

3 W

pries

ven

waar

dat

zoud

4 W

ware

Prie

ters

offer

5 W

scha

dien

delij

eeuwigheid naar de ordening Melchizedeks.)

22 Van een zoo veel beter verbond is Jezus borg geworden;

23 Engenen zijn wel vele Priesters geworden, omdat zij door den dood verhinderd werden altijd te blijven;

24 Maar deze, omdat hij in der eeuwigheid blijft, heeft een onvergankelijk Priesterschap;

25 Waarom hij ook volkomenlijk kan zalig maken degenen die door hem tot God gaan, alzoo hij altijd leeft om voor hen te bidden.

26 Want zoodanig een Hoogepriester betaamde ons, heilig, onnoozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hooger dan de hemelen geworden;

27 Dien het niet alle dagen noodig was, gelijk den Hoogepriesters, eerst voor zijne eigene zonden slagt-offeren op te offeren, daarna *(voor de zonden)* des volks; want dat heeft hij éénmaal gedaan, als hij zich zelfden opgeofferd heeft.

28 Want de wet stelt tot Hoogepriesters menschen die zwakheid hebben; maar het woord der eedzwering, die naar de wet is *(gevolgd, stelt)* den Zoon, die in der eeuwigheid geheiligd is.

HOOFDSTUK 8.

1 De hoofdsom nu der dingen waarvan wij spreken is, *(dat)* wij hebben zoodanigen Hoogepriester, die gezeten is aan de rechter*(hand)* des troons der Majesteit in de hemelen;

2 Een bedienaar des Heilighdoms, en des waren Tabernakels, welken de Heer heeft opgerigt, en geen mensch.

3 Want een iegelijk Hoogepriester wordt gesteld om gaven en slagt-offeren te offeren; waarom het noodzakelijk was dat ook deze wat had, dat hij zoude offeren.

4 Want indien hij op aarde ware, zoo zoude hij zelfs geen Priester zijn, dewijl er Priesters zijn die naar de wet gaven offeren,

5 Welke het voorbeeld en de schaduw der hemelsche dingen dienen, gelijk Mozes door Goddelijke aanspraak vermaand

was, als hij den Tabernakel volmaken zoude. Want zie, zegt Hij, dat gij het alles maakt naar de afbeelding die u op den berg getoond is.

6 En nu heeft hij zoo veel uitnemender bediening gekregen, als hij ook eens beteren verbonds Middelaar is, hetwelk in betere beloftenissen bevestigd is.

7 Want indien dat eerste *(verbond)* onberispelijk geweest ware, zoo zoude voor het tweede geen plaats gezocht geweest zijn.

8 Want *(hen)* berispende zegt Hij tot hen: zie de dagen komen, spreekt de Heer, en Ik zal over het huis van Israel en over het huis van Juda een nieuw verbond oprigten,

9 Niet naar het verbond dat Ik met hunne vaders gemaakt heb ten dage als Ik hen bij de hand nam, om hen uit Egypteland te leiden; want zij zijn in dat mijn verbond niet gebleven, en Ik heb op hen niet geacht, zegt de Heer.

10 Want dit is het verbond, dat Ik met het huis Israels maken zal na die dagen, zegt de Heer: Ik zal mijne wetten in hun verstand geven, en in hunne harten zal Ik die inschrijven; en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.

11 En zij zullen niet, leeren een iegelijk zijnen naasten, en een iegelijk zijnen broeder, zeggende: ken den Heer; want zij zullen Mij allen kennen van den kleinen onder hen tot den grooten onder hen.

12 Want Ik zal hunne ongerechtigheden genadig zijn, en hunne zonden en hunne overtredingen zal Ik geenszins meer gedenken.

13 Als Hij zegt. een nieuw *(verbond)*, zoo heeft Hij het eerste oud gemaakt; dat nu oud gemaakt is en veroudert, is nabij de verdwijning

HOOFDSTUK 9.

1 Zoo had dan wel ook het eerste *(verbond)* regten van den *(Gods)* dienst, en het wereldlijk heilighdom.

2 Want de Tabernakel was voorbereid, *(namelijk)* de eerste, in welken was de kancelaar, en de tafel, en de toonbrooden, welke

welke genoemd wordt het Heilige.

3 Maar achter het tweede voorhangsel was de Tabernakel, genoemd het Heilige der heiligen.

4 Hebbende een gouden wierookvat, en de Ark des verbonds alom met goud overdekt, in welke was de gouden kruik, daar het Manna in was, en de staf Aärons, die gebloeid had, en de tafelen des verbonds;

5 En boven over deze [Ark] waren de Cherubinen der heerlijkheid, die het verzoendeksel beschaduwden; van welke dingen wij nu van stuk tot stuk niet zullen zeggen.

6 Deze dingen nu aldus toebereid zijnde, zoo gingen wel de Priesters in den eersten Tabernakel t' allen tijde, om de [Gods]diensten te volbrengen;

7 Maar in den tweeden [Tabernakel ging] alleen de Hoogepriester éénmaal des jaars, niet zonder bloed, hetwelk hij offerde voor zich zelven en [voor] des volks misdaden;

8 [Waarmede] de Heilige Geest dit beduidde, dat de weg des Heiligdoms nog niet openbaar gemaakt was, zoo lang de eerste Tabernakel nog stand had,

9 Welke was eene afbeelding voor dien tegenwoordigen tijd; in welken gaven en slagt-offeren geofferd werden die dengenen die den dienst pleegde, niet konden heiligen naar de consciëntie;

10 [Bestaande] alleen in spijzen, en dranken, en verscheidene wasschingen, en regtvaardigmakingen des vleesches tot op den tijd der verbetering opgelegd.

11 Maar Christus de Hoogepriester der toekomstige goederen gekomen zijnde, is door den meerderen en volmaakteren Tabernakel, niet met handen gemaakt, dat is, niet van dit maaksel,

12 Noch door het bloed der bokken en kalveren, maar door zijn eigen bloed, éénmaal ingegaan in het Heiligdom, eene eeuwige verlossing te weeg gebragt hebbende.

13 Want indien het bloed der stieren en bokken, en de asch der jonge koe besprengende de

onreinen, [hen] heiligt tot de reinigheid des vleesches,

14 Hoe veel te meer zal het bloed van Christus, die door den eeuwigen Geest zich zelven Gode onstraffelijk opgeofferd heeft, uwe consciëntie reinigen van doode werken, om den levenden God te dienen?

15 En daarom is hij de Middelaar des Nieuwen Testaments, opdat de dood [daartusschen] gekomen zijnde, tot verzoening der overtredingen die onder het eerste Testament waren, degenen die geroepen zijn de belofte van der eeuwige erve ontvangen zouden.

16 Want waar een testament is, daar is het noodzaak dat de dood des testamentmakers [tusschen]kome.

17 Want een testament is vast in de dooden, dewijl het nog geene kracht heeft, wanneer de testamentmaker leeft;

18 Waarom ook het eerste niet zonder bloed is ingewijd.

19 Want als al de geboden naar de wet van Mozes tot al 't volk uitgesproken waren, nam hij het bloed der kalveren en bokken, met water, en purperen wol, en hyzop, besprengde beide het boek zelf, en al het volk,

20 Zeggende: dit is het bloed des Testaments, hetwelk God aan ulieden heeft geboden.

21 En hij besprengde desgelijks ook den Tabernakel, en al de vaten van den dienst met het bloed.

22 En alle dingen worden bijna door bloed gereinigt naar de wet, en zonder bloedstorting geschiedt geene vergeving.

23 Zoo was het dan noodzaak dat wel de voorbeeldingen der dingen die in de hemelen zijn, door deze dingen gereinigt werden; maar de hemelsche dingen zelve door betere offeranden dan deze.

24 Want Christus is niet ingegaan in het Heiligdom dat met handen gemaakt is, hetwelk is een tegenbeeld des waren, maar in den hemel zelve, om nu te verschijnen voor het aangezicht Gods voor ons;

25 Noch ook opdat hij zich zelve dikmaals zoude opofferen, gelijk de Hoogepriester alle jaar in het Heiligdom ingaat met vreemd bloed;

26 (Anders had hij dikmaals moeten lijden van de grondlegging der wereld af) maar nu is hij éénmaal in de voleinding der eeuwen geopenbaard, om de zonde te niete te doen door zijns zelfs offerande.

27 En gelijk het den menschen gezet is éénmaal te sterven, en daarna het oordeel,

28 Alzoo ook Christus éénmaal geofferd zijnde om veler zonden weg te nemen, zal ten anderen maal zonder zonde gezien worden van degenen die hem verwachten tot zaligheid.

W HOOFDSTUK 10.

1 Want de wet, hebbende eene schaduw der toekomstige goederen, niet het beeld zelf der zaken, kan met dezelfde offeranden, die zij alle jaren geduriglijk opofferen, nimmermeer heiligen degenen die daar toegegaan.

2 Anderzins zouden zij opgehouden hebben geofferd te worden, omdat degenen die den dienst pleegden geene consciëntie meer zouden hebben der zonden, éénmaal gereinigd geweest zijnde.

3 Maar (nu *geschiedt*) in de zelve alle jaren weder gedachtenis der zonden.

4 Want het is onmogelijk, dat het bloed van stieren en bokken de zonden wegneme.

5 Daarom komende in de wereld zegt hij: slagt-offer en offerande hebt Gij niet gewild, maar Gij hebt mij het ligchaam toebereid;

6 Brand-offeren en [offer] voor de zonde hebben U niet behaagd.

7 Toen sprak ik: zie ik kom, (in het begin des boeks is van mij geschreven) om uwen wil te doen, o God.

8 Als hij te voren gezegd had: slagt-offer, en offerande, en brand-offers, en [offer] voor de zonde hebt gij niet gewild, noch hebben U niet behaagd (welke naar de wet geofferd worden)

9 Toen sprak hij: zie ik kom om uwen wil te doen, o God. Hij neemt het eerste weg om het tweede te stellen.

10 In welchen wil wij geheiligd zijn door de offerande des ligchaams van Jezus Christus éénmaal [*geschiedt*].

11 En een iegelijk Priester stond wel alle dagen dienende, en dezelfde slagt-offeren dikmaals offerende, die de zonden nimmermeer kunnen wegnemen;

12 Maar deze een slagt-offer voor de zonden geofferd hebbende, is in eeuwigheid gezeten aan de rechter[hand] Gods;

13 Voorts verwachtende tot dat zijne vijanden gesteld worden tot eene voetbank zijner voeten.

14 Want met ééne offerande heeft hij in eeuwigheid volmaakt degenen die geheiligd worden.

15 En de Heilige Geest getuigt het ons ook.

16 Want nadat hij te voren gezegd had: dit is het verbond dat Ik met hen maken zal na die dagen, zegt de Heer: Ik zal mijne wetten geven in hunne harten, en Ik zal die inschrijven in hunne verstanden;

17 En hunner zonden en hunner ongerechtigheden zal Ik geenszins meer gedenken.

18 Waar nu vergeving derzelve is, daar is geene offerande meer voor de zonde.

19 Dewijl wij dan, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in 't Heiligdom door het bloed van Jezus.

20 Op eenen verschen en levenden weg, welken hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel, dat is [door] zijn vleesch;

21 En [*dewijl wij hebben*] eenen grooten Priester over 't Huis Gods,

22 Zoo laat ons toegegaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, (onze) harten gereinigd zijnde van de kwade consciëntie, en het ligchaam gewasschen zijnde met reia water;

23 Laat ons de onwankelbare belijdenis der hope [*vast*] houden; (want die 't beloofd heeft is getrouw)

24 En laat ons op elkander acht nemen, tot opscherping der liefde en der goede werken;

25 En laat ons onze onderlinge bijeenkomst niet nalaten, gelijk sommigen de gewoonte hebben, maar [*elkander*] vermenen; en [*dat*] zooveel te meer als gij ziet dat de dag nadert.

26 Want zoo wij willens zondigen, nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben, zoo blijft er geen slagtoffer meer over voor de zonden;

27 Maar eene schrikkelijke verwachting des oordeels, en hitte des vuurs dat de tegenstanders zal verslinden.

28 Als iemand de wet van Mozes heeft te niete gedaan, die sterft zonder barmhartigheid onder twee of drie getuigen:

29 Hoe veel te zwaardere straf meent gij zal hij waardig geacht worden, die den Zoon Gods vertreden heeft, en het bloed des Testaments onrein geacht heeft, waardoor hij geheiligd was, en den Geest der genade smaadheid heeft aangedaan?

30 Want wij kennen Hem die gezegd heeft: mijne is de wraak, Ik zal 't vergelden, spreekt de Heer. En wederom: de Heer zal zijn volk oordeelen.

31 Vreeselijk is het te vallen in de handen des levenden Gods.

32 Doch gedenkt der vorige dagen, in welke nadat gij verlicht zijt geweest, gij veel strijd des lijdens hebt verdragen;

33 Ten deele, als gij door smaadheden en verdrukkingen een schouwspel geworden zijt; en ten deele, als gij gemeenschap gehad hebt met degenen die alzoo gehandeld werden.

34 Want gij hebt ook over mijne banden medelijden gehad, en de rooving uwer goederen met blijdschap aangenomen, wetende dat gij hebt in u zelve een beter en blijvend goed in de hemelen.

35 Werpt dan uwe vrijmoe-digheid niet weg, welke eene groote vergelding des loons heeft.

36 Want gij hebt lijdzaamheid noodig, opdat gij den wil Gods gedaan hebbende, de beloftenis moogt wegdragen.

37 Want nog een zeer weinig [tijds, en] hij die te komen staat zal komen, en niet vertoeven.

38 Maar de regtvaardige zal uit het geloof leven; en zoo [iemand] zich onttrekt, mijne ziel heeft in hem geen behagen.

39 Maar wij zijn niet van degenen die zich onttrekken ten verderve, maar van degenen die gelooven tot behouding der ziel.

HOOFDSTUK 11.

1 Het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt, [en] een bewijs der zaken die men niet ziet.

2 Want door hetzelfde hebben de Ouden getuigenis bekomen.

3 Door het geloof verstaan wij dat de wereld door het woord Gods is toebereid; alzoo dat de dingen die men ziet, niet geworden zijn uit de dingen die gezien worden.

4 Door het geloof heeft Abel eene meerdere offerande Gode geofferd dan Kain, door welke hij getuigenis bekomen heeft dat hij regtvaardig was, alzoo God over zijne gaven getuigenis gaf; en door hetzelfde [geloof] spreekt hij nog nadat hij gestorven is.

5 Door het geloof is Enoch weggenomen geweest, opdat hij den dood niet zoude zien en hij werd niet gevonden, daarom dat hem God weggenomen had; want vóór zijne wegneming heeft hij getuigenis gehad dat hij Gode behaagde.

6 Maar zonder geloof is het onmogelijk [Gode] te behagen. Want die tot God komt, moet gelooven dat Hij is, en een belooner is dergenen die Hem zoeken.

7 Door het geloof heeft Noach door goddelijke aanspraak vermaand zijnde van de dingen die nog niet gezien werden, [en] bevreesd geworden zijnde, de ark toebereid tot zijns huisgezins behoudenis; door welke [ark] hij de wereld heeft veroordeeld, en is geworden een erfgenaam der regtvaardigheid die naar het geloof is.

8 Door het geloof is Abraham geroepen zijnde, gehoorzaam geweest om uit te gaan naar de plaats die hij tot een erfdeel ontvangen zoude; en hij is uitgegaan niet wetende waar hij komen zoude.

9 Door het geloof is hij een inwoner geweest in 't land der belofte, als in een vreemd [land], en heeft in tabernakelen gewoond met Izaäk en Jakob,

Hoofdst.
koba
war
10
stad
welk
mee
11
Sara
om
den
zij
getr
belo
12
en
[zoo
als
als
der
lijk
13
loof
niet
hebb
zien,
en h
ten
aard
14
gen,
zij ee
15
derla
hetw
zij zo
om w
16
naar
heme
zich
God
Hij
berei
17
Abrah
werd,
die d
heeft
geoffe
18
in Iza
worde
magti
dood
19
gelijke
20
[zijne
gezege
de din
21
kob s
zonen
heeft
het op
22

kob, die mede-erfgenamen waren derzelfde belofte;

10 Want hij verwachtte de stad die fundamenten heeft, welker kunstenaar en bouwmeester God is.

11 Door het geloof heeft ook Sara zelve kracht ontvangen om zaad te geven, en boven den tijd *[haars]* ouderdoms heeft zij gebaard, overmits zij Hem getrouw heeft geacht die het beloofd had.

12 Daarom zijn ook van éénen, en dat eenen verstorvenen, *[zoo velen]* in menigte geboren als de sterren des hemels, en als het zand dat aan den oever der zee is, hetwelk ontalrijk is.

13 Deze allen zijn in 't geloof gestorven, de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben dezelve van verre gezien, en geloofd, en omhelsd, en hebben beleden dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren.

14 Want die zulke dingen zeggen, betoonen klaarlyk dat zij een vaderland zoeken.

15 En in dien zij aan dat *[vaderland]* gedacht hadden van hetwelk zij uitgegaan waren, zij zouden tijd gehad hebben om weder te keeren;

16 Maar nu zijn zij begeerig naar een beter, dat is, naar het hemelsche. Daarom schaamt zich God hunner niet, om hun God genoemd te worden; want Hij had hun eene stad bereid.

17 Door het geloof heeft Abraham als hij verzocht werd, Izaak geofferd, en hij, die de beloften ontvangen had, heeft *[zijn]* eeniggeborenen geofferd,

18 *[Tot welken gezegd was: in Izaak zal u het zaad genoemd worden]* overleggende dat God magtig was *[hem]* ook uit de dooden te verwekken;

19 Waaruit hij hem ook bij gelijkenis wedergekregen heeft.

20 Door het geloof heeft Izaak *[zijn zonen]* Jakob en Esau gezegend aangaande toekomstende dingen.

21 Door het geloof heeft Jakob stervende een iegelijk der zonen Jozefs gezegend, en heeft aangeboden *[leunende]* op het opperste van zijnen staf.

22 Door het geloof heeft Jo-

zef stervende¹ gemeld van den uitgang der kinderen Israëls, en heeft bevel gegeven van zijne gebeenten.

23 Door het geloof werd Mozes, toen hij geboren was, drie maanden lang van zijne ouders verborgen, overmits zij zagen dat het kindeken schoon was; en zij vreesden het gebod des Konings niet.

24 Door het geloof heeft Mozes, nu groot geworden zijnde, geweigerd een zoon van Pharaos dochter genoemd te worden;

25 Verkiezende liever met het volk Gods kwalijk gehandeld te worden, dan voor eenen tijd de genieting der zonde te hebben;

26 Achtende de versmaadheid van Christus meerderen rijkdom te zijn, dan de schatten in Egypte; want hij zag op de vergelding des loons.

27 Door het geloof heeft hij Egypte verlaten, niet vrezende den toorn des Konings. Want hij hield zich vast, als ziende den onzienlijken.

28 Door het geloof heeft hij 't Pascha uitgerigt, en de besprenging des bloeds, opdat de verderver der eerstgeborenen hen niet raken zoude.

29 Door 't geloof zijn zij de roode zee doorgestaan, als door het drooge; hetwelk de Egyptenaars *[ook]* verzoekende, zijn verdronken.

30 Door het geloof zijn de muren van Jericho gevallen, als zij tot zeven dagen toe omringd waren geweest.

31 Door het geloof is Rachab de hoer niet omgekomen met de ongehoorzamen, als zij de verspieders met vrede had ontvangen.

32 En wat zal ik nog *[meer]* zeggen? Want de tijd zal mij ontbreken, zoude ik verhalen van Gideon, en Barak, en Samson, en Jeftha, en David, en Samuel, en de Profeten;

33 Welke door het geloof Koninkrijken hebben overwonnen, gerechtigheid geoefend, de beloftenissen verkregen, de muilen der leeuwen toegestopt,

34 De kracht des vuurs hebben uitgebluscht, de scherpte des zwaards zijn ontvloden, uit zwakheid krachten hebben gekregen, in den krijg sterk geworden zijn, hebben heirle-

gers der vreemden op de vlugt gebragt;

35 De vrouwen hebben hare dooden uit de opstanding [weder] gekregen; en anderen zijn uitgerekt geworden, de [aan-gebodene] verlossing niet aannemende, opdat zij eene betere opstanding verkrijgen zouden;

36 En anderen hebben bespottingen en geeselen beproefd, en ook banden en gevangenis,

37 Zijn gesteengd geworden, in stukken gezaagd, verzocht, door het zwaard ter dood gebragt, hebben gewandeld in schaapsvellen [en] in geitevellen, verlaten, verdrukt, kwalijk gehandeld zijnde,

38 (Welker de wereld niet waardig was) hebben in woestijnen gedood, en [op] bergen, en [in] spelonken, en [in] de holen der aarde.

39 En deze allen hebbende door het geloof getuigenis gehad, hebben de belofte niet verkregen;

40 Alzoo God wat beters over ons voorzien had, opdat zij zonder ons niet zouden volmaakt worden.

HOOFDSTUK 12.

1 Daarom dan ook, alzoo wij zoo groot eene wolk der getuigen rondom ons hebben liggende, laat ons afleggen allen last, en de zonde die [ons] ligtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid loopen de loopbaan die ons voorgesteld is;

2 Ziende op den Oversten Leidsman, en voleinder des geloofs Jezus, welke voor de vreugd die hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en schande veracht, en is gezeten aan de regter[hand] des troons Gods.

3 Want aanmerkt dezen die zoodanig een tegenspreken van de zondaren tegen zich heeft verdragen, opdat zij niet verslaauwt en bezwijkt in uwe zielen.

4 Gij hebt nog tot den bloede toe niet tegengestaan, strijdende tegen de zonde;

5 En zij hebt vergeten de vermaning, die tot u als tot zonen spreekt: mijn zoon, acht niet klein de kastijding des Heeren, noch bezwijk niet als zij van Hem bestraft wordt.

6 Want dien de Heer lief heeft,

kastijdt Hij, en Hij geeselt eenen iegelijk zoon dien hij aanneemt.

7 Indien zij de kastijding verdraagt, zoo draagt zich God jegens u als zonen; (want wat zoon is er dien de vader niet kastijdt?)

8 Maar indien zij zonder kastijding zijt, welker allen deelachtig zijn geworden, zoo zijt gij dan bastaarden, en niet zonen.

9 Voorts wij hebben de vaders onzes vleeschel wel tot kastijders gehad, en wij ontzagen hen; zullen wij [dan] niet veel meer den Vader der geesten onderworpen zijn, en leven?

10 Want geene hebben [ons] wel voor eenen korten tijd, naardat het hun goed dacht, gekastijdt; maar deze kastijdt [ons] tot [ons] nut, opdat wij zijner heiligheid zouden deelachtig worden.

11 En alle kastijding, als die tegenwoordig is, schijnt geene [zaak] van vreugde, maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft zij van zich eene vredzame vrucht der gerechtigheid dengenen die door dezelve geoefend zijn.

12 Daarom rigt weder op de trage handen en de slappe kniën;

13 En maakt rechte paden voor uwe voeten, opdat hetgeen kreupel is niet verdraaid worde, maar [dat] het veel meer genezen worde.

14 Jaagt den vrede na met allen, en de heiligmaking, zonder welke niemand den Heer zien zal;

15 Toeziende dat niet iemand verachtere van de genade Gods; dat niet eenige wortel der bitterheid opwaarts spruitende, beroerte make, en door dezelve velen ontreinigd worden.

16 Dat niet iemand zij een hoereerder, of een onheilige, gelijk Esau, die om ééne spijs het regt van zijne eerstgeboorte weggaf.

17 Want zij weet dat hij ook daarna, de zegening willende beërven, verworpen werd. Want hij vond geene plaats des berouws, hoewel hij dezelve met tranen zocht.

18 Want zij zijt niet gekomen tot den tastelijken berg, en het brandende vuur, en donkerheid,

heid, en duisternis, en onweder.

19 En tot het geklank der bazuin, en de stem der woorden; welke die ze hoorden, baden dat het woord tot hen niet meer zoude gedaan worden.

20 (Want zij konden niet dragen hetgeen daar geboden werd: indien ook een gedierte den berg aanraakt, het zal gesteenigd, of met eenen pijl doorgeschoten worden.)

21 En Mozes, zoo vreeselijk was het gezigt, zeide: ik ben gansch bevreesd en bevende.)

22 Maar gij zijt gekomen tot den berg Sion, en de stad des levenden Gods, tot het hemelsche Jeruzalem, en de vele duizenden der Engelen.

23 Tot de algemeene vergadering en de gemeente der eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn, en tot God den Regter over allen, en de geesten der volmaakte regtvaardigen.

24 En tot den Middelaar des Nieuwen Testaments Jezus, en het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel.

25 Ziet toe dat gij dien die spreekt niet verwerpt; want indien deze niet zijn ontvloten, die dengenen verwierpen welke op aarde Goddelijke antwoorden gaf, veel meer [zullen] wij niet [ontelieden], zoo wij ons van dien afkeeren die van de hemelen [is];

26 Wiens stem toen de aarde bewoog; maar nu heeft Hij verkondigd, zeggende: nog eenmaal zal Ik bewegen niet alleen de aarde, maar ook den hemel.

27 En dit [woord]: nog eenmaal, wijst aan de verandering der bewegelijke dingen, als welke gemaakt waren, opdat blijven zouden de dingen die niet bewegelijk zijn.

28 Daarom alzoo wij een onbewegelijk Koninkrijk ontvangen, laat ons de genade [vast-] houden, door welke wij welbehagelijk God mogen dienen, met eerbiediging en Godvruchtigheid.

29 Want onze God is een verterend vuur.

2 Vergeet de herbergzaamheid niet; want hierdoor hebben sommigen onwetend Engelen geherbergd.

3 Gedenkt den gevangenen alsof gij mede gevangen waart, [en] dengenen die kwalijk gehandeld worden, alsof gij ook zelven in 't ligchaam [kwelijk gehandeld] waart.

4 Het huwelijk [is] eerlijk onder allen, en het bed onbevlekt; maar hoereersders en overspelers zal God oordeelen.

5 [Uw] wandel zij zonder geldgierigheid; en zijt vergenoegd met het tegenwoordige. Want Hij heeft gezegd: Ik zal u niet begeven, noch Ik zal u niet verlaten.

6 Zoodat wij vrijmoediglijk durven zeggen: de Heer is mij een helper, en ik zal niet vreezen wat mij een mensch zal doen.

7 Gedenkt uwen voorgangeren, die u het woord Gods gesproken hebben, [en] volgt hun geloof na, aanschouwende de uitkomst [hunner] wandeling.

8 Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en in der eeuwigheid.

9 Wordt niet omgevoerd met verscheidene en vreemde leerlingen. Want het is goed dat het hart gesterkt worde door genade, niet door spijzen, door welke geen nuttigheid bekomen hebben die [daarin] gewandeld hebben.

10 Wij hebben een altaar, van hetwelk geen magt hebben te eten die den Tabernakel dienen;

11 Want welker dieren bloed voor de zonde gedragen werd in 't Heiligdom door den Hoogepriester, derzelver lichamen werden verbrand buiten de legerplaats.

12 Daarom heeft ook Jezus, opdat hij door zijn eigen bloed het volk zoude heiligen, buiten de poort geleden.

13 Zoo laat ons dan tot hem uitgaan buiten de legerplaats, zijne smaadheid dragende;

14 Want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstende.

15 Laat ons dan door hem altijd Gode opofferen eene offerande des lofs, dat is, de

M

vrucht

1 HOOFDSTUK 13.
Dat de broederlijke liefde blijve.

vrucht der lippen die zijnen naam belijden.

16 En vergeet de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet; want aan zoodanige offeranden heeft God een welbehagen.

17 Zijt uwen voorgangeren gehoorzaam, en zijt hun onderdanig. Want zij waken voor uwe zielen, als die rekenschap geven zullen; opdat zij dat doen mogen met vreugde, en niet al zuchtende. Want dat is u niet nuttig.

18 Bidt voor ons; want wij vertrouwen dat wij eene goede consciëntie hebben, als die in alles willen eerlijk wandelen.

19 En ik bid [u] te meer dat gij dit doet, opdat ik te eerder ulieden moge wedergegeven worden.

20 De God nu des vredes, die den grooten Herder der schapen door het bloed des eeuwigen Testaments uit de dooden heeft wedergebracht, (namelijk) onzen Heer Jezus Christus,

21 Die volmake u in alle goed werk, opdat gij zijnen wil moogt doen, werkende in u hetgeen voor Hem welbehagelijk is, door Jezus Christus, welken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

22 Doch ik bid u, broeders, verdraagt het woord dezer vermaning; want ik heb u in 't kort geschreven.

23 Weet dat de broeder Timotheüs losgelaten is, met welken (zoo hij haast komt) ik u zal zien.

24 Groet al uwe voorgangeren, en al de heiligen. U groeten die van Italië zijn.

25 De genade zij met u allen. Amen.

DE
ALGEMEENE ZENDBRIEF
VAN DEN
APOSTEL

JACOBUS.

HOOFDSTUK I.

1 Jacobus een dienstknecht Gods en des Heeren Jezus Christus, den twaalf stammen die in de verstroojing zijn, zaligheid.

2 Acht het voor groote vreugde, mijne broeders, wanneer gij in velerlei verzoekingen valt;

3 Wetende dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt.

4 Doch de lijdzaamheid hebbe een volmaakt werk, opdat gij moogt volmaakt zijn en geheel oprecht, in geen ding gebrekkelijk.

5 En indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begeere, die een iegelijk mildelijk geeft en niet verwijt; en zij zal hem gegeven worden.

6 Maar dat hij ze begeere in geloof, niet twijfelende; want die twijfelt is eene baar der zee gelijk, die van den wind gedreven en op en neder geworpen wordt.

7 Want die mensch meene niet dat hij iets ontvangen zal van den Heer.

8 Een dubbelhartig man (is) ongestadig in al zijne wegen;

9 Maar de broeder die nederig is, roeme in zijne hoogheid.

10 En de rijke in zijne verneering; want hij zal als eene bloem des gras voorbijgaan.

11 Want de zon is opgegaan met de hitte, en heeft het gras dor gemaakt, en zijne bloem is afgevallen, en de schoone gedaante haars aanschijns is vergaan; alzoo zal ook de rijke in zijne wegen verwelken.

12 Zalig is de man die verzoeking verdraagt; want als hij beproefd zal geweest zijn, zoo zal hij de kroon des levens ontvangen, welke de Heer beloofd heeft dengenen die hem liefhebben.

13 Niemand als hij verzocht wordt, zegge: ik word van God verzocht; want God kan niet verzocht worden met het kwade, en Hij zelf verzoekt niemand.

14 Maar een iegelijk wordt verzocht als hij van zijne eigene begeerlijkheid afgetrokken en verlokt wordt.

15 Daarna de begeerlijkheid ontvangen hebbende baart zonde; en de zonde voleindigd zijnde baart den dood.

16 Dwaalt niet, mijne geliefde broeders.

17 Alle goede gave, en alle volmaakte gift is van boven, van den Vader der licenten afkomende, bij welken geen verandering

ring is, of schaduw van omkeering.

18 Naar zijnen wil heeft Hij ons gebaard door het woord der waarheid, opdat wij zouden zijn *(als)* eerstelingen zijner schepselen.

19 Zoo dan, mijne geliefde broeders, een iegelijk mensch zij ras om te hooren, traag om te spreken, traag tot toorn;

20 Want de toorn des mans werkt Gods gerechtigheid niet.

21 Daarom afgelegd hebbende alle vuiligheid en overvloed van boosheid, ontvangt met zachtmoedigheid het woord dat in *(u)* geplant wordt, hetwelk uwe zielen kan zalig maken.

22 En zijt daders des woords, en niet alleen hoorders, u zelven met valsche overleggingen bedriegende.

23 Want zoo iemand een hoorder is des woords, en niet een dader, die is een man gelijk, welke zijn aangeboren aangezicht bemerkt in eenen spiegel.

24 Want hij heeft zich zelven bemerkt, en is weggegaan, en heeft terstond vergeten hoedanig hij was.

25 Maar die inzielt in de volmaakte wet, die der vrijheid is, en daarbij blijft, deze geen vergetelijk hoorder geworden zijnde, maar een dader des werks, deze *(seg ik)* zal gelukzalig zijn in dit zijn doen.

26 Indien iemand onder u dunkt dat hij Godsdienstig is, en zijne tong niet in toom houdt, maar zijn hart verleidt, dezès Godsdienst is ijdel.

27 De zuivere en onbevleete Godsdienst voor God en den Vader is deze: weeten en weduwen bezoeken in hunne verdrukking, *(en)* zich zelven onbesmet bewaren van de wereld.

M HOOFDSTUK 2.
1 Mijne broeders, hebt niet het geloof onzes Heeren Jezus Christus, *(des Heeren)* der heerlijkheid, met aannemingen des persoons.

2 Want zoo in uwe vergadering kwam een man met eenen gouden ring aan den vinger, in eene sierlijke kleeding, en er kwam ook een arm man in met eene slechte kleeding;

3 En gij zoudt aanzien dengeenen die de sierlijke kleeding

draagt, en tot hem zeggen: zit gij hier op eene eerlijke plaats; en zoudt zeggen tot den armen: sta gij daar; of: zit hier onder mijne voetbank;

4 Hebt gij dan niet in u zelven een onderscheid gemaakt, en zijt regters geworden van kwade overleggingen?

5 Hoorst mijne geliefde broeders, heeft God niet uitverkoren de armen dezer wereld, *(om)* rijk *(te zijn)* in het geloof, en erfgenamen des Koninkrijks, hetwelk Hij beloofd dengeenen die Hem liefhebben?

6 Maar gij hebt den armen oneer aangedaan. Overweldigen u niet de rijken, en trekken zij u *(niet)* tot de regterstoelen?

7 Lasteren zij niet den goeden naam die over u aangeroepen is?

8 Indien gij dan de Koninklijke wet volbrengt, naar de Schrift: gij zult uwen naasten liefhebben als u zelven, zoo doet gij wel;

9 Maar indien gij den persoon aanneemt, zoo doet gij zonde, en wordt van de wet bestraft als overtreders.

10 Want wie de geheele wet zal houden, en in één zal struikelen, die is schuldig geworden aan allen.

11 Want die gezegd heeft: gij zult geen overspel doen, die heeft ook gezegd: gij zult niet dooden. Indien gij nu geen overspel zult doen, maar zult dooden, zoo zijt gij een overtreders der wet geworden.

12 Spreekt alzoo, en doet alzoo, als die door de wet der vrijheid zult geoordeeld worden.

13 Want een onbarmhartig oordeel *(zal gaan)* over dengeenen die geene barmhartigheid gedaan heeft; en de barmhartigheid roemt tegen het oordeel.

14 Wat nuttigheid is het, mijne broeders, indien iemand zegt, dat hij het geloof heeft, en heeft de werken niet? Kan dat geloof hem zalig maken?

15 Indien er nu een broeder of zuster naakt zouden zijn, en gebrek zouden hebben van dagelijksch voedsel,

16 En iemand van u tot hen zoude zeggen: gaet henen in vrede, wordt warm, en wordt ver-

zaligd; en gijlieden zoudt hun niet geven de nooddrustigheden des ligchaams, wat nuttigheid is dat?

17 Alzoo ook het geloof, indien het de werken niet heeft, is hij zich zelven dood.

18 Maar zal iemand zeggen: gij hebt het geloof, en ik heb de werken; toon mij uw geloof uit uwe werken, en ik zal u uit mijne werken mijn geloof toonen.

19 Gij gelooft dat God een eenig [God] is: gij doet wel; de duivelen gelooven het ook, en zij sidderen.

20 Maar wilt gij weten, o ijdel mensch, dat het geloof zonder de werken dood is?

21 Abraham onze vader is hij niet uit de werken geregtvaardigd, als hij Izaak zijnen zoon geofferd heeft op het altaar?

22 Ziet gij wel dat het geloof medegewrocht heeft met zijne werken, en het geloof volmaakt is geweest uit de werken?

23 En de Schrift is vervuld geworden, die zegt: en Abraham geloofde God, en het is hem tot regtvaardigheid gerekend; en hij is een vriend Gods genoemd geweest.

24 Ziet gij dan nu dat een mensch uit de werken geregtvaardigd wordt, en niet alleenlijk uit het geloof?

25 En desgelijks ook Rachab de hoer, is zij niet uit de werken geregtvaardigd geweest als zij de gezonden heeft ontvangen, en door eenen anderen weg uitgelaten?

26 Want gelijk het ligchaam zonder geest dood is, alzoo is ook het geloof zonder de werken dood.

HOOFDSTUK 3.

1 **Z**ijt niet vele meesters, mijne broeders, wetende dat wij te meerder oordeel zullen ontvangen.

2 Want wij struikelen allen in vele. Indien iemand in woorden niet struikelt, die is een volmaakt man, magtig om ook het geheele ligchaam in den toom te houden.

3 Zie, wij leggen den paarden toomen in de monden, opdat zij ons zouden gehoorzamen, en wij leiden [daarmede] hun geheele ligchaam om;

4 Zie ook de schepen, hoe-wel zij zoo groot zijn, en van harde winden gedreven, zij worden omgewend van een zeer klein roer, waarhenen ook de begeerte des stuurders wil;

5 Alzoo ook de tong is een klein lid, en roemt [nogtans] groote dingen. Zie, een klein vuur hoe grooten hoop houts het aansteekt.

6 De tong is ook een vuur, eene wereld der ongereetheid; alzoo is de tong onder onze leden gesteld, welke het geheele ligchaam besmet, en ontsteekt het rad [onzer] geboorte, en wordt ontstoken van de hel.

7 Want alle natuur beide der wilde dieren, en der vogelen, beide der kruipende en der zeedieren, wordt getemd, en is getemd geweest van de menschelijke natuur;

8 Maar de tong kan geen mensch temmen. Zij is een onbedwingelijk kwaad, vol van doodelijk venijn.

9 Door haar loven wij God en den Vader, en door haar vervloeken wij de menschen, die naar de gelijkenis Gods gemaakt zijn.

10 Uit denzelfden mond komt voort zegening en vervloeking. Dit moet, mijne broeders, alzoo niet geschieden.

11 Welt ook eene fontein uit eene zelfde ader het zoet en het bitter?

12 Kan ook, mijne broeders, eene vijeboom olijven voortbrengen, of een wijnstok vijgen? Alzoo [kan] geene fontein zout en zoet water voortbrengen.

13 Wie is wijs en verstandig onder u? Die bewijze uit [zijn] goeden wandel zijne werken in zachtmoedige wijsheid.

14 Maar indien gij bitteren nijd en twistgierigheid hebt in uw hart, zoo roemt en liegt niet tegen de waarheid.

15 Deze is de wijsheid niet die van boven afkomt, maar is aardsch, natuurlijk, duivelsch.

16 Want waar nijd en twistgierigheid is, aldaar is verwarring, en alle booze handel.

17 Maar de wijsheid die van boven is, die is ter eerste zuiver, daarna vreedzaam, bescheiden, gezegge'lijk, vol van barm-

Hoofdst.
barm-
vruch-
oorde-
18 E-
dighe-
voor e-

1
en ve-
ze) n-
uwe
den s-

2 Gij
gij be-
gen),
gen;
doch
niet k-

3 Gij
niet,
opdat
doorb-

4 Ov-
sters,
vriend-
vijand-
dan e-

zijn, e-
gestel-
5 Of-

te ve-
in on-
nijdig-

6 Ja-
nade.
God

gen, i-
Hij g-

7 Zo-
weder-
zal va-

8 Na-
tot u-
gij zo-

ten g-
9 Dr-

treurt-
worde-
en [

droef-
10 V-
en H-

11 B-
lijk v-
neul)
en zij
spree-
oorde-
de w-
geen
regter-
12 E-
die b-
ven.
eenen

barmhartigheid en van goede vruchten, niet partijdiglijk oordeelende, en ongeveinsd.

18 En de vrucht der rechtvaardigheid wordt in vrede gezaaid, voor degenen die vrede maken.

V HOOFDSTUK 4.
1 Aan waar [komen] krijgen en vechterijen onder u? [Komen ze] niet hiervan, [namelijk] uit uwe wellusten die in uwe leden ~~schijnd~~ voeren?

2 Gij begeert, en hebt niet; gij benijdt en ijvert [naar dingen]; en kunt ze niet verkrijgen; gij vecht en voert krijg, doch gij hebt niet, omdat gij niet bidt.

3 Gij bidt, en gij ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt, opdat gij het in uwe wellusten doorbrengen zoudt.

4 Overspelers en overspeelsters, weet gij niet dat de vriendschap der wereld eene vijandschap Gods is? Zoo wie dan een vriend der wereld wil zijn, die wordt een vijand Gods gesteld.

5 Of meent gij dat de Schrift te vergeefs zegt: de geest die in ons woont heeft die lust tot nijdigheid?

6 Ja hij geeft meerder genade. Daarom zegt [de Schrift]: God wederstaat de hoovaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade.

7 Zoo onderwerpt u dan Gode; wederstaat den duivel, en hij zal van u vlieden;

8 Naakt tot God, en Hij zal tot u naken. Reinigt de handen gij zondaars, en zuivert de harten gij dubbelhartigen.

9 Draagt u als ellendigen, en treurt en weent; uw lagchen worde veranderd in treuren, en [uwe] blijdschap in droefheid.

10 Vernedert u voor den Heer, en Hij zal u verhoogen.

11 Broeders, spreek niet kwalijk van elkander. Die van [zinnen] broeder kwalijk spreekt en zijnen broeder oordeelt, die spreekt kwalijk van de wet, en oordeelt de wet. Indien gij nu de wet oordeelt, zoo zijt gij geen dader der wet, maar een regter.

12 Er is één enig Wetgever, die behouden kan en verderven. Doch wie zijt gij die eenen anderen oordeelt?

13 Welaan nu gij die daar zegt: wij zullen heden of morgen naar zulke stad reizen, en aldaar een jaar overbrengen, en koopmanschap drijven, en winst doen;

14 Die gij niet weet wat morgen [geschieden zal]: want hoe-danig is uw leven? Want het is een damp die voor een weinig [tijds] gezien wordt, en daarna verdwijnt.

15 In plaats dat gij zoudt zeggen: indien de Heer wil, en wij leven zullen, zoo zullen wij dit of dat doen.

16 Maar nu roemt gij in uwen hoogmoed; alle zoodanige roem is boos.

17 Wie dan weet goed te doen, en niet doet, dien is het zonde.

W HOOFDSTUK 5.

1 Welaan nu gij rijken, weent en huilt over uwe ellendigheden die over u komen.

2 Uw rijkdom is verrot, en uwe kleederen zijn van de motten gegeten geworden;

3 Uw goud en zilver is verroest, en hun roest zal u zijn tot eene getuigenis, en zal uw vleesch als een vuur vertieren: gij hebt schatten vergaard in de laatste dagen.

4 Zie, het loon der werklieden die uwe landen gemaaid hebben, hetwelk van u verkort is, roept; en het geschrei der genen die geoogst hebben is gekomen tot in de ooren des Heeren Zabaoth.

5 Gij hebt lekkerlijk geleefd op de aarde, en wellusten gevolgd; gij hebt uwe harten gevoed als in eenen dag der slagtting.

6 Gij hebt veroordeeld, gij hebt gedood den rechtvaardigen; [en] hij wederstaat u niet.

7 Zoo zijt dan lankmoedig, broeders, tot de toekomst des Heeren. Zie, de landman verwacht de kostelijke vrucht des lands, lankmoedig zijnde over dezelve, totdat het den vroegen en spaden regen zal hebben ontvangen.

8 Weest gij ook lankmoedig, versterkt uwe harten; want de toekomst des Heeren gemaakt.

9 Zucht niet tegen elkander, broeders, opdat gij niet veroordeeld wordt. Zie, de Regter staat voor de deur.

10 Mijne broeders, neemt tot een exempel des lijdens en der

laankmoedigheid de Profeten, die (in) den naam des Heeren gesproken hebben.

11 Zie, wij houden hen gelukzalig die verdragen. Gij hebt de verdraagzaamheid Jobs gehoord, en gij hebt het einde des Heeren gezien, dat de Heer zeer barmhartig is en een ontfermer.

12 Doch voor alle dingen, zijne broeders, zweert niet, noch bij den hemel, noch bij de aarde, noch eenigen anderen eed: maar uw Ja, zij ja, en het Neen, neen; opdat gij in geen oordeel valt.

13 Is iemand onder u in lijden? dat hij bidde, is iemand goeds moeds? dat hij psalmzingt:

14 Is iemand krank onder u? dat hij tot zich roepe de Ouderlingen der gemeente, en dat zij over hem bidden, hem zalvende met olie in den naam des Heeren;

15 En het gebed des geloofs zal den zieken behouden, en de Heer zal hem oprigten, en zoo hij zonden gedaan zal hebben, het zal hem vergeven worden.

16 Belijdt elkander de misdaden, en bidt voor elkander, opdat gij gezond wordt. Een krachtig gebed des rechtvaardigen vermag veel.

17 Elias was een mensch van gelijke bewegingen als wij, en hij bad een gebed dat het niet zoude regenen, en het regende niet op de aarde in drie jaren en zes maanden;

18 En hij bad wederom, en de hemel gaf regen, en de aarde bragt hare vrucht voort.

19 Broeders, indien iemand onder u van de waarheid is afgedwaald, en hem iemand bekeert,

20 Die wete, dat degene, die eenen zondaar van de dwaling zijns wegs bekeert, zal eene ziel van den dood behouden, en zal menigte der zonden bedekken.

DE EERSTE

ALGEMEENE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL

P E T R U S.

HOOFDSTUK 1.

1 Petrus een Apostel van Jezus Christus, den vreemdelingen verstrooid in Pontus,

Galatië, Cappadocië, Azië, en Bithynië;

2 Den uitverkorenen naar de voorkennis Gods des Vaders, in de heiligmaking des Geestes, tot gehoorzaamheid en besprenging des bloeds van Jezus Christus; genade en vrede zij u vermenigvuldigd.

3 Geloofd zij de God en Vader onzes Heere Jezus Christus, die naar zijne groote barmhartigheid ons heeft wedergeboren, tot eene levende hope, door de opstanding van Jezus Christus uit de dooden,

4 Tot eene onverderfelijke, en onbevlekkelijke, en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor u,

5 Die gij in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid die bereid is om geopenbaard te worden in den laatsten tijd.

6 In welken gij u verheugt, nu een weinig (tijds) (zoo het noodig is) bedroefd zijnde door menigerlei verzoeken;

7 Opdat de beproeving uws geloofs, die veel kostelijker is dan des gouds hetwelk vergaat en door het vuur beproefd wordt, bevonden worde te zijn tot lof, en eer, en heerlijkheid, in de openbaring van Jezus Christus,

8 Welken gij niet gezien hebt, en (nogtans) lief hebt; in welken gij nu, hoewel (hem) niet ziende, maar geloovende, u verheugt met eene onuitsprekelijke en heerlijke vreugde.

9 Verkrijgende het einde uws geloofs, (namelijk) de zaligheid der zielen.

10 Van welke zaligheid ondervraagt en onderzocht hebben de Profeten, die geprofeeteerd hebben van de genade aan u (geschied);

11 Onderzoekende op welken of hoedanigen tijd de Geest van Christus, die in hen was, beduidde en te voren getuigde het lijden (dat) op Christus (komen zoude,) en de heerlijkheid daarna (volgende).

12 Welken geopenbaard is, dat zij niet zich zelve maar ons bedienende deze dingen, die u nu aangediend zijn bij degenen die u het Evangelium verkondigd hebben door den Heiligen Geest die van den hemel gezonden is, in welke dingen

naar de
andere,
pester,
en be-
Jezus
ede zij

Vader
ristus,
nhar-
boren,
oor de
aristus

ke, en
erwel-
heme-

t Gods
geloof
reid is
den in

agt, nu
et noo-
door

g uwa
ijker is
k ver-
proefd
te zijn
eerlijk-
van Je-

n hebt,
in wel-
m) niet
nde, u
uitspre-
reugde,
de uws
zalig-

onder-
hebben
ofsteerd
e aan u

welken
de Geest
en was,
retuigde
Christus
heerlijk-

ard is,
en maar
gen, die
zij deg-
ven ver-
den Hei-
den Hei-
den he-
ke din-
gen

gen de Engelen begeerig zijn
in te zien.

13 Daarom opschortende de
lendenen uws verstands, [en]
nuchteren zijnde, hoopt vol-
komenlijk op de genade die u
toegebragt wordt in de openba-
ring van Jezus Christus.

14 Als gehoorzame kinderen,
wordt niet gelijkvormig aan de
begeerlijkheden, die te voren
in uwe onwetendheid waren.

15 Maar gelijk Hij die u ge-
roepen heeft heilig is, [zoo]
wordt ook gij zelven heilig in
al [uwen] wandel.

16 Daarom dat er geschreven
is: zijt heilig, want Ik ben
heilig.

17 En indien gij tot eenen Va-
der aanroept dengenen die
zonder aanneming des persoons
oordeelt naar eens iegelijks
werk, zoo wandelt in vrees den
tijd uwer inwoning:

18 Wetende dat gij niet door
vergankelijke dingen, zilver of
goud, verlost zijt uit uwe ijde-
le wandeling, die [u] van de
vaderen overgeleverd [is].

19 Maar door het dierbaar
bloed van Christus, als eens
onbestraffelijken en onbevleeten
Lams:

20 Welke wel voorgekend is
geweesd voor de grondlegging
der wereld, maar geopenbaard
is in deze laatste tijden om
uwentwil.

21 Die gij door hem gelooft in
God, welke hem opgewekt
heeft uit de dooden, en hem
heerlijkheid gegeven heeft, op-
dat uw geloof en hoop op God
zijn zoude.

22 Hebbende [den] uwe zielen
gereinigd in de gehoorzaam-
heid der waarheid, door den
Geest, tot ongeveinsde broe-
derlijke liefde, zoo hebt elkan-
der vuriglijk lief uit een rein
hart.

23 Die gij wedergeboren zijt
niet uit vergankelijk, maar
[uit] onvergankelijk zaad, door
het levende en eeuwig blijven-
de woord Gods.

24 Want alle vleesch is als
gras, en alle heerlijkheid des
menschen is als een bloem des
gras. Het gras is verdord, en
zijn bloem is afgevallen,

25 Maar het woord des Hee-
ren blijft in der eeuwigheid;
en dit is het woord dat onder
u verkondigd is

HOOFDSTUK 2.

1 Zoo legt dan af alle
kwaandheid, en alle bedrog, en
geveinsdheid, en nijdigheid, en
alle achterklappingen,

2 En als nieuwgeborene kin-
derkens, zijt zeer begeerig naar
de redelijke onvervalsche melk,
opdat gij door dezelve moogt
opwassen:

3 Indien gij anders gesmaakt
hebt dat de Heer goedertie-
ren is.

4 Tot welken komende [als
tot] eenen levenden steen, van
de menschen wel verworpen,
maar bij God uitverkoren [en]
dierbaar:

5 Zoo wordt gij ook zelven, als
levende steenen, gebouwd [tot]
een geestelijk huis, [tot] een
heilig Priesterdom, om geeste-
lijke offeranden op te offeren,
die Gode aangenaam zijn door
Jezus Christus.

6 Daarom is ook vervat in de
Schrift: zie Ik leg in Sion
eenen uitersten hoeksteen, die
uitverkoren [en] dierbaar is;
en: die in Hem geloofd zal niet
beschaamd worden.

7 U dan die gij gelooft is
hij dierbaar; maar den onge-
hoorzamen [woordt gezegd]: de
steen dien de bouwlieden ver-
worpen hebben, deze is gewor-
den tot een hoofd des hoeks,
en een steen des aanstoots, en
een rots der ergernis.

8 Dengenen [namelijk] die zich
aan het woord stooten, onge-
hoorzaam zijnde, waartoe zij
ook gezet zijn.

9 Maar gij zijt een uitverko-
ren geslacht, een Koninklijk
Priesterdom, een heilig volk,
een verkregen volk: opdat gij
zoudt verkondigen de deugden
desgenen die u uit de duister-
nis geroepen heeft tot zijn won-
derbaar licht;

10 Die gij eertijds geen volk
waart, maar nu Gods volk
zijt; die [eertijds] niet ontfemd
waart, maar nu ontfemt zijt
geworden.

11 Geliefden, ik vermaan [u]
als inwoners en vreemdelingen,
dat gij u onthoudt van de vlee-
schelijke begeerlijkheden, wel-
ke krijg voeren tegen de ziel;

12 En houdt uwen wandel
eerlijk onder de Heidenen, op-
dat in 't geen zij kwalijk van
u spreken, als van kwaad loe-

ners, zij uit de goede werken die zij in [u] zien, God verheerlijken mogen in den dag der bezoeking.

13 Zijt dan alle menschelijke ordening onderdanig, om des Heeren wil; hetzij den Koning, als de opperste magt hebbende,

14 Hetzij den Stadhouder, als die van hem gezonden worden, tot straf wel der kwaaddoeners, maar [tot] prijs der genen die goed doen.

15 Want alzoo is 't de wil Gods, dat gij wel doende den mond stopt aan de onwetendheid der dwaze menschen;

16 Als vrijen, en niet de vrijheid hebbende als een deksel der boosheid, maar als dienstknechten Gods.

17 Eert een iegelijk; hebt de broederschap lief; vrees God; eert den Koning.

18 Gij huisknechten, zijt met alle vrees onderdanig den heeren, niet alleen den goeden en bescheidenen, maar ook den harden;

19 Want dat is genade, indien iemand, om de consciëntie voor God, zwaarigheid verdraagt, lijdende ten onrechte.

20 Want wat lof is het indien gij verdraagt als gij zondigt, en [daarover] geslagen wordt? Maar indien gij verdraagt als gij wel doet, en [daarover] lijdt, dat is genade bij God.

21 Want hiertoe zijt gij geroepen, dewijl ook Christus voor ons geleden heeft, ons een exempel nalatende, opdat gij zijne voetstappen zoudt navolgen,

22 Die geen zonde gedaan heeft, noch er is geen bedrog in zijnen mond gevonden;

23 Die als hij gescholden werd, niet weder schold, en als hij leed, niet dreigde, maar gaf het over aan dien die regtvaardiglijk oordeelt;

24 Die zelf onze zonden in zijn ligchaam gedragen heeft op het hout, opdat wij de zonden afgestorven zijnde, der gerechtigheid leven zouden; door wiens striemen gij genezen zijt.

25 Want gij waart als dwalende schapen; maar gij zijt nu bekeerd tot den Herder en Opziener uwer zielen.

zijt uwen eigenen mannen onderdanig, opdat ook zoo eenigen den woorden ongehoorzaam zijn, zij door den wandel der vrouwen zonder woord mogen gewonnen worden,

2 Als zij zullen ingezien hebben uwen kuischen wandel in vrees;

3 Welker versiersel zij, niet hetgeen uiterlijk is, [bestaan- de] in 't vlechten des haars, en omhangen van goud, of van kleederen aan te trekken;

4 Maar de verborgen mensch des harten, in 't onverderfelijke [versiersel] eens zachtmoedigen en stillen geestes, die kostelijk is voor God.

5 Want alzoo versierden zich zelve eertijds ook de heilige vrouwen, die op God hoopten, en waren haren eigenen mannen onderdanig;

6 Gelijk Sara Abraham gehoorzaam is geweest, hem noemende heer, welker dochters gij geworden zijt, als gij wel doet, en niet vrees voor eenige verschrikking.

7 Gij mannen insgelijks, woont bij [haar] met verstand, het vrouwelijke vat, als het zwakste, cere gevende, als die ook mede-erfgenamen der genade des levens [met haar] zijt; opdat uwe gebeden niet verhinderd worden.

8 En eindelijk, zijt allen eensgezind, medelijdend, de broeders liefhebbende, met innerlijke barmhartigheid bewogen, vriendelijk;

9 Vergeldt niet kwaad voor kwaad, of schelden voor schelden; maar zegent daarentegen, wetende dat gij daartoe geroepen zijt, opdat gij zegening zoudt beërven.

10 Want wie het leven wil liefhebben, en goede dagen zien, die stille zijne tong van 't kwade, en zijne lippen dat zij geen bedrog spreken;

11 Die wijke af van het kwade, en doe het goede; die zoek vrede en jage denzelfen na.

12 Want de oogen des Heeren zijn over de regtvaardigen, en zijne ooren tot hun gebed; maar het aangezicht des Heeren is tegen degenen die kwaad doen.

13 En wie is 't die u kwaad doen zal, indien gij navolgers zijt van 't goede?

1 D HOOFDSTUK 3.

Desgelijks gij vrouwen,

14 Maar

14 Maar indien gij ook lijdt om der gerechtigheid wil zoo zijt gij zalig; en vreest niet uit vrees van hen, noch wordt niet ontroerd;

15 Maar heiligt God den Heer in uwe harten, en zijt altijd bereid tot verantwoording aan een iegelijk die u rekenschap afeischt van de hope die in u is, met zachtmoedigheid en vrees.

16 En hebt eene goede consciëntie, opdat in hetgeen zij kwalijk van u spreken, als van kwaaddoeners, zij beschaamd mogen worden die uwen goeden wandel in Christus lasteren.

17 Want het is beter dat gij wel doende (indien het de wil Gods wil) lijdt, dan kwaad doende.

18 Want Christus heeft ook eens voor de zonden geleden, hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, opdat hij ons tot God zoude brengen; die wel is gedood in 't vleesch, maar levend gemaakt door den Geest,

19 In welken hij ook henengegaan zijnde den geesten die in de gevangenis [zijn] gepredikt heeft;

20 Die eertijds ongehoorzaam waren, wanneer de lankmoedigheid Gods eenmaal verwachtte in de dagen van Noach, als de ark toebereid werd, waarin weinige (dat is acht) zielen behouden werden door 't water;

21 Waarvan het tegenbeeld de doop, ons nu ook behoudt, niet die eene aflegging is der vuiligheid des ligchaams, maar die eene vraag is eener goede consciëntie tot God door de opstanding van Jezus Christus;

22 Welke is aan de regter[hand] Gods, opgevaren ten hemel, de Engelen, en Magten, en krachten hem onderdanig gemaakt zijnde.

maar naar den wil Gods den tijd die overig is in het vleesch, te leven.

3 Want het is ons genoeg dat wij den voorgaanden tijd des levens der Heidenen wil volbragt hebben, en gewandeld hebben in ontuchtigheden, begeerlijkheden, wijnzuiperijen, brasserijen, drinkerijen en gruwelijke afgoderijen;

4 Waarin zij zich vreemd hielden, als gij niet mede loopt tot dezelfde uitgieting der overdadigheid, en [u] lasteren;

5 Welke zullen rekenschap geven dengenen die bereid staat om te oordeelen de levenden en de dooden.

6 Want daartoe is ook den dooden het Euangelium verkondigd geworden, opdat zij wel zouden geoordeeld worden naar den mensch in 't vleesch, maar leven zouden naar God in den geest.

7 En het einde aller dingen is nabij; zijt dan nuchteren, en waakt in de gebeden.

8 Maar vooral hebt vurige liefde tot elkander; want de liefde zal menigte van zonden bedekken.

9 Zijt herbergzaam jegens elkander, zonder murmureeren.

10 Een iegelijk gelijk hij gave ontvangen heeft, [alzo] bediene hij dezelve aan de anderen, als goede uitdeelsers der menigerlei genade Gods.

11 Indien iemand spreekt, [die spreke] als de woorden Gods; indien iemand dient, [die diene] als uit kracht die God verleent; opdat God in allen geprezen worde door Jezus Christus, welken toekomt de heerlijkheid en de kracht, in alle eeuwigheid. Amen.

12 Geliefden, houdt u niet vreemd over de hitte [der verdrukking] onder u, die u geschiedt tot verzoeking, alsof u [iets] vreemds overkwam.

13 Maar gelijk gij gemeenschap hebt aan het lijden van Christus, [alzo] verblijdt u, opdat gij ook in de openbaring zijner heerlijkheid u moogt verblijden en verheugen.

14 Indien gij gesmaad wordt om den naam van Christus, zoo zijt gij zalig; want de Geest der heerlijkheid, en [de Geest] Gods rust op u; wat hen aangaat, hij wordt wel gelas-

M 5 terd

HOOFDSTUK 4.

1 Dewijl dan Christus voor ons in het vleesch geleden heeft, zoo wapent gij u ook met dezelfde gedachte, [namelijk] dat wie in 't vleesch geleden heeft, die heeft opgehouden van de zonde,

2 Om nu niet meer naar de begeerlijkheden der menschen,

terd, maar wat u aangaat, hij wordt verheerlijkt.

15 Doch dat niemand van u lijde als een doodslager, of dief, of kwaaddoener, of als een die zich met eens anderen doen bemoeit;

16 Maar indien [iemand lijdt] als een Christen, die schame zich niet, maar verheerlijke God in dit deel.

17 Want het is de tijd, dat het oordeel beginne van 't Huis Gods; en indien 't eerst van ons [begint], welk zal het einde zijn dergenen die het Euan-gelium Gods ongehoorzaam zijn?

18 En, indien de regtvaardige naauwelijks zalig wordt, waar zal de goddelooze en zondaar verschijnen?

19 Zoo dan ook die lijden naar den wil Gods, dat zij hunne zielen [Hem] als den getrouwen Schepper, bevelen met wel-doen.

HOOFDSTUK 5.

1 De Ouderlingen die onder u zijn, vermaan ik die een Mede-ouderling, en getuige des lijdens van Christus ben, en deelachtig der heerlijkheid die geopenbaard zal worden

2 Weidt de kudde Gods die onder u is, hebbende opzigt [daarover] niet uit bedwang, maar gewilliglijk; noch om vuil gewin, maar met een volvaardig gemoed;

3 Noch als heerschappij voerende over het erfdeel [des Heeren], maar [als] voorbeelden der kudde geworden zijnde.

4 En als de Overste Herder verschenen zal zijn, zoo zult gij de onverwelklijke kroon der heerlijkheid behalen.

5 Desgelijks gij jongen, zijt den ouden onderdanig; en zijt allen elkander onderdanig; zijt met de ootmoedigheid bekleed; want God weerstaat de hoo-vaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade.

6 Vernedert u dan onder de krachtige hand Gods, opdat Hij u verhooge te zijner tijd.

7 Werpt al uwe bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u.

8 Zijt nachteren, [en] waakt; want uwe tegenpartij de duivel gaat om als een brieschende leeuw, zoekende wien hij zoude moge verslinden.

9 Welken weerstaat, vast zijnde in het geloof, wetende dat hetzelfde lijden aan uwe broederschap die in de wereld is, volbragt wordt.

10 De God nu aller genade, die ons geroepen heeft tot zijne eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, nadat wij een weinig [tijds] zullen geleden hebben; dezelve volmake, bevestige, versterke, [en] sondeere ulieden.

11 Hem zij de heerlijkheid, en de kracht in alle eeuwigheid. Amen

12 Door Silvanus, die u een getrouw broeder is, zoo ik acht, heb ik met weinige [woorden] geschreven, vermanende en betuigende dat deze is de waarachtige genade Gods in welke gij staat.

13 U groet de mede-uitverkorene [gemeente] die in Babylon is, en Markus mijn zoon.

14 Groet elkander met eenen kus der liefde. Vrede zij u allen die in Christus Jezus zijt. Amen.

DE TWEEDE

ALGEMEENE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL

PETRUS.

HOOFDSTUK 1.

1 Simeon Petrus, een dienst-knecht en Apostel van Jezus Christus, dengenen die even dierbaar geloof met ons ver-kregen hebben, door de regt-vaardigheid onzes Gods en Zaligmakers Jezus Christus;

2 Genade en vrede zij u vermenigvuldigd door de kennis Gods, en van Jezus onzen Heer;

3 Gelijk ons zijne Goddelijke kracht alles wat tot het leven en de Godzaligheid [behoort] geschonken heeft, door de kennis desgenen die ons geroepen heeft tot heerlijkheid en deugd;

4 Door welke ons de grootste en dierbare beloften geschonken zijn, opdat gij door dezelve der Goddelijke natuur deelachtig zoudt worden, nadat gij ontvloten zijt het verderf dat in de wereld is door de begeerlijkheid.

5 En gij tot hetzelfde ook alle naar-

Hoofds

naarstij
voegt
by de
6 En
en bij
heid,
Godzal
7 En
derlijke
derlijke
allen).
8 Wan
u zijn,
zijn, z
noch o
kennis
Christu
9 Wan
gen nie
verre
vergete
rige zo
10 Da
stigt u
ping er
ken. W
nimmer
11 Wa
toegeve
in het
Heeren
Christu
12 Da
men u
manen,
en in
heid ve
13 En
zoo lat
kel be
verman
14 Al
ging u
zijn za
Heer J
geopen
15 Do
heid d
dat gij
van d
hebben
16 Wa
stigglij
volgd,
hebben
onzes
maar v
weest
17 Wa
den V
ontvan
stem
heerlij
werd:
Zoon,
behag

t, vast
etende
an uwe
wereld

genade,
tot zijne
Chris-
ten wein-
en heb-
beves-
ondeere

heid, en
igheid.

u een
zoo ik
weinige
verma-
nat deze
le Gods

terverko-
nabyon
a.

eenen
ij u al-
sus zijt.

RIEF

L
S.

1.
dienst-
a Jezus
e even
ns ver-
de regt-
eds en
tus;

u ver-
kennis
ouzen

delijke
t leven
behoort]
te ken-
roepen
deugd;
rootste
eschon-
dezel-
r deel-
dat gij
erf dat
begeer-

ok allo
naar-

naarstigheid toebrengende,
voegt bij uw geloof deugd, en
bij de deugd kennis.

6 En bij de kennis matigheid,
en bij de matigheid lijdzaam-
heid, en bij de lijdzaamheid
Godzaligheid.

7 En bij de Godzaligheid broe-
derlijke liefde, en bij de broe-
derlijke liefde, liefde (*jegens
allen*).

8 Want zoo deze dingen bij
u zijn, en (in u) overvloedig
zijn, zij zullen (u) niet ledig
noch onvruchtbaar laten in de
kennis onzes Heeren Jezus
Christus.

9 Want bij welken deze din-
gen niet zijn, die is blind, van
verre niet ziende, hebbende
vergeten de reiniging zijner vo-
rige zonden.

10 Daarom, broeders, benaar-
stigt u te meer om uwe roe-
ping en verkiezing vast te ma-
ken. Want dat doende zult gij
nimmermeer struikelen.

11 Want alzoo zal u rijkelijk
toegevoegd worden de ingang
in het eeuwig Koninkrijk onzes
Heeren en Zaligmakers Jezus
Christus.

12 Daarom zal ik niet verzu-
men u altijd daarvan te ver-
manen, hoewel gij het weet,
en in de tegenwoordige waar-
heid versterkt zijt.

13 En ik acht het regt te zijn
zoo lang ik in dezen taberna-
kel ben, dat ik u opwek door
vermaning;

14 Alzoo ik weet dat de afleg-
ging mijns tabernakels haast
zijn zal, gelijkerwijs ook onze
Heer Jezus Christus mij heeft
geopenbaard.

15 Doch ik zal ook naarstig-
heid doen bij alle gelegenheid,
dat gij na mijnen uitgang moogt
van deze dingen gedachtenis
hebben.

16 Want wij zijn geene kun-
stiglijk verdichte fabelen nage-
volgd, als wij u bekend gemaakt
hebben de kracht en toekomst
onzes Heeren Jezus Christus,
maar wij zijn aanschouwers ge-
weest van zijne majesteit.

17 Want hij heeft van God
den Vader eer en heerlijkheid
ontvangen, als zoodanig; eene
stem van de hoogwaardige
heerlijkheid tot hem gebracht
werd: deze is mijn geliefde
Zoon, in welken Ik mijn wel-
behagen heb.

18 En deze stem hebben wij
gehoord, als zij van den hemel
gebracht is geweest, toen wij
met hem op den heiligen berg
waren.

19 En wij hebben het profeti-
sche woord, dat zeer vast is;
en gij doet wel, dat gij daarop
acht hebt, als op een licht
schijnende in eene duistere
plaats, totdat de dag aanlich-
te, en de morgenster opga in
uwe harten;

20 Dit eerst wetende, dat gee-
ne profetie der Schrift is van
eigene uitlegging;

21 Want de profetie is voort-
tijds niet voortgebracht door den
wil eens menschen, maar de
heilige menschen Gods van den
Heiligen Geest gedreven zijnde,
hebben ze gesproken.

HOOFDSTUK 2.

1 En er zijn ook valsche
profeten onder het volk ge-
weest, gelijk ook onder u val-
sche leeraars zijn zullen, die
verderfelijke ketterijen bedekte-
lijk invoeren zullen; ook den
Heer die hen gekocht heeft,
verloochenende, (en) een haas-
tig verderf over zich zelve
brengende.

2 En velen zullen hunne ver-
derfenssen navolgen, door wel-
ken de weg der waarheid zal ge-
lasterd worden.

3 En zij zullen door gierigheid,
met gemaakte woorden van u
eene koopmanschap maken;
over welken het oordeel van
over lang niet ledig is, en hun
verderf sluimert niet.

4 Want indien God de Eng-
len, die gezondigd hebben,
niet gespaard heeft, maar die
in de hel geworpen hebbende
overgegeven heeft aan de kete-
nen der duisternis, om tot het
oordeel bewaard te worden;

5 En de oude wereld niet heeft
gespaard, maar Noach den
Prediker der gerechtigheid zijn
achten bewaard heeft, als hij
den zondvloed over de we-
reld der goddeloozen heeft ge-
braakt,

6 En de steden van Sodom en
Gomorrah tot asch verbranden-
de met omkeering veroordeeld
heeft, en tot een exempel ge-
zet denzigen die goddelooslyk
zouden leven;

7 En den rechtvaardigen Lot,
die vermoed was van den en-

tuchtigen wandel der gruwelijke menschen, [daaruit] verlost heeft.

8 (Want deze regtvaardige [man] wonende onder hen, heeft dag op dag [zijne] regtvaardige ziel gekweld door het zien en hooren van [hunne] ongerechtigte werken)

9 Zoo weet de Heer de Godzaligen uit de verzoeking te verlossen, en de onregtvaardigen te bewaren tot den dag des oordeels, om gestraft te worden.

10 Maar allermeeft degenen die naar het vleesch in onreine begeerlijkheid wandelen, en de heerschappij verachten; die stout zijn, zich zelven behagen, en die de heerlijkheden niet schromen te lasteren;

11 Daar de Engeelen, in sterkte en kracht meerder zijnde, geen lasterlijk oordeel tegen hen voor den Heer voortbrengen.

12 Maar dezen, als onredelijke dieren, die de natuur volgen, en voortgebragt zijn om gevangen en gedood te worden, dewijl zij lasteren hetgeen zij niet verstaan, zullen in hunne verdorvenheid verdorven worden;

13 En zullen verkrijgen het loon der ongerechtigheid, als die de dagelijksche weelde [hun] vermaak achten, zijnde vlekken en smetten, en zijn weelderig in hunne bedriegerijen, als zij in de maaltijden met u zijn;

14 Hebbende de oogen vol overspel, en die niet ophouden van zondigen, verlokkende de onvaste zielen, hebbende het hart geoefend in gierigheid, kinderen der vervloeking,

15 Die den regten weg verlaten hebbende, zijn verdwaald, en volgen den weg van Balaâm den [zoön] van Bosor, die het loon der ongerechtigheid liefgehad heeft;

16 Maar hij heeft de bestraffing zijner ongerechtigheid gehad; [want] het jukdragende stomme [dier], sprekende met menschenstem, heeft des Profeten dwaasheid verhinderd.

17 Dezen zijn waterlooze fonteynen, wolken van eenen draaiwind gedreven, welken de donkerheid der duisternis in der eeuwigheid bewaard wordt.

18 Want zij zeer opgeblazene ijdelheid sprekende, verlokken door de begeerlijkheden des

vleesches, [en] door ontuchtigheden, degenen die waarlijk ontvloten waren van degenen die in dwaling wandelen;

19 Belovende hun vrijheid, daar zij zelven dienstknechten zijn der verdorvenheid. Want van wien iemand overwonnen is, dien is hij ook tot een dienstknecht gemaakt.

20 Want indien zij, nadat zij door de kenniss des Heeren en Zaligmakers Jezus Christus de besmettingen der wereld ontvloten zijn, en in dezelve wederom ingewikkeld zijnde [van dezelve] overwonnen worden, zoo is hun het laatste erger geworden dan het eerste.

21 Want het ware hun beter, dat zij den weg der gerechtigheid niet gekend hadden, dan dat zij [dien] gekend hebbende, [weder] afkeeren van het heilig gebod dat hun overgegeven was.

22 Maar hun is overgekomen hetgeen met een waar spreekwoord [gezend wordt]: de hond is wedergekeerd tot zijn eigen uitbraaksel; en: de gewasschene zeug tot de wenteling in het slijk.

HOOFDSTUK 3.

1 Dezentweeden Zendsbrief, geliefden, schrijf ik nu aan u, in welke [beide] ik door vermaning uw oprecht gemoed opwek,

2 Opdat gij gedachtig zijt aan de woorden die van de heilige Proieten te voren gesproken zijn, en aan ons gebod, die wij des Heeren en Zaligmakers Apostelen zijn;

3 Dit eerst wetende, dat in het laatste der dagen spotters komen zullen, die naar hunne eigene begeerlijkheden zullen wandelen,

4 En zeggen: waar is de belofte zijner toekomst? Want van dien [dag] dat de vaders onslapen zijn, blijven alle dingen alzoo [gelijk] van het begin der schepping.

5 Want willens is dit hun onbekend, dat door het woord Gods de hemelen van over lang geweest zijn, en de aarde uit het water en in het water bestaande;

6 Door welke de wereld, die toen was, met het water des zondvloeds bedekt zijnde vergaan is.

tuchtig-
waarlijk
leegenen
en;
vrijheid,
mechten
l. Want
winnen
tot een

adad zij
eeren en
istus de
eld ont-
ve we-
de [van
worden,
rger ge-

a beter,
erregtig-
en, dan
hebben-
van het
a over-

ekomen
spreek-
de hond
en eigen
rassehe-
eling in

K 3.
ndbrief,
aan u,
verna-
opwek,
zijt aan
e heili-
sproken
die wij
gmakers

dat in
spotters
hunne
zullen

de be-
Want
vaders
n alle
aan het

hun on-
woord
er lang
arte uit
water be-

eld, die
ter des
de ver-

7 Maar

7 Maar de hemelen die nu zijn, en de aarde, zijn door hetzelfde woord als een schat weggelegd, en worden ten vure bewaard tegen den dag des oordeels, en der verderving der goddelooze menschen.

8 Doch deze eene zaak zij u niet onbekend, geliefden, dat één dag bij den Heer is als duizend jaren, en duizend jaren als één dag.

9 De Heer vertraagt de belofte niet (gelijk eenigen [dat] traagheid achten), maar is lankmoedig over ons, niet willende dat eenigen verloren gaan, maar dat zij allen tot bekeering komen.

10 Maar de dag des Heeren zal komen als een dief in den nacht, in welken de hemelen met een gedruisch zullen voorbijgaan, en de elementen branden zullen en vergaan, en de aarde en de werken die er in zijn, zullen verbranden.

11 Dewijl dan deze dingen alre vergaan, hoedanigen behoort gij te zijn in heiligen wandel en Godzaligheid?

12 Verwachtende en haastende tot de toekomst van den dag Gods, in welken de hemelen door vuur ontstoken zijnde zullen vergaan, en de elementen brandende zullen versmelten?

13 Maar wij verwachten, naar zijne belofte nieuwe hemelen en eene nieuwe aarde, in welke gerechtigheid woont.

14 Daarom, geliefden, verwachtende deze dingen, benaastigt u dat gij onbevlekt en onbestraffelijk van Hem bevonden moogt worden in vrede;

15 En acht de lankmoedigheid onzes Heeren voor zaligheid; gelijkewijs ook onze geliefde broeder Paulus, naar de wijsheid die hem gegeven is, ulieden geschreven heeft;

16 Gelijk ook in alle Zendbrieven daarin van deze dingen sprekende; in welke dingen sommige zwaar zijn om te verstaan, die de ongeleerde en onvaste [menschen] verdraaijen, gelijk ook de andere Schriften, tot hun eigen verderf.

17 Gij dan, geliefden, [zulke] te voren wetende, wacht u dat gij niet door de verleiding der gruwelijke menschen mede afgerukt wordt, en uitvalt van uwe vastigheid;

18 Maar wast op in de genade en kennis onzes Heeren en Zaligmakers Jezus Christus. Hem zij de heerlijkheid, beide nu, en in den dag der eeuwigheid. Amen.

DE EERSTE
ALGEMEENE ZENDBRIEF
VAN DEN
APOSTEL
JOHANNES.

HOOFDSTUK 1.

1 Hetgeen van den beginne was, hetgeen wij gehoord hebben, hetgeen wij gezien hebben met onze oogen, hetgeen wij aanschouwd hebben, en onze handen getast hebben, van het woord des levens.

2 (Want het Leven is geopenbaard, en wij hebben 't gezien, en wij getuigen, en verkondigen ulieden het eeuwige Leven, hetwelk bij den Vader was en ons is geopenbaard)

3 Hetgeen wij [dan] gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u, opdat ook gij met ons gemeenschap zoudt hebben, en deze onze gemeenschap ook [zij] met den Vader, en met zijnen Zoon Jezus Christus.

4 En deze dingen schrijven wij u, opdat uwe blijdschap vervuld zij.

5 En dit is de verkondiging, die wij van hem gehoord hebben, en wij u verkondigen, dat God een licht is, en gansch geene duisternis in Hem is.

6 Indien wij zeggen dat wij gemeenschap met Hem hebben, en wij in de duisternis wandelen, zoo liegen wij, en doen de waarheid niet;

7 Maar indien wij in het licht wandelen, gelijk Hij in het licht is, zoo hebben wij gemeenschap met elkander, en het bloed van Jezus Christus zijnen Zoon reinigt ons van alle zonde.

8 Indien wij zeggen dat wij geen zonde hebben, zoo verleiden wij ons zelve, en de waarheid is in ons niet.

9 Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en regtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve, en ons reinige van alle ongerechtigheid.

10 Indien wij zeggen dat wij niet gezondigd hebben, zoo maken wij Hem tot een leugenaar, en zijn woord is niet in ons.

HOOFDSTUK 2.

1 **M**ijne kinderkens, ik schrijf u deze dingen, opdat gij niet zondigt; en indien iemand gezondigd heeft, wij hebben eenen Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus den regtvaardigen.

2 En hij is eene verzoening voor onze zonden; en niet alleen voor de onze, maar ook voor *[de zonden]* der geheele wereld.

3 En hieraan kennen wij dat wij hem gekend hebben, zoo wij zijne geboden bewaren.

4 Die daar zegt: Ik ken hem, en zijne geboden niet bewaart, die is een leugenaar, en in dien is de waarheid niet.

5 Maar zoo wie zijn woord bewaart, in dien is waarlijk de liefde Gods volmaakt geworden; hieraan kennen wij dat wij in hem zijn.

6 Die zegt dat hij in hem blijft, moet ook zelf alzoo wandelen, gelijk hij gewandeld heeft.

7 Broeders, ik schrijf u geen nieuw gebod, maar een oud gebod, dat gij van den beginne gehad hebt. Dit oud gebod is het woord dat gij van den beginne gehoord hebt.

8 Wederom schrijf ik u een nieuw gebod: 't geen waarachtig is in hem, zij ook in u *[waarachtig]*; want de duisternis gaat voorbij, en het waarachtige licht schijnt nu.

9 Die zegt dat hij in 't licht is, en zijnen broeder haat, die is in de duisternis tot nog toe.

10 Die zijnen broeder liefheeft, blijft in 't licht, en geen ergernis is in hem.

11 Maar die zijnen broeder haat, is in de duisternis, en wandelt in de duisternis, en we t niet waar hij henegaat; want de duisternis heeft zijne oogen verblind.

12 Ik schrijf u, kinderkens, want de zonden zijn u vergeven om zijns naams wil.

13 Ik schrijf u, vaders, want gij hebt *[hem]* gekend, die van den beginne is. Ik schrijf u, jongelingen, want gij hebt den boozen overwonnen. Ik schrijf

u, kinderen, want gij hebt den Vader gekend.

14 Ik heb u geschreven, vaders, want gij hebt *[hem]* gekend, die van den beginne is. Ik heb u geschreven, jongelingen, want gij zijt sterk, en het woord Gods blijft in u, en gij hebt den boozen overwonnen.

15 Hebt de wereld niet lief, noch hetgeen in de wereld is; zoo iemand de wereld lief heeft, de liefde des Vaders is niet in hem.

16 Want al wat in de wereld is, *[namelyk]* de begeerlijkheid des vleesches, en de begeerlijkheid der oogen, en de grootschheid des levens, is niet uit den Vader, maar is uit de wereld.

17 En de wereld gaat voorbij, en hare begeerlijkheid; maar die den wil Gods doet, blijft in der eeuwigheid.

18 Kinderkens, het is de laatste ure; en gelijk gij gehoord hebt dat de Antichrist komt, *[zoo]* zijn ook nu velen Antichristen geworden; waaruit wij kennen dat het de laatste ure is.

19 Zij zijn uit ons uitgegaan, maar zij waren uit ons niet; want indien zij uit ons geweest waren, zoo zouden zij met ons gebleven zijn; maar *[dit is geschied]* opdat zij zouden openbaar worden, dat zij niet allen uit ons zijn.

20 Doch gij hebt de zalving van den heiligen, en gij weet alle dingen.

21 Ik heb u niet geschreven omdat gij de waarheid niet weet; maar omdat gij die weet, en omdat geen leugen uit de waarheid is.

22 Wie is de leugenaar, dan die loochent dat Jezus is de Christus? Deze is de Antichrist, die den Vader en den Zoon loochent.

23 Een iegelijk die den Zoon loochent, heeft ook den Vader niet.

24 Hetgeen gijlieden dan van den beginne gehoord hebt, dat blijve in u. Indien in u blijft wat gij van den beginne gehoord hebt, zoo zult gij ook in den Zoon en in den Vader blijven.

25 En dit is de belofte, die hij ons beloofd heeft, *[namelyk]* het eeuwige leven.

26 Dit heb ik u geschreven van degenen die u verleiden.

27 En de zalving die gijlieden

Hoof
den
blijft
van r
maar
leert
zij o
leuge
heeft
blijft
28 I
hem
geop
digh
niet
den
29 I
regt
dat
vaar
bore

1
ons
[nam]
God
Daar
omd
2 G
dere
geop
len.
[hij]
hem
wij
3 H
hop
zieh
4 H
doet
regt
ong
5 H
baa
den
zond
6
blij
gel
heu
nie
7 I
ver
he
gel
8 I
den
dig
is
op
vor
9
gel
nie
he
wa

den van hem ontvangen hebt, blijft in u, en gij hebt niet van noode dat iemand u leere, maar gelijk dezelve zalving u leert van alle dingen, [zoo] is zij ook waarachtig, en is geen leugen, en gelijk zij u geleerd heeft, [zoo] zult gij in hem blijven.

28 En nu, kinderkens, blijft in hem, opdat wanneer hij zal geopenbaard zijn, wij vrijmoedigheid hebben, en wij van hem niet beschaamd gemaakt worden in zijne toekomst.

29 Indien gij weet dat hij regtvaardig is, zoo weet gij dat een iegelijk die de regtvaardigheid doet, uit hem geboren is.

HOOFDSTUK 3.

1 **Z**ie hoe groote liefde ons de Vader gegeven heeft, [namelijk] dat wij kinderen Gods genoemd zouden worden. Daarom kent ons de wereld niet, omdat zij Hem niet kent.

2 Geliefden, nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat als [hij] zal geopenbaard zijn, wij hem zullen gelijk wezen; want wij zullen hem zien gelijk hij is.

3 En een iegelijk die deze hope op hem heeft, reinigt zich zeiven, gelijk hij rein is.

4 Een iegelijk die de zonde doet, die doet ook de ongerechtigheid; want de zonde is de ongerechtigheid.

5 En gij weet dat hij geopenbaard is, opdat hij onze zonden zonde wegnemen; en geen zonde is in hem.

6 Een iegelijk die in hem blijft, die zondigt niet: een iegelijk die zondigt, die heeft hem niet gezien, noch heeft hem niet gekend.

7 Kinderkens, dat u niemand verleide. Die de regtvaardigheid doet, die is regtvaardig, gelijk hij regtvaardig is.

8 Die de zonde doet, is uit den duivel; want de duivel zondigt van den beginne. Hiertoe is de Zoon Gods geopenbaard, opdat hij de werken des duivels verbreken zoude.

9 Een iegelijk die uit God geboren is, die doet de zonde niet; want zijn zaad blijft in hem, en hij kan niet zondigen, want hij is uit God geboren.

10 Hierin zijn de kinderen Gods en de kinderen des duivels openbaar. Een iegelijk die de regtvaardigheid niet doet, die is niet uit God, en die zijnen broeder niet liefheeft.

11 Want dit is de verkondiging, die gij van den beginne gehoord hebt, dat wij elkander zouden liefhebben.

12 Niet gelijk Kaïn [die] uit den bozen was, en zijnen broeder doodsloeg. En om wat oorzaak sloeg hij hem dood? Omdat zijne werken boos waren, en zijns broeders, regtvaardig.

13 Verwondert u niet, mijne broeders, zoo u de wereld haat.

14 Wij weten dat wij overgegaan zijn uit den dood in het leven, dewijl wij de broeders liefhebben. Die [zijnen] broeder niet liefheeft, blijft in den dood.

15 Een iegelijk die zijnen broeder haat, is een doodslager. En gij weet dat geen doodslager het eeuwige leven heeft in hem blijvende.

16 Hieraan hebben wij de liefde gekend, dat hij zijn leven voor ons gesteld heeft; en wij zijn schuldig voor de broeders het leven te stellen.

17 Zoo wie nu het goed der wereld heeft, en niet zijnen broeder gebrek hebben, en sluit zijn hart toe voor hem, hoe blijft de liefde Gods in hem?

18 Mijne kinderkens, laat ons niet liefhebben met het woord, noch met de tong, maar met de daad en waarheid.

19 En hieraan kennen wij dat wij uit de waarheid zijn, en wij zullen onze harten verzekeren voor hem.

20 Want indien ons hart [ons] veroordeelt, God is meerder dan ons hart, en Hij kent alle dingen.

21 Geliefden, indien ons hart ons niet veroordeelt, zoo hebben wij vrijmoedigheid tot God.

22 En zoo wat wij bidden, ontvangen wij van Hem, dewijl wij zijne geboden bewaren, en doen hetgeen behagelijk is voor Hem.

23 En dit is zijn gebod, dat wij gelooven in den naam zijns Zoons Jezus Christus, en elkander liefhebben, gelijk hij ons een gebod gegeven heeft.

24 En die zijne geboden bevaart, blijft in hem, en hij in

in denzelfven En hieraan kennen wij dat hij in ons blijft, [namelijk] uit den Geest dien hij ons gegeven heeft.

HOOFDSTUK 4.

1 Geliefden, geloof niet eenen iegelijken geest, maar beproeft de geesten of zij uit God zijn; want vele valsche profeten zijn uitgegaan in de wereld.

2 Hieraan kent gij den Geest Gods: alle geest die belijdt dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is, die is uit God;

3 En alle geest die niet belijdt dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is, die is uit God niet; maar dit is [de geest] des Antichrists, welken [geest] gij gehoord hebt dat komen zal, en is nu alreeds in de wereld.

4 Kinderkens, gij zijt uit God, en hebt hen overwonnen; want hij is meerder die in u is, dan die in de wereld is.

5 Zij zijn uit de wereld; daarom spreken zij uit de wereld, en de wereld hoort hen.

6 Wij zijn uit God. Die God kent hoort ons; die uit God niet is, hoort ons niet. Hieruit kennen wij den geest der waarheid, en den geest der dwaling.

7 Geliefden, laat ons elkander liefhebben; want de liefde is uit God; en een iegelijk die liefheeft, is uit God geboren, en kent God;

8 Die niet liefheeft, die heeft God niet gekend; want God is liefde.

9 Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God zijnen eeniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door hem.

10 Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons lief heeft gehad, en zijnen Zoon gezonden heeft [tot] eene verzoening voor onze zonden.

11 Geliefden, indien God ons alzoo lief heeft gehad, zoo zijn ook wij schuldig elkander lief te hebben.

12 Niemand heeft ooit God aanschouwd; indien wij elkander liefhebben, zoo: blijft God in ons, en zijne liefde is in ons volmaakt.

13 Hieraan kennen wij, dat wij in Hem blijven, en Hij in ons, omdat Hij ons van zijnen Geest gegeven heeft.

14 En wij hebben het aanschouwd, en getuigen dat de Vader [rijnen] Zoon gezonden heeft [tot] eenen Zaligmaker der wereld.

15 Zoo wie beleden zal hebben dat Jezus de Zoon Gods is, God blijft in hem, en hij in God.

16 En wij hebben gekend en geloofd de liefde die God tot ons heeft. God is liefde; en die in de liefde blijft, die blijft in God, en God in hem.

17 Hierin is de liefde bij ons volmaakt, opdat wij vrijmoedigheid mogen hebben in den dag des oordeels, [namelijk] dat gelijk Hij is, wij ook zijn in deze wereld.

18 Er is in de liefde geene vrees, maar de volmaakte liefde drijft de vrees buiten; want de vrees heeft pijn, en die vreest, is niet volmaakt in de liefde.

19 Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft.

20 Indien iemand zegt: ik heb God lief, en haat zijnen broeder, die is een leugenaar. Want die zijnen broeder niet liefheeft dien hij gezien heeft, hoe kan hij God liefhebben dien hij niet gezien heeft?

21 En dit gebod hebben wij van hem, [namelijk] dat die God liefheeft, ook zijnen broeder liefhebbe

HOOFDSTUK 5.

1 Een iegelijk die geloof dat Jezus is de Christus, die is uit God geboren; en een iegelijk die liefheeft dengenen die geboren heeft, die heeft ook lief dengenen die uit Hem geboren is.

2 Hieraan kennen wij dat wij de kinderen Gods liefheben, wanneer wij God liefhebben, en zijne geboden bewaren;

3 Want dit is de liefde Gods, dat wij zijne geboden bewaren; en zijne geboden zijn niet zwaar.

4 Want al wat uit God geboren is, overwint de wereld; en dit is de overwinning die de wereld overwint, [namelijk] ons geloof.

5 Wie is het die de wereld over-

overwin
Jezus is

6 Deze
door w
lijk) Je
door h
door h
En de
dat de

7 Wan
gen in
het Wo
en dez

8 En
op de
het w
die dri

9 Ind
mensch
gen is
deze is
ke Hij
heeft.

10 Di
looft,
zich z
looft,
naar
geloof
God
Zoon.

11 Er
[namel
eeuwi
ditzel

12 D
heeft
Gods
leven

13 D
schre
naam
gij w
ven

in d
14 E
die v
zoo v
wil,

15 E
ons
den,
de l
van

16 I
der
niet
bidd
lever

ik) d
dood
dood

ik n
17
de;
dood

overwint, dan die gelooft dat Jezus is de Zoon Gods?

6 Deze is het die gekomen is door water en bloed, *(namelijk)* Jezus de Christus; niet door het water alleen, maar door het water en het bloed. En de Geest is het die getuigt, dat de Geest de waarheid is.

7 Want drie zijn er die getuigen in den hemel: de Vader, het Woord, en de Heilige Geest; en deze drie zijn één.

8 En drie zijn er die getuigen op de aarde: de Geest, en het water, en het bloed; en die drie zijn tot één.

9 Indien wij de getuigenis der menschen aannemen, de getuigenis Gods is meerder; want deze is de getuigenis Gods, welke Hij van zijnen Zoon getuigd heeft.

10 Die in den Zoon Gods gelooft, heeft de getuigenis in zich zelve; die God niet gelooft, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt, dewijl hij niet geloofd heeft de getuigenis, die God getuigd heeft van zijnen Zoon.

11 En deze is de getuigenis, *(namelijk)* dat ons God het eeuwige leven gegeven heeft; en ditzelve leven is in zijnen Zoon.

12 Die den Zoon heeft, die heeft het leven; die den Zoon Gods niet heeft, die heeft het leven niet.

13 Deze dingen heb ik u geschreven, die gelooft in den naam des Zoons Gods; opdat gij weet dat gij het eeuwige leven hebt, en opdat gij gelooft in den naam des Zoons Gods.

14 En deze isdevrijmoedigheid die wij tot Hem hebben, dat zoo wij iets bidden naar zijnen wil, Hij ons verhoort;

15 En indien wij weten dat Hij ons verhoort, wat wij ook bidden, zoo weten wij, dat wij de beden verkrijgen, die wij van Hem gebeden hebben.

16 Indien iemand zijnen broeder ziet zondigen eene zonde niet tot den dood, die zal *(God)* bidden, en Hij zal hem het leven geven, dengenen *(zeg ik)* die zondigen niet tot den dood. Er is eene zonde tot den dood; voor dezelve *(sonde)* zeg ik niet dat hij zal bidden.

17 Alle ongerechtigheid is zonde; en er is zonde niet tot den dood.

18 Wij weten dat een iegelijk die uit God geboren is, niet zondigt, maar die uit God geboren is, bewaart zich zelve, en de booze vat hem niet.

19 Wij weten dat wij uit God zijn, en dat de geheele wereld ligt in het booze;

20 Doch wij weten dat de Zoon Gods gekomen is, en heeft ons het verstand gegeven, dat wij den Waarachtigen kennen; en wij zijn in den Waarachtigen, *(namelijk)* in zijnen Zoon Jezus Christus. Deze is de waarachtige God, en het eeuwige leven.

21 Kinderkens, bewaart u zelve van de afgoden. Amen.

DE TWEDE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL

JOHANNES.

1 De Ouderling aan de uitverkorene Vrouw, en aan hare kinderen, die ik in waarheid liefheb, en niet alleen ik, maar ook allen die de waarheid gekend hebben;

2 Om der waarheid wil die in ons blijft, en met ons zal zijn in der eeuwigheid;

3 Genade, barmhartigheid, vrede zij met ulieden, van God den Vader, en van den Heer Jezus Christus den Zoon des Vaders, in waarheid en liefde.

4 Ik ben zeer verblijd geweest, dat ik van uwe kinderen gevonden heb die in de waarheid wandelen, gelijk wij een gebod ontvangen hebben van den Vader.

5 En nu bid ik u, *(uitverkorene)* Vrouw, niet als u schrijvende een nieuw gebod, maar hetgeen wij gehad hebben van den beginne, *(namelijk)* dat wij elkander liefhebben.

6 En dit is de liefde, dat wij wandelen naar zijne geboden. Dit is het gebod, gelijk gijlieden van den beginne gehoord hebt, dat gij in hetzelfde zoudt wandelen.

7 Want er zijn vele verleiders in de wereld gekomen, die niet belijden dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is. Deze is de verleider en de Antichrist.

8 Ziet toe voor u zelven, dat wij niet verliezen hetgeen wij gearbeid hebben, maar een vol loon mogen ontvangen.

9 Een iegelijk die overtreedt, en niet blijft in de leer van Christus, die heeft God niet; die in de leer van Christus blijft, deze heeft beide den Vader en den Zoon.

10 Indien iemand tot ulieden komt, en deze leer niet brengt, ontvangt hem niet in huis, en zegt tot hem niet: zijt gegroet.

11 Want die tot hem zegt: zijt gegroet, die heeft gemeenschap aan zijne booze werken.

12 Ik heb veel aan ulieden te schrijven; doch ik heb niet gewild door papier en inkt, maar ik hoop tot ulieden te komen, en mond tot mond *(met u)* te spreken, opdat onze blijdschap volkomen moge zijn.

13 U groeten de kinderen van uwe zuster de uitverkorene. Amen.

DE DERDE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL

JOHANNES.

1 De Ouderling aan den geliefden Gajus, welken ik in waarheid liefheb.

2 Geliefde, vóór alle dingen wensch ik dat gij welvaart en gezond zijt, gelijk uwe ziel welvaart.

3 Want ik ben zeer verblijd geweest, als de broeders kwamen, en getuigden van uwe waarheid, gelijk gij in de waarheid wandelt.

4 Ik heb geen meerder blijdschap dan hierin, dat ik hoor dat mijne kinderen in de waarheid wandelen.

5 Geliefde, gij doet trouwelijk, in al hetgeen gij doet aan de broeders, en aan de vreemdelingen.

6 Die getuigd hebben van uwe liefde, in de tegenwoordigheid der gemeente; welken indien gij geleide doet, gelijk het Gode waardig is, zoo zult gij wel doen.

7 Want zij zijn voor zijnen naam uitgegaan, niets nemende van de Heidenen.

8 Want dan zijn schuldig de zoodanigen te ontvangen, opdat wij mede-arbeiders mogen worden der waarheid.

9 Ik heb aan de gemeente geschreven; maar Diotrefes, die onder hen zoekt de eerste te zijn, neemt ons niet aan.

10 Daarom, indien ik kom, zoo zal ik in gedachtenis brengen zijne werken die hij doet, met booze woorden snaterende tegen ons; en hiermede niet vergenoegd zijnde, zoo ontvangt hij zelf de broeders niet, en verhindert degenen die het willen *(doen)*, en werpt hen uit de gemeente.

11 Geliefde, volg het kwade niet na, maar het goede. Die goed doet is uit God, maar die kwaad doet, heeft God niet gezien.

12 Aan Demetrius wordt getuigenis gegeven van allen, en van de waarheid zelve: en wij getuigen ook, en gij weet dat onze getuigenis waarachtig is.

13 Ik had veel te schrijven, maar ik wil u niet schrijven met inkt en pen.

14 Maar ik hoop u haast te zien, en wij zullen mond tot mond spreken.

15 Vrede zij u. De vrienden groeten u. Groet de vrienden met name.

DE

ALGEMEENE ZENDBRIEF

VAN DEN

APOSTEL

JUDAS.

1 Judas een dienstknecht van Jezus Christus, en Jacobus' broeder, aan de geroepenen, die door God den Vager geheiligd zijn, en *(door)* Jezus Christus bewaard;

2 Barmhartigheid, en vrede, en liefde zij *(u)* vermenigvuldigd.

3 Geliefden, alzoo ik alle naastigheid doe om u te schrijven van de gemeene zaligheid, zoo heb ik noodzaak gehad aan u te schrijven, en *(u)* te vermanen,

nen,
geloof
ligen

4 W
schen
tot d

opge
zen
veran

en
God
Chris

5 M
ken,
weet,

uit
bend
niet

heeft
6 E
ginse

maar
verla
het

met
duist

7 G
en c
die c

hoer
vlees
exen

gend
vuur

8 D
zen
vero

verw
en
den.

9 M
gel,
twis

ligel
geen
(hem)

de:
10
niet

en
de
in

11
weg
de

aans
zijn
rach

12
liefs
met

zij z
zijn
de

zij z
van

nen, dat gij strijdt voor het geloof, dat eenmaal den heiligen overgeleverd is.

4 Want er zijn sommige menschen ingeslopen, die eertijds tot dit zelfde oordeel te voren opgeschreven zijn, goddeloozen, die de genade onzes Gods veranderen in ontuchtigheid, en den eenigen Heerscher God en onzen Heer Jezus Christus verloochenen.

5 Maar ik wil u indachtig maken, als die gij dit eenmaal weet, dat de Heer het volk uit Egypteland verlost hebbende, wederom degenen die niet geloofden verdorven heeft.

6 En de Engelen die hun beginsel niet bewaard hebben, maar hunne eigene woonsteden verlaten hebben, heeft Hij tot het oordeel des grooten dags met eeuwige banden onder de duisternis bewaard.

7 Gelijk Sodom en Gomorra, en de steden rondom dezelve, die op gelijke wijze als deze gehoereerd hebben, en ander vleesch zijn nagegaan, tot een exempel voorgesteld zijn, dragende de straf des eeuwigen vuurs.

8 Desgelijks evenwel ook dezen in slaap gebragt zijnde, verontreinigen het vleesch, en verwerpen de Heerschappij, en lasteren de Heerlijkheden.

9 Maar Michael de Archangel, toen hij met den duivel twistte, en handelde van 't ligchaam van Mozes, durfde geen oordeel van lastering tegen *(hem)* voortbrengen, maar zeide: de Heer bestraffe u.

10 Maar dezen, hetgeen zij niet weten, dat lasteren zij; en hetgeen zij natuurlijk, als de onredelijke dieren, weten, in hetzelfde verderven zij zich.

11 Wee hun, want zij zijn den weg Kains ingegaan, en door de verleiding des loons Balaams zijn zij henengestort, en zijn door de tegenspreking Korachs vergaan.

12 Deze zijn vlekken in uwe liefde-maaltijden, *(en)* als zij niet u ter maaltijd zijn, weiden zij zich zelven zonder vrees; zij zijn waterlooze wolken, die van de winden omgedreven worden; zij zijn als boomen in 't afgaan van den herfat, onvrucht-

baar, tweemaal verstorven, *(en)* ontworteld;

13 Wilde baren der zee, hunne eigene schande opschuimende; dwalende sterren, welken de donkerheid der duisternis in der eeuwigheid bewaard wordt.

14 En van deze heeft ook Enoch, de zevende van Adam, geprofeteerd, zeggende: zie, de Heer is gekomen met zijne veel duizend heiligen,

15 Om gerigt te houden tegen allen, en te straffen alle goddeloozen onder hen, van wege al hunne goddelooze werken, die zij goddelooselijk gedaan hebben, en van wege al de harde *(woorden)* die de goddelooze zondaars tegen Hem gesproken hebben.

16 Dezen zijn murmureerders, klagers over hunnen staat, wandelende naar hunne begeerlijkheden; en hun mond spreekt zeer opgeblazene dingen, verwonderende zich over de personen om des voordeels wil.

17 Maar geliefden, gedenkt gij der woorden die voerzegd zijn van de Apostelen onzes Heeren Jezus Christus;

18 Dat zij u gezegd hebben, dat in den laatsten tijd spotters zullen zijn, die naar hunne goddelooze begeerlijkheden wandelen zullen.

19 Dezen zijn het die zich zelven afscheiden, natuurlijke *(menschen)*, den Geest niet hebbende.

20 Maar geliefden, bouwt gij u zelven op uw allerheiligst geloof, biddende in den Heiligen Geest;

21 Bewaart u zelven in de liefde Gods, verwachende de barmhartigheid onzes Heeren Jezus Christus ten eeuwigen leven.

22 En ontfermt u wel eeniger, onderscheid makende;

23 Maar behoudt anderen door vrees, en grijpt hen uit het vuur; en haat ook den rok die van 't vleesch bevekt is.

24 Hem nu die magtig is u van struikelen te bewaren, en onstraffelijk te stellen voor zijne heerlijkheid in vreugde,

25 Den alleen wijzen God onzen Zaligmaker, zij heerlijkheid en majesteit, kracht en magt, beide nu en in alle eeuwigheid. Amen.

DE OPENBARING

VAN

JOHANNES.

HOOFDSTUK 1.

1 De Openbaring van Jezus Christus, die God hem gegeven heeft om zijnen dienstknechten te toonen de dingen die haast geschieden moeten, en die hij door zijnen Engel gezonden, en zijnen dienstknecht Johannes te kennen gegeven heeft;

2 Welke het woord Gods bevestigd heeft, en de getuigenis van Jezus Christus, en al wat hij gezien heeft.

3 Zalig is hij die leest, en zijn zij die hooren de woorden dezer profetie, en die bewaren hetgeen in dezelve geschreven is; want de tijd is nabij.

4 Johannes den zeven gemeenten, die in Azië zijn: genade zij u en vrede van hem Die is, en Die was, en Die komen zal, en van de zeven Geesten die voor zijnen troon zijn;

5 En van Jezus Christus, die de getrouwe getuige is, de eerstgeborene uit de dooden, en de Overste der Koningen der aarde. Hem die ons heeft liefgehad en ons van onze zonden gewasschen heeft in zijn bloed,

6 En die ons gemaakt heeft tot Koningen en Priesters Gode en zijnen Vader; hem [zeg ik] zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.

7 Zie, hij komt met de wolken, en alle oog zal hem zien, ook degenen die hem doorstoken hebben; en alle geslachten der aarde zullen over hem rouw bedrijven; ja, Amen.

8 Ik ben de Alpha en de Omega, het begin en het einde, zegt de Heer, Die is, en Die was, en Die komen zal, de Almagtige.

9 Ik Johannes, die ook uw broeder ben, en medegenoot in de verdrukking en in het Koninkrijk, en [in] de lijdzzaamheid van Jezus Christus, was in het eiland genaamd Patmos, om het woord Gods, en om de getuigenis van Jezus Christus.

10 [En] ik was in den geest op den dag des Heeren; en ik

hoorde achter mij eene groote stem, als eener bazuin,

11 Zeggende: ik ben de Alpha en de Omega, de eerste en de laatste; en: hetgeen gij ziet schrijf dat in een boek, en zend het den zeven gemeenten die in Azië zijn, [namelijk] te Efeze, en te Smyrna, en te Pergamus, en te Thyatira, en te Sardis, en te Philadelphia, en te Laodicea.

12 En ik keerde mij om, om te zien de stem die met mij gesproken had; en mij omgekeerd hebbende, zag ik zeven gouden kandelaren;

13 En in het midden van de zeven kandelaren een den Zoon des menschen gelijk zijnde, bekleed met een lang kleed tot de voeten, en omgord aan de borsten met eenen gouden gordel;

14 En zijn hoofd en haar was wit gelijk als witte wol, gelijk sneeuw; en zijne oogen gelijk eene vlam vuurs;

15 En zijne voeten waren blinkend koper gelijk, en gloeiden als in eenen oven; en zijne stem als eene stem van vele wateren.

16 En hij had zeven sterren in zijne regter[hand]; en uit zijnen mond ging een tweesnijdend scherp zwaard; en zijn aangezicht was gelijk de zon schijnt in hare kracht.

17 En toen ik hem zag viel ik als dood aan zijne voeten; en hij leide zijne regter[hand] op mij, zeggende tot mij: vrees niet; ik ben de eerste en de laatste;

18 En die leef, en ik ben dood geweest; en zie ik ben levend in alle eeuwigheid. Amen. En ik heb de sleutels der hel en des doods.

19 Schrijf hetgeen gij gezien hebt, en hetgeen is, en hetgeen geschieden zal na dezen.

20 De verborgenheid der zeven sterren, die gij gezien hebt in mijne regter[hand], en de zeven gouden kandelaren. De zeven sterren zijn de Engelen der zeven gemeenten; en de zeven kandelaren, die gij gezien hebt, zijn de zeven gemeenten.

HOOFDSTUK 2.

1 Schrijf aan den Engel der gemeente van Efeze: dit zegt hij die de zeven sterren in zijne regter[hand] houdt, die in het mid-

Hoofds

midden

delaren

2 Ik

uwen a

heid, e

kunt d

proef

ven da

zij zijn

genaar

3 En

hebt g

mijns

zijt nie

4 Maar

uwe ee

5 Ged

gevalle

doe d

niet, ik

komen,

van zij

gij u n

6 Maar

de wer

welken

7 Die

wat de

zegt. I

geven t

levens,

het pa

8 En

gemeen

dit zeg

die doe

levend

9 Ik v

drukki

gij zij

dergen

Joden

maar z

satans.

10 Vre

gij lij

za. [ce

gevang

verzoel

verdr

dagen.

dood,

kroon

11 Die

re wat

den tw

digd w

12 En

gemeen

dit zeg

dende

13 Ik v

gij wo

troon d

mijnen

midden der zeven gouden kandelaars wandelt:

2 Ik weet uwe werken, en uwen arbeid, en uwe lijdzaamheid, en dat gij de kwaden niet kunt dragen, en [dat] gij beproefd hebt degenen die uitgeven dat zij Apostelen zijn, en zij zijn 't niet, en hebt hen leugenaars bevonden;

3 En gij hebt verdragen, en hebt geduld; en gij hebt om mijns naams wil gearbeid, en zijt niet moede geworden.

4 Maar ik heb tegen u, dat gij uwe eerste liefde hebt verlaten.

5 Gedenk dan waarvan gij uitgevallen zijt, en bekeer u, en doe de eerste werken; en zoo niet, ik zal u haastiglijk [bij-] komen, en zal uwen kandelaaar van zijne plaats weren, indien gij u niet bekeert.

6 Maar dit hebt gij, dat gij de werken der Nicolaiten haat, welken ik ook haat.

7 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint ik zal hem geven te eten van den boom des levens, die in 't midden van het paradijs Gods is.

8 En schrijf aan den Engel der gemeente van die van Smyrna: dit zegt de Eerste en de Laatste, die dood geweest is, en [weder] levend is geworden:

9 Ik weet uwe werken, en verdrukking, en armoede (doch gij zijt rijk) en de lastering dergenen die zeggen dat zij Joden zijn, en zijn het niet, maar zijn eene Synagoge des satans.

10 Vrees geen der dingen die gij lijden zult. Zie, de duivel zal [eenigen] van ulieden in de gevangenis werpen, opdat gij verzocht wordt; en gij zult eene verdrukking hebben van tien dagen. Zijt getrouw tot den dood, en ik zal u geven de kroon des levens.

11 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint zal van den tweeden dood niet beschadigd worden.

12 En schrijf aan den Engel der gemeente die in Pergamus is: dit zegt hij die het tweesnijdende scherpe zwaard heeft:

13 Ik weet uwe werken, en, waar gij woont, [namelijk] daar de troon des satans is; en gij houdt mijnen naam, en hebt mijn ge-

loof niet verloochend, ook in die dagen, in welke Antipas mijn getrouwe getuige was, welke gedood is bij ulieden, daar de satan woont.

14 Maar ik heb [eenige] weinige dingen tegen u, dat gij aldaar hebt die de leering Balaams houden, die Balak leerde den kinderen Israels eenen aanstoot voorwerpen, opdat zij zouden afgoden-offer eten, en hoereeren.

15 Alzoo hebt ook gij die de leering der Nicolaiten houden, hetwelk ik haat.

16 Bekeer u; en zoo niet, ik zal u haastiglijk [bij]komen, en zal tegen hen krijg voeren met het zwaard mijnsmonds.

17 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint, ik zal hem geven te eten van het Manna dat verborgen is, en ik zal hem geven eenen witten keursteen, en op den keursteen eenen nieuwen naam geschreven, welken niemand kent, dan die hem ontvangt.

18 En schrijf aan den Engel der gemeente te Thyatira: dit zegt de Zoon Gods, die zijne oogen heeft als eene vlam vuurs, en zijne voeten zijn blinkend koper gelijk:

19 Ik weet uwe werken, en liefde, en dienst, en geloof, en uwe lijdzaamheid, en uwe werken, en [dat] de laatste meer [zijn] dan de eerste.

20 Maar ik heb [eenige] weinige dingen tegen u, dat gij de vrouw Jezabel, die zich zelve zegt eene profetes te zijn, laat leeren, en mijne dienstknechten verleiden, dat zij hoereeren, en afgoden-offer eten.

21 En ik heb haar tijd gegeven, opdat zij zich zoude bekeeren van hare hoererij, en zij heeft zich niet bekeerd.

22 Zie, ik werp haar te bed, en die met haar overspel bedrijven, in groote verdrukking, zoo zij zich niet bekeeren van hunne werken;

23 En hare kinderen zal ik door den dood ombrengen; en al de gemeenten zullen weten, dat ik ben die nieren en harten onderzoek. En ik zal ulieden geven een iegelijk naar uwe werken.

24 Doch ik zeg tot ulieden, en tot de anderen die te Thy-

tira zijn, zoo velen als er deze leer niet hebben, en die de diepten des satans niet gekend hebben, gelijk zij zeggen: ik zal u geen anderen last opleggen.

25 Maar hetgeen gij hebt, houdt dat totdat ik zal komen.

26 En die overwint, en die mijne werken tot het einde toe bewaart, ik zal hem magt geven over de Heidenen;

27 En hij zal hen hoeden met eenen ijzeren staf; zij zullen als pottbakkers-vaten vermorzeld worden, gelijk ook ik van mijnen Vader ontvangen heb.

28 En ik zal hem de morgenster geven.

29 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt.

HOOFDSTUK 3.

1 En schrijf aan den Engel der gemeente die te Sardis is: dit zegt die zeven Geesten Gods heeft, en de zeven sterren: ik weet uwe werken, dat gij den naam hebt dat gij leeft, en gij zijt dood.

2 Zijt wakende, en versterk het overige dat sterven zoude; want ik heb uwe werken niet gevonden voor God.

3 Gedenk dan hoe gij het ontvangen en gehoord hebt, en bewaar het, en bekeer u. Indien gij dan niet waakt, zoo zal ik over u komen als een dief, en gij zult niet weten op wat ure ik over u komen zal.

4 Doch gij hebt *(eenige)* weinige namen ook te Sardis, die hunne kleederen niet bevlekt hebben; en zij zullen met mij wandelen in witte *(kleederen)*, overmits zij het waardig zijn.

5 Die overwint, die zal bekleed worden met witte kleederen, en ik zal zijnen naam geenszins uitdoen uit het boek des levens; en ik zal zijnen naam belijden voor mijnen Vader, en voor zijne Engelen.

6 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt.

7 En schrijf aan den Engel der gemeente die in Philadelphia is: dit zegt de Heilige, de Waarachtige, die den sleutel Davids heeft; die opent, en niemand sluit; en hij sluit, en niemand opent:

8 Ik weet uwe werken; zie,

ik heb eene geopende deur voor u gegeven, en niemand kan die sluiten; want gij hebt kleine kracht, en gij hebt mijn woord bewaard, en hebt mijnen naam niet verloochend.

9 Zie, ik geef *(u eenigen)* uit de Synagoge des satans, dergenen die zeggen dat zij Joden zijn, en zijn het niet, maar liegen; zie, ik zal maken, dat zij zullen komen, en aanbidden voor uwe voeten, en bekennen dat ik u liefheb.

10 Omdat gij het woord mijner lijdzaamheid bewaard hebt, zoo zal ik ook u bewaren uit de ure der verzoeking, die over de geheele wereld komen zal, om te verzoeken die op de aarde wonen.

11 Zie, ik kom haastiglijk; houd wat gij hebt, opdat niemand uwe kroon neme.

12 Die overwint, ik zal hem maken tot een pilaar in den Tempel mijns Gods, en hij zal niet meer daar uit gaan; en ik zal op hem schrijven den naam mijns Gods, en den naam der stad mijns Gods, *(namelijk)* des nieuwen Jeruzalems, dat uit den hemel van mijnen God afdaalt, en *(ook)* mijnen nieuwen naam.

13 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt.

14 En schrijf aan den Engel van de gemeente der Laodiceensen: dit zegt de Amen, de trouwe en waarachtige Getuige, het begin der schepping Gods:

15 Ik weet uwe werken, dat gij noch koud zijt, noch heet; och, of gij koud waart, of heet!

16 Zoo dan, omdat gij laauw zijt, en noch koud noch heet, ik zal u uit mijnen mond spuwen.

17 Want gij zegt: ik ben rijk, en verrijkt geworden, en heb geens dings gebrek; en gij weet niet dat gij zijt ellendig, en jammerlijk, en arm, en blind, en naakt.

18 Ik raad u dat gij van mij koopt goud beproefd komende uit het vuur, opdat gij rijk moogt worden; en witte kleederen, opdat gij moogt bekleed worden, en de schande uwer naaktheid niet geopenbaard worde; en zalf uwe oogen met oogenzalf, opdat gij zien moogt.

19 Zoo wie ik liefheb, dien be-

Hoof
bestr
ijveri
20 Z
en ik
ne st
open
men,
waal
21 D
geven
nen
wonn
met
troon
22 V
wat d
zegt.

1 N
eene
heme
ik ge
zuin
kom
nen
den r
2 En
geest
gezet
een o
3 En
aanzi
Sardi
hoog
in 't
ragdu
4 En
vier e
de tr
twint
beker
en zij
op hu
5 En
uit b
gen,
rige
voor
zeven
6 En
glazer
in he
rondo
zijnde
van a
7 En
leeuw
een k
Dier
mense
eene
8 En
een v
len ro
nen v

bestraf en kastijd ik; wees dan ijverig, en bekeer u.

20 Zie, ik sta aan de deur, en ik klop; indien iemand mijne stem zal hooren, en de deur opendoen, ik zal tot hem inkommen, en ik zal met hem avondmaal houden, en hij met mij.

21 Die overwint, ik zal hem geven met mij te zitten in mijnen troon, gelijk als ik overwonnen heb, en ben gezeten met mijnen Vader in zijnen troon.

22 Wie ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt.

HOOFDSTUK 4.

1 **N**a dezen zag ik, en zie, eene deur was geopend in den hemel; en de eerste stem, die ik gehoord had, als eener bazuin met mij sprekende, zeide: kom hier op, en ik zal u toonen hetgeen na dezen geschieden moet.

2 En terstond werd ik in den geest; en zie, er was een troon gezet in den hemel, en er zat een op den troon.

3 En die er op zat, was in het aanzien den steen Jaspis, en Sardijs gelijk; en een regenboog was rondom den troon, in 't aanzien den *(steen)* Smaragdus gelijk.

4 En rondom den troon waren vier en twintig troonen; en op de troonen zag ik de vier en twintig Ouderlingen zittende, bekleed met witte kleederen; en zij hadden gouden kroonen op hunne hoofden.

5 En van den troon gingen uit bliksemen, en donderslagen, en stemmen; en zeven vurige lampen waren brandende voor den troon, welke zijn de zeven Geesten Gods.

6 En voor den troon was eene glazen zee, kristal gelijk. En in het midden des troons, en rondom den troon, vier Dieren, zijnde vol oogen van voren en van achteren.

7 En het eerste Dier was eenen leeuw gelijk, en het tweede Dier een kalf gelijk, en het derde Dier had een aanzigt als een mensch, en het vierde Dier was eenen vliegende arend gelijk.

8 En de vier Dieren hadden elk een voor zich zelven zes vleugelen rondom, en waren van binnen vol oogen; en hebben geen

rust dag en nacht, zeggende: heilig, heilig, heilig is de Heer God, de Almachtige, Die was, en Die is, en Die komen zal.

9 En wanneer de Dieren heerlijkheid, en eer, en dankzegging gaven Hem die op den troon zat, die in alle eeuwigheid leeft,

10 Zoo vielen de vier en twintig Ouderlingen voor Hem die op den troon zat, en aanbaden Hem die leeft in alle eeuwigheid, en wierpen hunne kroonen voor den troon, zeggende:

11 Gij Heer zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid, en de eer, en de kracht; want Gij hebt alle dingen geschapen, en door uwen wil zijn zij, en zijn zij geschapen.

HOOFDSTUK 5.

1 **E**n ik zag in de regter *[hand]* desgenen die op den troon zat, een boek geschreven van binnen en van buiten, verzegeld met zeven zegelen.

2 En ik zag eenen sterken Engel uitroepende met eenegroote stem: wie is waardig het boek te openen, en zijne zegelen op te breken?

3 En niemand in den hemel, noch op de aarde, noch onder de aarde konde het boek openen, noch hetzelfde *[in]zien*.

4 En ik weende zeer, dat niemand waardig gevonden was, om dat boek te openen, en te lezen, noch hetzelfde *[in]* te zien.

5 En een van de Ouderlingen zeide tot mij: ween niet; zie, de leeuw die uit den stam Juda is, de wortel Davids, heeft overwonnen, om het boek te openen, en zijne zeven zegelen op te breken.

6 En ik zag, en zie, in het midden van den troon, en van de vier Dieren, en in het midden van de Ouderlingen, een Lam staande als geslagt, hebbende zeven horens, en zeven oogen; welke zijn de zeven Geestes Gods die uitgezonden zijn in alle landen.

7 En het kwam, en heeft het boek genomen uit de regter *[hand]* desgenen die op den troon zat.

8 En als het het boek genomen had, vielen de vier Dieren en de vier en twintig Ouderlingen

gen voor het Lam [*neder*], hebbende elk citeren en gouden fioelen zijnde vol reukwerks, welke zijn de gebeden der heiligen.

9 En zij zongen een nieuw lied, zeggende: gij zijt waardig het boek te nemen, en zijne zegelen te openen; want gij zijt geslagt, en hebt ons Gode gekocht met uw bloed, uit alle geslacht, en taal, en volk, en natie;

10 En gij hebt ons onzen God gemaakt tot Koningen en Priesteren; en wij zullen als Koningen heerschen op de aarde.

11 En ik zag, en ik hoorde eene stem veler Engelen rondom den troon, en de Dieren, en de Ouderlingen; en hun getal was tien duizend maal tien duizenden, en duizend maal duizenden:

12 Zeggende met eene groote stem: het Lam dat geslagt is, is waardig te ontvangen de kracht, en rijkdom, en wijsheid, en sterkte, en eer, en heerlijkheid, en dankzegging.

13 En alle schepsel dat in den hemel is, en op de aarde, en onder de aarde, en die in de zee zijn, en alles wat in dezelve is, hoorde ik zeggen: Hem die op den troon zit, en het Lam zij de dankzegging, en de eer, en de heerlijkheid, en de kracht in alle eeuwigheid.

14 En de vier Dieren zeiden: Amen. En de vier en twintig Ouderlingen vielen [*neder*], en aanbaden dengenen die leeft in alle eeuwigheid.

HOOFDSTUK 6.

1 En ik zag, toen het Lam een van de zegelen geopend had, en ik hoorde een uit de vier Dieren zeggen, als eene stem van eenen donderslag: kom en zie.

2 En ik zag, en zie, een wit paard; en die daar op zat had eenen boog; en hem is eene kroon gegeven, en hij ging uit overwinnende, en opdat hij overwonnen.

3 En toen het het tweede zegel geopend had, hoorde ik het tweede Dier zeggen: kom en zie.

4 En een ander paard ging uit dat rood was; en dien die daar op zat werd [*magt*] gegeven, den vrede te nemen van de aarde, en dat zij elkander

zouden dooden; en hem werd een groot zwaard gegeven.

5 En toen het het derde zegel geopend had, hoorde ik het derde Dier zeggen: kom en zie. En ik zag, en zie, een zwart paard; en die daar op zat had eene weegschaal in zijne hand.

6 En ik hoorde eene stem in 't midden van de vier Dieren, die zeide: een maatje tarwe voor eenen penning, en drie maatjes gerst voor eene penning; en de olie en den wijn beschadig niet.

7 En toen het het vierde zegel geopend had, hoorde ik eene stem des vierden Diers, die zeide: kom en zie.

8 En ik zag, en zie, een vaal paard; en die daar op zat, zijn naam was de Dood; en de Hel volgde hem na. En hun werd magt gegeven om te dooden tot het vierde [*deel*] der aarde, met zwaard, en met honger, en met den dood, en door de wilde beesten der aarde.

9 En toen het het vijfde zegel geopend had, zag ik onder het altaar de zielen dergenen die gedood waren om het woord Gods, en om de getuigenis die zij hadden.

10 En zij riepen met groote stem, zeggende: hoe lang, o heilige en waarachtige Heerscher, oordeelt en wreekt gij ons bloed niet van degenen die op de aarde wonen?

11 En aan een iegelijk werden lange witte kleederen gegeven, en hun werd gezegd, dat zij nog eenen kleinen tijd rusten zouden, totdat ook hunne mededienstknechten, en hunne broeders zouden vervuld zijn, die gedood zouden worden gelijk als zij.

12 En ik zag, toen het het zesde zegel geopend had, en zie, er werd eene groote aardbeving, en de zon werd zwart als een haren zak, en de maan werd als bloed,

13 En de sterren des hemels vielen op de aarde, gelijk een vijgeboom zijne onrijpe vijgen afwerpt, als hij van eenen grooten wind geschud wordt.

14 En de hemel is weggeweken, als een boek dat toegeroeld wordt; en alle bergen en eilanden zijn bewogen uit hunne plaatsen.

15 En de Koningen der aarde, en

Hoof

en d
en d
en d
knecl
borg
lonke
berge
16
tot d
en ve
zigt
zit, e
17 V
toorn
besta

1
Engel
ken
vier
geen
aarde
tegen
2 En
Engel
gang
zegel
riep
de vie
gegeve
te bes
3 Zeg
aarde
de bor
knecht
zegeld
hoofd
4 En
genen
honde
zend
geslac
5 Uit
twaalf
het ge
duizen
slacht
verzeg
6 Uit
twaalf
het g
twaalf
het g
twaalf
7 Uit
ren t
uit h
twaalf
het g
twaalf
8 Uit
waren
geld;
ren t
uit he

en de Grooten, en de rijken, en de Oversten over duizend, en de Magtigen, en alle dienst-knechten, en alle vrijen, verborgen zich zelve in de spelonken, en in de steenrotsen der bergen,

16 En zeiden tot de bergen en tot de steenrotsen: valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht desgenen die op den troon zit, en van den toorn des Lams.

17 Want de groote dag zijns toorns is gekomen; en wie kan bestaan?

HOOFDSTUK 7.

1 En na dezen zag ik vier Engelen staan op de vier hoeken der aarde, houdende de vier winden der aarde, opdat geen wind zoude waaijen op de aarde, noch op de zee, noch tegen eenigen boom.

2 En ik zag eenen anderen Engel opkomen van den opgang der zon, hebbende het zegel des levenden Gods; en hij riep met eene groote stem tot de vier Engelen, welken [magt] gegeven was de aarde en de zee te beschadigen,

3 Zeggende: beschadigt de aarde niet, noch de zee, noch de boomen, totdat wij de dienst-knechten onzes Gods zullen verzegeld hebben aan hunne voorhoofden.

4 En ik hoorde het getal dergenen die verzegeld waren: honderd en vier en veertig duizend waren verzegeld uit alle geslachten der kinderen Israels;

5 Uit het geslacht Juda waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Ruben waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Gad waren twaalf duizend verzegeld;

6 Uit het geslacht Aser waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Neftali waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Manasse waren twaalf duizend verzegeld;

7 Uit het geslacht Simeon waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Levi waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Issaschar waren twaalf duizend verzegeld;

8 Uit het geslacht Zabulon waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Jozef waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht Benjamin wa-

ren twaalf duizend verzegeld.

9 Na dezen zag ik, en zie, eene groote schare, die niemand tellen kon, uit alle natien, en geslachten, en volken, en talen, staande voor den troon, en voor het Lam, bekleed zijnde met lange witte kleederen: en palm[takken] waren in hunne handen.

10 En zij riepen met groote stem, zeggende: de zaligheid zij onzen God, die op den troon zit, en het Lam.

11 En al de Engelen stonden rondom den troon, en [rondom] de Ouderlingen en de vier Dieren, en vielen voor den troon [neder] op hun aangezicht, en aanbaden God,

12 Zeggende: Amen. De lof, en de heerlijkheid, en de wijsheid, en de dankzegging, en de eer, en de kracht, en de sterkte zij onzen God in alle eeuwigheid. Amen.

13 En een uit de Ouderlingen antwoordde, zeggende tot mij: dezen die bekleed zijn met de lange witte kleederen, wie zijn zij, en van waar zijn zij gekomen?

14 En ik sprak tot hem: Heer gij weet het. En hij zeide tot mij: dezen zijn 't die uit de groote verdrukking komen; en zij hebben hunne lange kleederen gewasschen, en hebben hunne lange kleederen wit gemaakt in het bloed des Lams.

15 Daarom zijn zij voor den troon Gods, en dienen Hem dag en nacht in zijnen Tempel; en die op den troon zit zal hen overschaduwen.

16 Zij zullen niet meer hongeren, noch zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch eenige hitte.

17 Want het Lam dat in 't midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een leidsmann zijn tot levende fonteynen der wateren, en God zal alle tranen van hunne oogen afwischen.

HOOFDSTUK 8.

1 En toen het het zevende zegel geopend had, werd er een stilzwijgen in den hemel omtrent van een half uur.

2 En ik zag de zeven Engelen die voor God stonden; en hu werden zeven bazuinen gegeven.

3 En er kwam een andere En-

gel, en stond aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat; en hem werd veel reukwerks gegeven, opdat hij het *[met]* de gebeden aller heiligen zoude leggen op het gouden altaar dat voor den troon is.

4 En de rook des reukwerks *[met]* de gebeden der heiligen, ging op van de hand des Engels voor God.

5 En de Engel nam het wierookvat, en vulde het met het vuurs des altaars, en wierp het op de aarde; en er geschieden stemmen, en donderslagen, en bliksemen, en aardbeving.

6 En de zeven Engelen, die de zeven bazuinen hadden, bereidden zich om te bazuinen.

7 En de eerste Engel heeft gebazuind; en er is geworden hagel en vuur, gemengd met bloed, en zij zijn op de aarde geworpen; en het derde *[deel]* der boomen is verbrand, en al het groene gras is verbrand.

8 En de tweede Engel heeft gebazuind; en er werd *[iets]* als een groote berg van vuur, brandende in de zee geworpen, en het derde *[deel]* der zee is bloed geworden;

9 En het derde *[deel]* der schepselen in de zee, die leven hebben, is gestorven; en het derde *[deel]* der schepen is vergaan.

10 En de derde Engel heeft gebazuind; en er is eene groote ster, brandende als een fakkel, gevallen uit den hemel, en is gevallen op het derde *[deel]* der rivieren, en op de fonteynen der wateren.

11 En de naam der ster wordt genoemd Alsem; en het derde *[deel]* der wateren werd tot alsem; en vele menschen zijn gestorven van de wateren, want zij waren bitter geworden.

12 En de vierde Engel heeft gebazuind; en het derde *[deel]* der zon werd geslagen, en het derde *[deel]* der maan, en het derde *[deel]* der sterren; opdat het derde *[deel]* derzelfde zoude verduisterd worden, en dat het derde *[deel]* van den dag niet zoude lichten, en van den nacht desgelijks.

13 En ik zag, en ik hoorde eenen Engel vliegen in 't midden des hemels, zeggende met groote stem: wee, wee,

wee, dengeenen die op de aarde wonen, van de overige stemmen der bazuin der drie Engelen die *[nog]* bazuinen zullen.

HOOFDSTUK 9.

1 En de vijfde Engel heeft gebazuind; en ik zag eenester gevallen uit den hemel op de aarde, en haar werd gegeven de sleutel van den put des afgronds.

2 En zij heeft den put des afgronds geopend; en er is rook opgegaan uit den put, als rook eens grooten ovens; en de zon en de lucht is verduisterd geworden van den rook des puts.

3 En uit den rook kwamen sprinkhanen op de aarde, en hun werd magt gegeven gelijk de schorpioenen der aarde magt hebben.

4 En hun werd gezegd, dat zij het gras der aarde niet zouden beschadigen, noch eenige groente, noch eenigen boom, dan de menschen alleen die het zegel Gods aan hunne voorhoofden niet hebben.

5 En hun werd *[magt]* gegeven, niet dat zij hen zouden dooden, maar dat zij zouden *[van hen]* gepijnigd worden vijf maanden; en hunne pijniging was als de pijniging van eenen schorpioen wanneer hij eenen mensch gestoken heeft.

6 En in die dagen zullen de menschen den dood zoeken, en zullen dien niet vinden; en zij zullen begeeren te sterven, en de dood zal van hen vlieden.

7 En de gedaanten der sprinkhanen waren den paarden gelijk, die tot den oorlog bereid zijn; en op hunne hoofden waren als kroonen het goud gelijk, en hunne aangezichten als aangezichten van menschen;

8 En zij hadden haar als haar der vrouwen, en hunne tanden waren als *[tanden]* der leeuwen;

9 En zij hadden borstwapenen als ijzeren borstwapenen; en het gedruisch hunner vleugelen was als een gedruisch der wagenen, wanneer vele paarden naar den strijd loopen;

10 En zij hadden staarten den schorpioenen gelijk, en er waren angels in hunne staarten; en hunne magt was de menschen te beschadigen vijf maanden.

11 En

11 En zij hadden over zich tot eenen Koning den Engel des afgronds; zijn naam was in 't Hebreuwsch Abaddon, en in de Grieksche *(taal)* had hij den naam Apollyon.

12 Het eene wee is weggegaan; zie, er komen nog twee weenen na dit.

13 En de zesde Engel heeft gebazuind; en ik hoorde eenen stem uit de vier horens des gouden altaars, dat voor God was,

14 Zeggende tot den zesden Engel, die de bazuin had; ontbind de vier Engelen, die gebonden zijn bij de groote rivier Eufraat.

15 En de vier Engelen zijn ontbonden geworden, welke bereid waren tegen de ure, en dag, en maand, en jaar, opdat zij het derde *[deel]* der menschen zouden doodden.

16 En het getal van de heirleiders der ruitery was twee maal tien duizenden der tien duizenden; en ik hoorde hun getal.

17 En ik zag alzoo de paarden in dit gezigt, en die daar op zaten, hebbende vurige en hemelsblauwe, en sulfervewige borstwapenen; en de hoofden der paarden waren als hoofden van leeuwen, en uit hunne monden ging uit vuur, en rook, en sulfer.

18 Door deze drie werd het derde *[deel]* der menschen gedood, *[namelijk]* door het vuur, en door den rook, en door het sulfer, dat uit hunne monden uitging.

19 Want hunne magt is in hunnen mond, en in hunne staarten. Want hunne staarten zijn den slangen gelijk, en hebben hoofden, en beschadigen met dezelve.

20 En de overige menschen, die niet gedood zijn door deze plagen, hebben zich niet bekeerd van de werken hunner handen, dat zij niet zouden aanbidden des duivels, en de gouden, en zilveren, en koperen, en steenen, en houten afgoden, die noch zien kunnen, noch hooren, noch wandelen;

21 En hebben zich *[ook]* niet bekeerd van hunne doodslagen, noch van hunne venijngevingen, noch van hunne hoerery, noch van hunne dieverijen.

HOOFDSTUK 10.

1 En ik zag eenen anderen sterken Engel afkomende van den hemel, die bekleed was met eene wolk; en een regenboog was boven *[zijn]* hoofd; en zijn aangezicht was als de zon, en zijne voeten waren als pilaren van vuur;

2 En hij had in zijne hand een boekken dat geopend was; en hij zette zijnen regtervoet op de zee, en den linker op de aarde.

3 En hij riep met eene groote stem, gelijkerwijs een leeuw brult; en als hij geroepen had, spraken de zeven donderslagen hunne stemmen.

4 En toen de zeven donderslagen hunne stemmen gesproken hadden, zoo zoude ik ze gescreven hebben; en ik hoorde eene stem uit den hemel, die tot mij zeide: verzegel hetgeen de zeven donderslagen gesproken hebben, en schrijf dat niet.

5 En de Engel dien ik zag staan op de zee, en op de aarde, hief zijne hand op naar den hemel,

6 En hij zwoer bij Dien die leeft in alle eeuwigheid, die den hemel geschapen heeft en hetgeen daar in is, en de aarde en hetgeen daar in is, en de zee en hetgeen daar in is, dat er geen tijd meer zal zijn;

7 Maar in de dagen der stem des zevenden Engels, wanneer hij bazuinen zal, zoo zal de verborgenheid Gods vervuld worden, gelijk hij zijnen dienstknechten den Profeten verkondigd heeft.

8 En de stem die ik gehoord had uit den hemel, sprak wederom met mij, en zeide: ga henen, neem het boekken, dat geopend *[en]* in de hand is des Engels die op de zee en op de aarde staat.

9 En ik ging henen tot den Engel, zeggende tot hem: geef mij dat boekken. En hij zeide tot mij: neem het en eet het op; en het zal uwen buik bitter maken, maar in uwen mond zal 't zoet zijn als honig.

10 En ik nam het boekken uit de hand des Engels, en ik at het op; en het was in mijnen mond zoet als honig, en als ik het gegeten had, werd mijn buik bitter.

11 En hij zeide tot mij: gij moet wederom profeteren voor vele volken, en natiën, en talen, en Koningen.

E HOOFDSTUK 11.
En mij werd een rietstok gegeven, eene [meel]roede gelijk; en de Engel stond, en zeide: sta op, en meet den Tempel Gods en het altaar, en degenen die daar in aanbidden.

2 En het voorhof dat van buiten den Tempel is, laat uit, en meet dat niet; want het is den Heidenen gegeven, en zij zullen de heilige stad vertreden twee en veertig maanden.

3 En ik zal mijnen twee getuigen [magt] geven, en zij zullen profeteren duizend twee honderd zestig dagen, met zakken bekleed

4 Deze zijn de twee olijfbomen, en de twee kandelaars, die voor den God der aarde staan.

5 En zoo iemand die wil beschadigen, een vuur zal uit hunnen mond uitgaan, en zal hunne vijanden verslinden; en zoo iemand hen wil beschadigen, die moet alzoo gedood worden.

6 Dezen hebben magt den hemel te sluiten, opdat geen regen regene in de dagen hunner profetering; en zij hebben magt over de wateren, om die in bloed te verkeeren, en de aarde te slaan met allerlei plagen, zoo menigmaal als zij zullen willen.

7 En als zij hunne getuigenis zullen geëindigd hebben, zal het Beest dat uit den afgrond opkomt, hun krijg aandoen, en het zal hen overwinnen, en zal hen doden;

8 En hunne doode lichamen [zullen liggen] op de straat der groote stad, die geestelijk genoemd wordt Sodoma en Egypte, alwaar ook onze Heer gekruist is.

9 En [de menschen] uit de volken, en geslachten, en talen, en natiën, zullen hunne doode lichamen zien drie dagen en eenen halven, en zullen niet toelaten dat hunne doode lichamen in graven gelegd worden.

10 En die op de aarde wonen die zullen verblijd zijn over hen,

en zullen vreugde bedrijven, en zullen elkander geschenken zenden, omdat deze twee Profeten degenen die op de aarde wonen, gepijnigd hadden.

11 En na die drie dagen en eenen halven, is een geest des levens uit God in hen gegaan, en zij stonden op hunne voeten, en er is groote vrees gevallen op degenen die hen aanschouwden.

12 En zij hoorden eene groote stem uit den hemel, die tot hen zeide: komt herwaarts op. En zij voeren op naar den hemel in de wolk, en hunne vijanden aanschouwden hen.

13 En in die zelfde ure geschiedde eene groote aardbeving, en het tiende [deel] der stad is gevallen, en er zijn in de aardbeving gedood zeven duizend namen van menschen; en de overigen zijn zeer bevreesd geworden, en hebben den God des hemels heerlijkheid gegeven.

14 Het tweede wee is weggegaan; zie, het derde wee komt haast.

15 En de zevende Engel heeft gebazuind; en er geschieden groote stemmen in den hemel, zeggende: de Koningrijken der wereld zijn geworden onzes Heeren, en zijns Christus, en hij zal als Koning heerschen in alle eeuwigheid.

16 En de vier en twintig Ouderlingen, die voor God zitten op hunne troonen, vielen [neder] op hunne aangezichten, en aanbaden God,

17 Zeggende: wij danken U Heer God almachtig, Die is, en Die was, en Die komen zal, dat Gij uwe groote kracht hebt aangenomen, en als Koning hebt geheerscht;

18 En de volkeren waren toornig geworden, en uw toorn is gekomen, en de tijd der dooden om geoordeeld te worden, en om het loon te geven uwen dienstknechten den Profeten, en den heiligen, en dengenen die uwen naam vreezen, den kleinen en den grooten, en om te verderven degenen die de aarde verdorven.

19 En de Tempel Gods in den hemel is geopend geworden, en de Ark zijns verbonds is gezien

zien in
werden
men,
aardbev

1 E
ken ge
melijk
met de
onder
hoofd
sterren

2 En z
barensu
de in p
3 En c
gezien
er was
hebben
horens,
den z
den;

4 En z
[deel] d
en wie
de Dra
die bar
kind zo
zij het

5 En z
lijken
nen zou
ren roe
weggeru
troon.

6 En d
woestijn
had [he
opdat
voeden
zestig d

7 En e
mel; M
krijgden
de Dra
Engelen

8 En z
noch hu
gevonde

9 En d
worpen,
Slang.
Duivel
heele w
[zeg ik]

10 En
stem ze
nu is
kracht,
worden

magt zi
verklage
hen ver

zien in zijnen Tempel; en er werden bliksemen, en stemmen, en donderslagen, en aardbeving, en groote hagel.

HOOFDSTUK 12.

1 En er werd een groot teeken gezien in den hemel, [namelijk] eene Vrouw bekleed met de zon; en de maan was onder hare voeten, en op haar hoofd eene kroon van twaalf sterren;

2 En zij was zwanger, en riep barensnood hebbende, en zijnde in pijn om te baren.

3 En er werd een ander teeken gezien in den hemel; en zie, er was een groote roode Draak, hebbende zeven hoofden, entien horens, en op zijne hoofden zeven Koninklijke hoeden;

4 En zijn staart trok het derde [deel] der sterren des hemels, en wierp die op de aarde; en de Draak stond voor de Vrouw die baren zoude, opdat hij haar kind zoude verslinden, wanneer zij het zoude gebaard hebben.

5 En zij baarde eenen mannelijken zoon, die al de Heidenen zoude hoeden met eene ijzeren roede; en haar kind werd weggerukt tot God en zijnen troon.

6 En de Vrouw vlugtte in de woestijn, alwaar zij eene plaats had [haar] van God bereid, opdat zij haar aldaar zouden voeden duizend twee honderd zestig dagen.

7 En er werd krijg in den hemel; Michael en zijne Engelen krijgden tegen den Draak, en de Draak krijgde [ook] en zijne Engelen;

8 En zij hebben niet vermogt, noch hunne plaats is niet meer gevonden in den hemel.

9 En de groote Draak is geworpen, [namelijk] de oude Slang, welke genoemd wordt Duivel en Satanas, die de geheele wereld verleidt, hij is [zeg ik] geworpen op de aarde, en zijne Engelen zijn met hem geworpen.

10 En ik hoorde eene groote stem zeggende in den hemel: nu is de zaligheid, en de kracht, en het Koninkrijk geworden onzes Gods, en de magt zijns Christus; want de verklager onzer broederen, die hen verklaagde voor onzen God

dag en nacht, is nedergeworpen.

11 En zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lamms, en door het woord hunner getuigenis; en zij hebben hun leven niet liegehad tot den dood toe.

12 Hierom bedriift vrengde zij hemelen, en gij die daar in woont. Wee dengenen die de aarde en de zee bewonen; want de duivel is tot u afgekomen, en heeft grooten toorn, wetende dat hij eenen kleinen tijd heeft.

13 En toen de Draak zag dat hij op de aarde geworpen was, zoo heeft hij de Vrouw vervolgd die het manneken gebaard had.

14 En de Vrouw zijn gegeven twee vleugelen eens grooten arends, opdat zij zoude vliegen in de woestijn, in hare plaats, alwaar zij gevoed wordt eenen tijd, en tijden, en eenen halven tijd, buiten het gezigt der Slang.

15 En de Slang wierp uit haren mond achter de Vrouw water als eene rivier, opdat hij haar doog de rivier zoude doen wegvoeren.

16 En de aarde kwam de Vrouw te hulp, en de aarde opende haren mond, en verzwoeg de rivier, welke de Draak uit zijnen mond had geworpen.

17 En de Draak verkrimde op de Vrouw, en ging henen om krijg te voeren tegen de overigen van haar zaad, die de geboden Gods bewaren, en de getuigenis van Jezus Christus hebben.

18 En ik stond op het zand der zee;

HOOFDSTUK 13.

1 En ik zag uit de zee een beest opkomen, hebbende zeven hoofden en tien horens; en op zijne horens waren tien Koninklijke hoeden, en op zijne hoofden was een naam van [Gods] lastering.

2 En het Beest dat ik zag, was eenen pardel gelijk, en zijne voeten, als eens beers [voeten], en zijn mond als de mond eens leeuws; en de Draak gaf hem zijne kracht, en zijnen troon, en groote magt.

3 En ik zag een van zijne hoofden als tot den dood gewond,

en zijne doodelijke wond werd genezen; en de geheele aarde verwonderde zich achter het Beest.

4 En zij aanbaden den Draak, die het Beest magt gegeven had, en zij aanbaden het Beest, zeggende: wie is dit Beest gelijk? wie kan krijg voeren tegen hetzelfde?

5 En hetzelfde werd een mond gegeven, om groote dingen en [Gods] lasteringen te spreken: en hetzelfde werd magt gegeven om [zulks] te doen, twee en veertig maanden.

6 En het opende zijnen mond tot lastering tegen God, om zijnen naam te lasteren, en zijnen Tabernakel, en die in den hemel wonen.

7 En hetzelfde werd [magt] gegeven om krijg den heiligen aan te doen, en om die te overwinnen; en hetzelfde werd magt gegeven over alle geslacht, en taal, en volk.

8 En allen die op de aarde wonen zullen 't zelve aanbidden, welker namen niet zijn geschreven in 't boek des levens, des Lams dat geslagt is, van de grondlegging der wereld.

9 Indien iemand ooren heeft, die hoore.

10 Indien iemand in de gevangenis leidt, die gaat [zelf] in de gevangenis; indien iemand met het zwaard zal dooden, die moet zelf met het zwaard gedood worden. Hier is de lijdzaamheid en het geloof der heiligen.

11 En ik zag een ander Beest uit de aarde opkomen; en het had twee horens, des Lams [horens] gelijk, en het sprak als de Draak.

12 En het oefent al de magt van het eerste Beest in tegenwoordigheid van hetzelfde, en het maakt dat de aarde en die er in wonen, het eerste Beest aanbidden, wiens doodelijke wond genezen was.

13 En het doet groote teekenen, zoodat het ook vuur uit den hemel doet afkomen op de aarde, voor de menschen;

14 En verleidt degenen die op de aarde wonen, door de teekenen die hetzelfde te doen gegeven zijn in de tegenwoordigheid van het Beest, zeggende tot degenen die op de aar-

de wonen, dat zij het Beest, dat de wond des zwaards had, en [weder] leefde, een beeld zouden maken.

15 En hetzelfde werd [magt] gegeven om den beelde des Beestes eenen geest te geven, opdat het beeld des Beestes ook zoude spreken, en maken dat allen die het beeld des Beestes niet zouden aanbidden, gedood zouden worden.

16 En het maakt dat het aan allen, kleinen en grooten, en rijken en armen, en vrijen en dienstknechten, een merkteeken geve aan hunne regterhand, of aan hunne voorhoofden;

17 En dat niemand mag koopen of verkoopen, dan die dat merkteeken heeft, of den naam des Beestes, of het getal zijns naams.

18 Hier is de wijsheid: die het verstand heeft rekene het getal des Beestes; want het is een getal eens menschen, en zijn getal is zes honderd zes en zestig.

HOOFDSTUK 14.

1 En ik zag, en zie, het Lam stond op den berg Sion, en met hem honderd vier en veertig duizend, hebbende den naam zijns Vaders geschreven aan hunne voorhoofden.

2 En ik hoorde eene stem uit den hemel, als eene stem veler wateren, en als eene stem van eenen grooten donderslag. En ik hoorde eene stem van citer-spelers, spelende op hunne citters;

3 En zij zongen als een nieuw gezang voor den troon, en voor de vier Dieren, en de Ouderlingen; en niemand konde dat gezang leeren, dan de honderd vier en veertig duizend, die van de aarde gekocht waren.

4 Dezen zijn 't die met vrouwen niet bevuurd zijn; want zij zijn maagden. Dezen zijn 't die het Lam volgen waar het ook henengaat. Dezen zijn gekocht uit de menschen, [tot] eersteelingen Gode en het Lam.

5 En in hunnen mond is geen bedrog gevonden; want zij zijn onberispelijk voor den troon Gods.

6 En ik zag eenen anderen Engel vliegende in 't midden des

des he
eeuwig
verkon
de aar
en ges

7 Zegge
stem:
Hem h
zijns
aanbid
en de
fontein
heeft.

8 En
gevolg
len, z
die gr
den wi
rerij al

9 En
gevolg
groot
Beest
ontvan
zijn v
hand,

10 Di
den w
ongem
den dr
zal gep
en sul
gelen

11 En
niging
heid,
dag e
aanbid
iemand
naams

12 Hi
heilige
gebode
geloof

13 En
den h
schrij
die in
nu aa
dat zij
nen a
volgen

14 En
witte
een g
Zoon
hoofd
zijne h

15 En
uit de
eene g
die op
sikkel
om te
dewijl
rüp ge

Beest,
ds had,
beeld

[magt]
de des
geven,
tes ook
en dat
Beestes
n, ge-

het aan
ten, en
rijen en
merktee-
regter-
oorhoof-

ag koo-
die dat
n naam
al zijns

die het
het ge-
t is een
en zijn
zes en

14.
ie, het
g Sion,
wier en
de den
chreven

tem uit
n veler
tem van
g. Enik
eiter-
nne ci-

nieuw
en voor
Ouder-
nde dat
e hon-
duizend,
cht wa-

t vrou-
want zij
n't die
het ook
gekocht
eerste-
n.

is geen
zij zijn
troon

ren En-
midnen
des

des hemels, en hij had het eeuwig Euangelium, om te verkondigen den genen die op de aarde wonen, en alle natie, en geslacht, en taal, en volk; 7 Zeggende met eene groote stem: vreest God, en geest Hem heerlijkheid: want de ure zijns oordeels is gekomen. En aanbidt Hem die den hemel, en de aarde, en de zee, en de fonteynen der wateren gemaakt heeft.

8 En er is een andere Engel gevolgd, zeggende: zij is gevallen, zij is gevallen, Babylon, die groote stad, omdat zij uit den wijn des toorns harer hoerij alle volken heeft gedrenkt.

9 En een derde Engel is hen gevolgd, zeggende met eene groote stem: indien iemand het Beest aanbidt en zijn beeld, en ontvangt het merkteken aan zijn voorhoofd, of aan zijne hand,

10 Die zal ook drinken uit den wijn des toorns Gods, die ongemengd ingeschonken is in den drinkbeker zijns toorns, en zal gepijnigd worden met vuur en sulfer, voor de heilige Engelen, en voor het Lam.

11 En de rook van hunne pijniging gaat op in alle eeuwigheid, en zij hebben geen rust dag en nacht die 't Beest aanbidden en zijn beeld, en zoo iemand het merkteken zijns naams ontvangt.

12 Hier is de lijdzaamheid der heiligen; hier zijn zij die de geboden Gods bewaren, en het geloof van Jezus.

13 En ik hoorde eene stem uit den hemel die tot mij zeide: schrijf: zalig zijn de dooden, die in den Heer sterven, van nu aan: ja zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hunnen arbeid; en hunne werken volgen met hen.

14 En ik zag, en zie eene witte wolk, en op de wolk was een gezeten des menschen Zoon gelijk, hebbende op zijn hoofd eene gouden kroon, en in zijne hand eene scherpe sikkel.

15 En een andere Engel kwam uit den Tempel, roepende met eene groote stem tot dengenen die op de wolk zat: zend uwe sikkel, en maai: want de ure om te maaijen is u gekomen, dewijl de oogst der aarde is rijp geworden.

16 En die op de wolk zat zond zijne sikkel op de aarde; en de aarde werd gemaaid.

17 En een andere Engel kwam uit den Tempel die in den hemel is, hebbende ook zelf eene scherpe sikkel.

18 En een andere Engel kwam uit van het altaar, die magt had over het vuur; en hij riep met een groot geroep tot dengenen die de scherpe sikkel had, zeggende: zend uwe scherpe sikkel, en snijd af de druifstakken van den wijngaard der aarde, want zijne druiven zijn rijp.

19 En de Engel zond zijne sikkel op de aarde, en sneed [de druiven] af van den wijngaard der aarde, en wierp ze in den grooten wijnpers-bak des toorns Gods.

20 En de wijnpers-bak werd buiten de stad getreden, en er is bloed uit den wijnpers-bak gekomen, tot aan de toomen der paarden, duizend zes honderd stadiën ver.

E HOOFDSTUK 15.

1 En ik zag een ander groot en wonderlijk teeken in den hemel, [namelyk] zeven Engelen, hebbende de zeven laatste plagen; want in deze is de toorn Gods geëindigd.

2 En ik zag als eene glazen zee met vuur gemengd; en die de overwinning hadden van het Beest, en van zijn beeld, en van zijn merkteken, [en] van het getal zijns naams, welke stonden aan de glazen zee, hebbende de citers Gods.

3 En zij zongen het gezang van Mozes den dienstknecht Gods, en het gezang des Lams, zeggende groot en wonderlijk zijn uwe werken, Heer, gij almachtige God, rechtvaardig en waarachtig zijn uwe wegen, gij Koning der heiligen.

4 Wie zoude u niet vreezen, Heer, en uwen naam [niel] verheerlijken? Want Gij zijt alleen heilig: want alle volkeren zullen komen, en voor U aanbidden; want uwe oordeelen zijn openbaar geworden.

5 En na dezen zag ik, en zie, de Tempel des Tabernakels der getuigenis in den hemel werd geopend.

6 En de zeven Engelen, die de zeven plagen hadden, kwamen uit den Tempel, bekleed

met rein en blinkend lijnwaad, en omgord om de borst met gouden gordels.

7 En een van de vier Dieren gaf den zeven Engelen zeven gouden sielen vol des toorns Gods, die in alle eeuwigheid leeft.

8 En de Tempel werd vervuld met rook uit de heerlijkheid Gods, en uit zijne kracht; en niemand konde in den Tempel ingaan totdat de zeven plagen der zeven Engelen geëindigd waren.

HOOFDSTUK 16.

1 En ik hoorde eene groote stem uit den Tempel, zeggende tot de zeven Engelen: gaat henen, en giet de [zeven] sielen des toorns Gods uit op de aarde.

2 En de eerste ging henen, en goot zijne fiool uit op de aarde, en er werd een kwaad en boos gezwel aan de menschen, die het merkteeken des Beestes hadden, en die zijn beeld aanbad.

3 En de tweede Engel goot zijne fiool uit in de zee, en zij werd bloed als eens dooden; en alle levende ziel is gestorven in de zee.

4 En de derde Engel goot zijne fiool uit in de rivieren, en in de fonteinen der wateren; en [de wateren] werden bloed.

5 En ik hoorde den Engel der wateren zeggen: gij zijt regtvaardig. Heer, Die is, en Die was, en Die zijn zal, dat Gij dit geoordeeld hebt.

6 Dewijl zij het bloed der heiligen en der Profeten vergoten hebben, zoo hebt Gij hun ook bloed te drinken gegeven. Want zij zijn 't waardig.

7 En ik hoorde eenen anderen van het altaar zeggen: ja, Heer, gij almachtige God, uwe oordeelen zijn waarachtig en regtvaardig.

8 En de vierde Engel goot zijne fiool uit op de zon; en haar is [magt] gegeven de menschen te verhitten door vuur.

9 En de menschen werden verhit met groote hitte, en lasterden den naam Gods, die magt heeft over deze plagen; en zij bekeerden zich niet om Hem heerlijkheid te geven.

10 En de vijfde Engel goot zijne fiool uit op den troon des Beestes; en zijn Rijk is verduis-

terd geworden; en zij kaaften hunne tongen van pijn;

11 En zij lasterden den God des hemels van wege hunne pijnen, en van wege hunne gezwellen; en zij bekeerden zich niet van hunne werken.

12 En de zesde Engel goot zijne fiool uit op de groote rivier Eufrat, en zijn water is uitgedroogd, opdat bereid zoude worden de weg der Koningen, die van den opgang der zon [komen zullen].

13 En ik zag uit den mond des Draaks, en uit den mond des Beestes, en uit den mond des valschen Profeten, drie onreine geesten [gaan], den vorsche gelijk.

14 Want het zijn geesten der duivelen, en doen teekenen, welke uitgaan tot de Koningen der aarde, en der geheele wereld, om die te vergaderen tot den krijg van dien grooten dag des Almachtigen Gods.

15 Zie, ik kom als een dief. Zalig is hij die waakt, en zijne kleederen bewaart, opdat hij niet naakt wandele, en men zijne schaamte [niet] zie.

16 En zij hebben hen vergaderd in de plaats, welke in 't Hebreewsch genaamd wordt Armageddon.

17 En de zevende Engel goot zijne fiool uit in de lucht; en er kwam eene groote stem uit den Tempel des hemels, van den troon, zeggende: het is geschied.

18 En er geschieden stemmen, en donderslagen, en bliksemen; en er geschiedde eene groote aardbeving, hoedanige niet is geschied van dat de menschen op de aarde geweest zijn, [namelijk] eene zoo danige aardbeving, [en] zoo groot.

19 En de groote stad is in drie deelen gescheurd, en de steden der Heidenen zijn gevallen; en de groote Babylon is gedacht geworden voor God, om haar te geven den drinkbeker van den wijn des toorns zijner granschap;

20 En alle eiland is gevloeden, en de bergen zijn niet gevonden.

21 En een groote hagel, [elk] als een talent [pond] zwaar, viel neder uit den hemel op de menschen; en de menschen lasterden God van wege de plaag

des

auwden
en God
ane pij-
gewe-
ich niet

ot zijne
e rivier
e uitge-
zoude
ningen,
der zou

nd des
nd des
nd des
onrein-
en vor-

ten der
kenken,
ningen
wereld,
tot den
lag des

en dief.
en zij-
opdat
en men

verga-
ke in 't
wordt

gel goot
cht; en
tem uit
ls, van
het is

stem-
en, en
chiedde
g, hoe-
van dat
rde ge-
ene zoo

in drie
e steden
evallen;
gedacht
om haar
ker van
r graun-

evloden,
vonden.
gel, [elk]
zwaar,
el op de
hen las-
le plaag
des

des hagels; want deszelfs plaag was zeer groot.

HOOFDSTUK 17.

1 En een uit de zeven Engelen, die de zeven sielen hadden, kwam en sprak met mij, en zeide tot mij kom herwaarts, ik zal u toonen het oordeel der groote Hoer, die daar zit op vele wateren;

2 Met welke de Koningen der aarde gehoeëerd hebben, en die de aarde bewonen zijn dronken geworden van den wijn harer hoererijs.

3 En hij bragt mij weg in eene woestijn, in den geest; en ik zag eene Vrouw zittende op een scharlakenrood beest, dat vol was van namen der (Gods-) lastering, en had zeven hoofden, en tien horens.

4 En de Vrouw was bekleed met purper en scharlaken, en versierd met goud en kostelijk gestedente, en paarden, en had in hare hand eenen gouden drinkbeker vol van gruwelen, en van onreinigheid harer hoererijs.

5 En op haar voorhoofd was een naam geschreven, (naam-lijk) Verborgeneid, de groote Babylon, de moeder der hoererijs en der gruwelen der aarde.

6 En ik zag dat de Vrouw dronken was van het bloed der heiligen, en van het bloed der getuigen van Jezus En ik verwonderde mij, als ik haar zag, met groote verwondering.

7 En de Engel zeide tot mij: waarom verwondert gij u? Ik zal u zeggen de verborgenheid der Vrouw, en des Beestes dat haar draagt, hetwelk de zeven hoofden heeft, en de tien horens.

8 Het Beest, dat gij gezien hebt, was en is niet; en het zal opkomen uit den afgrond, en ten verderve gaan; en die op de aarde wonen zullen verwonderd zijn (welker namen niet zijn geschreven in 't boek des levens van de grondlegging der wereld) ziende het Beest, dat was, en niet is, hoewel het is.

9 Hier is het verstand dat wijsheid heeft. De zeven hoofden zijn zeven bergen, op welke de Vrouw zit.

10 En zijn (ook) zeven Konin-

gen, de vijf zijn gevallen, en de een is; de ander is nog niet gekomen, en wanneer hij zal gekomen zijn, moet hij een weinig (tijds) blijven;

11 En 't Beest dat was, en niet is, die is ook de achtste (Koning), en is uit de zeven, en gaat ten verderve.

12 En de tien horens die gij gezien hebt, zijn tien Koningen, die het Koningrijk nog niet hebben ontvangen, maar als Koningen magt ontvangen op ééne ure met het Beest.

13 Dezen hebben eenerlei meening, en zullen hunne kracht en magt het Beest overgeven.

14 Dezen zullen tegen het Lam krijgen, en het Lam zal hen overwinnen, (want het is een Heer der heeren, en een Koning der koningen) en die met hem zijn, de geroepenen, en uitverkorenen, en geloo- vigen

15 En hij zeide tot mij: de wateren die gij gezien hebt, daar de Hoer zit, zijn volken, en scharen, en natien, en tongen.

16 En de tien horens die gij gezien hebt op het Beest, die zullen de Hoer haten, en zullen haar woest maken, en naakt; en zij zullen haar vleesch eten, en zullen haar met vuur verbranden.

17 Want God heeft (hun) in hunne harten gegeven dat zij zijne meening doen, en dat zij eenerlei meening doen, en dat zij hun Koningrijk het Beest geven totdat de woorden Gods voleindigd zullen zijn.

18 En de Vrouw die gij gezien hebt, is de groote stad, die het Koningrijk heeft over de Koningen der aarde.

HOOFDSTUK 18.

1 En na dezen zag ik eenen anderen Engel afkomen uit den hemel, hebbende groote magt; en de aarde is verlicht geworden van zijne heerlijkheid.

2 En hij riep krachtiglijk met eene groote stem zeggende: zij is gevallen, zij is gevallen, de groote Babylon, en is geworden eene woonstede der duivelen, en eene bewaarplaats van alle onreine geesten, en eene bewaarplaats van alle onrein en hatelijk gevogelte;

3 Dewijl uit den dñen des

toorus harer hoererij alle volkeren gedronken hebben, en de Koningen der aarde met haar gehoereerd hebben, en de kooplieden der aarde rijk zijn geworden uit de kracht harer weelde.

4 En ik hoorde eene andere stem uit den hemel, zeggende: gaat uit van haar, mijn volk, opdat gij aan hare zonden geen gemeenschap hebt, en opdat gij van hare plagen niet ontvangt.

5 Want hare zonden zijn *(de eene op de andere)* gevolgd tot den hemel toe, en God is harer ongerechtigheden gedachtig geworden.

6 Vergeldt haar gelijk als zij ulieden vergolden heeft, en verdubbelt haar dubbel naar hare werken; in den drinkbeker waarij zij geschonken heeft, schenkt haar dubbel.

7 Zoo veel als zij zich zelve verheerlijkt heeft, en weelde gehad heeft, zoo groote pijniging en rouw doet haar aan. Want zij zegt in haar hart: ik zit *(als)* eene Koningin, en ben geen weduwe, en zal geen rouw zien.

8 Daarom zullen hare plagen op éenen dag komen, *(namelijk)* dood, en rouw, en honger, en zij zal met vuur verbrand worden; want sterk is de Heer God, die haar oordeelt.

9 En de Koningen der aarde, die met haar gehoereerd, en weelde gehad hebben, zullen haar beweenen, en rouw over haar bedrijven, wanneer zij den rook haars brands zullen zien;

10 Van verre staande uit vrees van hare pijniging, zeggende: wee, wee, de groote stad Babylon, de sterke stad! want uw oordeel is in éene ure gekomen.

11 En de kooplieden der aarde zullen weenen, en rouw maken over haar, omdat niemand hunne waar meer koopt;

12 Waar van goud, en van zilver, en van kostelijk gesteente, en van paarden, en van dñ lijnwaad, en van purper, en van zijde, en van scharlaken; en allerlei welriekend hout, en allerlei ivoren vaten, en allerlei vaten van het kostelijkste hout, en van koper, en

van ijzer, en van marmarsteen, 13 En kaneel, en reukwerk, en welriekende zalf, en wierook, en wijn, en olie, en meelbloem, en tarwe, en lastbeesten, en schapen; en van paarden, en van koetswaggen, en van lichamen, en de zielen der menschen.

14 En de vrucht der begeerlijkheid uwer ziel is van u weggegaan; en al wat lekker, en wat heerlijk was is van u weggegaan, en gij zult datzelve niet meer vinden.

15 De kooplieden dezer dingen, die rijk geworden waren van haar, zullen van verre staan uit vrees van hare pijniging, weenende, en rouw makende,

16 En zeggende: wee, wee, de groote stad, die bekleed was met sijn lijnwaad, en purper, en scharlaken, en versierd met goud, en *(met)* kostelijk gesteente, en *(met)* paarden; want in éene ure is zoo groote rijkdom verwoest.

17 En alle stuurlieden, en al het volk op de schepen, en bootsgezellen, en allen die ter zee handelen, stonden van verre,

18 En riepen, ziende den rook van haren brand, *(en)* zeggende: wat *(stad)* was deze groote stad gelijk?

19 En zij wierpen stof op hunne hoofden, en riepen, weenende, en rouw bedrijvende, zeggende: wee, wee, de groote stad, in welke allen, die schepen in de zee hadden, van hare kostelijkheid rijk geworden zijn: want zij is in éene ure verwoest geworden.

20 Bedrijft vreugde over haar, gij hemel, en gij heilige Apostelen en gij Profeten; want God heeft uw oordeel aan haar geoordeeld.

21 En een sterke Engel hief eenen steen op als eenen grooten molensteen, en wierp *(dien)* in de zee, zeggende: aldus zal de groote stad Babylon met geweld geworpen worden, en zal niet meer worden gevonden.

22 En de stem der citerspelers, en der zangers, en der fluiters, en der bazuiniers, zal niet meer in u gehoord worden; en geen kunstenaar van eenige kunst zal meer in u gevonden worden; en geen geluid

des

des
hoor
23 E
in u
stem
Bruid
hoor
lieden
aarde
zijn
weest
24 E
het b
heilig
gedoe

1
eene
schar
Halle
heerl
krach
God.
2 W
waar
wijl
leeld
forve
en H
en v
heeft.
3 En
naal
raat
4 En
lerlin
ten
die c
le: A
5 En
roon
God,
ten,
beide
6 En
eener
eene
eene
slagen
want
God
heers
7 La
vreug
heerl
Bruid
en zij
bereid
8 En
beslee
kend
sijne
digma
9 En
zalig

steen,
werk,
wie-
st, en
last-
n van
wage-
en de

geger-
weg-
er, en
weg-
e niet

din-
waren
verre
e pje
rouw

wee,
bekleed
pur-
ver-
kos-
paar-
is zoo

en al
n, en
n die
n van

rook
eggen-
groote

o hun-
wee-
vende,
groote
sche-
n hare
n zijn:
rwoest

r haar,
Apos-
want
n haar

el hief
rootten
ien) in
zal de
het ge-
en zal
den.

erspe-
en der
ers, zal
d wor-
ar van
u ge-
geluid
des

des molens zal in u meer ge-
hoord worden;

23 En het licht der kaars zal
in u niet meer schijnen; en de
stem eens Brudegoms en eener
Bruid zal in u niet meer ge-
hoord worden; want uwe koop-
lieden waren de Grooten der
aarde, want door uwe tooverij
zijn alle volken verleid ge-
weest;

24 En in dezelve is gevonden
het bloed der Profeten, en der
heiligen, en aller dergenen die
gedood zijn op de aarde.

HOOFDSTUK 19.

1 En na dezen hoorde ik als
eene groote stem eener groote
schare in den hemel, zeggende:
Halleluja; de zaligheid, en de
heerlijkheid, en de eer, en de
kracht zij den Heer onzen
God.

2 Want zijne oordeelen zijn
waarachtig en regtvaardig, de-
wijl Hij de groote Hoer geoor-
leeld heeft, die de aarde ver-
sorgen heeft met hare hoereri-
en. Hij het bloed zijner diena-
ren van hare hand gewroken
heeft.

3 En zij zeiden ten tweeden
maal: Halleluja. En haar rook
zat op in alle eeuwigheid.

4 En de vier en twintig Oul-
derlingen, en de vier Dierenvie-
ten (*neder*), en aanbaden God,
die op den troon zat, zegen-
de: Amen, Halleluja.

5 En eene stem kwam uit den
troon, zeggende: looft onzen
God, gij al zijne dienstknech-
ten, en gij die Hem vreest,
beide klein en groot.

6 En ik hoorde als eene stem
eener groote schare, en als
eene stem veler wateren, en als
eene stem van sterke donder-
slagen, zeggende: Halleluja:
want de Heer de Almagtige
God heeft als Koning ge-
heerscht.

7 Laat ons blijde zijn, en
vreugd bedrijven, en Hem de
heerlijkheid geven; want de
Bruiloft des Lams is gekomen,
en zijne vrouw heeft zich zelve
bereid,

8 En haar is gegeven, dat zij
bekleed worde met rein en blink-
kend sijn lijnwaad; want dit
sijne lijnwaad zijn de regtvaar-
digmakingen der heiligen.

9 En hij zeide tot mij: schrijf:
zalig zijn zij die groepen zijn

tot het Avondmaal van de Brui-
loft des Lams. En hij zeide tot
mij: deze zijn de waarachtige
woorden Gods.

10 En ik viel (*neder*) voor zij-
ne voeten om hem te aanbid-
den; en hij zeide tot mij: zie
dat gij dat niet (*doet*); ik ben
uw mede-dienstknecht, en uwer
broederen, die de getuigenis
van Jezus hebben. Aanbid God.
Want de getuigenis van Jezus
is de geest der profetie.

11 En ik zag den hemel ge-
opend; en zie, een wit paard;
en die op hetzelfde zat, was ge-
noemd Getrouw en Waarach-
tig; en hij oordeelt en voert
krijg in gerechtigheid.

12 En zijne oogen waren als
eene vlam vuurs, en op zijn
hoofd waren vele Koninklijke
hoeden, en hij had eenen naam
geschreven, dien niemand wist
dan hij zelf.

13 En hij was bekleed met een
kleed, dat met bloed geverwd
was; en zijn naam wordt ge-
noemd het Woord Gods.

14 En de heirlegers in den he-
mel volgden hem op witte paar-
den, gekleed met wit en rein
sijn lijnwaad.

15 En uit zijnen mond ging
een scherp zwaard, opdat hij
daarmede de Heidenen slaan
zoude. En hij zal hen hoeden
met eene ijzeren roede; en hij
treedt den wijnpers-bak van den
wijn des toorns en der gram-
schap des Almagtigen Gods.

16 En hij heeft op (*zijn*) kleed
en op zijne dij dezen naam ge-
schreven: Koning der konin-
gen, en Heer der heeren.

17 En ik zag eenen Engel,
staande in de zon; en hij riep
met eene groote stem, zegen-
de tot al de vogelen, die in
't midden des hemels vlogen:
komt herwaarts, en vergadert
u tot het Avondmaal des groo-
ten Gods.

18 Opdat gij eet het vleesch
der Koningen, en het vleesch
der Oversten over duizend, en
het vleesch der sterken, en
het vleesch der paarden, en
dergenen die daarop zitten, en
het vleesch van alle vrijen
dienstknechten, en kleinen en
grooten.

19 En ik zag het Beest, en de
Koningen der aarde, en hunne
heirlegers vergaderd om krijg
te voeren tegen hem die op
het

het paard zat, en tegen zijn heirleger.

20 En het Beest werd gegrepen, en met hetzelfde de valsche Profeet, die de teekenen in de tegenwoordigheid van hetzelfde gedaan had, door welke hij verleid had die het merkteken des Beestes ontvangen hadden, en die deszelfs Beeld aanbaden. Deze twee zijn levend geworpen in den poel des vuurs die met sulfer brandt.

21 En de overigen werden gedood met het zwaard desgenen die op het paard zat, hetwelk uit zijnen mond ging; en al de vogelen werden verzadigd van hun vleesch.

HOOFDSTUK 20.

1 En ik zag eenen Engel afkomen uit den hemel, hebbende den sleutel des afgronds, en eene groote keten in zijne hand;

2 En hij greep den Draak, de oude Slang, welke is de Duivel en Satanas, en bond hem duizend jaren,

3 En wierp hem in den afgrond, en sloot hem daar in, en verzegelde (dien) boven hem, opdat hij de volkeren niet meer verleiden zoude, totdat de duizend jaren zouden geëindigd zijn. En daarna moet hij eenen kleinen tijd onthouden worden.

4 En ik zag troonen, en zij zaten op dezelve; en het oordeel werd hun gegeven; en (ik zag) de zielen dergenen die onthoofd waren om de getuigenis van Jezus, en om het woord Gods, en die het Beest noch deszelfs beeld nietaangebeden hadden, en die het merkteken niet ontvangen hadden aan hun voorhoofd, en aan hunne hand; en zij leefden, en heerschten als Koningen met Christus de duizend jaren.

5 Maar de overige der dooden werden niet weder levend, totdat de duizend jaren geëindigd waren. Deze is de eerste opstanding.

6 Zalig en heilig is hij die deel heeft in de eerste opstanding; over dezen heeft de tweede dood geene magt, mazz zij zullen Priesters Gods en van Christus zijn, en zij zullen met hem als Koningen heerschen duizend jaren.

7 En wanneer de duizend jaren zullen geëindigd zijn, zal de Satanas uit zijne gevangenis onthouden worden,

8 En hij zal uitgaan om de volken te verleiden, die in de vier hoeken der aarde zijn, den Gog en den Magog, om hen te vergaderen tot den krijg; welker getal is als het zand aan de zee.

9 En zij zijn opgekomen op de breedte der aarde, en omringden de legerplaats der heiligen, en de geliefde stad; en er kwam vuur neder van God uit den hemel, en heeft hen verslonden.

10 En de duivel die hen verleidde, werd geworpen in den poel des vuurs en sulfers, alwaar het Beest en de valsche Profeet is; en zij zullen gepijnigd worden dag en nacht in alle eeuwigheid.

11 En ik zag eenen grooten witten troon, en dengenen die daar op zat, van wiens aangezicht de aarde en de hemel wegvlood, en geene plaats is voor die gevonden.

12 En ik zag de dooden, klein en groot, staande voor God; en de boeken werden geopend; en een ander boek werd geopend dat des levens is, en de dooden werden geoordeeld uit hetgeen in de boeken geschreven was, naar hunne werken;

13 En de zee gaf de dooden die in haar waren; en de dood, en de hel gaven de dooden die in hen waren; en zij werden geoordeeld een iegelijk naar hunne werken.

14 En de dood en de hel werden geworpen in den poel des vuurs; dit is de tweede dood.

15 En zoo iemand niet gevonden werd geschreven in het boek des levens, die werd geworpen in den poel des vuurs.

HOOFDSTUK 21.

1 En ik zag eenen nieuwen hemel, en eene nieuwe aarde. Want de eerste hemel en de eerste aarde was voorbijgegaan, en de zee was niet meer.

2 En ik Johannes zag de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, nederdalende van God uit den hemel, toebereid als eene

eene br

sierd is

3 En

stem u

zie, de

de men

wonen,

zijn, e

(en) h

4 En

hunne

de doc

noch

noch

want d

gegaan

5 En

zeide:

nieuw.

schrijf,

waarac

6 En

geschie

de Ome

de Ik

uit de t

levens

7 Die

erven;

zijn, e

zijn.

8 Maar

ongelo

en do

ders, e

dendie

naars

die da

sulfer;

dood.

9 En

zeven

fielen

vol gev

ste pl

zeggen

zal u

vrouw

10 En

den ge

hoogen

mij de

Jeruzal

den he

11 En

Gods;

allerko

[namel

blinken

12 En

hoogen

poorte

twaalf

daar o

[de na

ten de

eene bruid die haren man ver-
sierd is.

3 En ik hoorde eene groote
stem uit den hemel, zeggende:
zie, de Tabernakel Gods is bij
de menschen, en Hij zal bij hen
wonen, en zij zullen zijn volk
zijn, en God zelf zal bij hen,
[en] hun God zijn.

4 En God zal alle tranen van
hunne oogen afwischen; en
de dood zal niet meer zijn;
noch rouw, noch gekrijt,
noch moeite zal meer zijn;
want de eerste dingen zijn weg-
gegaan.

5 En die op den troon zat,
zeide: zie, Ik maak alle dingen
nieuw. En Hij zeide tot mij:
schrijf, want deze woorden zijn
waarachtig en getrouw.

6 En Hij sprak tot mij: het is
geschied; Ik ben de Alpha en
de Omega, het begin en het einde.
Ik zal den dorstigen geven
uit de fontein van het water des
levens voor niet.

7 Die overwint zal alles be-
erven; en Ik zal hem een God
zijn, en hij zal Mij een zoon
zijn.

8 Maar den vreesachtigen, en
ongelovigen, en gruwelijken,
en doodslagers, en hoereer-
ders, en tovenaars, en afgod-
endienaars, en al den leuge-
naars is hun deel in den pool
die daar brandt van vuur en
sulfer; hetwelk is de tweede
dood.

9 En tot mij kwam een van de
zeven Engelen, die de zeven
fielen hadden, welke waren
vol geweest van de zeven la-
ste plagen, en sprak met mij,
zeggende: kom herwaarts; ik
zal u toonen de Bruid, de
vrouw des Lams.

10 En hij voerde mij weg in
den geest op eenen grooten en
hoogen berg; en hij toonde
mij de groote stad, het heilige
Jeruzalem, nederdalende uit
den hemel van God;

11 En zij had de heerlijkheid
Gods; en haar licht was den
allerkostelijksten steen gelijk,
[namelijk] als den steen Jaspis,
blinkende gelijk Kristal;

12 En had eenen grooten en
hoogen muur, en had twaalf
poorten, en in de poorten
twaalf Engelen, en namen
daar op geschreven, welke zijn
[de namen] der twaalf geslachten
der kinderen Israels.

13 Van 't Oosten waren drie
poorten, van 't Noorden drie
poorten, van 't Zuiden drie
poorten, van 't Westen drie
poorten;

14 En de muur der stad had
twaalf fondamenten, en in de-
zelfde de namen der twaalf
Apostelen des Lams.

15 En hij die met mij sprak,
had eenen gouden rietstok,
opdat hij de stad zoude meten,
en hare poorten, en hare
muur.

16 En de stad lag vierkant,
en hare lengte was zoo groot
als [hare] breedte. En hij mat
de stad met den rietstok op
twaalf duizend stadiën; [de
lengte, en de breedte, en de
hoogte derzelfde waren evenge-
lijk.

17 En hij mat haren muur op
honderd vier en veertig ellen,
[naar] de maat eens menschen,
welke des Engels was.

18 En het gebouw haars muurs
was Jaspis; en de stad was zu-
iver goud, zijnde zuiver glas
gelijk.

19 En de fondamenten des
muurs der stad waren met al-
lerlei kostelijk gesteente ver-
sierd. Het eerste fundament was
Jaspis, het tweede Saffier, het
derde Chalcedon, het vierde
Smaragd,

20 Het vijfde Saredonix, het
zesde Sardius, het zevende
Chrysoliet, het achtste Ber-
ryl, het negende Topaas, het
tiende Chrysopraas, het elfde
Hyacinth, het twaalfde Ame-
thyst.

21 En de twaalf poorten wa-
ren twaalf paarden, een iege-
lijke poort was elk uit ééne
paar; en de straat der stad was
zuiver goud, gelijk doorluchtig
glas.

22 En ik zag geen een Tempel
in dezelve; want de Heer, de
Almachtige God, is haar Tem-
pel, en het Lam.

23 En de stad behoeft de zon
noch de maan niet, dat zij in de-
zelfde zoude schijnen; want de
heerlijkheid Gods heeft haar
verlicht, en het Lam is hare
kaars.

24 En de volkeren, die zalig
worden, zullen in haar licht
wandelen; en de Koningen der
aarde brengen hunne heerlijk-
heid en eer in dezelve.

25 En hare poorten zullen niet

gesloten worden des daags; want aldaar zal geen nacht zijn.

26 En zij zullen de heerlijkheid en de eer der volkeren daar in brengen.

27 En in haar zal niet inkomen iets dat ontreinigt, en gruwelijkheid doet, en leugen [*spreekt*]; maar die geschreven zijn in 't boek des levens des Lams.

HOOFDSTUK 22.

1 En hij toonde mij eene zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal voortkomende uit den troon Gods, en des Lams.

2 In 't midden van hare straat, en op de eene en de andere zijde der rivier was de boom des levens, voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand gevende zijne vrucht; en de bladeren des booms waren tot genezing der Heidenen.

3 En geen vervloeking zal er meer tegen [*iemand*] zijn; en de troon Gods en des Lams zal daar in zijn; en zijne dienstknechten zullen Hem dienen.

4 En zullen zijn aangezigt zien; en zijn naam zal op hunne voorhoofden zijn.

5 En aldaar zal geen nacht zijn, en zij zullen geen kaars noch licht der zon van noode hebben; want de Heer God verlicht hen; en zij zullen als Koningen heerschen in alle eeuwigheid.

6 En hij zeide tot mij: deze woorden zijn getrouw en waarachtig; en de Heer de God der heilige Profeten heeft zijnen Engel gezonden, om zijnen dienstknechten te toonen hetgeen haast moet geschieden.

7 Zie, ik kom haastiglijk; zalig is hij die de woorden der profetie dezès boeks bewaart.

8 En ik Johannes ben degene die deze dingen gezien en gehoord heb. En toen ik ze gehoord en gezien had, viel ik [*neder*] om aan te bidden voor de voeten des Engels, die mij deze dingen toonde.

9 En hij zeide tot mij: zie dat gij het niet [*doet*]; want ik ben uw mede-dienstknecht,

en uwer broederen de Profeten, en dergenen die de woorden dezès boeks bewaren. Aanbid God.

10 En hij zeide tot mij: verzegel de woorden der profetie dezès boeks niet; want de tijd is nabij.

11 Die onregt doet, dat hij nog onregt doe; en die vuil is, dat hij nog vuil worde; en die regtvaardig is, dat hij nog regtvaardigd worde; en die heilig is, dat hij nog geheiligd worde.

12 En zie, ik kom haastiglijk; en mijn loon is met mij, om een iegelijk te vergelden, gelijk zijn werk zal zijn.

13 Ik ben de Alpha en de Omega, het begin en het einde, de eerste en de laatste.

14 Zalig zijn zij die zijne geboden doen, opdat hunne magt zij aan den boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad.

15 Maar buiten zullen zijn de honden, en de toovenaars, en de hoereerders, en de doodslagers, en de afgodendienaars, en een iegelijk die de leugen liefheeft en doet.

16 Ik Jezus heb mijnen Engel gezonden, om ulieden deze dingen te getuigen in de gemeenten. Ik ben de wortel en het geslacht Davids, de blinkende morgenster.

17 En de Geest en de Bruid zeggen: kom. En die het hoort, zegge: kom. En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet.

18 Want ik betuig aan een iegelijk die de woorden der profetie dezès boeks hoort: indien iemand tot deze dingen toedoet, God zal over hem toedoen de plagen die in dit boek geschreven zijn;

19 En indien iemand afdoet van de woorden des boeks dezèr profetie, God zal zijn deel afdoen uit het boek des levens, en uit de heilige stad, en [*uit*] hetgeen in dit boek geschreven is.

20 Die deze dingen getuigt, zegt: ja ik kom haastiglijk. Amen. Ja kom Heer Jezus.

21 De genade onzes Heeren Jezus Christus [*zij*] met u allen. Amen.

t. 21, 22.

e Profe-
de woor-
en. Aan-

ij : ver-
profetie
de tijd

dat hij
e vuil is,
; en die
nog ge-
en die
heiligd

haastig-
met mij,
rgelden,

en de
met ein-
tste.

ijne ge-
ne magt
levens,
mogen

zijn de
naars, en
loodsla-
ienaars,
leugen

en En-
en deze
de ge-
ortel en
de blin-

e Bruid
t hoort,
t heeft,
het wa-

an een
en der
ort : in-
dingen
em toe-
it boek

afdoet
is dezer
leel af-
levens,
en (uit)
eschre-

retuigt,
stiglijk.
zus.

Hceren
et u al-

01538397